STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 06330

DER BROYNER BUKH

World Committee for the Victims of

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דער ברוינער בוך

וועגן דער אונטערצינדונג פונעם רייכסטאג און וועגן היטלערישן טעראָר

פארלאג צ. ק. מאָפּר פסטר
מאָסקווע 1933

אָנשטאָט א פאָרוואָרט

זעלטן איז א בוך אזוי בארימט געוואָרן, ווי דער „ברוינער בוך“ וועגן אונטערצינדן דעם רײַכסטאג און וועגן דעם היטלערישן טעראָר. די סיבעס, פאַרוואָס דער בוך האָט אזא דערפאָלג, זײַנען קלאָר. מיט א קאָנקרעטן, דעטאלדורכגעקאָנטראָלירטן מאטעריאל, מיט קלאָרע באווײַזן פון זיכערע קוועלן, מיט הונדערטער פאקטן, וואָס מען קאָן ניט אָפּלייקענען, דעמאסקירט דער בוך די געמיינע פּראָוואָקאציע מיטן אונטערצינדן דעם רײַכסטאג, וואָס איז אָפּגעטאָן געוואָרן פון די פאשיסטישע לײַצים. די גאנצע מײַסע מיט דער סרייפע האָט געדארפט דינען ווי א טערעץ אפּ צו צעגראָמירן די פּראָלעטארישע אָרגאניזאציעס, אפּ צו דערקלערן די קאָמפּארטיי אויסערן געזעץ, אפּ פיזיש אויסצוראָטן די רעוואָליוציאָנערע ארבעטער און אפּ אײַנצושטעלן די פאשיסטישע דיקטאטור אין איר אָפענער, ברוטאלסטער פאָרם. צום דאָזיקן אויספיר זײַנען פונקט ווי די אויטערס פונעם דאָזיקן בוך געקומען הונדערטער צײַטונגען, מיליאָנען מענטשן, וועלכע געהערן צו די פארשיידנסטע פּאָליטישע לאגערן.

דער בוך גיט א שוידערלעכן בילד פון אומענטשלעכער נעקאָמע איבער פּאָליטישע קעגנער, א בילד פון אויסערגעוויינלעכער רעציכע. קיין איין פאנטאזיע איז ניט אימשטאנד אויסצוטראכטן דאָס, וואָס עס איז אָפּגעטאָן געוואָרן און ס'ווערט אָפּגעטאָן פון טאָג צו טאָג אין די קאָנצענטראציע־לאגערן, אין די קאזארמעס פון די שטורעם־אָטריאדן, אין דער ריזיקער טפיסע, אין וועלכער ס'האָבן פארוואנדלט דײַטשלאנד די פאשיסטן — די טרעגער פון דער נײַער „נאציאָנאלער דײַטשישער קולטור“. די פאקטן, וואָס ווערן געבראכט אינעם בוך, רופן ארויס גרויל, צאָרן און האס צו די אונטערדריקער און הענקער. פון א באשולדיקונג־אקט קעגן דײַטשישן פאשיזם, פון א זאמלונג דאָקומענטן ווערט דער בוך פארוואנדלט אין א מעכטיק געווער צו מאָביליזירן די ברייטסטע מאסן ארבעטנדיקע אין קאמפּ קעגן פאשיזם און זײַנע באלעבאטים.

אין לאָנדאָן, אפּן געזעלשאפטלעכן פּראָצעס וועגן אונטערצינדן דעם רײַכסטאג און וועגן די רעציכעס פון די פאשיסטן, איז דעם דײַטשישן פאשיזם ארויסגעטראָגן געוואָרן אן אָנפּניִעסדיקער אורטייל. דעם דאָזיקן אורטייל וועט דער דײַטשישער פּראָלעטאריאט אויספירן אין דער נאָענטסטער צוקונפט.

יע. סטאסאָווא.

סענטיאבער 1933 יאָר.

פאָרוואָרט

ס׳איז שטענדיק שווער צו דערגיינ דעמ עמעס וועגנ מייסים, וואָס ווערנ באגאנגענ בא א רעזשימ פונ א גוט אָרגאניזירטנ טעראָר. אפילע די בעסטע זשורנאליסטנ מיט זייער פראָפעסיאָנעלער צוגרייטונג געלינגט מיט גרויס מי נאָענט צוגיינ צומ עמעס: מענטשנ האָבנ מוירע צו ריידנ, אזוי פארפולקומט פונקציאָנירט די סיסטעמ פונ שפּיאָנאזש. מע דארפ דעריבער אָפּגעבנ רעכט איינִיקע אויסלענדישע זשורנאליסטנ אינ דייטשלאנד, וואָס זיי האָבנ, ריזיקירנדיק צו פארלירנ זייערע פּאָסטנס, איבערגעשיקט אוויפיל ריכטיקע ידיעס פונ דייטשלאנד.

אינ רעשוס פונ „אינטערנאציאָנאלנ קאָמיטעט צו העלפנ די קאָרבאָנעס פונ דייטשישנ פאשיזמ“ זיינענ צוגעשטעלט געוואָרנ א סאכ דאָקומענטנ: איינִיקע האָבנ צוגעשטעלט די זשורנאליסטנ, אנדערע — דאָקטוירימ אונ אדוואָקאטנ, וועלכע האָבנ געהאט א באזונדערע מעגלעכקייט געוואָר צו ווערנ דעמ עמעס, זיי וואגנ אָבער ניט אונ קאָנענ ניט פארעפנטלעכנ זייערע ידיעס אינ דייטשלאנד. דאָקומענטנ שטעלנ צו אויכ די קאָרבאָנעס פונ די פאשיסטישע פייניקונגענ אונ רעציכעס. פארנ גרעסטנ טייל פונ זיינ מאטעריאל האָט דער קאָמיטעט צו דאנקענ זיינע אייגענע קאָרעספּאָנדענטנ, וואָס האָבנ מיט געפאר פארנ לעבנ געארבעט אינ דייטשלאנד.

מיר האָבנ אויסגענוצט ניט דאָס סאמע סענסאציאָנעלע פונ די דאָזיקע דאָקומענטנ. יעדער פאקט, וואָס וועגנ אימ ווערט מיטגעטיילט אינ אָט דעמ בוכ, איז שטרענג קאָנטראָלירט אונ איז טיפּיש פאר א גאנצער ריי אנאלאָגישע פאלנ. מיר וואָלטנ געקאָנט ברענגענ א סאכ מער איינצלנע גרוילעכע פאלנ, נאָר מיר האָבנ זיכ אָפּגעזאָגט פונ דעמ טאקע דערפאר, וואָס זיי זיינענ איינצלנע פאלנ. קיינ איינער פונ די געבראכטע פאקטנ איז ניט קיינ אויסנאמ. אלע זיינענ זיי טיפּיש פאר א סאכ אנדערע פאקטנ, וואָס זיינענ פאראנ אינ אונדזער רעשוס אָדער אינ רעשוס פונ די נאציאָנאלע הילפ־קאָמיטעטנ.

די דאָזיקע פארברעכנס פונ פאשיזמ זיינענ שוידערלעכ. די געזעלשאפט האָט אָבער א קורצנ זיקאָרנ, די געזעלשאפטלעכע מיינונג איז צומ באדויערנ גענייגט שאָלעמ צו מאכנ מיט געשעענע פאקטנ, ווי דאָס באמערקט זיכ איצט בענעגייע איטאליע.

אונדזער בוכ דארפ שטענדיק דערמאָנענ וועגנ דעמ פארברעכערישנ וועג פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער רעגירונג. אונדזער בוכ טראָגט ארייִנ זיינ כיילעק אינ קאמפ קעגנ היטלערישנ פאשיזמ. דער דאָזיקער קאמפ איז ניט געווענדט קעגנ דייטשלאנד, ער ווערט געפירט פאר א ווירקלעכנ דייטשלאנד.

לאָנדאָנ, לאָרדנ־הויז צ.—מ. 1

לאָרד מארליי

פאָרזיצער פונ אינטערנאציאָנאלנ קאָמיטעט צו העלפנ די קאָרבאָנעס פונ דייטשישנ פאשיזמ.

דער וועג צו דער מאכט

אינ יאנואר 1919 יאָר איז אינ מינכענ געגרינדעט געוואָרנ „די דײַטשישע ארבעטער־פּארטײ”. אינ זעלביקנ יאָר אינ יול האָט זיכ צו דער דאָזיקער פּארטײ צוגעשלאָסנ אדאָלף היטלער, וועלכער האָט אינ יענער צײַט געדינט אינ רײַכסווער אלס „בילדונג־אָפיצער”. ער איז דער זיבעטער מיטגליד פונ דעם קעמערל, פונ וועלכנ ס׳איז שפּעטער אויסגעוואקסנ די „נאציאָנאל־סאָציאליסטישע דײַטשישע ארבעטער־פּארטײ”.

ווער זײַנענ עס די גרינדער און די ערשטע מיטגלידער פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער דײַטשישער ארבעטער-פּארטײ? פונ וועלכע שיכטנ שטאמענ זײ און וועמעס אינטערעסנ שטעלנ זײ פאָר? דאָס זײַנענ פריִער פאר אלצ סאָלדאטנ און אָפיצערנ, וואָס האָבנ זיכ אומגעקערט אנטוישטע פונ דער וועלט־מילכאָמע. פיר יאָר האָבנ זײ ערלעכ געגלייבט אינ די שאָוויניסטישע לאָזונגענ. זײ האָבנ ריזיקירט מיט זייערע לעבנס, קעדײ „אויסצוקעמפנ א מעכטיק גרויס דײַטשלאנד”. אומגעקערט זיכ פונ פראָנט, האָט זײ אופגעבראכט די שוואכקײַט פונ די הערשנדיקע קלאסנ, דער פאראט און דאָס אנטלויפנ פונעם קייזער און פונ די איבעריקע סראָרעס, וואָס האָבנ זיכ געלאָזט אזוי גרינג און מיִעס אראָפּוואַרפנ פונ די טראָנענ.

באליידיקטע און אנטוישטע ביז גאָר האָבנ זיכ די דאָזיקע קריגלײַט שוינ ניט געקאָנט אומקערנ צו יק צו זייער געוויינלעכנ לעבנ. זייערע פריִערדיקע פּראָפעסיעס האָבנ דערצו טײלווײַז אופגעהערט צו עקזיסטירנ. דאָס איז שײַעכ קוידעמקאָל צו די אָפיצערנ און אונטער־אָפיצערנ, וואָס האָבנ געדינט אינ דער קאדער-ארמײ, און צו די פּערזאָנענ, וואָס האָבנ רעכט געהאט צו באקומענ פאר זייער טרייער לאנגיאָריקער דינסט אינ מיליטער ציווילע פּאָסטנ. דאָס געהערט אויכ צו אייניקע קאטעגאָריעס באאמטע. צו זײ האָבנ זיכ אָנגעשלאָסנ די אדלײַט און סטודענטנ, וואָס די מילכאָמע האָט זײ אָפּגעריסנ פונ זייערע באשעפטיקונגענ, דעקלאסירטע און ראדיקאליזירטע באלעבעסדיקע עלעמענטנ, פאָרשטייער פונ מיטל-שיכטנ, וואָס האָבנ אינגאנצנ פארלאָרנ דעמ באָדנ אונטער די פיס.

די אלע עלעמענטנ און גרופּעס האָבנ זיכ א לאָז געטאָנ׳ אינ די פּילצאָליקע פרײַוויליקע אָרגאניזאציעס, אינ ציווילנ זעלבשוצ, אינ שנאָלהעלמ און אינ ערהארדטס בריגאדע. די דאָזיקע עלעמענטנ האָבנ געבילדעט די ערשטע קאדרענ פונ יונגנ „נאציאָנאל-סאָציאליסטישנ פארבאנד פונ די דײַטשישע ארבעטער”, ווי עס האָט זיכ בכילעס אָנגערופנ די דאָזיקע פּארטײ.

די ערשטע צוױי יאָר נאָכ איר גרינדונג איז די פארטײ באשטאנענ פונ א קלײנ הײַפל מיטגלידער. די נאָיאבער־רעװאָליוציע פונ די 1918—1919 יאָרנ איז אונטערדריקט געװאָרנ אונ דער קאמפ פארנ סאָציאַליזמ איז ניט געלונגענ. דער ס. ד. פרידריכ עבערט איז געװאָרנ דער ערשטער פרעזידענט פונ דער װײמאַרער רעפובליק. װידער האָט זיכ פארפעסטיקט די הערשאפט פונ פינאנצ־קאפיטאל. די פראָפאריײנישע לידערס האָבנ געמאכט א פשאָרע מיט די אונטערנעמער אונ געשאפנ די אזױגערופענע „צענטראלע ארבעטער־פארײניקונג"; זי איז שױנ אָנגעמערקט געװאָרנ אינ נאָיאבער 1918 יאָר. אופגעטאָנ האָבנ זי דער פירער פונ טרעסטירנ קאפיטאל הוגאָ סטינעס אונ • דער פאָרזיצער פונ דער גענעראלער קאָמיסיע פונ די פראָפעסיאָנעלע פארײנענ דער ס. ד. קארל לעגינ.

װאָס האָט דעמלט היטלער געקאָנט פאָרלײגנ די אָנפירנדיקע גרופעס פונ דײַטשישנ קאפיטאליזמ? זײ האָבנ זיכ נאָכ דאנ ניט גענײטיקט אינ זײַנ פארטײ. היטלערס „פארבאנד" האָט נאָכ דאנ ניט געקאָנט האָבנ קײנ שומ באטײַט. ביז אפרעל 1920 יאָר האָט ער גופע נאָכ אלצ געדינט אינ רײַכסװער אונ האָט געלײענט פאר די סאָלדאטנ לעקציעס אפ פאָליטישע טעמעס. דערצו, לױטנ אופטראָג פונ רײַכסװער, האָט ער זיכ נאָכ געדארפט באשעפטיקנ מיטנ „באאָבאכטנ" די פאָליטישע געזעלשאפטנ אונ פארזאמלונגענ, צושטעלנדיק װעגנ זײ באריכטנ אונ אינפאָרמאציעס. אזױארומ האָט זיכ בא אימ אָנגעקניפט די פארבינדונג אויכ מיט דער דײַטשישער ארבעטער־פארטײ.

אינגיכנ אָבער איז דער באטײַט פונ דער נאציאָנאל־סאָציאַליסטישער ארבעטער־פארטײ אויסגעװאָקסנ. די אינערלעכע פאָליטישע לאגע פונ דײַטשלאנד האָט זיכ געענדערט, ס'האָט זיכ שטארק גענומענ פילנ דער טויטער דרוק פונ װערסאלער אָפמאכ. די פארבינדעטע האָבנ געפאָדערט פונ דײַטשלאנד מיליארדנ מארק רעפאראציעס, אונ דײַטשלאנד האָט עס געמוזט צאָלנ. דײַטשלאנד האָט געמוזט אָפגעבנ טעריטאָריעס, װאָס האָבנ געהאט פאר איר א װיכטיקע עקאָנאָמישע באדײַטונג: עלזאס־לאָטארינגיע, אויבער־שלעזיע, דאָס סארער געביט, פּױזנ אונ מײַרעװ־פרײַסנ (דעמ אזױגערופענעמ „פּױלישנ קאָרידאָר").

דער װירטשאפטלעכער כורבנ האָט ארויסגערופנ גרויסע פאָליטישע אופטרײסלונגענ. ערצבערגער אונ ראטענאו, װאָס האָבנ געפירט א „פאָליטיק פונ אויספילנ" דעמ װערסאלער אָפמאכ, זײַנענ דערהארגעט געװאָרנ פונ נאציאָנאליסטישע מערדער. די ברײטע ארבעטער־מאסנ גײענ אלצ מער אָפ פונ דער סאָציאַל־דעמאָקראטיע. צומ אָנהײב פילנ זײ מיט די אומאָפהענגיקע אונ דערנאָכ דערנענטערנ זײ זיכ אלצ מער צו די קאָמוניסטנ. די קאָמוניסטישע באװעגונג װערט אלצ שטארקער אונ שטארקער. ס'קומענ פאָר גראנדיעזע אנטיפאשיסטישע דעמאָנסטראציעס. די רעװאָליוציאָנערע ארבעטער פירנ א קאמפ קעגנ דער דיקטאטור פונ עבערטנ אונ די גענעראלנ פונ רײַכסװער. די דאָזיקע ריזיקע מאסנבאװעגונג גיסט זיכ אינ אָקטיאבער 1923 יאָר אויס אינעמ האמבורגער אופשטאנד.

די 25 פונקטנ און די פראָגראמ פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ

צו דער דאָזיקער צײַט געהערנ די ערשטע דערפאָלגנ פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער ארבעטער־פארטײ. אינ פעווראל 1920 יאָר איז פראָקלאמירט געוואָרנ די „פראָגראמ" פונ דער פארטײ — די אזויגערופענע 25 פונקטנ. היטלער אלײנ האָט עס זײ פראָקלאמירט אפ א פארזאמלונג פונ זײַנע אָנהענגער אינ דעמ מינכענער בירשענק „האָפבראָיהאוז". די דאָזיקע אויכ־מיר־פראָגראמ אנטהאלט אזא מישמאש פונ טעזיסנ און פאָדערונגענ, וואָס זײַנענ סויסער אײנע די אנדערע. די פאָליטישע פראקטיק פונ דער פארטײ האָט קײנמאָל זײ ניט אנטשפראָכנ. און אינדערעמעסנ, וואָס גײט היטלערנ און זײַנע מיטהעלפער אָנ, וואָס די פראָגראמ איז צומ סאָפ באקרוינט מיט אזא מעליצעדיקער דערקלערונג: „די פירער פונ דער פארטײ זאָגנ צו צו קעמפנ פארנ פארווירקלעכנ די אויבנ געבראכטע פונקטנ, ניט געקוקט אפ קײנע שטערונגענ, מאקרעוו זײַענדיק, אויב מענ וועט דארפנ, דאָס לעבנ".

גאָטפריד פעדער, אײנער פונ די „וואָס האָבנ פארפאסט די 25 פונקטנ, דער „אידעאָלאָג" פונ דער פארטײ האָט מיט דער גאנצער „אנטשלאָסנקײַט" און „קלאָרקײַט" אונטערגעשטראָכנ אינ זײַנע קאָמענטאריעס צו דער פראָגראמ:

„די גרונט־קלאָלימ און געדאנקענ פונ דער פראָגראמ זײַנענ הײליק. קײנע שפיצלעכ און דרײדלעכ צוליב אוטיליטארישע מאָטיוונ זײַנענ ניט דערלאָזבאר, ס'איז ניט דערלאָזבאר, אז מ'זאָל זיכ שפילנ אינ באהעלטעניש בענעגײע די וויכטיקסטע פראָגראמ־פונקטנ, וואָס זײַנענ באזונדערס ניט אָנגענעמ פאר דער איצטיקער מעלוכישער, ווירטשאפטלעכער און סאָציאלער אָרדענונג, ס'זײַנענ ניט דערלאָזבאר קײנע וואקלונגענ אינ די איבערצײַגונגענ"...

נאָר ניט געקוקט אפ די דאָזיקע הויכע קנאקעדיקע פראזנ, האָבנ די פירער פונ דער פארטײ אינ זײער פראקטישער טעטיקײַט אלײנ געטראָטנ מיט די פיס די דאָזיקע „פראָגראמ" און אויסגעלאכט זיכ פונ אלע זײערע צוזאָגנ.

דער שעקער הײבט זיכ אָנ שוינ פונ די ערשטע פונקטנ. אינ ערשטנ פונקט רעדט זיכ וועגנ „פארײניקנ אלע דײַטשנ אינ אײנ גרויסנ דײַטשלאנד אפ די יעסוידעס פונ זעלבסטבאשטימונג־רעכט פאר אלע פעלקער", און אינ צווײטנ פונקט — „וועגנ אָפשאפנ דעמ ווערסאלער און סענזשערמענער שאָלעמ־אָפמאכנ".

קומענדיק צו דער מאכט, האָט היטלער גלײַכ פארגעסנ זײַנע שוועס און ער גײט אפ פארשײדענע האנאָכעס דער פעלקער־ליגע, ער גיט אָפ איטאליע דאָרעמ־טיראָל, כאָטש אינ דער ערשטער אויסגאבע פונ פעדערס קאָמענטאר צו דער פראָגראמ ווערט געזאָגט, אז „מיר זאָגנ זיכ ניט אָפ פונ קײנ אײנ דײַטש אינ דאָרעמ־דײַטשלאנד, עלזאס־לאָטארינגיע און ד אָ ר ע מ - ט י ר אָ ל". אינ די שפעטערדיקע אויסגאבנ האָט מענ די ווערטער דאָרעמ־טיראָל ארויסגעוואָרפנ. און פעדער האָט נאָכ די האָזע צו שרײַבנ אינ פאָרוואָרט צו דער פינפטער אופלאגע: „מיר האָבנ ארײַנגעטראָגנ בלויז אײניקע סטיליסטישע אויסבעסערונגענ".

אנאלאָגיש איז עס מיט די איבעריקע פונקטנ פונ דער פראָגראמ, פריער פונ אלצ מיט די פאָדערונגענ אינ געביט פונ דער עקאָנאָמישער און סאָציאלער פאָ־

ליטיק: „אָפּשאַפן די ניטאַרבעט־האַכנאָסעס", „פאַרניכטן די פּראָצענטישע שקלאַ־פערײַ" (11 פּונקט); „קאָנפיסקירן אינגאַנצן אַלע קריג־רעוואָכים" (12 פּונקט); איבערגעבן דער מעלוכע אַלע אונטערנעמונגען (טרעסטן), וואָס זײַנען ביז איצט פאַרגעזעלשאַפטלעכט געוואָרן (13 פּונקט). „אָנטיילנעמען אין די רעוואָכים פון די גרויסע אונטערנעמונגען" (14); „אַנטוויקלען אין ברייטסטן מאַסשטאַב דאָס באַזאָרגן די זקיינים" (15 פּונקט), „שאַפן אַ געזונטן מיטעלן שיכט און אײַנהיטן אים", „טייקעף מוניציפּאַליזירן די גרויסע אוניווערסאַלע מאַגאַזינען" און „אָפּגעבן זיי אין אַרענדע די קליינע הענדלער", „אַרויסגעבן אַ געזעץ וועגן אָפּנעמען דאָס ערד־אייגנטום אָן געצאָלט פאַר אַלגעמיין־נוצלעכע צוועקן" (16 פּונקט); „אָפּשאַפן די היפּאָטעק־פּראָצענטן און ניט דערלאָזן קיין שום ספּעקולאַציעס מיט ערד" (17 פּונקט).

ס'איז איבעריק אָפּצושטעלן זיך אויף יעדן פּונקט באַזונדערס פון דער דאָזיקער פּראָגראַם. אונדז איז נאָר וויכטיק צו דערווײַזן, וויאַזוי די לידערס פון דער פּאַרטיי האָבן אָן קיין שום צערעמאָניעס מיטן גרעסטן ציניזם פאַראַטן זייער אייגענע פּראָגראַם און פאַלסיפיצירן זי פּונקט נאָך פּונקט.

ווי מיר האָבן שוין געזאָגט, איז די עצעם־פּראָגראַם פול מיט ווידערשפּרוכן. וואָס קאָנען באַשטימטן ניט פאַראַנטוואָרטן ווערן: וויאַזוי אַשטייגער קאָן מען „אײַנהיטן דעם מיטעלן שיכט", אויב די געזעצן פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדענונג, וואָס די פאַשיסטן פאַרהייליקן, פירן צו דער פאַרניכטונג פון אָט דעם שיכט? וויאַזוי קאָן מען העלפן די אָנערדיקע פּויערים, אויב מען זאָל וועלן פאַרהיטן די אינטערעסן פון די גרויסע גוטבאַזיצער?

אָט מיט אַזעלכע סטירעס איז פול די גאַנצע פּראָגראַם פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, וועלכע איז פון אָנהייב אָן אויסגערעכנט אויף אָפּצונאַרן די מאַסן.

די ערשטע דערפאָלגן
פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער באַוועגונג

און אָט מיט אַזעלכע פּונקטן איז היטלער אַרויסגעטראָטן אויף די מאַסן־פאַרזאַמלונגען אין דעם פּעריאָד, ווען דער פאַשיזם האָט זיך גענומען פאַרשטאַרקן. דעם אויבנאָן אין דער אַגיטאַציע האָט פאַרנומען דער ווערסאַלער אָפּמאַך. וואָס מער ס'איז געוואַקסן די אומצופרידנקייט פון די קליינבירגערלעכע שיכטן אויפן באָדן פון דער אינפלאַציע, אַלץ אַ גרעסערן אויילעם האָבן צוגעצויגן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַרויסטרעטונגען. אין פעברואַר 1921 יאָר, אינגיכן נאָך די אונטערהאַנדלונגען וועגן די רעפּאַראַציעס, קומט פאָר היטלערס גרויסער מיטינג אין ריזיקן זאַל פון קראָנ־צירק. די טעמע איז: „צי האָט דײַטשלאַנד אַ צוקונפט, אָדער זי וועט אומקומען"? צום ערשטן מאָל פאָרן אום איבער די גאַסן פון מינכען פראַכט־אויטאָמאָבילן מיט צעפלאַטערטע פאַשיסטישע פאָנען; דאָס ווערט געטאָן, קעדיי צו אפישירן דעם מיטינג. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי טוט נאָך די אַגיטאַציע־מעטאָדן פון רעוואָלוציאָנערן פּראָלעטאַריאַט. זיי קלעפּן פאַנאַנדער רויטע פּלאַקאַטן מיט פלאַגנדיקן דעמאַגאָגישן טעקסט:

„אויב 60 מיליאָן מענער און פרויען — אַלט און יונג — וועלן אײַנמוטיק דערקלערן: „מיר ווילן ניט", וועט דער ווילן פון אָט די מיליאָנען זיי

לעכלאפאכעס זיכערן איינס, געמלעכ, דעם רעספעקט, וואס מע קאן ניט האבן פאר יענעם, וועלכער קושט די רוט, וואס שמייסט אים. מיר זיי-נען מע־טשן, און ניט קיין הינט. 60 מיליאן דייטשן דארפן געבן צו פאר-שטיין דער אימפערישער רעגירונג, אז די אונטערהאנדלונגען מיטן קעגנער וועלן פירן צו דעם, אז זי זאל פאלן".

די ווירקונג פון די נאציאנאל־סאציאליסטן איז געשטיגן. אין 1921 יאר איז די צאל פארטיי־מיטגלידער אויסגעוואקסן אינצווייען, פון 3 טויזנט ביז 6 טויזנט. די טעטיקייט פון די פאשיסטן האט זיך פארשפרייט קימאט אויסשליס-לעך אף ביירן.

אין צוויי יאר ארום נאכן פארענדיקן דעם קריג קומען פאר די ערשטע פארטיי־קאנגרעסן און צוזאמענפארן. אין 1920 יאר אף דער קאנפערענץ אין זאלצבורג ווערן איינגעארדנט געמיינזאמע בעראטונגען מיט די פירער פון דער עסטרייכישער און דארעם־דייטשישער נאציאנאל־סאציאליסטישער באוועגונג. אף דער טעריטאריע פון דער פארמילכאמעדיקער עסטרייך האט זיך די דאזיקע בא-וועגונג אנגעהויבן א סאך פריער. אין עסטרייך איז שוין אין 1904 יאר געגרינ-דעט געווארן „די דייטשישע ארבעטער־פארטיי", אין מיי 1918 יאר אף א קאנ-פערענץ אין ווין האט זי געענדערט דעם נאמען און זיך אנגערופן „עסטרייכישע נאציאנאל־סאציאליסטישע פארטיי". אלזא, דער נאציאנאל־סאציאליזם האט זיך אנ-געהויבן נאך אין אנהייב פון אונדזער יארהונדערט. פריער פון אלץ האט ער זיך געגומען אנטוויקלען אין דער אלטער „פעלקער־טפיסע" — אין עסטרייך, בא-זונדערס אין טשעכיע, ווו די נאציאנאלע פראגע האט געשפילט א גרויסע ראל ליע. היטלער, א געבוירענער אין עסטרייך, האט פון דארטן א סאך גענאשט. אין זאלצבורג איז פארגעקומען א פארשטענדיקונג מיט יונגן, וועלכער פירט אן מיט דער טשעכישער פארטיי.

דער 2־טער קאנגרעס איז פארגעקומען אין 1921 י. אין רייכענהאלע צוזאמען מיט די רוסישע און אוקראינישע ווייסגווארדייישע ארגאניזאציעס. אפן קאנגרעס איז ארויס־געטראטן דער „בארימטער" העטמאן סקאראפאדסקי. די ווייסגווארדייישע עמיג־ראנטן האבן דערציילט וועגן זייערע אינטערווענץ־פלענער קעגן דער יונגער ראטנ-מעלוכע, וועלכע האט אקארשט ארויסגעיאגט פון אירע גרענעצן די לעצטע מאכ-נעס פון די אינטערווענטן. צוזאמען מיט די ווייסגווארדייער איז ארויסגעטראטן דער נאציאנאל־סאציאליסט אלפרעד ראזענבערג, א באלטישער גוטבאזיצער, שפע-טער דער הויפט־רעדאקטער פון דער צייטונג „פעלקישער בעאבאכטער" און דער ראטגעבער פון דער פארטיי אין די פראגעס פון אויסערן־פאליטיק. שוין דעמאלט האט ראזענבערג געהאט א פארבינדונג מיט דעטערדינגען און מיטן דייטשישן גרויס־אינדוסטריעלער רעכבערגן, ביידע פארביסענע סאנים פון דער ראטן־רעפובליק. ער שרייבט דעמאלט אין „פעלקישן בעאבאכטער" זיינע ערשטע אנטיבאלשעוויסטישע ארטיקלען, אין וועלכע ער פירט א העצע קעגן ראטנלאנד און דריקט אויס זיין סימפאטיע צו פוילן (!).

אין יאנוואר 1922 יאר קומט אין מינכען פאר דער ערשטער אפיציעלער צוזאמענפאר פון די נאציאנאל־סאציאליסטן. אין א פראקלאמאציע וועגן צוזאמענ-פאר שרייבט היטלער, אז מע דארף האבן א ריינייקונג פון דער פארטיי. היטלער וויל ווערן דער דיקטאטער פון דער פארטיי און וויל פאטער ווערן פון אירע

אַלטע גרינדער, באזונדערס פונ אנטאָנ דרעקסלערנ אונ קערנערנ, וועלכע האָבנ זיכ ניט געקאָנט צופּאסנ צו היטלערס נייַע, אומפארשעמטע מעטאָדנ.

די העכערע אָפיצערנ פונ מינכענער רייַכסווער, וועלכע האָבנ געהאט א גרויסנ אייַנפלוס, האָבנ שוינ לאנג אונטערשטיצט די יונגע באוועגונג. צווישנ זיי זייַנענ געווענ היטלערס כאווערימ, מיט וועלכע ער האָט געארבעט אינ 1919 אונ 1920 יאָר. מיט זייער הילפ האָט ער געשאפנ די דריטע אָרגאניזאציע, וועלכע איז אימ שטארק צוניצ געקומענ שוינ אינ יענע יאָרנ — דאָס זייַנענ די שטורעמ-אָטריאדנ.

ווער האָט היטלערנ פינאנסירט?

אינגיכנ האָבנ זיכ מיט היטלערנ אונ מיט זייַנע כאווערימ פארינטערעסירט א רייַ קאפּיטאליסטנ — באזונדערס אינ דאָרעמ-דייַטשלאנד. זיי האָבנ געוואָלט אויסנוצנ היטלערנ אונ די נאציאָנאל-סאָציאליסטנ פאר זייער רעאקציאָנערער פּאָליטיק. זיי האָבנ פארשטאנענ, וואָס פאר א נוצנ עס קאָנ ברענגענ די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע באוועגונג אינ קאמפּ קעגנ פּראָלעטאריאט. זיי זייַנענ דעריבער גרייט געווענ צו „שטיצנ" די נאציאָנאל-סאָציאליסטנ מיט קאָלעדיי סובסידיעס.

שפּעטער מאקע (אינ 1924 יאָר), אפ היטלערס אונ לודענדאָרפס פּראָצעס, איז פעסטגעשטעלט געוואָרנ, אז היטלער האָט באקומענ פאר זייַנ פּארטיי גאנצ היפּשע געלט-סומענ פונ דירעקטער פונ בייַערישנ אינדוסטריעלנ פארבאנד, פונ געהיימענ ראטגעבער אאוסט, פונ יוריסקאָנסולט פונ אָט דעמ פארבאנד ד"ר קולאָנ, פונ פּיאנע-פאבריקאנט בעכשטיינענ, פונ גרויכנ אינדוסטריעלער מאפּפיי אונ פונ די פאבריקאנטנ האָרנשו אונ גראנדעל. מיט באריכטנ וועגנ זייַנע „ציִלנ" איז היטלער ארויסגעטראָטנ אינ די פעשענעבעלע קלובנ פונ באנקירנ, פונ גרויסע גוטבאזיצער אונ אינדוסטריעלער. פאר די באריכטנ האָט ער געקראָגנ באצאָלט מיט גרויסע סובסידיעס פאר דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער פּרעסע אונ אנאלאָגישע צוועקנ. שוינ דעמלט האָט היטלער באקומענ היפּשע סובסידיעס פונ בערלינער גרויסנ אינדוסטריעלער באָרזיג, וועלכער איז דער פּאָרזיצער פונ דער פאראייניקונג פונ די דייַטשישע אונטערנעמער אונ איז באוווסט אלס פארברענטער רעאקציאָנער אינ די פראגעס פונ סאָציאלער פּאָליטיק. אפנ פּראָצעס האָט מענ אויכ גערעדט, אז ד"ר האוסער, היטלערס אגענט אינ שווייצאריע, האָט אויסגעבעטנ פאר אימ א סובסידיע בא הענרי פאָרדנ אונ בא אייניקע פראנצויזישע קאפּיטאליסטישע קרייַזנ, וואָס האָבנ ספּעקולירט אפנ בייַערישנ סעפּאראטיזמ.

דערווייַזנ דאָקומענטאל אונ דעטאל אָט די אלע פינצטערע קוועלנ, פונוואַנענ דער „ארבעטער-פירער" היטלער האָט באקומענ געלט, וועט מענ קאָנענ ערשט נאָכ דער צוקינפטיקער זיגרייַכער סאָציאליסטישער רעוואָליוציע אינ דייַטשלאנד, ווענ דער פּראָלעטאריאט וועט עפענענ אלע געהיימע ארכיוונ. נאָר אייניקע פּאָליטישע באווייַזנ זייַנענ מעגלעכ אויכ איצטער. די הערשנדיקע קלאסנ זייַנענ געווענ פארינטערעסירט צו שטיצנ היטלערנ. זייַנע קאָלאָסאלע כויעס אונ אויסגאבנ אפ פּראָפּאגאנדע אונ אפ די שטורעמ-טיילנ, האָבנ געשפּילט א געוויסע ראָליע אינ 1923 יאָר אונ האָבנ געווירקט אפ אימ, ער זאָל צוייַלנ מיט זייַנ ארויסטריט.

דער פוטש פונ 9 נאָיאבער 1923 יאָר

דער העכסטער פונקט, די פארענדיקונג פונעמ דאָזיקנ ערשטנ פעריאָד אינ דער געשיכטע פונ דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער פארטיי איז געווענ דער מינכענער פוטש פונ 9 נאָיאבער 1923 יאָר. אינ מעשעכ פונ גאנצנ 1923 יאָר האָט היטלער געפאָדערט בא זײַנע פארבינדעטע אינ דער בײַערישער רעגירונג אונ אינ רײַכסווער אנ אנטשלאָסענעמ ארויסטריט. ענדלעכ האָט ער אינ אָנהייב נאָיאבער מאָביליזירט זײַנע דרוזשינעס. אינ בירשענקל „בירגערבראָי״ אפ א גרויסנ מיטינג פונ די פאטריאָטישע פארבאנדנ האָט ער אוועקגעשטעלט דעמ בײַערישנ קאָמיסאר פונ גענעראל־שטאב פאָנ קאר, דעמ וואקלדיקנ גענעראל פאָנ ליודענדאָרפ אונ דעמ גענעראל פאָנ לאָסאָוו פאר א געשעענעמ פאקט. אומ־ערווארט פאר די מערסטע אָנוועזנדיקע אפנ מיטינג האָט היטלער פראָקלאמירט די „נאציאָנאלע רעפובליק״. ער האָט געמאָלדנ, אז עבערט איז ארויסגענומענ פונ פרעזידענטנ-פאָסטנ. זיכ אליינ האָט היטלער באשטימט פארנ רײַכסקאנצלער, קארנ האָט ער באשטימט פארנ פארטרעטער אינ בײַערנ, פענערנ — דעמ מינכענער פאָליציי־פרעזידענט — פארנ מיניסטער-פרעזידענט אונ ליודענדאָרפנ — פארנ מיניסטער פונ רײַכסווער. דער בײַערישער מיניסטער־פרעזידענט פאָנ קנילינג, די מיניסטאָרנ הירנער, שווייער, וווטצעלהאָפער אונ דער גענעראל פאָנ לאָסאָוו זײַנענ ארעסטירט געוואָרנ. נאָר שוינ באלד אינ עטלעכע שאָ ארומ האָט זיי ליודענדאָרפ באפרײַט אפ אנ „ערנוואָרט״. קאר האָט לעכאטכילע אײַנגעשטימט מיט היטלערס פאָרשלאָג, נאָר באנאכט איז ער אינ דער באגלייטונג פונ גענעראל פאָנ לאָסאָוו אונ פאָלקאָווניק ווײַסער אוועק אינ די קאזארמעס פונ 19-טנ פאָלק, פונוואנענ זיי האָבנ אלע צוזאמענ מיטגעטיילט דורכ ראדיאָ, אז זיי זײַנענ קעגנ היטלערס איבערקערעניש. זײַנ האסקאָמע, וואָס ער האָט געגעבנ אפ דער איבערקערעניש, האָט קאר דערקלערט פאר ניט ווירקלעכ, ווײַל מע האָט אימ אפנ מיטינג געצוווּנגענ דערצו מיט געווער. דרײַ אזייגער פארטאָג האָט קאר צוזאמענגעשטעלט א נײַע מיטיילונג, אינ וועלכער ס'איז געזאָגט געוואָרנ, אז די „ערנגײַציקע פארעטער, וואָס האָבנ געבראָכנ דאָס וואָרט״ האָבנ פארוואנדלט די מאניפעסטאציע פאר דער אופלעבונג פונ דײַטשלאנד אינ א סצענע פונ עקלהאפטנ גוואלד, אז די מעלדונגענ, וואָס זײַנענ „מיט רעוואָלווערנ גענומענ געוואָרנ בא קארנ, לאָסאָוונ אונ ווײַסערנ״ האָבנ קיינ שום קראפט ניט. די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע דײַטשישע פארטיי אונ די קאמפ־פארײַנענ „אָבערלאנד״ אונ די „אימפערישע פאָנ״ ווערנ דערקלערט פאר פאנאנדערגעלאָזנ. שוינ אפנ צווייטנ פרימאָרגנ דעמ 9-טנ נאָיאבער איז אָט די מיטיילונג אונ דער באפעל וועגנ פאנאנדערלאָזנ די פאשיסטישע אָרגאניזאציעס דערשינענ אינ די מינכענער צײַטונגענ.

היטלער אונ ליודענדאָרפ האָבנ געמאכט א פארצווייפלטנ פרווו צו אָרגאניזירנ אנ איבערקערעניש, ניט אָפשטעלנדיק זיכ פאר גוואלד, האגאמ ערשט מיט א פאָר כאדאָשימ צוריק האָט זיכ היטלער מיט אנ ערנוואָרט פארפליכטעט פארנ בײַערישנ אינערנ־מיניסטער שווייער, אז ער וועט ניט אײַנגיינ אפ א פוטש. די קאמפ־פארײַנענ מארשירנ איבער מינכענ. דער רײַכסווער האלט נייטראליטעט אונ שיסט ניט. די בײַערישע פאָליציי ווארט אפ היטלערנ בא דער „פעלדהערנהאלע״ אונ גיט א זאלפ איבער די אופשטענדלער. 15 היטלעראָווצעס ווערנ דערהארגעט

היטלער מאכט פּלייטע. אין עטלעכע טעג ארום ווערט ער ארעסטירט אין א קאָמפאָרטאבעלער ווילע פון איינער א פּרינצעסן — ער האָט ניט דערוויזן אריבערצוגיין דעם עסטרייכישן גרענעץ. גערינג איז אנטלאָפן קיין איטאליע, פון דאָרטן אין שווייצאריע. לודענדאָרפן האָט מען געשאנעוועט און ניט ארעסטירט.

דער פּראָצעס איבער די פּוטשיסטן קומט פאָר אין פרילינג 1924 יאָר אין פאָלקגעריכט אין מינכען. די ריכטער זיינען געווען הומאניש און העפלעך. אפן באשולדיקונג-באנק זיינען דאָך געזעסן אייגענע מענטשן, „קאָשערע" נאציאָנאליסטן, וואָס האָבן געהאט די „סאמע בעסטע צילן". די שרייבער פון דער פּארטיי-געשיכטע דערציילן, אז די באשולדיקטע זיינען געווען פריילעך געשטימט, האָבן געשמייכלט און געשפּאסט. היטלער איז פארמישפּעט געוואָרן צו פינף יאָר פעסטונג, דערביי אָבער האָט דער אורטייל געלויטעט, אז ווען ער וועט אָפּקומען א טייל פון דער שטראָף, וועט די איבעריקע צייט אים פארעכנט ווערן ווי א באדינגלעכע. שוין אין עטלעכע כאָדאָשים ארום, אין דעקאבער 1924 יאָר, האָט מען אים ארויסגעלאָזן פון דער לאנדסבערגער פעסטונג. די איבעריקע באשולדיקטע האָבן זיך אָפּגעפּאטערט מיט דריי כאָדאָשים פעסטונג. לודענדאָרף איז אינגאנצן באפרייט געוואָרן, ווייל ער „האָט געהאנדלט אין אן אפעקט-צושטאנד". היטלערן, וואָס איז נאָך דאן געווען אן עסטרייכישער אונטערטאן, האָט מען דערלויבט צו פארבלייבן אין דייטשלאנד און מע האָט אים ניט ארויסגעשיקט. די דייטשישע רעאקציאָנערע יוסטיץ האָט אויסגעפילט איר כויוו בענוגע דעם דאָזיקן „רעוואָלוציאָנער".

די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע פּארטיי גייט צייטווייליק אראָפּ פון דער סצענע

דער ניט-געלונגענער פּוטש פון 1923 יאָר פארענדיקט דעם „רעוואָלוציאָנערן" פּעריאָד פון דער היטלערישער באוועגונג. פון אָט דעם מאָמענט אָן ווערן אָפּגעגעבן אין ארכיוו אלע אומלעגאלע און אפילע האלב-אומלעגאלע פּלענער פון א באוואָפנטן אויפשטאנד קעגן „דער בערלינער יידישער רעגירונג". דאָס דערקלערט זיך דערמיט, וואָס אין דייטשלאנד קומט פאָר א טיילווייזע ווירטשאפטלעכע סטאביליזאציע און די שארפע אומצופרידנקייט פון די קליינבירגערלעכע מאסן ווערט עטוואָס בעשטילט. די פּארטיי לעבט איצט איבער א פּעריאָד פון טיפער ירידע און זי פארשווינדט קימאט אינגאנצן אפ עטלעכע יאָר פון דער פּאָליטישער ארענע. די „פעלקישע" און די נאציאָנאל-סאָציאליסטן, וואָס האָבן צוזאמען נאָך אין מיי 1924 יאָר באקומען 1,9 מיליאָן שטימען (32 מאנדאטן), באקומען שוין אין דעקאבער פונעם זעלביקן יאָר בלויז 840 טויזנט שטימען (14 מאנדאטן), זיי קייקלען זיך אראָפּ צו דער לאגע פון גאָר א קליינער פּארטיי, אין דער צייט, ווען די נאציאָנאליסטן האָבן באקומען 100 און די סאָציאל-דעמאָקראטן 120 מאנדאטן.

די ווייטערדיקע יאָרן גייען דורך אין קאמף צווישן די באזונדערע ריכטונגען אין דער פּארטיי — צווישן די „פעלקישע" (די פאָלקיש-דייטשישע פרייהייט-פּארטיי) און די נאציאָנאל-סאָציאליסטן. זומער 1925 יאָר קומט צווישן זיי פאָר א שפּאלטונג, די נאציאָנאל-סאָציאליסטן טיילן זיך אָפּ פון די „פעלקישע". אין דער צייט האָבן זיך די קאפּיטאליסטן מעיאשעוו געווען אָפּנעמען באם פּראָלעטאריאט די האנאָכעס, וואָס די ארבעטער האָבן אויסגעקעמפט אין דער נאָיאבער-רעוואָלוציע פון 1918 יאָר.

אין יאַנואַר 1925 יאָר ווערט געשאַפן אַ רעאַקציאָנערע רעגירונג פון בורזשואַזן בלאָק מיט די נאַציאָנאַליסטן אין דער שפּיץ.

אין דריי כאַדאָשים אַרום קלייבן אויס די פאַריייניקטע רעכטע פּאַרטייען דעם פעלדמאַרשאַל פאָן הינדענבורג פאַרן פּרעזידענט פון דער רעפּובליק אַף עבערטס אָרט. די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן, וועלכע האָבן אין ערשטן טור געשטימט פאַר דער האַפּענונגלאָזער קאַנדידאַטור פון גענעראַל ליודענדאָרף, האָבן אין צווייטן אויך גע-שטימט פאַרן פעלדמאַרשאַל הינדענבורג. דאָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר דער נאַ-ציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאָליטיק.

די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן פאַר די אינטערעסן פון דער דינאַסטיע

ווען אין 1926 יאָר האָט מען דורכגעפירט דעם פּלעביסציט וועגן דער פראַגע, צי מע זאָל עקספּראָפּריירן די געוועזענע דייטשישע פירשטן, האָבן זיך די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן געשטעלט אין איין לאַגער מיט אַלע בורזשואַזע פּאַרטייען—פון די נאַציאָ-נאַליסטן ביזן צענטער און די דעמאָקראַטן. „די עקספּראָפּריאַציע פון די פירשטן הייסט צוגאַנוענען באַ זיי דאָס ערלעכ דערוואָרבענע אייגנטום — אַזוי האָבן אין איין קאָל געשריען די דאָזיקע פּאַרטייען. אגעוו, אויך אין די שפּעטערדיקע יאָרן האָבן די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן ניט אָפּגעטראָטן פון אָט דער פּאָזיציע זייערער. ווען די קאָ-מוניסטן האָבן אַריינגעטראָגן זייער פאָרשלאָג צו עקספּראָפּריירן אָן אויסקויף-געלט דעם פאַרמעגן פון די גרויספירשטן און אופהערן אויסצאָלן דעם געוועזענעם קייזער און זיינע פרינצן מיליאָניקע פענסיעס, האָבן די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן געמאָלדן מיטן מויל פון קובע, זייער פראַקציע-לידער אין פּרייסישן פּאַרלאַמענט, וואָס איז שפּעטער געוואָרן אָבער-פּרעזידענט פון בערלין און בראַנדענבורג:

„אויס געפיל פון יושער (!) וואַרפן מיר אָפּ דעם קאָמוניסטישן פאָר-שלאָג צו עקספּראָפּריירן די גרויספירשטן. דער דייטשישער סאָציאַליזם דאַרף אָנערקענען די רעכט אַפילע פון די האָהענצאָלערן".

די דייטשישע געוועזענע פירשטן האָבן פאַר דער דאָזיקער פּאָזיציע פון די נאַ-ציאָנאַל-סאָציאַליסטן זיי גוט באַלוינט, איבערגעבנדיק אין זייער רעשוס מיליאָניקע סומען פון די באַלוינונגען, וואָס זיי האָבן באַקומען.

די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן האָבן ניט געקאָנט אָפּלייקענען, אַז אַפילע דער גע-וועזענער קייסער ווילהעלם דער צווייטער האָט זיך אויך באַטייליקט אין פינאַנסירן די שטורעם-אָטריאַדן.

שטראַסער און געבעלס אין דער ראָליע פון „סאָציאַליסטן"

איינציייטיק — דאָס איז זייער כאַראַקטעריסטיש פאַר דער צוויי־פּנעמדיקער אויסגעשפּראָכן דעמאַגאָגישער פּראָפּאַגאַנדע פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן — פאָרט אַרום איינער פון היטלערס פּאָנעם־טרעגער גרעגאָר שטראַסער איבער צאָפן- און מיזרעכ־דייטשלאַנד און פאַרשפּרייט דאָרטן די „סאָציאַליסטישע" לאָזונגען פון דער „דייטשישער רעוואָליוציע". גראָד דעמאָלט איז אַפן אויבערפּלאַץ אַרופגעשוווּמען אויך יאָזעף געבעלס—אַ יונגער קאַטוילישער ליטעראַט פונעם ריינישן געביט.

אין אָקטיאַבער 1925 האָט שטראַסער געגרינדעט זײַנע „נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע בריוו", וועלכע זײַנען געוואָרן דער אידעאָלאָגישער אָרגאַן פֿון „לינקן" פּאַרטיי־פֿליגל. געבעלס אַרבעט אַפּריִער ווי אַ מיטאַרבעטער פֿון די „בריוו", דערנאָך איז ער געשיקט געוואָרן אין בערלין פֿאַרן אָנפֿירער פֿון דער געגנטלעכער פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציע.

אין בערלין האָט נאָך דאַן די באַוועגונג געהאַט זייער שוואַכע וואָרצלען. פֿון יולי 1927 יאָר לאָזט ער אַרויס אַן אייגענעם זשורנאַל אונטערן נאָמען „אַנגריף" מיט פּסעוודאָ־סאָציאַליסטישע לאָזונגען: „פֿאַר די אונטערדריקטע! קעגן די עקספּראָפּריִאַטערס!" צוזאַמען מיט זײַן ברודער אָטאָ, וועלכער איז אַמאָל געווען אַ סאָציאַל־דעמאָקראַט, גרינדעט ער אין בערלין אַ קליינעם פֿאַרלעגערישן קאָנצערן „קאַמפּף". דער דאָזיקער פֿאַרלאַג לאָזט אַרויס דרײַ צײַטונגען, בראָשורן, ביכער אאַוו. אין די אַלע אויסגאַבן ווערט גענומען זייער אַ „ראַדיקאַלער" טאָן. אָפֿן לייענער האָט מען זיך באַמיט צו שאַפֿן אַן אײַנדרוק, אַז צו אים רעדט אַן עמעסער „פֿרײַנט פֿון פֿאָלק" און אַפֿילע אַן אָנהענגער פֿון „קלאַסן־קאַמפּף".

„די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי איז אַ קלאַסן־פּאַרטיי (!) פֿון דער שעפֿערישער אַרבעט" — לייענען מיר אין דער בראָשור „דער נאַציאָנאַלער אָדער אינטערנאַציאָנאַלער סאָציאַליזם", וואָס איז אַרויס אין שטראַסערס פֿאַרלאַג. דאָס זעלביקע לידל זינגט אויך געבעלס. אין זײַן בראָשור „די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. פֿראַגעס און ענטפֿערס פֿאַר אַ נאַציאָנאַליסט" שרײַבט ער:

„ס'איז ניטאָ קיין מער ליגנערישעס, ווי אַ גראָבער אָפּגעפּרעסענער בורזשוי, וועלכער פּראָטעסטירט קעגן דער אידיי פֿון פּראָלעטאַרישן קלאַסנקאַמף... וואָס גיט דיר דאָס רעכט צו גרויסן זיך מיטן באַחוסטזײַן פֿון דער נאַציאָנאַלער פֿאַראַנטוואָרטלעכקײַט און אַרויסצוטרעטן קעגן קלאַסנקאַמף פֿון פּראָלעטאַריאַט?.. ווי שעמסט איר זיך ניט, אָפּגעפּרעסענע בירגער פֿון מיטל־אייראָפּע, אָפּצוזאָגן די ניט־דערעסענע, הונגעריקע, אויסגעפּלאָגטע אַרבעטלאָזע פּראָלעטאַריער אין זייער רעכט אָף קלאַסנקאַמף. יאָ, מיר רופֿן זיך אָן אַרבעטער־מעלוכע, דאָס איז דער ערשטער שריט אָוועקצוגיין פֿון דער בורזשואַזער מעלוכע. מיר רופֿן זיך אָן אַרבעטער־פּאַרטיי, ווײַל מיר ווילן מאַכן די אַרבעט פֿרײַ"...

אָט אַזוי זיס האָט נאָך ערשט ניט לאַנג געכאַנפֿעט די אַרבעטער דער צוקינפֿטיקער מיניסטער פֿאַר פֿאָלק־בילדונג און פּראָפּאַגאַנדע אין דער „דריטער אימפּעריע". איצט, פֿאַרשטייט זיך, האָט מען אָן די אַלע צוזאָגן פֿאַרגעסן, און דער פֿאַשיזם באַווײַזט זײַן עמעסן קלאַסן־פּאָנעם.

די נײַע מאַפּאָלע אין 1928 יאָר

ניט היטלערן מיט זײַנע לעקציעס פֿאַר די „אָפּגעפּרעסענע בורזשויען" אין ריינישן געגנט און אין רור און ניט שטראַסערן און געבעלסן איז פֿונדעסטוועגן געלונגען צו פֿאַרשטאַרקן די ווירקונג פֿון דער פּאַרטיי אָף די מאַסן. עמעס, פֿאַר די דאָזיקע יאָרן האָט זיך די פּאַרטיי אינערלעך אין אַ געוויסער מאָס קאָנסאָלידירט. די צאָל פֿון אירע מיטגלידער איז פֿון 17 טויזנט (אין 1926 יאָר) געשטיגן ביז 49 טויזנט (אין 1927). עס זײַנען פֿאָרגעקומען צוויי פּאַרטיי־צוזאַ-

מענפאָרן: אין 1926 יאָר אין ווײמאר און אין 1927 יאָר אין נירנבערג. ווידער זײַנען געגרינדעט געוואָרן שטורעם-אָטריאַדן. די פּאַרטײַ רײניקט זיך אָפּ פון א ריי „געפערלעכע נאַראָנים״. דערונטער ווערט ארויסגעוואָרפן דער „ראסן־פּאָרשער״ אין טירינגען דינטער. דערנאָך, קעדייַ צו קאַשערן די פּאַרטײַ און עפענען פאַר איר די טירן פון די סאַלאָנען, ווערט אין 1927 יאָר ארויסגעשלאָסן דער באַרימטער מערדער הײַנעס, וועלכער פלעגט אויספירן די אורטיילן פון די געהײמע טריבונאַלן. אגעוו, האָט אים שפּעטער היטלער ווידער צוגענומען אין פּאַרטײַ און געמאַכט פאַרן פּאָליציי־פּרעזידענט אין ברעסלאַו און פאַרן הויפּט־שעף פון די שטורעם-אָטריאַדן אין גאַנץ צפון־און מיזרעח־דײַטשלאַנד, ניט געקוקט אַף די בלוטיקע רעציכעס פונעם דאָזיקן העלד.

בא די וואַלן אין רײַכסטאַג אין מײַ 1928 יאָר האָט די פּאַרטײַ ווידער געליטן א שווערע מאַפּאָלע. זי האָט באַקומען נאָר 12 ערטער אין רײַכסטאַג. די אָביעקטיווע באַדינגונגען זײַנען נאָך ניט געווען גינסטיק פאַרן וווּקס פון דער פאַשיסטישער באַוועגונג, אין ווירטשאַפטלעכן לעבן פון לאַנד איז אין די יאָרן 1924-1927 פאָרגעקומען א געוויסע פאַרבעסערונג און דאָס האָט פאַרגרינגערט די לאַגע פון דער קליין-בורזשואַזיע און פון אײניקע קאַטעגאָריעס ארבעטער.

דער עקאָנאָמישער קריזיס אין דײַטשלאַנד

דער קלוימערשטער ווירטשאַפטלעכער אופבלי האָט שוין דערגרייכט דעם קולמינאַציע-פונקט. דער אַלוועלטלעכער עקאָנאָמישער קריזיס האָט פריער פאַר אַלעמען געטראָפן דײַטשלאַנד. די פּראָדוקציע האָט זיך פאַרקירצט, ס'איז געשטיגן די ארבעטלאָזיקייַט. אין ווינטער 1930 יאָר זײַנען שוין אין דײַטשלאַנד געווען העכער דרײַ מיליאָן ארבעטלאָזע. דער קאַפּיטאַל האָט/אונטערגענומען א העפטיקן אָנגריף קעגן דעם ארבעטער-קלאַס: די אונטערנעמער האָבן קע־סיידער אראָפּגעזעצט דעם ארבעטלוין. לויט די אָפיציעלע יעדיעס איז דער פאַר־דינסט פון די ארבעטער פאַר דער צייַט פון דער פּאַפּען־שלײַכער-רעגירונג גע־פאַלן מער ווי אַף א העלפט אין פאַרגלײַך מיט די סכירעס אין 1928־1929 יאָר. די אַלגעמײנע סומע פון ארבעטלוין איז פאַר די יאָרן 1929-1932 געפאַלן אַף 38 מיליארד מאַרק.

פּאַראַלעל מיט דעם העכט ניט אופ צו שטײַגן די צאָל ארבעטלאָזע. לויט די אָנגאַבן פון דײַטשישן ארבעט-מיניסטעריום איז אין ווינטער 1931—1932 גע־ווען אין דײַטשלאַנד העכער זעקס מיליאָן ארבעטלאָזע. אהער זײַנען נאָר ארײַן די ניט-באַשעפטיקטע, וועלכע זײַנען פאַרעגיסטרירט אַף די מעלוכישע ארבעט־בירזשעס. אין דער ווירקלעכקײַט איז די ארבעטלאָזיקייַט געווען א סאך גרעסער. לויט די יעדיעס פון קאָניונקטור-אינסטיטוט איז אין יענעם ווינטער געווען אין דײַטשלאַנד אכט מיליאָן ניט־באַשעפטיקטע. נאָר דאָס איז נאָך אויך ניט די ווירקלעכע צאָל. אהער האָט מען ניט ארײַנגערעכנט די „שנאָרער״, די „בראָ־דיאַגעס״, די רויִנירטע קלײן־הענדלער, די אַזויגערופענע פרײַע פּראָפעסיעס, וואָס זײַנען געבליבן אָן יעטווידער ארבעט, די יוגנט, וועלכע ענדיקט די שולן און האָט זיך ניט ווו אײַנצואָרדענען. אויב מע וואָלט אָט די אַלע קאַטעגאָריעס גע־נומען אין אכט, וואָלט זיך באַקומען א ציפער פון צען מיליאָן ארבעטלאָזע.

זייער שווער האָט דער קריזיס געטראָפנ די אינטעלעקטועלע פּראָפעסיעס. דער לעבנ-גיווּאָ פונ די לערער, אינזשעניערנ, דאָקטוירימ, אדוואָקאטנ, שרײַבער, מאָלער ווערט אַלצ ערגער אונ ערגער. א פערטל טייל פונ אַלע פערזאָנענ מיט הויכ־בילדונג האָבנ ניט קיינ שטעלעס. 70 פּראָצענט פונ די דײַטשישע דאָקטוירימ האָבנ אינ 1932 יאָר פאַרדינט ווייניקער פונ 170 מארק א כוידעש. די „דײַטשישע אדוואָקאטנ־געזעלשאפט" ברענגט פונקט אזעלכע ציפער אויכ פאַר אדוואָקאטנ. פונ 22 טויזנט יונגע לערער האָבנ נאָר 990 געקאָנט קריגנ ארבעט אונ דאָס אויכ אויסשליסלעכ אַלס פאַרטרעטער אָדער געהילפנ. די דאָזיקע יעדיעס האָט פאַרעפנטלעכט דאָס דײַטשישע פאָלקבילדונג־מיניסטעריומ. ניט בעסער איז מיט די אינזשעניערנ, צווישנ וועלכע די ארבעטלאָזיקײַט איז פאַר די יאָרנ 1930—1932 געשטיגנ אפ 500 פּראָצענט. דערצו האָט מענ פאַרקירצט די ארבעט־וואָכ. אינ א סאכ אונטערנעמונגענ האָט מענ געארבעט נאָר 3—5 טעג א וואָכ.

די רעפּאראציעס האָבנ נאָכ מער פאַרשאַרפט די ווירקונג פונ קריזיס.

די פאַראָרעמטע ארבעטער־מאסנ ווערנ אַלצ מער רעוואָליוציאָנער געשטימט. אינגיכנ נאָכנ דערפאָלג פונ די סאָציאַל־דעמאָקראטנ אפ די וואַלנ אינ מײַ 1928 יאָר טוענ זיכ די ארבעטער־מאסנ א קער צו דער קאָמוניסטישער פּארטיי. די שיכטנ פונ דער שטאָטישער קליינ־בורזשואזיע, וואָס זײַנענ ביז איצט געווענ אינדיפערענט געשטימט, ווערנ פאַר דער צײַט פונ קריזיס ארײַנגעצויגנ אינ דער פּאָליטיק. דאָס פּויערטומ הייבט זיכ אָנ צו רירנ. אינ צאָפנ־דײַטשלאַנד קומענ אינ 1929 יאָר פאַר פּויערשע בונטנ. די דאָרפישע האָרעפּאשנע מאסנ פאַריאָגנ די געריכט־באאמטע, וועלכע שרײַבנ אָפּ בא די פּויערימ די לעצטע בעהיימע אונ פאַרקויפנ אפ אאוקציאָנ די פּויערישע בעבעכעס. האמוינע פּויערימ קלײַבנ זיכ צונויפ בא די געבײַדעס פונ דער שטײַער־פאַרוואַלטונג, ס'דערגייט אָפט ביז בלוטיקע צוזאמענשטויסנ מיט דער פּאָליציי אונ אפילע צו באָמבעס־אטענטאטנ. אינ דער פּרײַסישער פּראָווינצ שלעזוויג-האָלשטיינ ווערנ געמאכט פּרוּוונ אופצורײַסנ די פאַרוואלטונג פונ די לאנדראטנ אונ אנדערע רעגירונג-געבײַדעס.

די בורזשואזיע זעצט פאָר איר אָנגריפ, קעדיי צו ליקווידירנ די האנאָכעס, וואָס די ארבעטער האָבנ בא איר ארויסגעריסנ אינ 1918 יאָר. די רעגירונג פונ בורזשואזנ בלאָק, וואָס בעראָש פונ איר איז געשטאנענ דער מיטגליד פונ דער פאָלק־פּארטיי לוטער (איצט דער דײַטשישער געזאנדטער אינ די פאַראייניקטע שטאטנ) אונ דער לידער פונ צענטער מארקס, ווערט פאַרביטנ אינ 1928 יאָר מיט דער רעגירונג פונ דער „גרויסער קאָאַליציע", אינ וועלכער ס'גייענ ארײַנ א ריי פּארטייענ — אָנגעהויבנ פונ דער דײַטשישער פאָלקס־פּארטיי, דער פּארטיי פונ דער שווערער אינדוסטריע, ביז דער סאָציאַל־דעמאָקראטיע.

דער פאָרזיצער פונ דער סאָציאַל־דעמאָקראטישער פּארטיי מילער ווערט רײַכסקאנצלער. צוזאמענ מיט אימ באטייליקנ זיכ אינ דער רעגירונג נאָכ דרײַ סאָציאַל־דעמאָקראטנ: סעווערינג (אינערנ־מיניסטער), הילפערדינג (פינאנצ־מיניסטער, פונקט ווי אינ 1923 יאָר) אונ וויסעל (ארבעט־מיניסטער). דער לידער פונ דער דײַטשישער פאָלק־פּארטיי שטרעזעמאנ האָט באקומענ דעמ פּאָרטפעל פונ אויסערנ־מיניסטער. זײַנ פּארטיי-כאווער ד"ר קורציוס — דעמ פּאָרטפעל פונ מיניסטער פאַר פאָלקווירטשאפט, דער דעמאָקראט געסלער (איצט א פאשיסט) דעמ פּאָרטפעל פונ קריג־מיניסטער. פאַר הערמאנ מילערנ איז דורכגעפירט געוואָרנ דער יונג-פּלאנ

ברינינגס ערע

אינ דעקאַבער 1929 יאָר איז אראָפּגעוואָרפנ געוואָרנ דער פינאַנצ־מיניסטער הילפערדינג, כאָטש ער האָט פאַרשאַפט גרויסע פּראָפיטנ די דײַטשישע באַנקירנ, אַרויסלאָזנדיק א האַלוואָע, וואָס איז ניט באַשטײַערט געוואָרנ. אינ עטלעכע כאָדאָשימ אַרומ, אינ מאַרט 1930 יאָר, איז געפאַלנ מילערס קאַבינעט. אימ האָט פאַרביטנ ברינינג, וועלכער האָט מעשאַלייעכ געווענ די סאָציאַל־דעמאָקראַטנ פונ דער רעגירונג. ברינינג האָט ניט קײנ מערהײַט אינ פאַרלאַמענט, נאָר די סאָציאַל־דעמאָקראַטנ שטיצנ אימ אונ באַציִענ זיכ צו זײַנ רעגירונג ווי ווײַט מעגלעכ „טאָלעראַנט". די דאָזיקע רעגירונג נעמט א קורס אָפּ אַרײַנצוציִענ אינ דער רעגירונג די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ.

ברינינג רעגירט מיט דער הילף פונ 48 פּאַראַגראַפ פונ דער ווײמאַרער קאָנסטיטוציע. אינ דער געשיכטע פונ דער דײַטשישער רעפּובליק איז דאָס ניט דער ערשטער פאַל, ווענ מע האָט אָנגעווענדט אויסנאַמ־געזעצנ אונ אָפּגעשאַפט די דעמאָקראַטישע רעכט, קעדייִ אַרײַנצוטראָגנ „קאָרעקטיוונ" אינ גאַנג פונ דער פּאָליטישער אַנטוויקלונג, אויב די דאָזיקע אַנטוויקלונג איז געווענ געפערלעכ פאַרנ קאַפּיטאַליזמ.

זײַענדיק פּרעזידענט, האָט דער סאָציאַל־דעמאָקראַט עבערט ניט אײנ מאָל אויסגענוצט אינ די יאָרנ 1919—1923 דעמ 48 פּאַראַגראַפ אָפּ צו פאַרווערנ שטרײַקנ, אָפּ צו אָרגאַניזירנ די שטרײַקברעכערישע גוואַרדיע, די אַזוי־גערופענע „טעכנישע הילף". האָט מענ געדאַרפט מיט דער הילף פונ רײַכסווער אופשטעלנ די „קאָנסטיטוציאָנעלע לאַגע" אינ זאַקסנ אונ פאַרבאָטנ דאָרט די קאָמוניסטישע פּאַרטײ, האָט מענ זיכ ווידער דערמאָנט אָנעמ דאָזיקנ פּאַראַגראַפ. אָפּנ זעלביקנ סמאַכ האָט אינ 1929 יאָר דער ס. ד. צערגיבעל, דער געוועזענער לידער פונ די פּראָפּאַרײנענ, זײַענדיק בערלינער פּאָליצײ־פּרעזידענט, פאַרווערט די ערשטמײַקע דעמאָנסטראַציע פונ די בערלינער אַרבעטער. ווענ די אַרבעטער האָבנ זיכ ניט גערעכנט מיט זײַנ פאַרבאָט אונ האָבנ אָרגאַניזירט די דעמאָנסטראַציע, האָט ער געשיקט קעגנ זיי פּאָליצײ־מיליטער, וועלכע האָבנ דערשאָסנ 33 אַרבעטער. אינ עטלעכע טעג אַרומ האָט סעווערינג פאַרווערט דעמ „פאַרבאַנד פונ די רויטע פראָנטאָוויקעס", די אַנטיפאַשיסטישע אָרגאַניזאַציע פונ פּראָלעטאַריאַט. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ האָט מענ דערבײַ געלאָזט צורו אונ זיי האָבנ ווי פריִער פרײַ אונ אומגעשטערט אָרגאַניזירט זייערע שטורעמ־אָטריאַדנ.

ברינינג באַזײַטיקט דעמ רײַכסטאַג. די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטײ גיט אָפּ דעמ איר האַסקאָמע. ער רעגירט מיט דער הילף פונ „אויסעראָרדנטלעכע" דעקרעטנ, אָפּנ סמאַכ פונ 48 פּאַראַגראַפ. ער פאַרקירצט די שטיצע פאַר די אַרבעטלאָזע, פאַרקלענערט די פּענסיע פאַר די קריג־אַלמאָנעס אונ יעסוימימ, פאַרגרעסערט די שטײַערנ אָפּנ כעזשבנ פונ די אָרעמע מאַסנ, פאַרגרעסערט די טאַמאָזשנע־אָפּצאָלנ אונ פאַרשטאַרקט אָפּ אַזא אויפנ דעמ יאַקרעס אינ לאַנד. די בענק אונ די קאַפּיטאַליסטישע קאָנצערנס באַקומענ אָבער מיליאָניקע סובסידיעס, די גרויסע גוטבאַזיצער פאַרשטאַרקנ די פינאַנציעלע לאַגע פונ זייערע גיטער אָפּנ כעזשבנ פונ די אַרבעטנדיקע. אונ די פּאָליצײ־פּרעזידענטנ, וואָס מער ווי א העלפט פונ זיי זײַנענ סאָציאַל־דעמאָקראַטנ, דערשטיקנ ברוטאַל די פּראָטעסט-

באוועגונג פונ די ארבעטער, פארווערנ די קאָמוניסטישע פרעסע אונ ארבעטער-דעמאָנסטראציעס.

די סאָציאַל-דעמאָקראטיע האָט „גערולדעט" ברינינגס רעגירונג, וואָס האָט דיק-טאטעריש רעגירט איבערנ לאנד, באַרויבט ביז גאָר די מאסנ אונ צוגעגרייט א באָדנ פארנ אָנטייל פונ די נאצ.-סאָציאַליסטנ אינ דער רעגירונג.

אינ דער צײַט קומט פאָר דער צווייטער אופשטײַג פונ דער נאציאָנאל-סאָציאַ-ליסטישער באוועגונג. די נאציאָנאל-סאָציאַליסטישע פארטיי פירט איר ארבעט אפ א שטרענג לעגאלנ באָדנ. איגיינעם מיט הוגענבערגנ, וועלכער שטעלט פאָר דעם רע-אקציאָנערנ פליגל פונ דער שווערער אינדוסטריע אונ גרויסנ ערדבאזיץ, אינײנעם מיטנ שטאָלהעלמ אונ אנדערע נאציאָנאליסטישע אָרגאניזאציעס פירט זי דורכ א פלעביסציט קעגנ יונג-פלאנ. עמעס, דער פלעביסציט האָט זיכ געענדיקט מיט א דורכפאל. נאָר די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ האָבנ ווידער א געווינס דערפאָלג בא די וואלנ אינ זאקסישנ אונ טירינגישנ לאנדטאג אונ בא די קאָמונאלע וואלנ אינ פרײַסנ.

אינ יאנואר 1930 יאָר ווערט פריק (דער אינערנ-מיניסטער פונ טירינגענ) דאָס איז דער ערשטער נאציאָנאל-סאָציאַליסטישער מיניסטער אינ דײַטשלאנד. די נאצ.-סאָציאַליסטישע פארטיי איז דעמלט ארײַנגעטראָטנ אינ א קאָאליציע מיט אלע רעכטע פארטייענ אינ טירינגענ, דערינ אויכ מיט דער דײַטשישער פאָלק-פארטיי, וואָס האָט זיכ אינ יענער צײַט געפונענ אינ איינ קאָאליציע מיט די ס.ד. אינ רײַכסטאג נאָכ מיט א יאָר צוריק האָט געבעלס אינ זײַנ „אַלעפבייז פונ א נאציאָנאל-סאָציאַ-ליסט" דערקלערט, אז די דײַטשישע פאָלק-פארטיי שטעלט פאָר די אינטערעסנ פונ גרויס-קאפיטאל. איצט באטייליקט זיכ דער פאָרשטייער פונ דער נאציאָנאל-סאָציאַ-ליסטישער פארטיי אינ איינ רעגירונג מיט די פאָרשטייער פונ דער פאָלק-פארטיי.

היטלער באווײַזט זײַנ עמעסנ פאָנעמ

א טייל „סאָציאליסטנ" אינ דער נאציאָנאל-סאָציאַליסטישער פארטיי אינ דער שפיצ מיט אָטאָ שטראסערנ געפינט ניט פאר מעגלעכ צו האלטנ זיכ ווײַטער באמ לעגאלנ קורס. אינ מײַ 1930 יאָר טרעט ער ארויס פונ דער פארטיי מיטנ לאָזונג: „די סאָציאַליסטנ פארלאָזנ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטישע פארטיי". פאר דעם האָט שטראסער געהאט א לאנגנ געשפרעכ מיט היטלערנ:

„די ארבעטער-מאסע, — האָט היטלער געזאָגט צו שטראסערנ, — וויל קיינ זאכ ניט אויסער ברויט אונ פארווײַלונג. זי וויל ניט וויסנ פונ קיינע אידעאלנ, מיר קאָנענ קיינמאָל ניט האָפנ אפ צו געווינענ באדײַטנדיקע ארבעטער-מאסנ. מיר שטרעבנ אָפקלײַבנ א נײַעמ הערנ-שיכט, וואָס וועט ניט האנדלענ אויס ראכמאָנעס-מאָראל, ווי איר".

שטראסער האָט געשטעלט היטלערנ פאָלגנדיקע פראגע: „אויב איר וואָלט מאָרגנ באקומענ די מאכט אינ דײַטשלאנד, וואָס וואָלט איר אשטייגער איבערמאָרגנ געטאָנ מיט קרופס אקציאָנערע געזעלשאפט? וואָלט איר דענ איבערגעלאָזנ אָנ ענדערונג די איצטיקע לאגע פונ די אקציאָנערנ אונ ארבעטער אינ פראגע פונ רעכט אפ אייגנטומ, אָנפירונג אונ רעוועכ?

אפ דעם האָט היטלער געענטפערט:

„זעלבסטפאַרשטענדלעך. האַלט איר דען מיך פאַר אַ מעשוגענעם, אַז איך וועל נעמען פאַרניכטן די ווירטשאַפט?"

היטלער האָט זיך אַף אַזאַ אופן אָפן דערקלערט פאַר אַן אָנהענגער פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט און האָט דערמיט געוואָלט נויסע כיינ זיין בא די מאַגנאַטן פון פינאַנץ-קאַפּיטאַל.

ער האָט זיי דערוויזן, אַז די עקאָנאָמישע פּראָגראַם פון נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם, פּונקט אַזוי, ווי פון איטאַליענישן פאַשיזם, איז אויסן נאָר צו פאַרפעסטיקן און זי־כערן דעם קאַפּיטאַליזם.

און ער האָט טאַקע געהאַלטן וואָרט.

די סעפּטעמבער-וואַלן פון 1930 יאָר

דעם ערשטן גרויסן וואַל־דערפאָלג האָט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַר־טיי אָפּגעהאַלטן בא די וואַלן אין רײַכסטאַג אין סעפּטעמבער 1930 יאָר. זי האָט דאַן באַקומען 6,4 מיליאָן שטימען און 107 מאַנדאַטן און איז געוואָרן די צווייטע נאָך דער ס.־ד. פּאַרטיי. די קאָמוניסטן האָבן געוווּנען 600 טויזנט נײַע שטימען, די דײַטשישע נאַציאָנאַלע פּאַרטיי האָט פאַרלאָרן אַ העלפט פון אירע מאַנדאַטן, די דײַטשישע פאָלק-פּאַרטיי — איין דריטל. דעם דאָזיקן דערפאָלג האָבן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן באַקומען דערפאַר, וואָס זייער פּראָפּאַגאַנדע איז געווען אויסגערעכנט אַף צו געווינען די ראַדיקאַליזירטע קליינבירגערלעכע מאַסן. די נאַ־ציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן געשאָטן מיט צוזאָגן פאַר אַלע סאָציאַלע גרופּעס. די פּראָפּאַגאַנדע האָט זיך געפירט אַפן כעזשבן פון די קאָנאָסאַלע סומען, וואָס די קאַפּיטאַליסטישע פאַרזאָרגער פון דער פּאַרטיי האָבן אַף דעם געגעבן. מיט זייער אַגיטאַציע קעגן ווערסאַלער אָפּמאַך און קעגן יונג-פּלאַן האָבן די נאַצ.-סאָ־ציאַליסטן געוווּנען די קליינבירגערלעכע מאַסן, וואָס לאָזן זיך באַווירקן פון קאָ־לערליי שאָוויניסטישע לאָזונגען. זיי האָבן אַלעמען אַלץ צוגעזאָגט: די אַרבעטער, אַז מע וועט זיי העכערן דעם לוין, די אומטערנעמער, אַז זיי וועלן האָבן גרע־סערע רעוואָכים, די לאָקאַטערס, אַז מע וועט ביליקער מאַכן דירע־געלט, די באַ־לעבאַטים פון די הײַזער, אַז מען וועט העכערן די דירע-געלט, די פּויערים, אַז מע וועט הייבן די פּרײַזן, דער קליין־בורזשואַזיע, אַז די פּרײַזן וועלן ווערן קלענער. דעם פּראָלעטאַריאַט אָבער איז זיי ניט געלונגען אָפּצונאַרן, זיי האָבן נאָר אָפּגעצויגן באַדײַטנדיקע ווײלער־שיכטן בא די בירגערלעכע פּאַר־טייען.

צי וועט היטלער באַשטימט ווערן פאַרן רייכסקאַנצלער?

ברינינג איז אַלץ געבליבן אין דער שפּיץ פון דער רעגירונג און האָט גע־האַלטן אין איין אַרויסלאָזן אויסעראָרדנטלעכע דעקרעטן. און די סאָציאַל־דעמאָ־קראַטיע האָט אים אין דעם געשטיצט. וואָס מער ט'איז געוואַקסן די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע באַוועגונג, אַלץ אָפטער איז געשטעלט געוואָרן די פראַגע, אַז מע זאָל די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן אָפּן אַרײַנציען אין דער רעגירונג.

אין אַפּרעל 1932 יאָר איז הינדענבורג צום צווייטן מאָל אויסגעוויילט גע־

וואָרנ פארנ פרעזידענט פונ דער רעפובליק. אויסגעקליבנ האָט מענ אימ מיט דער הילפ פונ די סאָציאַל-דעמאָקראטישע שטימענ, וועלכע האָבנ געוואָרפנ דעמ לאָזונג: „ווער עס שטימט פאר הינדענבורגנ, יענער שלאָגט היטלערנ!" אינ מײַ 1932 יאָר איז ברינינג אונטערנ דרוק פונ די מיזרעכ־פרײַסישע גוטבאזיצער געפאלנ. זײַנ אָרט האָט פארנומענ די רעגירונג פונ פאפענ־שלייכער.

פאר דער נײַער רעגירונג הייבט זיכ אָנ א פעריאָד פונ פארשטארקטע דיקטאטערישע מאָסמיטלענ. דעמ 20 יול פונ 1932 יאָר איז פאפענ באשטימט געוואָרנ פארנ אימפערישנ קאָמיסאר פונ פרײַסנ. ס'איז נאָר גענוג געווענ איינ קאָפיטאנ אונ דרײַ רײַכסווער-סאָלדאטנ, אז מע זאָל ברעכנ דעמ „ווידערשטאנד" פונ די סאָציאַל-דעמאָקראטישע מיניסטאָרנ אינ פרײַסנ. אפ א קורצער צײַט איז אינ בערלינ אונ בראנדענבורג דערקלערט געוואָרנ אויסנאמ-צושטאנד.

די סאָציאַל-דעמאָקראטישע פירער האָבנ נאָכגעגעבנ אָנ א קאמפ, האגאמ זיי האָבנ געהאט אינ זייערע הענט די גאנצע פאָליציי אינ פרײַסנ אונ אינ אנדערע טיילנ פונ דעמ לאנד, האנאמ די פאָליציייִשע אָפיצערנ — די דעמאָקראטנ האָבנ שטורמיש געפאָדערט, אז מע זאָל געבנ א ווידערשטאנד. די סאָציאַל-דעמאָקראטישע פירער האָבנ עפנטלעכ דערקלערט די קאָמוניסטנ פאר „פראָוואָקאטערס" דערפאר, וואָס זיי האָבנ גערופנ דעמ פראָלעטאריאט צו אנ אלגעמיינעמ שטרײַק. זיי האָבנ פאראליזירט די קויכעס פונ ארבעטער־קלאס אונ זיי האָבנ פארלאָזנ זייערע פאָזיציעס, האָפנדיק, אז זיי וועט געלינגענ צו ראטעווענ אפ אזא אויפנ א פאָר מינסטאָרישע פאָרטפעלנ. די רעאקציע האָט אָנ שומ קאמפ פארנומענ די פרײַסישע פעסטונג פונ דער דעמאָקראטיע.

אינ אויגוסט 1932 יאָר נאָכנ צווייטנ וואל-ניצאָכנ פונ די נאציאָנאל־סאָציאַליסטנ (זיי האָבנ איצט באקומענ 13,5 מיליאָנ שטימענ אונ 225 מאנדאטנ) האָט מענ צומ ערשטנ מאָל גענומענ ריידנ וועגנ באשטימענ היטלערנ פארנ רײַכסקאנצלער. הינדענבורג האָט זיכ נאָכ געקווענקלט. אָבער די שטימענ, וואָס האָבנ געפאָדערט, אז מע זאָל צוציִענ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ אינ דער רעגירונג, האָבנ זיכ געלאָזט הערנ אלצ שטארקער אונ שטארקער. אינ דעמ קאָנפידענציעלנ ביולעטענ פונ די „דייטשע פירערבריפע", וואָס דער אימפערישער פארבאנד פונ די אינדוסטריעלער האָט ארויסגעלאָזט, איז דערשינענ אנ ארטיקל, וואָס האָט צוגעצויגנ גרויס אויפמערקזאמקײַט. דער דאָזיקער ארטיקל האָט אויפגעדעקט די פלענער פונ די אָנפירנדיקע קאפיטאליסטישע קרײַזנ.

„פאר דער קאָנסאָלידאציע פונ בורזשואזנ רעזשימ, — אינ דעמ נאָכמילכאָמע-דײַטשלאנד, — האָט געשריבנ צווישנ אנדערעס דער אווטער פונ ארטיקל, — איז וועזנטלעכ דער פאקט, וואָס די בורזשואזיע, וועלכע פארוואלטעט מיט דער ווירטשאפט, איז געוואָרנ א צו פיל דינער שיכט, אז זי זאָל קאָנענ מיט אייגענע קויכעס אײַנהאלטנ די מאכט".

די בורזשואזיע איז דעריבער געצווונגענ, — גיט אָצוהערעניש דער אווטער פונ ארטיקל — צו זוכנ א באהעלפער. ווער-זשע איז דער באהעלפער?

דער מעכאבער שעמט זיכ ניט אונ זאָגט אָפנ:

„...די טרעגערנ פונ דער בורזשואזער הערשאפט איז די ערשטע צײַט פונ דער נאָכמילכאָמע־סטאביליזאציע געווענ די סאָציאַל־דעמאָקראטיע".

„...אפ אויסצופילנ די דאָזיקע אופגאבע האָט די סאָציאַל־דעמאָקראטיע

באזוכנ די אייגנשאפט, וואָס די נאצ.-סאָציאַליסטנ פארמאָגנ ניט, לעכאָלאָפאָכעס האָבנ ניט פארמאָגט ביז איצט... צוליב איר ארבעטער-אָפּשטאמונג האָט די סאָציאַל-דעמאָקראטיע ארײַנגעטראָגנ אינ דער סיסטעמ פונ דער דעמאָלטיקער סטאביליזאציע אויסער איר רײנ-פאָליטישער קראפט נאָכ עטוואָס אזוינס, וואָס איז מער ווערטפול אונ פעסטער, נעמלעכ—די קראפט פונ אָרגאניזירטנ פראָלעטאריאט. זי האָט אים פעסט צונויפגעשמאָלצנ מיט דער בורזשואזער מעלוכע אונ האָט פאראליזירט זײַנ רעוואָליוציאָנערע ענערגיע".

די סאָציאַל-דעמאָקראטיע האָט שוינ אָבער איר ראָליע פונ א בורזשואזנ מעשאָרעס אָפּגעדינט, איצט קאָנ זי שוינ מער קיינ נוצנ ניט ברענגענ, אונ דער אויסער קומט דעריבער צומ אויספיר, אז מע דארפ זי פארבײַטנ מיט די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ.

די ערע פונ פאפענ אונ שלײַכער

די פאפענ-שלײַכער רעגירונג איז געווענ א נײַער עטאפ אפנ וועג צו דער היטלערישער דיקטאטור. אירע אויסעראָרדנטלעכע דעקרעטנ זײַנענ געווענ א בײַשפיל פאר היטלערנ: טויט-שטראָפ פאר מעלוכע-פאראט, טויט-שטראָפ פאר פאָליטישע מאָרדנ, ספעציעלע געריכטנ, וואָס באשטראָפנ מיט יאָרנ קאטאָרגע פאר א מינדסטנ פארברעכנ. נאָר די דאָזיקע רעגירונג פונ דער גרויס-בורזשואזיע, פונ אדל אונ פונ די גענעראלנ איז ניט אונטערשטיצט געוואָרנ פונ די מאסנ. דער שטאָלהעלמ אונ די דײַטשישע נאציאָנאלע פאָלק-פארטיי זײַנענ נאָכ פאר דעמ ניט גענוג. פאפענס עקאָנאָמישע פראָגראמ, וועלכע איז פײַערלעכ פראָקלאמירט געוואָרנ אינ סענטיאבר 1932 יאָר, האָט געבראכט פאר די מאסנ בלויז נײַע שטײַערנ אונ פאר די פארמעגלעכע נײַע מיליאָניקע מאטאָנעס.

אונטער דער אָנפירונג פונ דער קאָמוניסטישער פארטיי, די איינציקע, וואָס האָט ערנסט געקעמפט מיטנ פאשיזמ אויכ אויסערנ פארלאמענט, קומענ פאָר מעכטיקע אנטיפאשיסטישע ארויסטרעטונגענ. גלײַכצײַטיק לעבט איבער דער נאציאָנאל-סאָציאַליזמ א שווערנ קריזיס. בא די נאָיאבער-וואלנ אינ 1932 יאָר האָבנ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ פארלאָרנ קימאט צוויי מיליאָנ שטימענ. פאר דער קאָמפארטיי האָבנ געשטימט 6 מיליאָנ.

סאָפ נאָיאבער איז פאפענס רעגירונג געפאלנ. אפ פאפענס אָרט איז געקומענ שלײַכער. הינטער די קוליסנ הייבנ זיכ ווידער אָנ אונטערהאנדלונגענ מיט די פראָפאריינענ. ס'ווערנ אויכ געפירט אונטערהאנדלונגענ וועגנ צוציענ צו דער רעגירונג די נאצ.-סאָציאַליסטנ. ווי שלײַכער האָט זיכ אויסגעדריקט, קאָנ זיכ קיינ איינ רעגירונג ניט האלטנ אפ באגנעטנ. דער גענעראל, וואָס איז געוואָרנ קאנצלער, אײַלט זיכ ניט, ער אונטערנעמט קיינ זאכ ניט, ער פארווייכערט נאָר פאפענס אייניקע אויסעראָרדנטלעכע דעקרעטנ.

דעמ 22 יאנואר באשליסנ זיכ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ אפ אנ אָפענער פראָוואָקאציע. זיי באשטימענ א דעמאָנסטראציע אפנ בילאָו-פלאצ אנטקעגנ דעמ קארל ליבקנעכט-הויז, וווּ ס'געפינט זיכ דער צ.ק. פונ דער קאָמפארטיי. דער גענעראל

שלייכער אונטערשטיצט די דאָזיקע פּראָוואָקאַציע און מאָביליזירט די גאַנצע פּאָליציי קעגן די גרויסע פּראָלעטאַרישע קאָנטר־דעמאָנסטראַציעס.

די לאַגע ווערט פאַרשאַרפט. דער גענעראַל שלייכער רוקט אַרויס די אידיי פון פּראָקלאַמירן טייקעף א מיליטערישע דיקטאַטור. פּאַפּען רעדט זיך צונויף מיט היטלערן און הוגענבערגן און גיט א ווידערשטאַנד שלייכערס פּלענער. די הערשנ־דיקע קלאַסן אין דייטשלאַנד באַשליסן, ווי ס׳דריקט זיך אויס די „דויטשע אַלגעמיינע צייטונג“, „צו געבן א שפּרונג אין דער אומבאַוווּסטקייט“. דעם 30 יאַנוואַר באַשטימט הינדענבורג — דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּרעזידענטן־קאַנדי־דאַט, — היטלערן פאַרן דייטשישן רייכסקאַנצלער.

מע מוז אונטערצינדנ דעמ רייַכסטאג!

איידער מע האָט אראָפגעוואָרפנ דעמ קאנצלער גענעראל שלייכער, זייַנענ אינ פאלאצ פונ פרעזידענט הינדענבורג פאָרגעקומענ הינטערקוליסנ־אינטריגעס, וואָס האָבנ זיכ געצויגנ גאנצע כאדאָשימ. פאפענס פרווונ צו „לאָזנ אינ גאנג די ווירטשאפט" זייַנענ דורכגעפאלנ. די שוועריקייַטנ אינ געביט פונ דער ווירטשאפט זייַנענ געוואָרנ אלצ מער אונ מער. שלייכער האָט זיכ אפ יעדנ טראָט אָנגעשטויסנ אפ שטערונגענ, וועלכע עס האָט אימ פארשאפט זייַנ פאָרגייער פאפענ, וואָס האָט געהאט א גרויסע ווירקונג אפ הינדענבורגנ. זינט פאפענ איז ארויס אינ דעמיסיע, האָט ער ניט אויפגעהערט צו טראכטנ וועגנ אראָפוואַרפנ שלייכערנ.

די אינטריגעס אינ פרעזידענטס פאלאצ

ארומ הינדענבורג זייַנענ געווענ מער אָדער ווייניקער צוזאמענגעהעפטע גרופעס, וואָס האָבנ קעסיידער געקעמפט צווישנ זיכ. דאָ האָט זיכ געהאנדלט ניט וועגנ פערזענלעכע סימפאטיעס אָדער אנטיפאטיעס, נאָר וועגנ די גרופעס־אינטערעסנ פונ די הערשנדיקע קלאסנ. ס'האָט זיכ געהאנדלט וועגנ די ספעציעלע אינטערעסנ פונ די קרייַזנ, וואָס האָבנ געהאט א גרויסע פאָליטישע ווירקונג.

דער גענעראל קורט פאָנ שלייכער האָט געמאכט זייַנ קאריערע אינ רייַכסווער אונ פונ דאָרטנ איז ער געקומענ אפנ פאָסטנ פונ רייַכסקאנצלער. דער דאָזיקער מענטש, וועלכער האָט זיכ אינ זייַנ רעגירונג־דעקלאראציע, וואָס ער האָט געהאלטנ דורכ ראדיאָ, רעקלאמירט אלס „סאָציאלער גענעראל", האָט אינ מעשעכ פונ 14 יאָר קונציק געוועבט אינטריגעס, נעמענדיק אנ אָנטייל אינ אלע פאָליטישע מאכינאציעס, וואָס האָבנ געשטויסנ די ווייַמארער רעפובליק אלצ ווייַטער אונ ווייַטער צו דער רעאקציע.

אינ נאָיאבער 1918 יאָר איז שלייכער געווענ דער פארמיטלער צווישנ דער הויכער מיליטער־אָנפירונג אונ די סאָציאל-דעמאָקראטישע פאָלק-באפולמעכטיקע באמ דערשטיקנ די רעוואָליוציע. אונ אָט אינ די טעג שווימט ארויס דער נאָמענ פונ יונגנ קאפיטאנ פונ גענעראל־שטאב צוזאמענ מיט די נעמענ פונ הינדענבורג, גרענער אונ עבערט. ער ווערט א מעכטיקער מאנ אינ דעמ נייַעמ ערשט געשאפענעמ רייַכסווער־מיניסטעריומ. אינ אָקטיאבער 1923 יאָר, ווענ עבערט גיט איבער די מאכט אינ די הענט פונ רייַכסווער־גענעראל פאָנ זעקט אונ פרווט אפ אזא אויפנ צעברעכנ די רעוואָליוציאָנערע כוואליע, וואָס איז אָנגעוואקסנ פונ אינפלי־

אציע־קריזיס, פירט שלייכער איין קריג־צושטאנד. זייענדיק נאָך מאיאָר, שטעלט ער זיך בעראָש פון דעפּארטאמענט פאר אלגעמיינע איניאָנים אין רייכסווער־מיניסטעריום. פון דער יוגנט אָן איז ער געווען ענג פארבונדן מיט הינדענבורגן, זיי האָבן אינאיינעם געדינט אין דריטן גווארדייִשן פוסגייער־פּאָלק. דאָרטן האָט אויך געדינט דעם פעלדמארשאלס זון, דער פּאָלקאָווניק אָסקאר פאָן הינדענבורג. שלייכערן געלינגט צו ווערן דער פּערזענלעכער ראטגעבער בא הינדענבורגן. אין זיינע הענט געפינען זיך אלע פעדעם, באזונדערס אין מארט 1930 יאָר, ווען הינדענבורג גיט ניט דעם קאנצלער מילערן די פולמאכטן פאנאנדערצולאָזן דעם רייכסטאג און ער ווארפט ארויס די סאָציאַל־דעמאָקראטן פון דער רעגירונג.

ווען פּאַפּען איז שוין געווען קאנצלער, האָט שלייכער אָנגעהויבן באזעצן די וויכטיקסטע פּאָסטנס אין רעגירונג־אפּאראט מיט זיינע מעקוראָווים. בייס פּאַפּענס רעגירונג האָט זיך אונטערן דראנג פון די ארבעטער־שטרייקן א וואקל געטאָן, האָט שלייכער געשפּילט די אנטשיידנדיקע ראָליע אינעם ארויסטרעטן פון די מערסטע מיניסטאָרן, וועלכע האָבן דערקלערט, אז פּאַפּען טאָר מער ניט פארבלייבן פּרעזידענט. שלייכער האָט זיך געמוזט ארויסזאָגן נאָך אָפענער און ער האָט זיך ארויסגערוקט אפ דער אוואנסצענע.

צו הינדענבורגס אינטימער גרופּע האָט אין דער ערשטער ריי געהערט זיין זון און פּערזענלעכער אדיוטאנט — דער פּאָלקאָווניק אָסקאר פאָן הינדענבורג. זיין שטאטס־סעקרעטאר איז געווען ד״ר מייסנער, וועלכער האָט נאָך געדינט פאר עבערטן. נאָך דער דעמיסיע איז פאָן פּאַפּען געבליבן אינעם קרייז פון הינדענבורגס נאָענטע מענטשן. ער האָט זיך ספּעציעל געשטיצט אפן „הערן־קלוב“, א זייער איינפלוסרייכע פאריייניקונג פון פּאָליטישע טוער, באנקירן, אינדוסטריעלער, גרויסע גוטבאזיצער, הויכע באאמטע און אָפיצערן. פון פּאַפּענען האָבן זיך געצויגן פעדעם צו דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער ארבעטער־פּארטיי, צו היטלערן און גערינגן, צום שטאָלהעלם און צו דער פּארטיי פון די נאציאָנאליסטן בעראָש מיט הוגענבערגן. אין עטלעכע וואָכן ארום נאָך זיין אוועקגיין האָט זיך פּאַפּען מיט היטלערן באגעגנט אין קעלן באם באנקיר שרעדער אין הויז. היטלער, וועלכער האָט ערשט דעם 7 נאָיאבער אין א פּראָקלאמאציע גערופן צו קעמפן מיט פּאַפּענען „ביזן לעצטן טראָפּן בלוט“, האָט אין באנקירס סאלאָן זייער אופמערקזאם אויסגעהערט פּאַפּענס פאָרשלאָגן. פון קעלן איז פּאַפּען אוועק קיין דאָרטמונד, ווו ער האָט געהיים אונטערהאנדלט מיטן גרויס־אינדוסטריעלער שפּרינגאָרום און אנדערע פאָרשטייער פון דער רייניש־וועסטפאלישער שווערער אינדוסטריע וועגן דעם באשטאנד פון דער רעגירונג.

שלייכער האָט אויך אונטערגעהאלטן ענגע פארבינדונגען מיט דער נאצ.־סאָציאליסטישער פּארטיי, באזונדערס מיט שטראסערס „לינקן“ פליגל, וואָס האָט זיך פארגרימירט פאר א „סאָציאליסטישן“. שלייכער האָט געוואָלט אויסנוצן אין די אינטערעסן פון זיין רעגירונג־פּאָליטיק דעם קריזיס אין דער דאָזיקער פּארטיי, וואָס האָט בייס די רייכסטאג־וואלן דעם 6 נאָיאבער פארלוירן 2 מיליאָן שטימען. גלייכצייטיק האָט זיך שלייכער געשאדכנט אויך צו די סאָציאַל־דעמאָקראטן. ער איז געווען פארבונדן מיטן ס.־ד. לייפּארט, דעם פּאָרזיצער פון דער אלדייטשישער פאריייניקונג פון די פּראָפאריינען. זיין ציל איז געווען שאפן זיך א מין מאסן־באזע אין די פאריינען און אין דער סאָציאליסטישער באוועגונג.

דער קאנצלער פונ דער „דריטער אימפעריע״

היטלער זאָגט :

„דאָס איז גאָטס א צייכנ — איצט וועט אונדז קיינער ניט שטערנ צו פארניכטנ מיט אנ אײַזערנעם פויסט די קאָ־מוניסטנ״

(היטלער אפנ סרייפע־אָרט)

דאָס האָט אים אָבער ניט געשטערט צו שטיצן מיט גרויסע מיליאָניקע געלט־סומען די גרויסע אגראַריער, וועלכע האָבן באַקומען פון אים די ריזיקסטע סובסידיעס אַף „געזונט צו מאַכן“ דיווירטשאַפט.

דער „אָסטהילפע“־סקאַנדאַל

סאָף יאַנוואַר 1933 יאָר האָט שלײַכער דערפֿילט, אַז פֿאַפענס מאַכינאַציעס און די מאַכינאַציעס פֿון די גרויסע אַגראַריער ווערן אַלץ געפֿערלעכער פֿאַר זײַן רעגירונג. ער האָט דערפֿילט, אַז הינדענבורגס מעקוראָווים גראָבן זיך אונטער אונטער אים, און קעדיי צו פֿאַרטיידיקן זיך, האָט ער אונטערנומען איינע פֿון זײַנע אויסגעפּרוּווטע מאַנעווערן. אין די צײַטונגען האָבן זיך באַוויזן שווידערלעכע יעדיעס וועגן קאָלאָסאַלע מיסברויכן מיט די סומען פֿון דער „אָסטהילפֿע“. די אַרבעטנדיקע מאַסן זײַנען געוואָרן שרעקלעך אויפֿגעבראַכט. דער רײַכסטאַג האָט אויסגעטיילט א קאָמיסיע אַף אויסצופֿאָרשן דעם דאָזיקן איניען. דער סקאַנדאַל האָט געהאַלטן בא אַרײַנשלעפּן אין זומפּ הינדענבורגן אַליין.

נאָך פאַר מילערס צײַטן האָבן די אַגראַריער דורך דער „אָסטהילפע“ באַקומען גרויסע סומען אַף געזונט צו מאַכן זייערע באַנקראָטירטע גיטער. די גרעסטע שטיצע האָבן באַקומען בא דער מעלוכע די גרויסע קאַרפּן־קעפּ, די רײַכע גוטבאַזיצער. די קלענערע פּריצימלעך האָבן גאָרנישט באַקומען. די קאָמיסיע פֿון רײַכסטאַג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די גרויסע פּריצים האָבן באַקומען הונדערטער טויזנטער מיט קאָלערליי שווינדלערישע מאַכינאַציעס.

די צײַטונגען פלעגן אַלע טאָג ברענגען אַלץ נײַע נעמען, וואָס זײַנען געווען פאַרמישט אין „אָסטהילפע“־סקאַנדאַל. צווישן זיי האָבן זיך אַרויסגעוויזן הינדענבורגס שכיינים און אייגענע מענטשן, זײַנע שטענדיקע באַזוכער אין זײַן גוט „ניידעק“. דאָס הינדענבורג־געזינדל איז געוואָרן אומרויִק. דעם מאַיאָנטעק „ניידעק“ אַליין האָט הינדענבורג באַקומען אַלס מאַטאָנע פֿון די גוטבאַזיצער. דערבײַ האָט מען ניט אײַנגעצאָלט קיין שום שטײַערן, ווי עס פירט זיך באַם שענקען גיטער. דעם מאַיאָנטעק אַליין האָט מען פאַרשריבן אַפֿן נאָמען פֿון הינדענבורגס זון, קעדיי עס זאָל ניט אויסקומען צו צאָלן דערנאָך קיין יערושע־שטײַער. די געשיכטע האָט געדראָעט אַרײַנצוציען אויך הינדענבורגן, און די אַגראַריער זײַנען געקומען צום אויספיר, אַז מע מוז שלײַכערן באַזײַטיקן.

היטלער ווערט קאַנצלער

דעם 28 יאַנוואַר אינדערפֿרי האָט שלײַכערס רעגירונג דערלאַנגט אין דעמיסיע דערפאַר, וואָס הינדענבורג האָט ניט געגעבן דעם גענעראַל קיין פולמאַכטן פאַנאַנדערצולאָזן דעם רײַכסטאַג. הינדענבורג האָט פאָרגעלייגט פאַפענען צו פירן אונטערהאַנדלונגען מיט היטלערן וועגן שאַפן א רעגירונג פֿון „נאַציאָנאַלער קאָנצענטראַציע“. ס'גייען פאַרבײַ צוויי אָנגעשטרענגטע טעג. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פאַרשפרייט פּראָקלאַמאַציעס מיט א רוף צו א שטרײַק קעגן דער אָנקומענדיקער היטלערישער דיקטאַטור. שלײַכער פירט אונטערהאַנדלונגען מיט לייפּאַרטן. דער הינטערקוליסן־קאַמף פאַרשאַרפט זיך. אין דער נאַכט פֿון 29

דער פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטער פון דער „דריטער אימפּעריע״

ד״ר יאָסיף געבעלס וואָס האָט צוגעטראַכט דעם סריפע-פּ״אַנ.
„צעטאָפּטשעט דעם קאָמוניזם! דערשטיקט די סאָציאַל-
דעמאָקראַטיע!״
(א לאָזונג אפ געבעלס פּלאַקאַטנ נאָכ דער רייכסטאַג-סריפע).

אפן 30 יאנוואר פארטראכט שלייכער צו פראָקלאמירן א מיליטערישע דיקטאטור און ארויספירן דעם פּאָטסדאמער גארניזאָן קעגן בערלין. יעדע שאָ האָט געקאָנט ברענגען אומדערווארטע געשעענישן. הינדענבורג באשליסט דאן טייקעף איבערגעבן היטלערן דעם פּאָסטן פון קאנצלער. אין איילעניש איז דעם 30 יאנואר אינדערפרי צונויפגעשטוקעוועט געוואָרן די רעגירונג פון היטלער־פּאפּען־הוגענבערג.

דעם פּאָסטן פון קאנצלער האָט היטלער באקומען ניט אין רעזולטאט פון העלדישן קאמף. דאָס, וואָס עס האָט פּאסירט דעם 30 יאנוואר איז אין קיין פאל ניט געווען קיין „נאציאָנאלע רעוואָליוציע", ניט קיין דרייסטער אָנגריף, וואָס האָט געבראכט די פאשיסטן צו דער מאכט. אדאָלף היטלער איז געוואָרן קאנצלער אומדערווארט דערפאר, ווייל די הערשנדיקע קלאסן האָבן געוואָלט פארשטארקן זייער מאכט קעגן די ארבעטער און פארלעשן דעם צעפלאקערטן סקאנדאל מיט דער „אָסטהילפע".

דעם 30 יאנוואר, ווען היטלערס שטורעם־אָטריאדן און דער שטאָלהעלם האָבן איינגעאָרדנט זייער פאקלצוג איבער ווילהעלם־שטראסע און האָבן מיט געשרייען באגריסט הינדענבורגן און היטלערן, האָבן זיי קיין אנונג ניט געהאט וועגן דעם אונטערשלאק פון די פּאסירונגען. די דעמאָנסטראנטן, וואָס האָבן געפייערט דעם יאָנטעוו פון „נאציאָנאלן אופשטייג", האָבן ניט געוווסט, אז די הייבאם פון דער נייער מאכט איז געווען מיסברויכן, גנייווע און שווינדל.

דעם זעלביקן טאָג האָט זיך די קאָמוניסטישע פּארטיי געווענדט צום פּרעזידיום פון דער ס.־ד. פּארטיי און צו די לידערן פון די ס.־ד. און קריסטלעכע פּראָפאריינען מיט אן אָפיציעלן פּאָרשלאָג — אָרגאניזירן אן אלגעמיינעם שטרייק און אראָפּווארפן היטלערס רעגירונג. די פּראָפּאריינען און די סאָציאַל־דעמאָקראטן האָבן אפּ דעם געענטפערט: היטלער איז געקומען צו דער מאכט לעגאל, דארף מען אָפּווארטן ביז ער וועט אראָפּ פונעם וועג פון געזעץ, איצט אָבער דארף מען ניט קעמפן. די ס.ד. פּרעסע האָט פּונקט אין אזא טאָג געשריבן, אז היטלער וועט אינגיכן אליין באנקראָטירן.

די באדייטנדיקע שיכטן פון דייטשישן פּראָלעטאריאט האָבן געגלייבט אין די דאָזיקע פארזיכערונגען. דער קאָמוניסטישער פּארטיי איז נאָך ניט געלונגען צו דעראָבערן די מערהייט פון ארבעטער־קלאס. היטלערס צונויפגעשטוקעוועטע רעגירונג וואָלט אין אָנהייב פּעווראל ניט געקאָנט איינהאלטן זיך קעגן דעם פאראייניקטן אָנגריף פון די דייטשישע ארבעטער. די שטורעם־אָטריאדן האָבן אָקאָרשט איבערגעלעבט א ביטערן קריזיס און האָבן ערנסטרוויז פארלוירן א העלפט פון זייערע מיטגלידער. דער פּאָליציי־אפּאראט איז נאָך ניט געווען אין היטלערס הענט. מיטן רייכסווער איז ער אויך נאָך ניט דורכגעקומען. דער אלגעמיינער שטרייק איז אָבער באלד ניט דערקלערט געוואָרן, היטלער האָט געוווּנען צייט און האָט דערוויזן פאנאנדערצוויקלען די קרעפטן. ניט געקוקט אָבער אפּ דעם פאראט פון די ס.ד., איז דער ווידערשטאנד פון ארבעטער־קלאס אלץ געוואקסן. אין בערלין, האמבורג, רור, אפן נידער־ריין — אומעטום האָט זיך אופגעהויבן א מעכטיקע פּראָטעסט־כוואליע קעגן דער פאשיסטישער דיקטאטור. די ארבעטער פון די ס.ד. און פון די קריסטלעכע פּראָפאריינען האָבן זיך גענומען ב ידערן מיט די קאָמוניסטישע ארבעטער, און אומזיסט האָט היטלער געשיקט קעגן די

ארבעטער זײַנע שטורעם־אָטריאַדן, פֿאַרבאָטן די ארבעטער־פּרעסע, פֿאַנאַנדערגע־טריבן דעמאָנסטראַציעס, ער איז געווען הילפֿלאָז אָפּצושטעלן די באַ־וועגונג.

היטלער מוז האָבן א פּראָוואָקאַציע

היטלער איז שוין געלעכע וואָכן בא דער מאַכט, נאָר זײַן לאַגע איז נאָך אלץ ניט קיין זיכערע. די נײַע רעגירונג האָט פֿאַנאַנדערגעלאָזן דעם רײַכסטאַג און האָט באשטימט נײַע וואלן. ס׳זײַנען אופגעשטעלט געוואָרן אין א מער ברוטאַלער ועדאַקציע פֿאַפּענס טעראָריסטישע דעקרעטן. דער סקאַנדאַל מיט דער „אָסט־הילפֿע״ איז שטילערהייט באַגראָבן געוואָרן. היטלער האָט מיט גרויס פֿאַראַד אָנגע־זאָגט דורך ראַדיאָ, אז ער האָט א װוּנדערבאַרן „פֿיר־יאָר־פּלאַן״, וואָס וועט ראַטע־ווען דײַטשלאַנד פֿון אלע אומגליקן. קיין שום פּלאַן, ווי זיך ארויס, האָט ער קיינמאָל ניט געהאַט. דעם פּוּץ האָט מען באַדאַרפֿט האָבן אפּ צו באַרויִקן די מאַסן, אפּ אָפּצונאַרן די מיליאָנען ווילער, וואָס האָבן געוואַרט אפּ דער פֿאַרווירקלעכונג פֿון „דײַטשישן סאָציאַליזם״.

בא דער אַנטיפֿאַשיסטישער קעמפֿערישער שטימונג פֿון די ארבעטער, וואָס האָט געהאַלטן אין איין אָנוואַקסן, זײַנען היטלערס פּערספּעקטיוון אפּ די אָנקו־מענדיקע וואלן געווען ניט גאָר גינסטיקע. הוגענבערג און די נאַציאָנאַליסטן האָבן פֿאַרנומען אלע אָנפֿירנדיקע ווירטשאַפֿטלעכע פּאָזיציער אין דער רעגירונג, און די ברייטע פֿאָלק־מאַסן האָבן דעריזען, אז היטלער פֿירט דורך א פּאָליטיק פֿון די סאַמע פֿאַרביסענע קאַפּיטאַליסטישע וואָלפֿיש. די אַנטוישונג פֿון דער מאַסע וואָלט אָן סאָפֿעק געדאַרפֿט זיך אָפּשפּיגלען אפּ די רעזולטאַטן פֿון די וואלן, וועלכע זײַנען באשטימט געוואָרן אפֿן 5 מאַרט. האָבן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע רעדלפֿירער אומבאַדינגט געמוזט האָבן עפּעס א גראַנדיעזע פּראָ־וואָקאַציע, וועלכע זאָל ענדערן די סיטואַציע: מ׳האָט געדאַרפֿט, אז די וואלן זאָלן פֿאָרקומען אין די באַרינגונגען פֿון פּאָגראָם־העצעס קעגן די קאָמוניסטן און סאָציאַל־דעמאָקראַטן.

דער פּלאַן פֿון דער דאָזיקער פּראָוואָקאַציע האָט אויסגעאַרבעט געבעלס און אויסגעפֿילט האָט אים גערינג, דער פּאָרזיצער פֿון רײַכסטאַג און אײַנציקער דער פּרעזידענט פֿון דער פּרײַסישער פּאָליציי.

לעכאַטכילע האָבן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן געהאַט בעדייע צו אָרגאַניזירן א מאַרש פֿון די שטורעם־אָטריאַדן פֿין גאַנץ דײַטשלאַנד אפּ בערלין, נאָר פֿון דאָזיקן פּלאַן האָט מען זיך געמוזט אָפּזאָגן, ווײַל די פֿאַרבינדעטע פֿון די נאַציס האָבן געדראָאָט ארויסצושטעלן קעגן די שטורעם־אָטריאַדן דעם רײַכסווער. דעמלט איז עס אייגנטל. כ פֿאַרטראַכט געוואָרן די גראַנדיעזע פּראָוואָקאַציע, וואָס האָט געדאַרפֿט איבערגעבן היטלערן די גאַנצע מעלוכע־מאַכט און אָפּראַמען דאָך פֿעלד פֿאַרן ווילדן פֿאַשיסטישן טעראָר.

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע רעדלפֿירער האָבן זיך גענומען צו דער אַר־בעט. דער נאַציאָנאַליסטישער פּרעזידענט פֿון דער בערלינער פּאָליציי. ד״ר מעל־כער, איז אריבערגעפֿירט געוואָרן אין מאַגדעבורג, זײַן אָרט האָט פֿאַרנומען דער נאַצ.־סאָציאַליסט, דער געוועזענער קאָנטער־אַדמיראַל פֿאָן לעוועצאָוו. דעם 24 פֿעװ־

ראל האָט די פּאָליצײ װידער געמאַכט אַן אונטערזוכונג אין קאַרל ליבקנעכט-הויז, װוּ ס'האָט זיך געפונען דער צ.ק. פון דער דײַטשישער קאָמפּאַרטײ. כאָטש דאָס הויז איז אַ פּאָר װאָכן געװען פאַרנומען פון דער פּאָליצײ און זי האָט דאָרטן קײן זאַך ניט אַנטדעקט, דאָך האָט מען איצט פּלוצעם געפונען „זײער בײַזװיליקע פאַרברעכערישע דעמאַסקירנדיקע דאָקומענטן". ערעװ דער סרײַפע אין רײַכסטאַג האָט די גאַנצע בורזשואַזע פּרעסע זיך צעפּויקט װעגן די „געהײמנישן" פון קאַרל ליבקנעכט-הויז, װעגן „אונטערערדישע גענג", װעגן „פּלענער פון אַ באָלשעװיסטישער איבערקערעניש". אין די צײַטונגען האָט מען מיטגעטײלט װעגן עפּעס אַ קאָמוניסטישער אײַזנבאַן-פאַרשװערונג אין מיזרעך-פּרײַסן (שפּע־טער האָט מען שױן מער ניט גערעדט װעגן אָט דער אויסגעטראַכטער „פאַרשװע־רונג"). דעם 25 יאַנואַר איז אין בערלינער פּאַלאַץ אויסגעבראָכן אַ קלײנע סרײַפע, מע האָט עס אונטערגעכאַפּט װי אַ סענסאַציע, װי אַ קאָמוניסטישע אַר־בעט. אַזױ האָט מען עס ביסלעכװײַז צוגעגרײט דעם אױלעם צו דער פּאָרשטײ־ענדיקער פּראָװאָקאַציע.

די קאָמוניסטישע פּאַרטײ האָט באַקומען זיכערע ידיעות װעגן דעם, אַז מע גרײט אַ פּראָװאָקאַציע. דער דעפּוטאַט װילהעלם פּיק האָט װעגן דעם דערצײלט אויף אַ מיטינג אין ספּאָרט-פּאַלאַץ. ער האָט דערצײלט װעגן די פאַשיסטישע פּלע־נער אײַנצואָרדענען אַ פיקטיװע פאַרשװערונג אויף היטלערן, אָדער עפּעס אַן אַנדער פּראָװאָקאַציע, כדי צו האָבן די געלעגנהײט ערעװ די װאַלן צו פאַר־באָטן די דײַטשישע קאָמפּאַרטײ. די קאָמוניסטישע פראַקציע פון רײַכסטאַג האָט געמאַכט אַן אַנאַלאָגישע דערקלערונג פאַר די אויסלענדישע פּרעסע-פאָרשטײער.

די העצע אין דער היטלערישער פּרעסע האָט זיך אויסערגעװײנלעך פאַרשטאַרקט. יעדער אײנציקער, װאָס האָט נאָר אַ פּאָליטישן כוש, האָט געפילט, אַז די אַטמאָספער איז אָנגעשטרענגט ביז גאָר, אַז עס „הענגט עפּעס אין דער לופט". און אָט האָט די ראַדיאָ אין דער נאַכט פון 27 אויפן 28 פעברואַר אָנגע־זאָגט דער גאַנצער װעלט:

„דער רײַכסטאַג ברענט!!!"

וואַן דער ליובע — א געווער פון פּראָוואָקאַציע

אין דער נאַכט אפן 28 פעוורואַל איז אָפּגעברענט געוואָרן די געבײַדע פון רײַכסטאַג. אין די קולוארן פון רײַכסטאַג האָט מען פאַרהאַלטן איינעם פון די אונטערצינדער. ער הייסט מאַרינוס וואַן דער ליובע. ווי די אָפיציעלע פּרײַסישע פּרעסע־אַגענטור איז מודיע, האָט ער זיך קלוימערשט אָנגערופן פאַר א מיטגליד פון דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. די ראַדיאָ, דער טעלעגראַף, דער טעלעפאָן, די פּרעסע, די אינפאָרמאַציע־אַגענטורן האָבן זיך לויט היטלערס באַפעל צעשריִען אין איין קאָל איבערן גאַנצן לאַנד: „די קאָמוניסטן האָבן אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג“.

וואַן דער ליובעס אַרעסט אין דער געבײַדע פון רײַכסטאַג האָט געדינט פאַר היטלערס רעגירונג ווי א פאָרמעלער יורידישער אויסרייד צו אַן אומדערהערטן פּאָגראָם קעגן די קאָמוניסטן, סאָציאַל־דעמאָקראַטן און ייִדן, פאַר מאַסן־אַרעסטן, פאַרן צעטרײַבן די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס, פאַר מאָרדן און פּײַניקונגען. אין דער גאַנצער וועלט האָבן די דאָזיקע רעציכעס געמאַכט די פאַשיסטן א שעם פון סאַמע באַרבאַרישע מערדער.

ווער־זשע איז אָט דער וואַן דער ליובע? וויאַזוי קומט ער אין ברענענדיקן רײַכסטאַג?

ווער איז וואַן דער ליובע?

וואַן דער ליובע איז געבוירן אין לײַדען, אין 1909 יאָר, אין דער פאַמיליע פון א קליינעם גאַסן־הענדלער. זײַן מוטער האָט געהאַט דעם צווייטן מאַן. איר ערשטער מאַן איז געווען אַן אונטער־אָפיציר, מיט אים האָט זי געבוירן פיר קינדער. נאָך זײַן טויט האָט זי כאַסענע געהאַט מיט וואַן דער ליובעס פאָטער און האָט געבוירן נאָך דרײַ זין. מ רינוס איז געווען דער מיזיניק.

וואַן דער ליובעס פאָטער פלעגט מערכטנס האַנדלען אין די שענקען און אַכסאַניעס. די אַרבעט האָט אים ביסלעכווײַז געמאַכט פאַר א שיקער. וועגן דער פאַמיליע האָט ער אופגעהערט צו זאָרגן און פלעגט פאַרשיקערן זײַן גאַנצן פאַרדינסט. די מוטער האָט געמוזט אַליין פאַרדינען, קעדיי ווי־עס־איז צו דערנערן זיך און איר פאַמיליע. באַטאָג — א קרעמערקע, בא דער נאַכט — א שטוב־באַלעבאָכטע — האָט זי קיין צײַט ניט געהאַט צו טראַכטן וועגן דער דערציִונג פון אירע קינדער. זיי זײַנען געוואַקסן אפ העפקער. סאָפּקאָלסאָף האָט די מוטער מיט האַרצקלעמעניש געמוזט מאַסקים זײַן, אַז איר זון זאָל ווערן

א פּראָסטער אַרבעטער. דעם קליינעם מאַרינוס האָט זי אין 1921 יאָר געמוזט אָפּשיקן צו אירער א שוועסטער, א פרוי פון אַן אַרבעטער אין א וועשערײַ.

נאָך פון קינדהײַט אָן האָט זיך מאַרינוס אומגעטראָגן מיט מעשוגענע פּלענער צו ווערן גרויס און באַרימט. איינצײַטיק איז ער געווען מוירעדיק פרום און האָט געטרוימט צו ווערן א גאַלעך. די גאַלאָכישע קאַריערע פאָדערט אָבער, אַז מ'זאָל זיך לאַנג לערנען און מאַרינוסעס קרויווים האָבן אַף דעם קיין מיטלען ניט געהאַט.

צו 14 יאָר האָט אים דער פעטער אָפּגעגעבן אין אַן קראָם פאַר א אָנגעשטעלטן. מאַרינוס איז ניט באַפרידיקט מיט דער אַרבעט אין קראָם. עמעס, פון זײַנע עלטערן האָט ער געיאַרשנט א נייגונג צו מ'סכער, ער האָט אפילע שטאַרק האַנאָע אַרײַנצושפּאַרן די קוינים וואָס מער סכוירעס. נאָר די פּערספּעקטיוו צו ווערן א הענדלער געפעלט אים ניט. ס'איז צופיל באַשיידן פאַר אים. אין די לאַנגע שמועסן מיט זײַן קאָרעוו קליײַבט ער איבער פאַרשיידענע אַנדערע מעלאָכעס. דאָ טרוימט ער צו עפּענען א בלומען־געשעפט און דאָ גאָר צו מאַכן א רײַזע אַרום דער וועלט. סאָפּקאָלסאָפּ באַשטימט ער צו ווערן א מולער.

צו 16 יאָר איז מאַרינוס א פעסטער, געזעצטער באָכער. פאַר זײַן געזונטן געוויקסיקן קערפּער האָבן די כאַוויירים אים א נאָמען געגעבן „דעמפּסי“ (א נאָמען פון א באַרימטן באָקסער).

פון די אַרבעטער האָט זיך וואָס דער ליובע אָנגעהערט קאָלערליי געשיכטעס וועגן דער אומגערעכטיקײַט פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדענונג, וועגן דער נייטיקײַט אַראָפּצוּוואַרפן די דאָזיקע אָרדענונג. מאַרינוס איז אָבער פון דער נאַטור א קליינבירגער און ער איז ניט אימשטאַנד אופצונעמען די נײַע אידייען. בא דער אַרבעט איז מיט וואָס דער ליובען געשען אַן אומגליק. ס'איז אים אַרײַנגעפאַלן אין אויג א שטיקל וואַפּנע. דרײַ וואָכן האָט ער אָפּגעקרענקט מיט די אויגן און ווי נאָר ער איז געוואָרן בעסער, האָט ער זיך מיט וואַפּנע געפּאַטערט דאָס צווייטע אויג. דאָס מאָל איז שוין די אָנצינדונג געווען א סאַך ערנסטער. ער איז אָפּגעלעגן אין שפּיטאָל איבער 5 מאָנאַטן, ווו מע האָט אים געמאַכט דרײַ אָפּעראַציעס אין די אויגן און ער איז אַרויס פון שפּיטאָל אַן אינוואַליד. די ריִע איז בא אים געוואָרן קאַליע און ס'דראָעט אים א געפאַר צו ווערן בלינד.

פאַרן אומגליק־פאַל איז מאַרינוס אַרײַנגעטראָטן אין קאָמיוג. די קאָמוניסטישע און קאָמיוגישע באַוועגונג איז נאָך דאַן געווען שוואַך אין האָלאַנד און וואָס דער ליובע האָט געהאָפּט, אַז ער וועט ווערן עפּעס א קאָכלעפל, אַז ענדלעך וועלן פאַרווירקלעכט ווערן זײַנע כאַלוימעס, ווען ער וועט ווערן גרויס און באַרימט. נאָר ווי שוואַך די קאָמיוגישע אָרגאַניזאַציע איז ניט געווען, איז מאַרינוסן דאָך ניט געלונגען אַרויסצורוקן זיך און ער שרײַבט א מעלדונג, אַז ער טרעט אַרויס פון קאָמיוג. פיר מאָל איז וואָס דער ליובע אַזוי אַרויס פון קאָמיוג.

וואָס דער ליובע וויל אָבער פאַרט ווערן א „העלד"

וואָס דער ליובע האָט אויסגעפּרוּווט קאָלערליי פּראָפעסיעס. ער כאָלעמט אַלץ וועגן עפּעס א גליק, וואָס זאָל אים גלייך ארויסרוקן אפן ערשטן פּלאַץ. ווינטער 1928־27 יאָר ארבעט ער אין ליידען אפן וואָקזאַל אַלס אָפּיציאַנט, זו־מער אַלס לאַקיי אין א האָטעל. אין דער פרייער צייט פאַרנעמט ער זיך מיט מיכּער. דערנאָך ווערט ער גאָר א פּאַראָם־פּירער. אין דעקאבער 1929 יאָר האָט ער ווידער א קאָנפליקט מיטן קאָמיוג פאַרן ארויסלאָזן אפ אייגענער אכרייעס פליוג־בלעטלעך, וועלכע ער שרייבט אונטער מיטן אייגענעם נאָמען. אין אַן נערוון־אָנפאַל פון זעלבסטקריטיק שרייבט ער אין יענער צייט וועגן זיך:

„דאָס אַלץ באַווייזט, אז איך בין ניט קיין עמעסער באָלשעוויק. איך פיל, אז איך בין עס איצט ניט בעשומויפן (האגאמ איך בין זייער ראַדיקאַל גע־שטימט קעגן קאַפּיטאַליזם און קעגן אַלצדינג, וואָס עס איז מיט אים פארבונדן) און ס'ווייזט אויס, אז איך וועל קיינמאָל אזעלכער ניט ווערן. צייטנווייז פיל איך זיך גאָר פאר א פרעמדן אין לאַגער (כ'מיין עס דערמיט די פאַרטיי)".

וואָס דער ליובעס פּרוּוון אריבערצושווימען דעם לאַמאַנש

זומער 1930 יאָר פאַרט וואָס דער ליובע אריבער אין קאַלע. ווען ער קערט זיך פון דאָרטן אום, דערציילט ער, אז ער האָט פאַרדינט דאָרטן אפן לעבן אַלס ערדגרעבער און דערביי האָט ער אייניקע מאָל געפּרוּווט אריבערשווימען דעם לאַמאַנש.

ס'איז ניט וויכטיק, צי די פּרוּוון זיינען ווירקלעך געווען אָדער ניט. נאָר דער דאָזיקער עפּיזאָד איז כאַראַקטעריסטיש פאר וואָס דער ליובען, פאר זיין ארט דענקען און לעבן. וואָס דער ליובע דארף זיך דעריקער אויספּינען. זיינע באַהימעריסע דערציילונגען וועגן דעם, וויאַזוי ער איז געשווּימען איבערן לאַמאַנש, רופן אפילע ארויס א סקעפּטישן שמייכל בא די צוהערער, נאָר ער מערקט עס ניט.

אפ וואָס דער ליובען קוקט מען שוין גאָר קרום אין דער אָרגאַני־זאַציע. אַלע פילן, אז גאָר אינגיכן וועט ער ענדגילטיק מוזן אוועק פון דער באַוועגונג.

א הייזל אפ אויטערסט גראַכט

דאָס הויז נום. 56 אפ אויטערסט גראַכט צייכנט זיך אויסערלעך ניט אויס פון אַלע איבעריקע טיפּישע האָלענדישע הייזער. נאָר מיט וועמען פון די ליידענער איינוווינער איר זאָלט וועגן דעם דאָזיקן הויז ניט ריידן, וועט מען אייך גלייך געבן אָנצוהערעניש, אז ס'איז עפּעס א באַזונדער מין הויז, ווו עס ווינען עפּעס באַזונדערע מענטשן און ס'קומען פאָר ניט גאָר קיין אָנשטענדיקע זאַכן. די באַלעבאַטים איז דאָס פּאַ פּאַלק וואָס ציפּ־דער מאַן ארבעט אינערגעץ און די פרוי פירט די ווירטשאַפט. אייניקע צימערן פאַרדינגט זי יונגעלייט. די כאַדאָרים זיינען מעבלירט אָרעם, אָן קאָמפּאָרט. די

שכיינים זײַנען מערסטנס סטודענטן, ארבעטלאָזע, אָדער ס׳טרעפט אמאָל, אַז ס׳קלײַבט זיך אַרײַן אויך אַ פּראָסטיטוטקע. וואַן דער ליובע האָט אַ לאַנגע צײַט געוווינט אין אַ דאָזיקן הויז. אין איין צײַט מיט אים האָבן דאָ געוווינט דער סטודענט פּיט וואַן אַלבאַדאַ און דער שאָפער איזאַק פינק. געוווינט האָט דאָ איינמאָל אויך עפּעס אַ געהיימנישפולער דײַטשישער סטודענט. אַלע שכיינים האָבן געהאַט אַן אַלגעמיינע מידע — זיי זײַנען געווען האָמאָסעקסואַליסטן. דאָס וואָלט עפּשער ניט געהאַט קיין באַזונדערן באַטײַט פאַר אונדז. נאָר ווי מיר וועלן שפּעטער זען, האָט וואַן דער ליובע אין אַ געוויסער צײַט אַרום גראַד אָפּן באַדן פון האָמאָסעקסואַליזם זיך פאַרבונדן מיט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן.

איזאַק פינק האָט דערציילט אונדזער אינפאָרמאַטער, אַז ער איז ניט איין מאָל געשלאָפן מיט וואַן דער ליובען אין איין בעט. פּיט וואַן אַלבאַדאַ האָט געהאַט אַ האָמאָסעקסואַלישע פאַרבינדונג מיט איינעם אַ פּראָפעסער פון ליידענער אוני־ווערסיטעט.

נאָך דער רײַכסטאַג־סרייפע, אַז ס׳איז געוואָרן באַוווּסט, אַז דאָ איז פאַרמישט וואַן דער ליובע, האָט איינער אַן ארבעטער צווישן אַנדערעס געגעבן פאָלגנדיקע באַווײַזן וועגן זײַן באַקאַנטשאַפט מיט וואַן דער ליובען. „מיר האָבן לאַנג אַזוי פאַרבראַכט. אין דער צײַט פון שמועס האָט זיך דער האָלענדישער ארבעטער נעענטער צוגערוקט צו מיר (זיי האָבן געזעסן צוזאַמען) און האָט ניט איין מאָל געפּרוּווט אָנרירן מײַנע געשלעכט־אָרגאַנען. כ׳האָב אים קאַטעגאָריש דערקלערט, אַז אַף אַזוינע זאַכן וועל איך ניט גיין, האָט ער זיך אָפּגעטשעפּעט“.

אַן אויפקלערער־רײַזע איבער אייראָפּע

וואַן דער ליובע פאַרטראַכט צו מאַכן אַ „גרויסע ארבעטערשע, ספּאָרטיווע און אויפקלערערישע רײַזע איבער אייראָפּע און פּסטר“. ער באַשטעלט קאַרטלעך מיט זײַן פּאָרטרעט און מיטן פּאָרטרעט פון זײַן כאַווער האָלווערדאַ. די קאַרטלעך זײַ־נען פאַר אים דער איקער אין גאַנצן אונטער איבער וואַן דער ליובעס קאָפּ שײַנט עפּעס אַ געהיימנישפולער שטערן. ס׳קאַרטל איז אָפּגעדרוקט אַף פיר שפּראַכן.

נאָר פאַר דער רײַזע האָבן זיך די כאַווייריים צעקריגט. ווי מען דערציילט, איז די קריג פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס האָלווערדאַ האָט זיך צוגענומען דאָס געלט פאַר די קאַרטלעך, וואָס ער האָט פאַרקויפט אין ליידען. אַנדערע דערציילן פאַרקערט, אַז דאָס געלט האָט זיך צוגענומען וואַן דער ליובע. ווי עס זאָל ניט זײַן, איז האָלווערדאַ פאַרבליבן אין ליידען.

אין אַפּריל 1931 יאָר האָט מען וואַן דער ליובען אַרעסטירט אין גראָנאַו אין וועסטפאַלן פאַרן פאַרקויפן אין גאַס די קאַרטלעך. דער געריכט אין מינסטער האָט אים פאַרמישפּעט צו אַ געלט־שטראָף פאַר פאַרקויפן פּאָסטקאַרטלעך אָן אַ געהעריקער דערלויבענישו. נאָך דער סרייפע אין רײַכסטאַג האָט היטלערס רעגי־רונג פאַרשפּרייט אַ ווערסיע, אַז וואַן דער ליובע איז קלוימערשט אַרעסטירט גע־וואָרן אין גראָנאַו פאַר פאַרשפּרייטן קאָמוניסטישע ליטעראַטור. די קאָמוניסטישע ליטעראַטור איז באַשטאַנען אין אַ פּאָסט־קאַרטל, אַף וועלכע עס זײַנען געווען אויסגעמאָלט וואַן דער ליובע און האָלווערדאַ.

אין אָנהייב מײַ איז וואַן דער ליובע ווידער אין ליידען. די רײַזע איבער אייראָפּע האָט זיך פאַרענדיקט פּונקט אַזוי, ווי דאָס איבערשווימען דעם קאַנאַל.

דער פּאָליציי-מיניסטער פֿון דער „דריטער אימפּעריע״

הערמאַנ גערינג, פּאָרזיצער פֿון פּרײַסישן מיניסטאָרן-קאַבינעט
און רײַכסטאַג-פּאָרזיצער

„זאָל איך איינ-צוויי מאָל ניט טרעפֿן, אָבער דאָך וועל איך שיסן״
(גערינג, דעם 11-טן מאַרט 1933 יאָר אינ עסן)

וואַן דער ליובע טרעט אַרויס פון קאָמיוג

אין אָנהייב אַפּרעל 1931 יאָר, ניט לאַנג פאַר וואַן דער ליובעס ערשטער רײַזע אין דײַטשלאַנד, איז פאָרגעקומען דער ערשטער ענדגילטיקער פאָרמעלער אײַנרײַס צווישן אים און דעם קאָמיוגיסטישן יוגנט-פאַרבאַנד. מאַרינוס וואַן דער ליובע האָט שוין לאַנג גאָרנישט פאַרבונדן מיטן קאָמיוג אין ליידען. אים האָט געדראָעט אויסגעשלאָסן צו ווערן פון קאָמיוג און פון דער קאָמוניסטישער פאַרטיי. ער איז דעריבער פאַרלאָפן דעם וועג און געמאָלדן וועגן דעם, אַז ער טרעט אַרויס פון דער אָרגאַניזאַציע. פון דעם טאָג אָן הייבט ער אָן בײַ יעדער געלעגנהייט אָנצופאַלן אויף דער קאָמפּאַרטיי פון האָלאַנד.

אינערלעך איז ער מער ווי צוויי יאָר געווען אָפּגעגאַנגען פון דער קאָמוניסטישער באַוועגונג. דעם 21 יאַנוואַר 1929 יאָר, ווען ער איז נאָכן קאָנפליקט אַרויס פון דער אָרגאַניזאַציע, האָט ער זיך געווענדט צום קאָמיוג מיט אַ בריוו, אין וועלכן ער האָט געשריבן: „מיך האָט פאַרכאַפּט אַ באַזונדער פעסימיזם. ווי דאָס איז געשען, פאַרשטיי איך אַליין ניט. איך האָב מיט אַלע מיטלען געפּרוּווט צו באַקעמפן עס". פאַר אונדז איז אַ מעשונעדיק געשטאַלט פון אַ יונגן מאַן, וואָס זײַנע אויסערלעך אויסזען אַנטשפּרעכט ניט זײַן אינערלעכן צושטאַנד. אַ שטאַרקער, אַזוי שטאַרק, אַז מע רופט אים „דעמפּסי", האָבנדיק, ווי ס'ווײַזט אויס, אַלע מײַלעס אַפּ צו זײַן דער זיגער אין לעבן, גיט ער זיך אין דערווירקלעכקײַט אין אַלע באַציִונגען אונטער פאַרן לעבן. דער שרײַבער יע. קנוטעל פון ליידען, וואָס האָט אָפט געהאַט צו טאָן מיט וואַן דער ליובען, גיט וועגן אים אַזאַ כאַראַקטעריסטיק:

„ווען איר שמועסט לאַנג מיט וואַן דער ליובען וועגן עפּעס אַ פראַגע, איז ער מאַסקים מיט אײַך. אײַך דוכט זיך, אַז איר האָט אים איבערצײַגט. אָפּ מאָרגן באַקומט איר אָבער פון אים אַ בריוו, אין וועלכן ער איז אײַך מודיע, אַז ער איז געבליבן בײַ זײַן פריִערדיקן שטאַנדפּונקט."

און אָט די דאָזיקע אײַנגעשפּאַרטקײַט פּאָרט זיך בײַ אים מיט אַ ווייכקײַט, וואָס איז אָפּט צו באַמערקן בײַ האָמאָסעקסואַליסטן. גלײַכצײַטיק האָט ער אַ נייגונג צו ליגנס און גוזמעס. זײַנע באַקאַנטע פון אויטערסט גראַכט, וועלכע האָבן אים גוט געקענט, באַשטעטיקן דעם דאָזיקן שטריך אין זײַן כאַראַקטער.

וואַן דער ליובע באַקענט זיך מיטן ד"ר בעל

ווען וואַן דער ליובע האָט זיך אין פרילינג 1931 יאָר אומגעקערט פון זײַן רײַזע אין דײַטשלאַנד, האָט ער דערציילט זײַנע פרײַנט וועגן ע״עס אַ הער, וואָס האָט אים גענומען אין זײַן אויטאָמאָביל און האָט געמאַכט מיט אים אַ גרויסע רײַזע. מיר ווייסן ניט, צי די דאָזיקע געשיכטע איז עמעס, צי עפּשער האָט ער אויסגעקלערט די דאָזיקע מײַסע מיטן הער פון לײַפּציג. איינס אָבער ווייסן מיר אָפּ געוויס, אַז אין דער צײַט פון זײַן רײַזע איבער דײַטשלאַנד האָט ער זיך באַקענט מיט אַ פאַרשוין, וועלכער האָט געהאַט אַ גרויסע ווירקונג אויף זײַן גורל.

דער דאָזיקער הער — ד"ר געאָרג בעל, אַ נאַטוראַליזירטער אין דײַטשלאַנד שאָטלענדער, האָט געשפּילט אַן אָנגעזעענע ראָליע אין דער נאַציאָנאַל-סאָציאַ-

ליסטישער באַוועגונג. בעערעך אין אַ יאָר אַרום איז ער און אייניקע זײַנע פּרײַנט שטאַרק פֿאַרפֿאָלגט געוואָרן מיצאַד די שטורעם-אָטריאַדן. ווײַטער גיבן מיר אַ באַשרײַבונג, וויאַזוי מע האָט אים געהאַרגעט. די פּרײַנט זײַנע האָבן אונדז געגעבן וויכטיקע באַווײַזן וועגן ד״ר בעלס פֿאַרבינדונג און דער ראָליע, וואָס ער האָט געשפּילט אין דער פּאַרטיי פֿון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן. זײַן פּרײַנט, דער הער וו. ס., האָט געגעבן פֿאַרפּראָטאָקאָלירטע באַווײַזן וועגן בעלס באַקאַנטשאַפֿט מיט וואַן דער ליובען. מיר ציטירן בוכשטעבלעך דעם דאָזיקן אָרט פֿון זײַנע באַווײַזן:

„בעל האָט מיר דערציילט, — אויב דער זיקאָרן נאַרט מיר ניט, איז עס געווען אין מײַ 1931 יאָר, — אַז ער האָט זיך באַקענט מיט אַ יונגן האָלענדישן אַרבעטער, וועלכער איז אים זייער געפֿעלן. דאַכט זיך, אַז ער האָט אים באַגעגנט בײַס אַ רײַזע אין אַן אויטאָמאָביל אין דער אומגעגנט פֿון בערלין אָדער פּאָטסדאַם. זיי האָבן באַגעגנט אין וועג אַ וואַנדער-באָכער און האָבן אים גענומען צו זיך אין אויטאָמאָביל. ער האָט זיך אַרויסגעוויזן פֿאַר אַ יונגן האָלענדישן אַרבעטער. שפּעטער האָט אָט דער יונגער האָלענדער באַזוכט בעלן אין מינכען. בעל האָט אים גערופֿן רענוס אָדער רינוס. ער פֿלעגט זיך אָפֿט מיט אים באַגעגענען“.

פֿון דאַן האָט זיך צווישן וואַן דער ליובען און בעלן געפֿירט אַ שטענדיקע קאָרעספּאָנדענץ. די פּערזענלעכע פֿאַרבינדונגען מיט בעלן האָט ער באַנײַט אין 1931 יאָר.

אַ רײַזע אין מינכען

מאַרינוס וואַן דער ליובע איז ניט לאַנג פֿאַרבליבן אין לײדען. אין סעפּטעמבער 1931 יאָר קלײַבט ער זיך ווידער אין דײַטשלאַנד. זײַן פּרײַנט פּינקן לייגט ער פֿאָר באַקומען פֿאַר אים די פּענסיע (מע האָט אים אַסיגנירט זיבן גילדן אַ וואָך פֿאַר אינוואַלידישקײַט).

רײַזנדיק איבער דער ריין-געגנט, פֿאַרבינדט וואַן דער ליובע אין באַכאַראַך אַ שמועס מיט אַ מאָטאָציקליסט. דער לעצטער, ווײַזט זיך אַרויס, איז אַ לאַנדסמאַן, אַ טראַמוויי-קאָנדוקטער פֿלעק פֿון האַג, בלעמפּאָנשטײַנשטר. פֿלעק נעמט מאַרינוסן מיט זיך, זעצט אים אַרײַן אין מאָטאָציקלעט. געגעכטיקט האָבן זיי אין ראָטענבורג וואָס אַפֿ דער טײַך טאַובער — פֿלעק אין אַ האָטעל, מאַרינוס אין אַ נאַכטהיים פֿאַר דער יוגנט. פֿלעק האָט מיטגעטיילט אונדזער אינפֿאָרמאַטער אייניקע איינצלהײַטן וועגן זײַן שמועס מיט וואַן דער ליובען. ער האָט געפֿרעגט בײַ וואַן דער ליובען, וואָס ער טוט אין דײַטשלאַנד. וואַן דער ליובע האָט געענטפֿערט, אַז ער זוכט אַרבעט. אַפֿ דער פֿראַגע, צי איז ניט גרינגער זוכן אַרבעט אין האָלאַנד, האָט וואַן דער ליובע מיט אַ זיכערן טאָן געענטפֿערט, אַז אין דײַטשלאַנד וועט ער אַרבעט גיכער געפֿינען. דער קאָנדוקטער פֿלעק האָט אונטערגעשטראָכן, אַז ער האָט זיך זייער פֿאַרכידעשט פֿון אַזאַ זיכערקײַט.

פֿון ראָטענבורג איז פֿלעק אַוועקגעפֿאָרן ווײַטער אין מינכען. ער האָט גענומען וואַן דער ליובען מיט זיך ביז מינכען. האַרט בײַ דער שטאָט האָבן זיי זיך צעשיידט. וואַן דער ליובע האָט וואַרשײַנלעך פֿאַרבראַכט אין מינכען עטלעכע טעג. ווײַל ווען ער האָט זיך אומגעקערט, האָט ער געגעבן דערציילט פֿאַר זײַנע פּרײַנט וועגן דער

דאָזיקער שטאָט. ער האָט גערעדט ניט אַזוי וועגן דער שטאָט, ווי וועגן די פּאַסירונגען, וואָס האָבן מיט אים דאָרט געטראָפן, וועגן דעם, אַז ער האָט זיך דאָרטן באַקענט מיט אַ סך מענטשן. יענער יונגער אַרבעטער, וועמעס נאָטאַריעל פאַרפּראָטאָקאָלירטע באַווייַזן מיר האָבן אויבן ציטירט, דערציילט וועגן דעם אַזוי:

„דער האָלענדער האָט מיר דערציילט, ווי גוט ס'האָט זיך אים געלעבט אין מינכען. ער האָט געזאָגט, אַז מיט אים האָט זיך פאַראינטערעסירט עפּעס אַ דאָקטער ב., וועלכער האָט אים באַקענט מיט אַ סך פּערזאָנען. ער האָט געגעבן אָנצוהערעניש, אַז דורכן דאָקטער ב. איז ער זיך צונויפגעגאַנגען מיט אַ סך אײַנפלוסרײַכע פּערזענלעכקײַטן. וועגן דעם דאָקטער ב. האָט ער גערעדט מיט גרויס באַגײַסטערונג."

אָט דער דאָקטער ב. איז ניט קיין אַנדערער, ווי דער דאָקטער בעל, וועמען וואַן דער ליובע האָט עס באַזוכט אין מינכען. דאָקטער בעל האָט אים אַרײַנגעפירט אין די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע קרײַזן און באַקענט, אַגב, מיטן הויפּט פון היטלערס שטאַב — מיט רעמען. אין יענער צײַט איז ד״ר בעל געווען רעמס ראַטגעבער אין די פראַגעס פון דער אויסערן-פּאָליטיק. ער איז געווען אַזאַ נאָענטער פרײַנט רעמס, אַז רעם האָט אים שפּעטער געגעבן אַ קאָנפידענציעלן אופטראָג — אײַנצושטעלן אַ פאַרבינדונג מיטן מאַיאָר פון רײַכסבאַנער — מיט מײַרן.

רעמען האָט דאַן געדראָעט, אַז די נאַצ.אָנאַל-סאָציאַליסטן זאָלן זיך מיט אים אָפּרעכענען, און ער האָט דורך בעלן געזוכט שטיצע בײַ מײַרן. אָט די אַלע פאַקטן זײַנען געוואָרן באַוווּסט פון בעלס און מײַרס באַווײַזן אויף אַן עפנטלעכן געריכט אין אָקטיאַבער 1932 יאָר, ווען דער קאַפּיטאַן רעם האָט אָנגעקלאָגט די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע צײַטונג „מינכענער פּאָסט".

בעל איז געווען רעמס ראַטגעבער אין די אויסערן-ענינים, ער האָט אויך געפירט זײַנע אַמור-געשעפטן. די „מינכענער פּאָסט" און די איבעריקע צײַטונגען האָבן געדרוקט אין 1932 יאָר רעמס בריוו צו יונגעלײַט, בריוו, פון וועלכע ס'איז צו זען, אַז רעם איז אַ פּעדעראַסט. דער דאָקטער האָט צוגעשטעלט רעמען לעבעדיקע סחורה. ער האָט געוווּסט פון רעמס אַלע האָמאָסעקסואַלישע געהיימנישן, ווײַל ער האָט אים אַלײן צונויפגעפירט מיט די יונגעלײַט. בעל האָט געפירט אַ גאַנצע בוכהאַלטעריע פון די באַגעריִם, וואָס ער פלעגט ברענגען צו רעמען. ער האָט פאָרויסגעזען, אַז פריער אָדער שפּעטער קאָנען פאָרקומען צווישן אים און די נאַצ.-סאָציאַליסטן רײַבונגען. ער האָט געהאַט אַ סך סאָנים און מיט דער הילף פון אָט דער רעשימע האָט בעל געוואָלט האַלטן רעמען אין די הענט.

איצט עקזיסטירט ניט מער די דאָזיקע רעשימע. אין אַפּרעל 1933 איז בעל געלאָפן פון די פאַשיסטן, וואָס האָבן אים געוואָלט טויטן, אין קופשטיין אין עסטרײַך, נאָר אויך דאָ איז אויף אים אָנגעפאַלן אַ באַנדע שטורמאָוויקעס און זיי האָבן אים דערמאָרדעט. דערבײַ האָט מען בײַ אים צוגענומען אַלע קאָמפּראָמעטירנדיקע דאָקומענטן, וואָס ער האָט מיטגענומען און האָט געוואָלט אויסנוצן קעגן דער נאַצ.-סאָציאַליסטישער פּאַרטײַ. אין דער צאָל איז אויך פאַרניכטעט געוואָרן די דאָזיקע רעשימע.

וו. ס., בעלס פרײַנט, גיט פאָלגנדיקע פאַרפּראָטאָקאָלירטע באַווײַזן וועגן דער דאָזיקער רעשימע:

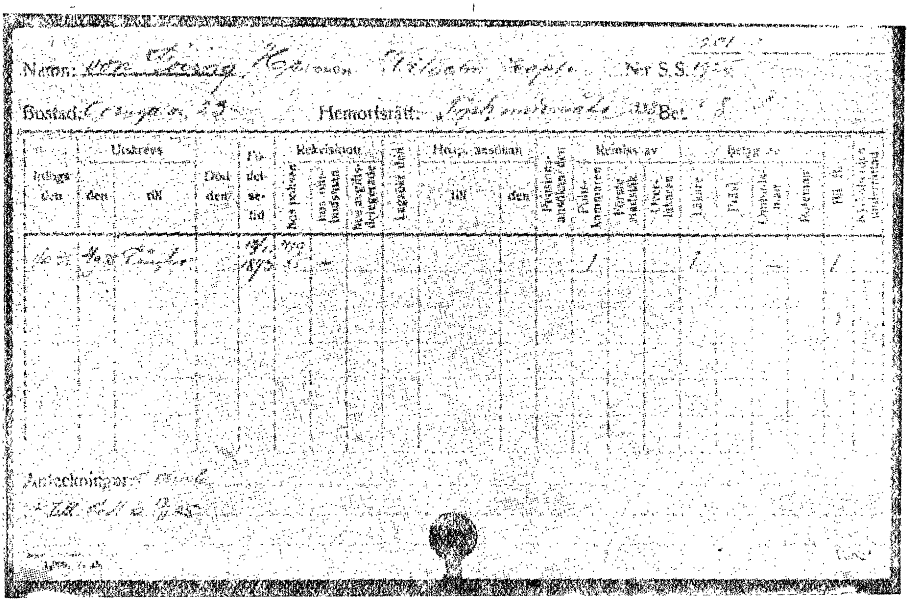

דעמ קאפיטאנ הערמאנ גערינגס קראנקנ-קארטל, וואָס געפינט זיכ אינעמ קאַרטאָטעק פונעמ פסיכיאטרישנ שפיטאָל אינ לאַנגבראָ, ווו גערינג איז געבראכט געוואָרנ דעמ 1-טנ סעפּטיאַבער 1931 יאָר.

די עקספּערטיזע פונעמ שטאָקהאָלמער געריכט-דאָקטער

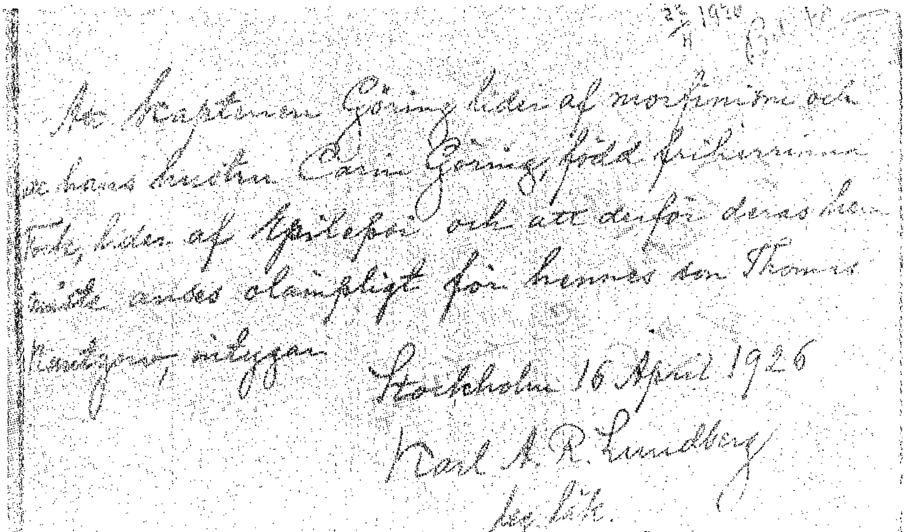

„דערמיט ווערט באשטעטיקט, אז דער קאפיטאנ גערינג איז קראנק אפ מאָרפיניזמ אונ אז זײַנ פרוי קארינ גערינג, געבוירענע באראָנעסע פאָק, איז קראנק אפ עפּילעפּסיע אונ דעריבער קאָנ זייער הויז ניט זײַנ קיינ פּאסיק אָרט פארנ אופהאלטנ זיכ פונ איר זונ טאָמאס קאנצאָוו.

קארל א. ר. לונדבערג, געשוואָרענער דאָקטער.

(שטאָקהאָלמ, 18-טנ אפּרעל 1926 י.)

„דאָקטער בעל האָט אַרויסגענומען פון שראַנק אייניקע דאָקומענטן. ער האָט מיר אָנגעוויזן אַף איין בויגן פּאַפּיר און געזאָגט: „דאָס איז אַ צעטל פון רעמס ליבע־פּאַסירונגען. אויב איך וועל דעם צעטל ווען־עס־איז פאַר־עפנטלעכן, וועט רעמ זײַן אַ פּאָליטיש טויטער מענטש". ער האָט מיר באַוויזן דעם דאָזיקן צעטל, דאָרטן זײַנען געווען באַ אַ 30 פאַמיליעס. איך געדענק גענוי איין נאָמען „ריינוס", נאָך וועלכער עס איז געשטאַנען אַ האָלענדישע פאַמיליע, וואָס הייבט זיך אָן מיט די ווערטער „וואַן דער"...

„ריינוס" דאָס איז אַ פאַרקירצטער וואָרט פון מאַרינוס. אײנעם צעטל פון די ליבע־באַציִונגען איז געווען אויך וואַן דער ליובעס נאָמען. פון מינכענער מאַכט וואַן דער ליובע אַ טייל פון זײַן „אַרבעטערשער, אופקלערערישער ספּאָרט־רײַזע", וואָס ער האָט מיט אַזאַ פּאָמפּע אַפּישירט. מיר האָבן פאַר אונדז אַ קאַרטל, וואָס ער האָט געשריבן פון קראָקאָוו. אונדזער אינפאָרמאַטער האָט געזען אַ בריוו פון בודאַפּעשט, אַ קאַרטל פון בעלגראַד. וואַן דער ליובע האָט זיך אומגעקערט אין ליידען אין יאַנואַר־פעברואַר 1932 יאָר און האָט אַ סאַך דערציילט וועגן זײַן רײַזע. צווישן אַנדערעס האָט ער דערציילט, אַז אַפן וועג קיין בודאַפּעשט האָט ער באַגעגנט אַ יונגן באַלמעלאָכע, וואָס זײַן שוועסטער האָט זיך געפונען אין אַ בודאַפּעשטער שאַנדהויז. וואַן דער ליובע האָט פּאָרטראַכט ראַטעווען דאָס מיידל פון שאַנדהויז, זי האָט פון אים געפאָדערט ליבע. נאָר ער האָט פאַר־בראַכט מיט איר אַ גאַנצע נאַכט אין איין צימער און זי ניט אָנגערירט אַפילע, און איז דערנאָך אַוועק ווײַטער. אַזעלכע מײַסעס וועגן ראַטעווען מיידלעך זײַנען טיפּיש פאַר האָמאָסעקסואַליסטן, און פרייד רופט עס „פּאַרסיפאַל־קאָמפּלעקס".

א טײַך אַפן גרענעץ פון פּוילן און פּססר

אין וואַן דער ליובעס געשיכטעס וועגן זײַן רײַזע דאַרף מען באַצייכענען איין אָרט. וואַן דער ליובע דערציילט, אַז ער איז געווען אין פּוילן און איז דערגאַנגען ביז דער סאָוועטישער גרענעץ. „אַ מעכטיקער טײַך, — זאָגט ער, — טיילט אָפּ פּוילן פון פּססר". וואַן דער ליובע האָט קלוימערשט געפּרוּווט אַריבערשווימען דעם טײַך, כדי צו קומען אין סאָוועטן־פאַרבאַנד, נאָר די פּוילישע גרענעץ־וואַך האָט אַף אים געגומען שיסן פון ביקסן און געצוווּנגען פאַרקערעווען אַף צוריק. מע האָט אים עטלעכע טעג קלוימערשט אָפּגעהאַלטן אין אַ פּוילישער טפיסע, פון וועלכער ער האָט געקאָנט זען די סאָוועטישע גרענעץ־וואַך אַף יענער זײַט טײַך. דערנאָך האָט מען אים מיטן עטאַפּ אָפּגעפירט צו דער דײַטשישער גרענעץ. וואַן דער ליובעס פרײַנט זײַנען איבעראַשט געוואָרן, ווען זיי האָבן זיך פון אונדזער אינפאָרמאַטער דערוווּסט, אַז צווישן פּססר און פּוילן איז ניטאָ קיין שום „מעכ־טיקער טײַך". די דאָזיקע מײַסע איז אויך כאַראַקטעריסטיש פאַר וואַן דער ליובעס באַרימערײַ און ליגנס.

ס'איז קיין שום ספק ניט, אַז וואַן דער ליובע האָט אַפילע קיין פוס ניט געשטעלט אַפן באָדן פון ראַטנפאַרבאַנד.

צוגאסט בא די נאצי־סאָציאַליסטן

וואן דער ליובע האָט זיך אומגעקערט אין ליידען אין יאנוואר אָדער פעוו־ראל 1933 יאָר. ער איז געקומען צו פאָרן א סאך פריִער, ווי מע האָט אים דערווארט. ווי די מאדאם ציפּ דערציילט, האָט ער איר צוגעשיקט פון בער־לין א קארטל און אין זעלביקן טאָג, ווי ס׳איז אָנגעקומען דאָס קארטל, איז ער אליין געקומען. הייסט עס, אז פון בערלין איז ער געקומען אָדער מיטן באן אָדער מיט אן אויטאָמאָביל. שטעלט זיך א פראגע: פונוואנען האָט ער אף דעם גענומען געלט?

בעערעך אין א כוידעש ארום פאָרט וואן דער ליובע דעם דריטן מאָל אין בערלין. פארן אָפּפאָרן איז בא אים געווען א קאָנפליקט מיט דער קאסע, וואָס צאָלט אים פאר אינוואלידישקייט. ער האָט געפאָדערט, אז מע זאָל אים העכערן די פּענסיע; די קאסע האָט אים אָפּגעזאָגט, האָט ער זיך אזוי צעקאָכט, אז ער האָט צעבראָכן עטלעכע שויבן. דער האָלענדישער געריכט האָט אים דערפאר פארמישפּעט צו דרײַ כאדאָשים טפיסע. ער איז אָבער אוועקגעפאָרן אין דײַטש־לאנד, נים אָפּקומענדיק די שטראָף. ער האָט באזוכט בערלין און זאקסן. אין זערנעוויץ האָט מען אים געזען אין דער געזעלשאפט פון די נאציאָנאל־סאָציא־ליסטן זאָמער און שומאן. נאָך דער סרייפע אין רײַכסטאג האָט זאָמער וועגן דעם מיטגעטיילט דעם בורגמיסטער. די ס.־ד. פראקציע האָט וועגן דעם ארײַנגע־טראָגן אן אָנפראגע אין זאקסישן לאנדטאג. קיינער האָט די דאָזיקע פאקטן ניט באשטריטן. זאָמער, וועלכער האָט וועגן אָט דעם פאקט מיטגעטיילט, איז פאר־שוווּנדן, ווי אין וואסער ארײַנגעפאלן.

וואן דער ליובע פאלט אָן אף דער קאָמוניסטישער פארטיי

דעם 21־טן יוני קערט זיך וואן דער ליובע אום קיין האָלאנד, ווו מע ארעס־טירט אים, און ער מוז אָפּזיצן די דרײַ כאדאָשים, וואָס ער האָט באקומען פאר די צעבראָכענע שויבן. אז ער איז ארויס אף דער פרײַ האָט ער אונטערגענומען א רײַזע איבער אייניקע שטעט, ווו ער איז אף פארזאמלונגען ארויסגעטראָטן מיט שארפע אָנפאלן אף דער קאָמפּארטיי.

מיר האָבן באווײַזן וועגן דעם קאמף, וואָס וואן דער ליובע האָט געפירט קעגן די קאָמוניסטן. דעם 6־טן אָקטיאבער 1932 יאָר האָט ער אָנטיילגענומען אף א מיטינג אין דער געבײַדע פון דער ברויט־בירזשע אין ליידען, ווו ס׳איז ווי א הויפּט־רעדנער ארויסגעטראָטן דער לידער פון די האָלענדישע פאשיסטן אי. א. בארס. אינגיכן נאָך דער סרייפע אין רײַכסטאג, ווען די פאשיסטישע פרעסע האָט דערקלערט וואן דער ליובען פאר א קאָמוניסט, האָבן אייני־קע אָנטיילנעמער פון דער פארזאמלונג, נייטראלע מענטשן, אין א נאָטארי־על פארזיכערטן פּראָטאָקאָל געגעבן באווײַזן וועגן דעם, וויאזוי וואן דער ליו־בע האָט זיך אופגעפירט אף דער פארזאמלונג. ער איז ארויסגעטראָטן און געפאָ־דערט, אז מע זאָל לאָזן ריידן דעם לידער פון די פאשיסטן, ער האָט געזידלט די אנטיפאשיסטן פאר זייערע פרוּוון איבערצורײַסן בארס רעדע. מיר ברענגען א פאָטאָ־בילד פון פארזיכערטן פּראָטאָקאָל.

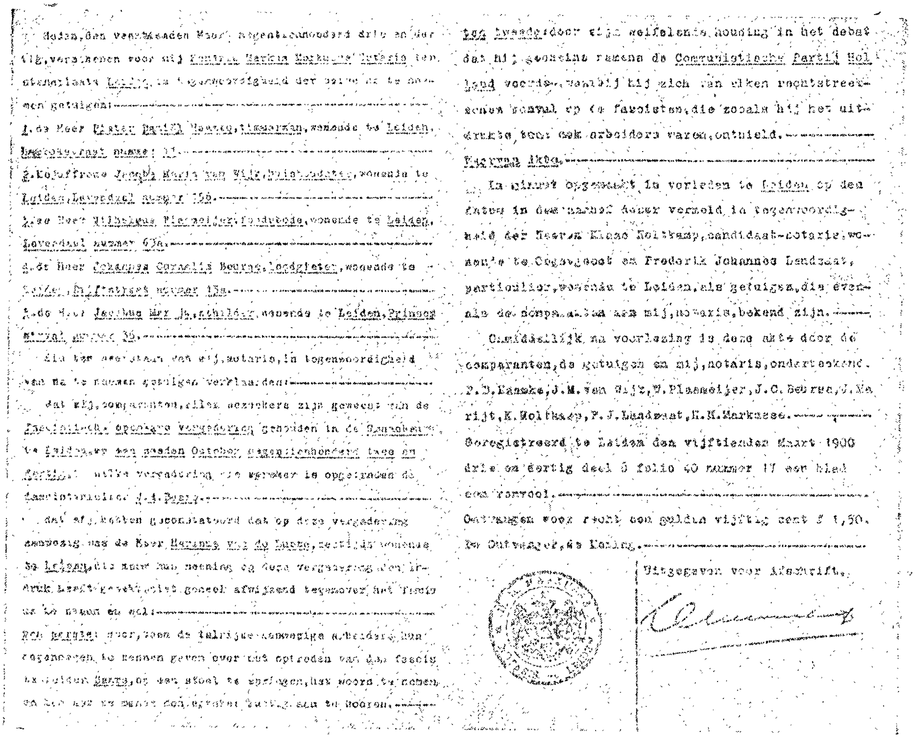

...Holda, den veertienden Maart negentienhonderd drie en der-
tig, verschenen voor mij [illegible] Markus Markusse, notaris ter
standplaats Leiden, in tegenwoordigheid der [illegible] te noe-
men getuigen:
1. de Heer Pieter Daniël Hoenig, timmerman, wonende te Leiden,
[illegible]straat nummer 11.
2. Mejuffrouw Jacoba Maria van Wijk, huishoudster, wonende te
Leiden, Levendaal nummer 156.
3. de Heer Wilhelmus Plasmeijer, [illegible], wonende te Leiden,
Levendaal nummer 63a.
4. de Heer Johannes Cornelis Beurns, loodgieter, wonende te
Leiden, [illegible]straat nummer 15a.
5. de Heer Jacobus Mar[illegible], schilder, wonende te Leiden, Prinsen-
[illegible], nummer 35.
die ten overstaan van mij, notaris, in tegenwoordigheid
van na te noemen getuigen verklaarden:
dat zij, comparanten, allen aanwezig zijn geweest van de
[illegible] openbare vergadering gehouden in de [illegible]
te Leiden, op den zesden October negentienhonderd twee en
dertig [illegible] welke vergadering [illegible] is opgetreden de
[illegible] J.J. Beurs.
dat zij hebben geconstateerd dat op deze vergadering
aanwezig was de Heer Marinus van der Lubbe, destijds wonende
te Leiden, die naar hun meening op deze vergadering den in-
druk heeft gemaakt [illegible] geheel afwijzend tegenover het fascis-
me te staan en wel:
[illegible] hij [illegible] toen de talrijke aanwezige arbeiders hun
[illegible] te kennen geven over het optreden van den fascis-
[illegible] [illegible], op den stoel te springen, het woord te nemen
en [illegible] aan te hooren.
[illegible] door zijn weifelende houding in het debat
dat hij [illegible] namens de Communistische Partij Hol-
land voerde, waarbij hij zich van elken rechtstreek-
schen aanval op de fascisten, die zooals hij het uit-
drukte, ook arbeiders waren, onthield.
Waarvan Akte.
In minuut opgemaakt en verleden te Leiden op den
datum in den aanhef dezer vermeld in tegenwoordig-
heid der Heeren Klaas Holtkamp, candidaat-notaris, wo-
nende te Oegstgeest en Frederik Johannes Landzaat,
particulier, wonende te Leiden, als getuigen, die even-
als de comparanten aan mij, notaris, bekend zijn.
Onmiddellijk na voorlezing is deze akte door de
comparanten, de getuigen en mij, notaris, onderteekend.
P.D. Hoenig, J.M. van Wijk, W. Plasmeijer, J.C. Beurns, J. Ma-
[illegible], K. Holtkamp, F.J. Landzaat, M.M. Markusse.
Geregistreerd te Leiden den vijftienden Maart 1900
drie en dertig deel 5 folio 40 nummer 17 een blad
een renvooi.
Ontvangen voor recht een gulden vijftig cent f 1,50.
De Ontvanger, de Koning.
Uitgegeven voor Afschrift.

א צווייטער באריכט שילדערט, וויאַזוי וואַן דער ליובע האָט זיך אופגעפירט אַפ א פאַרזאַמלונג פון שטרייַקנדיקע שאָפערס אין האַאַג אין דעקאַבער 1932. אַפ אָט דער פאַרזאַמלונג איז וואַן דער ליובע געגאַנגען נאָך וויַיטער. ער איז זייער שאַרף אָנגעפאַלן אַפ דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, ער האָט באַנוצט דערבייַ די שאַרפסטע אויס־דרוקן און האָט גערופן די שאָפערס צו טעראָריסטישע אַקטן טראָץ דער ליניע פון דער קאָמפּאַרטיי. וועגן דעם זאָגן אייַדעס צוואַנציק אָנטיילנעמער פון דער פאַרזאַמלונג, וואָס געהערן צו פאַרשיידענע פּאַרטייַען און אומפּאַרטייישע.

מיט יעדער פאַרזאַמלונג זייַנען וואַן דער ליובעס אָנפאַלן אַפ דער פּאַרטיי געוואָרן אַלץ האָזעדיקער און פייַנטלעכער און דערבייַ פלעגט ער באַנוצן די טער־מינאָלאָגיע פון די נאַצאַנאַל־סאָציאַליסטן וועגן „רויבערישן“ און „שעפערישן“ קאַ־פּיטאַל. ס׳איז קיין שום סאָפעק ניט, אַז לעצאַלאַפּאַכעס די לעצטע כאַדאָשים איז וואַן דער ליובע געווען געפאַנגען באַ די נאַצ.־סאָציאַליסטן. דער אַנטוישטער באַ־לעבעסל האָט זיך אומגעקערט צו זייַנע אייגענער סוויווע.

די לעצטע רייַזע אין דייַטשלאַנד אין פעווראַל 1933 יאָר

אין יאַנואַר 1933 יאָר איז וואַן דער ליובע אויסגעקומען ווידער צו לייגן זיך אין שפּיטאָל. די אויגן זייַנען באַ אים געוואָרן ערגער. ער איז אָפּגעלעגן

אינ לײדענער שפּיטאָל פיר וואָכנ. ער באַקומט דעמלט א סאַכ בריוו פונ דײַטשלאַנד. פונ שפּיטאָל גײט ער אַרויס אינמיטנ פעברואַל. היטלער איז שוינ דאַנ געווענ דײַטשישער קאַנצלער. ליובע האָט געזאָגט זײַנע באַקאַנטע, אז ער מוז פאָרנ אינ דײַטשלאַנד, ער האָט געגעבנ אָנצוהערעניש, אַז ער וואַרט זײער פיל פונ אָט דער נעסיִע. ליובע דערצײלט, אַז זײַנע דײַטשישע פרײַנט פאָדערנ אימ אינ דײַטשלאַנד. ס'איז נית פעסטגעשטעלט, צי ליובע האָט געוווּסט, אַז מע האָט אימ באַשטימט פאַר אַ „גרויסער זאַכ“, אָדער עפּשער האָט ער נאָר געהאָפט, אַז זײַנע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פרײַנט וועלנ אימ העלפנ קריגנ אַרבעט. ווי ס'זאָל נית זײַנ, האָט ער פיל גערעדט פונ זײַנ רײַזע. וואַנ דער ליובע איז אַוועק פונ לײדענ אינמיטנ פעברואַל 1933 יאָר. ווי די „פאָסישע צײַטונג“ פונ 2-טנ מאַרט 1933 יאָר טײלט מיט, האָט ער געגעבנ־טיקט דעמ 17-טנ פעברואַל אינ גלינדאָוו אַמ וועדער אונ דעמ 18 פעברואַל איז ער אַוועק ווײַטער אינ בערלינ. דאָ האָט ער זיכ געטראָפנ מיט זײַנע פרײַנט, די נאַצ.-סאָציאַליסטנ, מיט וועמענ אימ האָט באַקענט בעל. ער האָט גלײַכ באַנײַט די באַציִונגענ מיט דער גרופּע פונ גראַפ העלדאָרפ.

וואַנ דער ליובע ווערט אַ געצײַג פונ פּראָוואָקאַציע

דעמ 27-טנ פעברואַל האָט מענ וואַנ דער ליובענ אַרעסטירט אינ דער ברענענדיקער געבײַדע פונ רײַכסטאַג. אינ שײַנ פונ דער סרײפע ווערט אָפּגעשפּילט אַ מיסטיפיקאַציע, וואָס איר העלד איז עטלעכע שאָ וואַנ דער ליובע. דערנאָכ האָט ער געדאַרפט אָפּראַמענ די בינע פאַר די עמעסדיקע אַרטיסטנ.

די פּראָזשעקטערס פונ עמעס צערײַסנ דעמ רויכ־פאָרהאַנג פונ ליגנ אונ פאַלשקײַט אונ וואַרפנ שטראָמענ אומבעראַכמאָנעסדיקנ ליכט אַפ יענע, וועלכע האָבנ אויסגענוצט וואַנ דער ליובענ ווי אַ געווער אַפ אויסצופּילנ זײערע אינטריגעס. דאָס זײַנענ — גערינג אונ געבעלס.

פאַרוואָס האָבנ זײ אַלס געווער אויסגעקליבנ דאַפקע וואַנ דער ליובענ? וואַנ דער ליובע איז ביז 1931 יאָר געווענ אַ מיטגליד פונ דער האָלענדישער קאָמפּאַרטײ. גערינגס אונ געבעלסעס אַגענטנ האָבנ גערעכנט, אַז דאָס איז גענוג אַפ אַרופּצוּוואַרפנ די שולד פונ אָנצינדנ דעמ רײַכסטאַג אַפ די קאָמוניסטנ.

די האָמאָסעקסועלישע באַציִונגענ וואַנ דער ליובעס מיט די נאַצ.-סאָציאַליסטישע לידערס, זײַנ מאַטעריעלע אָפּהענגיקײַט פונ זײ האָבנ אימ געמאַכט פאַר אַ געהאָרכזאַמענ קנעכט פונ די אונטע צינדער.

זײַנ האָלענדישע אָפּשטאַמונג איז געווענ אַ געווונטשענער צוגאָב. דאָס האָט פאַרגרינגערט געבעלסנ אונ גערינגנ די אויפגאַבע פאָרצושטעלנ די סרײפע אינ רײַכסטאַג ווי אַנ אינטערנאַציאָנאַלע פאַרשווערונג.

צוליב די אַלע טײַמימ האָט מענ וואַנ דער ליובענ אויסגעקליבנ פאַר אַ געווער כּדי צו פאַרברעכנ.

ווער זײַנענ די הויפּט־העלדנ פונ דער פאַרשווערונג? קוקט זיכ צו צו זײ. דעמ פּלאַנ פונ דער אונטערצינדונג האָט פאַרפאַסט דער פאַנאַטישער אויפטוער פונ ליגנ אונ פּראָוואָקאַציע דאָקטער געבעלס.

אָנגעפירט מיט דער גאַנצער זאַכ האָט דער מאָרפיניסט קאַפּיטאַנ גערינג. דעמ אונ־

טערצינדער־אַטריאַד האָט געפירט דער נאַכט-מערדער, דער אויספילער פון די אורטיילן פון געהיימען פאַשיסטישן טריבונאַל עדמונד היינעס.

דאָס געצייג איז געווען דער האַלב־בלינדער יינגל, דער פעדעראַסט מאַרינוס וואַן דער ליובע.

ווען אין 1886 יאָר האָט די טשיקאַגער פּאָליציי מיט דער הילף פון געדונגענע פּראָוואָקאַטערס איינסצענירט אַ פאַרשווערונג און דערביי איז פון באָמבעס־אופרייסן אומגעקומען אַ גרויסע צאָל פּאָליציאַנטן, האָט מען געדאַרפט האָבן, אַז עס זאָל אַריבער גאַנצע זיבן יאָר, ביז מען האָט אויפגעדעקט די פּראָוואָקאַציע. די געצייג זיינען געווען גוט אויסגעקליבן. נאָך דער סריפע אין רייכסטאַג איז גענוג געווען דריי טעג, און דער גאַנצער וועלט איז געוואָרן קלאָר, אַז דעם רייכסטאַג האָבן אונטערגעצונדן די נאַצי-סאָציאַליסטן. דאָס געצייג פון דער פּראָוואָקאַציע איז אויסגעקליבן געוואָרן זייער אומגעשיקט.

דיווירקלעכע אונטערציינדער

וויאַזוי אַ באַזוכער פאַלט אַריין אין רײַכסטאַג

היטלערס רעגירונג האָט אין אַלע אירע מיטיילונגען וועגן דער רײַכסטאַג־סרייפע ווי ווײַט מעגלעך אויסגעמיטן די פראַגע וועגן דעם, אַף וואָס פאַר אַן אויפן די אונטערציינדער זײַנען אַרײַנגעדרונגען אין רײַכסטאַג. זי האָט אויסגע־רעכנט דערויף, אַז קימאַט קיינער פון די דײַטשן און אויסלענדער איז ניט באַ־קאַנט מיט דער פּראָצעדור פון אַרײַנלאָזן אין רײַכסטאַג, מיט די פאָרמאַליטעטן, וואָס מע דאַרף דערבײַ אויספילן. דער ווײַטערדיקער קלאַלים־צעטל באַווײַזט, וואָס עס פאָדערט זיך פון אַ באַזוכער, קעדיי ער זאָל קאָנען אַרײַנפאַלן אין רײַכסטאַג.

1. ניט־מיטגלידער פון רײַכסטאַג און באַזוכער קאָנען אַדורכגיין אין רײַכס־טאַג בלויז דורך דער אַרײַנגאַנג־טיר נ. 5. אָדער אַרײַנגאַנג־טיר נום. 2 די ערשטע קומט אַרויס אַף סימסאָנשטראַסע, די צווייטע — אַף דער ברעג־גאַס פונעם טײַך שפּרע.

2. דורכגייענדיק דורך דער אַרײַנגאַנג־טיר נום. 5, פאַלט דער באַזוכער אַרײַן אין אַן אָפּגעצאַמטן רוים. דער רוים איז אָפּגעטיילט מיט אַ שטריק־באַריער. הינטערן באַריער געפינען זיך ספּעציעלע באַאַמטע, וואָס רעגיסטרירן די באַזוכער.

3. יעדער באַזוכער איז מעכויעוו זיך צו ווענדן צו אזא באַאַמטן. עס איז אומעגלעך אַדורכצוגיין אין רײַכסטאַג, ניט מעלדנדיק זיך באַ אַ באַאַמטן. צוליב דעם ציל פילט אויס דער באַזוכער אַ געדרוקטן בלאַנק, ער ווײַזט אין אים אָן זײַן נאָמען, דעם נאָמען פונעם דעפּוטאַט, צו וועלכן ער גייט, און אויך דעם ציל פונעם באַזוך.

4. דער רײַכסטאַג-קוריער טראָגט אַוועק דעם אויסגעפילטן בלאַנק צו דעם דעפּוטאַט, וואָס דער באַזוכער האָט אָנגעוויזן. מע פרעגט דעם דעפּוטאַט, צי ער איז מאַסקים אופּצונעמען דעם באַזוכער.

5. ביזוואַנען דער קוריער קערט זיך אום מיט דעם דעפּוטאַטס האַסקאָמע, וואַרט דער באַזוכער אין אַ ספּעציעלער געביידע. דערבײַ געפינט ער זיך אונטער דער שטענדיקער אופזיכט פון די דעזשורנע רײַכסטאַג־באַאַמטע.

6. ווען מע באַקומט דעם דעפּוטאַטס האַסקאָמע אופּצונעמען דעם באַ־זוכער, פירט דער קוריער דעם באַזוכער צום געגעבענעם דעפּוטאַט.

דער קוריער איז מעכויעוו דורכצופירן דעם באַזוכער ביז דעם דעפּוטאַט און אַוועקגיין קאָן ער ערשט דאַן, ווען דער באַזוכער שטייט שוין פאַרן דעפּוטאַט.

7. אַלע באַזוכער ווערן פאַרשריבן אין אַ ספּעציעלן צעטל. די רעגיסטראַציע ווערט געפירט אַפן סמאַך פון די בלאַנקען, וואָס די באַזוכער פילן אויס.

די סרייפע אינ רײַכסטאַג

דעמ 27־טנ פעווראל צווישנ נײַנ אונ א פערטל צענ איז אינ דער רײַכס־טאַג־געבײַדע אויסגעבראָכנ א סרייפע. נאָכ איינעמ זעלבנ אָוונט האָט די ראַדיאָ איבערגעגעבנ די ערשטע אָפיציעלע מיטיילונג וועגנ דער רײַכסטאַג־סרייפע. אכוצ דעמ האָט די בערלינער ראַדיאָ־סטאַנציע מיטגעטיילט, אז דער אונטערצינדער איז א האָלענדישער קאָמוניסט מיטנ נאָמענ וואַנ דער ליובע, וואָס האָט זיכ קלוימערשט אינ אלצ מוידע געווענ. אינ דער אָפיציעלער מיטיילונג ווערט געזאָגט, אז די פאָליציי־באַאמטע, וואָס זײַנענ אַרײַנגעדרונגענ אינ דער ברענענדיקער רײַכסטאַג־געבײַדע, האָבנ דאָרט געטראָפנ וואַנ דער ליובענ, וועלכער איז געווענ אָנגעטאָנ בלויז אינ הויזנ, אונ אז מע האָט בא אימ געפונענ א האָלענדישנ פאַספּאָרט אונ א מיטגליד־ביכל פונ דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. גאַנצ פרי, דעמ 28־טנ פעווראל 1933 יאָר האָט די אָפיציעלע „פּרײַסישע פּרעסע־אַגענטור פאַרשפּרייט פאָלגנדיקע ווערסיע וועגנ דער רײַכסטאַג־סרייפע:

„מאָנטיק אינאָוונט איז אינ רײַכסטאַג אויסגעבראָכנ א סרייפע. דער אימפּערישער קאָמיסאַר באַמ פּרײַסישנ אינערנ־מיניסטעריומ, מיניסטער גערינג, האָט באַלד ווי ער איז אָנגעקומענ אפנ אָרט פונ דער סרייפע, פאַראָרדנט אָנצונעמענ מיטלענ אונ האָט גענומענ אפ זיכ די אָנפירונג מיט אלע אַקציעס. בא דער ערשטער מיטיילונג וועגנ דער סרייפע זײַנענ אויכ אָנגעקומענ דער רײַכסקאַנצלער אַדאָלפ היטלער אונ דער וויצע־קאַנצלער פאָנ פּאַפּענ.

„מיר האָבנ דאָ, אָנ צווייפל, דעמ סאַמע ערנסטנ פונ אלע סרייפע־פאַלנ, וואָס זײַנענ ביז איצט געשענ אינ דײַטשלאַנד. ווי די פאָליציי־אויספאָרשונג האָט באַוויזנ, איז אינ דער גאַנצער רײַכסטאַג־געבײַדע, פונעמ קעלער־שטאָק ביזנ קופּאָל, פאַרלייגט געווענ ברענ־מאַטעריאַלנ. די ברענ־מאַטעריאַלנ זײַנענ באַשטאַנענ פונ דזעגעכצ־פּרעפּאַראַטנ אונ צינד־פאַקלענ, זיי זײַנענ פאַרלייגט געווענ אינ די לעדערנע פאָטעלס, אונטער געדרוקטע רײַכסטאַג־מאַטעריאַלנ, בא די טירנ, פאָרהאַנגענ, הילצערנע שעלעוואַניעס אונ בא אַנדערע לײַכט־אויפלאַמענדיקע זאַכנ. איינ פאָליציי־באַאמטער האָט באַמערקט אינ דער געבײַדע, וואָס איז געווענ אײַנגעהילט אינ פינצטערניש, מענטשנ מיט ברענענדיקע פאַקעלנ. ער האָט טייקעפ אויסגעשאָסנ. עס האָט זיכ אײַנגעגעבנ צו כאַפּנ איינעמ פונ די אונטערצינדער. דאָס איז דער 24־יאָריקער מוליער וואַנ דער ליובע פונ לײַדענ אינ האָלאַנד; ער האָט בא זיכ געהאַט אַנ אויסגעפּאַריכטנ האָלענדישנ פאַספּאָרט אונ ער האָט זיכ דערקלערט פאַר א מיטגליד פונ דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

„דער צענטראַלער רײַכסטאַג־קאָרפּוס האָט אינגאַנצנ אָפּגעברענט, דער זיצונג־זאַל מיט אלע טריבונעס אונ קולואַרנ איז פאַרניכטעט, דער שאָדנ באַטרעפט מיליאָנענ.

„די דאָזיקע סרייפע איז די אומגעהייערסטע פונ אלע טעראָריסטישע אַקטנ פונ די באָלשעוויקעס אינ דײַטשלאַנד. צווישנ די הונדערטער צענטנערס בייזוויליקע מאַטעריאַלנ, וואָס די פאָליציי האָט אַנטדעקט בא דער אונטערזוכונג אינעמ קאַרל ליבקנעכט־הויז, האָט מענ געפונענ

אינסטרוקציעס וועגן דורכפירן דעם קאָמוניסטישן טעראָר לויטן באָלשעוויסטישן מוסטער.

„לויט דעם דאָזיקן פּלאַן האָט מען געדאַרפט אונטערצינדן רעגירונג־געביידעס, מוזייען, פּאַלאַצן און די וויכטיקסטע אונטערנעמונגען. אין די אינסטרוקציעס איז רעקאָמענדירט געוואָרן צו טרייבן בייס אומאָרדענונגען און צוזאַמענשטויסן פאָרויס פון די טעראָריסטן־גרופּעס פרויען און קינדער און אויב ס'וועט נאָר מעגלעך זיין, אפילו די פאַמיליעס פון פּאָליציי־לייט. דאָס אַנטדעקן די דאָזיקע דאָקומענטן האָט געשטערט צו פאַרווירקלעכן פּלאַנמעסיק די באָלשעוויסטישע רעוואָלוציע. דאָס האָט די רייכסטאַג־שרייפע געדאַרפט דינען אַלס א סיגנאַל צו א בלוטיקן אופשטאַנד און צו א בירגערקריג. שוין דינסטיק 4 אזייגער אינדערפרי האָבן זיך געדאַרפט אָנהייבן גרויסע רויבערייען אין בערלין. עס איז פעסטגעשטעלט, אז פון היינטיקן טאָג אָן האָבן זיך אין גאַנץ דייטשלאַנד געדאַרפט אָנהייבן טעראָריסטישע אַקטן קעגן איינצלנע פּערזענלעכקייטן, קעגן פּריוואַט־אייגנטום, קעגן דעם לעבן און פאַרמעגן פון דער פרידלעכער באַפעלקערונג. גלייך נאָך דעם האָט געדאַרפט פאַנאַנדערגעוויקלט ווערן א בירגערקריג.

„דער אימפּערישער קאָמיסאַר אינעם פּרייסישן אינערן־מיניסטעריום, דער מיניסטער גערינג, האָט קעגן דער דאָזיקער קאָלאָסאַלער געפאַר אָנגענומען אַנטשיידענע מיטלען. ער וועט בא אַלע אומשטענדן און מיט אַלע מיטלען שטיצן דעם אויטאָריטעט פון דער מלוכה. דערווייל קאָן מען פעסטשטעלן, אז דער ערשטער אָנגריף פון די פאַרברעכערישע עלעמענטן איז אָפּגעשלאָגן. כדי צו פאַרטיידיקן די געזעלשאַפטלעכע זיכערקייט, האָבן אַלע געזעלשאַפטלעכע אַנשטאַלטן און די אַמערסטן וויכטיקע אונטערנעמונגען נאָך מאָנטיק אינאָוונט באַקומען א פּאָליציי־וואַך, פּאָליצייישע פּאַנצער־אויטאָמאָבילן פּאַטרולירן אָן אויפהער אין די שטאָט־טיילן, וואָס זיינען אונטערגעוואָרפן דער גרעסטער געפאַר. די גאַנצע שוץ־און קרימינאַל־פּאָליציי אין פּרייסן איז טייקעף געבראַכט געוואָרן אין שלאַכטגרייטקייט. עס איז מאָביליזירט געוואָרן די באַהילפיקע פּאָליציי. עס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן א באַפעל וועגן אַרעסטירן 2 אָנפירנדיקע קאָמוניסטישע דעפּוטאַטן, קעגן וועלכע עס זיינען פאַראַן ערנסטע פאַרדאַכטן וועגן זייער אָנטייל אין דער שרייפע. די איבעריקע דעפּוטאַטן און אַמט־פּערזאָנען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי ווערן אַרעסטירט אין אָרדענונג פון פאָרלויפיקן אַרעסט. אין גאַנץ פּרייסן זיינען פאַרווערט אויף 4 וואָכן די קאָמוניסטישע צייטונגען, זשורנאַלן, פלוג־בלעטלעך און פאָרטראָגן. אויף 14 טעג זיינען פאַרווערט אַלע צייטונגען פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, ווייל דער אונטערצינדער האָט אין זיינע באַווייזן זיך אויך מודה געווען אין פאַרבינדונגען מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי. אַדאַנק אָט דעם מודה זיין זיך איז דער איינהייטלעכער פראָנט צווישן די קאָמוניסטן מיט די סאָציאַל־דעמאָקראַטן געוואָרן א באַשיינפערלעכער פאַקט. דער דאָזיקער פאַקט פאָדערט פון דער פּערזאָן, וואָס איז פאַראַנטוואָרטלעך פאַרן אָפּהיטן די געפערלאָזיקייט אין פּרייסן, אַנטשיידענע מיטלען; דאָס דיקטירט אים זיין פליכט אָפּצוהיטן דעם אויטאָריטעט פון דער מלוכה אין אָט דעם מאָמענט

פון אויסערגעוויינלעכער געפאר. די לעצטע געשעענישן האָבן פולשטענדיק באשטעטיקט די נייטיקייט פון אויסעראָרדנטלעכע מאָסמיטלען, וואָס זיינען שוין פריִער אָנגענומען געוואָרן (דעקרעטן, וואָס דערלויבן אָנצוּווענדן פייערגעווער, באהילפיקע פאָליציי אאוו.). די דאָזיקע מאָסמיטלען גיבן דער מעלוכע־מאכט א גענוגע קראפט, קעדיי צו דערשטיקן אין וואָרצל יעטווידער ווייטערדיקן אטענטאט אף דער רויִקייט אין דייטשלאנד און צוזאמען דערמיט אויך אין גאנץ אייראָפּע. אין אָט דער ערנסטער צייט פאָדערט דער אימפּערישער „מיניסטער גערינג פון דער דייטשישער נאציע אָפּצוהיטן די שטרענגסטע דיסציפּלין. ער דערוואַרט די אלמעגלעכסטע אונטערשטיצונג מיצאד דער באפעלקערונג, וואָס פאר איר געפאַרלאָזיקייט און שוץ האָט ער גאראנטירט מיט זיין אייגענעם קאָפּ״.

די ערשטע מיטיילונגען אין דער פּרעסע

דעם 28־טן פעוראל אינדערפרי האָבן מיליאָנען מענטשן איבערגעלייענט אין די צייטונגען די באשרייבונג פון דער רייכסטאג־סרייפע. קאָלאָסאלע שרייענדיקע קעפּלעך האָבן צו וויסן געגעבן: דער דייטשישער רייכסטאג איז ארומגעכאפּט מיט פלאמען! די דאָזיקע געשעעניש האָט פארשטעלט מיט זיך אלע איבעריקע. אין לאָנדאָן, פּאריז, ניו־יאָרק, אמסטערדאם, פּראָג און ווין האָט מען דעם לייענער אונטערגעטראָגן אן אויספירלעכע באשרייבונג וועגן דעם ברענענדיקן רייכסטאג. אָבער דערווייל האָבן נאָר גערעדט בלויז רעפּאָרטיאָרן; אין זייערע דעפּעשן ווערן באנוצט אזעלכע אויסדרוקן, ווי: „פייערדיקע צינגער, וואָס הייבן זיך צום נאכטישן הימל״, און אזעלכע שאבלאָנע פראזעס, ווי דאָס „שוידערלעך שיינע בילד״. אין אלע מיטיילונגען ווערט איינמוטיק דערציילט, אז פון זיצונג־זאל אין רייכסטאג איז געבליבן א קופּע אש, אז דער גלעזערנער דאך פון קופּאָל איבערן רייכסטאג האָט געפּלאצט, אז די קראָקוועס האָבן זיך אויסגעבויגן, אז דער רונגארטיקער קאָרידאָר ארום דעם זיצונג־זאל און די קולוארן זיינען אויך געוואָרן א קאָרבן פונעם פלאם.

אין די ווייטערדיקע מיטיילונגען פון דער וועלט־פּרעסע האָט זיך אנטפּלעקט א וועזנטלעכע פארשיידנארטיקייט צווישן איין מיטיילונג און דער אנדערער. „פּראגער טאגעבלאט״ טיילט מיט דעם 28־טן פעוראל, אז דעם פייער האָט מען באמערקט ארום 22 אזייגער אינאָוונט, „טאן״ שרייבט דעם 1־טן מארט, אז די סרייפע האָט מען באמערקט 21 אזייגער מיט 50 מינוט, און דער לאָנדאָנער „טיימס״ פון 28־טן פעוראל טיילט מיט, אז די סרייפע איז אויסגעבראָכן 21 אזייגער אינאָוונט.

פארשיידן זיינען אויך די מיטיילונגען וועגן דעם, וויאַזוי די סרייפע איז אנטדעקט געוואָרן. די טעלעגראפן־אגענטור, וואָס געהערט הוגענבערגן, „טעלעגראפן־אוניאָן״, האָט ארויסגעלאָזן אזא ווערסיע, וואָס איז אונטערגעכאפּט געוואָרן פון א טייל פרימאָרגנדיקע צייטונגען פון 28־טן פעוראל 1933 יאָר:

„עס איז קיין צווייפל ניט, אז דעם ברען־מאטעריאל האָט מען אונטערגעצונדן אין פארשיידענע ערטער מיט דער הילף פון פאקעלן. איינער א פאָליציי־מאן האָט באמערקט הינטער דער פענצטער־שויב א דורכשוועבנדיקן סילועט פון א פאקל־טרעגער און האָט טייקעף אין אים אויסגעשאָסן״.

צום אונטערשייד פון דעם, האָט דער „טאג" פון 1-טן מארט 1933 יאָר מיטגעטיילט, אז דער ערשטער האָט די סרייפע באמערקט אן אָנגעשטעלטער פון אינזשעניערן-הויז, וואָס געפינט זיך אנטקעגן רייכסטאג.

די צייטונגען ווייזן אויך אָן פארשיידן די צאָל ערטער, ווו עס איז פארלייגט געוואָרן דער ברען-מאטעריאל. „פראגער טאגעבלאט" פון 28-טן פעווראל טיילט מיט וועגן 20 אזעלכע סרייפע-נעסטן. די פרימאָרגנדיקע אויסגאבע פון „טיימס" פאר דער זעלבער דאטע טיילט מיט, אז דער רייכסטאג איז אונטערגעצונדן געוואָרן אין 5-4 ערטער: אזוי האָבן געמאָלדן דעם בערלינער קאָרעספאָנדענט פון דער צייטונג די דערשורנע פאָליציייִשע אָפיצערן. „טשיקאגאָ טריביון" שרייבט וועגן צענדליקער סרייפע-נעסטן.

די שנעלקייט, מיט וועלכער דער פייער האָט זיך פארשפרייט, דערלויבט צו מאכן דעם אויספיר, אז דער רייכסטאג איז אונטערגעצונדן געוואָרן אין א סאך ערטער.

עס הייבט זיך אָן א פאָגראָם איבער די לינקע

עס טליִעט נאָך דער פייער, א טויזנטקעפיקע מאסע שטייט נאָך פאר דער ברענענדיקער רייכסטאג-געביידע און עס טראָגן זיך שוין פאָליצייִשע אויטאָמאָבילן און מאָטאָציקלען, עס מארשירן קאָלאָנעס שטורמאָוויקעס.

דער ערשטער ארעסט איז געקומען איינגיכן נאָך האלבער נאכט. א בליאסק אפ טאָג, זיינען שוין אין די פינצטערע קאָרידאָרן פונעם בערלינער פאָליציי-פרעזידיום אפ לאנגע בענק געזעסן הונדערטער ארעסטירטע: קאָמוניסטן, סאָציאַליסטן, פאציפיסטן, שרייבער, דאָקטוירים, אדוואָקאטן, — זיי אלע האָט מען באנאכט ארויסגעשלעפט פון די בעטן און אוועקגעפירט אין דער פאָליציי. פילע פון זיי זיינען געשלאָפן, ווען די ראדיאָ האָט מיטגעטיילט וועגן דער רייכסטאג-סרייפע.

די צייטונגען, וואָס גייען ארויס מיטיק-צייט, האָבן מיטגעטיילט די נעמען פון די ערשטע ארעסטירטע. צווישן זיי האָבן זיך די שרייבער לודוויג רען, עגאָן ערווין קיש, עריך באראָן, קארל פאָן אָסעצקי און אָטאָ לעמאן-רוסבילט; די דאָקטוירים בענהיים, שמינקע און האָדאן; די אדוואָקאטן ליטען, בארבאש און פעליקס האלע; די קאָמוניסטישע דעפוטאטן וואלטער שטעקער, ערנסט שנעלער, פריץ עמעריך, אָטאָמאר העשקע און ווילי קאספער. דער רייכסטאג-דעפוטאט טאָרגלער, וואָס איז באשולדיקט געוואָרן אין אָנטיילנעמען אין דער אונטערצינדונג, איז דעם 28 פעווראל אינדערפרי אוועק אין פאָליציי-פרעזידיום, קעדיי צו דערקלערן א פראָטעסט קעגן אָט דער באשולדיקונג. מע האָט אים טייקעף ארעסטירט. די קאָמוניסטישע און סאָציאַל-דעמאָקראטישע צייטונגען זיינען אין דעם טאָג שוין ניט דערשינען. אין דער נאכט פון 27-טן אפן 28-טן פעווראל האָט די פאָליציי פארנומען די דרוקערייען פון די צייטונגען „פאָרווערטס", „בערלין אם מאָרגען", „וועלט אם אבענד", דער אָפגעדרוקטער טיראזש פון די פרימאָרגנדיקע אויסגאבעס איז קאָנפיסקירט געוואָרן. נאָך מיטעלעכע טעג פריִער האָט די פאָליציי פארנומען די דרוקעריי פון דער „ראָטע פאנע", וואָס האָט זיך געפונען אינעם קארל ליבקנעכט-הויז. די „ראָטע פאנע" איז פארווערט געוואָרן נאָך פאר דער רייכסטאג-סרייפע.

דער אויסעראָרדנטלעכער דעקרעט

און דער דעקרעט וועגן טויט־שטראָף

די סריפּע אין רײַכסטאג איז פאַרלאָשן געוואָרן נאָך אין דער זעלביקער נאַכט. אין עטלעכע שעה אַרום האָט דער פּרעזידענט פון דער רעפּובליק אונטערגעשריבן א באַרבאַרישן באַפעל, וואָס האָט באַקומען דעם נאָמען „אויסעראָרדנטלעכער דעקרעט צו פאַרטיידיקן דאָס פאָלק און די מעלוכע":

„אַפּן סמאַך פון 48־טן פּאַראַגראַף פון דער קאָנסטיטוציע מיטן ציל צו קעמפן קעגן די אַנטימעלוכישע קאָמוניסטישע גוואַלד־אַקטן ווערט באַשטימט:

„1. די פּאַראַגראַפן 114, 115, 117, 118, 123, 124, 125 פון דער דײַטשישער קאָנסטיטוציע ווערן פון איצט אָן אָפּגעשאַפן ביז א ווײַטערדיקער פאַראָרדענונג. דעריבער ווערט דערלויבט צו באַגרענעצן די פרײַהײַט פון פּערזאָן, די פרײַהײַט אויסצודריקן די אייגענע מיינונג, אויך די פּרעסע־פרײַהײַט אײַנגעשלאָסן, דאָס רעכט פון פאַרייניקונגען און פאַרזאַמלונגען, עס ווערט דערלויבט צו ברעכן די געהיימנישן פון פּאָטשט־קאָרעספּאָנדענץ, טעלעגראַמעס און טעלעפאָן־שמועסן, דורכצופירן אונטערזוכונגען און קאָנפיסקירונגען און אויך צו באַגרענעצן דאָס אייגנטום, אומאָפּהענגיק פון די אײַנגעשטעלטע פאַר דעם געזעצלעכע נאָרמעס.

„4. ווער עס ברעכט די פאַראָרדענונגען, וואָס זײַנען אַרויסגעגעבן געוואָרן אין אָרדענונג פון דורכפירן דעם דאָזיקן דעקרעט מיצאַד דער העכערער מאַכט פון די פאַרבאַנדישע מעלוכעס, דאָס זעלבע אויך יעטווידער, ווער עס רופט אָדער העצט צו אזא מין ווידערשטאַנד, ווערט באַשטראָפט, אויב ווי פיל דאָס ווערט ניט באַשטראָפט פון אַנדערע מער שטרענגע פּאַראַגראַפן, מיט אַרעסט אָדער א טערמין ניט ווייניקער ווי 1 חודש אָדער מיט געלט־שטראָף פון 150 מאַרק ביז 15 טויזנט מאַרק.

„דאָס אויבער זײַן דעם אָפּזאַץ 1, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר א געפאַר פאַרן מענטשלעכן לעבן, ווערט באַשטראָפט מיט קאַטאָרגע, און בײַ אומשטענדן, וואָס פאַרווייכערן די שולד — מיט טורמע־אַרעסט אָדער א טערמין ניט ווייניקער פון 6 חדשים; אויב אין רעזולטאַט פון די דאָזיקע אַקציעס איז א מענטש געשטאָרבן, דאַרפן די שולדיקע באַקומען טויט־שטראָף, און בײַ אומשטענדן, וואָס פאַרווייכערן די שולד, ווערן זיי באַשטראָפט מיט קאַטאָרגע אָדער א טערמין ניט ווייניקער ווי 2 יאָר. צוגלײַך מיט דעם ווערט אויך דערלאָזט דאָס קאָנפיסקירן פאַרמעגנס.

„ווער עס רופט אָדער העצט צו אַלגעמיין־געפערלעכע אומגעזעצלעכע האַנדלונגען (אָפּזאַץ 2), ווערט באַשטראָפט מיט קאַטאָרגע, און בײַ אומשטענדן, וואָס פאַרווייכערן די שולד — מיט טורמע־אַרעסט אָדער א טערמין ניט ווייניקער ווי 3 חדשים.

„5. מיט טויטשטראָף ווערן באַשטראָפט די פאַרברעכנס, פאַר וועלכע עס קומט לויטן קרימינאַל־קאָדעקס אַנטערמיניקע קאַטאָרגע, דהײַנו: לויטן פּאַראַגראַף 81 (מעלוכע־פאַראַט), 229 (אָפּזאַמען אייגנצלענע פּערזאָנען), 307 (אונטערצינדונגען), 311 (אויפרײַסן), 312 (דערטרינקען), 315 — אָפּזאַץ 2 (קאַליע מאַכן אײַזנבאַן־ליניעס), 324 (מאַסן־אָפּצאַמונגען).

דאָס מעשוגאָים-הויז אינ לאנגבראָ

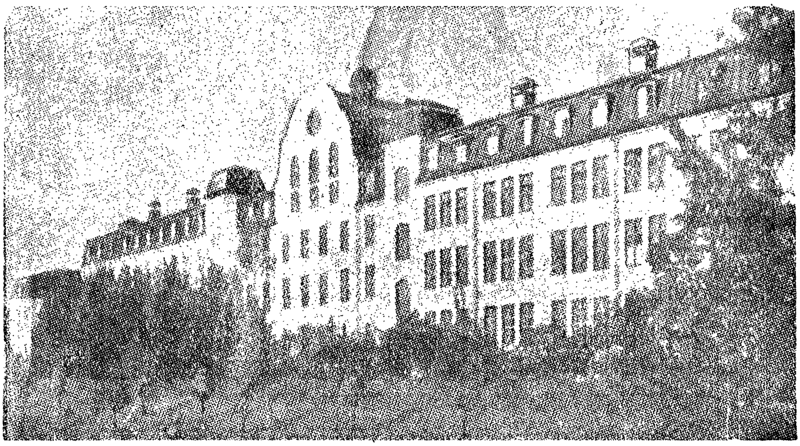

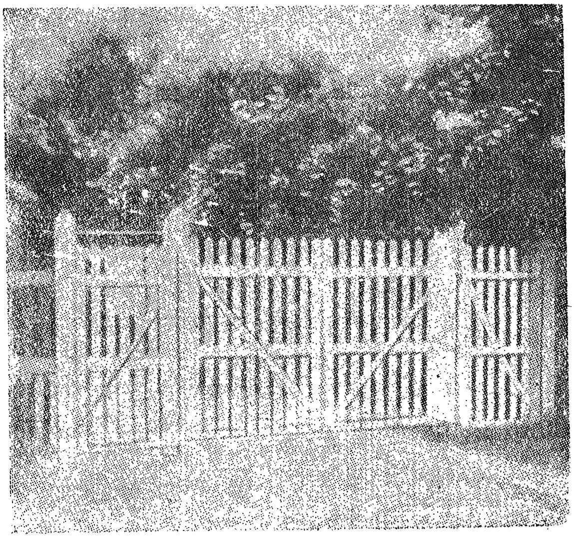

אויבנ — דער אלגעמיינער אויס-
זענ פונעמ שפיטאָל אינ לאנגבראָ,
לעבנ שטאָקהאָלמ. אינמיטנ — דער
ארייַנפאָר-טויער. אפנ ברעטל פונ
ארייַנפאָר-טויער איז אָנגעשריבנ:
„פאר זייַטיקע איז דער אַרייַנגאנג
אפ דער טעריטאָריע פונעמ שפי-
טאָל פארבאָטנ. פאר איבערטרעט זייַנ
שטראָפ — 15 קראָנ“.
אונטנ — דער מענער-קאָרפוס פו-
נעמ שפיטאָל.

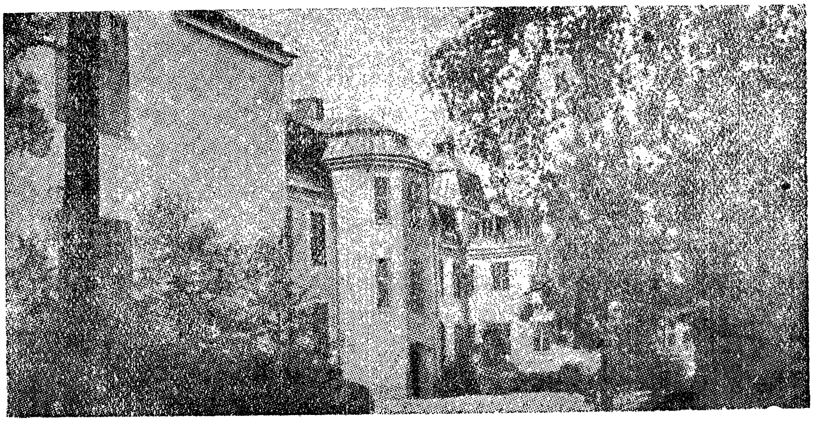

„מיט טויטשטראָף אָדער — אַפּ וויפֿל עס איז פֿריער ניט פֿאָרויסגעזוען קיין מער שטרענגע שטראָפֿן — צו אָנטערמיניקער קאַטאָרגע אָדער קאַטאָרגע אַפּ א טערמין ביז 15 יאָר ווערן באשטראָפֿט:

1. פּערזאָנען, וואָס פאַרטראַכטן צו דערמאָרדן דעם פּרעזידענט פֿון דער רעפּובליק, אָדער א מיטגליד, אָדער א קאָמיסאַר פֿון דער אַלגעמיין־דײַטשישער אָדער פֿון איינער פֿון די פאַרבאַנדישע דײַטשישע רעגירונגען און אויך די, וואָס רופֿן צו אזא מאָרד אָדער וואָס לייגן זיך פֿאָר אַפּ אויסצופֿילן אים, אָדער ווער עס נעמט אָן אזא פֿאָרשלאָג, אָדער ווער עס רעדט זיך צונויף מיט אַן אַנדער פּערזאָן וועגן אזא מאָרד.

2. פּערזאָנען, וואָס באגייען אַן אקט, וואָס איז פֿאָרויסגעזען אין פּאַר. 115, אָפּזאַץ 2 פֿונעם קרימינאַל־קאָדעקס (בונט), אָדער אין פּאַר. 125, אָפּזאַץ 2 פֿונעם קרימינאַל־קאָדעקס (ערנסטן ברעכן דעם געזעלשאַפֿטלעכן פֿרידן), מיט געווער אין די הענט, אָדער אין א באַוווּסטזיניקן און פֿאָרויסבאַטראַכטן אָנטייל אין באוואָפֿענען עמעצן מיט געווער.

3. פּערזאָנען, וואָס נעמען אָפּ בּא א צווייטן די פֿרײַהייט (§239 פֿונעם קרימינאַל־קאָדעקס) מיטן ציל צו באַנוצן זיך מיט אים אַלס אָרוועסניק אינעם פּאָליטישן קאַמף".

העצע קעגן קאָמוניסטן

עקסטרע צײַטונג־אויסגאַבעס, רעדעס פֿון מיניסטאָרן, די ראַדיאָ, פּלאַקאַטן האָבן צו וויסן געגעבן דאָס לאַנד: קאָמוניסטן האָבן אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג! נאָך דער רײַכסטאַג־סרייפֿע האָט געזאָלט קומען אַן אופֿשטאַנד און א בירגערקריג! די קאָמוניסטן האָבן זיך געקליבן פֿאַרגוואַלטיקן אײַערע פֿרויען! דערהאַרגענען אײַערע קינדער! זיי האָבן געגרייט מאַסן־פֿאַרגיפֿטונגען. די העצע ווערט געפֿירט סיסטעמאַטיש און פּלאַנמעסיק. די פּרעסע ווערט פֿאַרפֿלייצט מיט מײַסעס וועגן בעסטיאַלישע פּלענער פֿון די קאָמוניסטן. דעם 1־טן מאַרט 1933 יאָר האָט די „פֿאָסישע צייטונג" מיטגעטיילט פֿון רעגירונג־קוועלן:

„ווי מע טיילט אונדז מיט, האָט זיך די רעגירונג באַ דער מיינונג, אַז די געשעפֿענע זאַכלאַגע האָט געדראָעט און דראָעט נאָך אויך איצט דער מעלוכע און דעם פֿאָלק. דער אָבער־פּראָקוראָר פֿון דער רעפּובליק קוקט איצט דורך דעם מאַטעריאַל, וואָס מע האָט פֿאַרכאַפּט אינעם קאַרל ליבקנעכט־הויז. לויט אָפֿיציעלע מיטיילונגען זײַנען אין די דאָזיקע דאָקומענטן פֿאַראַן באַווײַזן, אַז די קאָמוניסטן האָבן צוגעגרייט טעראָריסטישע אקטן אין אזא מאַסשטאַב, וואָס שטעלט מיט זיך פֿאָר א קאָלאָסאַלע געפֿאַר פֿאַר דער מעלוכע און פֿאָלק. מע גיט איבער, אַז אין די קאָנפֿיסקירטע דאָקומענטן פֿון די קאָמוניסטן זײַנען פֿאַראַן ספּעציעלע אויסגעאַרבעטע פּלענער צו פֿאַרכאַפּן אָרוועס־לײַט, איבערהויפּט פֿרויען און קינדער פֿון באַוווּסטע פּערזאָנען, דערנאָך אינסטרוקציעס וועגן אונטערצינדן געזעלשאַפֿטלעכע געבײַדעס, אינסטרוקציעס פֿאַר טעראָריסטישע גרופּעס, וואָס דאַרפֿן אַרויסטרעטן אַפּ באַשטימטע שטאָטישע פּלעצער, צווישן אַנדערע אויך אין דער פֿאָרם פֿון פּאָליציי־לײַט, שטורמאָוויקעס און שטאָלהעלם.

דער מענטש, וואָס האָט ווידער אײַנגעפירט
לײַבשטראָפ אינ די דײַטשישע שולנ

ד״ר רוסט, פרײַסישער בילדונג-מיניסטער

ד״ר רוסט האָט אינ יאָר 1930, ווענ ער איז געווענ א באאמטער אינעמ פאָלק-בילדונג-מיניסטעריומ אינ האנאָווער, אָנגעגעבנ א מעלדונג וועגנ דעמיסיע, בײַלײגנדיק א צײַגעניש פונ דאָקטוירימ. ער האָט זיכ פארופנ אפ זײַנ פסיכישער קראנקײַט. דערמיט גיפע האָט ער דערוויזנ, אז ער איז דער פאסיקער קאנדידאט אפנ מיניסטער־פאָסטנ אינ דער „דריטער אימפעריע״.

ווי מע מעלדעט אונדז, איז פאראנ א גרונט כוישעד צו זײַנ, אז די טע־
ראָריסטישע אקטנ פונ די קאָמוניסטנ וועלנ פאָרגעזעצט ווערנ אונ אז די
צענטראַלע אָנפירונג מיט זיי וועט מעגלעכ אריבערגעטראָגנ ווערנ פונ בער־
לינ אינ אנ אנדער אָרט. עס איז פאראנ א גרונט צו מיינענ, אז פונקט
ווי אינעמ קארל ליבקנעכט-הויז זײַנענ אויכ אינ אנדערע ערטער
פאראנ אונטערערדישע גענג, דורכ וועלכע די קאָמוניסטנ קאָנענ
אנטרינענ אינ מינוט פונ געפאר. אינ צוזאמענהאנג דערמיט זײַנענ אפ דער
גרענעצ אָנגענומענ געוואָרנ די נייטיקע מאָסנ־אַטלענ, קעדיי ניט צו דער־
לאָזנ, אז פארדעכטיקע פערזאָנענ זאָלנ זיי דורכגיינ. בענעגייע דער רײַכס־
טאג־סרייפע מעלדעט מענ, אז עס זײַנענ פאראנ אָנצווייפלדיקע באווײַזנ,
אז דער פאָרזיצער פונ דער קאָמוניסטישער פראקציע פונ רײַכסטאג, דער
דעפוטאט טאָרגלער, איז אינ מעשעכ פונ עטלעכע שאָ געבליבנ אינ
רײַכסטאג־געבײַדע אינ דער געזעלשאפט פונ וואנ דער ליובע אונ אז
מע האָט אימ זיכ געזענ אינ דער געזעלשאפט פונ אנדערע אונטערצינדער.
מע זאָגט אויכ, אז אנדערע אונטערצינדער האָבנ געקאָנט פארשווינדנ דורכ
די אונטערערדישע גענג, וואָס פארייניקנ (אינ צוזאמענהאנג מיט דער
סיסטעמ פונ באהייצנ דעמ רײַכסטאג) די רײַכסטאג־געבײַדע מיטנ הויז
פונעמ פאָרזיצער פונ רײַכסטאג.

אינ צוזאמענהאנג מיט דעמ ווײַזט מענ אָנ אפנ ארעסט פונ צוויי
פערזאָנענ, וואָס האָבנ טעלעפאָנירט פונ רײַכסטאג, אז דער איניציאטער
פונ דער סרייפע איז קלוימערשט דער פרעזידענט פונ רײַכסטאג גערינג;
ווי מע מעלדעט, איז דערבײַ אנטדעקט געוואָרנ א פארבינדונג מיט דער
סאָציאַל־דעמאָקראטישער פארטיי אונ מיט איר פרעסע.

די מאכט מעלדעט, אז איצט וועט דער קאמפ קעגנ קאָמוניזמ געפירט
ווערנ אפנ ענערגישסטנ אופנ. ווער עס ארבעט פארייניקט מיט די קאָמו־
ניסטנ, אָדער קעגנ וועמענ עס איז פאראנ א גענוגנדיקער פארדאכט אינ
דער הינזיכט, וועט מענ מיט אימ זיכ באגיינ מיט דער זעלבער שטרענג־
קײַט, ווי מיט די קאָמוניסטנ אליינ. צוזאמענ מיט דעמ איז פונ די דער־
קלערונגענ פונ די רעגירונג־אינסטאנצנ צו זענ, אז די וואלנ וועלנ אפ יעדנ
פאל פאָרקומענ. עס פארדינט אופמערקזאמקײַט דאָס, וואָס דער אויסעראָרדנט־
לעכער דעקרעט „צו פארטיידיקנ דאָס פאָלק אונ די מעלוכע“ אונ דער
דעקרעט, וואָס פירט אײַנ א סאכ הארבערע שטראָפנ פאר מעלוכע־פאראט,
ווי דאָס איז געווענ ביז איצט, דערגאנצנ קעגנזײַטיק איינע די אנדערע. די
רעגירונג־אינסטאנצנ מעלדנ, אז איינצלנע ארטיקלענ פונ די דערמאָנטע דע־
קרעטנ „צו פארטיידיקנ דאָס פאָלק אונ די מעלוכע“, וואָס זײַנענ געווענדט
הויפטזאכלעכ קעגנ די קאָמוניסטנ, האָבנ זיכ ארויסגעוויזנ פאר נייטיק אינ
צוזאמענהאנג מיט די דאָקומענטנ, וואָס מע האָט געפונענ אינעמ קארל
ליבקנעכט־הויז. אויכ, לעמאָשל, איז דאָס באזונדערס שײַעכ צו אזעלכע
פארברעכנס, וואָס זײַנענ פאָרויסגעזענ אינעמ קרימינאל־קאָדעקס, ווי סאָ־
מענ איינצלנע פערזאָנענ אָדער אָרגאניזירנ מאסנ־פארגיפטונגענ; צוליב
דעמ, וואָס די דאָזיקע קרימינעלע מײַסימ ווערנ אָפטער, זײַנענ איצט באַ־
שטימט געוואָרנ הארבערע שטראָפנ, ווײַל די קאָמוניסטנ האָבנ זיכ געקליבנ

דורכצופירנ פארגיפטונגענ אינ א גרויסנ מאסשטאב, דערינ אויכ פארגיפטונגענ אינ פאָלקס־קיכנ אונ אינ רעסטאָראנענ, וואָס ווערנ באזוכט פונ ניט גינסטיקע פאר זיי פאָליטישע טוער אאוו״.

דעמ 1־טנ מארט איז דער מיניסטער הערמאנ גערינג ארויסגעטראָטנ מיט א רעדע דורכ ראדיאָ, וואָס אלע דײַטשישע ראדיאָסטאנציעס האָבנ זי איבערגעגעבנ. מיר ציטירנ די דאָזיקע רעדע לויט די צײַטונג־מיטײַלונגענ:

„מיט דער הילפ פונ בלעטלעכ אונ רעגיסטראציעס האָבנ די קאָמוניסטנ ווערבירט אינ דער מאסעווער רויטער זעלבשוצ ארבעטער, וואָס זײַנענ בײַיק צו טראָגנ געווער. דאָס איז געווענ בלויז א מאסקירונג, קעדיי צו מאָביליזירנ די מאסנ אונ די רעוואָליוציאָנערע קאָמוניסטנ צומ קאמפ קעגנ פאָלק אונ קעגנ דער רעגירונג.

„איכ דערקלער אָפנ, אז מיר פירנ ניט קיינ פארטיידיקונג־קאמפ, נאָר מיר האָבנ בעדייע אריבערצוגיינ לויט דער גאנצער ליניע אינ אָנגריפ. מײַנ הויפט־אופגאבע וועט זײַנ אויסצוואָרצלענ אינ אונדזער פאָלק דעמ קאָמוניזמ. דעריבער האָבנ מיר טאקע מאָביליזירט די קרעפטנ פונ נאציאָנאלנ דײַטשלאנד, וועלכע וועלנ אינ דער ערשטער ריי זיכ דארפנ שטעלנ דעמ ציל — באקעמפנ דעמ קאָמוניזמ״.

ווײַטער באהויפטעט גערינג:

„דעמ 15־טנ פעוראל איז פעסטגעשטעלט געוואָרנ, אז די דײַטשישע קאָמוניסטישע פארטיי פאָרמירט טעראָריסטנ־גרופּעס ביז 200 מאנ יעדערע, איבערגעטאָנענע אינ דער פאָרמ פונ אונדזערע שטורמאָוויקעס, וועלנ די דאָזיקע טעראָריסטנ דארפנ מאכנ אָנפאלנ אונ אָנפליענ אפ אווטאָמאָבילנ, אפ אוניווערסאלע מאגאזינענ פונ אייִנצל־האנדל אדג. מע האָט געהאט אינ אויג אויכ אָנצופאלנ אפ די פרײַנטלעכע צו אונדז אָרגאניזאציעס: שטאָלהעלמ אונ די נאציאָנאלע פארטייענ, — דערמיט האָט מענ געוואָלט ארויפרײַסנ דעמ אייִנהײַטלעכנ פראָנט פונ דער נאציאָנאלער באוועגונג. אנדערע טעראָריסטישע גרופּעס האָבנ געדארפט מאכנ ענלעכע אָנפאלנ, איבערגעטאָנ אינ דער פאָרמ פונ שטאָלהעלמ. באמ ארעסטירנ האָט מענ געדארפט ווײַזנ פאלשע צײַגענישנ. אכוצ דעמ האָט מענ געפונענ א גרויסע צאָל געפעלשטע באפעלנ פונ שטעבנ פונ די שטורעמ־אָטריאדנ אונ שטאָלהעלמ־דרוזשינעס. די דאָזיקע באפעלנ האָבנ גערופנ די שטורמאָוויקעס צו זײַנ שלאכט־גרייט אינ דער נאכט פונ 6־טנ מארט, ווענ זיי האָבנ געזאָלט פארנעמענ בערלינ, דערבײַ האָט מענ זיי פאָרגעשריבנ אָנ ראכמאָנעס צו לאָזנ אינ גאנג געווער, דערשטיקנ יעטווידער ווידערשטאנד אאוו. די דאָזיקע געפעלשטע באפעלנ זײַנענ באשטימט געווענ אפ צו פארשפרייטנ זיי צווישנ די בירגער אונ אינ די אנשטאלטנ, — קעדיי ארויסצורופנ דעמ געשפענסט פונ א נאציאָנאל־סאָציאליסטישער מעלוכע־איבערקערעניש אונ צעטומלענ די מויכעס פונ די ארבעטער. עס זײַנענ אויכ געפעלשט געוואָרנ פאָליציי־באפעלנ, וואָס האָבנ געפאָדערט ארויסצוגעבנ פאנציר־אווטאָמאָבילנ. אפ דער זיצונג פונ דער דײַטשישער קאָמפארטיי דעמ 18־טנ פעוראל איז געגאנגענ א רייד וועגנ אנ אויסגלײַכ פונ די פארייניקטע פראָ־

לעטאריער אָנצופאַלן אַפ דער בורזשואַזיע און די פאַשיסטישע מעלוכעס.
דעם זעלבן טאָג איז אַרעסטירט געוואָרן דער פירער פון איינער אַן אונ־טערגייס־קאָלאָנע, וואָס האָט געהאַט אַן אויפגאַבע אויפצורייסן בריקן; דער פאַרדאַכט קעגן אים איז אַנטשטאַנען אַדאַנק דעם, וואָס עס איז פאַרפאַלן געוואָרן אַ גרויסע צאָל אויפרייס־שטאָפן.

„אינגיכן נאָך דעם איז אַנטדעקט געוואָרן אַן אָרגאַניזאַציע פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וואָס איז געשאַפן געוואָרן מיטן ספּעציעלן ציל איינצואָרדענען מאַסן־פאַרגיפטונגען. אַן ענלעכע פאַרשווערונג איז אַנטדעקט געוואָרן אין קעלן, דערביי איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז די פאַרשווע־רער האָבן געדאַרפט פאַרגיפטן די שפּייז אין די קיכן פון די שטורעמאָ־וויקעס און פון שטאָהעלם. אַנדערע דאָקומענטן ריידן וועגן דעם, אַז די קאָמוניסטן האָבן זיך געקליבן פאַרכאַפּן אַלס אָרוועס־לייט פרויען און קינ־דער פון איינפלוסרייכע פערזאָנען, און אויך פרויען און קינדער פון פּאָ־ליצייַ־באַאַמטע; די קאָמוניסטן האָבן זיך געקליבן טרייבן די דאָזיקע אָר־וועס־לייט פאָרויס אין דער ערשטער ריי אַלס אַ לעבעדיקע שוץ־וואַנט, בייס דעמאָנסטראַציעס. די אָנפירונג מיט דער דאָזיקער גאַזלאָנישער אָרגאַניזאַ־ציע האָט זיך געפונען אין די הענט פונעם קאָמוניסטישן פירער מינ־צענבערג.

„דעם 22־טן פעוראַל האָט דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי געגעבן אַ לאָזונג וועגן באַוואָפנענען דעם אַרבעטער־קלאַס. אין דער אינ־סטרוקציע, וואָס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן וועגן דעם, ווערט געזאָגט: „באַם אָנווענדן טעראָר דאַרף מען זיך באַנוצן מיט אַלערליי מיטלען און מיט אַלערליי געווער". עס זיינען באַשטימט געוואָרן מאַסן־שטרייקן. אַפ צו שטיצן זיי איז פאָרגעשריבן געוואָרן צוצוגרייטן סאָלידאַריטעט־שטרייקן. יעדער איינער, וואָס קען זיך באַגיין מיט געווער, האָט געדאַרפט וועגן דעם מעלדן. אומעטום האָט געדאַרפט פּאָרקומען אַן איבערגאַנג אַפ אַן אומלעגאַלער לאַגע".

ווייטער רעדט גערינג וועגן דעם פּלאַן צו אָרגאַניזירן אַ באַוואָפנטן אויפ־שטאַנד. אינעם דאָזיקן פּלאַן ווערט קלוימערשט געזאָגט, אַז דער באַוואָפנטער אויפשטאַנד איז די ערשטע פאַזע פון בירגערקריג. דער פּלאַן אַנטהאַלט קלוימערשט אָנווייזונגען וועגן אויסנוצן קלענערע טעראָריסטישע גרופּעס און איינאָרדענען אין פאַרשיידענע ערטער טויזנטער, צענדליקער טויזנטער אונטערצינדונגען. דער ציל פון דער דאָזיקער קאַמפּאַניע איז פאַרנאַרן די פּאָליציי און דאָס מי־ליטער אין דאָרפ אַריין און דערנאָך אויפהייבן אַן אויפשטאַנד אין די שטעט, וואָס זיינען געבליבן אָן שוץ.

„באַם אויסנוצן די אָרוועס־לייט, — ציטירט גערינג זיינע אויסגע־טראַכטע דאָקומענטן, — דאַרף מען ניט אַרויסגיין פון וועלכע־ניט־איז הו־מאַנישע האַשאָרעס".

זיין רעדע פאַרענדיקט גערינג מיט פאָלגנדיקע ווערטער:

„איך דערקלער די קאָמוניסטן: מיינע נערוון האָבן זיך ביז איצט ניט אָפּגעזאָגט צו דינען מיר, איך פיל זיך גענוג שטאַרק, קעדיי צו געבן אַ ווידערשטאַנד זייערע פאַרברעכערישע מאַכינאַציעס!".

ווער זײַנענ די אונטערצינדער?

באַ די ערשטע יעדיעס וועגנ דער רײַכסטאַג־סרייפּע האָט די גאַנצע וועלט־פּרעסע געשטעלט די פראַגע: ווער זײַנענ די אונטערצינדער? די מערהײַט דײַטשישע צײַטונגענ האָט זיכ סאָלידאַריזירט מיט די מיטיילונגענ פונ היטלערס רעגירונג, אַז דעמ רײַכסטאַג האָבנ אונטערגעצונדנ די קאָמוניסטנ. דאַגעגנ די גאַנצע אויסלענדישע פּרעסע האָט זיכ באַצויגנ סקעפּטיש צו די אָפיציעלע מיטיילונגענ וועגנ דער סרייפּע. באַמ דערהאַלטנ די ווײַטערדיקע מיטיילונגענ האָט זיכ דער דאָזיקער סקעפּטיציזמ פאַרוואַנדלט אינ אַנ אָפענעמ כויזעק איבער די אָפיציעלע באַהויפּטונגענ. „טאַנ" האָט דעמ 1-טנ מאַרט געשריבנ:

„די אָפיציעלע מיטיילונג פאַרפאָלגט באַשײַמפּערלעכ דעמ ציל צו צערייצנ די באַפעלקערונג ביז ווילדער מעשוגאַס און אופשטעלנ זי קעגנ דער לינקער אָפּאָזיציע. עס איז ניטאָ קיינ מעגלעכקײַט צו קאָנטראָלירנ די פּאָליציייִשע באַהויפּטונגענ. מע קאָנ בלויז קאָנסטאַטירנ, אַז די רײַכסטאַג־סרייפּע האָט גראָד ווי צוגעטראָפנ פאַר דער וואַל־פּראָפּאַגאַנדע פונ דער רעגירונג. זי דינט אַלס אויסרייד פאַר די מאָסמיטלענ, וואָס זײַנענ געווענדט ניט נאָר קעגנ די קאָמוניסטנ, נאָר אויכ קעגנ די סאָציאַל־דעמאָקראַטנ, און קעדיי אוועקצושטעלנ די שטורעמ־אָטריאַדנ און דעמ שטאָלהעלמ אַפּ איינ ברעט מיט די באַוואָפנטע קרעפטנ".

אינעמ זעלבנ צײַטונג-נומער ווערט געזאָגט אַז: „די בערלינער דעמאָקראַטישע און לינקע קרײַזנ באַציִענ זיכ סקעפּטיש צו די באַהויפּטונגענ וועגנ די שולדיקע אינ דער סרייפּע".

אַפּ מאָרגנ גייט די דאָזיקע צײַטונג נאָכ ווײַטער: „דער אַרעסט פונ וואַנ דער ליובע און זײַנ מוידע זײַנ זיכ איז נאָכ ווייניק, קעדיי אופצוהייבנ דעמ פאָרהאַנג איבער דער געהיימניש פונ דער דאָזיקער סרייפּע".

די לאָנדאָנער צײַטונג „איוונינג סטאַנדאַרד" האָט דעמ 1-טנ מאַרט געשריבנ:

„אונדז וואָלט פאַרוווּנדערט, ווענ די וועלט וואָלט אָנגענומענ פאַר אַ ריינער מאַטבייע היטלערס מעלדונג, אַז די רײַכסטאַג־סרייפּע איז אַ זאַכ פונ קאָמוניסטישע אונטערצינדער".

די לאָנדאָנער „ניוס קראָניקל" פאַר דער זעלבער דאַטע, שרײַבט: „די באַהויפּטונגענ, אַז די דײַטשישע קאָמוניסטנ האָבנ געהאַט אַוועלכע-ניט-איז שײַכעס צו דער סרייפּע, איז פּאָשעט אומגעלומפּערט און נאַריש..."

די אָפיציעלע רייטער־אַגענטור האָט דעמ 1־טנ מאַרט מיטגעטיילט: „עס איז קיינ שומ צווייפל ניט, אַז מיליאָנענ מענטשנ אינ דײַטשלאַנד קאָנענ ניט און ווילנ ניט גלייבנ די ווערסיע, וואָס ווערט פאַרשפּרייט פונ די אָפיציעלע קוועלנ, אַז דאָס לאַנד איז געווענ אַפּ אַ האָר פונ אַ רויטער רעוואָליוציע".

דער לאָנדאָנער „דיילי טעלעגראַפ" האָט דעמ 3־טנ מאַרט געשריבנ:

„איצט וועט שוינ קיינ איינ פאַרשטענדיקער דײַטש ניט גלייבנ די ווערסיע, אַז דעמ רײַכסטאַג האָבנ אונטערגעצונדנ די קאָמוניסטנ. פאַר דער צײַט איז געוואָרנ באַוווּסט, אַז דער קאַפּיטאַנ גערינג האָט נאָכ ביז דער רײַכסטאַג־סרייפּע צוגעגרייט אַ גאַנצע ריי באַפעלנ און רעפּרעסיווע מאָס-

מיטלען, פּונקט ווי ער וואָלט פֿאָרויס געוווּסט, אַז אין דער דאָזיקער נאַכט וועט אין בערלין פּאַסירן אַ סענסאַציאָנעלע געשעעניש“.

עס זײַנען ניט אַריבער קיין 3 טעג נאָך דער רײַכסטאַג־שׂרפֿה, ווי היטלערס רעגירונג איז שוין געשטאַנען פֿאַר פֿאָלגנדיקן פֿאַקט: קיינער אין דער וועלט גלייבט ניט אירע באַהויפּטונגען. אַ ניט־דורכגעגלעכע וואַנט פֿון אומצוטרוי טיילט אָפּ דײַטשלאַנד פֿון דער איבעריקער וועלט. ווי פֿריִער גייען אָפּ דורך דער דײַטשישער גרענעץ הונדערטער צוגן. אָבער דער אונטערשייד אין פֿאַרגלײַך מיט פֿריִער באַשטייט אָט אין וואָס: די צוגן, וואָס גייען פֿון דײַטשלאַנד, זײַנען איבערפֿולט מיט מענטשן, וואָס אַנטלויפֿן פֿון טויט און טורמע; די צוגן, וואָס גייען קיין דײַטשלאַנד, זײַנען קימאַט ליידיקע; די געציילטע פּאַסאַזשירן, וואָס פֿאָרן קיין דײַטשלאַנד, פֿאָרן לויט די פֿולמאַכטן פֿון צײַטונגען און אָרגאַניזאַציעס, וועלכע ווילן וויסן, וואָס קומט אינדערעמעסן פֿאָר אין דײַטשלאַנד. די בריוו, וואָס קומען אָן פֿון דײַטשלאַנד קיין אויסלאַנד—דאָס איז איין דורכויסיקער ווייגעשריי.

ווער האָט געדאַרפֿט די רײַכסטאַג־שׂרפֿה?

יעדער קרימינאַליסט שטעלט זיך קודם־כּל די פֿראַגע: וועמען האָט דער געגעבענער פֿאַרברעכן געבראַכט נוצן? אָט די פֿראַגע דאַרף אויך דאָ געשטעלט ווערן אין דער ערשטער ריי.

היטלערס רעגירונג באַהויפּטעט אין דער ערשטער אָפֿיציעלער מיטיילונג אירער פֿון 28־טן פֿעברואַר, אַז דעם רײַכסטאַג האָבן אונטערגעצונדן קאָמוניסטן און אַז די רײַכסטאַג־שׂרפֿה האָט געדאַרפֿט דינען אַלס סיגנאַל צו אַ בלוטיקן אויפֿשטאַנד און צו אַ בירגערקריג. צי עקזיסטירט כאָטש אַן אייציקער באַווײַז, אַז די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אין דער נאַכט פֿון 27־טן אויפֿן 28־טן פֿעברואַר געהאַט בעדייע אַריבערצוגיין צו אַ „באַוואָפֿנטן אויפֿשטאַנד“?

די טאַקטיק פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי זאָגט קאַטעגאָריש אויס קעגן דעם. אין די אָפֿיציעלע פֿובלּיקאַציעס פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי ווערט ניט איין מאָל אָנגעוויזן, אַז דער ענדגילטיקער קאַמף פֿאַר דער מאַכט איז מעגלעך בלויז דעמלט, ווען די פּאַרטיי איז אימשטאַנד צו מאָביליזירן צום קאַמף די מערהייט פֿונעם אַרבעטער־קלאַס. די דײַטשישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי איז געווען בלויז אויפֿן וועג צו דעראָבערן די דאָזיקע מערהייט.

אין דער דערקלערונג פֿון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פֿון 25־טן מאַרץ 1933 יאָר וועגן דער רײַכסטאַג־שׂרפֿה לייענען מיר:

„יעדער איינער, ווער עס איז כאָטש וויפֿל־ניט־איז באַקאַנט מיט די פּרינציפּן פֿון קאָמוניזם, מיט מאַרקס און לענינס לערע, מיט די רעזאָלוציעס פֿון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל און פֿון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, ווייס, אַז די מעטאָדן פֿונעם אינדיווידועלן טעראָר—אונטערצינדונגען, סאַבאָטאַזש־אַקטן אאַז״וו.—געהערן ניט צום אַרסענאַל פֿון די טאַקטישע מיטלען פֿון דער קאָמוניסטישער באַוועגונג. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט שטענדיק דערקלערט, אַז איר ציל איז צו פֿאַרווירקלעכן די פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציע. כּדי צו דערגרייכן דעם דאָזיקן ציל ווענדט אָן די דײַטשישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי די טאַקטיק פֿון רעוואָלוציאָנערן

מאסן־קאמפ, די טאקטיק פון דעראָבערן די מאסן פאר דער קאָמוניסטישער באוועגונג דורך אגיטאציע און פראָפאגאנדע, און אין דער ערשטער ריי דורך אָרגאניזירן דעם אלטעגלעכן קאמפ פאר די אומיטלבארע אינטערעסן פון די ארבעטנדיקע. אזא איז די טאקטיק, וואָס מיט איר הילף גייט די קאָמוניסטישע באוועגונג פון אלע לענדער צו איר ציל אפ די יעסוידעס פון מארקסיזם-לעניניזם. קלאָר, אז די רײַכסטאג־סרייפע האָט ניט געקאָנט האָבן קיין שום זין פאר ד״ר קאָמוניסטישער באוועגונג".

די געשיכטע פון דער קאָמוניסטישער פארטיי פון סאמע אָנהייב פון איר אנטשטייונג באשטעטיקט די ריכטיקייט פון דער דאָזיקער דערקלערונג. עס איז ניט פאראן אפילו קיין שאָטן פון א באווײַז, אז די קאָמוניסטן האָבן געענדערט זייער טאקטיק און זײַנען פלוצלינג פון דער העלער הויט אריבער צו אקטן פון אינדיווידועלן טעראָר. דאָס וואָלט אויך ווידערשפרעכן דער גאנצער פאָליטיק זייערער.

די דײַטשישע קאָמוניסטישע פארטיי איז פאר די לעצטע יאָרן אָנופהערלעך געוואקסן. אינעם ערשטן טור פון די פרעזידענטן-וואלן אין מארט 1932 יאָר האָט איר קאנדידאט ערנסט טעלמאן באקומען 4960 טויזנט שטימען. בא די רײַכסטאג־וואלן דעם 31־טן יולי 1932 יאָר איז די צאָל קאָמוניסטישע שטימען אויסגע-וואקסן ביז 5300 טויזנט. בא די וואלן דעם 6-טן נאָיאבער 1932 יאָר האָט די צאָל שטימען דערגרייכט ביז 6 מיליאָן. די נײַע וואלן, וואָס זײַנען פאָרגעשטאנען דעם 5־טן מארט 1933 יאָר, האָבן צוגעזאָגט די קאָמוניסטן די בעסטע פער-ספעקטיוון. קימאט די גאנצע וועלט־פרעסע האָט פאָרויסגעזאָגט א גרויסן צוווקס פון קאָמוניסטישע שטימען.

אינעם סאָציאל-דעמאָקראטישן לאגער איז אָנגעוואקסן אן אומצופרידנקייט. די פאשיסטישע פראָוואָקאציעס, וואָס האָבן ניט אופגעהערט, די פאסיווקייט פון די פראָפאריינישע און פארטייישע לידערס, וואָס האָבן דערלאָזן, אז אן אר-מייישער קאפיטאן און 3 סאָלדאטן זאָלן ארויסטרײַבן פונעם מיניסטעריום זייערע מיניסטאָרן אין פרײַסן,—די דאָזיקע פאקטן האָבן געשטויסן די ברייטע מאסן סאָציאל־דעמאָקראטישע ווײלער צום קאָמוניזם.

ניט ווייניקער גרויס איז געווען די אומצופרידנקייט אינעם לאגער פון די נאציאָנאל־סאָציאליסטן. בא די נאָיאבער־וואלן פון 1932 יאָר האָט היטלער פארלאָרן העכער 2 מיליאָן שטימען. דער צעלייגונג־פראָצעס האָט זיך פארגי-כערט. נאָך דעם, ווי היטלער איז געקומען צו דער מאכט, האָבן די מאסן אָנ-הענגער זײַנע דערוואַרט א גרינטלעכן קער צו בעסער. דער דאָזיקער קער איז ניט אָנגעקומען. די נאציאָנאל־סאָציאליסטן האָט גדראָעט א געפאר, אז זייערע ווײלער זאָלן ווײַטער אָפגיין אין קאָמוניסטישן לאגער.

צווישן די דערווײַזן וועגן די פלענער, וואָס היטלערס רעגירונג שרײַבט צו די קאָמוניסטן, פארופט זי זיך אויך אפ דער בראָשור „די קונסט פון אופ־שטאנד". אָבער גראָד אין דער דאָזיקער בראָשור ווערט געבראכט אזא ציטאטע לענינס:

„דאָ דארף מען זיך פרעגן ניט נאָר וועגן דעם, צי האָבן מיר אי־בערצײַגט דעם אוואנגארד פון רעוואָליוציאָנערן קלאס, — נאָר אויך וועגן דעם, צי זײַנען פאנאנדערגעשטעלט די היסטאָריש־ווירקנדיקע קויכעס פון

אלע קלאסן, אומבאדינגט אלע אָן אויסנאַם קלאַסן פון דער געגעבענער געזעלשאַפט, אזוי, אז די אנטשיידענע שלאכט זאָל שוין זײַן פולשטענדיק רײַף,—אזוי, אז (1) אלע קלאסן־קויכעס, וואָס זײַנען אונדז פײַנטלעך, זאָלן זיך האָבן גענוג פארפלאָנטערט, זאָלן זיך האָבן גענוג איבערגעריסן איינער מיטן אנדערן, זאָלן זיך האָבן גענוג אָפגעשוואכט דורכן קאמף, וואָס איז ניט לויט זייערע קויכעס; אז (2) אלע וואקלענדיקע, קווענקלענדיקע, ניט־שטאנדהאפטיקע, צווישנדיקע עלעמענטן, ד. ה. די קליין-בורזשואזיע, די קליין־בורזשואזע דעמאָקראַטיע אין אונטערשייד פון דער בורזשואזיע, זאָל זיך האָבן גענוג דעמאסקירט פארן פאָלק, זאָל זיך האָבן גענוג פארמיעסט מיט איר פראקטישן באנקראָט; אז (3) אינעם פראָלעטאריאט זאָל זיך אָנהייבן און זאָל נעמען מעכטיק שטײַגן די מאסן־שטימונג פאר שטיצן די סאמע אנטשיידענע, מעסירעסנעפּעשדיק דרייסטע, רעוואָליוציאָנערע אקציעס קעגן דער בורזשואזיע. אָט דעמלט איז די רעוואָליוציע רײַף, אָט דעמלט איז אונדזער זיג, אויב מיר האָבן ריכטיק דיסקאָנטירט אלע אויבן אָנגעמערקטע, איינקורצן געשילדערטע באדינגונגען און האָבן ריכטיק אויסגעקליבן דעם מאָמענט,—אָט דעמלט איז אונדזער זיג געזיכערט" (נ. לענין, די קינדער־קראנקײַט פון „לינקײַט" אינעם קאָמוניזם. מעלוכע־פארלאג, פעטערבורג 1920, ז. 86—87).

אין דער זעלבער בראָשור זאָגט לענין:

„מיטן אוואנגארד אליין קאָן מען ניט זיגן. ווארפן דעם אוואנגארד אליין אין דער אנטשיידענער שלאכט, קאָלזמאן דער גאנצער קלאס, קאָלזמאן די ברייטע מאסן האָבן נאָך ניט פארנומען די פּאזיציעס, אָדער פונעם אומיטלבארן שטיצן דעם אוואנגארד, אָדער, יעדנפאלס, פון גינסטיקער נייטראליטעט בענעגייע צו אים און פון פולשטענדיקער אומפייקײַט צו שטיצן זײַן קעגנער, וואָלט געווען ניט בלויז נאריש, נאָר אויך פארברעכעריש" (דאָרטן, ז. 85).

ווען גערינג וואָלט כאָטש אויבנויפיק איבערגעלייענט די בראָשור „די קונסט פונעם אופשטאנד", איז א כאַפעק, צי ער וואָלט זיך פארופן אפ איר, ווי אפ א באווײַז פאר זײַנע באשולדיקונגען קעגן דער קאָמוניסטישער פארטיי. די פּײַל, וואָס ער האָט ארויסגעלאָזן, האָט געטראָפן דעם שיסער זעלבסט.

היטלער אין געפאנגענשאפט בא הוגענבערגן?

דעם 30־טן יאנוואר האָט זיך אויסגעבילדעט די אזויגערופענע רעגירונג פון „נאַציאָנאלער קאָנצענטראציע" מיט היטלערן אלס רײַכסקאנצלער. הינדענבורג האָט באשטימט היטלערן פארן קאנצלער אפ זייער שווערע פאר די נאַציאָנאל־סאָציאַליסטן באדינגונגען. די מיניסטאָרן-נאַציאָנאליסטן האָבן געהאט אן אבסאָליוטע מערהײַט אין קאבינעט. אלס אימפּערישער קאָמיסאר פון פרײַסן איז באשטימט געוואָרן דער וויצע־קאנצלער פאָן פאפען, האגאמ אין די פריערדיקע רעגירונגען האָט דעם דאָזיקן פאָסטן פארנומען דער קאנצלער גופא. דאָס רײַכסווער-מיניסטעריום, וואָס די נאַציאָנאל־סאָציאַליסטן האָבן אין דער לעצטער סטאדיע פון

זייער קאמף פאַר דער מאכט געפאָדערט פאַר זיך, איז אָפּגעגעבן געוואָרן אין די הענט פונעם גענעראל פאָן בלאָמבערג, וואָס איז טריי הינדענבורגן.

ווען הינדענבורג האָט דעם 30-טן יאנואר אָנגענומען די שוווע פון דער נייער רעגירונג, האָט היטלער געדארפט אין דער אָנוועזנקייט פון אַלע קאבינעט-מיטגלידער געבן א קאטעגאָרישן צוזאָג, אז ער וועט ניט אונטערנעמען קיינע שום ענדערונגען אינעם באשטאנד פון דער רעגירונג, ניט געקוקט אף דעם, וואָס פאַר אַן אויסגאנג די וואלן זאָלן ניט האָבן.

די דריי נאציאָנאַל-סאָציאַליסטישע מיניסטאָרן—היטלער, פריק און גערינג—זיינען אייַנגעפּרעסט געוואָרן אין דער רעגירונג אין קלעמען צווישן די נאציאָנאַליסטן, וואָס זיי איז איבערגעגעבן געוואָרן אַלע ווירטשאפט-מיניסטעריומס, דאָס אויסערן-מיניסטעריום און רייכסווער-מיניסטעריום. לויטן פּלאַן פון די נאציאָנאַליסטן האָט היטלער—דער „פירער"—געדארפט ווערן זייערער א געפאַנגענער. הינדענבורג האָט אים אופגענומען בלויז אין פאָן פּאפּענס אָנוועזנקייט. קיינמאָל האָט מען נאָך א קאנצלער ניט געשטעלט אזעלכע דערנידעריקנדיקע באדינגונגען.

ענדערן די דאָזיקע לאַגע אף א לעגאַלן אופן האָט מען ניט געקאָנט. די נאציאָנאַליסטן האָבן זיך פעסט געקלאמערט פאַר די דאָזיקע פאָרמאַליטעטן. דער צווייטער אָנפירער פון שטאָלהעלם-פארבאנד, דער אונטערפּאָלקאָווניק דיסטערבערג, האָט דעם 12-טן פעווראַל אף דער פאָרוואַל-פארזאמלונג פארעפנטלעכט היטלערס קאטעגאָרישע היסכייַוועס ניט פאָרצונעמען קיינע שום ענדערונגען אינעם באשטאנד פון זיין קאבינעט. דיסטערבערג האָט דערביי פארפאָלגט דעם ציל—בינדן היטלערן די הענט מיט די פיס. די וואָגשאָל האָט זיך גענייגט אף דער זייט פון די נאציאָנאַליסטן.

היטלערס סוויווע, אין דער ערשטער ריי געבעלס און גערינג, האָבן נאָך דעם 30-טן יאנוואר אומדערמידלעך געארבעט אף דעם, קעדיי צו באפרייען היטלערן פון קלעם בא די נאציאָנאַליסטן.

פון טאָג צו טאָג איז דער דרוק אָנגעוואקסן. בלויז א נייע פאנאנדערטיילונג פון דער מאכט אינעווייניק אין דער רעגירונג האָט געקאָנט מאכן א סאָף צו דער וואקסנדיקער אומצופרידנקייט אין די רייען פון די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטישע וויילער. א גוואַלד-איבערקערעניש איז פארבונדן געווען מיט צו גרויסע געפאַרן. דער רייכסווער און דער שטאָלהעלם-פארבאנד זיינען געשטאנען אף הינדענבורגס זייט. מע האָט זיך געדארפט רעכענען מיט דעם, אז אין פאַל פון אַן אָפענעם קאמף וועט דער רייכסבאנער זיך אויך שטעלן אף דער זייט פונעם רייכסווער און שטאָלהעלם קעגן די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן.

ד"ר אָבערפאָרענס מעמאָראנדום

בא אזא סיטואציע זיינען די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן אריינגעטראָטן אין דער פאָרוואַל-קאמפּאניע. ד"ר געבעלס, דער סאמע דערפינדערישער צווישן די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פירער, האָט אויסגעצייכנט פאָרויסגעזען, וואָס פאַר אַן אומפאנג די געשעענישן דראָען אָנצונעמען. בא אים אין מויעך איז צייטיק געוואָרן א פּלאַן פון א גרויסער אפערע, וואָס האָט געדארפט מיטאמאָל ענדערן די

לאַגע פונ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ. וועגנ דעמ דאָזיקנ פּלאַנ, וועגנ זײַנ אַנט־שטייונג אונ פאַרווירקלעכונג, עקזיסטירנ דאָקומענטאַלע אָנגאַבנ.

נאָכ די וואַלנ פונ 5-טנ מאַרט 1933 יאָר, ווענ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ האָבנ אָנגעהויבנ אָפּנעמענ בײַ די נאַציאָנאַליסטנ איינע נאָכ דער אַנדערער זייערע פּאָזיציעס, האָט דער נאַציאָנאַליסטישער דעפּוטאַט ד״ר אָבערפאָרענ זיכ געפּרוווט אָרגאַניזירנ דעמ קאַמפּ פונ די נאַציאָנאַליסטנ אונ שטאָלהעלמ קעגנ היטלערנ. זײַענדיק הוגענבערגס אָנגעטרויטע פּערזאָנ, איז ער געווענ גוט אינפאָרמירט וועגנ אַלע געשעענישנ אינ קאַבינעט. דאָס, וואָס אימ איז געווענ באַוווסט וועגנ די צוגרייטונגענ צו דער סרייפּע אינ רײַכסטאַג, האָט ער באַשריבנ אינעמ מעמאָראַנדומ, וועלכנ ער האָט פאַנאַנדערגעשיקט זײַנע פרײַנט.

דער דאָזיקער מעמאָראַנדומ ד״ר אָבערפאָרענס איז אַפּ אַ קאָנטראַבאַנדע־אויפנ אַרײַנגעפאַלנ קיינ אויסלאַנד. איינצלנע קאַפּיטלענ זײַנענ פאַרעפנטלעכט געוואָרנ אינ די ענגלישע אונ שווייצאַרישע צײַטונגענ אַנאָנימ, ניט אָנרופנדיק דעמ אויטער בײַמ נאָמענ.

אינ עטלעכע טעג אַרומ האָט איינער אַ נאַציאָנאַליסטישער דעפּוטאַט, וואָס איז שפּעטער אַריבער צו די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ, איבערגעגעבנ אָבערפאָרענס מעמאָראַנדומ דער „מעלוכישער געהיימ־פּאָליציי". פונ דאַנ אָנ הייבט זיכ אָנ אַ העצע קעגנ דעמ אויטער פונעמ מעמאָראַנדומ. דעמ 7-טנ מײַ האָט מענ דעמ ד״ר אָבערפאָרענ געפונענ אַ טויטנ אינ זײַנ דירע. דער פּאָליציייִשער ראַפּאָרט האָט פאַרזיכערט, אַז אָבערפאָרענ איז באַגאַנגענ זעלבסטמאָרד. אינ דער אָפּיציעלער מיטיילונג איז באַזונדערס אונטערגעשטראָכנ געוואָרנ, אַז בײַ אָבערפאָרענען אינ דירע האָט מענ ניט געפונענ קיינע שומ דאָקומענטנ. אינדערעמעסנ האָבנ אָבערפאָרענען דערמאָרדעט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ, דערבײַ האָבנ די מערדער צו־געגאַנוועט אַלע פּאַפּירנ, וואָס קאָמפּראָמעטירנ היטלערס רעגירונג.

אינ אָנהייב דערציילט אָבערפאָרענס מעמאָראַנדומ, אַז די אונטערזוכונגענ, וואָס זײַנענ ניט איינ מאָל דורכגעפירט געוואָרנ אינעמ קאַרל ליבקנעכט־הויז אַפּנ באַפעל פונעמ פּרעזידענט פונ דער בערלינער פּאָליציי מעלכער, האָבנ קיינע רעזולטאַטנ ניט געגעבנ. ווײַטער באַשרײַבט דער מעמאָראַנדומ, וויאַזוי בײַ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ איז אויפגעקומענ דער פּלאַנ אונטערצוצינדנ דעמ רײַכסטאַג.

„ד״ר געבעלס, פרײַ פונ וועלכע־עס־איז מאָראַלישע מאָטיווּנ אונ פונ געוויסנביסנ, האָט פאַרפאַסט אַ פּלאַנ, וואָס האָט געדאַרפט ניט נאָר אײַנ־ברעכנ דעמ ווידערשטאַנד פונ די נאַציאָנאַליסטנ קעגנ דער פאָדערונג פונ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ צו ליקווידירנ די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אונ קאָמוניסטישע אַגיטאַציע, נאָר אויכ, אויב עס וועט פולשטענדיק געלינגענ, פירנ דערצו, אַז די קאָמוניסטישע פּאַרטיי זאָל אינגאַנצנ פאַרבאָטנ ווערנ.

„געבעלס האָט געהאַלטנ פאַר נייטיק, אַז אינ קאַרל ליבקנעכט־הויז זאָל מענ געפינענ מאַטעריאַל, וואָס זאָל באַווײַזנ די פאַר־ברעכערישע פּלענער פונ די קאָמוניסטנ. פונעמ דאָזיקנ מאַטעריאַל האָט גע־דאַרפט זײַנ קלאָר, אַז פונ טאָג צו טאָג קאָנ פאָרקומענ אַ קאָמוניסטי־שער אויפשטאַנד אונ דעריבער איז געפערלעכ פאַרלירנ צײַט. אַזוי ווי מעלכערס פּאָליציי האָט ווידער גאָרנישט ניט געפונענ אינעמ קאַרל

ליבקנעכט-הויז האָט מענ געדאַרפט באַשטימענ א נײַעמ פּרעזידענט פונ דער בערלינער פּאָליציי, דאָס מאָל א נאציאָנאַל-סאָציאַליסט. פאָנ פּאַפּענ האָט זייער ניט גערנ מאסקימ געווענ, אז זײַנ אָנגעשטעלטער מעלכער זאָל אוועקגייג פונ פּאָליציי-פּרעזידיומ. דער פאָרשלאָג פונ דער נאציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּארטיי צו באַשטימענ אפּ זײַנ אָרט דעמ גראַפ העלדאָרפ, דעמ אָנפירער פונ די בערלינער שטורעמ-אָטריאַדנ, איז אָפּגעוואָרפנ געוואָרנ. סאָפּקאָלסאָפּ איז מענ זיכ צונויפגעגאנגענ אפּ א מער מעסיקנ — אפּנ אדמיראַל פאָנ לעוועצאָוו. עמעס, — ער האָט געהערט צו דער נאציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּארטיי, אָבער דאָכ האָט ער נאָכ אײַנגעהיט פּארבינדונגענ מיט די נאציאָנאַליסטישע קרײַזנ. אונטערוואַרכנ דעמ נייטיקנ מאטעריאַל אינעמ קאַרל ליבקנעכט-הויז, וואָס האָט שוינ דעמלט געפּוסטעוועט, איז פּארשטייט זיכ געווענ א גאנצ לײַכטע זאַכ. די פּאָליציי האָט געהאט אַלע פּלענער פונעמ הויז און האָט אזויאַרומ געוווסט די דיסלאָקאציע פונ זײַנע קעלערס.

„פונ סאמע אָנהייב האָט געבעלס אויכ געוווסט, אז די מאטעריאַלנ, וואָס ער וואַרפט אונטער, מוזנ אויסזענ ווי עמעסע, און דעריבער מוז מענ אינסצענירנ עפּעס אזוינס, וואָס זאָל כאָטש האָבנ דעמ אויסזענ פונ אוועלכער-עס-איז אקטיווער ארויסטרעטונג פונ די קאָמוניסטנ און דאָס זאָל אזויארומ אונטערשטרײַכנ דעמ ערנסטנ כאַראַקטער פונ די פּארכאַפּטע דאָקומענטנ. דעריבער זײַנענ אָנגענומענ געוואָרנ אנטשפּרעכיקע מאָסמיטלענ.

„דעמ 24-טנ פעווראַל איז די פּאָליציי ארײַנגעדרונגענ אינעמ קאַרל ליבקנעכט-הויז, וואָס האָט שוינ וואָכנלאַנג געפּוסטעוועט, האָט דורכגעפירט אנ אונטערזוכונג און פּארכאַסמעט דאָס הויז. דעמ זעלבנ טאָג האָט זיכ אינ די צײַטונגענ באַוויזנ אנ אָפיציעלע מיטיילונג, אז בײַ דער אונטערזוכונג האָט מענ געפונענ א גרויסע צאָל דאָקומענטנ, וואָס באַווײַזנ, אז די קאָמוניסטישע פּארטיי איז באַגאַנגענ א מעלוכע-פּאַראַט.

„דעמ 26-טנ פעווראַל האָט די קאָנטי-אגענטור, די רעגירונג-ביוראָ פאַר אינפאָרמאציע פּארעפנטלעכט מיט געניַיע אײַנצלהײַטנ די רעזולטאַטנ פונ דער אונטערזוכונג. עס האָט קיינ זינ ניט איבערצוכאַזערנ דאָ אַלע דעטאַלנ פונ דער דאָזיקער מיטיילונג. דער פּינקערטאָנישער סטיל אירער האָט זיכ געוואָרפנ אינ די אויגנ אפילע דעמ ניט צוגעגרייטנ לייענער. מע האָט דאָ פיל גערעדט וועגנ געהיימע גענג, געהיימע שלעסער, אונטערערדישע געוועלבנ און קאַנאַלנ, קאַטאַקאָמבעס אדג. אָט די דאָזיקע גאנצע פּינקערטאָניאַדע האָט ניט געקאָנט ניט ארויסרופנ דעמ סאמע לעכערלעכנ אײַנדרוק. אינדערעמעסנ, מע האָט געדאַרפט האָבנ א גרויסע פאַנטאַזיע, קעדיי צו ריידנ וועגנ קעלערס אינ א געוויינלעכנ הויז פאַר אַנשטאַלטנ און קאָנטאָרנ, ווי וועגנ „אונטערערדישע גענג", „אונטערערדישע געוועלבנ" און „קאַטאַקאָמבעס"! דעמ לייענער האָט זיכ געדאַרפט וואַרפנ אינ די אויגנ, אז אינ די קלוימערשט פּלײַסיק פּארקאָנספּירירטע סקלאַדנ פונ די דאָזיקע קעלערס האָט די פּאָליציי געפונענ הונדערטער צענטנערס אינסטרוקציעס וועגנ דורכפירנ די פּאָרשטייענדיקע רעוואָליוציע. באַזונדערס קאָמיש האָט געקלונגענ די באַהויפּטונג, אז אָט די דאָקומענטנ האָבנ באַוויזנ, אז „די קאָמוניסטישע פּארטיי און אירע אָרגאַניזאַציעס פירנ א צוויי-

ענדיקן לעבן און צוגלייך מיט זייער לעגאלער עקזיסטענץ פירן זיי אן אומלעגאלע עקזיסטענץ אין אונטערערד".

„דעם זעלבן טאָג, דעם 26־טן פעברואר נאָכמיטיק האָט דער אדמיראל פאָן לעוועצאָוו, דער שעף פון דער בערלינער פאָליציי, געמאכט דעם קאָמיסאר—דעם אינערן־מיניסטער געריגג א באריכט וועגן די מאטעריאלן, וואָס מע האָט געפונען אינעם קארל ליבקנעכט־הויז.

„אין צוזאמענהאנג מיט די רעזולטאטן פון דער אונטערזוכונג זיינען פאָרגעקומען הייסע שטרייטן און רייסערייען אינווייניק אין דער רעגירונג. פאפען, הוגענבערג און זעלדטע זיינען אָנגעפאלן אף געריגגן מיט די סאַמע שארפסטע פאָרווורפן, אופוּוארפנדיק אים, וואָס ער האָט באנוצט אזעלכע שווינדלערישע מעטאָדן. זיי האָבן אָנגעוויזן, אז די דאָקומענטן, וואָס מע האָט קלוימערשט געפונען, זיינען אזוי אומגעלונגען געפעלשט, אז מע קאָן זיי בעשומויפן ניט פארעפנטלעכן. זיי האָבן געזאָגט, אז מע האָט געדארפט האנדלען קליגער, אומגעפער אזוי, ווי עס האָבן אין זייער צייט געטאָן די ענגלישע קאָנסערוואטערן באַם פעלשן דעם זינאָוויעוו־בריוו. זיי זיינען אָנגעפאלן אף דעם, וואָס די קאָנטי־ביוראָ האָט אומגעלומפערט, טריוויאל באַשריבן דאָס קארל ליבקנעכט־הויז. די מיניסטאָרן, וואָס האָבן געהערט צו דער נאציאָנאליסטן־פארטיי און צום שטאָלהעלם, שטרייכן אונטער: קיין איין מענטש וועט ניט גלייבן, אז די קאָמוניסטן האָבן אויסגעקליבן גראָד דאָס קארל ליבקנעכט־הויז פאר זייער אומלעגאלער דירע. אויב שוין יאָ פעלשן, האָט מען געדארפט — אין דעם איז באשטאנען זייער קריטיק — האנדלען קליגער און אנטדעקן אָט די אומלעגאלע דירע פון די קאָמוניסטן ערגעצוו אין אן אנדער שטאָט־טייל.

„פונדעסטוועגן איז אָט דער גאנצער איניען איבערגעגעבן געוואָרן דער עפנטלעכקייט, די נאציאָנאליסטן איז גאָרנישט ניט געבליבן צו טאָן, ווי מאסקים זיין ווייטער צו פארשארפן די רעגירונג־מאָסמיטלען קעגן די קאָמוניסטן אפן סמאך פון די קלוימערשט געפונענע מאטעריאלן. זיי האָבן דאָך קלאל ניט געהאט בעדייע צו שאנעווען די קאָמוניסטן און זיי האָבן פארורטיילט בלויז דעם אומגעלומפערטן צוגאנג צו דער זאך. איבעריקנס זיינען זיי א כוץ דעם געווען פארינטערעסירט, אז די קאָמוניסטן זאָלן אומבאדינגט אָנטיילנעמען אין די וואלן. זיי האָבן ניט געוואָלט, אז די נאציאָנאל־סאָציאליסטן זאָלן, באזייטיקנדיק די קאָמוניסטישע פארטיי, קאָנען באקומען אן אבסאָלוטע מערהייט אין רייכסטאג".

דאָס אויספילן געבעלסעס פלאן

ד"ר אָבערפאָרען דערציילט אין זיין מעמאָראנדום, אז געבעלס האָט געהאלטן פאר נייטיק, אינסצענירנדיק א וועלכע־עס־איז אקטיווע ארויסטרעטונג פון די קאָמוניסטן, פארשטארקן דעם איינדרוק פון די קלוימערשט געפונענע מאטעריאלן אין קארל ליבקנעכט־הויז. דעם גרעסטן דערפאָלג האָט ער דערווארט פון א ריי אונטערצינדונגען, וועלכע — מיר האלטן זיך בא אָבערפאָרענס מעמאָראנדום — האָבן געדארפט פאָרקומען די לעצטע וואָכן פאר דער רייכסטאג־סרייפע

און האָבן געדאַרפט מיט איר באַקרויננט ווערן. די סרייפע אין רײַכסטאַג איז באַשטימט געוואָרן אפן 27-פעוורא̄ל. מע האָט אָפּגעמאַכט, אַז דעם זעלבן טאָג וועלן די הויפּט-פירער פונ די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן — היטלער, גערינג און געבעלס — ניט ארויסטרעטן אפ קיינע פאָרוואַל-פאַרזאַמלונגען און וועלן בלײַבן אין בערלין.

מיר ברענגען דאָ דעם קאַלענדאַר-פּלאַן פונ היטלערס פאָרוואַל-ארויסטרעטונגען, וואָס איז פאַרעפנטלעכט געוואָרן דעם 10-טן פעוורא̄ל פונעם אָנפירער פונ דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּראָפּאַגאַנדע. אין אָט דעם פּלאַן וואַרפן זיך אין די אויגן די פרײַע טעג פונ 25-טן ביזן 27-טן פעוורא̄ל אײַנגעשלאָסן, וואָס היטלער האָט זיך געלאָזן אין רעכטן ברעג פונ די וואַלן:

דעם 23-טן פעוורא̄ל אַן ארויסטרעטונג אין פראַנקפורט אַם-מײַן
" 24-טן " " " מינכען
" 28-טן " " " לײַפּציג
" 1-טן מאַרט " " ברעסלאַו
" 2-טן " " " בערלין
" 3-טן " " " האַמבורג
" 4-טן " " " קעניגסבערג

ווײַטער איז מיטגעטיילט געוואָרן: „מעגלעך, אַז דעם 25-טן און דעם 26-טן פעוורא̄ל וועלן פאָרקומען פאָרוואַל-דעמאָנסטראַציעס.

די צײַט פונ די דעמאָנסטראַציעס ווערט מערסטנטייל אָנגעמערקט פונ 8 ביז 9 אזייגער".

אלזאָ, צוליב גרעסערער זיכערקײַט האָט היטלער פאַר זיך געלאָזן פרײַע טעג פונ 25-טן ביזן 27-טן פעוורא̄ל אײַנגעשלאָסן. אפ יעדן פא̄ל האָט מען שוין פריִער געמאָלרן, אַז דעם 27-טן פעוורא̄ל קאָן היטלער בעשומ־אופן ניט ארויסטרעטן אפ די פאָרוואַל-פאַרזאַמלונגען.

ווידערשפּרוכן אין די אָפיציעלע מיטיילונגען

ס'איז קלאָר, אַז די קאָמוניסטן האָבן קיין שײַכעס ניט צו דער רײַכסטאַג-סרייפע און אַז די סרייפע איז אַן אַרבעט פונ די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן, — אונדזערע באַווײַזן בויען מיר ניט נאָר אפ די גוויעס-איידעס פונ די אומאָפּהענגיקע ניט-אינספּירירטע פּערזאָנען און דאָקומענטן, וואָס געפינען זיך אין אונדזער רעשוס. מיר קאָנען בויען אונדזערע באַווײַזן אויך אפ די אָפיציעלע מיטיילונגען פונ היטלערס רעגירונג.

אין די דאָזיקע מיטיילונגען זײַנען פאַראַן אַזוי פיל ווידערשפּרוכן, אַז עס איז גענוג אופצודעקן זיי, עס זאָל קלאָר ווערן אײַנ וואָס פאַר אַ לאַגער מע דאַרף זוכן דיווירקלעכע שולדיקע אין דער אונטערצינדונג.

אין די ערשטע אָפיציעלע מיטיילונגען האָט זיך גערעדט, אַז איינער פונ די פּאָליציי-לײַט האָט געזען אין דער רײַכסטאַג-געבײַדע, וואָס איז געווען אײַנגעהילט אין פינצטערניש, מענטשן מיט ברענענדיקע פאַקעלן און אַז ס'האָט זיך אײַנגעגעבן צו פאַרהאַלטן דעם אונטערצינדער. ווײַטער איז גערעדט געוואָרן, אַז דעם אונטערצינדער האָט מען געפונען אין די קעלערס פונ דער רײַכסטאַג-

געבײַדע און אַז באַם פֿאַרהאַלטן אים, האָט ער ניט אַרויסגעוויזן קיין ווידערשטאַנד. פֿאַרקערט, דעם 4־טן מאַרט וואָרט וואָס דער ליובעס אַרעסט געשילדערט אַף אַזאַ אופֿן:

„די פּאָליציי־וואַך האָט פֿון דער זײַט פֿון די בראַנדענבורגער טויערן באַמערקט אַ פֿײַער אין דער רײַכסטאַג־געבײַדע. איין פּאָליציאַנט האָט קלאָר־געזען פּאַקעלן און האָט געגעבן עטלעכע שאָסן. לעצאַטכילע האָט מען אין דעם נעצווייפֿלט, אָבער דערנאָך האָט מען ווירקלעך געפֿונען שפּורן פֿון קוילן. אַרײַנדרינגענדיק אין רײַכסטאַג, האָט די פּאָליציי פֿאַרהאַלטן דאָרטן מאַרינוס וואַן דער ליובען ניט אין די קעלער־לאָקאַלן, ווי עס איז לע־כאַטכילע מיטגעטיילט געוואָרן, נאָר אין די רײַכסטאַג־קולואַרן, דערבײַ האָט דער פֿאַרברעכער אַרויסגעוויזן אַן אַקשאָנעסדיקן ווידערשטאַנד, אָבער סאָפּקאָלסאָף האָט אים די פּאָליציי גענומען".

אָט דאָס איז דער ערשטער ווידערשפּרוך פֿון די אָפֿיציעלע מיטיילונגען.

באַשולדיקונגען קעגן טאָרגלערן און קענענען

די אָפֿיציעלע „פּרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" האָט אינאָווענט דעם 1־טן מאַרט פֿאַנאַנדערגעשיקט פֿאָלגנדיקע מיטיילונג:

„די אָפֿיציעלע אויספֿאָרשונג פֿון דער גרויסער אונטערצינדונג אין דער געבײַדע פֿונעם דײַטשישן רײַכסטאַג האָט ביז איצט געגעבן פֿאָלגנדיקע רעזולטאַטן. — בלויז אַף צו ברענגען די מאַטעריאַלן פֿאַר דער אונטערצינ־דונג זײַנען נייטיק געווען צום ווייניקסטנס 7 מענטשן. קעדיי פֿאַנאַנדער־צולייגן די דאָזיקע מאַטעריאַלן אין די פֿאַרשיידענע ערטער און אָנצינדן זיי איינצײַטיק אין דער גאַנצער קאָלאָסאַלער רײַכסטאַג־געבײַדע, האָט זיך, דאַרף מען רעכענען, געפֿאָדערט ניט ווייניקער ווי 10 מענטשן. עס איז קיין שום צווייפֿל ניט, אַז די אונטערצינדער זײַנען געווען פֿולשטענדיק באַקאַנט מיט דער דאָזיקער גרויסער געבײַדע און אַז בלויז די, וואָס זײַ־נען אין מעשעך פֿון פֿיל יאָרן דאָרט פֿרײַ אַרומגעגאַנגען, האָבן געקאָנט אַזוי פּינקטלעך וויסן אַלע זאַלן און צימערן. דעריבער איז פֿאַראַן אַ שטאַר־קער פֿאַרדאַכט קעגן די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטן, וואָס האָבן באַזונדערס אין דער לעצטער צײַט זייער אָפֿט זיך צונויפֿגעזאַמלט אין דער רײַכסטאַג־געבײַדע צוליב פֿאַרשיידענע סיבעס. מיט אָט דער באַקאַנטשאַפֿט פֿון די פֿאַרברעכער מיט דער רײַכסטאַג־געבײַדע, מיט אַלע אירע אַרײַנגענג און אַרויסגענג, און אויך מיטן סיידער פֿון די דעזשורסטוועס פֿון די רײַכס־טאַג־באַאַמטע דערקלערט זיך טאַקע דער פֿאַקט, וואָס ביז איצט האָט זיך אײַנגעגעבן צו אַרעסטירן בלויז דעם האָלענדישן קאָמוניסט, וואָס מע האָט געכאַפּט אַפֿן אָרט פֿון פֿאַרברעכן: ניט זײַענדיק באַקאַנט מיטן פּלאַן פֿון דער געבײַדע, האָט ער נאָכן אונטערצינדן ניט געקאָנט אַנטלויפֿן. דער אַרעס־טירטער איז אויך אין האָלאַנד באַוווסט מיט זײַן עקסטרעמען ראַדיקאַליזם, ער פֿלעגט שטענדיק בײַזײַן אַף די זיצונגען פֿונעם קאָמוניסטישן אַקציע־קאָמיטעט, און ער איז באַשטאַנען דערויף, אַז מע זאָל אים צוציִען צום אָנטייל אין דער סרייפֿע.

„די אויספאָרשונג האָט ווײַטער פעסטגעשטעלט, אז עטלעכע שאָ פארן אָנהייב פון דער סרייפע האָבן 3 איידעס געזען דעם ארעסטירטן האָלענדישן קאָמוניסט אין די רײַכסטאַג־קולוארן אין דער געזעלשאַפט פון די קאָמוניסטישע דעפּוטאטן טאָרגלער און קענען; דאָס איז געווען 8 אזייגער אינאָוונט. בא וואנ דער ליובעס אויסערלעכן אָנבליק, וואָס ווארפט זיך אין די אויגן, איז אומעגלעך, אז די איידעס זאָלן האָבן א טאָעס. דער ארײַנגאנג פאר די רײַכסטאַג-דעפּוטאטן ווערט פארמאכט 8 אזייגער אינאָוונט; ארום האלב 9 האָבן ביידע דעפּוטאטן — טאָרגלער און קענען — געהייסן ברענגען זיך די מאנטלען אין זייער צימער און זײַנען אוועק פון רײַכסטאַג ערשט 10 אזייגער דורכן אנ אנדער ארויסגאנג. פּונקט אין דער צײַט איז פאָרגעקומען די סרייפע. אין צוזאמענהאנג מיט אָט די פאקטן איז פאראן א ביז גאָר שטארקער פארדאכט קעגן די ביידע דערמאָנטע קאָמוניסטן.

„דער קלאנג, אז דער דעפּוטאט טאָרגלער האָט זיך קלוימערשט פרײַוויליק געמאָלדן אין דער פּאָליציי, אנטשפּרעכט ניט דער ווירקלעכקײַט: עמעס, אין דעם מאָמענט, ווען ער האָט דערזען, אז אנטלויפן איז געוואָרן אומעגלעך, האָט ער דורכן זײַן אדוואָקאַט געבעטן גאראנטיעס, אז מע וועט אים ניט אַרעסטירן באַם מעלדן זיך אין דער פּאָליציי. אָבער מע האָט אים אָפּגעזאָגט צו געבן אזא גאראנטיע און מע האָט אים ארעסטירט".

דעם 4-טן מארט האָט זיך באוויזן א מיטיילונג פונעם שעף פון דער פּאָליטישער פּאָליציי. אין דער דאָזיקער מיטיילונג ווערט געזאָגט:

„וועגן דעם, אין וואָס פאר א מאָס די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט ערנסטע גרונטן אפּ כוישעד צו זײַן דעם אָנטייל פון אנדערע פערזאָנען אין דער סרייפע, קאָן איצט גאָרנישט ניט געזאָגט ווערן אין די אינטערעסן פון דער אויספאָרשונג און מעלוכע־זיכערקײַט".

אלזאָ, דעם 1־טן מארט איז פאראן א שטארקער פארדאכט קעגן טאָרגלערן און קענענען, און די מאָטיוון פון דער מעלוכע־זיכערקײַט שטערן ניט מיטצוטיילן, אפּ וואָס עס באזירט זיך דער דאָזיקער פארדאכט, און דעם 4-טן מארט, ווייזט זיך ארויס, אז די מיטיילונג וועגן דעם גרונט פונעם פארדאכט דראָעט דער מעלוכע־זיכערקײַט.

דערינ באשטייט דער צווייטער ווידערשפּרוך.

אין דער מיטיילונג פון דער „פּרײַסישער פּרעסע-ביוראָ" פון 1־טן מארט, וואָס מיר האָבן אויבן ציטירט, ווערט געזאָגט, אז טאָרגלער און קענען זײַנען ארויסגעגאנגען פון דער רײַכסטאַג־געבײַדע 10 אזייגער אינאָוונט. לויט די מיטיילונגען פון דער „וואָלף-ביוראָ", „טעלעגראַף-אוניאָן" און פון די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטן האָט מען די סרייפע באמערקט צווישן 9 אזייגער און א פערטל צען. אומגעפער אין דער זעלבער צײַט האָט די פּאָליציי ארומגערינגלט דעם רײַכסטאַג און האָט יעדן צוטריט צו אים געמאכט פאר אומעגלעך. אין עטלעכע מינוט נאָך דעם, ווי מע האָט באמערקט די סרייפע, איז אפּן אָרט פון דער סרייפע אָנגעקומען גערינג, קורץ נאָך אים זײַנען אָנגעקומען היטלער, געבעלס, פּאַפּען און דער פּרינץ אוגוסט ווילהעלם. און דאָך באהויפּטעט די אָפיציעלע פּרעסע-ביוראָ, אז טאָרגלער און קענען זײַנען זיך גאנץ רויק אוועק פונעם ברענען־

דיקן רײַכסטאג, וואָס איז געווען ארומגערינגלט מיט פּאָליצײַ און מיט א טויזנט־קעפּיקן האמוין, דערבײַ איז גאָר קיינעם ניט אײַנגעפאלן כאָטש ווענדן זיך צו זיי מיט אוועלכער־עס־איז פראגע!

דאָס איז דער דריטער ווידערשפּרוך.

טאָרגלערס און קענענס פולשטענדיקער אליבי

צוויי קעלנערס פון אשינגערס רעסטאָראן באם וואָקזאל אף פרידריכשטראסע זאָגן איידעס, אז די דעפּוטאטן טאָרגלער און קענען האָבן דעם 27־טן פעווראל געגעסן אָוונטברויט אינעם דאָזיקן רעסטאָראן שוין האלב צען אזייגער אינאָוונט. די דאָזיקע גוויעס־איידעס, וואָס איז אָפּגעגעבן געוואָרן אונטער א שבועה, איז פארשריבן אין א פּראָטאָקאָל. אלזאָ, ביידע דעפּוטאטן האָבן געדארפט ארויסגיין פון רײַכסטאג אמשפעטסטן קורץ נאָך 8 אזייגער אינאָוונט, און ניט 9 אזייגער, ווי עס באהויפּטעט די אָפיציעלע מיטיילונג.

באווײַזן אונטער א שבועה האָט אויך געגעבן דער דעפּוטאט ווילהעלם קענען. ווײַטער ברענגען מיר די דאָזיקע באווײַזן אינגאנצן. פון די דאָזיקע באווײַזן איז מיט דער גאנצער קלאָרקייט צו זען, אז ביידע דעפּוטאטן זײַנען אוועק פון רײַכסטאג צווישן 8.10 מינוט און 8.15 מינוט. די דאָזיקע באווײַזן זײַנען וויכטיק דערפאר, ווײַל קענען איז דעם 27־טן פעווראל געווען אין רײַכסטאג אומגעפער האלב זיבן אינאָוונט און פון דעם דאָזיקן מאָמענט אָן ביז האלב צוויי באנאכט האָט ער זיך מיט טאָרגלערן ניט צעשיידט. זייער בײדנס אליבי איז פולשטענדיק פעסטגעשטעלט און באווײַזט, אז אין די באשולדיקונגען, וואָס היטלערס רעגירונג האָט ארויסגעשטעלט קעגן טאָרגלערן און קענענען, איז ניטאָ קיין וואָרט עמעס. מיר ברענגען די דאָזיקע גוויעס־איידעס:

„דעם 27־טן פעווראל נאָכמיטיק בין איך, ווי קימאט אין אלע טעג פון דער פארגאנגענער וואָך, ארײַן אין פּאָליצײַ־פּרעזידיום אף אלעקסאנדערפּלאץ צום קאָמיסאר פאר קרימינאל־איניאָנים, ד״ר בראשוויץ, קעדיי פּאָרזעצן די אונטערהאנדלונגען מיט אים וועגן ארויסגעבן אונדז די מאַטעריאלן, וואָס זײַנען באשטימט פאר דער וואל־קאמפּאניע, וועלכע האָבן זיך געפונען אין קארל ליבקנעכט־הויז. נאָך דרײַ אזייגער זײַנען מיר צוזאמען מיט עטלעכע פּאָליצײַ־באאמטע אוועק פון פּאָליצײַ־פּרעזידיום צום קארל ליבקנעכט־הויז; ווי אין די פריקע טעג, זײַנען דאָ פארפּאקט און ארויסגעפירט געוואָרן אייניקע קלענערע פּעק פּלאקאטן, וואָס מע האָט דערלויבט אויסצונוצן פאר דער פּאָרוואל־אגיטאציע. 40 מינוט אף 6, ווען די דאָזיקע ארבעט איז געווען פארענדיקט, האָב איך זיך צעזעגנט מיטן קאָמיסאר, צונויפגערעדט זיך אינעם שכיינעסדיקן רעסטאָראן מיט אונדזערע ארבעטער וועגן טראנספּאָרטירן דעם דאָזיקן מאטעריאל אף מאָרגן און האָב דערנאָך טעלעפאָנירט אינעם סעקרעטאריאט פון אונדזער רייכסטאג־פראקציע, ווו איך האָב נאָך געדארפט וועגן עפּעס צונויפריידן זיך אין צוזאמענהאנג מיטן פאנאנדערטיילן די רעדנער פאר דער לעצטער וואָך פון דער פּאָרוואל־קאמפּאניע. אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאָזיקן טעלעפאָן־שמועס בין איך מיט דעם זעלביקן ציל דערנאָך אוועקגעפאָרן אין רײַכסטאג; געקומען אהין

א געהיימער מערדער — א פּאָליציי־פּרעזידענט

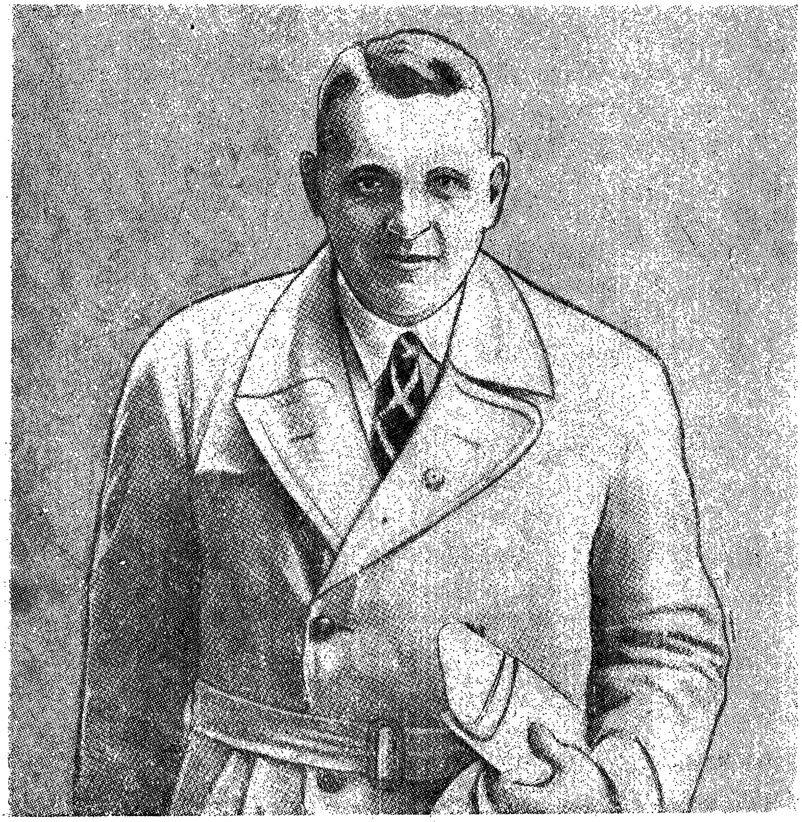

אָבערלייטענאנט היינעס, ברעסלאווער פּאָליציי־פּרעזידענט — שעף פון די שטורעם־אָטריאדן.

היינעס האָט אַף זײַן געוויסן ניט בלויז א געהיימען פּאָליטישן מאָרד. דער נאציאָנאליסטישער דעפּוטאט אָבערפאָרען ווײַזט אַף אים אָן אין זײַן מע־מאָראנדום אלס אַפן שעף פון דער קאָלאָנע, וואָס האָט אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאג.

בין איך עטלעכע מינוט פאר האלב זיבן. דאָרטן האָב איך געטראָפן מײַן קאָלעגע ערנסט טאָרגלער, וואָס איז אַלס אָנפירער פונעם אָפיציעלן קאָמיטעט פאר אָנפירן מיט דער וואל-קאמפאניע פון אונדזער פארטיי געווען פארנומען מיטן צונויפשטעלן די רעשימע פון די דעפוטאטן, וואָס דארפן ארויסטרעטן אף פארזאמלונגען. ארום א פערטל אכט האָב איך פארענדיקט מײַנע איניאָנים, אָבער מײַן פרײַנט טאָרגלער האָט מיך געבעטן פארבלײַבן דאָ נאָך עטלעכע מינוט, ווײַל ער האָט געווארט אף א טעלעפאָן־קלונג; דערנאָך וועלן מיר צוזאמען גיין עסן אָוונטברויט. אזיוויי איך האָב זיך געזומען אָפשיקן מיט פאָטשט א דרינגענדיקע איבערוויַזונג, האָב איך געבעטן טאָרגלערן אָנצופרעגן זיך אין דער טעלעפאָן־סטאנציע פון רײַכסטאג, צי עס איז אָפן די פאָטשט-אָפטיילונג באם רייכסטאג. ער האָט טעלעפאָנירט און מע האָט אים געענטפערט, אז פון 7 אזייגער איז די אָפטיילונג פארמאכט. דערנאָך האָב איך דערציילט טאָרגלערן וועגן די שוועריקייטן, וואָס מע מאכט אונדז קעסיידער באם ארויסגעבן פונעם קארל ליבקנעכט־הויז די מאטעריאלן פאר דער פאָרוואל־קאמפאניע. מיר האָבן באשלאָסן, אז טאָרגלער, אלס אָנפירער פונעם צענטראלן פאָרוואל-קאָמיטעט פון אונדזער פארטיי, זאָל נאָכאמאָל אָפיציעל טעלעפאָנירן דעם פארוואלטער פונעם פאָליטישן סעקטער פון דער בערלינער פאָליציי דעם ד״ר דילס און דערקלערן א פראָטעסט קעגן דעם, וואָס מע גיט אונדז ניט ארויס פארשיידענע פלאקאטן און אנדערע מאטעריאלן פאר דער פאָרוואל־קאמפאניע.

„דער דאָזיקער שמועס מיטן ד״ר דילס איז פאָרגעקומען אנערעך האלב אכט. נאָך דעם האָב איך ארויסגערופן דעם אסעסער, וואָס איז געווען דעם ד״ר דילס רעכטע האנט און איז געווען פאראנטוואָרטלעך פארן ארויסגעבן די מאטעריאלן; איך האָב מיט אים אויך גערעדט וועגן די דערמאָנטע שטערונגען, איך האָב אים דערציילט וועגן דעם, וואָס איך האָב זיך שוין צונויפגערעדט מיטן קאָמיסאר פון דער קרימינאל־אויסשפירונג און אָפגעמאכט צו טרעפן זיך מיט אים אין קארל ליבקנעכט־הויז.

„נאָך די דאָזיקע טעלעפאָן-שמועסן מיטן פאָליציי-פרעזידיום האָט נאָך טאָרגלער טעלעפאָנירט דעם אדוואָקאט, דעם ד״ר ראָזענפעלד. דאָס איז געווען אנערעך דרײַ פערטל אכט. אזיוויי דער טעלעפאָן-קלונג פונעם פארטיי-כאווער, וואָס ער האָט אף אים געוואַרט, האָט פארשפעטיקט, האָט ער ארויסגערופן דעם שווייצאר פון דער ארײַנגאנג-טיר נומ. 5 און ער האָט אים געזאָגט, אז אויב מע וועט קלינגען נאָך 8 אזייגער (די צײַט, ווען מע פארמאכט די טעלעפאָן־סטאנציע פון רײַכסטאג) אין שווייצאר־צימער, וועט מען אים, טאָרגלערן, דארפן ארויסרופן פונעם פראקציע-סעקרעטאריאט דורך דער קאָמענדאנטור.

„דערווײַל האָט מען געקלונגען פונעם גארדעראָב-צימער פון דער דאָרעמדיקער ארײַנגאנג-טיר און מע האָט געפרעגט, צי קלײַבט זיך דער ה׳ טאָרגלער באלד אוועקגיין, אָדער מע דארף אים, ווי געוויינלעך, ברענגען דעם מאנטל אין דער פראקציע־געבײַדע. ער האָט געבעטן ארופטראָגן דעם מאנטל. דאָס איז געווען אומגעפער אזייגער 8. אין דער צײַט פארמאכט מען די ארײַנגאנג־טיר נומ. 2 און דעם דאָרעמדיקן גארדעראָב־צימער.

„עטלעכע מינוט נאָכ 8 אזייגער איז ענדלעכ פאָרגעקומענ דער טעלע־פאָנ־שמועס, וואָס טאָרגלער האָט אפ אימ געווארט. ריידנ איז אויסגעקומענ אינ שווייצאר-צימער פונ דער ארײַנגאנג-טיר נומ. 5. דער איינציקער, דעמלט נאָכ אָפענער, ארויסגאנג פונ רײַכסטאג. צוליב דעמ האָט מענ טאָרגלערנ ארויסגערופנ דורכנ אינערלעכנ טעלעפאָנ אראָפ און ער האָט זיכ זייער געײַלט, ווײַל ס'איז אויסגעקומענ זיכ אראָפצולאָזנ פונעמ דריטנ שטאָק, און ער האָט ניט געוואָלט צווינגענ זײַנ פרײַנט ווארטנ אומזיסט. אינ עט־לעכע מינוט ארומ האָט זיכ טאָרגלער אומגעקערט פונעמ שווייצאר־צימער אינ פראקציע־לאָקאל. דערנאָכ האָבנ מיר זיכ אָנגעטאָנ, זײַנענ צוזאמענ מיט דער סעקרעטארשע פונ דער פראקציע ארויסגעגאנגענ פונעמ רייכסטאג דורכ דער ארײַנגאנג־טיר נ. 5. דאָס איז געווענ אנערעכ א פערטל נײַנ.

„די באהויפטונג, אז מיר האָבנ קלוימערשט לויפנדיק פארלאָזנ דעמ רײַכסטאג, אנטשפרעכט ניט דערווירקלעכקײַט. מע דארפ זאָגנ, אז גראָד דעמ זעלביקנ אָוונט זײַנענ מיר ארויסגעגאנגענ פונ רײַכסטאג אויסערגע־וויינלעכ פאוואָליע, ווי נאָכ קיינמאָל פריִער. די זאכ איז אינ דעמ, וואָס די סעקרעטארשע פונ דער פראקציע, וועלכע איז דאָס מאָל ארויסגעגאנגענ צוזאמענ מיט אונדז, האָט אינ דער צײַט געליטנ אפ אנ אנטצינדונג פונ די פיס־וועניס, איר איז זייער שווער געווענ צו גיינ און דעריבער האָבנ מיר געקאָנט גיינ בלויז זייער לאנגזאמ.

„מיט אזא לאנגזאמענ טראָט זײַנענ מיר דערגאנגענ ביזנ וואָקזאל אפ פרידריכשטראסע, ווו די סעקרעטארשע האָט אונדז פארלאָזנ און איז אוועק צו דער אונטערערדישער אײַזנבאנ. גלײַכ נאָכ דעמ—דאָס איז געווענ, הייסט עס, צו האלב נײַנ—זײַנענ מיר אוועק אינ אשינגערס רעסטאָראנ באמ וואָקזאל אפ פרידריכשטראסע און האָבנ זיכ דאָרט געזעצט עסנ אָוונט־ברויט. דאָ האָבנ מיר געטראָפנ נאָכ דרײַ פארטיי-כאווײרימ און מיר האָבנ מיט זיי א ביסל צײַט געשמועסט. צוויי פונ די כאוויירימ האָבנ נאָכנ עסנ אונדז פארלאָזנ—אומגעפער צווישנ האלב און דרײַ פערטל נײַנ. 10 אזייגער האָבנ זיכ די קעלנערס געביטנ און א ביסל פריִער האָבנ מיר זיי אָפגע־צאָלט פארנ עסנ.

„ערשט נאָכ צענ איז צו אונדזער טיש צוגעגאנגענ א נײַער קעלנער. ער האָט מיר אָנגערופנ באמ נאָמענ און געזאָגט: „הער קענענ, צי ווייסט איר שוינ, אז דער רײַכסטאג ברענט?" א העכסט פארווונדערטער האָב איכ אויסגעשריִענ: „איר זײַט פונ זינענ אראָפ? דאָס איז פולשטענדיק אומעג־לעכ!". א צערודערטער האָט ער מיר געענטפערט: „ניינ, אינדערעמעסנ. אלע שאָפערס דערציילנ וועגנ דעמ. איר קאָנט זיי פרעגנ. טויזנטער מענטשנ שטייענ שוינ דאָרטנ".

„אָט אזוי האָבנ מיר זיכ דערוווּסט וועגנ איינעמ פונ די סאמע אומ־געהייערסטע פארברעכנס אינ דער וועלט־געשיכטע.

אונטערשריפט: ווילהעלמ קענענ."

אָט די דאָזיקע דערקלערונג דעמאסקירט דעמ 4־טנ ווידערשפרוכ אינ די אָפי־ציעלע מיטיילונגענ.

ערנסט טאָרגלער האָט זיך פרײַוויליק געמאָלדן אין דער פּאָליצײַ

אין דער מיטיילונג פון דער „פרײַסישער פּרעסע־ביוראָ" פון 1־טן מאַרט 1933 יאָר ווערט געזאָגט, אז טאָרגלער האָט זיך ניט געמאָלדן פרײַוויליק, נאָר מע האָט אים ארעסטירט. ווײַטער ברענגען מיר די נאָטאַריעלע דערקלערונג פון אדוואָקאט קורט ראָזענפעלד, וועלכער האָט באגלייט טאָרגלערן אין פּאָליצײַ־פּרעזידיום. אָט די דערקלערונג באווײַזט די פאלשקייט פון דער אָפיציעלער מיטיילונג.

„איך זאָג פרײַערלעך צו צו זאָגן דעם עמעס. איך דערקלער פאָלגנדיקס:

„אינדערפרי אפ מאָרגן נאָך דער רײַכסטאַג־סרייפע האָט מיך דער ה׳ ערנסט טאָרגלער ארויסגערופן דורכן טעלעפאָן און געפרעגט, צי איך בין מאסקים צו באגלייטן אים אין פּאָליצײַ־פּרעזידיום, וווהין ער וויל גיין, קעדיי אָפּ־לייקענען די באשולדיקונג, וואָס ווערט קעגן אים ארויסגערוקט אין צוזאַמענהאנג מיט דער רײַכסטאַג־סרייפע. כ׳האָב געענטפערט, אז איך בין מאסקים, און האָב באלד טעלעפאָנירט אין פּאָליצײַ־פּרעזידיום, אז איך צוזאמען מיט טאָרגלערן וועלן טייקעף קומען. אויב דער זיקאָרן נארט מיך ניט, האָב איך גערעדט מיטן ראטגעבער פון דער קרימינאַל־אויספירונג העלערן. דערנאָך בין איך צוזאמען מיט טאָרגלערן אוועקגעפאָרן אפן אוו־טאָמאָביל צום פּאָליצײַ־פּרעזידיום. מיר זײַנען אוועק צום ה׳ העלער. קומענ־דיק אין דער פּאָליצײַ, האָב איך זיך געווענדט צו אים מיט פאָלגנדיקע ווערטער: „אָט איז דער ה׳ טאָרגלער, איך בעט פארהערן אים אין צו־זאַמענהאנג מיט דער באשולדיקונג, אז ער איז קלוימערשט אפ עפּעס אן אויפן פארמישט אין דער רײַכסטאַג־סריפע." ווען ס׳איז באוווסט געוואָרן, אז טאָרגלער האָט זיך פרײַוויליק געמאָלדן אפן פארהער, זײַנען אין צי־מער, ווו איך האָב זיך געפונען, ארײַן עטלעכע פּאָליצײַ־באאמטע; זיי האָבן מיר ארומגערינגלט און האָבן גענומען פרעגן: „האָט זיך טאָרגלער אינדערעמעסן אליין געמאָלדן?".

„העלער איז אוועק צוזאמען מיט טאָרגלערן אין א צווייטן צימער, און איך בין געבליבן ווארטן אינעם ערשטן צימער. ס׳איז אוועק א גאַנצע היפּשע צײַט ביז טאָרגלער איז פון דאָרטן ארויס. מיר זײַנען דאן געבליבן ווארטן צוזאמען. דערנאָך האָט העלער אונדז ביידן ארויסגערופן אין א צווייטן צימער און האָט אין מײַן אָנוועזנקייט דערקלערט טאָרגלערן פאַר ארעסטירט.

אונטערשריפט: קורט ראָזענפעלד".

פון דער דאָזיקער דערקלערונג איז קלאָר צו זען, אז טאָרגלער האָט זיך פרײַוויליק געמאָלדן אין דער פּאָליצײַ.

דאָס איז דער פינפטער ווידערשפּרוך.

די „פרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" האָט דעם 1־טן מאַרט מיטגעטיילט, אז דער דעפּוטאט טאָרגלער איז עטלעכע שאָ פארבליבן אין דער רײַכסטאַג־געבײַדע אין דער געזעלשאפט פון די אונטערצינדער און אז מע האָט אים געזען צוזאמען מיט אנדערע פּערזאָנען, וואָס זײַנען פארמישט אין דער אונטערצינדונג. ווען טאָרגלער וואָלט ווירקלעך געווען אן אָנטיילנעמער אין דער אונטערצינדונג, וואָלט די עלעמענטארע פאָרזיכטיקייט אים אָפּגעהאלטן דערפון, אז ער זאָל זיך באווײַזן פאר אלעמען אין וואנ דער ליובעס געזעלשאפט.

ער האָט געוווּסט וועגנ דעמ פארברעכנ אונ מע האָט אימ געצוווּנגענ שווײַגנ

ד״ר ערנסט אָבערפאָרענ — פאָרזיצער פונ דער נאציאָנאליסטישער פראקציע אינ רײַכסטאג.

דעמ 7-טנ מײַ 1933 יאָר האָט מענ ד״ר אָבערפאָרענ געפונענ א טויטנ אינ זײַנ דירע. די אָפיציעלע מיטײלונג באהויפטעט, אז ער איז באגאנגענ זעלבסטמאָרד. אינדערעמעסנ האָבנ די שטורמאָוויקעס דערמאָרדעט אימ, ווײַל ער האָט אינעמ מעמאָראנדומ, וואָס איז ארײַנגעפאלנ קײנ אויסלאנד, אָנגערופנ באמ נאָמענ די ווירקלעכע אונטערצינדער.

דאָס איז דער זעקסטער ווידערשפּרוך.

אין דער מיטיילונג פון דער „פּרײַסישער פּרעסע-ביוראָ" פון 1־טן מאַרט ווערט געזאָגט, אַז די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטן זײַנען גוט באַקאַנט מיט דער רײַכסטאַג-געבײַדע און מיט דער פאַנאַנדערטיילונג פון די דעזשורסטוועס פון די רייכסטאַג־באַאַמטע. אינדערעמעסן זײַנען די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטן ניט געווען באַקאַנט מיט דער פאַנאַנדערטיילונג פון די דעזשורסטוועס פון די רײַכסטאַג־באַאַמטע. אינעם רייכסטאַג־פּרעזידיום האָבן זיי ניט געהאַט קיין אייגענעם פאַר־שטייער. זיי זײַנען אויך געווען באַזײַטיקט פון אַלע קאָמיסיעס, וואָס האָבן צו טאָן מיט דער רײַכסטאַג־אַדמיניסטראַציע. אַכוץ דעם, ווי מיר וועלן ווײַ־טער באַווײַזן, האָט דער אינספּעקטער פון דער רײַכסטאַג-געבײַדע, אַ נאַציאָנאַל-סאָציאַליסט, אינעם טאָג פון דער סרייפע געענדערט די אָרדענונג פון די דע-זשורסטוועס אַזוי, אַז וועגן דער דאָזיקער ענדערונג האָט געקאָנט וויסן נאָר דער רײַכסטאַג־פּרעזידענט גערינג, אָבער ניט די דעפּוטאַטן די קאָמוניסטן.

דאָס איז דער זיבעטער ווידערשפּרוך.

וואַן דער ליובע איז ניט קיין קאָמוניסט

דעם 28 פעוורואַל האָט די אָפיציעלע „פּרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" מיטגעטיילט, אַז וואַן דער ליובע „האָט זיך דערקלערט פאַר אַ מיטגליד פון דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי". פון דער ווערסיע, וואָס איז איבערגעגעבן געוואָרן דורך ראַדיאָ, אַז וואַן דער ליובע האָט געהאַט באַ זיך אַ בילעט פון דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, האָט מען זיך אָפּגעזאָגט נאָך אין דער נאַכט פון דער סרייפע, ווײַל זי איז געווען צו אומגלייבלעך. דער ערשטער זשורנאַליסט, וואָס האָט גערעדט מיט וואַן דער ליובען נאָך דער רײַכסטאַג־סרייפע, איז געווען דער קאָרעספּאָנדענט פון דער אַמסטערדאַמער צײַטונג „דע טעלעגראַף". דעם 2־טן מאַרט האָט ער געשריבן אין זײַן צײַטונג:

„מאַרינוס האָט מיר געזאָגט, אַז ער איז שוין עטלעכע יאָר ניט קיין מיטגליד פון קיין שום פּאַרטיי. ער איז ניט קיין איבערצײַגטער קאָמוניסט."

אינעם שמועס מיט אַ לאַנדסמאַן איז וואַן דער ליובע אַרויס פון זײַן ראָליע און האָט דאָס מאָל, אַלס אויסנאַם, געזאָגט דעם עמעס. אינדערעמעסן איז וואַן דער ליובע אין אַפּרעל 1931 יאָר אַרויסגעטראָטן פון קאָמוניסטישן יוגנט־פאַרבאַנד אין ליידען, ווײַל אים האָט געדראָעט אויסגעשלאָסן צו ווערן.

דאָס איז דער 8-טער ווידערשפּרוך.

דעם 2־טן מאַרט 1933 יאָר האָט די „וואָלף־אַגענטור" מיטגעטיילט פון אַמסטערדאַם:

„דער פּרוּוו פון די האָלענדישע קאָמוניסטן אָפּצוזאָגן זיך פון וואַן דער ליובען וועט זיי ניט געלינגען. אין דער זעלבער צײַט, ווען זיי זאָגן זיך פון אים אָפּ, האָט די האַאַגער פּאָליציי געגעבן פּאָלגנדיקע אינפאָרמאַציע: ליובע האָט ניט געוואָלט אונטערוואַרפן זײַנע ראַדיקאַלע אָנשויונגען אונ־טער דער פּאַרזיכטיקער טאַקטיק פון דער האָלענדישער פּאַרטיי. אָבער די האָלענדישע פּאַרטיי האָט אים דורכויס ניט אויסגעשלאָסן, נאָר זי האָט אים בלויז באַזײַטיקט פון די ערשטע רייען און האָט אים געמאַכט צונישט".

אלזאָ, די אָפיציעלע דײַטשישע אינסטאנצן ווילן אונדז איבערצײַגן, אז די דײַטשישע קאָמוניסטישע פארטיי האָט צוגעצויגן אפ דורכצופירן טעראָריסטישע אקטן אזא קאָמוניסט, וואָס די האָלענדישע קאָמוניסטישע פארטיי האָט אים „גע־מאכט צונישט" (אינדערעמעסן איז ווען דער ליובע שוין פון אפרעל 1931 יאָר ניט געווען מער קיין מיטגליד פונעם האָלענדישן קאָמיוג). אָבער צי דען האָבן די נאציאָנאל־סאָציאליסטן זעלבסט ניט באהויפטעט פיל יאָרן נאָכאנאנד, אז די קאָמוניסטישע פארטייען זײַנען צווישן זיך ענג פארבונדן און אז זיי זײַנען בלויז סעקציעס פון קאָמוניסטישן אינטערנאציאָנאל? איז ווי־זשע פאָרט זיך אָט די באהויפטונג דערמיט, אז די אָנפירונג פון דער דײַטשישער פארטיי האָט מיט צעשפרייטע אָרעמס באגעגנט דעם באזײַטיקטן האָלענדישן קאָמוניסט און האָט אים אָנגעטרויט די סאמע קאָנפידענציעלע אופטראָגן?

דאָס איז דער נײַנטער ווידערשפרוך.

וואָס דער ליובע איז קעגן די קאָמוניסטן

אין דער זעלבער מיטיילונג פון דער „וואָלף־אגענטור" ווערט ווײַטער געזאָגט:

„נאָך דעם 22־טן דעקאבער 1932 יאָר איז ליובע, וואָס איז בײַגעווען אפ א פארזאמלונג פון די שטרײַקנדיקע שאָפערס אין האאג, ארויסגעטראָטן מיט א קאָמוניסטישער רעדע. אָט די מיטיילונג פון דער האָלענדישער פאָליצײַ איז ביז גאָר א וויכטיקע באם אָפשאצן די רײַכסטאג-סרייפע אלס אן אָרגאניזירטן טעראָריסטישן אקט פון די קאָמוניסטן".

טאקע בעעמעס, ליובעס אָנטייל אין דער דאָזיקער פארזאמלונג איז ביז גאָר וויכטיק באם אָפשאצן די רײַכסטאג-סרייפע. ווען דער ליובע איז ניט נאָר ניט ארויסגעטראָטן אפ דער פארזאמלונג פון די שטרײַקנדיקע שאָפערס מיט א קאָ־מוניסטישע רעדע, נאָר ער איז שארף אָנגעפאלן, פונקט ווי א סאך מאָל ביז דער דאָזיקער פארזאמלונג, אפ דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פארטיי.

די אָנטיילנעמער פון דער פארזאמלונג באַשרײַבן אזוי ווען דער ליו־בעס ארויסטרעטונג:

„האאג, דעם 12־טן מארט.

„איך האָב זיך פאָריקע וואָך מיט אופרעגונג דערוווּסט פון די בור־זשואזע צײַטונגען וועגן דער מיטיילונג פון דער פאָליצײַ, אז ווען דער ליובע איז קלוימערשט דעם 22 דעקאבער 1932 יאָר ארויסגעטראָטן אפ א שאָפער־פארזאמלונג אינעם האאגער פאָלק־הויז מיט א קאָמוניסטישער רעדע.

אלס האאגער קאָרעספאָנדענט פון „טריביון" בין איך בײַגעווען אפ דער דאָזיקער פארזאמלונג און האָב אָנגעשריבן וועגן איר א באריכט. אזוי ווי די „טריביון" האָט קיין אָרט ניט פאר פולע באריכטן וועגן פאר־זאמלונגען, איז מײַן באריכט ניט דערשינען. צום גליק, האָט ער זיך בא מיר פארהיט, און איך בין געצוונגען אומאָפהענגיק, קעדיי ארויסצופירן אפן ריינעם וואסער די ליגנערס פון דער בורזשואזער פרעסע. איך לייג פאָר דער מאכט אָפצולייקענען די פאקטן פונעם באריכט, וואָס איך ברענג דאָ ווײַטער. דער באריכט איז אונטערגעשריבן פון ארבעטער, וואָס געהערן צו פארשיידענע ריכטונגען.

„די דאָזיקע פאַרזאַמלונג האָט צונויפגערופֿן דער שטרײַק־קאָמיטעט פֿון די טאַקסי־שאָפֿערס צוזאַמען מיטן סינדיקאַליסטישן פּראָפּאַרײַן. אין נאָמען פֿונעם שטרײַק־קאָמיטעט האָט גערעדט דער פּאָרזיצער פֿונעם שטרײַק־קאָמיטעט סטעגנבערגער און דער סעקרעטאַר קאַפּטיצ. אין נאָמען פֿונעם סינדיקאַליסטישן פֿאַרײַן האָט גערעדט ניוועגהיז. נאָך זײַן רעדע איז פֿאָרגעקומען אַ דיסקוסיע. כ׳ פּאַרדולינ האָט זיך באַנוצט מיטן פֿאַל און האָט אין זײַן רעדע פֿאַרטיידיקט די רעוואָלוציאָנערע פּראָפּאָזיציע. אַנדערע כאַווירים, דערינ אויך אײנער אַ סינדיקאַליסט, זײַנען אַרויסגעטראָטן קעגן דערער מיט זײַן שטאַנדפּונקט. וואַנ דער ליובע האָט אויך אָנטײלגענומען אין די דעבאַטן. דעם פּאָרזיצער איז אויסגעקומען עטלעכע מאָל איבערײַסן דעם דאָזיקן „רעדנער״, ווײַל ער האָט גערעדט ניט צו דער זאַך. זײַן אַרויסטרעטונג האָט געטראָגן אַ פֿולשטענדיק ניט ערנסטן כאַראַקטער. ער האָט עטלעכע מאָל פֿאַרלאָרן דעם פֿאָדעם און זיך איבערגעכאַזערט. גע־זאָגט האָט ער פֿאָלגנדיקעס:

„אין דעם דאָזיקן שטרײַק האָבן די אָרגאַניזאַציעס ווידעראַמאָל באַוויזן, אַז זײ נאַרן אָפּ די אַרבעטער. די שאָפֿערס שטרײַקן שוין אָט 7 כאָדאָשים און מיר קאָנען מיט זיכערקײַט זאָגן, אַז דער שטרײַק איז דורכגעפֿאַלן. דער „נײַער פּראָפּאַרײַן״ האָט זיך געײַלט פֿאַראַטן די שאָפֿערס, און אין די לעצטע טעג האָט די אָרגאַניזאַציע שוין ניט געקאָנט שטיצן דעם שטרײַק, ווײַל אין קעגנפֿאַל וואָלט זי געבראָכן דעם אָפּמאַך מיט די באַלעבאַטים.

„N.A.S.״ מיט באָומאַנען בעראָש האָט אויסגענוצט די אומצופֿרידנקייט פֿון די שאָפֿערס און זײ צוגעזאָגט קאָלעראַלע גליקן. די שאָפֿערס האָט מען געהעצט צו אַן אַרויסטרעטונג און עס איז דערקלערט געוואָרן אַ שטרײַק. אָבער ווען די אָרגאַניזאַציעס האָבן דערזען, אַז דער שטרײַק פֿאַרציט זיך און שלינגט אײַן צו פֿיל געלט, האָבן די פּראָפֿביוראָקראַטן מיט די דירעקטערישע געהאַלטן אָנגעהויבן פֿירן אונטערהאַנדלונגען מיט די באַלעבאַטים — הינטער דער פּלייצע פֿון די שאָפֿערס. עס איז קלאָר, אַז די אַרבעטער האָבן אויך איצט, שוין צום ווײַפֿטן מאָל, ניט געקאָנט האַנדלען זעלבשטענדיק. בײַס דעם שטרײַק האָבן געדאַרפֿט שטרײַקן אַלע. דאָך האָט אַ טײל טאַקסיס געאַרבעט. מע האָט זיך געדאַרפֿט מיט קראַפֿט קעגנשטעלן קעגן דעם. קײן אינדיווידועלע אַרויסטרעטונגען זײַנען ניט געווען. דער שטרײַק פֿון די טעקסטיל־אַרבעטער איז אויך דורכגעפֿאַלן. די צײַט פֿון שטרײַקן איז שוין אוועק, איצט דאַרף מען געפֿינען עפּעס אַנדערש. אָבער דאָס וועט מעגלעך זײַן ערשט דעמלט, ווען פֿרײַער וועלן צעקלאַפּט ווערן אַלע אָרגאַניזאַציעס, דערינ אויך די סינדיקאַליסטישע. וואָס האָט געטאָן ניוועגהיז פֿאַר די בוי־אַרבעטער? גאָרנישט, טאַקע גאָר גאָרנישט, און איצט נאַרן די אָרגאַניזאַציעס, סײַ די רעכטע סײַ די לינקע, אָפּ די שאָפֿערס. זײ באַמיען זיך צו פֿאַרברייטערן זייערע קלײנע קאַדרען. די רעוואָלוציאָנערע פּראָפּאָזיציע אָדער די קאָמוניסטישע פּאַרטײ (דאָס איז אײנס און דאָס זעלבע) האָט אויך אָנגעווענדט אינעם שטרײַק פֿון די טעקסטיל־אַרבעטער אַ פּאָליטיק פֿון בענאַרערײַ. און,

פונקט ווי די אנדערע אָרגאניזאציעס, האָט זי גאָרניט געטאָן פאר זיי. “N.A.S.,,
און דער „נייַער פראָפאריינ״ פירט אויכ א רעפאָרמיסטישע פאָליטיק (דער פאָרזיצער בעט וואנ דער ליובעע ריידנ צו דער זאכ און קירצער). די שאָפערס דארפנ יעדער איינער אליינ זיכ פארטיידיקנ און אָפזאָגנ זיכ פונ דער הילפ פונ וועלכע־ניט-איז אָרגאניזאציעס אונ פארטייענ. יעדער איינער קעמפט פאר זייַנע אייגענע אינטערעסנ. מע דארפ זוכנ נייַע קאמפפאָרמענ, די אָרגאניזאציעס האָבנ שוינ אָפגעלעבט זייער צייַט.

„ער האָט די גאנצע צייַט געהאלטנ אינ איינ איבערכאזערנ זיכ. דערנאָכ האָט ער גענומענ אָנפאלנ פערזענלעכ אפ ניוועוהיזנ אונ סאָפקאָלסאָפ האָט ער זיכ פארפלאָנטערט אונ ניט געוווסט מיט וואָס צו ענדיקנ. דער פאָרזיצער זאָגט אימ, אז זייַנ צייַט האָט זיכ שוינ געענדיקט אונ אז די פארזאמלונג האָט זיכ צו פיל פארצויגנ. ניוועוהיז האָט אינ זייַנ ענטפער דערקלערט, אז ער האָט ניט געקאָנט ווי געהעריק נאָכשפירנ נאָכנ גערדאנקענ־גאנג פונעם דאָזיקנ רעדנער; ער האָט בלויז פארשטאנענ, אז דער רעדנער איז קעגנ אלערליי אָרגאניזאציעס.

„אלס רעדאקטער פונ „טריביונ״ האָב איכ געהאלטנ פאר מייַנ כויוו צו דעמאסקירנ די ליגנערישע קאמפאניע פונ דער פאָליציי. די קאָמוניסטישע פארטיי איז פאר מאסנ־ארויסטרעטונגענ. זי איז קעגנ אינדיווידועלע אקטנ.

האאג, אָליענבערג. אונטערשריפט: א. טערא ל״.

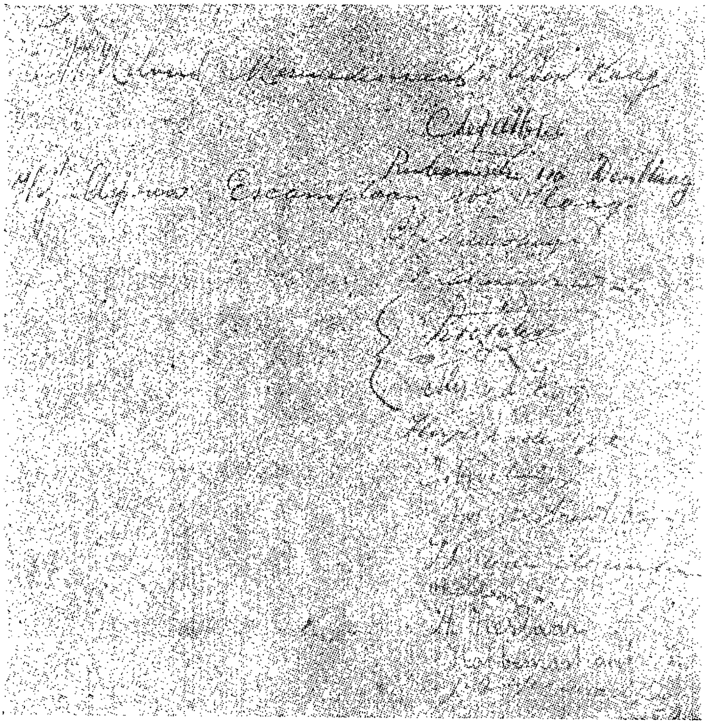

— „מיר, אונטערגעשריבענע, דערקלערן, אז מיר זײַנען בײַגעווען אפ דער פארזאמלונג, ווען ווען עס רעדט זיך אין דעם דאָזיקן באריכט, און אז וואן דער ליובע איז ארויסגעטראָטן אפ דער דאָזיקער פארזאמלונג פונקט אזוי, ווי עס ווערט דערציילט אינעם באריכט". (16 אונטערשריפטן).

דאָס איז דער צענטער ווידערשפרוך.

אָט דעם ווידערשפרוך דעקן אופ אומאָפּהענגיקע אָנטיילנעמער פון דער שאָפערן־פארזאמלונג אין האאג.

דעם 4-טן מארט האָט דער אָנפירער פון דער פּאָליטישער פּאָליציי מיטגע־טיילט, אז וואן דער ליובע באזיצט די דײַטשישע שפראך. פון דעם, וואָס עס דערציילן וואן דער ליובעס אלע פרײַנט, און אויך די זשורנאל־סטן, וואָס האָבן אים באזוכט אין טפיסע און וואָס האָבן מיט אים גערעדט, איז צו זען פונקט פארקערט: וואן דער ליובע רעדט זייער שווער אַפּ אַ געבראָכענעם דײַטש. דעם 28־טן פעווראל האָט „לאָקאל אנצײַגער" מיטגע־טיילט, אז וואן דער ליובע קאָן פארהערט ווערן בלויז מיט דער הילף פון אן איבערזעצער.

דאָס איז דער עלפטער ווידערשפרוך.

אין דער זעלבער מיטיילונג פונעם אָנפירער פון דער פּאָליטישער פּאָליציי ווערט געזאָגט:

„וואן דער ליובע איז ביכלאל באוווּסט דער פּאָליציי אלס קאָמוניס־טישער אגיטאטער. דעם 28־טן אפּרעל 1931 יאָר האָט אים די פּאָליציי ארעסטירט אין גראָנאו (וועסטפאליען) פאר פארקויפן „טענדענציעזע קאָ-מוניסטישע קארטלעך".

אינדערעמעסן האָט וואן דער ליובע פארקויפט אין גראָנאו פּאָסט־קארט־לעך מיט זײַנעם און זײַן פרײַנט האָלווערדאס בילדער. אפן קארטל איז פאראן אזא טעקסט (אין 4 שפּראכן):

„מארינוס וואן דער ליובעס און ה. האָלווערדאס ארבעטערישע, ספּאָרטיווע און אופקלערערישע רײַזע איבער אייראָפּע און ראטנפאר־באנד. אָנהייב פון דער רײַזע פון ליידען דעם 14־טן אפּרעל 1931 יאָר".

קיין וואָרט ניט מער, קיין קלענסטע אָנצוהערעניש וועגן קאָמוניסטישער אגיטאציע. איבעריקנס, ארעסטירט וואן דער ליובען האָט מען בלויז דערפאר, ווײַל ער האָט ניט געהאט קיין דערלויבעניש אפ צו פארקויפן אין גאס קארטלעך.

דאָס איז דער צוועלפטער ווידערשפרוך.

דער אָנפירער פון דער בערלינער פּאָליטישער פּאָליציי ד"ר דילס זאָגט ווײַטער:

„ער (וואן דער ליובע) האָט זיך מוידע געווען אפן פארהער בלויז אפ וויפל אים האָבן דעמאסקירט די בײַוועזנדיקע איידעס".

מיט עטלעכע שורעס ווײַטער אין דער זעלבער מיטיילונג ווערט גע־זאָגט:

„ער (וואן דער ליובע) האָט זיך פולשטענדיק מוידע געווען".

היטלערס רעגירונג האָט ניט אָנגערופנ די בײַוועזנדיקע פונ דער אונטער־צינדונג.

אפילע די אָפיציעלע „פרײַסישע פרעסע־ביוראָ“ האָט ניט באַהויפטעט, אַז פאָליצײ־לײַט אָדער עמעצער אַנדערש האָבנ געזענ ווי וואַנ דער ליובע האָט אונטערגעצונדנ דעמ רײַכסטאַג. אַלזאָ, אויב מע זאָל נאָכפאָלגנ דילס מיטײלונג, האָט וואַנ דער ליובע ביכלאַל ניט געדאַרפט מוידע זײַנ זיכ אינ דער אונטערצינדונג. פונ דער אַנדער זײַט, באַהויפטעט דער זעלבער דילס, אַז וואַנ דער ליובע האָט זיכ פולשטענדיק מוידע געווענ.

דאָס איז דער דרײַצעטער ווידערשפרוכ.

וואַנ דער ליובע איז קײנמאָל ניט געווענ אינ פסער

מיר ברענגענ ווײַטער די מיטײלונג פונ דער אָוונט־אויסגאַבע פונ „לאָקאַל אַנצײַגער“, ווו עס ווערט אָנגעוויזנ, אַז וואַנ דער ליובע האָט זיכ געלערנט אינ מאָסקווע. די דאָזיקע מיטײלונג האָט געדינט אַלס אויסרײד פאַר א ווילדער קאַמ־פאַניע קעגנ פסער. „לאָקאַל אַנצײַגער“ האָט די דאָזיקע מיטײלונג געבראַכט אינ א שרײַענדיקער פאָרמ:

Reichstagsattentäter in Rußland ausgebildet.

Die Mitteilung der holländischen Polizei.

Drahtbericht unseres Korrespondenten.

W. Amsterdam, 28. Februar. Wie die Amsterdamer Polizei mitteilt, ist der festgenommene Reichstagsattentäter ... vorgerufen, die durch die Brandstiftung im deutschen Reichstagsgebäude ...

די מיטײלונג פונ „לאָקאַל אַנצײַגער“ פונ 28־טנ פעווראַל 1933 יאָר.

אינדערעמעסנ האָט די האָלענדישע פאָליצײ קלאָר ניט געגעבנ אַזעלכע יעדיעס. וואַנ דער ליובע אַלײנ האָט קײנמאָל ניט באַהויפטעט, אַז ער איז געווענ אינ פסער. זײַנ פוס איז קײנמאָל אינ פסער ניט געווענ.

דאָס איז דער פערצעטער ווידערשפרוכ.

וואַנ דער ליובע איז אַרויס פונ לײדענ צווישנ דעמ 13־טנ אונ 15־טנ פעווראַל, ווי די „פאָסישע צײַטונג“ האָט מיטגעטײלט (דעמ 2־טנ מאַרט 1933 יאָר), האָט ער אינ דער נאַכט פונ 17־טנ אפנ 18־טנ פעווראַל גענעכטיקט אינעמ נאַכטלעגער־הויז אינ גלינדאָוו אַמ־ווערדער. דעמ 18־טנ פעווראַל איז ער פונדאַנענ אַוועק צופוס קײנ בערלינ. ער קאָמיסאַר פונ קרימינאַל־אויס־שפירונג גײזיג האָט אינ אַנ אינטערוויו, וואָס ער האָט געגעבנ א האָלענדישנ זשור־נאַליסט דעמ 13־טנ מאַרט, באַהויפטעט, אַז וואַנ דער ליובע האָט זיכ באַקענט מיט

די קאָמוניסטן אפּן רעגיסטריר-פּונקט פאַר ארבעטלאָזע און אזויאַרום איז ער אריינגעפאַלן אינעם קאָמוניסטישן „אקציע־קאָמיטעט". וואַן דער ליובע האָט גע קאָנט אָנקומען קיין בערלין ניט פריער ווי שאַבעס דעם 18-טן פעוורא אינ־ אָוונט. אַפּ מאָרגן, זונטיק, זיינען די רעגיסטריר־פּונקטן געווען פאַרמאַכט. אַלזאָ, אויב מע זאָל גלייבן דעם פּאָליציייִשן אינטערוויו, האָט וואַן דער ליובעס באַ־ קאַנטשאַפט מיט די קאָמוניסטן אַפּן רעגיסטריר־פּונקט פאַר ארבעטלאָזע געקאָנט פּאָרקומען ניט פריער ווי מאָנטיק דעם 20־טן פעווראַל. איצט שטעלט זיך פאָר אזא לאַגע: א האָלענדער, וואָס רעדט א געבראָכענעם דייטש און האָט ניט קיין שום צייגענישן פון דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, באַקענט זיך אין איינעם פון די פּונקטן פאַר ארבעטלאָזע מיט קאָמוניסטן, זיי פירן אים צונויפּ מיט דער העכסטער פּאַרטיי-אָנפירונג, און אָט די פּאַרטיי־אָנפירונג כאַפּט פון דער העלער הויט און באַופטראָגט אים אונטערצוצינדן דעם 27־טן פעוורא דעם דייטשישן רייכסטאַג!

דאָס איז דער פּופּצעטער ווידערשפּרוך.

די מיטיילונג פון דער אָפיציעלער „פּרייסישער פּרעסע־ביוראָ" פון 1-טן מאַרט 1933 יאָר באַהויפּטעט, אז:

„דער ארעסטירטער (וואַן דער ליובע) פלעגט שטענדיק בייזיין אַפּ די זיצונגען פון קאָמוניסטישן אקציע-קאָמיטעט און פלעגט באַשטיין, אַז מע זאָל אים צוציען צום אָנטייל אין דער אונטער־ צינדונג".

דערויף האָט דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער דייטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי דעם 3־טן מאַרט 1933 יאָר געענטפערט:

„עס פאַרשטייט זיך, אַז ניט אין רייכסטאַג, ניט אין וועלכן־עס־איז אנדער אָרט זיינען קיינמאָל ניט פאָרגעקומען קיין זיצונגען פון עפּעס א קאָמוניסטישן אקציע־קאָמיטעט, ווו וואַן דער ליובע, וואָס איז ארעסטירט געוואָרן אין רייכסטאַג, זאָל זיך האָבן געהאַט באַטייליקט. ערשטנס, עקזיס־ טירט ניט קיין שום קאָמוניסטישער אקציע־קאָמיטעט, עס איז פאַראַן בלויז א צענטראַל־קאָמיטעט פון דער דייטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און זיין פּאָליטישע ביוראָ. צווייטנס, איז אין די זיצונגען פון דער קאָמוניסטי־ שער פּאַרטיי אָדער פון די אָדער אנדערע אָרגאַניזאַציעס אירע באַטייליקן זיך ניט קיין זייטיקע מענטשן, וואָס זיינען ניט קיין מיטגלידער פון דער דייטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און ניט קיין מיטגלידער פון אוועל־ כער-עס־איז אנדער סעקציע פון קאָמינטערן".

אָט דער ענטפער אַפּ געריגנס אויסטראַכטענישן איז דער זעכצעטער ווי־ דערשפּרוך.

„קאַטאַקאָמבעס" אין קארל ליבקנעכט־הויז

די מיטיילונג פון דער אָפיציעלער „פּרייסישער פּרעסע־ביוראָ" פון 28־טן פעווראַל 1933 יאָר זאָגט:

„צווישן די הונדערטער צענטנערס בייזוויליקע דאָקומענטן, וואָס די פּאָליציי האָט געפונען ביים דער אונטערזוכונג אינעם קארל ליבקנעכט־

הויז, האָט מען געפונען אַן אינסטרוקציע וועגן דורכפירן דעם קאָמוניסטישן טעראָר אַף אַ באָלשעוויסטישן אופן. אין העסקעם מיט דעם דאָזיקן פּלאַן האָט מען געדאַרפט אונטערצינדן מיניסטעריומס און רעגירונג־געביידעס, מוזייען, פּאַלאַצן און די וויכטיקסטע אונטערנעמונגען. בייס אומאָרדענונגען און צוזאַמענשטויסן האָבן גרופּעס טעראָריסטן געדאַרפט טרייבן פאָרויס אין די ערשטע ריי פרויען און קינדער, און אויב מעגלעך, די פאַמי־ליעס פון פּאָליציי־לייט. דאָס אַנטדעקן די דאָזיקע מאַטעריאַלן האָט געמאַכט פאַר אומעגלעך פּלאַנמעסיק דורכצופירן די באָלשעוויסטישע רעוואָליוציע״.

דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט דעם 3־טן מאַרט 1933 יאָר דערקלערט:

„די דײַטשישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט שוין דעם 30־טן יאַנוואַר 1933 יאָר באַזײַטיקט פונעם קאַרל ליבקנעכט־הויז דעם גאַנצן מאַ־טעריאַל, וואָס באַרירט איר איצטיקע פּאָליטישע טעטיקייט, און האָט אָפּ־געשטעלט איר גאַנצע קאַנצעלאַרישע אַרבעט אינעם קאַרל ליבקנעכט־הויז. בלויז אין די געביידעס פונעם צענטראַל־קאָמיטעט און פונעם בערלינ־בראַנדענבורגער געגנט־קאָמיטעט זײַנען געבליבן איינע־צוויי פּערזאָנען פאַר אופנאַמען און אָנפראַגעס אַאַוו.״

דער רײַכסטאַג־דעפּוטאַט ווילהעלם קענען, איינער פון די אָנפירער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וואָס האָט אין די פעברואַל־טעג קעסיידער געאַרבעט אינעם קאַרל ליבקנעכט־הויז, האָט אונדז געגעבן פּאָלגנדיקע אינפאָרמאַציע וועגן די אונטערזוכונגען אינעם דאָזיקן הויז:

„דעם 17־טן פעברואַל פאַר מיטיק האָט אַ קאָלאָסאַלע מאַכנע באַאַמטע פון קרימינאַל־אויספירונג, באַגלייט פון עטלעכע פּאָליציי־אָטריאַדן, אַרײַנגע־ריסן זיך אין קאַרל ליבקנעכט־הויז און פאַרנומען דאָרט אַלע געביידעס. ווידעראַמאָל, שיר ניט צום הונדערטסטן מאָל, זײַנען אַלע געביידעס, אַלע ווינקעלעך און שפּאַרונקעלעך, אַלע אַלמערס און קאַסטנס אונטערגעזוכט געוואָרן אַפן סאַמע זאָרגזאַמסטן אופן. די פּאָליציי האָט מיטגענומען מיט זיך אייגענע שליאָסערס, סטאָליערס אַאַוו.; זיי האָבן לויט אַלע קלאָלים פון דער קונסט צענומען אָפּ טיילן אייניקע שרײַבטישן, צו וועלכע עס זײַנען קיין שליסלען ניט געווען. זיי האָבן זאָרגזאַם אַרומגעכאַפּט אויך די קעלער־געביידעס. דאָ זײַנען ווי געוויינלעך געווען אָנגעוואָרפן מאַטער־יאַלן, וואָס זײַנען פאַרבליבן פון אַ ריי קאַמפּאַניעס פאַר פיל יאָרן און אויך אומגעקערטע עקז. פון ביכער און בראָשורן. אַכוץ דעם האָבן זיך אין די קעלערס געפונען פּאַפּיר־לאַגערס און לאַגערס פון דער ביכער־קראָם. דעמלט האָבן די פּאָליציי־קאָמיסאַרן נאָך געהאַלטן פאַר זייער כויוו צו ווײַזן מיר, אַף מײַן פאָדערונג, די דאָקומענטן, וואָס זײַנען קאָנפיס־קירט געוואָרן, אַלס פאַרדעכטיקע, און פאָרמעל פעסטשטעלן דעם פאַקט, אַז זיי ווערן קאָנפיסקירט. די פּאָליציי פלעגט נאָך אפילע אַרויסגעבן וועגן דעם אַ קוויטאַנציע. בייס אָט דער אונטערזוכונג, זייער אַ זאָרגזאַמער און אַ לאַנגדויערנדיקער, האָט מען ניט געפונען ניט דאָס בוך „די קונסט פונעם באַוואָפנטן אופשטאַנד״, ניט וועלכע־עס־איז אַנדערע „געפערלעכע״ ליטע־

ראטור. וועגן דעם איז אויך ניט געווען קיין רייד אין די פּאָליציי־שע מיטיילונגען דירעקט נאָך דער אונטערזוכונג. ערשט אין זיבן טעג ארום, כאָטש איך בין קימאַט אַלע טאָג צוזאַמען מיט די פּאָליציי־קאָמיסארן גע־ווען אין קארל ליבקנעכט־הויז, קעדיי צו באַקומען די פּאָרוואַל־ליטעראַ-טור, — ערשט אין 7 טעג אַרום האָט דער פּאָליציי־פּרעזידיום פּלוצעם מיט־געטיילט, אַז בּאַ דער נייַער אונטערזוכונג אין די „קאַטאַקאָמבעס" האָט מען געפונען „געפערלעכע" ליטעראַטור, דערין אויך דאָס בוך „די קונסט פון באַוואָפנטן אופשטאַנד". אָט די קלוימערשט נייַע אונטערזוכונג, אויב זי איז בּיכלאַל פּאָרגעקומען, איז פּאָרגעקומען אָן קיינע ציוויל־אייַ־דעס און, אָן אַ פּאָרשטייער פונעם פּאַרייניקטערעסירטן צאַד. דאָס איז נאָך מער סימפּטאָמאַטיש, וואָס גראָד אין יענע טעג האָב איך זיך קימאַט אַלע טאָג געפונען אינעם קארל ליבקנעכט־הויז, ווו איך האָב געפירט אונטער־האַנדלונגען מיט די פּאָליציי־קאָמיסארן וועגן אַרויסגעבן און אַרויספירן די אַגיטאַציאָנעלע פּאָרוואַל־ליטעראַטור, פּאַפּיר, ביבליאָטעקן אדג. אַלזאָ, כאָטש מע האָט מיר אַלע טאָג געקאָנט האָבן אָפּן אָרט, בין איך ניט אייַנגעלאַדן געוואָרן בּייַצוזייַן בייַס דער אונטערזוכונג און מע האָט מיר ניט צו וויסן געגעבן אויך שפּעטער וועגן די מאַטעריאַלן, וואָס מע האָט קלוימערשט געהאַט געפונען. און געבן מיר צו וויסן וועגן דעם איז געווען זייער לייַכט, ווייַל אַפילע נאָכן 24־טן פעווראַל בין איך שאַבעס דעם 25־טן און מאָנ-טיק דעם 27־טן פעווראַל ווידעראַמאָל געווען אין קארל ליבקנעכט־הויז און האָב אין מעשעך פון לאַנגע שאָען געפירט אונטערהאַנדלונגען מיט די פּאָליציי־באַאַמטע און קאָמיסארן.

„דעם 25־טן פעווראַל, נאָך דעם, ווי אין דער בורזשואַזער פּרעסע האָבן זיך שוין באַוויזן שרייַענדיקע סענסאַציאָנעלע מיטיילונגען וועגן אונ־טערערדישע גענג, געוועלבן און קאַטאַקאָמבעס, האָב איך, פּאַרענדי-קנדיק די אָרדנטלעכע אונטערהאַנדלונגען וועגן אַרויסגעבן די מאַטעריאַלן פאַר דער פּאָרוואַל־קאַמפּאַניע, זיך געווענדט צום עלטסטן קאָמיסאַר מיט אַ פּראַגע: ווו, אייגנטלעך, געפינען זיך די „קאַטאַקאָמבעס"? דערבּייַ זייַנען בּייַ־געווען עטלעכע כאַווײרים, וואָס האָבן אייַנגעפּאַקט די דערמאָנטע מאַטער-יאַלן פאַר דער פּאָרוואַל־קאַמפּאַניע. אַלס ענטפער אַף מייַן פּראַגע האָט דער קאָמיסאַר, צו אונדזער פּאַרווונדערונג, באַוויזן אונדז אַן אָפּוואַרף־ברעט אַפן דיל צו דער קעלער־געבייַדע, אומגעפער פון עפּעס מער ווי אַ מעטער די ברייט; דאָס ברעטל איז געווען אונטערגעהויבן אַזוי, אַז מע האָט געקאָנט זען דאָס לייטערל, וואָס פירט אין קעלער. איינער פון די כאַווײרים אַר־בעטער, וואָס האָט פיל יאָרן געדינט אין דעם דאָזיקן הויז אַלס אייַנפּאַ־קער און טרעגער און האָט אים געוווּסט, ווי זייַנע פינף פינגער, האָט מיט-אַמאָל אויסגעשריען: „אָט האָסטו דיר! דאָס איז דאָך אונדזער אַלטער ביר־קעלער!" מיר האָבן זיך אַלע פּאַנאַנדערגעלאַכט מיט אַ האָמערישן גע־לעכטער און דערנאָך האָבן מיר נאָכאַמאָל אין איין קאָל פּאַרגעבן אַ קאַ־טעגאָרישע פּראַגע: „הייסט עס, אָט דאָס זייַנען אייַערע קאַטאַקאָמבעס?". דער קאָמיסאַר האָט אַף דעם געענטפערט בלויז מיט אַ פּאַרשעמטן שאָקל מיטן קאָפּ.

„פריער איז אַף דעם אָרט אין הויז ווירקלעך געווען אַ ביר־קעלער.

פונקט אזוי פּאַשעט דערקלערן זיך אויך די אונטערערדישע גענג, דורך וועלכע מע האָט קלוימערשט געקאָנט אנטלויפן און ארויסגיין אף די שכיינעסדיקע גאסן. דאָס קארל ליבקנעכט־הויז איז א ראָג־הויז, דאָרט האָבן זיך פריער געפונען קאָנטאָרן פון אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען; די קע־לערס האָבן געדינט אלס באַהילפיקע ווארשטאטן און לאַגערס. אָט־אָ די קעלערס האָט גערינגס פּאָליציי אָנגערופן אונטערערדישע געוועלבן, דורכ־גאנגען און קאטאקאָמבעס".

אָט די ביידע דערקלערונגען, די דערקלערונגען פונעם צענטראַל־קאָמיטעט פון דער דײַטשישער קאָמפּארטיי און ווילהעלם קענענס דערקלערונג, דעקן אוף דעם זיבעצעטן ווידערשפּרוך אין די אָפיציעלע מיטיילונגען.

„דער סיגנאל צום בירגערקריג"

דעם 28־טן פעברואר 1933 יאָר האָט די „פּרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" מיט־געטיילט:

„די רײַכסטאַג־סרייפע האָט געדארפט דינען אלס סיגנאל צו א בלוטיקן אופשטאנד און צו א בירגערקריג. שוין דינסטיק 4 אזייגער אינדערפרי האָבן זיך געדארפט אָנהייבן גרויסע רויבערײַען אין בערלין. עס איז פעסט־געשטעלט, אז פון היינטיקן טאָג אָן האָבן זיך אין גאנצן דײַטשלאַנד גע־דארפט אָנהייבן טעראָריסטישע אקטן קעגן איינצלנע פּערזאָנען, קעגן פּרי־וואטן אייגנטום, קעגן לעבן און פארמעגן פון דער פרידלעכער באַפעל־קערונג. גלײַך נאָך דעם האָט זיך געדארפט אָנהייבן א בירגערקריג".

דעם 4־טן מארט 1933 יאָר האָט די „פּאָסישע צײַטונג" געשריבן:

„אדאנק דער טעטיקײַט פון דער פּאָליציי האָט דער דאָזיקער מא־טעריאל ביז איצט ניט געקאָנט פאנאנדערגעגעבן ווערן אלע קאָמוניסטן. דער מאטעריאל האָט זיך געפונען אין א פארשיפרירטן אויסזען בלויז אין די הענט פון אייניקע פּארטיי־טוער".

די לעצטע אונטערזוכונג אין קארל ליבקנעכט־הויז איז פּאָרגעקומען דעם 24־טן פעברואר. בייס דער דאָזיקער אונטערזוכונג האָט מען קלוימערשט געפונען טעראָריסטישע מאטעריאלן. די פּאָליטישע פּאָליציי באַהויפּטעט, אז די אינ־סטרוקציעס וועגן טעראָר זײַנען ניט אריינגעפאלן אין די הענט פון אלע קאָמוניסטן, נאָר זיי זײַנען געווען באוווסט בלויז אייניקע פּארטיי־טוער. אלזאָ, אין דער צווישנ־צײַט פון 3 טעג, פון 24־טן ביז 27־טן פעברואר אײַנגעשלאָסן, וואָלט די דײַטשישע קאָמוניסטישע פּארטיי געדארפט:

ערשטנס, אריבערוואַרפן דעם מאטעריאל פון קארל ליבקנעכט־הויז אין/אלע ראַיאָנען פון דײַטשלאנד,

צווייטנס, פאָרמירן פאר דעם דאָזיקן טערמין גרופּעס אף דורכצופירן דעם טעראָר,

דריטנס, אינסטרוקטירן די דאָזיקע גרופּעס און אויסלערנען זיי די טעכניק פון טעראָריסטישע אטענטאטן,

פערטנס, צוגרייטן און אָרגאניזירן די איבעריקע פּארטיי־מיטגלידער צום ביר־גערקריג, וואָס האָט געדארפט פּאָרקומען נאָך די דאָזיקע טעראָר־אקטן. די דײַ־

טשישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אין פעוראַל געציילט העכער 300 טויזנט מיטגלידער, וואָס זיינען געווען צעזייט איבערן גאַנצן לאַנד. קעדיי אין פאַרלויף פון דריי טעג דורכפירן די דאָזיקע אַלע פּלענער, וואָס די אָפיציעלע מיטיילונגען אינקרימינירן איר, האָט די דייטשישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי געדאַרפט אָפּטאָן עמעצע וווּנדער.

אזויאַרום, קעגנשטעלנדיק די ביידע אָפיציעלע מיטיילונגען, קאָן מען אויפדעקן דעם אכצעטן ווידערשפּרוך.

געריגג פאַרעפנטלעכט ניט די „דעמאַסקירנדיקע" מאַטעריאַלן

דעם 1־טן מאַרט 1933 יאָר איז די אָפיציעלע „פּרייסישע פּרעסע־ביוראָ" אַרויסגעטראָטן מיט אזא מיטיילונג:

„דאָס פּרייסישע אינערן־מיניסטעריום דערקלערט, אז דער אויסעראָרדנטלעכער דעקרעט פון דער אימפּעריִשער רעגירונג פון 28-טן פעוראַל קעגן דער קאָמוניסטישער געפאַר באשטימט, פאַר פאַרשיידענע פאַרברעכנס באַזונדערס האַרבע שטראָפן, דאָס איז נייטיק צוליב דער פולשטענדיק דערוויזענער אַקטועלער געפאַר פון אַ סיסטעמאַטישן קאָמוניסטישן אומענטשלעכן טעראָר. די דאָזיקע טעראָר־סיסטעם האָט געדאַרפט אַריינוואַרפן דייטשלאַנד אינעם כאַאָס פון באָלשעוויזם. אַטענטאַטן אויף איינצלנע פאָלק־און מעלוכע־פירער, טעראָריסטישע אַקטן קעגן באַזונדערס וויכטיקע אונטערנעמונגען און געזעלשאַפטלעכע טוער, פאַנגען אַלס אָרוועס פרויען און קינדער פון באַרימטע פּערזענלעכקייטן, — דאָס אַלץ האָט געדאַרפט אַריינוואַרפן דאָס דייטשישע פאָלק אין אַ צושטאַנד פון שוידער און שרעק און פּאַראַליזירן בא די בירגער יעטווידער ווילן צו אַ ווידערשטאַנד.

„דער אימפּעריִשער קאָמיסאַר אינעם פּרייסישן אינערן־מיניסטעריום, דער מיניסטער געריגג, וועט אין דער קירצסטער צייט פאַרעפנטלעכן די דאָקומענטן, וואָס באַשטעטיקן די נייטיקייט פון אַלע אָנגענומענע מאָסמיטלען. היינט צו טאָג ווערט בלויז דורכגעקוקט דער אויסערגעוויינלעך ברייטער מאַטעריאַל פונעם שטאַנדפּונקט, אז דאָס פאַרעפנטלעכן דעם דאָזיקן מאַטעריאַל זאָל ניט שאַפן נאָך אַ גרעסערע געפאַר פאַר דער מעלוכע־זיכערקייט".

די דאָזיקע דאָקומענטן זיינען נאָך ביז היינטיקן טאָג ניט פאַרעפנטלעכט. דאָס איז דער נײַנצעטער ווידערשפּרוך.

געריגג לייקנט זיך אליין אָפּ

דעם 2־טן מאַרט 1933 יאָר האָבן די „דייטשע אַלגעמיינע צייטונג" און די „טעגליכע רונדשאַו" אָפּגעדרוקט פאָלגנדיקע מיטיילונג פון דער אָפיציעלער „פּרייסישער פּרעסע־ביוראָ":

„אין אַ געוויסן טייל פון דער אויסלענדישער פּרעסע פאַרשפּרייטן די דייטשישע מאַרקסיסטן רעכילעס, אז דעם רייכסטאַג האָבן אונטערגעצונדן

ניט די קאָמוניסטן, נאָר די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. די איניציאַטאָרן פונ דער דאָזיקער רעכילעס זײַנען שוינ ארעסטירט. אונ, ווי נאָר עס וועט זיכ פארענדיקן די אויספאָרשונג, וועלן זיי באקומענ די פארדינטע שטראָפ. צווישנ אנדערנ, באהויפּטעט מענ, אז דער ארעסטירטער האָלענדישער קאָמוניסט איז אינדערעמעסנ א פּראָוואָקאטער אונ אז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער האָבנ אימ אונטערגערעדט צו דער אונטערצינדונג. דאָס איז קלוימערשט צו זענ פונ דעמ, וואָס, האגאמ דער אונטערצינדער האָט באַנוצט אלס ברענ־מאטעריאַל זײַנ ראָק אונ העמד, האָט ער אינ דער זעלבער צײַט ניט געזאָרגט וועגנ באפרײַענ זיכ פונ זײַנע קאָמוניסטישע דאָקומענטנ אונ פּאספּאָרט, וואָס מע האָט בא אימ געפונענ. עס איז אויכ קלוימערשט כאראקטעריסטיש דער אומשטאנד, וואָס די פּאָליציי האָט ניט פארעפנטלעכט די פּאָטאָגראפיע פונעמ אונטערצינדער אונ די פּאָטאָגראַפישע בילדער פונ די דאָקומענטנ, וואָס מע האָט בא אימ געפונענ אונ האָט אויכ ניט באשטימט קיינ פּרעמיעס פאר די פּערזאָנענ, וואָס קאָנענ געבנ ווײַטערדיקע אָנווײַזונגענ וועגנ דעמ פארברעכער אונ דערווײַזנ זײַנ פארבינדונג מיט די קאָמוניסטישע אונ סאָציאַל־דעמאָקראַטישע טוער. ווי מע באהויפּטעט, איז אָט די אָרדענונג, וואָס איז אינגאנצנ ניט אָנגענומענ פאר גרויסע פארברעכנס, קלוימערשט א באווײַז, אז די מאכט האָט געשטערט אופצודעקנ די אומשטענדנ פונעמ פארברעכנ. אזא אופירונג פונ דער מאכט דערקלערט מענ מיט דעמ, וואָס זי וויל קלוימערשט אויסנוצנ די פּראָוואָקאציע אלס אויסרייד פאר א קאמפּאניע קעגנ די מארקסיסטנ.

די אָפיציעלע קרײַזנ דערקלערנ וועגנ דעמ, אז אזעלכע רעכילעסדיקע קאָמבינאציעס האָבנ זעלבסטפארשטענדלעכ קיינ שומ גרונט ניט. די פּאָטאָגראפיע פונעמ אונטערצינדער אונ די פּאָטאָגראפישע בילדער פונ די דאָקומענטנ, וואָס מע האָט בא אימ אָפּגענומענ, זײַנענ ביז איצט ניט פארעפנטלעכט געוואָרנ בלויז אינ די אינטערעסנ פונ דער אויספאָרשונג. זיי וועלנ פארעפנטלעכט ווערנ אינ מעשעכ פונעמ הײַנטיקנ טאָג. די בערלינער קאָרעספּאָנדענטנ פונ די אויסלענדישע צײַטונגענ קאָנענ הײַנט באקומענ די דאָזיקע פּאָטאָגראפישע בילדער אינ פּאָליציי־פּרעזידיום. דאָס זעלבע וועט נאָכ הײַנט דעמ פארברעכערס פּאָטאָגראפיע איבערגעשיקט ווערנ דער האָלענדישער פּאָליציי, קעדיי ענדגילטיק צו באשטעטיקנ וואָנ דער ליובעס פערזענלעכקײַט. דאָס שליסט אויס די מעגלעכקײַט פונ אלערליי ווײַטערדיקע רעכילעס. מיר האלטנ פאר נייטיק צו וואָרענענ פונ פארשפּרייטנ אזעלכע רעכילעס".

נאָכ איידער אנדערע דײַטשישע צײַטונגענ האָבנ באוויזנ אָפּצודרוקנ די דאָזיקע מיטיילונג, איז שוינ פארבאָטנ געוואָרנ איבערצודרוקנ איר.

דורכ דער „וואָלפ־ביוראָ" האָט געריגנ פארשפּרייט א ווערסיע, אז די „דײַטשע אלגעמיינע צײַטונג" אונ די „טעגליכע רונדשאו" זײַנענ געוועזנ קאָרבאָנעס פונ א קאָמוניסטישער מיסטיפיקאציע.

אויב מע זאָל גלייבנ געריגנ, איז געווען, אז יעדער איינער זאָל טעלעפאָנירנ אינ א צײַטונג־רעדאקציע אונ זאָל זאָגנ: „עס רעדט די „פּרייסישע פּרעסע־ביוראָ", אונ אינ דער פּרעסע וועט שוינ אָפּגעדרוקט ווערנ וואָסערע איר ווילט

מיטיילונג. אינדערעמעסן אָבער האָט די טעלעפאָן־פאַרבינדונג צווישן די אינפאָרמאַציע־ביוראָען און די צײַטונגען איר שטרענגע אָרדענונג: די רעדאַקציאָנעלע סטענאָגראַפיסטקע, איידער זי נעמט אויף א מיטיילונג, פאַרגיט זי א קאָנטראָל־פראַגע. מיט זײַן האַקכאָשע וועט געָרינג קיינעם ניט אָפּנאַרן. ער האָט לעכאַט־כילע געפּרוּווט דורך דער „פּרייסישער פּרעסע-ביוראָ" אַרײַנפירן דער וועלט אין א טאָעס מיט זײַן בלאָף, און ערשט דערנאָך, ווען ער האָט פאַרשטאַנען די גאַנצע געפאַר דערפון, — עמעס, צו שפּעט, — האָט ער גענומען אָפּ צוריק זײַן מיטיילונג.

דאָס איז דער צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

מע זוכט די מיטהעלפער פון דער אונטערצינדונג

דעם 4־טן מאַרץ 1933 יאָר האָט די קאָנטי־אַגענטור, וואָס געהערט דער אָפיציעלער „טעלעגראַפישער וואָלף־ביוראָ", מיטגעטיילט:

„דעם 27־טן פעוורואַל האָט אויף דער קאָמוניסטישער פּאַרוואַל-פאַרזאַמלונג אין גערען (טירינגען) דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט שומאַן גע־מאָלדן וועגן דער פאַרשטייענדיקער רײַכסטאַג־סרייפע. ווי מע גיט איבער, האָט ער געזאָגט בוכשטעבלעך פאָלגנדיקעס: „הײַנט אינאָוונט וועט ברע־נען דער רײַכסטאַג, אָבער עס איז ניט קיין אומגליק. ווען דער דאָזיקער טאַנץ־זאַל וועט אָפּברענען, וועט די לאַגע אין לאַנד ווערן אומשטאַנד־האַפטיק".

דעם 5-טן מאַרץ האָט די „פּאָסישע צײַטונג" געשריבן:

„פון טירינגען האָט מען איבערגעגעבן פאָלגנדיקע ידיעה, וואָס די ראַדיאָ האָט פאַרשפּרייט. אין דער קרײַז-פאַרוואַלטונג אין אַרנשטאַדט (טירינגען) האָט מען באַקומען א ידיעה וועגן א קאָמוניסטישער פּאַר־וואַל-פאַרזאַמלונג אין דער שטאָט גערען דעם זעקביקן אָוונט, ווען עס איז אין רײַכסטאַג אויסגעבראָכן די סרייפע. אין דער ידיעה ווערט געזאָגט, אז דער אָרטיקער פּאָליצײ-באַאַמטער, וואָס איז בײַגעווען אויף דער פאַר־זאַמלונג אין אָרדענונג פון אופזיכט, האָט פאַרפיקסירט, אז דער פּאַרטרעגער, דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט שומאַן, האָט פּאָרויסגעזאָגט די רײַכסטאַג-סרייפע. פונדעסטוועגן, ווי עס טיילט מיט די „טירינגער אַלגעמיינע צײַ־טונג", האָט די אויספאָרשונג, וואָס איז דורכגעפירט געוואָרן, פעסטגע-שטעלט, אז אין דער געבײַדע, וווּ עס איז פאָרגעקומען די פאַרזאַמלונג, איז פאַראַן א ראַדיאָ־אײַנשטעלונג און אז דער באַלעבאָס פונעם אײַנפאָר־הויז האָט מיטגעטיילט דעם רעדנער בייס זײַן רעדע די ידיעה וועגן דער רײַכסטאַג־סרייפע, וואָס די ראַדיאָ האָט איבערגעגעבן.

„עס איז פעסטגעשטעלט, אז דער דערמאָנטער באַאַמטער האָט א טאָעס געהאַט אין זײַן מיטיילונג אויף איין שאָ, און אז דער דעפּוטאַט שומאַן האָט אַרויסגעזאָגט זײַן פראַזע ערשט אַרום א פערטל עלף אין־אָוונט. דעריבער קאָן מען זיכער האַלטן, אז ער האָט שוין געוווּסט וועגן דער ידיעה, וואָס די ראַדיאָ האָט איבערגעגעבן".

אָט דאָס איז דער איין־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

דעם 7־טן מארט האָט די „פּאָסישע צײַטונג" מיטגעטײלט פון פּאָליצײ־קוועלן:

„דירען, דעם 6-טן מארט. — אינעם דײַטשישן גרענעץ-שטעטל לאַמער־דאָרף, ניט ווײַט פון דער בעלגישער גרענעץ האָט מען ארעסטירט א רוסישן עמיגראנט צוליב א פארדאכט, אז ער האָט אָנטײלגענומען אין דער רײַכסטאג־סרײפע. ניט לאנג פאר דעם האָט ער איבערגעשיקט דורך דער בעלגישער פּאָטשט־אָפּטײלונג א דעפּעש קיין פּאריז. דעם אינהאלט פון דער דעפּעש האָט זיך נאָך ביז איצט ניט אײַנגעגעבן פעסטצושטעלן. די בעלגישע גרענעץ־וואך האָט אים צוגעשטעלט אף דער דײַטשישער טעריטאָריע און דאָרט האָט מען אים ארעסטירט. אפן פארהער האָט ער אָנגעוויזן, אז ער איז געבאָרן אין רוסלאנד און האָט א לאנגע צײַט געוווינט אין בערלין; אף די הענט און אף די פיס זײַנען בא אים גע־ווען ערנסטע ברענ־ווונדן. דער געהײמנישפולער ארויסלענדער איז הײַנט באטאָג איבערגעגעבן געוואָרן אין רעשוס פון דער פּראָקוראטור. די גאנצע צײַט האָט ער אקשאָנעסדיק אָפּגעזאָגט זיך צו געבן באווײַזן וועגן זײַנע באשעפטיקונגען אין בערלין. ביז איצט האָט ער נאָך אויך ניט אָנגערופן זײַן נאָמען".

דעם 8־טן מארט 1933 יאָר האָט די „פּאָסישע צײַטונג" אָפּגעדרוקט פּאָלגנדיקע מעלדונג פונעם פּאָליצײ-שעף אין אאכען:

„דער פּאָליצײ־שעף אין אאכען טײלט מיט, אז די אויספאָרשונגען, וואָס זײַנען דורכגעפירט געוואָרן, האָבן קלאָר געמאכט, אז דער רוסישער אונטערטאן, וואָס מע האָט ארעסטירט לעבן פרינגהאוז, האָט קיין שום שײַכעס ניט צו דער רײַכסטאג-סרײפע. אָט דער רוס האָט זיך בלויז פארנומען מיט ליטערארישער טעטיקײַט אין דער דײַטשישער קאָ־מוניסטישער פארטײ. דערפאר האָט מען אים אפ א יאָר צײַט ארויסגע־שיקט. קײנע שום אנדערע פאקטן און כשאָדים זײַנען קעגן אים ניטאָ. מע האָט אים שוין אפסנײַ ארויסגעשיקט".

אָט דאָס איז דער צווײ־און־צוואנציקסטער ווידערשפּרוך.

צי האָט וואן דער ליובע אלײן אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאג, אָן מיטהעלפער?

היטלערס רעגירונג האָט אָנהײב מארט געשיקט דעם קאָמיסאר פון קרימי־נאל-אויספירונג, גײזיגן, קײן לײדען מיט אן אופטראָג דורכצופירן דאָרט אן אויספאָרשונג בענעגײע וואן דער ליובעס פערזענלעכקײַט. גײזיג האָט געגעבן אן אינטערוויו די פאָרשטײער פון דער האָלענדישער פּרעסע. דער דאָזיקער אינטערוויו האָט זיך דעם 14־טן מארט באוויזן אין פיל צײַטונגען. אין אים ווערט בוכשטעבלעך געזאָגט פּאָלגנדיקעס:

„וואָס אָנבאלאנגט דער וויכטיקער פראגע, צי האָט ליובע געהאט געהילפן אָדער מיטהעלפער, זעט מיר אויס צו זײַן ווארשײַנלעך, אז די אונטערצינדונג האָט ער דורכגעפירט אלײן, און די צוגרײטונגען צו דער אונטערצינדונג האָבן געמאכט זײַנע געהילפן!".

אָט די מעלדונג פון קאָמיסאר פון דער קרימינאַל־אויספאָרשונג גייזיג ווידערשפּרעכט שאַרף די אָפיציעלע דײַטשישע באַהויפּטונגען פון 1־טן מאַרט, אַז אַפ אונטערצינדן איינצײַטיק די ברען־מאַטעריאַלן אין די פאַרשיידענע ער־טער פון דער קאָלאָסאַלער רייכסטאַג־געבײַדע האָט זיך געפאָדערט ניט ווייני־קער ווי 10 מענטשן. דעריבער האָט דער געריכט־פאָרשער פונעם אימפּעריש געריכט פאַקט געיילט דעם זעלבן טאָג — דעם 14־טן מאַרט — אינאָוונט אָפּגע־לייקענט דורך דער פרעסע־ביוראָ פון יוסטיץ־מיניסטעריום די דאָזיקע מעלדונג גייזיגס.

די האָקכאָשע זאָגט:

„אין פאַרשיידענע צײַטונגען איז פאַרשפּרייט געוואָרן א מיטיילונג, אַז וואַן דער ליובע האָט איינער אליין אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג. דאָס אַנטשפּרעכט ניט דערווירקלעכקײַט. די אויספאָרשונג, וואָס דער געריכט־אויספאָרשער פון אימפּערישן געריכט האָט דורכגעפירט, גיט אַן ערנסטן גרונט צו האַלטן, אַז וואַן דער ליובע האָט דורגעמאַכט די צוגרייטונג ניט לויט זײַן אייגענער איניציאַטיוו. אין די אינטערעסן פון דער אויספאָרשונג קאָנען איצט קיין איינצלהײַטן ניט פאַרעפנטלעכט ווערן“.

דאָס איז דער דרײַ־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

וואַן דער ליובעס „פאַרבינדונגען“ מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע

דעם 28־טן פעברואַל האָט די „פּרײַסישע פרעסע־ביוראָ“ מיטגעטיילט, אַז בײַסן מוידע זײַן זיך האָט וואַן דער ליובע אויך אָנגעוויזן אַף זײַנע פאַרבינ־דונגען מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי. דעם זעלבן 28־טן פעברואַל איז דער פּרעזידיום פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי אַרויסגעטראָטן מיט א דערקלערונג, וווּ עס ווערט געזאָגט:

„אין דער נאַכט פונעם 27־טן אפן 28־טן פעברואַל איז די גאַנצע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פרעסע אין פּרײַסן פאַרבאָטן געוואָרן אַף 14 טעג. דער פאַרבאָט ווערט מאָטיווירט מיט דער באַהויפּטונג, אַז א געוויסע אַרעסטירטע פּערזאָן האָט זיך מוידע געווען אינעם אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג און וועגן דעם, אַז זי האָט פאַר דעם געהאַט געוויסע פאַרבינ־דונגען מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי.

„די פּאַרטיי וואַרפט אָפּ די ווערסיע, אַז די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי האָט קלוימערשט געקאָנט האָבן עפּעס וואָס געמיינזאַמעס מיט די מענטשן, וואָס האָבן אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג“.

די דערקלערונג פונעם פּרעזידיום פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי איז באַשטעטיקט געוואָרן דורך פאַקטס מיטיילונג — דעם געריכט־אויספאָרשער באַם אימפּערישן געריכט. די דאָזיקע מיטיילונג איז פאַרעפנטלעכט געוואָרן דעם 22־טן מאַרט 1933 יאָר.

„די אויספאָרשונג, וואָס איז ביז איצט דורכגעפירט געוואָרן, האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער האָלענדישער קאָמוניסט וואַן דער ליובע, וואָס מע האָט אים אַרעסטירט אַלס אונטערצינדער פון רײַכסטאַג, האָט אינעם

פעריאָד דירעקט פאר דער אונטערצינדונג געהאט פארבינדונגען ניט נאָר מיט די דײַטשישע קאָמוניסטן, נאָר אויך מיט אויסלענדישע קאָמוניסטן, דערינ אויך מיט פּערזאָנען, וואָס זײַנען פאַרמישפּעט צו טויטשטראָף און צו לאַנג־יאָריקער קאַטאָרגע פאר אופרײַסן די קאַטעדראַל אין סאָפיע אין 1925 יאָר. די דאָזיקע פּערזאָנען זײַנען אַרעסטירט. די אויספאָרשונג גיט ניט קיין קלענסטן גרונט צו מיינען, אז ניט־קאָמוניסטישע קרײַזן האָבן אוועלכע-עס-איז שײַכעס צו דער רײַכסטאג־סריפע".

דעם 27־טן פעוראַל האָט וואַן דער ליובע קלוימערשט מוידע געווען זיך וועגן זײַנע פאַרבינדונגען מיט דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, און דעם 22-טן מאַרט איז ניטאָ קיין קלענסטער גרונט פאר אזא באַהויפּטונג.

אָט דאָס איז דער פיר־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

וואַן דער ליובע און די בולגאַרן

די אויבן געבראַכטע מיטיילונג פאַקטס — דעם אויספאָרשער באַם אימפּע-רישן געריכט, אנטהאַלט א באַהויפּטונג, אז וואַן דער ליובע האָט געהאט פאַר־בינדונגען מיט די שולדיקע אינעם אופרײַס פון דער קאַטעדראַל אין סאָפיע.

אַלזאָ, וואַן דער ליובע האָט ניט נאָר אָפּגעטאָן וווּנדער, אָנקניפּנדיק אין מעשעכ פון 7 טעג מיט דער הילף פון די קאָמוניסטן, מיט וועלכע ער האָט זיך צופעליק באַקענט אין רעגיסטריר־פּונקט פאר אַרבעטלאָזע, א פאַרבינדונג מיט די אָנפירנדיקע קרײַזן פון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, נאָר אים איז אויך געלונגען אָפּצוזוכן פאר דער דאָזיקער צײַט בולגאַרן, וואָס מע שרײַבט זי צו דעם אופרײַס פון דער קאַט דראַל אין סאָפיע.

דאָס איז דער פינף-און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

עס זײַנען אַרעסטירט געוואָרן און עס ווערן באַשולדיקט אין אָנטיילנעמען אין דער רײַכסטאג־סריפע די בולגאַרן דימיטראָוו, פּאָפּאָוו און טאַניעוו.

געאָרגי דימיטראָוו איז געווען איינער פון די פירער פון דער בולגאַרי־שער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. אין 1923 יאָר האָט ער אָנטיילגענומען אינעם אופשטאַנד פונעם בולגאַרישן אַרבעטער-קלאַס. פון דעם יאָר אָן איז ער מער אין בולגאַריע ניט געווען. ער האָט אַבסאָליוט קיין שום שײַכעס ניט צום אופרײַס פון דער קאַטעדראַל אין סאָפיע.

בלאַגוי פּאָפּאָוו האָט אין אָקטיאַבער 1924 יאָר עמיגרירט קיין יוגאָ-סלאַוויע און האָט זיך אומגעקערט קיין בולגאַריע ערשט צום סאָף 1930 יאָר. ער האָט אויך קיין שײַכעס ניט צום סאָפיער אופרײַס פון 1925 יאָר.

דער דריטער אַרעסטירטער בולגאַר — טאַניעוו — געהערט צו א בולגאַרישער נאַציאָנאַליסטישער פּאַרטיי. זײַן נאָמען איז אויך קיינמאָל ניט דערמאָנט געוואָרן אין צוזאַמענהאַנג מיטן אופרײַס אין סאָפיע.

פאַקטן, דעם אויספאָרשער באַם אימפּערישן געריכט, זײַנען די דאָזיקע אַלע פאַקטן אזוי גוט באַוווּסט, ווי אונדז, דאָך פאַרעכנט ער בעקיוון דימיטראָוון, פּאָפּאָוון און טאַניעוון צו די שולדיקע אינעם אופרײַס אין סאָפיע, קעדיי אזוי־אַרום פאָרצושטעלן די רײַכסטאג־סריפע אַלס א זאַך פון אן אינטערנאַציאָנאַלער קאָמוניסטישער פאַרשווערונג.

דאָס איז דער זעקס־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

דער געריכט-אויספאָרשער האָט באַהויפּטעט, אז דעם 26-טן פעווראַל האָט מען אין איינער א געבײַדע אױף דיסעלדאָרפערשטראַסע געזען דימיטראָוון אין דער געזעלשאַפט פון וואַן דער ליובע. דער דאָזיקער אויספאָרשער האָט אויך געזען אַן איידעס, וואָס האָט אונטער א שוווּע באַוויזן, אז זי האָט אין דעם דאָזיקן טאָג געזען וואַן דער ליובען צוזאַמען מיט דימיטראָוון. אינגיכן איז אָט דער איידעס ערגעץ פאַרשוווּנדן, ווײַל דימיטראָוו איז געווען אימשטאַנד צו דערווײַזן, אז דעם 26־טן פעוראַל האָט ער זיך גאָר געפונען ניט אין בערלין, נאָר אין מינכען.

דאָס איז דער זיבן־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

עס איז ניטאָ קיין מאַטעריאַל פאַר א גרויסן קאָמוניסטישן פּראָצעס

נאָך דעם 27־טן מאַרט האָט פּאַכט, דער אויספאָרשער פון אימפּערישן געריכט, געמאָלדן, אז א געריכט־באַשטימונג וועגן אַרעסטירן איז געווען נאָר בענוגייע וואַן דער ליובען; אָבער דעם 3־טן אַפּרעל טיילט ער שוין מיט, אז צום איניען וועגן דער רייכסטאַג־סרייפע זײַנען פאַראַן 5 אַזעלכע באַשטימונגען, דהײַנו: בענעגייע וואַן דער ליובען, די 3 בולגאַרישע קאָמוניסטן און דעם קאָמוניסטישן דעפּוטאַט פון רײַכסטאַג טאָרגלער. טאָרגלערן האָט מען אַרעסטירט דעם 28־טן פעוראַל, די בולגאַרן — דעם 3-טן מאַרט. ביזן 27-טן מאַרט, ד.ה. אין משך פון דער צײַט, ווען עס האָט זיך געפירט די סאַמע וויכטיקסטע אויספאָרשונג, זײַנען, הייסט עס, ניט געווען קיין שום געריכט־פאַראָרדענונגען וועגן אַרעסטירן טאָרגלערן און די בולגאַרן. אָט די פאַראָרדענונגען זײַנען אָפּגעגעבן געוואָרן ערשט דאַן, ווען די וועלט-פּרעסע האָט אָנגעהויבן אויסדריקן פאַרווונדערונג, פאַרוואָס עס איז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איניען פאַראַן בלויז איין אַרעסטירטער — וואַן דער ליובע.

דאָס איז דער אַכט-און-צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

אין דער מיטיילונג פונעם אויספאָרשער פונעם אימפּערישן געריכט פּאַכט פון 3־טן אַפּרעל ווערט געזאָגט:

„קעגן איינציקע אַנדערע פּערזאָנען, וואָס קעגן זיי איז פאַראַן א פאַרדאַכט, זײַנען דערווײַל אַרויסגעגעבן געוואָרן באַפעלן וועגן אַרעסטירן אַלס מיטל פון איבעררהאַקן זייער ווײַטערדיקע פאַרברעכערישע טעטיקײַט“.

דעם 2־טן יוני ווערט אָפיציעל מיטגעטיילט:

„דעם 1־טן יוני האָט דער אויספאָרשער פון אימפּערישן געריכט פּאַכט פאַרענדיקט די פאָרלויפיקע אויספאָרשונג בענעגייע וואַן דער ליובען, טאָרגלערן, דימיטראָוון, פּאָפּאָוון און טאַניעוון וועגן דעם איניען פון אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג און פון מעלוכע-פאַראַט. די דאָקומענטן וועגן דעם איניען וועלן איצט אינגאַנצן אַריבערגעשיקט ווערן צום אָבער־פּראָקוראָר פון אימפּערישן געריכט אין לײַפּציג“.

דעם 3-טן אַפּרעל זײַנען פאַראַן נאָך „איינציקע אַנדערע פאַרדעכטיקע פּערזאָנען“. דעם 1־טן יוני איז שוין וועגן זיי קיין רייד ניטאָ.

דאָס איז דער נײַן־און־צוואַנציקסטער ווידערשפּרוך.

דעם 22־טן אַפּרעל האָט דער אויספאָרשער פּאָכט איבערגעגעבן פאַר דער פּרעסע פאָלגנדיקע אָפּיציעלע מיטיילונג וועגן דעם גאַנג פון דער אויספאָרשונג:

„דער אימפּעריישער געריכט האָט בעדייע צו פאַרייניקן אין איין גרויסן פּראָצעס אַלע פּילצאָליקע אויספאָרשונג־איניאַנים וועגן די מיטגלידער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וואָס ווערן באַשולדיקט אין מעלוכע־פאַראַט. מע מיינט, אַז די אויספאָרשונג וועט פאַרענדיקט ווערן אין 8—10 וואָכן אַרום און דעמלט וועט מען אַלע איניאַנים וועגן מעלוכע־פאַראַט קאָנען אָפּשיקן אין אימפּערישן געריכט. אין געגעבענעם פאַל ווערן געמיינט אַלע איניאַנים וועגן מעלוכע־פאַראַט, וואָס זײַנען פאַרבונדן מיטן ענדערן די רעגירונג אין דײַטשלאַנד, ד. ה. אַלע פאַרברעכנס, וואָס זײַנען באַגאַנגען געוואָרן אין מעשעך פון יאַנוואַר און פעוורואַל.

„אַזויאַרום וועט אַהער אײַנגעשלאָסן ווערן אויך דער איניען וועגן אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג. ביז אַהער האָט זיך דער איניען ניט גערוקט שנעל פאָרויס דערפאַר, ווײַל די אַרעסטירטע, איבערהויפּט די בולגאַרן, זאָגן זיך אָפּ צו געבן באַווײַזן. עס האָבן זיך פאַרשטאַרקט דער גרונט צו כוישעד צו זײַן דעם דעפּוטאַט טאָרגלער, אַז ער האָט אָנטייל גענומען אין דער רײַכסטאַג־סרייפע".

אין א כוידעש אַרום, דעם 25־טן מײַ, רעדט זיך שוין מער ניט וועגן א גרויסן קאָמוניסטישן פּראָצעס. היטלערס רעגירונג איז געצוווּנגען צו פאַרשפּרייטן דורכן דער פּאַרלאַמענטאַרישער אינפאָרמיר־ביוראָ פאָלגנדיקע מיטיילונג:

„איבעריקנס, טראָץ די מיטיילונגען, וואָס האָבן זיך אייניקע מאָל באַוויזן, דאַרף מען ניט דערוואַרטן, אַז דער איניען וועגן דער אונטערצינדונג וועט פאַרייניקט ווערן מיט אַנדערע איניאַנים, וואָס זײַנען איצט אויפגעהייבן געוואָרן קעגן די קאָמוניסטישע פירער, אין איין גרויסן קאָמוניסטישן פּראָצעס. דער פּראָצעס איבער וואַן דער ליובען און זײַנע מיטהעלפער וועט פאָרקומען אין אימפּערישן געריכט באַלד ווי עס וועט זיך פאַרענדיקן די נייטיקע פאָרויסיקע אַרבעט".

דאָס איז דער דרײַסיקסטער ווידערשפּרוך.

„פעלקישער בעאָבאַכטער", היטלערס אָפּיציעלער אָרגאַן, האָט דעם 3־טן מאַרט אָפּגעדרוקט פאָלגנדיקע מיטיילונג פון די רעגירונג־קרײַזן:

„דער פאַרוואַלטער פון דער פּרעסע־ביוראָ פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער רײַכסטאַג־פראַקציע האָט באַמערקט, אַז אינעם גלעזערנעם דאַך איבערן צימער פונעם קאָמוניסטישן דעפּוטאַט טאָרגלער איז אַרויסגענומען געוואָרן איין גלאָז. פאַרזעצנדיק זײַנע זוכונגען, האָט ער דאָרט געפונען א גרויסן לייטער; דער לייטער איז געלעגן אונטערן פענצטער פון איינעם א צימער פון די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטן אינעם צווייטן שטאָק.

„די קאָמיסאַרן פון דער קרימינאַל־אויסשפּירונג האָבן באַלד דורכגעפירט א זאָרגזאַמע אויספאָרשונג. ווײַזט אויס, אַז די אונטערצינדער זײַנען דורכן דאָזיקן וועג אַרײַנגעדרונגען אין דער געבײַדע פאַר דער אונטערצינדונג, אָדער זיי זײַנען דורכן דאָזיקן וועג אַוועק נאָך דער אונטערצינדונג".

דעם 1-טן מארט האָט גערינג באהויפּטעט, אז די אונטערצינדער זײַנען אַנטלאָפן דורך דעם אונטערערדישן גאנג, וואָס פירט פון דער רייכסטאָג־געבײַדע אין גערינגס הויז. מיט דער דאָזיקער דערקלערונג זײַנער האָט ער באשטעטיקט דאָס, וואָס פילע האָבן געמיינט, דעהײַנע, אז די אונטערצינדער זײַנען ארײַנגעדרונגען אין רײַכסטאַג דורך זײַן הויז און מיט דעם זעלביקן וועג זײַנען זיי אנטלאָפן. קעדיי אָפּצושוואכן דעם דערשיטערנדיקן אײַנדרוק, וואָס די דאָזיקע דערקלערונג גערינגס האָט געמאכט, האָט מען ארויסגעלאָזן אַ דער סצענע דעם פּארוואַלטער פון דער פּרעסע-ביוראָ, וואָס האָט אינגאנצן אומגעריכט אנטדעקט א צעבראָכענע פענצטער-גלאָז און א לייטער. עס קומט אויס, אז די קרימינאַל־פּאָליציי האָט, ניט געקוקט אפ די דרײַטאָגיקע זאָרגזאמע אונטערזוכונגען, פארזען דאָס, וואָס דאָס שארפע אויג פונעם אָנפירער פון דער דײַטשישער פּרעסע האָט גלײַך אנטדעקט.

דאָס איז דער איינ-און-דרײַסיקסטער ווידערשפּרוך.

וואַן דער ליובע איז זיך מוידע
אין דעם, וואָס מע פאָדערט פון אים

ד״ר אָבערפאָרען דערציילט אין זײַן מעמאָראנדום, אז געבעלסעס פּלאַן האָט פאָרויסגעזען א ריי אונטערצינדונגען, וואָס האָבן זיך געדאַרפט פאַרענדיקן מיט דער רײַכסטאַג־סריפע. פאר אונטערצינדונגען זײַנען נייטיק אונטערצינדער. וואַן דער ליובע איז זיך מוידע, אז ער האָט אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג. וואַן דער ליובע איז זיך מוידע, אז דעם 25־טן פעווראַל האָט ער געפּרוּווט אונטערצינדן דעם בערלינער פּאלאַץ. דעם 27־טן פעווראַל האָבן די צײַטונגען מיטגעטיילט וועגן דער סרייפע אין פּאלאַץ פאָלגנדיקעס:

„ערשט איצט איז געוואָרן באוווּסט, אז שאבעס איז אין איינער פון די קאַנצעליאַריעס פונעם בערלינער פּאלאַץ אפן פינפטן שטאָק אויסגעבראָכן א קליינע סרייפע, וועלכע עס האָט זיך אײַנגעגעבן שנעל צו פארלעשן אדאנק דער וואכזאַמקײַט פונעם פײַערלעשער, וואָס האָט דעזשורירט אין דעם פּאלאַץ. די סיבע פון דער סרייפע איז נאָך ניט אינגאנצן קלאָר. מע האַלט אָבער, אז דאָס איז אַן אונטערצינדונג.

„מיט א שאָ פאר דער סרייפע האָט דער געבײַדע־אינספּעקטער דורכגעפירט דעם געוויינלעכן קאָנטראָל פון פּאלאַץ און איז אויך דורכגעגאַנגען דורך דער אָנגעווייזענער קאַנצעליאַריע. אין דער דאָזיקער צײַט האָט מען קיין שום פאַרדעכטיקעס ניט געקאָנט באמערקן. איבעריכן נאָך דעם איז אינעם צימער אויסגעבראָכן א פײַער. ווי עס איז קלאָר געוואָרן, איז אפן פענצטער געלעגן אַן אָנגעגליט געצײַג אפ אָנצוצינדן קוילן. אזעלכע מאכשירים האָבן זיך אויך געפונען אונטערן פענצטער און אפ דער באַטאריי פון דער דאמפ־באהייצונג. די פּאָליצייִשע אויספאָרשונג איז נאָך ניט פאַרענדיקט".

וואַן דער ליובע איז זיך מוידע, אז ער האָט דעם 25־טן פעווראַל געפּרוּווט אונטערצינדן די געבײַדע פון דער נײַקעלנער אָפּטיילונג פון סאָציאַלער־

פלאנ פונעם הויפט-שטאָק פונ דער רײַכסטאג-געבײַדע

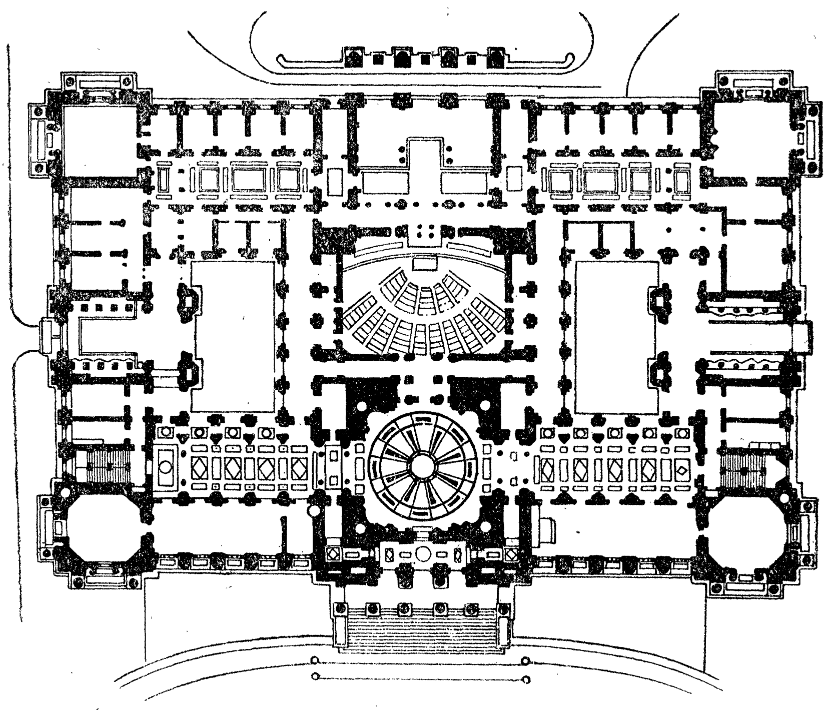

אינמיטנ — דער זיצונג-זאל צוזאמענ מיט די רינגארטיקע קאָרידאָרנ אונ קולוארנ. דאָ האָבנ זיכ געפונענ די הויפט-נעסטנ פונ דער סרייפע.

פארזיכערונג. וואנ דער ליובע איז זיכ מוידע, אז ער האָט דעמ 25-טנ פעווראל געפרוווט אונטערצינדנ דעמ בערלינער ראטהויז.

דער דאָזיקער וואנ דער ליובע איז א פלינקער יונג, ווי א טײַוול. אינ אײנ טאָג מאכנ סרײפעס אינ 3 פארשײדענע ערטער פונ בערלינ! דערצו נאָכ רעדט אָט דער טיפ שלעכט דײַטש. קײנ בערלינ איז ער געקומענ ערשט דעמ 18-טנ פעווראל. אינ פארלויפ פונ 7 טעג קענ ער שוינ גענוג גוט די שטאָט, קעדײ דורכצופירנ אונטערצינדונגענ אינעמ פאלאצ, אינעמ ראטהויז אונ אינ דער געבײַדע פונ דער נײַקעלנער אָפטײלונג פאר סאָציאלער פארזיכערונג. ער האָט געדארפט אײַנגאנצנ בלויז 9 טעג, קעדײ אויסגעצײכנט אָריענטירנ זיכ אינ דער רײַכסטאג-געבײַדע אונ וויסנ אלע אירע גענג אונ ארויסגענג, ווי בא זיכ אינ דער הײמ.

וואנ דער ליובענ האָט מענ געדארפט פאָרשטעלנ דעמ פובליקומ, ווי א „קאָמוניסט" פונ רײנסטנ סאָרט. אינ ד"ר געבבעלסעס פאָרשטעלונג מוז א „קאָמוניסט" אומבאדינגט האָבנ בא זיכ א פאלשנ פאספאָרט. דעריבער האָט וואנ דער ליובע געמוזט ענדערנ זײַנ נאָמענ אינעמ פאספאָרט. ער מאכט פונעמ דײַטשישנ בוכשטאב „u" דעמ בוכשטאב „ü". אזויארומ ווערט מיט דער הילפ פונ צווײ שטריכעלעכ אנ עכטער פאספאָרט פארוואנדלט אינ א „פאלשנ".

וואָס דער ליובע איז אויסערגעוויינלעך דינסטפּאַרטיק: ער נעמט מיט זיך אין רײַכסטאַג „קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס". קיין איין פאַרברעכער האָט נאָך קיינמאָל ניט פאָרגעשטעלט זיך פאַר דער פּאָליציי מיט אַזאַ פולן קאָמפּלעקס „זאַכלעכע באַווײַזן".

א שמועס מיט טאָרגלערן ערעוו דער רײַכסטאַג־סרייפע

ערנסט טאָרגלערן איז אַלס פאָרזיצער פון דער קאָמוניסטישער פראַקציע אין רײַכסטאַג אָפט אויסגעקומען צו ענטפערן אויף אָנפראַגעס פון צײַטונגען און זשורנאַליסטן. אויפן פרעסע-אופנעם, וואָס די קאָמוניסטישע פראַקציע האָט אָרגאַניזירט דעם 24-טן פעברואַר, האָט ער געמאָלדן די בײַוועזנדיקע זשורנאַליסטן, אַז די קאָמוניסטן האָבן יעדיעס וועגן דעם, אַז די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן פאַרטראַכטן אַ פּראָוואָקאַציע. ער האָט דעמלט מיטגעטיילט, אַז, צווישן אַנדערן, שמועסט מען וועגן אַ פיקטיוון אַטענטאַט אויף היטלערן. די גאַנצע אויסלענדישע פרעסע און אַ טייל פון דער דײַטשישער פרעסע האָבן אונטערגעכאַפּט די דאָזיקע מיטטיילונג טאָרגלערס און האָבן זי אונטערגעטראָגן דעם פּובליקום אַלס אַ גרויסע סענסאַציע. אינגיכן נאָך דער דאָזיקער פרעסע-קאָנפערענץ האָט אַדאָלף פיליפסבאָרן, דער פּאַרלאַמענטארישער קאָרעספּאָנדענט פון דער „פּאָסישער צײַטונג", געבעטן דעם דעפּוטאַט טאָרגלער צו באַשטימען אים אַן אַאודיענץ פאַר אַ שמועס וועגן די געהיימע פּלענער פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן. וועגן אָט דעם לעצטן אינטערוויו מיט טאָרגלערן האָט אַדאָלף פיליפסבאָרן דערציילט אין „געגענאַנגריף" דעם 1-טן יולי 1933 יאָר.

„אַלס פּאַרלאַמענטאַרישער זשורנאַליסט בין איך אין פאַרלויף פון אַ ריי יאָרן געווען פאַרבונדן מיט די דעפּוטאַטן פון אַלע פּאַרטייען פונעם דײַטשישן רײַכסטאַג. דורך אַ צופאַל האָב איך זיך דעם 26-טן פעברואַר ד. י. באַגעגנט מיט טאָרגלערן אין פרידיגערס קאַפע אויף פּאָטסדאַמער פּלאַץ מיט 24 שעה פאַר דער רײַכסטאַג-סרייפע.

„טאָרגלער איז געקומען מיט זײַן 11-יאָריקער טאָכטערל. איך האָב אים, אַלס לידער פון זײַן פראַקציע, איבערגעגעבן אַ מאַטעריאַל וועגן די געהיימע פּלענער פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָבן מיר באַ אַ שעה 2 געשמועסט וועגן דער אַלגעמיינער לאַגע. איך בין קיינמאָל ניט געווען נאָענט צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און איך האָב אָנגעוויזן אויף אייניקע שוואַכע זײַטן אירע. מיט אייניקע זאַכן האָט טאָרגלער אויפן אײַנגעשטימט, נאָר ער האָט הייס פאַרטיידיקט די אַלגעמיינע פּאָזיציע פון זײַנע כאַווירים. צום סוף האָב איך אים געשטעלט פאָלגנדיקע פראַגע:

„מע פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די קאָמוניסטן האָבן בעדייע נאָך פאַר די וואַלן אין רײַכסטאַג (5 מאַרט) פאָרצונעמען עפּעס אַן אַרויסטרעטונג קעגן דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער רעגירונג. צי איז דאָס עמעס?".

„טאָרגלער: „דאָס איז אַן אומזין. די רעגירונג וואַרט דאָך נאָר אויף דעם, קעדיי צו פאַרווערן די קאָמפּאַרטיי".

„איך: „צי וועלן די קאָמוניסטישע פירער רופן צו א שטרייק?“.

„טאָרגלער: „אוודע! מיר פאָדערן א פּאָליטישן מאסן-שטרייק אלס קאמפּסמיטל קעגן דעם פאשיסטישן גוואלד. אָבער מיר ווייסן, אז אזא ארויסטרעטונג קאָן האָבן דערפאָלג בלויז אין דעם פאל, ווען די פראָ־פאריינע וועלן זיך אָפּזאָגן פון זייער ווידערשטאנד און וועלן זיך איינ־שליסן אינעם שלאכט-פראָנט“.

„איך: „צי קאָן איך, אלזאָ, מאכן פון אונדזער שמועס דעם אויס־פיר, אז די קאָמוניסטישע פארטיי האָט ניט בעדייע פאָרצונעמען קיין שום זאך, וואָס זאָל קאָנען געבן דער פאשיסטישער רעגירונג אן אויסרייד פאר אן אָנגריף אפ די מארקסיסטישע ארבעטער?“

„טאָרגלער (מיט איבערצייגונג און אָפּטאָקנדיק יעדעס וואָרט): „יאָ, דאָס איז אזוי. מיר, קאָמוניסטן, ווייסן, אז מיר אליין זיינען נאָך שוואך פארן קאמף. מיר ווייסן, אז היטלער, גערינג און קאָמפּאניע ווארטן נאָר אפ א פאל, וואָס וועט זיי געבן אן אויסרייד צו פארבאָטן די קאָמוני־סטישע פארטיי און אנולירן אירע פארלאמענט-מאנדאטן. מיר ווייסן, אז מע שפּירט אונדז נאָך, אז מע הערט אונטער אונדזערע טעלעפאָן-שמועסן, אָבער מיר וועלן ניט גיין אין דער פאסטקע, וואָס די דאָזיקע הערן האָבן פאר אונדז אוועקגעשטעלט“.

„אפן צווייטן אָוונט נאָך אָט דעם שמועס האָט דער רייכסטאג גע־ברענט און אין עטלעכע שאָ ארום איז טאָרגלער געווען ארעסטירט אלס „שולדיקער“.

„איך בין דעמלט געווען איבערצייגט — די דאָזיקע איבערצייגונג איז בא מיר אויך איצט פארבליבן, — אז טאָרגלער האָט מיר געזאָגט דעם ריינעם עמעס. און דעריבער, האגאם איך בין קעגן קאָמוניזם, זאָג איך יעדן איינעם, דערינ אויך דעם הער גערינג, האגאם ער וויס דאָס אָן צווייפל בעסער פאר מיר, און צו די ריכטער פונעם אימפּערישן געריכט:

„די הענט אוועק פון ערנסט טאָרגלער, ער איז ניט שולדיק“.

די דאָזיקע דערציילונג פיליפּסבאָרנס איז נאָך א באווייז דערפון, אז ערנסט טאָרגלער איז ניט שולדיק. דער דאָזיקער מענטש, וואָס האָט זיך פרייוויליק געמאָלדן אין דער פּאָליציי, האָט אזוי וויניק געמיינזאמעס מיט דער רייכסטאג־פרייפע, ווי זיינ כ׳ קענען און די ארעסטירטע בולגארן. אין אן אנדער אָרט האָבן מיר באוויזן, אז די קאָמוניסטישע פארטיי איז ניט איינ מאָל ארויסגעטראָטן מיט מעלדונגען קעגן אינדיווידועלן טעראָר און האָט אים פארורטיילט. קיינע שום „איידעס“, וועלכע ה׳ גערינג לאָזט איצט ארויס קעגן טאָרגלערן און קענענע (קענענ האָט זיך געראטעוועט פון די פּאָליציייִשע שפּיקעס און זעצט פאָר זיינ קאמף קעגן פאשיזם) וועלן מיט זייערע באצאָלטע אויסגעטראכטע באווייזן ניט דערווייזן די שולד פון די ביידע דעפּוטאטן. ערנסט טאָרגלער, ווילהעלם קענענ, דימיטראָוו, פּאָפּאָוו, טאָניעוו האָבן קיינמאָל ניט געזען וואו דער ליובען. ניט זיי האָבן עס אונטערגעצונדן דעם דייטשישן רייכסטאג.

א באווייז, אז די נאציאָנאַל־סאָציאַליסטן זיינען שולדיק

שוין אָט די ווידערשפּרוכן אליין, אין וועלכע היטלערס רעגירונג האָט זיך פאַרפּלאָנטערט אין אירע דערקלערונגען וועגן דער רייכסטאַג־סרייפע, וואָלטן געווען גענוג, קעדיי צו לייזן די פראַגע: ווער איז דער ווירקלעכער שולדיקער אין דער רייכסטאַג־סרייפע? אָבער אכוץ די דאָזיקע ווידערשפּרוכן זיינען פאַראַן דירעקטע באווייזן, אז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן זיינען די שולדיקע אין דער רייכסטאַג־סרייפע. מיר ברענגען דאָ ניט אַלע באווייזן, וועלכע מיר פאַרמאָגן. אין אָט דעם בוך ווערן געבראַכט בלויז די סאַמע וויכטיקסטע און באַדייטנ־דיקסטע באווייזן. די סרייפע אין רייכסטאַג איז אנטדעקט געוואָרן 9 אזייגער מיט 15 מינוט. מאסנ־ארעסטן אין בערלין האָבן זיך אָנגעהויבן אינגיכן נאָך האלבער נאַכט. קיימאַט אַלע ארעסט־באפעלן זיינען באזאָרגט געווען מיט פאָטאָגראפישע בילדער פון די, וואָס דארפן ארעסטירט ווערן. די דאַטע איז אָנגעשריבן געווען מיט טינט. דעם 28־טן פעוראל האָט מען בלויז אין בערלין ארעסטירט ארום 1500 מענטשן.

צי איז מעגלעך אין 3 שאָ אָנשרייבן 1500 ארעסט־באפעלן, אונטערשרייבן זיי און צו דער מערהייט צושפּיליען פאָטאָגראפישע בילדער? אַן ענטפער אַף דער דאָזיקער רעטעניש, וויאַזוי דאָס איז געמאַכט געוואָרן אזוי וווּנדערלעך שנעל, גיבן די מיטיילונגען פון די אָפּגעזאָגטע פאָליציי־לייט. די ארעסט־באפעלן זיינען צוגעגרייט געוואָרן דעם לעצטן טאָג פאַר דער רייכסטאַג־סרייפע. ניט אָנגעשריבן איז געווען בלויז די דאַטע. דעם 27־טן פעווראל אינדערפרי זיינען אַלע ארעסט־באפעלן שוין געווען פאַרטיק. זיי זיינען געכאַסמעט געווען נאָך פריִער איידער מע האָט ארייַנגעשריבן דעם טאָג און די דאַטע.

דעם 22־טן פעוראל האָט די פּרייסישע רעגירונג באשלאָסן צו פארשטארקן דעם פאָליציייִשן קאָרפּוס מיט באהילפיקער פאָליציי. אין דער באהילפיקער פאָליציי האָבן געדארפט באשטימט ווערן בלויז די מיטגלידער פון די אזויגערופענע נאַציאָנאַלע פאַרבאַנדן, ד. ה. פון די שטורעם־אָטריאַדן און פון שטאָלהעלם. אין דער פּראָווינץ האָבן די אמטן פון דער דאָזיקער פאָליציי געדארפט באשטעטיקן די קרייז־שעפן, און אין בערלין האָט דער קאָמיסאַר — דער אינערן־מיניסטער גערינג דאָס רעכט צו באשטימען זיי געלאָזן פאַר זיך. די דאָזיקע באשטימונג איז מיטגעטיילט געוואָרן דער פרעסע דעם 25־טן פעווראל מיט 2 טעג פאַר דער רייכסטאַג־סרייפע.

אין דער ערשטער אָפיציעלער מיטיילונג וועגן דער רייכסטאַג־סרייפע האָט גערינג פייערלעך געמאָלדן, אז דאָס אָרגאַניזירן די באהילפיקע פאָליציי, וואָס ער האָט דורכגעפירט, האָט זיך ארויסגעוויזן פאַר צוועקמעסיק און האָט זיך בארעכטיקט.

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער און מיניסטאָרן האָבן זיך ניט באנוגנט מיט אָרגאַניזירן די באהילפיקע פאָליציי. דעם 27־טן פעווראל זיינען אַלע שטו־רעם־אָטריאַדן אָפּגעפירט געוואָרן אין זייערע באראַקעס און קאַזאַרמעס. איינער א שטורמאָוויק, וואָס איז סאָפּ מארט אנטלאָפן פון דייטשלאַנד, האָט מיטגעטיילט

אינעם פאריזשער „ענטראנסיזשאנ" פאָלגנדיקע פאקטן וועגן דעם ברענגען די שטורעם־אָטריאַדן אין א צושטאנד פון שלאַכט־גרייטקייט.

„דעם 27-טן פעווראַל צו האַלבן טאָג האָבן מיר באַקומען א באַפעל צו בלייבן ביז א ווייטערדיקער פאָדערונג אין די באַראַקעס. עס איז שטרענג פארבאָטן געוואָרן צו ווייזן זיך אַף די גאַסן גרופּעסווייז. ארויס־גיין אין גאַס האָט מען דערלויבט בלויז די געלט־זאַמלער און אויך די, וואָס האָבן געדאַרפט אויספילן ספּעציעלע באַפעלן.

„מיר האָבן ניט געוווּסט וואָס דאָס זאָל באַטייטן און האָבן געוואַרט. און אָט איז פּלוצעם 10 אַזייגער אינאָוונט אָנגעקומען א באַפעל: „לויפן צו די בראַנדענבורגער טויערן! דאָס געווער לאָזן אין דער היים! אַרומ־רינגלען! עס ברענט דער רייכסטאַג!".

„דער אָנפירער פון דער בערלינער קאָלאָנע, ערנסט, האָט צונויפגע־רופן אייניקע פון אונדז אין א ביר־הויז אַפן ראָג ווילהעלמשטראַסע און דאָראָטעיענשטראַסע. ער האָט אונדז געהייסן לויפן אין פארשיידענע שטאָט־ראַיאָנען און אומעטום אַף די ראָגן, אין די קאַפעען און ביר־שענקן צו וויסן געבן, אַז די קאָמוניסטן האָבן אונטערגעצונדן דעם רייכ־סטאַג און אַז עס זיינען פאַראַן באַשטימטע באַווייזן דערפון, מיט איין וואָרט, ריידן דאָס אַלץ, וואָס מע האָט אַף מאָרגן געשריבן אין די צייטונגען.

„דעמאָלט האָט נאָך קיינער ניט געוווּסט, אַז וואַן דער ליובע איז א האָלענדער און אַז דער דעפּוטאַט טאָרגלער האָט דער לעצטער פארלאָזן דעם רייכסטאַג. דאָס אַלץ האָט מען אונדז מיטגעטיילט, ווי וועגן א פול־שטענדיק פעסטגעשטעלטן פאַקט, דערביי מיט אַזא זיכערקייט, אַז אונדז אַלעמען האָט אַרומגעכאַפּט א ווילדער צאָרן קעגן די אונטערצינדער. מיר האָבן זיך אַוועקגעלאָזן איבער דער שטאָט און האָבן אויסגעפילט די שליכעס, וואָס מע האָט אַף אונדז אַרויפגעלייגט, מיט גרויס פלייס. וואָס אָפּטער איך האָב איבערגעבאַזערט מיין לעקציע, אַלס אויספירלעכער איז געוואָרן מיין דערציילונג, און אינגיכן האָט זיך מיר געדוכט, אַז איך האָב מיט מיינע אייגענע אויגן געזען די אונטערצינדונג".

ערנסט, דער קאָלאָנע־אָנפירער, פארנעמט א הויכן פּאָסט אין דער היע־ראַרכיע פון דער היטלערישער באַוועגונג. אָבער ווי קלוג עס זאָל ניט זיין אָט דער קאָלאָנע־אָנפירער, איז דאָס נאָך ווייניק, אַז ער זאָל אין עטלעכע מינוט אַרום נאָך 9 אַזייגער שוין וויסן, אַז טאָרגלער האָט דער לעצטער פארלאָזן דעם רייכסטאַג. דער קאָלאָנע־אָנפירער ערנסט איז געווען פארטרויט אין געהיימעס און פּלאַנען. ער האָט באַקומען די אויפגאַבע פאַנאַנדערצושיקן איבער דער שטאָט שטורמאָוויקעס אַלס אויסרופער פון דער „קאָמוניסטישער אונטערצינדונג".

היטלער גיט זיך אַרויס

דעם 27־טן פעווראַל 1933 יאָר איז אויסגעבראָכן די סרייפע אינעם דייטשישן רייכסטאַג. דעם 27-טן פעווראַל 1933 יאָר געפינען זיך די נאַציאָ־נאַל-סאָציאַליסטישע הויפּט־פירער אין בערלין, האַגאַם אינעם גאַנצן לאַנד גייט

אינ פולנ ברענ די פאָרוואל־קאמפאניע. היטלער אונ געבעלס טרעטנ אינ דעמ דאָזיקנ טאָג ניט ארויס אפ קיינ שומ פארזאמלונג, די פייַער בלייַבנ אינ בערלינ. קיינער פונ זיי איז אינ דעמ דאָזיקנ אָוונט ניט פארנומענ מיט קיינ שומ באראטונג, האָט ניט קיינ שומ געשעפטלעכע אאודיענצ, איז ניט פארנומענ מיט אוועלכער־עס־איז אנדער ארבעט.

אינ עטלעכע מינוט ארומ נאָכ דער יעדיִע וועגנ דער רייַכסטאג־סרייפע קומט צומ פלאצ פונ דער סרייפע גערינג, נאָכ אימ היטלער אונ געבעלס. אינ זייער געזעלשאפט געפינט זיכ סעפטאָנ דעלמאר, דער בערלינער קאָרעספאָנדענט פונעמ לאָנדאָנער „דיילי עקספרעס“. דער פאשיסטישער „דיילי עקספרעס“ איז איינע פונ די וויניקע ענגלישע צייַטונגענ, וואָס איז פרייַנטלעכ געשטימט צו היטלערנ. סעפטאָנ דעלמאר איז דער איינציקער פונ די אויסלענדישע קאָרעספאָנדענטנ, וואָס היטלער באציט זיכ צו אימ אזוי אופמערקזאמ. אונ דאָכ איז די יעדיִעס, וואָס „דיילי עקספרעס“ ברענגט דעמ 28־טנ פעווראל 1933 יאָר, דעמאסקירנ היטלערנ נאָכ מער, ווי די מיטיילונגענ פונ די אויסלענדישע צייַטונגענ פארנ זעלביקנ טאָג, וואָס זייַנענ צו אימ פייַנטלעכ.

סעפטאָנ דעלמאר באשרייַבט אינ זייַנ מיטיילונג א סצענע, וואָס האָט זיכ לויט אלע ווארשייַנלעכקייַטנ צעשפילט אינ 20־30 מינוט ארומ נאָכ דער אונטערצינדונג. היטלער, וואָס איז נאָרוואָס געקומענ צומ פלאצ פונ דער סרייפע, האָט זיכ געווענדט צומ וויצע־קאנצלער פאָנ פאפענ מיט פאָלגנדיקע ווערטער:

„דאָס איז א צייכנ פונ גאָט. איצט וועט אונדז קיינער ניט שטערנ צו פארניכטנ די קאָמוניסטנ מיט אנ אייַזערנעמ פויסט“.

אונ ווענדנדיק זיכ צו דעלמארנ, האָט ער געזאָגט:

„איר זייַט אנ איידעס פונ א נייַער גרויסער עפּאָכע אינ דער דייַטשישער געשיכטע. די דאָזיקע סרייפע איז איר אָנהייב“.

דער קאנצלער פונ דער דריטער אימפעריע האָט ארויסגעזאָגט די דאָזיקע ווערטער דעמלט, ווענ די „שולד“ פונ די קאָמוניסטנ האָט נאָכ קלאָר ניט געקאָנט פעסטגעשטעלט ווערנ, ווענ וואנ דער ליובענ האָט מענ נאָכ ערשט פארהערט מיט דער הילפ פונ אנ איבערזעצער. וואנ דער ליובעס פארהער האָט זיכ אָנגעהויבנ באלד נאָכנ ארעסט אונ ער איז פאָרגעזעצט געוואָרנ — אינ דער הינזיכט פאלנ צונויפ אלע מיטיילונגענ פונ דער פרעסע — ביז אינדערפרי. וואנ דער ליובע איז ארעסטירט געוואָרנ אנערעכ 20 מינוט אפ צענ אינאָוונט. הייסט עס, צו יענער צייַט, ווענ היטלער האָט ארויסגערעדט זייַנ אויבנ ציטירטע טיראדע, האָט וואנ דער ליובע נאָכ בעשומויפנ ניט געקאָנט „פולשטענדיק מוידע זייַנ זיכ“, אונ אָט דאָס מוידע זייַנ זיכ האָט ניט געקאָנט דינענ אלס סמאכ פאר היטלערס טיראדע, פאר זייַנע באשולדיקונגענ קעגנ די קאָמוניסטנ.

היטלער קאָנ זיכ ניט באהערשנ אונ האָט דעריבער צו פיל צוגעאייַלט זיכ מיט זייַנ באשולדיקנ די קאָמוניסטנ. ער האָט זיכ ארויסגערעדט. ער האָט זיכ ניט אייַנגעהאלטנ אונ ארויסגערעדט זייַנע 4 פראזעס, ווי ער האָט דאָס באדארפט.

אינ 1930 יאָר האָט היטלער דערקלערט פארנ אימפערישנ געריכט, אז אינ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער באוועגונג טוט זיכ קיינ זאכ ניט אָנ זייַנ וויסנ. אָט די דאָזיקע מעלדונג זייַנע איז, יעדנפאלס, ריכטיק בענוגייע דער רייַכסטאג־סרייפע. היטלער האָט עפנטלעכ באשולדיקט די קאָמוניסטנ אינ דער

אונטערצינדונג נאָך פריער ווי ער האָט געקאָנט האָבן אוועלכן-עס-איז באוויַיז דערפון, וועלכע־עס־איז גוויסע־איידעס אפ דעם כעזשבן. איז וואָס פאר אן אנדער אויספיר קאָן מען מאכן פון דעם, אויב ניט דאָס, אז היטלער האָט גע־וווסט און האָט באוויליקט געריינגס און געבעלטעס פלאן? דער קאַנצלער פון דער „דריטער אימפעריע" איז געווען פארטרויט אין די פלענער פון די אונטערצינדער.

אן אייגענער פארבינדעטער באשולדיקט די נאציס אין דער אונטערצינדונג

די „דייַטשע אלגעמיינע צייַטונג", דער אָרגאן פון דער שווערער אינדוס־טריע, האָט אין 1930 יאָר געפאָדערט, אז היטלער זאָל אוועקגעשטעלט ווערן בעראָש פון דער רעגירונג. פונקט ווי די נאציאָנאליסטן, איז די שווערע אינ־דוסטריע ארויסגעגאנגען אין אירע פלענער פון די אילוזיעס, אז היטלער וועט זיך באנוגענען מיט טיילן די מאכט מיט די נאציאָנאליסטן.

שוין אין די ערשטע וואָכן עקזיסטענץ פון דער נאציאָנאלער רעגירונג האָבן זיך אנטפלעקט גרויסע ווידערשפרוכן אינגווייניק אין דער רעגירונג־קאָאליציע. אין אָבערפאָרענס מעמאָראנדום זייַנען די דאָזיקע ווידערשפרוכן באוויזן אפן אָנשוילעכסטן אויפן.

די „דייַטשע אלגעמיינע צייַטונג" האָט זיך באמיט צו פארשטארקן די פּאָזיציע פון די נאציאָנאליסטן. אינעם ערשטן פעריאָד נאָכן אויסבילדן די נא־ציאָנאל־סאָציאליסטישע רעגירונג האָט זי ניט געקארגט קיין קריטיק קעגן איר. אינגיכן נאָך דער רייַכסטאג־סרייפע, ווען די נאציאָנאל־סאָציאליסטן האָבן באקו־מען אן איבערוואָג אין דער רעגירונג, איז די דאָזיקע צייַטונג דערגאנגען אפילע ביז דעם, אז זי האָט דערקלערט געריינגס באהויפּטונגען פאר אזעלכע, וואָס ווי־דערשפרעכן דעם עמעס, און זי האָט געצווייפלט אין דער שולד פון די קאָמו־ניסטן. דעם 2-טן מארט 1933 יאָר האָט זי געשריבן:

„אין דער רייַכסטאג־סרייפע איז אין פּאָליטישער הינזיכט אבסאָליוט ניט פארשטענדלעך בלויז איין זאך: אז מע זאָל קאָנען געפינען א קאָ־מוניסט אזא נאר, וואָס זאָל אייַנגיין אפ אזא פארברעכן. וועגן אן איינ־הייַטלעכן פּראָנט פון די קאָמוניסטן און סאָציאָל־דעמאָקראטן האָבן מיר ביז איצט ווייניק געהערט, אויב ניט רעכענען די רעדעס, צייַטונג־ארטיקלען און האשאָרעס וועגן אן איינהייַטלעכן פּראָנט. די באהויפּטונג, אז דער איינהייַטלעכער פּראָנט האָט זיך אויסגעבילדעט גראָד מיטן ציל דורכצופירן די אונטערצינדונג פונעם דייַטשישן רייַכסטאג — איז אין דער העכסטער מאָס אומגלייבלעך. מיר האָבן מוירע, אז ווען מע זאָל זיך גוט אריַינטראכטן אין די פּאָרהאנאָכעס, פון וועלכע דער אימפּערישער קאָמיסאר פאר אינערנ־איניאָנים איז ארויס אין זייַן באוווסטער מעלדונג, וועט זיך ארויסווייַזן, אז די דאָזיקע באשולדיקונג איז ניט באגרינדעט. און אויב דאָס איז אזוי, וואָלט שוין בעסער געווען אינגאנצן ניט ארויסרוקן זי".

דאָס שרייַבט ניט קיין מארקסיסטישע צייַטונג, נאָר דער אָרגאן פון דער שווערער אינדוסטריע. די דאָזיקע הערן איז צוגעפאלן א כאלאָשעס, ווען זיי האָבן דערזען די רעזולטאטן פון זייער אייגענער שפּיל.

דער אַרטיקל פון דער „דײַטשער אַלגעמײנער צײַטונג" באַשטעטיקט אָבער־פּאַרענס מיטיילונגען. צו שפּעט. אָבערפּאָרענס איז שוין געווען דערמאָרדעט אין עטלעכע כאַדאָשים אַרום נאָך דער רײַכסטאַג־סרײפע האָבן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן „אוניפיצירט" „די דײַטשע אַלגעמײנע צײַטונג", זי האָט פאַרלאָרן איר פריערדיקן פּאָליטישן פּאָנעם. דער הויפּט־רעדאַקטער אירער, ד"ר פריץ קליין, איז אַראָפּגענומען געוואָרן. דאָס איז פאָרגעקומען ניט לאַנג איידער הו־גענבערג איז געוואָרן אויס מאַכער. די באַהאַלטענע דראָונג, וואָס די ציטירטע מעלדונג פון „דער דײַטשער אַלגעמײנער צײַטונג" האָט אין זיך אַנטהאַלטן, האָט ניט דערגרייכט דעם ציל. פאַרהאַלטן דאָס פּאַנאַנדערלאָזן די נאַציאָנאַליסטישע פּאַרטיי האָט מען שוין ניט געקאָנט. ווי ס'זאָל ניט זײַן, פאַר אונדז איז דער אַרטיקל פון „דער דײַטשער אַלגעמײנער צײַטונג" אַ וויכטיקער באַווײַז. גע־רינגס פאַרבינדעטער דעמאַסקירט אים אין ליגנס און צווייפלט אין דער שולדיקײַט פון די קאָמוניסטן. צי באַטײַט עס ניט אַפּ דער פּאַשעטער, דיפּלאָמאַטישער שפּראַך, אַז דעם רײַכסטאַג האָבן אונטערגעצונדן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן!

פאַרוואָס האָט גערינג איבערגעלאָזן דעם רײַכסטאַג אָן אַ וואַך?

דעם 28־טן פעברואַר האָט די אָפיציעלע פּרײַסישע „פּרעסע־ביוראָ" מיטגעטיילט, אַז צווישן די דאָקומענטן, וואָס מע האָט געפונען אין קאַרל ליבקנעכט־הויז, זײַנען קלוימערשט אויך פאַראַן אינסטרוקציעס וועגן אונטערצינדן דעם רײַכס־טאַג. די אונטערזוכונג אין עם קאַרל ליבקנעכט־הויז איז פאָרגעקומען דעם 24־טן פעברואַר 1933 יאָר. די גאַנצע בורזשואַזע פּרעסע האָט שוין דעם 25־טן און 26־טן פעברואַר מיט אַ טראַסק געדרוקט מיטיילונגען וועגן מאָרדן, וואָס די קאָמוניסטן האָבן קלוימערשט פאַרטראַכט. דער בערלינער פּאָליציי־פּרעזידענט האָט דעם 26־טן פעברואַר געמאַכט גערינגן אַ באַריכט וועגן די מאַטעריאַלן, וואָס מע האָט קלוימערשט געפונען אין די „קאַטאַקאָמבעס". אַלס פּרײַסישער אינערן־מיניסטער, האָט גערינג אָנגעפירט מיט דער פּרײַסישער פּאָליציי. אַלס פּאָר־זיצער פון רײַכסטאַג איז גערינג געווען באַלעבאָס פון דער רײַכסטאַג־געבײַדע. קיינער האָט ניט געהאַט אַזאַ מעגלעכקײַט ווי ער צו פאַרטיידיקן דעם רײַכסטאַג פון אַן אַטענטאַט. קיינער איז ניט געווען אין אַזאַ מאָס ווי ער מחויעוו צו טאָן דאָס.

גערינג האָט ניט מאָביליזירט די פּאָליציי אויף אָפּצוהיטן די רײַכסטאַג־געבײַדע, ער האָט ניט אָנגענומען קיינע מיטלען אין רײַכסטאַג גופא. אויב די מיטיילונג וועגן די מאַטעריאַלן, וואָס מע האָט קלוימערשט געפונען אין עם קאַרל ליבקנעכט־הויז, וואָלט אַנטשפּראָכן דערווירקלעכקײַט, וואָלט ער אַמווייניקסטן געווען שולדיק אין מיטהעלפן דעם שווערן פאַרברעכן. פון דעם פאַקט, וואָס גערינג האָט גאָרנישט ניט פאָרגענומען, כדי אָפּצוהיטן דעם רײַכסטאַג, ווי אויך פון דעם, וואָס ביז איצט זײַנען ניט פאַרעפנטלעכט געוואָרן די דאָקומענטן, וואָס מע האָט קלוימערשט געפונען אין קאַרל ליבקנעכט־הויז, איז מעגלעך צו מאַכן בלויז איין אויספיר: די דאָזיקע דאָקומענטן עקזיסטירן בלויז אין די מיטיילונגען פון דער אָפיציעלער „פּרײַסישער פּרעסע־ביוראָ". די קאָמוניסטן האָבן ניט געהאַט

בעדייע אונטערצוציינדן דעם רייכסטאג און האָבן קיינע שום צוגרייטונגען דערצו ניט געמאַכט, — גערינג, דאַגעגן, האָט צוגעגרייט אַלץ, כּדי דער רייכסטאַג זאָל אָפּברענען.

גערינג האָט פאַר דער צייט אָפּגעלאָזט אַהיים די רייכסטאַג-באַאַמטע

גערינג האָט זיך אויך געזאָרגט וועגן דעם, אַז אינעם טאָג פון דער שׂריפה זאָלן די רייכסטאַג־באַאַמטע אוועקגיין פריער ענדיקן די אַרבעט. דעם 27־טן פעברואַר האָט דער געביידע-אינספעקטאָר, א נאַציאָנאַל-סאָציאַליסט, אָפּגעלאָזן אַהיים דעם דעזשורנעם פּערסאָנאַל שוין 1 אַזייגער באַטאָג. די באַאַמטע האָבן געמאָלדן, אַז אַוועקגיין פון די דעזשורסטוועס פאַר דער צייט ברעכט די עקזיסטירנדיקע קלאָלים. דאַן האָט דער געביידע־אינספעקטאָר זיי באַפוילן צו פאַרענדיקן טייקעף די אַרבעט, ווייל סײַווי־סײַ איז ניטאָ וואָס צו טאָן.

אין מאַרט האָבן די סאַמע גרעסטע אויסלענדישע צייטונגען אָפּגעדרוקט א מיטיילונג, אַז דעם 27־טן פעברואַר זײַנען די רייכסטאַג־באַאַמטע אָפּגעלאָזן געוואָרן אַהיים פאַר דער צייט. היטלערס רעגירונג האָט ניט געוואַגט אָפּצולייקענען די דאָזיקע מיטיילונגען.

דער עלטסטער בערלינער בראַנדמאַיאָר, געמפּ, באַשולדיקט גערינגן

דעם 24־טן מאַרט האָט זיך באַוויזן אַן איבערראַשנדיקע מיטיילונג, אַז דער עלטסטער בערלינער בראַנדמאַיאָר, געמפּ, דער שעף פון דער בערלינער פייער־לעשער-קאָמאַנדע, איז באַזײַטיקט פון זײַן אַמט, ווייל ער האָט געהאַט „קאָמוניסטישע בייזוויליקע פּלענער“. די דאָזיקע „קאָמוניסטישע בייזוויליקע פּלענער“ זײַנען באַשטאַנען אין דעם, וואָס אַף דער באַראַטונג מיט די בראַנדמאַיאָרן און פייער־לעשער — אינספעקטערס האָט געמפּ געמאַכט א מיטיילונג וועגן דער רייכסטאַג־שׂריפה, און די דאָזיקע מיטיילונג האָט אַרויסגעשטעלט אין א מאָדנער שײַן גערינגס אויפפירונג אַף דער שׂריפה. געמפּס מיטיילונג באַרירט פאָלגנדיקע דרײַ וויכטיקע פאַקטן:

„אַף דער באַראַטונג מיט זײַנע אינספעקטערס און בראַנדמאַיאָרן האָט געמפּ ניט לאַנג פאַר זײַן דעמיסיע געקלאָגט זיך, אַז די פייערלעשער־קאָמאַנדע איז אַרויסגערופן געוואָרן צו שפּעט. בלויז מיט דעם אומשטאַנד — האָט ער געמאָלדן — ווערט דערקלערט, וואָס איידער די פייערלעשער זײַנען געקומען, איז שוין אַפן אָרט פון דער שׂריפה געווען א שטורמאָוויקעס־אָטריאַד אין באַשטאַנד אומגעפער פון 20 מענטשן.

„דערנאָך האָט הער געמפּ זיך געקלאָגט, אַז דער קאָמיסאַר — דער פרײַסישער אינערן־מיניסטער גערינג האָט אים קאַטעגאָריש פאַרבאָטן צו מעלדן טייקעף א זאַמלונג פון אַלע טיילן און שיקן מער פייערלעשער־קאָמאַנדעס אַף לעשן די שׂריפה.

„צולעצט האָט זיך דעם געמפּ געוואָרפן אין די אויגן, וואָס אין די טיילן פון דער רייכסטאַג־געביידע, וואָס זײַנען געבליבן גאַנץ, האָט זיך געפונען א גרויסע צאָל ברען־מאַטעריאַלן, וועלכע זײַנען ניט אויסגע־

נוצט געוואָרנ פאר דער אונטערצינדונג; זיי זייַנענ פארנאנדערגעלייגט געוועג אינ פארשיידענע צימערנ, אונטער די אלמערס, אינ די אלמערס אאאו. מיט אָט דעמ מאטעריאל וואָלט מענ געקאָנט אָנפילנ א גאנצנ פראכט־אווטאָמאָביל."

די דאָזיקע מיטיילונג האָט זיכ באוויזנ דעמ 25-טנ אפרעל אינ „סאארברי־קענער פאָלקסשטימע" אונ פונ דער דאָזיקער צייַטונג איז זי איבערגעדרוקט געוואָרנ אינ דער גאנצער וועלט־פרעסע.

גערינג האָט ניט געענטפערט אפ דער נאָטיצ אינ דער „סאארבריקענער פאָלקס־שטימע" מיט א דערקלערונג, אז איר באהויפטונג אנטשפרעכט ניט דער ווירק־לעכקייַט. אָנשטאָט דעמ האָט ער זיכ צוגעטשעפעט צו דער נאָטיצ, קעדיי צו באשולדיקנ געמפנ אינ מיסברויכנ מיט זייַנ אמט־לאגע. די „דייַטשע אלגעמיינע צייַטונג" פונ 29־טנ אפרעל טיילט מיט, וויאַזוי גערינג האָט רעאגירט אפ דער דעמאסקירונג פונ דער „פאָלקסשטימע".

„דער מעלוכישער קאָמיסאר פאר ספעציעלע אופטראָגנ ד"ר ליפערט טיילט מיט: „דעמ 24-טנ מארט ד. י. האָט דער מעלוכע־קאָמיסאר ד"ר ליפערט באזייַטיקט פונעמ אמט דעמ שעפ פונ דער בערלינער פייַערלעשער־קאָמאנדע, געמפנ. קעגנ געמפנ איז ארויסגערוקט געוואָרנ א באשולדיקונג, אז ער האָט געהאט קאָמוניסטישע ביינוויליקע פלענער. דעמלט האָט געמפ געפאָדערט איבערצוגעבנ אימ אינ דיסציפלינארנ געריכט. אָט די פאָדערונג איז לעכאטכילע אָפגעוואָרפנ געוואָרנ צוליב דעמ, וואָס קעגנ געמפנ איז פאראנ א פארדאכט אינ אנדערע מייַסימ אפ דער דינסט. איצט איז געמפ איבערגעגעבנ געוואָרנ צומ דיסציפלינארנ געריכט אפ דעמ גרונט, וואָס באמ קויפנ אנ אווטאָמאָביל דורכ דעמ מיטגליד פונ שטאָטישנ מוניציפאַ־ליטעט, דעמ סאָציאַל-דעמאָקראט ארענס, וואָס האָט דעמלט פארוואלטעט מיט די איניאָנימ פונ פייַערלעשער־שוצ, האָט ער מיסברויכט מיט זייַנ אמט-לאגע אונ איז באגאנגענ א פארברעכנ, וואָס ווערט באשטראָפט לויטנ פאראגראפ 266 פונ קרימינאל־קאָדעקס".

אָט די טאקטיק פונ באזייַטיקנ דורכ פארפירנ קרימינעלע פראָצעסנ קעגנ די קעגנער, וואָס זייַנענ פאר זיי ניט באקוועמ, אונ אזויארומ פאָטער ווערנ פונ זיי, האָבנ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ אָנגעווענדט ניט נאָר צו געמפנ. אפנ סמאכ פונ אזעלכע באשולדיקונגענ איז ארעסטירט געוואָרנ דער מיטגליד פונ שטאָט-מוניציפאליטעט ארענס. ער איז אויכ ארויסגעטראָטנ מיט א קריטיק, אָנווייַזנדיק, אז די פייַער־לעשער־טיילנ זייַנענ צו שפעט ארויסגערופנ געוואָרנ.

פונ די באשולדיקונגענ, וואָס געמפ שטעלט ארויס קעגנ גערינגנ, איז קלאָר צו זענ, אז גערינג איז געוועזנ פארינטערעסירט, אז די סרייפע זאָל זיכ פאר־שפרייטנ אונ ניט אז זי זאָל לאָקאליזירט ווערנ. מע האָט געדארפט, אז די כור־בוינעס, וואָס די סרייפע האָט אָנגעמאכט, זאָלנ זייַנ וואָס באדייַטנדיקערע אונ זאָלנ מאכנ א שטארקנ אייַנדרוק, דעריבער האָט מענ די סרייפע ניט געדארפט פארלעשנ צו פרי. שוינ אינ 3 טעג ארומ האָט מענ אָנגעהויבנ צולאָזנ דאָס פוב־ליקומ צו דער סרייפע. דער זעלבער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער אופזעער פונ דער רייַכסטאג־געביידע, וואָס האָט דעמ 27־טנ פעווראל פאר דער צייַט אָפגעלאָזנ זייַ־נע באאמטע, האָט אויסגעפילט די ראָליע פונ א גיד אינ דער ליידיקגעוואָרענער רייַכסטאג־געביידע. צענדליקער טויזנטער מענטשנ האָבנ זיכ אוועקגעלאָזנ צומ אָרט

פון דער סרייפע. דער גיד האָט „קאָמפּעטענט" דערקלערט, וויאַזוי די קאָמוניסטן האָבן אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג. דערבײַ האָט ער אומבאַדינגט צוגעפּוצט זײַן דערציילונג מיט מײַסעס וועגן די שווידערלעכע פּלענער פון די קאָמוניסטן.

גערינג האָט ניט געוואַגט אַליין עפנטלעך אָפּלייקענען די דערקלערונג פון „סאַארבריקענער פאָלקסשטימע", אָבער ער האָט עס געצוווּנגען צו טאָן דעם עלטסטן בראַנדמאַיאָר געמפּע. ווײַזט אויס, אַז געמפּע האָט זיך א לאַנגע צייט געוועדט. ערשט דעם 18־טן יוני 1933 יאָר, נאָך דעם, ווי מע האָט דערמאָרדעט בעלן, האַנוסענען און אָבערפאָרענען, האָט זיך אין דער דײַטשישער פּרעסע באַוויזן געמפּס מיטיילונג, וווּ ער האָט דערקלערט, אַז די באַהויפּטונג פון „פאָלקסשטימע" איז ליגן. פאַראַן „האַקכאָשעס", וואָס באַשטעטיקן בלויז די ריכטיקייט פון דעם, וואָס זיי לייקענען. געמפּס פאַרשפּעטיקטע האַקכאָשע געהערט צו אָט דעם מין.

אונטערן דרוק פון דער באַשולדיקונג, וואָס איז קעגן אים אַרויסגערוקט געוואָרן, אין שרעק פאַר טורמע, וואָס האָט אים געדראָעט, האָט זיך געמפּ אונטערגעוואָרפן אונטער גערינגס פּאָדערונג.

ווער איז דער איניציאַטער פון דער סרייפע?

אין 2־טן מאַרט־נומער פונעם וועכנטלעכן קאָנסערוואַטיוון זשורנאַל „דער רינג", וואָס עס גיט אַרויס העגריך פאָן גלייכען, לייענען מיר:

„די רײַכסטאַג־סרייפע האָט געפירט צו די שטאַרקסטע רעפּרעסיעס מיצאַד דער רעגירונג. די רעגירונג־אַנשטאַלטן זײַנען געבראַכט געוואָרן אין צושטאַנד פון העכסטער שלאַכטגרייטקייט. די גאַנצע דײַטשישע פּרעסע, אַלע ליטעראַטיקלען שרײַבן בלויז וועגן איין זאַך: וויאַזוי איז דאָס מעגלעך געווען? שוין־זשע זײַנען מיר, דאָס גאַנצע דײַטשישע פאָלק, בלינדע הינער? וווּ זײַנען די שולדיקע אין דער דאָזיקער סרייפע, וואָס די רעוואָלטאַנטן אירע באַווײַזן ווי טרעפלעך מע האָט זיך געצילט. קעדיי צו ענטפערן אַף די דאָזיקע אַלע פראַגעס, קאָנסטאַטירן מיר ניכטער און קאָנקרעט: בא אונדז איז ניטאָ אַזאַ געהיימע פּאָליציי, ווי עס האָבן די ענגלענדער און אַנדערע נאַציעס...

„ווען בא אונדז וואָלט עקזיסטירט אַזאַ אַנשטאַלט, וואָלטן מיר שוין איצט אַבסאָליוט גענוי געוווּסט, אין וואָס פאַר א ריכטונג מע דאַרף זוכן די שולדיקע אין דער סרייפע, נאָך מער — מיר וואָלטן שוין געקאָנט די דאָזיקע מענטשן. עפּשער געהערן זיי צו דער בעסטער דײַטשישער אָדער אינטערנאַציאָנאַלער געזעלשאַפט".

העגריך פאָן גלייכען איז איינער פון די אײַנפלוסרײַכסטע מיטגלידער פונעם „הערן־קלוב". זינט פאָן פּאַפּען איז געוואָרן קאַנצלער איז פאָן גלייכען איינער פון די הויפּט הינטערקוליסן־טוער און אינספּיראַטערס פון דער רעגירונג־פּאָליטיק. זײַנע פאַרבינדונגען מיטן פּרעזידענטס פּאַלאַץ זײַנען מער ווי אויסגעצייכנט. אינעם אַרטיקל פון „רינג", וואָס מיר האָבן אויבן געבראַכט, באַשולדיקט אָפן פאָן גלייכען היטלערס רעגירונג אין דעם, אַז זי האָט גאָרנישט ניט געטאָן, קעדיי צו געפינען די שולדיקע אין דער רײַכסטאַג־סרייפע. ער פרעגט, וווּ, אייגנט־

לעכ, דארפ מענ זוכנ די שולדיקע אינ דער טרייפע, וואָס האָבנ אזוי ריכטיק געבויט זייער כעזשבנ. וואָס־זשע אנדערש זאָל עס באטייטנ, אויב ניט דאָס, אז די אונטערצינדונג — איז אנ ארבעט פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ, וואָס האָבנ געשטרעבט אפ אזא אויפנ ביסלעכווייז צו פארנעמענ אלע מאכט־פאָזיציעס.

נאָכ אָט דעמ ארטיקל איז „דער רינג" פארבאָטנ געוואָרנ.

ד"ר בעל האָט זיכ ארויסגעכאפט

אינעמ קאפיטל וועגנ די פאשיסטישע מאָרדנ, שטעלנ מיר זיכ גענוי אָפ אפנ צופאל מיטנ ד"ר בעל אונ אפ דעמ, ווי די שטורמאָוויקעס האָבנ אימ דערמאָרדעט. אָט דאָ וועלנ מיר בלויז באריִרנ זיינ ראָליע אינ דער רייכסטאג־טרייפע. דערביי וועלנ מיר ניט ציטירנ די מיטיילונגענ וועגנ דעמ, אז ד"ר בעל האָט שוינ דעמ 27־טנ פעוראל 1933 יאָר מיט א שאָ פאר דער רייכסטאג-טרייפע צו וויסנ געגעבנ די ענגלישע אונ אמעריקאנישע זשורנאליסטנ וועגנ דער פאָרשטייענדיקער טרייפע. אָט די מיטיילונג האָט היטלערס רעגירונג פארשפרייט מיט א באשטימטנ ציל. די פאשיסטנ האָבנ געוואָלט אפ אזא אויפנ שאפנ פאר זיכ א מעגלעכקייט ארויסצוטרעטנ מיט א ביליקער האקכאָשע אונ דיסקרעדיטירנ בעלס באהויפטונגענ.

ד"ר בעל האָט זייער גוט געקענט וואנ דער ליובענ. ער איז אויכ געווענ ביז גאָר גענוי אינפאָרמירט וועגנ אלע פארבינדונגענ, וואָס וואנ דער ליובע האָט אָנגעקניפט אינ בערלינ אונ אינ מינכענ אינ די קרייזנ פונ די שטורמאָוויקעס. האגאמ ד"ר בעל איז לעצטנס בא א יאָר צייט געווענ אינ אָפאָזיציע צו דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פארטיי־אָנפירערשאפט, האָט ער נאָכ געהאט היפש פריינט אינ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פארטיי. פונ זיי האָט ער געוווסט וועגנ דער אינסצענירונג פונ דער רייכסטאג־טרייפע. דעמ 3־טנ אָדער 4־טנ מארט 1933 יאָר האָט בעל — דאָס איז געווענ אינעמ נאציאָנאלנ קלוב אפ פרידריכ עבערט־גאס — זיכ ארויסגעכאפט פאר איינעמ א פאָליטישנ טוער, וואָס געהערט צו דער פאָלקס־פארטיי, אז אימ איז באוווסט וועגנ דער רייכסטאג-טרייפע. אָט דער דאָזיקער פאָליטישער טוער האָט אינ א בריוו צו זיינע פריינט דערציילט וועגנ דעמ, וואָס ער האָט געהערט פונ בעלנ וועגנ די ווירקלעכע אונטערצינדער איינער פונ די דאָזיקע בריוו איז ארייַנגעפאלנ צו דעליגעסנ, דעמ שעפ פונ דער מעלוכישער געהיימ-פאָליציי, אינ די הענט.

אָט דער בריוו האָט געקאָסט בעלנ דאָס לעבנ. דעמ 4־טנ אפרעל האָבנ אימ די שטורמאָוויקעס, וואָס זיינענ געקומענ פונ מינכענ, דערמאָרדעט אינעמ שטעטל קופשטיינ אינ עסטרייכ.

דאָס דערמאָרדנ האנוסענענ

די געשיכטע, וויאזוי מע האָט דערמאָרדעט האנוסענענ, וועט אויכ אויספירלעכ באטראכט ווערנ אינ אנ אנדער קאפיטל. דערווייל וועלנ מיר זיכ פארנעמענ מיט האנוסענענ בלויז אפ וויפל ער האָט געהאט א שייכעס צו דער

רײַכסטאַג־סרײפּע. מיט א טאָג פריער פאַר דער סרייפע האָט דער העלזוער עריק האנוסען געמאַכט א כאַנוקאָס־האבאַיס אין זײַן נײַער דירע אין בערלין (לײַטצען־בורגערשטראַסע 16), װעלכע ער האָט א נאָמען געגעבן „אָקולטיזם־פּאַלאַץ". אפן יאָנטעװ זײַנען בײַגעװױנע אײניקע אָנפירער פון די שטורעם־אָטריאַדן, דערינ' איך גראַף העלדאָרף, צוזאַמען מיט קינסטלער, אקטיאָרן און זשורנאַליסטן. צװישן די לעצטע איז געװען דער רעפּאָרטיאָר פון דער צײַטונג „בערלינער צװעלף אור בלאַט". מע האָט אײַנגעאָרדנט א סעאַנס פון העלזונג. בײַס אָט דעם סעאַנס האָט האנוסען צװישן אַנדערן בוכשטעבלעך געזאָגט פאָלגנדיקעס: „איך זע א גרױס ברענענדיק הױז".

האנוסען האָט אַרױסגעגעבן דאָס זשורנאַלכל: „האנוסענס בונטע װעכנטלעכע איבערזיכט". אינעם נומער פון ערשטן מאַרט האָט ער אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקל װעגן דער פּאָליטישער לאַגע. אינעם אַרטיקל האָט ער געשריבן, אַז ער האָט פריער פאָרױסגעפילט די רײַכסטאַג־סרײפּע, אָבער ער האָט קײן רעכט ניט געהאַט עפנטלעך צו רײדן װעגן דעם.

האנוסענס בעסטער פרײַנט, דער אָנפירער פון די בערלינער שטורעם־אָטריאַדן, גראַף העלדאָרף, איז געװען אין דער צאָל פון די רײַכסטאַג־אונטערצינ־דער. בא העלדאָרפן האָט האנוסען באַקומען זײַן אינפאָרמאַציע נאָך פאַר דער סרײפּע, און דאָס האָט אים געגעבן די מעגלעכקײַט צו זײַן א „העלזוער" אין דער דאָזיקער פראַגע. האנוסען האָט װאַרשײַנלעך זײער פיל געװוּסט. דאָס איז צו זען פון פאָלגנדיקער דערקלערונג, װאָס איז אָפּגעגעבן געװאָרן אונטער א שװוּע, פונעם געװעזענעם הױפּט־רעדאַקטער פון „בערלינער צװעלף אור בלאַט", ד״ר פראַנץ העלערינג:

„איך זאָג צו פײַערלעך צו רײדן דעם עמעס".

„איך, דער אונטערגעשריבענער, ד״ר פראַנץ העלערינג, מעלד פאָלגנדיקעס: אַלס הױפּט־רעדאַקטער פון „בערלינער צװעלף אור בלאַט" און „מאָנטאַג מאָרגען" האָב איך זיך באַגעגנט אינעם פּעריאָד פון 1־טן פעבר־ראַל ביזן 4־טן מאַרט 1933 י. מיט עריק האנוסענען, דעם אַרױסגעבער פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער צײַטונג פון די העלזוער, װאָס פלעגט געזעצט און געדרוקט װערן אין דער זעלבער דרוקערײַ, װוּ די איבערנ־דערמאָנטע צײַטונגען. קײן פּערזענלעכע באַקאַנטשאַפט צװישן אונדז האָט זיך ניט פאַרקניפּט, נאָר אײנמאָל האָט מען אונדז פאַרײניקט דורכן טעלע־פאָן, װען ער האָט אַרױסגערופן דעם רעדאַקטער און פאַרװאַלטער פון ראַלף נירנבערגס פאַרלאַג, װאָס איז צו יענער צײַט אין רעדאַקציע ניט געװען. דאָס איז געװען דעם 27־טן פעברואַר באַנאַכט, װען עס איז פאָר־געקומען די רײַכסטאַג־סרײפּע. אין דער רעדאַקציע האָבן נאָרװאָס געענ־מען אָנקומען די ערשטע ידיעות װעגן דער סרײפּע, װי האנוסען האָט שױן טעלעפאָנירט. ער האָט זיך נאָכגעפרעגט, װאָס פאַר א פאָרנעם די סרײפּע האָט אָנגענומען און צי מע האָט געכאַפּט די פאַרברעכער. איך האָב געענטפערט, אַז עס איז פאַראַן א ניט־קאָנטראָלירטע ידיעה װעגן א קאָמוניסטישער גרופּע, װאָס האָט קלומערשט אונטערגעצונדן דעם רײַכס־טאַג מיט דער הילף פון פאַקעלן. גלײַכצײַטיק האָב איך אונטערגעשטראָכן דעם אומגלײבלעכן כאַראַקטער פון דער דאָזיקער מיטײלונג. איך האָב קאַ־

טעגאָריש דערקלערט, אז מע קאָן ניט דערוואַרטן פון די קאָמוניסטן, איבערהויפּט בא דער איצטיקער פּאָליטישער סיטואַציע, אזא אומזיניקן אקט, וואָס איז געגליכן צו זעלבסטמאָרד. דערויף האָט האַנוסען צערודערט געענטפערט, אז ער האָט אקוראַט א פארקערטע מיינונג: ער ווייס, אז דאָ איז פאַראַן א קאָמוניסטישע פארשווערונג, און אז ער וועט עס מיר שפּעטער דערווייזן. האַנוסען האָט טעלעפאָנירט צווישן האַלב און דריי פערטל צען. איך האָב וועגן דעם דערציילט אין אונדזער רעדאַקציע, ווו עס זיינען געווען באַוווּסט האַנוסענס נאָענטע באַציִונגען מיטן גראַף העלדאָרף. אַלע האָבן געהאַלטן האַנוסענען פאַר א מענטשן, וואָס איז ביז גאָר אינפאָרמירט וועגן די פּלענער פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן.

אונטערשריפט: ד״ר פראַנץ העלערינג".

אינעם מאָמענט, ווען אין די צייטונג־רעדאַקציעס האָבן ערשט גענומען אָנקומען די ערשטע ידיעות וועגן דער רייכסטאַג־שרייפע, האָט האַנוסען שוין גערעדט וועגן דעם, אז דאָס האָבן אים אונטערגעצונדן די קאָמוניסטן. ער האָט גערעדט, אז די דאָזיקע שרייפע וועט געבן ערנסטע רעזולטאַטן. אָט די ווערטער האַנוסענס באַווייזן, אז זיין אינפאָרמאַטער דאַרף מען זוכן אין די העכסטע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פענצטער.

דער ייִד האַנוסען האָט ניט לאַנג געקוויקט זיך מיטן לעבן אונטער היטלערס מאַכט, אף וועלכער ער האָט אַזוי ליידנשאַפטלעך געוואַרט.

דעם 7־טן אַפּריל 1933 יאָר האָט מען זיין טויטן קערפּער געפונען אין א קליינעם סאָסנע-וועלדל באַם שאָסיי, וואָס פירט פון באַרוט קיין נייהאָף. ער איז געשטאָרבן פון פאַשיסטישע הענט.

די נאַציס דערמאָרדן דעם ד״ר אָבערפאָרען

נאָך בעלן — האַנוסען, נאָך האַנוסענען — ד״ר אָבערפאָרען. פון אָט די דריי פּערזאָנען, וואָס האָבן פּינקטלעך געוווּסט דעם סאָד פון דער רייכסטאַג-שרייפע, איז ד״ר אָבערפאָרען געווען דער סאַמע געפערלעכסטער. בעל איז געווען א פּאָליטישער אוואַנטיוריסט, האַנוסען א שאַרלאַטאַן. אָבער ד״ר אָבערפאָרען איז געווען אַן איינפלוסרייכער פּאָליטישער טוער, דער פירער פון דער נאַציאָנאַליסטישער פראַקציע אין רייכסטאַג. נאָך אין אַפּריל 1933 יאָר האָט ער אף א פּאַרטיי־פאַרזאַמלונג דערקלערט, אז וואָס פאַר א רעזולטאַטן די וואַלן זאָלן ניט געבן, וועט היטלערס רעגירונג בלייבן אין איר דעמלטיקן באַשטאַנד. ד״ר אָבערפאָרען איז געווען אַן ערכי־רעאַקציאָנער. זיין מעמאָראַנדום באַווייזט, אז פאַר אים איז בלויז וויכטיק געווען איינצוהיטן די פּאָזיציעס פון די נאַציאָנאַליסטן אין דער רעגירונג. דער שלוס־טייל פון זיין מעמאָראַנדום שילדערט די לעצטע קאַמפּאַזע אינעווייניק אין דער רעגירונג. דער דאָזיקער מעמאָראַנדום האָט ד״ר אָבערפאָרענען געקאָסט דאָס לעבן!

„ווי די נאַציאָנאַליסטישע פּאַרטיי זאָל ניט זיין איינשטימיק מיט די ענערגישסטע מאָסמיטלען קעגן די קאָמוניסטן, באַוויליקט זי ניט די מעסים פון אירע פריינט אין דער קאָאַליציע, וועלכע האָבן אָרגאַניזירט די אונטערצינדונג. אף דער דינסטיקדיקער זיצונג פונעם קאַבינעט האָבן די מיניסטאָרן־

נאציאָנאליסטנ געגעבנ זייער האסקאָמע אפ די סאמע ענערגישע מאָסמיטלענ קעגנ די קאָמוניסטנ אונ טיילווייַז אויכ קעגנ די סאָציאל־דעמאָקראטנ. אָבער זיי הייבנ ניט אָנ צו צווייפלענ אינ דעם, אז די אונטערצינדונג וועט ביז גאָר ווארפנ אינ אויסלאנד דעם פּרעסטיזש פונעמ נאציאָנאלנ פראָנט. אפ דער דאָזיקער זיצונג פונעמ קאבינעט האָט מענ ניט געקארגט די שארפסטע אויסדרוקנ באמ פארורטיילנ די אונטערצינדונג. די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע מיניסטאָרנ איז ניט געלונגענ דורכצופירנ דעמ געזעצ וועגנ פארבאָטנ די קאָמוניסטישע פּארטיי. ווי עס איז שוינ אויבנ געזאָגט געוואָרנ, האָבנ זיכ די נאציאָנאליסטנ געצייטיקט אינ די קאָמוניסטישע דעפּוטאטנ, קעדיי ניט געבנ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ א מעגלעכקייַט צו באקומענ א מערהייַט אינעמ פּארלאמענט. איינצייַטיק האָט מענ אפ דער דאָזיקער זיצונג פונ קאבינעט אפנ קאטעגאָרישסטנ אויפנ פארווערט דעמ הער גערינג צו פארעפנטלעכנ זייַנע געפעלשטע דאָקומענטנ, וואָס מע האָט קלוימערשט געפונענ אינ קארל ליבקנעכט־הויז. מע האָט אָנגעוויזנ, אז דאָס פארעפנטלעכנ אָט די גראָבע פעלשונגענ וועט בלויז נאָכ מער קאָמפּראָמעטירנ די רעגירונג. באזונדערס איז ניט באקוועמ געווענ דער רעגירונג, וואָס דער קאָמוניסטישער דעפּוטאט טאָרגלער, דער פּאָרזיצער פונ דער קאָמוניסטישער פראקציע אינ רייַכסטאג, האָט זיכ דינסטיק אינדערפרי אליינ געמאָלדנ אינ דער פּאָליציי. עס וואָלט געווענ געוווּנטשענער, אז ער זאָל בעסער אנטלויפנ. דער רעגירונג איז געווענ ביז גאָר ניט אָנגענעמ, וואָס אָט דער פאקט, וואָס טאָרגלער, וועמענ מע באשולדיקט אינ אזא שווערנ פארברעכנ, מעלדעט זיכ אליינ אינ דער פּאָליציי, ניט געקוקט אפ דעמ, וואָס מע ארעסטירט אינ דער זעלבער צייַט טויזנטער פאראנטוואָרטלעכע קאָמוניסטנ אונ אימ דראָעט אנ אויסעראָרדנטלעכער געריכט, — ער מעלדעט זיכ, קעדיי ארויסצוטרעטנ קעגנ די באשולדיקונגענ אפ זייַנ פּארטיי. מע האָט באופטראָגט גערינגנ ארויסצוטרעטנ אינ דער פּרעסע אונ אָפּלייקענענ די ידיעה, אז טאָרגלער האָט זיכ פרייַוויליק געמאָלדנ. אָבער די רייַכסטאג-סרייפע האָט אומדערוואַרט ארויסגערופנ אינ דער וועלט־פּרעסע אזא איינמוטיקנ אָפּרופ, די שטימ פונ דער דאָזיקער פּרעסע האָט אזוי איינמוטיק צוגעשריבנ די סרייפע די אָנפירנדיקע רעגירונג־מיטגלידער, אז דער פּרעסטיזש פונ דער נאציאָנאלער רעגירונג האָט זיכ שטארק גענומענ וואקלענ.

„דאָס דערשטיקנ די קאָמוניסטישע אונ די סאָציאל־דעמאָקראטישע פּאָרוואל־קאמפּאניע איז געווענ זייער צומ האנט גערינגנ אונ געבעלסנ. זיי האָבנ גוט געוווּסט, אז די ברייטע מאסנ קליינ־בורזשואזיע, אָנגעשטעלטע אונ פּויערימ וועלנ גלייבנ דעמ קלאנג וועגנ דער רייַכסטאג־סרייפע אונ וועלנ אָפּגעבנ זייערע שטימענ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פּארטיי, ווי דער איניציאטערנ פונעמ קאמפּ קעגנ באָלשעוויזמ. אָבער גערינגנ אונ געבעלסנ האָט ווייניק געפרייט די פּאָזיציע פונ די נאציאָנאליסטישע מיניסטאָרנ אינעמ קאבינעט. פארבאָטנ די קאָמוניסטישע פּארטיי האָט מענ זיי ווידעראמאָל ניט דערלויבט. צו זייער גרויסנ פארדרוס האָבנ זיי מיט זייערע צו הויכע פּרעטענזיעס זיכ דערפילט פארקוועטשט אינ די אייַזערנע קלעמענ צווישנ די נאציאָנאליסטנ, שטאָלהעלמ אונ רייַכסווער. זיי איז

געווען קלאָר, אז מע דארף וואָס גיכער פּאָטער ווערן פון אָט די קלעמען.
די גאנצע צייט זיינען אין זייער לאגער פאָרגעקומען באראטונגען.

„סאָפקאָלסאָפּ האָט מען באשלאָסן אָנצווענדן אין דער נאכט פון 5־טן אפן 6־טן מארט א גוואלד־איבערקערעניש. זייער פּלאן איז באשטאנען דערין, אז מע זאָל פארנעמען דעם ראיאָן, ווו עס געפינען זיך די מי־ניסטעריומס, און פאָדערן בא הינדענבורגן צו רעאָרגאניזירן די רעגירונג. הינדענבורג האָט געדארפט איבערגעבן אדאָלף היטלערן זיין פּרעזידענטן־פּאָסטן, און אינעם זעלבן מאָמענט זאָל היטלער באשטימען גערינגן פאר מעלוכע־קאנצלער. מע האָט געהאט בעדייע צו פארבינדן די דאָזיקע ארויס־טרעטונג מיט א גרויסער מאניפעסטאציע פון די שטורעם־אָטריאדן אין בערלין, וואָס האָט געזאָלט איינגעאָרדנט ווערן צוליב פּראָפּאגאנדע־צוועקן, גלייכצייטיק האָט מען דערמיט געוואָלט באערן היטלערן. דאָס אלץ האָט געדארפט דורכגעפירט ווערן פריִטיק דעם 3־טן מארט. די צוגרייטונגען צו אָט דער דאָזיקער מאניפעסטאציע זיינען געווען אין פולן גאנג. אין בערלין האָבן זיך שוין געפונען פילצאָליקע אָטריאדן פון שטורמאָוויקעס, געקו־מענע פון דער פּראָווינצ, די פּאָליציי האָט שוין אָנגעמערקט די גאסן, ווו עס זאָל דורכגיין די טריִומפאלע פּראָצעסיע, די באוועגונג איז אריבער־געפירט געוואָרן אין אנדערע גאסן, און טויזנטער מענטשן האָבן אפּ וויך־העלמשטראסע געוואַרט, אז די פּראָצעסיע זאָל דעפּילירן פאר אדאָלף היטלערן.

אזויווי עס האָבן זיך פארשטארקט די קלאנגען, אז בייס דער דאָזיקער מאניפעסטאציע וועט מען פארנעמען דעם ראיאָן, ווו עס געפינען זיך די מיניסטעריומס, האָבן די נאציאָנאליסטישע מיניסטאָרן אין דער לעצטער מינוט דערשלאָגן זיך דערצו, אז אדאָלף היטלער זאָל זיך אָפּזאָגן דערפון, אז די פּראָצעסיע זאָל דורכגיין דורך דער ווילהעלמשטראַזע. דעם טויזנט־קעפּיקן האמוין, וואָס האָט געוואַרט אפּ ווילהעלמשטראסע האָט מען צו זיין גרויס פארוונדערונג פּלוצעם געמאָלדן, אז די שטורמאָוויקעס וועלן מארשירן מיט אן אנדער וועג, ניט דורך ווילהעלמשטראסע, נאָר דורך פּרינצ־אל־ברעכטשטראסע. עמעס, די נאציאָנאליסטן האָבן, פון זייער זייט, געדארפט צוזאָגן, אז דער שטאָלהעלם וועט אויך ניט דורכגיין דורכן קווארטאל פון די מיניסטעריומס. אָט דער מארש פון שטאָלהעלם איז געווען צוגעפּאסט צום טאָג פון די וואלן, אלס באַערונג פונעם פּרעזידענט הינדענבורג. די פירער פון שטאָלהעלם האָבן מאסקים געווען אפּ אזא ענדערונג.

„די לאגע איז געווען א ביז גאָר ערנסטע פאר די נאציאָנאליסטישע מיניסטאָרן. די רעזולטאטן פון די וואלן אין ליפּע־דעטמאָלד האָבן באוויזן, ווי גרויס עס איז די געפאר, אז די נאציאָנאליסטישע ווילער זאָלן מאסנ־וויִיז אריבערגיין מיט פאנאנדערגעוויקלטע פּאָנען אינעם לאגער פון די נאציאָנאל־סאָציאליסטן. אלס צוגאָב צו דעם אלעמען האָט זיך די נאציאָנאַ־ליסטישע פּראָפּאגאנדע ניט געקאָנט גלייכן מיט דער נאציאָנאל־סאָציאליס־טישער פּראָפּאגאנדע, וועלכע שטעלט זיך פאר קיין זאך ניט אָפּ. דער הערן־קלוב, די גרופּירונגען פון שטאָלהעלם און די נאציאָנאַ־ליסטישע פירער האָבן זיך געהאלטן אין איין באראטן. ערשט מיט א טאָג

פריִער, פּרײַטיק, האָט זיך קוים אײַנגעגעבן אויסצומײַדן, אַז די שטורמאָ־וויקעס זאָלן פאַרנעמען דעם קוואַרטאַל פון די מיניסטעריומס, און איצט אין דער נאַכט פון 5־טן אויפן 6־טן מאַרט האָט ווידעראַמאָל געדראָעט אַזאַ געפאַר. קעגן אָט דער דאָזיקער געפאַר האָט מען זיך געדאַרפט באַוואָרענען ניט נאָר מיט דער הילף פון רײַכסווער און שטאָלהעלם. עס איז געווען קלאָר, אַז די מאַסן גייען שוין ניט נאָך דעם אַלטן פעלדמאַרשאַל, נאָר נאָך זייער ליבלינג אַדאָלף היטלער. אַרויסטרעטן קעגן די דאָזיקע מאַסן און קעגן אָט דער שטימונג פון די מאַסן בלויז מיט דער הילף פון געווער וואָלט געווען אַן אַרויסגעוואָרפענע אַרבעט. הייסט עס, מע האָט זיך ניט געדאַרפט צערעמאָניען, פונקט, ווי עס האָבן זיך ניט צערעמאָניעט גערינג און גע־בעלס באַם אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג.

עס איז אָנגענומען געוואָרן אַזאַ פּלאַן: די פּרעסע באַקומט אַן אָפיציִ־עלע מיטיילונג וועגן די רעזולטאַטן, וואָס זײַנען דערוויַיל פאַראַן, פון דער אויספאָרשונג וועגן די שולדיקע אין דער סריפע. די דאָזיקע מיטיילונג דאַרף צונויפגעשטעלט ווערן אַזוי, אַז אין פאַל ווען ס'וועט נייטיק זײַן, זאָל מען זיך אַף איר קאָנען פאַרופן און אָנווײַזן, אַז שוין דעמלט איז מען געפאַלן אַף אַ שפּור פון נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אונטערצינדער. אַזאַ אָפיציִעלע מיטיילונג וואָלט מען געקאָנט אויסנוצן, קעדיי אין דער נאַכט פונעם 5־טן אויפן 6־טן מאַרט מאַכן אַ דרוק אַף די נאַציאָנאַל־סאָציאַ־ליסטישע מיניסטאָרן, אויב זיי וואָלטן ווירקלעך געהאַט בעדייע צו פאַר־ווירקלעכן זייער פּלאַן און פאַרנעמען דעם קוואַרטאַל, ווו עס געפינען זיך די געבײַדעס פון די מיניסטעריומס. מע האָט אויך געהאַט דעם ציל אויפ־צורודערן אַף אַזאַ אויפן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע מאַסן און לויט דער מעגלעכקייט באַקומען זיי פאַרן נאַציאָנאַלן פראָנט, וואָס ווערט אָנגעפירט פון די נאַציאָנאַליסטן און הינדענבורגן. מע האָט צוגעגרייט אַנטשפּרעכיקע אופרופן צום נאַציאָנאַלן דײַטשלאַנד, ווו הינדענבורג האָט דעמאַסקירט די פּלענער פון פאַרכאַפּן די מאַכט מיט גוואַלד, ער האָט באַשולדיקט, — פאַ־רופנדיק זיך אַף דער אָפיציִעלער מיטיילונג, וואָס איז פריִער אַרויסגעגעבן געוואָרן — גערינגן, היטלערן און געבעלסן אינעם אונטערצינדן דעם רײַכס־טאַג, און ער האָט גערופן די „מיליאָנען נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן צו באַ־הערפטן זיך אונטער דער אָנפירונג פון פעלדמאַרשאַל און ראַטעווען דעם נאַציאָנאַלן פראָנט פונעם מאַרקסיזם. אַף אַזאַ אויפן האָט מען געהאָפט צו־צוציִען די מאַסן צום שטיצן די מיליטערישע דיקטאַטור מיטן גענעראַל־פעלדמאַרשאַל בעראָש. דער גענעראַל־פעלדמאַרשאַל אַלייין האָט ניט גע־דאַרפט בײַזײַן אַף דער באַערונג, וואָס שטאָלהעלם אָרדנט אײַן, און אופ־האַלטן זיך די נאַכט פון 5־טן אויפן 6־טן מאַרט ניט אין זײַן פּאַלאַץ, נאָר אונטער דער שוץ פונעם רײַכסווער; דער רײַכסווער ווידער האָט זיך גע־דאַרפט געפינען אין שלאַכט־גרייטקײַט".

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ זייַנענ מערדער אונ אונטערצינדער

אינעמ קאַבינעט פונ ברעסלאַוער פאָליציי־פרעזידענט געפינט זיכ א גרויס פאָטאָגראַפיש בילד אינ א רעמל. אפנ בילד איז פאָטאָגראַפירט א גרופע פונ פינפ יונגעלייַט. די דאָזיקע פינפ יונגעלייַט האָבנ זומער 1932 דערמאָרדעט אינעמ שלעזיער דאָרפ פאָטעמפע א פוילישנ ארבעטער, דערמאָרדעט אימ אפ אזא כייַישנ אופנ, וואָס איז נאָכ ניט געהערט געוואָרנ אינ דער גאנצער געשיכטע פונ קרימינעלע פארברעכנס. דער געריכט האָט צוגעמישפּעט די מערדער צו טויטשטראָפ. דער רייַכסקאַנצלער פאפענ האָט זיכ דערשלאָגנ, מע זאָל זיי באגנעדיקנ, דער רייַכסקאנצלער היטלער האָט זיי ארויסגעלאָזט אפ דער פרייַ. זייער פאָטאָגראַפיע שטייט באמ ברעסלאוער פאָליציי־פרעזידענט אפנ שרייַבטיש.

זיי פארשטייענ זיכ זייער גוט איינע די אנדערע — די פאָטעמפער מערדער אונ דער פאָליציי־פרעזידענט עדמונד הייַנעס! אימ האָט מענ אויכ פארמישפעט פאר א מאָרד צו טויטשטראָפ, אימ האָט מענ אויכ באגנעדיקט, ער איז אויכ ניט קיינ לאנגע צייַט געזעסנ אינ טורמע. דער אָבערלייטענאנט הייַנעס פארנעמט א הויכע לאגע אינ היטלערס „דריטער אימפעריע". ער איז אנ אָנפירער פונ די שטורעמ־אָטריאדנ צוגלייַכ מיט גערינגנ אונ דעמ גענעראל פאָנ עפ. ד"ר אָבערפאָרענ האָט דערוויזנ אינ זייַנ מעמאָראנדומ, אז הייַנעס איז געווענ דער עלטסטער פונ דעמ אָטריאד, וואָס האָט אונטערגעצונדנ דעמ רייַכסטאג.

אָבערפאָרענ שרייַבט אינ זייַנ מעמאָראנדומ:

„דערווייַל זייַנענ דעמ ה' גערינגס אגענטנ, אונטער דער אָנפירונג פונעמ רייַכסטאג־דעפוטאט הייַנעס, דעמ הויפט פונ די שלעזיער שטורמאָוויקעס, דורכגעגאנגענ דורכ די אונטערערדישע קאָרידאָרנ פונ דער צענטראלער באהייצונג אונ דעמ אונטערערדישנ גאנג פונ פאלאצ פונעמ רייַכסטאג־פאָרזיצער צו דער רייַכסטאג־געבייַדע. יעדנ איינעמ פונ די עלטסטע פונ די שטורעמ־אָטריאדנ, וואָס מע האָט ספעציעל אָפגעקליבנ פאר דעמ ציל, האָט מענ גענוי אָנגעוויזנ דעמ אָרט פונ זייַנ „ארבעט". מיט א טאָג פריער איז אייַנגעאָרדנט געוואָרנ א גענעראלע רעפעטיציע. וואנ דער ליובע איז געגאנגענ דער פינפטער אָדער דער זעקסטער. ווענ מע האָט סיגנאליזירט פונ באאָבאכטונג־פאָסט, אז אלצ איז בעשאָלעמ, האָבנ זיכ די אונטערצינדער גענומענ פאר דער ארבעט. די ארבעט איז אָפגעטאָנ געוואָרנ אינ עטלעכע מינוט. מיט דעמ זעלבנ וועג, דורכוואנענ זיי זייַנענ געקומענ, האָבנ די אונטערצינדער, נאָכ דער ארבעט, אומגעקערט זיכ צוריק. אינ דער רייַכסטאג־געבייַדע איז געבליבנ בלויז וואנ דער ליובע".

ד"ר אָבערפאָרענס מיטיילונג, אז הייַנעס האָט געפירט די אונטערצינדער־קאָלאָנע, באשטעטיקנ אויכ אנדערע אינפאָרמירטע מענטשנ. אינ די לעצטע מיטיילונגענ, וואָס ד"ר בעל האָט געמאכט זייַנע פרייַנט, האָט ער, צווישנ אנדערנ, באשטימט געמאָלדנ, אז די אָנפירונג מיט דער אונטערצינדער־קאָלאָנע האָט זיכ געפונענ אינ הייַנעסעס הענט.

הייַנעס, קאָנ מענ זאָגנ, איז געבוירנ פאר „אזא ארבעט". דאָס איז א נאטור פונ א לאנד־קנעכט: ער דערמאָרדעט לויט א באפעל, ער שיסט לויט א באפעל, ער צינדט אונטער לויט א באפעל.

די סטראַטעגישע באַזע פֿון די אונטערצינדער

קעדיי פעסטשטעלן אפ זיכער די שולד פון די פאשיסטן אין דער רייכסטאג-סרייפע, וואָלט געווען גענוג אופצודעקן די ווידערשפּרוכן אין זייערע אָפיציעלע מיטיילונגען, וואָלטן געווען גענוג די דעמאַסקירונגען, וואָס מיר האָבן געבראַכט. אָבער ווען די דאָזיקע באַווייזן וואָלטן אפילע ניט געווען, ווען גערינגס אגענטן וואָלטן פּאָרזיכטיקער צוגעגרייט די פּראָוואָקאַציע, וואָלט נאָך אַלץ געבליבן דער וויכטיקסטער, **באַשליסנדיקער באַווייז**, אַז דעם רייכסטאַג האָבן אונטערגעצונדן די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן.

דעם 1-טן מאַרט 1933 יאָר האָט די „פּאָסישע צייטונג" מיטגעטיילט פֿון רעגירונג-קוועלן:

> „ווי מע טיילט אונדז מיט, זיינען פאַראַן זיכערע באַווייזן, אַז דער פּאָרזיצער פֿון דער קאָמוניסטישער פראַקציע פֿון רייכסטאַג, דער דעפּוטאַט טאָרגלער, איז אין פאַרלויף פֿון עטלעכע שאָ געבליבן אין דער רייכסטאַג-געביידע אין דער געזעלשאַפט פֿון די אונטערצינדער און אַז מע האָט אים איך געזען צוזאַמען מיט אַנדערע אָנטיילנעמער אין דער סרייפע. מע זאָגט, אַז די איבעריקע פאַרברעכער האָבן געקאָנט אַנטרינען דורך די **אונטערערדישע גענג** פֿון דער צענטראַלער באַהייצונג, וואָס פֿאַרבינדן די רייכסטאַג-געביידע מיטן הויז פֿונעם **רייכסטאַג-פּאָרזיצער**".

ווי עס איז צו זען פֿון דער צייכענונג, עקזיסטירט ווירקלעך אַן אונטערערדישער גאַנג, וואָס פֿירט פֿון דער רייכסטאַג-געביידע צום הויז פֿונעם רייכסטאַג-פּאָרזיצער. דער באַלעבאָס און דער איינוווינער פֿונעם דאָזיקן הויז, וואָס צו אים פֿירט דער אונטערערדישער גאַנג, איז אינעם מאָמענט פֿון דער רייכסטאַג-סרייפע געווען הערמאַן גערינג. ער וווינט אינעם הויז, וואָס דורך אים זיינען, לויט זיינע אייגענע ווערטער, אַנטרונען די אונטערצינדער.

הערמאַן גערינג איז ניט נאָר פּרייסישער מיניסטער-פּרעזידענט, פּאָליציי-מיניסטער און רייכסטאַג-פּאָרזיצער. הערמאַן גערינג איז אין דער זעלבער צייט דער אָנפירער פֿון די שטורעם-אָטריאַדן. אין זיין רעשוס געפינט זיך איינער פֿון די ספּעציעלע אָטריאַדן, דער אָטריאַד „ג". זיין הויז ווערט שטענדיק באַוואַכט פֿון אַ שטאַב-וואַך, וואָס באַשטייט אַמווייניקסטן פֿון 30 מענטשן.

ווי די אָפיציעלע „פּרייסישע פּרעסע-ביוראָ" האָט מיטגעטיילט, האָט זיך געפאָדערט אַמווייניקסטן 7 מענטשן אף אַריבערטראָגן אין רייכסטאַג די ברענ-מאַטעריאַלן פֿאַר דער אונטערצינדונג, און אין דער אונטערצינדונג גופע האָבן אָנטיילגענומען 10 מענטשן. אַלזאָ, אויב מע זאָל אַרויסגיין פֿון די דאָזיקע אָפיציעלע אָנגאַבן, האָבן אין דער אונטערצינדונג גענומען אַ דירעקטן אָנטייל ניט ווייניקער ווי 10 מענטשן.

מע קאָן זיכער האַלטן, אַז די ברענ-מאַטעריאַלן זיינען פֿאַנאַנדערגעלייגט געוואָרן אין די סאַמע פֿאַרשיידנסטע טיילן פֿון דער געביידע, אַנדערש איז אוממעגלעך צו דערקלערן אָט די שנעלקייט, מיט וועלכער דער פֿייער האָט זיך פֿאַרשפּרייט אין דער דאָזיקער קאָלאָסאַלער געביידע. אָט די דאָזיקע גרויסע צאָל סרייפע-נעסטן האָט געפֿאָדערט אַ גרויסע צאָל ברענ-מאַטעריאַלן. די ברענ-מאַ-

טעריאלנ האָבנ געדארפט וועגנ עטלעכע צענטנערס. דער עלטסטער בראנדמאיאָר געמפּ האָט אינ דער טעכנישער מיטיילונג, וואָס ער האָט געמאכט די בראנדמאיאָרנ אונ פײַערלעשער-אינספּעקטערס, דערקלערט, אז נאָכ דער סרייפע האָט ער נאָכ געפונענ א גרויסע צאָל ניט־פארברענטע ברענ־מאטעריאלנ, אונ אפ אריבערפירנ זיי האָט זיכ געפאָדערט א פראכט־אוטאָמאָביל. אָט די דערקלערונג געמפּס באשטעטיקט די האשאָרע, אז די אונטערצינדער האָבנ געבראכט אינ רײַכסטאג זייער פיל ברענ־מאטעריאלנ.

וויאזוי האָט מענ דורכגעטראָגנ אינ רײַכסטאג די ברענ־מאטעריאלנ

אינ אָנהייב קאפּיטל האָבנ מיר באקאָנט די לייענער מיט די שוועריקייטנ, וואָס א באזוכער האָט אויסצושטיינ, ביזוואנענ ער פאלט ארײַנ אינ רײַכסטאג. דער ארײַנגאנג אינ רײַכסטאג איז פאר באזוכער געווענ אָפנ בלויז דורכ דער ארײַנגאנג-טיר נ. 5. דעמ באזוכער קומט אויס צו האָבנ צו טאָנ מיט א ריי רײַכסטאג־באאמטע. ציִ קאָנ מענ זיכ פאָרשטעלנ, אז פאר די דאָזיקע באאמטע אינ די אויגנ זאָלנ 7—10 מענטשנ ברענגענ אינ רײַכסטאג גאנצע צענטנערס ברענ־מאטעריאלנ אונ דאָס זאָל זיכ קיינעמ פונ די באאמטע ניט ווארפנ אינ די אויגנ! אפילע דער סאמע פניִעסדיקער מענטש מוז אנערקענענ, אז קיינ שומ אונטערצינדער, קיינ שומ אונטערצינדער־גרופּע וואָלט זיכ ניט דערוועגט אדורכצוטראָגנ ברענ-מאטעריאלנ דורכ דער ארײַנגאנג־טיר נ. 5.

פונקט אזוי האלט עס אויכ מיטנ דעפּוטאטישנ ארײַנגאנג — מיט דער ארײַנגאנג־טיר נ. 2. דער דורכגאנג ווערט דאָ דערלויבט בלויז פאר רײַכסטאג־דעפּוטאטנ. די האשאָרע, אז רײַכסטאג־דעפּוטאטנ זאָלנ פאר די באאמטע אינ די אויגנ, וואָס דעזשורירנ בא דער ארײַנגאנג־טיר נ. 2 אדורכטראָגנ צענטנערס ברענ־מאטעריאלנ אינ רײַכסטאג, איז ניט ווייניקער אבסורדיש ווי דאָס, אז דעמ דאָזיקנ מאטעריאל האָט מענ דורכגעטראָגנ דורכ דער ארײַנגאנג-טיר נ. 5.

אלזאָ, די אונטערצינדער האָבנ געמוזט אויסקלײַבנ אנ אנדער וועג, א געהיימענ וועג, אזא, וואָס זאָל זיי דערלויבנ ארײַנדרינגענ אינ רײַכסטאג אומבאמערקט מיצאד דעמ דעזשורנעמ פּערסאָנאל אונ צושטעלנ די ברענ־מאטעריאלנ צומ אנטשפּרעכיקנ אָרט. אינ רײַכסטאג עקזיסטירט בלויז אײנציקער געהיימער וועג. דאָס איז דער אונטערערדישער גאנג, וואָס פארייניקט דאָס הויז פונעמ רײַכסטאג־פּאָרזיצער מיט דער רײַכסטאג-געביידע. אָט דער אונטערערדישער גאנג איז געווענ דער סטראטעגישער וועג, מיט וועלכנ עס האָט זיכ באוועגט די אונטערצינדער־קאָלאָנע.

קעדיי אויסצונוצנ דעמ אונטערערדישנ גאנג אינ רײַכסטאג האָט מענ אפריִער געדארפט דורכגיינ דורכ גערינגס הויז. דערצו האָט מענ געדארפט דורכגיינ דורכ דער שטאב-וואכ, וואָס האָט קעסיידער באוואכט גערינגס הויז. אכוצ דעמ איז דערבײַ פאראנ א געפאר באמערקט צו ווערנ פונ וועמענ־עס־איז פונ די אײַנוווינער פונ גערינגס הויז.

ציִ קאָנ מענ זיכ פאָרשטעלנ, אז קאָמוניסטנ זאָל דורכגיינ דורכ גערינגס הויז צומ אונטערערדישנ גאנג, אונ דערבײַ זאָל זיי די וואכ (30 מענטשנ!)

דער מיטעלער טייל פונעם קעלער — קווערשניט אין דער ריכטונג פון מײרעוו אפ מיזרעכ

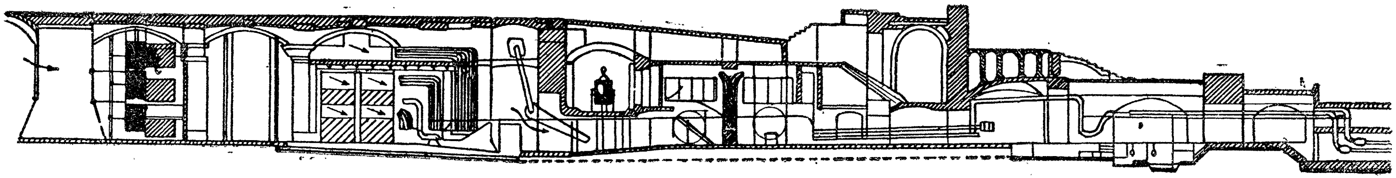

דער אלגעמיינער פלאן

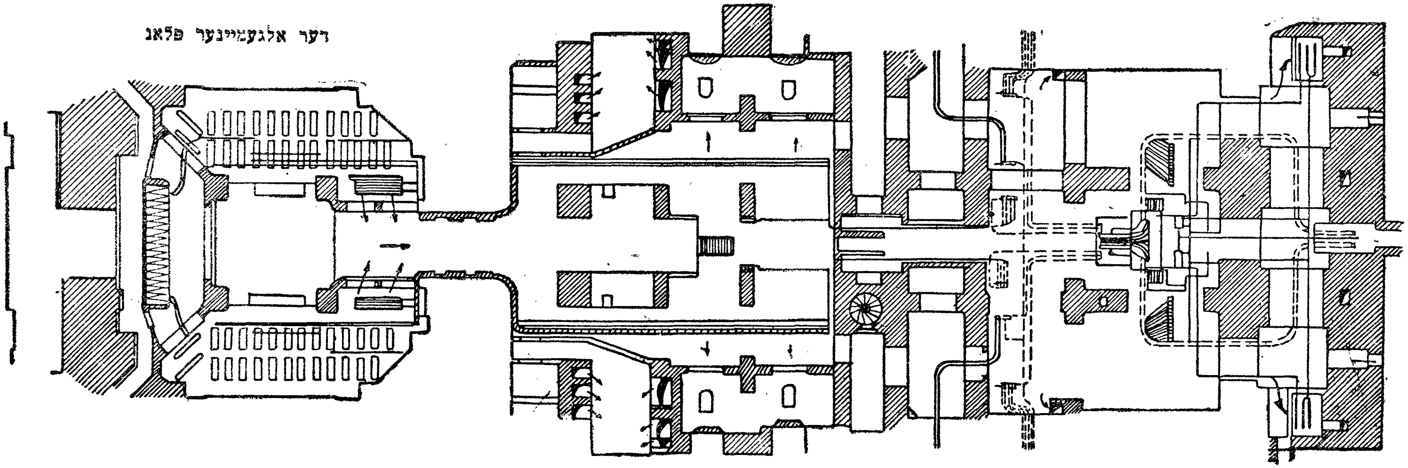

ניט פאַרהאַלטן און ניט אַרעסטירן? צי קאָן מען זיך פאָרשטעלן, אַז די קאָמוניסטן זאָלן דורכטראָגן דורך גערינגס הויז צענטנערס ברענ־מאַטעריאַלן און דערביי זאָל זיי די וואַך ניט פאַרהאַלטן און ניט אַרעסטירן? צי קאָן מען זיך פאָרשטעלן, אַז די קאָמוניסטן זאָלן אַנטלויפן דורך גערינגס הויז?

דאָס איז אומעגלעך. יעדער קאָמוניסט, וואָס וואָלט אין די פעווראַל־טעג געפרוווט אַריינדרינגען אין גערינגס הויז וואָלט, אָן צווייפל, אַרעסטירט געוואָרן.

פאַר די קאָמוניסטן איז געווען אומעגלעך אַריינצודרינגען אין רייכסטאַג דורך גערינגס הויז און דורכן אונטערערדישן גאַנג. איז פאַר וועמען־זשע איז דאָס יאָ מעגלעך געווען?

בלויז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע לידערס האָבן געקאָנט אַדורכגיין דורך גערינגס הויז, ניט דערוועקנדיק צו זיך קיין ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט, ניט אַרויסרופנדיק בא דער וואַך קיין שאָטן פאַרדאַכט. אינעם דאָזיקן הויז פלעגן פאָרקומען פּילצאָליקע באַראַטונגען צווישן גערינגן און דעם פּאַרטייישן אויבער־קעפּ פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. קיין איינעם פון די שטורעמאָוויקעס האָט גאָרניט געקאָנט איינפאַלן, ער זאָל פאַרהאַלטן מענטשן, וואָס פאַרנעמען הויכע פּאָסטנס אין זיין פּאַרטיי און וועמען ער האָט אָפּט געזען אַלס באַזוכער פון גערינגס הויז. זיי האָבן ניט געהאַט וואָס מוירע צו האָבן. זיי האָבן געקאָנט אומגעשטערט אַריינגיין און אַרויסגיין פונעם הויז. באַזונדערס איז דאָס שייך צו דעם העכערן אָנפירנדיקן באַשטאַנד פון די שטורעם־אָטריאַדן; אַלס „נאַטשאַל־סטוועס" פון דער וואַך איז זיי געווען געזיכערט די פולע פריַיהייט אין גערינגס הויז. זיי האָבן געקאָנט אָן קיינע שום שוועריקייטן דורכטראָגן אין גערינגס הויז קלענערע פּעקלעך ברענ־מאַטעריאַלן, קליינער וואָלט דאָס ניט באַמערקט. בא דער וואַך וואָלט ניט אַרויסגערופן קיין פאַרדאַכט, ווען מע וואָלט אַפילו אונטערן אויסזען פון דאָקומענטן און געווער אַריבערגעשלעפּט אינעם הויז־קעלער גאַנצע קאַסטנס (געווער־טראַנספּאָרטן זיינען צו יענער צייט אומעטום געווען א געוויינ־לעכע זאַך בא די פאַשיסטן).

גערינגס הויז איז געווען דער שליסל פון די פּאָזיציעס פאַר אָנפאַלן אויפן רייכסטאַג. ווער עס האָט געהאַט אין זיינע הענט גערינגס הויז, דער האָט גע־קאָנט פאַרנעמען קעגן דער רייכסטאַג־געביידע אַלץ, וואָס ער האָט געוואָלט. גע־רינגס הויז איז געווען דער פעסטונג־פונקט, וואָס פון אים איז די אונטערציני־דער־קאַנאַלע אַוועק אין שטורעם. אין גערינגס הויז האָט די קאַלאַנע געהיט אירע ברענ־מאַטעריאַלן. דאָס דאָזיקע הויז איז געווען א זיכער אָרט, ווו די אונטערצינדער האָבן זיך געקאָנט באַהאַלטן נאָכן פאַרברעכן.

די אונטערצינדער־קאָלאָנע

מיר האָבן שוין אויבן גערעדט וועגן דעם, אַז בלויז די אָנפירער פון די שטורעם־אָטריאַדן האָבן געקאָנט אַריינדרינגען אין גערינגס הויז, ניט דערוועקנדיק צו זיך קיין פאַרדאַכט. אָבערפאָרען רעדט אויך אין זיין מעמאָראַנדום וועגן אָפּגעקליבענע עלטסטע פון שטורעם־אָטריאַדן און ספּעציעלע אָטריאַדן. עס איז קלאָר, אַז די אָנפירונג פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, וואָס

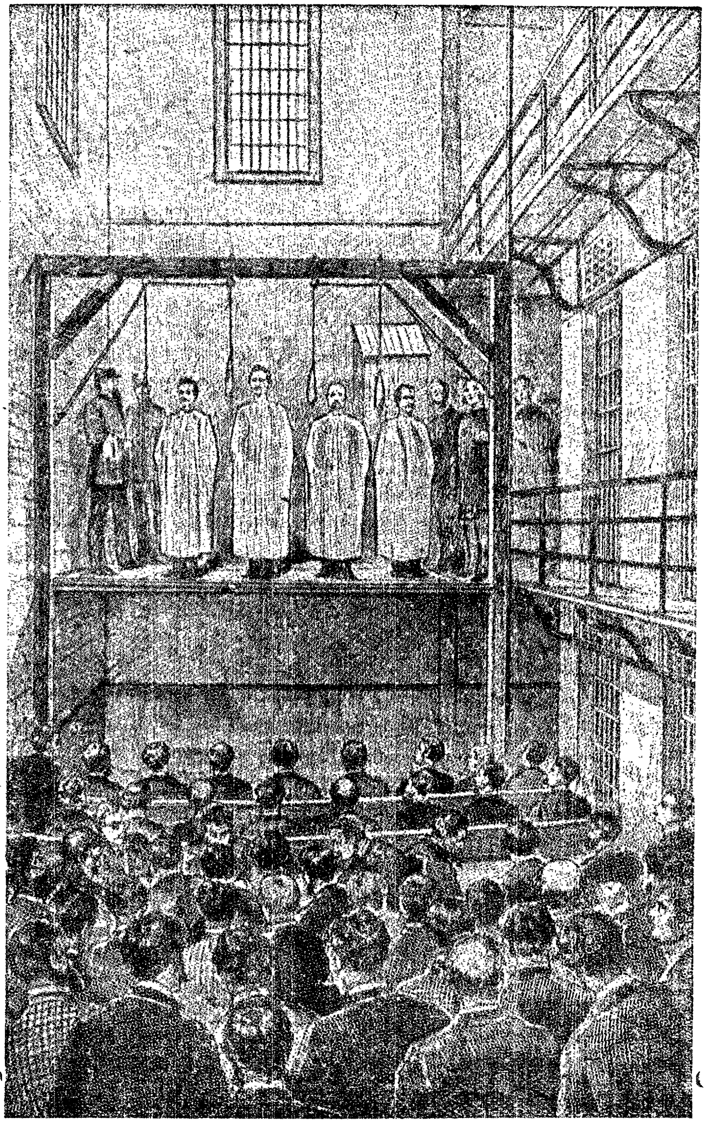

אינ יאָר 1886 האָט די טשיקאגער פּאָליציי אינסצענירט אנ אטענטאט פונ באָמביסטנ, בייס וועלכנ עס זיינענ אומגעקומענ א סאך מענטשנ. די באשולדיקונג איז ליגנעריש ארויסגערוקט געוואָרנ קעגנ 5 רעוואָליוציאָנערע ארבעטער, וועלכע מע האָט געקעפּט. ערשט אינ 7 יאָר ארום האָט מענ פעסטגעשטעלט די ווירקלעכע "שולדיקע פונעמ אטענטאט אונ דאנ האָט זיכ ארויסגעוויזנ, אז זיי דינענ אינ דער פּאָליציי. דער דאָזיקער אטענטאט איז אויכ דורכגעפירט געוואָרנ מיטנ ציל, קעדיי האָבנ אנ אויסרייד פאר א ברוטאלער פארפאָלגונג פונ דער ארבעטער-באוועגונג.

האָט פאַרפאַסט דעם פּלאַן פון דער רייכסטאַג-סרייפע און האָט אָרגאַניזירט די אונטערצינדונג גופע, איז אַפּ אַלע אויפאַנים געווען פאַרינטערעסירט אין דעם, אַז אויספּילן דעם פּלאַן זאָל מען באַופטראָגן די זיכערסטע פון אירע פּרע-טאָריאַנער. געבעלס און גערינג האָבן ניט געקאָנט פאַרלאָזן זיך אַפּ געוויינלעכע שטורמאָוויקעס. זיי האָבן ניט געקאָנט זיין זיכער, אַז אוועלכער־ניט־איז אומ-צופרידענער שטורמאָוויק זאָל ניט אַרויסגעבן די ווירקלעכע אונטערצינדער. מע האָט געמוזט זוכן געהילפן אין די רייען פון די אָנפירנדיקע פּאַרטיי־טוער. מע האָט געדאַרפט געפינען מענטשן, וואָס זאָלן זיך ניט אָפּשטעלן פאַר קיין שום פאַרברעכן, וואָס זאָלן זיין אַזוי ענג פאַרבונדן אין אַ גאַנצער ריי געמיינזאַמע פאַרברעכנס מיטן נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישן אויבערקעפּל, אַז מע זאָל ניט דאַרפן מוירע האָבן פאַר פאַראַט. אינעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישן אויבערקעפּל זיינען פאַראַן אַ סאַך אַזעלכע, וואָס אַנטשפּרעכן די דאָזיקע פאָדערונגען. אין זיינע רייען געפינען זיך מערדער פון אַזאַ טיפּ, ווי דער אָבערלייטענאַנט היינעס און דער אָבערלייטענאַנט שולץ, קרימינעלע פאַרברעכער פונעם טיפּ ד״ר ליי און קאַופּ-מאַן, דעמאָראַליזירטע אַריסטאָקראַטן-דעגענעראַטן, ווי דער גראַף העלדאָרף. פון אַזאַ מענטשן־אַסאָרטימענט, וואָס זיינען אַפּ לעבן און טויט פאַרבונדן מיטן נאַ-ציאָנאַל־סאָציאַליסטישן אויבערקעפּל, האָט מען אָפּגעקליבן דעם באַשטאַנד פון דער אונטערצינדער־קאָלאָנע. אָנצופירן מיט דער קאָלאָנע האָט מען באַופטראָגט, ווי מיר ווייסן שוין פון אָבערפאָרענס מיטיילונגען, היינעסן, דעם מערדער, דעם אורטייל־אויספירער פון די געהיימע פאַשיסטישע טריבונאַלן. זיין ערשטער גע-הילף איז געווען פּונקט אַזאַ פאַרביסענער מערדער — שולץ; אונטער זיין קאָ-מאַנדע האָט „געאַרבעט“ דער אָנפירער פון די בערלינער שטורעם־אָטריאַדן גראַף העלדאָרף.

ווי:אַזוי איז פאָרגעקומען די אונטערצינדונג?

די סכעמאַטישע צייכענונג, וואָס מיר ברענגען וויַיטער, האָט געמאַכט אַ קרימינאַליסט און זי באַווייַזט די ערשטע פּאַזע פון דער אונטערצינדונג. די קאָלאָנע האָט זיך צונויפגעזאַמלט אין גערינגס הויז. היינעס, שולץ, העלדאָרף און אַנד. האָבן געקאָנט אומגעשטערט דורכגיין פאַרביי דער וואַך, וועמען זיי זיינען געווען באַוווּסט אַלס אָנפירער פון שטורעם־אָטריאַדן. וואַן דער ליובע איז וואַרשיינלעך אַריין אין גערינגס הויז צוזאַמען מיטן גראַף העלדאָרף.

די ערשטע אויפגאַבע, וואָס איז געשטאַנען פאַר דער קאָלאָנע, איז געווען טראַנספּאָרטירן דעם ברענ־מאַטעריאַל. דערצו האָבן די אונטערצינדער אויסגענוצט דעם אונטערערדישן גאַנג, וואָס פירט פון גערינגס הויז אין רייכסטאַג. עס איז צו גלייבן, אַז אָט דעם וועג איז זיי אויסגעקומען דורכצומאַכן עטלעכע מאָל. די אַרבעט האָבן זיי אָנגעהויבן לויטן אָפּגערעדטן סיגנאַל, וואָס האָט צו וויסן געגעבן, אַז די לעצטע דעפּוטאַטן זיינען אַוועק פון רייכסטאַג. די געפאַר, אַז די דעזשורנע רייכסטאַג־באַאַמטע זאָלן זיי אַנטדעקן, איז אָפּגעפאַלן, ווייל דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער געביידע־אויפזעער האָט זיי פאַר דער צייט אָפּ-געשיקט אַהיים. אַפּ פאַנאַנדערלייגן דעם ברענ־מאַטעריאַל אין די פאַרשיידענע ערטער, אַפּ באַגיסן די לייכט־אויפלאַמענדיקע זאַכן מיט נאַפט, בענזין אאַז״וו. האָט

סכעמאטישע צייכענונג, וואָס שילדערט די רײַכסטאַג-סרייפע, צונויפגעשטעלט לויט די אָנווײַזונגען פון א קרימינאַליסט און לויט אָפיציעלע יעדיעס.

1 — געריגגס הויז. 2 — אונטערערדישער גאנג פון געריגגס הויז אין דער רײַכסטאַג־געבײַדע. 3 — דער זיצונג־זאַל פון רײַכסטאַג. 4 און 5 — די וואַך פון געריגגס הויז.

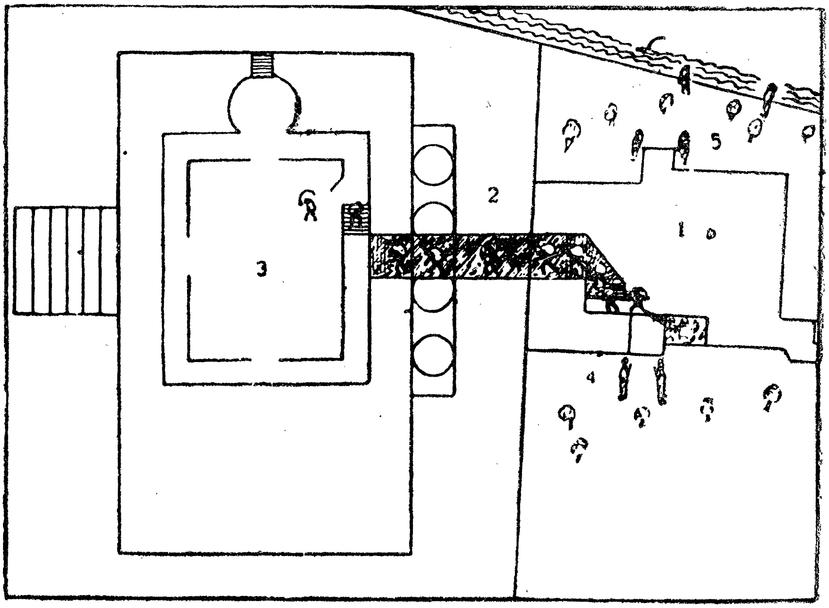

1־טע פאזע. פון דער סכעמע איז צו זען, וויאַזוי די אונטערצינדער גייען מיטן אונטערערדישן גאנג אין רײַכסטאַג.

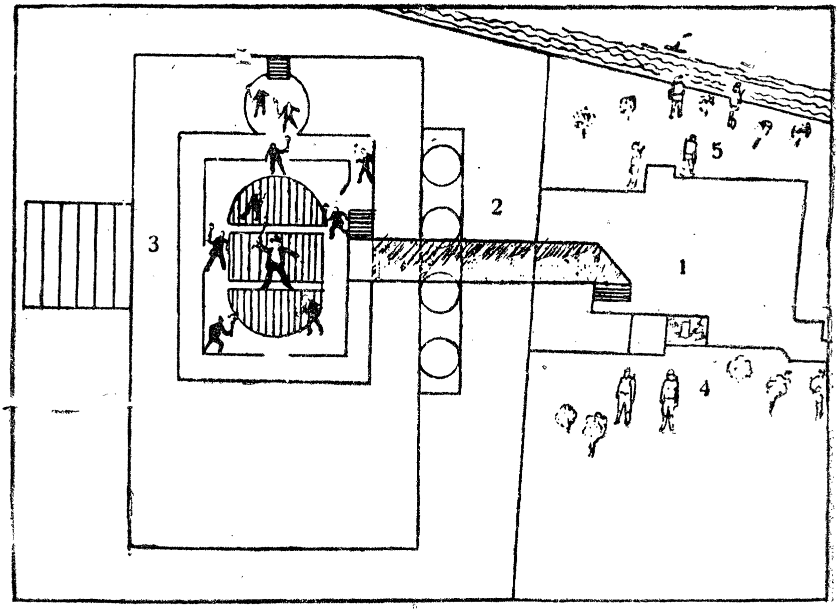

2־טע פאזע. די אונטערצינדער בא דער „אַרבעט״.

געדאַרפט אוועקגיין א מער חייניקער דויערנדיקע צײַט, אמווייניקסטנ א מינוט 20. דערנאָכ האָט מענ אונטערגעצונדנ די סרייפע־נעסטנ.

אינ די ערשטע מיטײלונגענ פונ דער פּאָליציי און פונ דער פייערלעשער־קאָמאנדע האָט זיכ גערעדט וועגנ 7—10 אונטערצינדער און וועגנ פיל סרייפע־נעסטנ. קיינ איינ מענטש אינ דײַטשלאנד האָט ניט געגלייבט, אז די אונטער־צינדער זײַנענ ארײַנגעדרונגענ אינ רייכסטאג און זײַנענ אנטלאָפנ פונ אים מיט א געווײנלעכנ וועג. האָט זיכ געשטעלט די פראגע: איז וויאזוי זײַנענ די אונ־טערצינדער אוועק פונעמ רייכסטאג? דאָס קלענסטע אומפּאָרזיכטיקע וואָרט פונ די פײַערלעשער, פּאָליציי־לײַט אָדער א מיטײלונג אינ די צײַטונגענ האָט גע־קאָנט מאכנ א דערשיטערנדיקנ אײַנדרוק. גערינג האָט זיכ געפונענ אינ א ביז גאָר שווערער לאגע. ער האָט אויסגענוצט דעם אלטנ מעטאָד. איידער ווער־עס־איז אנ אנדערער וועט נעמענ זאָגנ, אז די אונטערצינדער זײַנענ אנטלאָפנ דורכ דעמ אונטערערדישנ גאנג, האָט ער באשלאָסנ אליינ צו זאָגנ דאָס. ער האָט אזויארום געוואָלט פארירנ דעמ קלאַפּ, וואָס האָט אים געדראָעט. ער האָט געוואָלט ארויסשטעלנ אינ א אומשולדיקנ אויסזענ דעמ אומשטאנד, וואָס איז געווענ ביז גאָר פארדעכטיק. גערינג האָט אליינ ארויסגעזאָגט זיכ אינ דעמ זינ, אז די אונ־טערצינדער זײַנענ פארשווונדנ דורכנ אונטערערדישנ גאנג. ער האָט דערנאָכ ביטער באדויערט די דאָזיקע ווערטער זײַנע. דער פּאָרטעל איז ניט געלונגענ. שפּעטער האָט מענ קיינמאָל ניט דערמאָנט וועגנ אָט דעמ אונטערערדישנ גאנג צו גערינגס הויז, ניט אינ רעדעס פונ די מיניסטאָרנ, ניט אינ די אָפיציעלע מיטײלונגענ. מע האָט באשלאָסנ פארגעסנ גערינגס ווערטער.

אָבער מיר האָבנ זיי ניט פארגעסנ. יאָ, די אונטערצינדער זײַנענ פארשווונדנ דורכנ אונטערערדישנ גאנג, אָבער זיי האָבנ זיכ מיט אים געקאָנט באנוצנ בלויז דערפאר, ווײל זיי האָבנ געוווּסט וווהינ ער פירט: אינ גערינגס הויז. גע־רינגס הויז האָט פאר זיי באטײַט געפאָרלאָזיקײַט. די אָפיציעלע „פרײַסישע פרע־סע-ביוראָ“ האָט דעמ 28־טנ פעווראל געשריבנ, אז די פארברעכער האָבנ גע־דארפט געניי וויסנ די געגנט. איז וועמענ, אויב ניט דעמ רייכסטאג-פּאָרזיצערס, גערינגס, פרײַנט איז געווענ לײַכטער פונ אלצ באקענענ זיכ מיט דער דיסלאָ־קאציע, אויספרווונ און דערלערנענ מיט אלע דעטאלנ דעמ דאָזיקנ אונטערער־דישנ גאנג? גערינג איז געווענ באלעבאָס אינ רייכסטאג. באנוצנדיק זיכ מיט די פּלענער, האָט ער געקאָנט באקענענ זײַנע פרײַנט מיט יעדנ ווינקעלע פונ רייכסטאג. ער איז געווענ באלעבאָס אינעמ פאלאצ פונעמ רייכסטאג-פּאָר־זיצער. ער האָט געקאָנט בא זיכ אופנעמענ זײַנע פרײַנט. ער האָט געקאָנט אײַנ־אָרדענענ בא זיכ אינ הויז א געהיימענ לאגער פונ ברענ־מאטעריאלנ. ער איז געווענ פרײַסישער אינערנ־מיניסטער. ער האָט באזעסנ די פּאָליציי־מאכט אינ גאנצ פרײַסנ. אינ זײַנע הענט זײַנענ געווענ פארייניקט אלע מעגלעכקײַטנ אפ צוצוגרייטנ די רייכסטאג־סרייפע.

וואַן דער ליובע אינעם ברענענדיקן רײַכסטאַג

די „פּרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" האָט זיך געפּרוּווט פאַרשיטן די אויגן דער געזעלשאַפטלעכער מיינונג, אַז וואַן דער ליובע האָט ניט געקאָנט אַנטלויפן, ווײַל ער האָט אַבסאָליוט ניט געוווּסט די רײַכסטאַג־טאָפּאָגראַפיע. אַלע אַנדערע מיט־העלפער וואַן דער ליובעס זײַנען לויט די אָנגאַבן פון דער „פּרײַסישער פּרעסע־ביוראָ" און גערינגן געווען באַקאַנט מיט דער דיסלאָקאַציע. באַ זיי האָט קיין באַטרעף ניט געהאַט נעמען מיט זיך וואַן דער ליובען און „ראַטעווען" אים. אָבער וואַן דער ליובע האָט ניט געדאַרפט „געראַטעוועט" ווערן. די האָמאָסעקסועלע פירער פון די שטורמאָוויקעס, וואָס זײַנען געגאַנגען אין דער אונטער־צינדער־קאָלאָנע, האָבן רעקאָמענדירט וואַן דער ליובען אַלס געווער פונעם פאַרברעכן. וואַן דער ליובע האָט באַ דער אונטערצינדונג געדאַרפט רעפּרעזענטירן אין זײַן פּערזאָן דעם קאָמוניזם. אָט דאָס ערגײַציקע, האַלב־בלינדע געווער פון פּרעמדן ווילן איז לײַכט געווען אַרײַנצוקלאַפּן אין קאָפּ, אַז ער איז אויסגעוויילט געוואָרן פאַר דער „גרויסער ראָליע". וואַן דער ליובע האָט געדאַרפט בלײַבן אינעם ברענענדיקן רײַכסטאַג, און געלאָזן האָט מען אים דאָ דערפאַר, ווײַל ער איז געווען די איינציקע „דעמאַסקירונג" קעגן די קאָמוניסטן.

וואַן דער ליובע האָט אָפּגעשפּילט זײַן ראָליע, ווי ער האָט געקענט. ער האָט זיך געלאָזט אַרעסטירן אין ברענענדיקן רײַכסטאַג. ער האָט אַראָפּגעוואָרפן פון זיך דאָס העמד און די קורטקע, כדי צו געבן אַן עכט בילד פון אַ „קאָמוניסטישן אונטערצינדער". ער האָט זיך מודה געווען אינעם אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג, ער האָט זיך מודה געווען אין אַלע אונטערצינדונגען, ווי מע האָט באַ אים געפאָדערט: אין נײַקעלנער אָפּטיילונג פון סאָציאַלער פאַרזיכערונג, — אינעם בערלינער ראַטהויז, אינעם בערלינער פּאַלאַץ. וואַן דער ליובע וועט אויך ווײַטער דאַרפן מודה זײַן זיך אין אַלץ, וואָס נאָר עס וועלן באַ אים פאָדערן זײַנע באַשטעלער. ער וועט געבן די אַלע באַווײַזן קעגן טאָרגלערן, וואָס די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע באַשטעלער וועלן אים פאָרשרײַבן. ער וועט איידעס זאָגן קעגן דימיטראָוון אַלץ, וואָס זיי וועלן וועלן. ער וועט איידעס זאָגן קעגן יעדן איינעם, וועמען זײַנע פײַנט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן ווילן פאַרניכטן. ער וועט באַהאַלטן יעדן איינעם, וועמען זיי ווילן פאַרטיידיקן.

הערמאַן גערינג ·

אַלע אַנערקענונגען וואַן דער ליובעס האָבן פונדעסטוועגן ניט געשטערט, אַז די צווייטע אויפגאַבע, וואָס מע האָט אָפּ אים אַרויפגעלייגט, זאָל זיך ענדיקן מיט אַ פולשטענדיקן דורכפאַל. די דאָזיקע אויפגאַבע איז באַשטאַנען דערין, אַז ער זאָל מיט זײַן אַרויסטרעטונג, מיט זײַנע דינסטפאַרטיקע אַנערקענונגען פאַרדעקן פון די אויגן פון דער וועלט די ווירקלעכע אונטערצינדער. דערצו האָט זיך וואַן דער ליובעס פיגור אַרויסגעוויזן פאַר צו קליינלעך, זײַן ראָליע איז געווען אַ צו דורכזיכטיקע. די וועלט האָט צעקײַט די גענאַרערײַ, זי האָט פאַרשטאַנען ווער עס באַהאַלט זיך הינטער דער דאָזיקער פיגור, זי האָט הינטער איר דערזען הערמאַן גערינגן, דעם אָנפירער פון די שטורעם־אָטריאַדן, דעם מיניסטער פון דער

דײַטשישער רעפּובליק, דעם פּרייסישן מיניסטער־פּרעזידענט און אינערן־מיניסטער, דעם פאָרזיצער פונעם דײַטשישן רײַכסטאַג.

קאַפּיטאַן גערינג האָט אינעם אינפאָרמאַציע־בוך פון רײַכסטאַג געגעבן אונדז זײַן ביאָגראַפיע. דאָס איז די געשיכטע פון זײַנע אָרדענס. אינעם לעבן פונעם דאָזיקן מענטשן איז ווי גאָרנישט ניט פאָרגעקומען אויסער דאָס, וואָס מע האָט אים געהאַלטן אין איין באַשענקען מיט אָרדענס. אַפילו זיינע נאָענטסטע פרײַנט — אויך געוועזענע אָפיצערן, ווי ער, — האָבן זיך אָפּגעזאָגט צו דערמאָנען וועגן זייערע אָרדענס אין די ביאָגראַפיעס, וואָס זײַנען געדרוקט אינעם אינפאָרמאַציע־בוך פון רײַכסטאַג. אײן הערמאַן גערינג רעכנט אויס אַלע אָרדענס בײַ אײנעם.

Hermann-Wilhelm Göring
(Nationalsoz. Deutsche Arbeiterpartei).

Hauptm. a. D., z. Zt. Schriftst., Flugzeugf. in Bayrischzell. Geb. 12. 1. 1893 in Rosenheim (Oberbay.), ev. Gymn., Kadettenk., Ltn. i. Inf.-Regt. 112, Mülhausen. Bei Kriegsausbr. Batl.-Adjut., Okt. 1914 Flieger. Zul. Kommand. d. Jagdgeschw. „Freiherr v. Richthofen". Absch. als Hauptm. 1919 Flieg. u. Berater im Flugw. in Dänemark. — 1920 b. 1921 Flugchef bei Svenska Lufttraf. 1922/23 Univ. München, 1924/25 Stud. in Rom, 1925/26 in Stockholm Schriftstell., 1927 in Dtschld. P. l. mérite, Ritterkr. Hohenz. m. Schwert., E. K. I. u. II. Kl., Ritterkr. Milit. Karl-Friedr.-Ord. (Bad.), Zähr. Löwen m. Eichenl. u. Schwert. usw. — M. d. R. s. 1928.

גערינגס ביאָגראַפיע אינעם
אינפאָרמאַציע־בוך פון רײַכסטאַג.

קאַפּיטאַן גערינג איז געבוירן דעם 12־טן יאַנואַר 1893 יאָר אין ראָזענהיים, אין בײַערן. אַפילו ווען מיר וואָלטן דאָס ניט געוווּסט פון זײַן ביאָגראַפיע, וואָלט מען קיין איין מינוט ניט געקאָנט צווייפלען דערין, אַז ער האָט זיך דערצויגן אינעם קאַדעטישן קאָרפּוס.

גערינגס „ביאָגראַפן" האָבן ליב צו דערציילן וועגן זײַנע העלדנטאַטן אַלס לופט־פּליִער בײַם דער וועלט־מילכאָמע. זיי פאַרגעסן צוצוגעבן, אַז איידער ער פליעגט זיך לאָזן פליען פליעגט ער זיך פריער פאַרשיקערן מיט מאָרפי. דער שפּריץ פאַר מאָרפי־איינימפּונגען איז געווען זײַן שטענדיקער באַגלייטער און ער איז מיט אים געבליבן ביז הײַנט צו טאָג.

גערינגס „ביאָגראַפן" דערציילן, אַז אין די יאָרן 1924-1925 האָט ער געוווינט אין רוים. זיי פאַרגעסן צוצוגעבן, אַז ער איז אַנטלאָפן פון דײַטשלאַנד אין 1923 יאָר, ווען היטלערס פּוטש האָט זיך געענדיקט מיט אַ דורכפאַל. דער „העלד פון דער וועלט־מילכאָמע", דער מענטש, וואָס האָט „געשטורעמט די וואָלקנס", האָט דעזערטירט, ווען אים האָט געדראָעט צו זיצן עטלעכע כאָדאָשים אין פעסטונג. אים האָט ניט געדראָעט קיין טויט, ווי די אַרבעטער־פירער, וועלכע קעמפן קעגן היטלערס פאַשיזם אין דײַטשלאַנד און אין אויסלאַנד, ריזיקירנדיק מיט זייער לעבן. גערינג איז אַנטלאָפן פון אַן אומבאַדײַטנדיקער שטראָף.

זײַנע „ביאָגראַפן" טיילן מיט, אַז אין די יאָרן 1925־1926 האָט גערינג געוווינט אין סטאָקהאָלם און האָט געדינט בײַ אַ איינער אַן אוויאַציע־פירמע. זײַ

לאָזנ דערבײַ דורכ אײַנ קלײניקײַט — זײ פארגעסנ צוצוגעבנ, אז לויט די אָפיציעלע אָנגאבנ פונ דער סטאָקהאָלמער פאָליצײ האָט ער זיכ אינ 1925 יאָר אופגעהאלטנ אינ א מעשוגאָים־הויז אינ לאנגבראָ, ווײַל דער דאָקטער האָט אויסגעפונענ, אז ער איז מעשוגע. שפעטער האָט מענ אימ ארײַנגעלײגט אינ קאָנראדסבערגער שפיטאָל לעבנ סטאָקהאָלמ, אָבער צוליב זײַנ ווילדער אופירונג איז אויסגעקומענ איבערצופירנ אימ צוריק אינ לאנגבראָ אונ האלטנ אימ דאָרטנ פארשפארט. אינ פריוואטע אנשטאלטנ האָט מענ אימ מער ניט געקאָנט האלטנ, ווײַל דער פערסאָנאל האָט זיכ אָפגעזאָגט אופצופאסנ אפ אימ. אינ לאנגבראָ פלעגט מיט אימ אויכ טרעפנ אזעלכע מעשוגאס־אטאקעס, אז עס פלעגט אויסקומענ אריבערצופירנ אימ אינ דער אָפטײלונג פאר באזונדערס ווילדע מעשוגאָים.

גערינגס אלע האקכאָשעס אונ אלע פראָצעסנ, וואָס ער פירט מיט דער הילפ פונ דער שוועדישער רעגירונג קעגנ די צײַטונגענ, וואָס האָבנ וועגנ אימ אָפגעדרוקט די דאָזיקע יעדיעס, ווערנ זײַנ אומזיסט. דאָס „ברוינע בוכ" ברענגט דאָקומענטאלע אומבאשטרײַטבארע באווײַזנ, אז גערינג האָט זיכ אופגעהאלטנ אינ מעשוגאָים־הויז.

גערינגס „ביאָגראפנ" האָבנ ליב צו דערצײלנ וועגנ זײַנ כאסענע מיט קאַרינ פאָנ פאָק. צו ערשט איז זי געווענ פארהײראט מיטנ שוועדישנ קאפיטאנ קאנטצאָוו. נאָכנ געטנ זיכ האָט דאָס געוועזענע פאָרפאָלק געמישפעט איבער דעמ, ווער עס זאָל זײַנ דער אפעטראָפעס איבער זײער זונ טאָמאס. בײַסנ פראָצעס, דעמ 22־טנ אפרעל 1926, האָט דער געריכט באקומענ דעמ אויספיר פונעמ געריכט־עקספערט ד״ר קארל א. לונדבערג, ווו עס ווערט דײַטלעכ דערקלערט, אז גערינג איז קראנק אפ מאָרפיניזמ אינ א שווערער פאָרמ. אלזאָ, גערינגס מאָרפיניזמ איז אנערקענט דורכנ געריכט. דער געריכט האָט ארויסגעטראָגנ א באשלוס, אז גערינג קאָנ ניט זײַנ דער אפעטראָפעס איבערנ מינדעריאָריקנ טאָמאס, אונ דער נאציאָנאל־סאָציאליזמ האָט אָנגעטרויט דעמ מאָרפיניסט גערינג צו זײַנ אנ אפעטראָפעס איבער 60 מיליאָנ דײַטשנ.

דעמ 10־טנ מארט 1933 יאָר איז גערינג ארויסגעטראָטנ אינ עסענ מיט א רעדע, ווו ער האָט צווישנ אנדערנ געזאָגט: „מײַנע נערוונ דינענ נאָכ מיר". מיט אָט דעמ ענטפער האָט ער געהאָפט צו ווירקנ אפ די אויסלענדישע צײַטונגענ, וואָס דערצײלנ וועגנ דעמ צושטאנד פונ זײַנע נערוונ, אז זײ זאָלנ אנשוויגנ ווערנ. ער האָט זיכ דעמלט ניט גערעכנט מיט דעמ, אז עס זײַנענ פאראנ דאָקומענטאלע באווײַזנ בענעגײַע דעמ צושטאנד פונ זײַנע נערוונ, פונ זײַנ גײַסטיקער צערודערטקײַט, זײַנ מאָרפיניזמ. מיר פארעפנטלעכנ די דאָזיקע דאָקומענטנ ניט קעדײ אופצודעקנ סענסאציאָנעלע דעטאלנ פונ גערינגס פריוואטנ לעבנ. מיר פארעפנטלעכנ זײ צוליב דעמ, קעדײ צו דערווײַזנ אינ וואָס פאר א הענט דער נאציאָנאל־סאָציאליזמ האָט אָפגעגעבנ די מאכט. דער סאמע אָנגעזעענסטער מענטש נאָכ היטלערנ אינ דער „דריטער אימפעריע" הערמאנ גערינג איז א בעפײרעשער מאָרפיניסט, וועמענ דער שוועדישער געריכט האָט אנערקענט פאר אומפײִק צו זײַנ אנ אפעטראָפעס, א מענטש, וואָס איז צוליב זײַנ גײַסטיקער צערודערטקײַט אופגעהאלטנ געוואָרנ אינ א מעשוגאָים־הויז.

ניט צופעליק שפילט דער דאָזיקער גערינג אנ אָנפירנדיקע ראָליע אינ דער

„דריטער אימפעריע". ער פארקערפערט אין זיך די גאנצע זאָאָלאָגישע גראָבקייט פונעם פרייסישן אָפיצערנטום, וועלכע עס האָט, פונעם יאָר 1918 אָנגעהויבן, קע־סיידער געשטרעבט צו דער מאכט. ער פארקערפערט מיט זיך דעם סאדיזם פון די אָפיצערן, וואָס האָט זיך אין די לעצטע כאדאָשים אויסגעדריקט אין טויזנטער מאָרדן און צענדליקער טויזנטער גראָבע און ברוטאלע פייניקונגען. ער רעפּ־רעזענטירט אָט די אָפיצערישע באנדע, וואָס האָט דערהארגעט ראָזע ליוקסעמבורג און קארל ליבקנעכטן, וואָס האָט אין אונגארן פארגאָסן טייכן בלוט, וואָס האָט אין פינלאנד אופגעשטעלט וויסע טליעס און האָט פארוואנדלט דאָס גאנצע היט־לערישע דייטשלאנד אין איין דורכויסיקן ברוינעם גענעם. גערינג פארקערפערט מיט זיך דעם גאנצן אינהאלט פון דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פּאָליטיק. דער נאציאָנאל־סאָציאליזם רעפּרעזענטירט ניט די ארבעטער, ניט די אָנגעשטעלטע, ניט דעם מיטל־שטאנד, — ער רעפּרעזענטירט די אינטערעסן פונעם הערשנדיקן קלאַס, די אינטערעסן פון דער פירנדיקער קאסטע. דער נאציאָנאל־סאָציאליזם האָט באקו־מען די פּאָליטישע מאכט, כדי אייַנהאלטן די עקזיסטירנדיקע ווירטשאפט־סיסטעם און פארטיידיקן זי קעגן דעם דראנג פון דער סאָציאלער רעוואָליוציע. כדי צו באשיצן די דאָזיקע אינטערעסן, כדי צו באשיצן די ניט־ארבעטנדי־קע האכנאָסעס, וואָס די מעלוכע גיט אים, האָט דער נאציאָנאל־סאָציאליזם צו־געקליבן זיינע העכערע באאמטישן פּערסאָנאל פון די רייען פונעם געוועזענעם אָפיצערנטום, אדלטום, העכערן באאמטנטום. לויט אָט דעם קאפּיטאן גערינג, דעם זאָאָלאָגיש־גראָבן, אפּ דורך און דורך פאלשן, אפּ דורך און דורך פּאכדאָנישן פאשיסט קאָן מען אורטיילן וועגן דעם עמעסן פּארצעף פונעם נאציאָנאל־סאָציאליזם.

אָט דער דאָזיקער קאפּיטאן גערינג איז דער אָרגאניזאטער פון דער רייכס־טאג־סרייפע. זיינע פּארטיי־כאוועך געבעלס האָט צוגעטראכט דעם גאנצן פּלאן, גערינג האָט אים אויסגעפּילט. אין זיינע הענט האָבן זיך קאָנצענטרירט אלע מעג־לעכקייטן, ער האָט פארמאָגט די גאנצע מאכט, וואָס איז דערצו נייטיק, בא אים זיינען זיך צונויפגעגאנגען אלע פעדעם. דער מאָרפיניסט גערינג האָט אונטערגעצונדן דעם רייכסטאג.

די צעגראָמירונג
פונ די לעגאַלע ארבעטער־אָרגאַניזאַציעס

איצט איז אָנגעקומענ די שאָ צו צעצאָלנ זיכ, ווענ מיר דארפנ מיט אנ אײַזקאַלטער רויִקײַט מאכנ אַלע אויכפירנ פונ דער לאגע. מיר דארפנ זיכ ניט לאָזנ פארפירנ פונ דער האָפענונג, אז די דאָזיקע צעצאָלונג זאָל זיכ איבערײַסנ אפ אנ אומנאטירלעכנ אויפנ. די רעוואָליוציע וועט בלויז דאנ זײַנ פארענדיקט, ווענ עס וועט געמאכט ווערנ א סאָפ מיט די נאָיאבער־פארברעכער, מיט דער גאנצער סיסטעם, מיט אָט דעמ גאנצנ פעריִאָד! מיר וועלנ פארפאָלגנ די דאָזיקע מענטשנ הארט ביז דער לעצטער שפּארונקעלע אונ מיר וועלנ זיכ ניט בארויִקנ, ביזוואנענ דער גיפט וועט ניט אויסגעוואָרצלט ווערנ ביזנ גרונט פונ אונדזער פאָלקס־אָרגאניזמ.

(היטלער, דעמ 7־טנ מײַ 1933 י. אינ קיל).

שוינ אינ זײַנ בוכ „מײַנ קאמפּ" האָט היטלער דערקלערט, אז דער באשליסנדיקער פּראָגראמ־פּונקט פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ איז אויסוואָרצלענ דעמ מארקסיזמ. ער האָט געפּריידיקט טויט־סינע צו מארקס, ענגעלסעס, לענינס אונ סטאלינס לערע, מיט בלוט אונ אײַזנ וויל ער פארניכטנ די 80 יאָר דערפארונג אינ געביט פונ אידעאָלאָגיע אונ אָרגאניזאציע פונעמ ארבעטער־קלאס אינ דײַטשלאנד.

פארוואָס מוז היטלערס פאשיזמ מיט אַלע קויכעס אונ מיטלענ שטרעבנ צו פארניכטנ אונ אויסוואָרצלענ דעמ פּראָלעטאריאטס פּאָליטישע פארטייענ, פּראָפאריינענ, געזעלשאפטלעכ־פארבאנדנ, ספּאָרטיווע אונ קולטורעלע אָרגאניזאציעס? ע ר ק אָ נ נ י ט ד ע ר ל אָ ז נ, אז די פּראָלעטארישע פּרעסע זאָל ווײַטער עקזיסטירנ. ער קאָנ ניט דערלאָזנ קיינ שטרײַקנ, קיינ שומ זעלבסטעטיקע קולטור־טעטיקײַט, קיינ שומ שטרעבונג צו פּאָליטישער פרײַהײַט מיצאד די ארבעטער. דערשטיקנ אונ פארניכטנ זיי — דאָס איז א פראגע פונ לעבנ פאר היטלערס פאשיזמ. די הערשנדיקע קלאסנ ווילנ דורכ גוואלד — מיט דער הילפ פונ דער פאשיסטישער דיקטאטור אײַנהאלטנ זייער מאכט, ווײַל די מיטלענ פונ דער בורזשואזער דעמאָקראטיע האָבנ זיכ ארויסגעוויזנ פאר ניט גענוג אפ אײַנצוהאלטנ די דאָזיקע מאכט.

אינ די ווײַטערדיקע קאפּיטלענ פונעמ בוכ וועלנ מיר זענ וויפל מאָרדנ, מוירעדיקע פּײַניקונגענ, יעסורימ אונ טפיסע־אינויִמ עס איז אָנגעווענדט געוואָרנ, קעדיי צו פארניכטנ די אָרגאניזאציעס אונ די אָנפירנדיקע קאדרענ פונ דער דײַטשישער ארבעטער־באוועגונג.

מיליאָנענ מענטשנ, וואָס האָבנ געזוכט אנ אויסוועג פונ דער נויט אונ האָפענונג־

לאָזיקײַט פונעמ קריזיס, זײַנענ געגאַנגענ צו היטלערנ, זײ זײַנענ געקומענ צו אימ מיטנ גלויבנ אונ האָפענונג אפ סאָציאַלער אונ נאַציאָנאַלער באַפרײַונג, זײ האָבנ ניט געוווּסט, אַז מע וועט זײ פירנ מיט אַ רעאַקציאָנערנ וועג אונ מע וועט זײ נידערטרעכטיק אויסנוצנ פאַר די אײגענע צילנ, זײ האָבנ זיכ ניט גערעכנט, אַז זײערע שטרעמונגענ, זײער כּינעס צומ קאַפּיטאַליזמ, זײער קראַפט, וואָס איז באַהעפט אינ די ברוינע אָטריאַדנ, וועט אינ היטלערס אונ גערינגס הענט ווערנ אַ געצײַג פונ צעגראָמירנ די אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס.

סאָציאַלע גענאַרערײַ, כּיטרע פאַרײַניקט מיט מעטאָדנ פונ גוואַלד, אָט דאָס שטעלט מיט זיכ פאָר דעמ טאָכ פונעמ פאַשיזמ. אפ די רוּינעס פונ די אָרגאַניזאַציעס, וואָס די אַרבעטער אַלײנ האָבנ געשאַפנ, דאַרפנ אונטערנ צײכנ פונעמ האַקנקרײצ אַנטשטײנ נײַע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זײַנענ קלוימערשט פרײַנטלעכ צו די אַרבעטער. די פאַשיסטישע איטאַליע האָט געדאַרפט דינענ אַלס מוסטער: קאָרפּאָראַטיווע אָרגאַניזאַציעס פונ אַלע פּראָפעסיעס אַלס געצײַג פונ מאַכט פונ דער „מעלוכע אַלס גאַנצעס" — אַ מעלוכע פונ אַבסאָליוטער פאַשיסטישער דיקטאַטור. ה' געבעלס פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטעריומ זינגט ליב-געזאַנגענ דער „נײַער אַריסטאָקראַטיע פונ אַרבעט", אינ דער צײַט, ווענ אינ די דײַטשישע אונטערנעמונגענ ווערט פולשטענדיק אײַנגעהיט די פריערדיקע עקספּלואַטאַציע. די נײַע פּסעוודאָאַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס דאַרפנ זײַנ אַ באַהילפיקע אַרמײ פאַרנ רעזשימ פונ דער פאַשיסטישער דיקטאַטור. קײנ אײנ מענטש באַקומט ניט קײנ אַרבעט, אויב ער געפינט זיכ אויסער די דאָזיקע אָרגאַניזאַציעס.

די אַנטיקאַפּיטאַליסטישע פראַזעס, וואָס די פאַשיסטישע פירער באַנוצנ ווענ-ניט-ווענ, דאַרפנ ניט אַרײַנפירנ אינ אַ טעות בענוגע דעמ טאָכ פונ זײער פּאָליטיק. מע דאַרפ זיכ אויכ ניט לאָזנ נאַרנ צוליב דעמ, וואָס די פאַשיסטנ האָבנ אויפגעדעקט די „מיסברויכנ" פונ אײניקע קלײנע אונטערנעמער. לויט דער אָנפירער פונעמ נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישנ „דײַטשישנ אַרבעטער-פראָנט" האָט דעמ 10-טנ יונ פאַרעפנטלעכט אינ „פעלקישער בעאָבאַכטער" די „גרונט-טאַקאָנעס וועגנ קאָרפּאָראַטיווע געבוי אינעמ דײַטשישנ אַרבעטער-פראָנט". לויט זײ צו אַנ אויסערגעוויינלעכ גרויסע פּראָגראַמאַטישע באַדײַטונג, נאָכ מער, מיט דער געוויינלעכער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פוסכער באַרימערײַ שאַצט ער זײ אָפ ווי אַ פונדאַמענט, וואָס אפ אימ וועלנ דוירעס קאָנענ בויענ אינ משכ פונ יאָרהונדערטנ.

דער גרונט-אָפּטײל פונ אָט דעמ קלוימערשט ביז גאָר אָריגינעלנ „פונדאַמענט" — „די אָנפירונג אפ די אונטערנעמונגענ" זאָגט אַזוי:

„די אָנפירונג אינ דער אונטערנעמונג". דעריבער גיט די קאָרפּאָראַטיווע אָרגאַניזאַציע אינ דער ערשטער רײ אָפּסנײַ איבער אינ די הענט פונעמ נאַטירלעכנ אָנפירער פונ דער אונטערנעמונג, ד. ה. פונ דעמ אונטערנעמער (!), די גאַנצע פולקײַט פונ אָנפירונג אונ דערמיט אַלײנ לײגט זי אפ אימ אַרופ די פולע פאַראַנטוואָרטלעכקײַט... באַשליסנ קאָנ בלויז דער אונטערנעמער".

אינ העסקעמ מיט דער דאָזיקער פּראָגראַמ ווערט געפירט אַ קאַמפ קעגנ אַלע אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס, אָנגעהויבנ פונ דער קאָמפּאַרטײ אונ געענדיקט אַפילע מיט די פרידלעכע קריסטלעכע פּראָפּאַרײנענ אונ די פאַראײנענ פונ די האַנטווערקער-געזעלנ.

היטלערס פאַשיזמ האָט נוירע פאַר דער קאָמפּאַרטײ, ווײַל אָט די אָרגאַניזאַציע איז, ניט געקוקט אפ די ליגנס, רעכילעס, מוירעדיקע פאַרפאָלגונגענ אונ טעראָר,

די איינציקע, וואָס געפינענדיק זיכ אָפילע אינ אַנ אומלעגאַלער לאַגע, זעצט זיי דרייסט פאָר צו אָרגאַניזירנ די מאַסנ. אָט דערמיט דערקלערט זיכ דער קימאַט היסטערישער האַס פונ די פאַשיסטנ צומ קאָמוניזמ, צו זײַנע אָרגאַניזאַציעס אונ פרעסע.

די פאַשיסטישע פאַרפאָלגונגענ זײַנענ אויכ געווענדט קעגנ דער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע, ניט געקוקט אפ דעמ, וואָס אָט די לעצטע פריידיקט פאַרטיידיקט שוינ פונ לאַנג דעמ „סאָציאַלנ שאָלעמ". דער פאַשיזמ פאַלט אָנ אפ די פראָפאַריינענ, וועלכע ווערנ אָנגעפירט פונ דער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע, ניט געקוקט אפ דעמ, וואָס זיי האָבנ אינ די ערשטע צוויי כאַדאָשימ נאָכ דער רייכסטאַג-סריפע אויסגעדריקט אינ זייערע צירקוליאַר-בריוו אַרטיקלענ אונ אָפיציעלע מעלדונגענ זייער גרייטקייט צו אַרבעטנ אונטער היטלערס אָנפירונג. די פאַרפאָלגונג-כוואַליע האָט אויכ געטראָפנ אָפילע די קריסטלעכע פראָפאַריינענ. די קאַטוילישע האַנטווערקער-פאַריינענ אונ אויכ די נאַציאָנאַליסטישע זאַוואָדישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס די נאַציאָנאַליסטישע פאַרטיי-אָנפירער האָבנ געשאַפנ אַלס קעגנגעוויכט צו די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס אינ די אונטערנעמונגענ.

די פאַשיסטישע דיקטאַטור פאַרפאָלגט קוידעמקאָל די אָרגאַניזאַציעס, וואָס דער אַרבעטער-קלאַס גופע האָט געשאַפנ. מיט וואָס פאַר אַ שטרענג בעלוכישע פרינציפנ זייער פאָליטיק זאָל ניט זײַנ דורכגעדרונגענ, שטרעבט דער פאַשיזמ צו פאַרניכטנ זיי; אינ יעדער אָרגאַניזאַציע אַזאַ איז ער געצווונגענ מוירע צו האָבנ פאַר דער צונויפזאַמלונג פונ אַנטיקאַפיטאַליסטישע אונ אַנטיפאַשיסטישע קויכעס. אינ די רייענ פונ דער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע, פונ די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע אונ קריסטלעכע פראָפאַריינענ געפינענ זיכ מיליאָנענ אַנטיפאַשיסטיש-געשטימטע אַרבעטער. איז צי דאַרפ דענ היטלערס רעגירונג ניט מוירע האָבנ פאַר דעמ ווײַטערדיקנ לינק ווערנ פונ די מיטגלידער פונ די דאָזיקע אָרגאַניזאַציעס נאָכ דעמ, ווי די וויימאַרער „דעמאָקראַטיע" איז אומגעקומענ, צי דאַרפ זי דענ ניט מוירע האָבנ, אַז די דאָזיקע אָרגאַניזאַציעס זאָלנ ניט ווערנ קיינ צענטערס פונ אַנטיפאַשיסטישנ קאַמפ, ווײַל אונטערנ לאָזונג פונ איינהייטלעכנ פראָנט פירנ די קאָמוניסטנ צווישנ זיי אַנ אַקשאָנסדיקע אויפקלער-אַרבעט פאַר צונויפזאַמלענ אַלע קויכעס קעגנ דעמ היטלערישנ רעזשימ?

שרעק, שרעק אינ בלויז די שרעק פאַר יעדער זעלבשטענדיקער באַוועגונג פאַר יעדער זעלבשטענדיקער אָרגאַניזאַציע פונ די אַרבעטער נעמט אַלע האַנדלונגענ פונעמ דײַטשישנ פאַשיזמ, וואָס איז ניט פײַיק צו לייזנ קיינ איינ סאָציאַלע אונ נאַציאָנאַלע פראַגע, וועלכע האָט אַ באַדײַטונג פאַר די דײַטשישע אַרבעטער.

היטלער עקספּראָפּריִירט!

דער לאָזונג „קעגנ דעמ רויבערישנ קאַפיטאַל" האָט געדינט היטלערנ דערצו, אַ ער זאָל צונויפזאַמלענ מיליאָנענ מענטשנ אונטער דער רויטער פאָנ מיטנ שוואַרצנ האַקנקרייצ אפנ ווײַסנ ברעג. היטלער האָט ניט נאַציאָנאַליזירט קיינ איינ טרעסט אונ האָט ניט עקספּראָפּריִירט קיינ איינ פינאַנצ-קיניג, דערפאַר אָבער האָט ער אינ די ערשטע 2 כאַדאָשימ פונ זײַנ הערשאַפט דורכגעפירט אַ גרויסע קאַמפּאַניע פאַר עקספּראָפּריִירנ די פאַרמעגנס פונ די פּאָליטישע אונ פראָפאַריינישע אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס, וואָס זײַנענ צונויפגעקלאַפּט געוואָרנ פונ פאַרהאָרעוועטע אַרבעטער-גראָשנס.

אינ דער נאכט, ווענ עס איז פאָרגעקומענ די רײַכסטאג-סרײפע, זײַנענ פארבאָטנ געוואָרנ מיטאמאָל אלע קאָמוניסטישע אונ סאָציאַל-דעמאָקראטישע צײַטונגענ.

עס איז פארבאָטנ געוואָרנ דער צענטראל-אָרגאנ פונ קפד—די „ראָטע פאָנע" אונ אלע אירע פראָווינציעלע צײַטונגענ.

עס איז פארבאָטנ געוואָרנ דער צענטראלער אָרגאנ פונ דער סאָציאַל-דעמאָקראטיע דער „פאָרווערטס" אינ אויכ די גאנצע אָפיציעלע פרעסע אירע.

עס זײַנענ פארבאָטנ געוואָרנ די צײַטונגענ, וואָס שטייענ נאָענט צו דער רעוואָליוציאָנערער ארבעטער-באוועגונג: „וועלט אמ אבענד" „בערלינ אמ מאָרגענ" אונ „ארבעטער איליוסטרירטע צײַטונג". עס זײַנענ פארבאָטנ געוואָרנ ווײַטער אלע ארבעטער-זשורנאלנ, אומאָפהענגיק פונ זייער ריכטונג.

אפנ סמאכ פונעם אויסעראָרדנטלעכנ באפעל פונ דער היטלערישער רעגירונג פונ 5-טנ פעווראל 1933 יאָר איז קאָנפיסקירט געוואָרנ אינ דער וואָכ, ווענ עס איז פאָרגעקומענ די רײכסטאג-סרײפע, דאָס קארל ליבקנעכט-הויז, אלס „נעסט פונ אנטימעלוכישער טעטיקײַט".

אפנ סמאכ פונעם זעלביקנ באפעל זײַנענ אינ גאנצ דײַטשלאנד קאָנפיסקירט געוואָרנ אלע דרוקערײַענ פונ דער קאָמוניסטישער פארטיי אונ אויכ די געבײַדעס, וואָס געהערנ צו זיי. דער זעלבער מעטאָד איז אויכ אָנגעווענדט געוואָרנ צומ פארלאג „וועלט אמ אבענד" אונ די פרעסע-אָרגאנענ, וואָס זײַנענ מיט אימ פארבונדנ.

מע שטורעמט די פראָפאריינענ-הײַזער

שוינ פאר דער רייכסטאג-סרייפע האָבנ זיכ אינ אלע עקנ דײַטשלאנד אָנגעהויבנ רעגולערע אָנפאלנ פונ די שטורעמ-אָטריאדנ אפ די פראָפארייניש לאָקאלנ אונ פאָלק-הײַזער. אינ אסאכ פאלנ האָבנ זיכ די דאָזיקע אָנפאלנ אָנגעשטויסנ אפ א שטארקנ ווידערשטאנד מיצאד די ארבעטער פונ אלע פארטייענ. דעמ 9-טנ מארט האָט א שטורעמ-אָטריאד בעשאסנ פארנעמענ די סאָציאַל-דעמאָקראטישע דרוקערײַ אינ כעמניצ דערשאָסנ דעמ פארוואלטער פונ דער דאָזיקער דרוקערײַ, לאנדגראפנ. דעמ זעלבנ טאָג האָבנ ארבעטער מיט געווער אונ גראנאטעס אינ די הענט פארטיידיקט פונ א שטורעמ-אָטריאד דאָס פראָפאריינענ-הויז אינ ווורצענ. באמ פארנעמענ די סאָציאַל-דעמאָקראטישע געבײַדע „פאָלק-פרײַנט" אינ בראונשווײַג האָבנ די שטורמאָוויקעס ארעסטירט דעמ פראָפארייניש אינסטרוקטער האנס זײַלע. דעמ זעלבנ טאָג האָט פארשטרײַקט א טייל דרעזדענער ארבעטער, אלס פראָטעסט קעגנ דעמ פאָגראָמ אינעמ פאָלק-הויז. דעמ זעלבנ טאָג איז אויכ בארבאריש צעגראָמירט געוואָרנ דאָס בערלינער פראָפאריינענ-הויז.

בענעגייע דעמ פארכאפנ די פראָפאריינענ-געבײַדע אונ דאָס אָטאָ בראונ-הויז אינ קעניגסבערג זײַנענ פאראנ אזעלכע גוויעס-איידעס פונ א בײַוועזנדיקנ.

„עס איז פאָרגעקומענ די אָרדנטלעכע מאָנאטלעכע זיצונג פונעם צענטראלנ פאריינ (געזונטאָפהיטונג-סעקציע), אונ דערנאָכ איז, ווי עס פירט זיכ פונ קאמע יאָרנ, אײַנגעאָרדנט געוואָרנ א כאווערישער אָוונט.

אינ דער זעלבער צײַט זײַנענ ארײַנגעדרונגענ אינ דער געבײַדע שטורמאָוויקעס. דעמ וועכטער האָט מענ, אפאָנעמ, פריער אנטוואָפנט אונ די

פארזאמלטע זײַנענ געטראָפנ געוואָרנ אומגעריכט. פלוצעם האָבנ זיכ פונ בײַדע זײַטנ צעפראלט די טירנ, אונ בא 60 מענטשנ, באוואָפנטע מיט רעוואָלווערנ, האָבנ זיכ ארײַנגעריסנ אינ זאל אונ עטלעכע מאָל אויסגעשאָסנ אינ דער סטעליע אונ אינ וואנט. פינפ מענטשנ זײַנענ פארוונדעט געוואָרנ, איינער זייער שווער. נאָכ דעם האָבנ די באנדיטנ מיט די רעוואָלווערנ אינ די הענט ארויסגעטריבנ די מענער אונ פרויענ אינ גאס. די אויבער-בעגאָדים האָט מענ פארכאפּט אזוי, אז די פרויענ איז אויסגעקומענ צו גײנ אהיים אינ לײַכטע קליידער, אונ די מענער — אָנ היטלענ אונ מאנטלענ, נאָכדעם האָט מענ אונטערזוכט די פראָפארײנישע קאנצעליאריעס אונ פולשטענדיק צעגראָמירט זיי. מע פארזיכערט קאטעגאָריש, אז אינעם הויז איז ניט געווענ קײנ וואכ פונ „רײכסבאנער" אונ אז עס איז אפילע ניט געמאכט געוואָרנ קײנ איינ שאָס, ווײַל אנדערש וואָלטנ די אָנטײלנעמער פונ דער פארזאמלונג אומבאדינגט דערהערט. אפילע דער הויז-פארוואלטער האָט גאָרנישט ניט געהערט.

גאָר אנדערש איז פאָרגעקומענ דאָס פארכאפּנ דאָס אָטאָ בראונ-הויז. 11 אזייגער מיט 20 מינוט אינאָוונט זײַנענ געקומענ צוויי פאָליציי-לײַט. זיי האָבנ אָפּגענומענ באם נאכט-וועכטער, וואָס איז געשטאנענ אפנ פאָסטנ, דעם רעוואָלווער אונ האָבנ אים דערקלערט אלס אָרוועסניק אונ דערבײַ געזאָגט: „נעמט צו קענטעניש, אז אויב מיר וועלנ געפינענ אינ הויז כאָטש איינ באוואָפנטנ מענטשנ, וועלנ מיר אײַכ דערשיסנ". אינ צענ מינוט ארום האָט זיכ א גרויסער אָטריאד שטורמאָוויקעס ארײַנגעריסנ אינ הויז, ווו עס איז קיינער, אכוצ דעם נאכט-וועכטער, ניט געווענ. אינ הויז האָט געוווינט דער הויז-פארוואלטער ניסוואנד מיט א פרוי אונ 2 טעכטער. דרײַ שטורמאָוויקעס האָבנ זיכ אוועקגעלאָזט צו ניסוואנדס דירע אונ האָבנ בא אים געפאָדערט די שליסלענ פונ דער ביוראָ, דערנאָכ האָט זיכ אָנגעהויבנ א שיסערײַ. דאָס מעבל האָט מענ צעבראָכנ אונ צעהאקט אפ שפּענדלעכ מיט העק, וואָס די שטורמאָוויקעס האָבנ מיט זיכ געבראכט. די בילדער זײַנענ פארניכטעט געוואָרנ, די קאסעס אונ טישנ אופגעבראָכנ. די גאנצע ביוראָ האָט מיט זיכ פאָרגעשטעלט א הורבע ברוכשטיקער.

פונקט אזוי האָט מענ אלצ צעהאקט אינ דער סאָציאל-דעמאָקראטישער ראיאָנער ביוראָ אונ אינ דער ביוראָ פונעם פרײַדענקער-פארײַנ. די אורנעס זײַנענ געווענ א ספּעציעלער אָביעקט פונ דער דאָזיקער צעגראָמירונג. 2 שטורמאָוויקעס האָבנ מיט אָנגעשטעלטע רעוואָלווערנ אינ די הענט געבראכט דערנאָכ צו שלעפּנ דעם פארלאג-פארוואלטער פונ „קעניגסבערגער פאָלק-צײַטונג"; קימאט 4 שאָ נאָכאנאנד האָבנ זיי אים געפירט אונטער דער וואכ איבער דער געבײַדע, אָנ אופהער דראָענדיק צו דערשיסנ אים. דער פארוואלטער בלאנק איז געווענ געצוווּנגענ צו עפענענ די פארדונגענע גאראזשנ אונ ברעכנ די אווטאָמאָבילנ, וואָס האָבנ זיכ דאָרט געפונענ. דאָ האָבנ זיכ געפונענ אווטאָמאָבילנ פונ פּריוואטע מענטשנ אונ פירמעס, וועלכע האָבנ ארענדירט די גאראזשנ. אויכ אינ די גאראזשנ האָבנ זיי דורכגעפירט אנ אונטערזוכונג. בלאנק האָט באקומענ א באפעל אונטער דער דראָונג פונ דרײַ אָנגעשטעלטע אפ אים רעוואָלווערנ — צו פארברענענ אפ דער גאס א שווארצ-רויט-גאָלדענע פאָנ.

דאָס הויז איז אופגעבויט געוואָרן מיט דרײַ יאָר צוריק און האָט ביזן אָנ-פאַל פון די באַנדיטן-שטורמאָוויקעס געפונען זיך אין בעסטן צושטאַנד. איצט דערמאָנט עס אַ כאָרעווע און פאַרוואָרפענעם גאַזלאָנים-נעסט".

וויאַזוי מע האָט פאַרכאַפּט די געבײַדע פון באַרגאַרבעטער-פאַריין אין באָכום גיט באַשריבן אין דער ס.-ד. „פאָלקסשטימע" (אין סאַארבריקען) פון 15-טן מאַרט:

„די היטלערישע באַנדיטן פון די שטורעם-אָטריאַדן און שוץ-דרוזשינעס זײַנען אָנגעפאַלן אױף דער צענטראַלער פאַרוואַלטונג פון באַרגאַרבעטער-פאַריין אין באָכום און האָבן דאָרט אַלץ צעשמעטערט. אַלע איניאָנים זײַנען פאַר-ברענט געוואָרן, טיילווײַז האָט געברענט אויך דאָס הויז.

די שטורמאָוויקעס האָבן פאַרכאַפּט דעם פּרעזידיום פונעם פאַריין, צוזאַמען מיטן פאָרזיצער, דעם רײַכסטאַג־מיטגליד הוזעמאַנ".

אָט די דאָזיקע ווייניקע בײַשפּילן שפּיגלען אָפּ בלויז אַ קליין טיילעכל פון די געשעענישן אין יענע טעג אין גאַנץ דײַטשלאַנד. איבער אַלע פּראָפּאַ-ריינישע געבײַדעס, פאָלק-הײַזער און צײַטונג-רעדאַקציעס פון דער ס. ד. און קאָמפּאַרטיי האָט מען איבערגעוואַלט אופגעהויבן די פאָן מיט אַ האַקנקרייץ.

אַ מאָראַלע פּראָוואָקאַציע

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן זיך ניט באַנוגנט מיט דער געלונגענער פּראָ־וואָקאַציע, וואָס די ברוינע אונטערציינדער־קאָמאַנדע האָט דורכגעפירט אין רײַכ־סטאַג, זיי האָבן אויך באַנוצט מיטלען פון מאָראַלער פּראָוואָקאַציע. דאָס קאַרל ליבקנעכט-הויז האָבן זיי אַ נאָמען געגעבן „האָרסט וועסעל־הויז" און האָבן אים פאַרוואַנדלט אין אַ שטאַב פון דער פּאָליטישער פּאָליציי.

קאַרל ליבקנעכטס נאָמען איז באַוווּסט די אַרבעטער פון דער גאַנצער וועלט. דער נאָמען פון אָט דעם ערלעכן מעסירעסנעפעשדיקן רעוואָלוציאָנער איז הייליק פאַר מיליאָנען אַרבעטער, ווײַט אויסער די גרענעצן פון דײַטשלאַנד. ליבקנעכט, וואָס האָט אין ברענ פון דער וועלט-מילכאָמע, ניט געקוקט אױף דעם באַלאַגע־רונג-צושטאַנד, דרייסט און אָן מוירע אופגעהויבן זײַן שטים קעגן דעם דער־מאָרדן מיליאָנען מענטשן, ליבקנעכט, וואָס האָט גערעדט אינעם נאָמען פון דער גאַנצער אַרבעטנדיקער מענטשהײַט,—אָט דער דאָזיקער נאָמען רופט אַרויס אַ קאָלאָסאַלע אַכטונג בײַ די פאָרגעשריטענע מענטשן פון דער גאַנצער וועלט.

ווער זשע איז געווען דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער „העלד" האָרסט וועסעל, אָט די דאָזיקע לעגענדאַרע פיגור פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פאַלסיפי-קאַטערס?

האָרסט וועסעל איז אַ סטודענט אַ לעב-יונג, אַ סוטענייער אינעם ראַיאָן פון דער בערלינער מינצשטראַסע. אפילו די פאַשיסטן גופע זײַנען ניט אימשטאַנד צו באַשטרײַטן דעם פאַקט, אַז זייער „העלד" האָרסט וועסעל, וואָס האָט אײַנ־געאָרדנט צוזאַמען מיט זײַנע יונגע נאַכט-אָבלאַוועס אױף די „מאַרקסיסטן", איז אויסגעהאַלטן געוואָרן פון אַ פּראָסטיטוטקע. אים האָט דערמאָרדעט דער פּראָס-טיטוטקעס פריערדיקער סוטענייער, בײַ איר אין צימער. די נאַציאָנאַל-סאָציאַליס־טישע בלאַטער דערציילן, אַז האָרסט וועסעל האָט געשטרעבט בלויז צו „ראַטעווען די נעשאָמע" פון אָט דער פּראָסטיטוטקע. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּרעסע

אַ געצײַג פֿון פּראָוואָקאַציע

מאַרינוס וואַן דער לובע

וואַן דער לובע האָט מען געטראָפֿן אײנעם אַלײן אינעם ברענענדיקן רײַכ־
סטאַג און מע האָט אים אַרעסטירט. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אונטער־
צינדער האָבן אים איבערגעלאָזן אינעם ברענענדיקן רײַכסטאַג, קעדײ אויס־
צונוצן אים אַלס „באַווײַז" קעגן די קאָמוניסטן.

האָט באַהויפּט—און דאָס איז געוואָרן אַ: אָפּיציעלע לעגענדע—אַז האָרסט וועסעל איז געפאַלן פון די הענט פון אַ קאָמוניסט. אַפן נאָמען פון אָט דעם „העלד“ איז איצט אָנגערופן געוואָרן די געוועזענע צענטראַלע געביידע פון דער דייטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, ליבקנעכטס נאָמען איז אָראָפּגעווישט געוואָרן.

די אָרגאַניזאַציעס ווערן צעגראַמירט, אַף די אונטערנעמונגען הערשט אַ ווילדער טעראָר

אָפיציעל איז די קאָמפּאַרטיי אין דייטשלאַנד ניט פאַרבאָטן, אָבער אַלע קאָמוניסטישע פירער און פּאַרטיי-טוער זיינען דערקלערט געוואָרן אויסערן געזעץ זינט דעם טעראָריסטישן מאַרש, וואָס ווערט געפירט מיט אַ דראַקאָנישער ברוּטאַלקייט.

אויסערן געזעץ זיינען אוועקגעשטעלט געוואָרן אַלע אָרגאַניזאַציעס, וואָס האָבן געהאַט אַ רעפּוטאַציע פון קלאַסנקאַמפ־אָרגאַניזאַציעס.

די רעוואָלוציאָנערע פּראָפעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס, ווי: דער פאַרייניקטער פאַריין פון די באַרגאַרבעטער, בערלינער פאַרייניקטער מעטאַליסטן־פאַריין, די רעוואָלוציאָנערע פּראָפעסיאָנעלע אָפּאָזיציע זיינען פאַרטריבן געוואָרן אין אונטערערד, דעם גורל פון דער קאָמפּאַרטיי האָט נאָך דער רייכסטאַג-סרייפע אויך געטראָפן די אויסערפּאַרטייישע אַרבעטער-אָרגאַניזאַציעס, ווי דעם אַנטיפאַשיסטישן פאַרבאַנד, דער געזעלשאַפט פון רויטן ספּאָרט, די רעוואָלוציאָנערע שרייבער־פאַריינען, קונסט־טוער, פאָטאָגראַפיע-אַרבעטער און אַנד.

די דייטשישע געזעלשאַפט „רויטע הילף“, אַ פּראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציע, וואָס העלפט אַלע אַרבעטנדיקע—די קאָרבאָנעס פון דער יוסטיץ, אומאָפּהענגיק פון דעם, צו וועלכער פּאָליטישער ריכטונג זיי געהערן, איז פאַרטריבן געוואָרן אין אונטערערד. אפילע די סאַמע באַשיידנסטע הילף פאַר די קאָרבאָנעס פונעם היטלערישן באַרבאַריזם האָט געדאַרפט אָרגאַניזירט ווערן אומלעגאַל.

עס איז דערקלערט געוואָרן אויסערן געזעץ די צווישנפעלקערלעכע אַרבעטער-הילף, וועלכע מע רופט אָן „דערנערונג-אָטריאַד פון די שטרייקנדיקע אַרבעטער“ פאַר איר אַרבעט בייס די פּילצאָליקע עקאָנאָמישע שלאַכטן פונעם פּראָלעטאַריאַט. מע האָט קאָנפיסקירט איר פאַרמעגן, מע פאַרפאָלגט אירע טוער און מיטגלידער, דער פאַשיסטישער גוואַלט איז געווענדט קעגן אַלע סאָציאַלע און קולטורעלע אָרגאַניזאַציעס פון די אַרבעטער: קעגן די קינדער-אָרגאַניזאַציעס, קעגן דעם פאַרבאַנד צו שטיצן די מוטערס, קעגן דעם אַרבעטער־פאַרבאַנד פון די סאָציאַל־פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס. דער פאַשיסטישער גוואַלט איז אויך געווענדט קעגן די פּאַציפיסטישע אָרגאַניזאַציעס: די ליגע פון מענטשן-רעכט, די דייטשישע פרידנ-געזעלשאַפט און אַנד. די סאַכאַקלען פון די מאַרט־וואַלן פון די פאַבריק־זאַוואָדישע קאָמיטעטן, וואָס זיינען פאָרגעקומען דאַן בייס עס האָט געווילדעוועט דער פּאָגראָם איבער די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס, האָט, פאַרשטייט זיך, ניט אָפּגעשפּיגלט די ווירקלעכע שטימונג פון די אַרבעטער.

וועגן דעם, אין וואָס פאַר אַ באַדינגונגען עס זיינען פאָרגעקומען די וואַלן אין די פאַבזאַווקאָמען, גיט אַ פאָרשטעלונג דער באַריכט פונעם מעטאַל-זאַוואָד „אוניאָן“ אין דאָרטמונד. אָט דער באַריכט איז כאַראַקטעריסטיש פאַר די „וואַלן“

וואַנ דער ליובעס עלטערנ

פראנציסקוס קאָרנעליס וואנ דער ליובע אונ פעטראָנעלע וואנ כאנדעל מיטנ קינד מארינוס.

פון די פאבריק-זאוואָדישע קאָמיטעטן קימאט אין אלע דײַטשישע אונטערנע־מונגען.

„ערעוו די וואלן אין „אוניאָן" אין דאָרטמונד איז ארעסטירט און ארײַנגעזעצט געוואָרן אין טפיסע דער אָנפירער פון די וואלן דיקמאן, וואָס איז פיל יאָרן געשטאנען בעראָש פון דער אָרגאניזאציע אפ דער אונטערנעמונג. די פאשיסטן האָבן באשטימט א פרעזידיום, האָבן פאָרגע־לייגט די ארבעטער צו קומען אפ די וואלן. דערבײַ האָבן זיי געמאָלדן, אז יעדער איינער, וואָס וועט קיין אָנטייל ניט נעמען אין די וואלן, וועט באטראכט ווערן אלס פײַנט פון דער נאציאָנאלער רעגירונג. מע האָט פינקטלעך רעגיסטרירט אלעמען, וואָס זײַנען געקומען אפ די וואלן, מע האָט אכטונג געגעבן אפ דעם, וואָס פאר א וואל-צעטלען מע האָט ארײַנ־געלייגט אין די קאָנווערטן און דערלאנגט צום טיש, ווו ס'האָט זיך גע־פונען די וואל־קאָמיסיע. ווען מע האָט געענדיקט דערלאנגען די צעטלען, האָט דער פירער פון די פאשיסטן גענומען די וואל-אורנע און צוזאמען מיט זײַנע פרײַנט אונטערגעפירט דעם סאכאקל פון די וואלן. קיין איין ארבעטער פון וועלכער עס איז אנדער אָרגאניזאציע איז ניט בײַגעווען באם אונטערציִען דעם סאכאקל פון די שטימען".

ניט געקוקט אפ די דאָזיקע מעטאָדן, זײַנען אין דער מערהײַט אונטערנע־מונגען, פונקט ווי אין דאָרטמונדער „אוניאָן", די פאשיסטן דאָך געבליבן אין דער מינדערהײַט בא די וואלן פון די פאבזאווקאָמען. דאָס, וואָס מע האָט ניט געקאָנט דערגרייכן בײַס די וואלן דורך סטראשונקעס, שאנטאזש און פאלסיפי־קאציעס, האָבן די פאשיסטן דורכגעפירט אין מעשעך פון אפרעל מיט דער הילף פון אָפענעם גוואלט: פון די קאָמיטעטן זײַנען „אויסגערייניקט" געוואָרן די פאָרשטייער פון די פרײַע פראָפאַריינען און די רעוואָליוציאָנער־געשטימטע עלע־מענטן. מע האָט אָפגענומען די מאנדאטן אפילע בא די קריסטלעכע קאָמיטעט־מיטגלידער, וואָס זײַנען געווען באוווסט אלס אנטיפאשיסטן. די שטורעם-אָטריאַדן האָבן זיך ארײַנגעריסן אין די צימערן פון די קאָמיטעט-זיצונגען, צעמאזיקט די קאָמיטעט-מיטגלידער, ארעסטירט און אונטער דער דראָונג פון דערמאָרדן גע־צוווּנגען זיי אָפצוזאָגן זיך פון די מאנדאטן. קעדיי צו פאריכטן די רעזולטאטן פון די וואלן אין אלע אונטערנעמונגען זײַנען באשטימט געוואָרן נאציאָנאל-סאָציאליסטישע קאָמיסארן, אלס קאָמיטעט-מיטגלידער.

די נאציס צעגראָמירן די פראָפאַריינען

דער „טאָג פון נאציאָנאלער ארבעט"—דער ערשטער מײַ, ווען הונדערטער טויזנטער מענטשן זײַנען געווען געצוווּנגען אונטער דער דראָונג צו פארלירן די ארבעט (באזונדערס אין מעלוכישע, קאָמונאלע און קלענערע אונטערנעמונגען) צו נעמען אן אָנטייל אין דער אָפיציעלער דעמאָנסטראציע, אָט דער דאָזיקער טאָג האָט פאר היטלערס רעגירונג געדינט אפ צוצוגרייטן נאָך א גרעסערן אקט. דעם 2-טן מײַ האָבן די שטורעם־אָטריאַדן פארנומען די פראָפאַריינישע געבײַ־דעס. די צעגראָמירונג פון די פראָפאַריינען איז דערקלערט געוואָרן אינעם נאָמען פונעם נײַעם, ביז איצט אומבאוווסטן, „קאָמיטעט צו באשיצן די דײַטשישע ארבעט".

עס האָט ניט געהאָלפן דעם אַלגעמיין־דײַטשישן פּראָפאַריינען־פאַרבאַנד אפילו דער רוף צו באַטייליקן זיך אין היטלערס ערשטמײַיקער דעמאָנסטראַציע. „דער דײַטשישער אַרבעטער דאַרף זיך באַטייליקן אין דער ערשטמײַיקער דעמאָנסטראַציע מיטן באַוווסטזײַן פון זײַנע שטאַנדישע אינטערעסן".

די פּראָפאַריינישע לאָקאַלן זײַנען פאַרנומען געוואָרן, איבער די פירער האָט מען זיך איזדיעקעוועט און מע האָט זיי צעמיימעסט. דער „דײַטשישער אַרבעטער־פראָנט" האָט אין זײַנע הענט פאַרכאַפּט דעם גאַנצן אַפּאַראַט פון די פּראָפאַריינען.

מיר ברענגען ווײַטער אייניקע דאָקומענטן, וואָס כאַראַקטעריזירן די מעטאָדן פון צעגראָמירן די פּראָפאַריינען.

„די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן האָבן פאַרכאַפּט אין זייערע הענט די פרײַע פּראָפאַריינען".

„די פירער זײַנען אַרעסטירט—אַן אַלגעמיין-מעלוכישע קאַמפּאַניע".

(שורעס פון אַ קעפּל אין „דײַטשער אַלגעמיינער צײַטונג", דעם 2־טן מײַ 1933־טן יאָר).

„די קראַפט איז אָן צווייפל אין אונדזערע הענט, אָבער ניט דאָס גאַנצע פאָלק איז נאָך מיט אונדז. דיך, אַרבעטער, האָבן מיר נאָך ניט אַף אַלע 100 פּראָצ." (פון ד״ר לייס אויפרוף דעם 2־טן מײַ).

„די רייניקונג פון די פרײַע פּראָפאַריינען און די שאַפונג פון אַן אַרבעטער-אָרגאַניזאַציע".

„די שטורעם-אָטריאַדן האָבן פאַרכאַפּט אַלע פּראָפאַריינישע הײַזער — 50 פּראָפאַריינישע פירער זיינען אַרעסטירט".

„דאָס צווייטע קאַפּיטל פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער רעוואָליוציע".

(קעפּלעך פון „פעלקישער בעאָבאַכטער" פון 3־טן מײַ 1933־טן יאָר).

„נאָך דעם ווי דײַטשלאַנד האָט דעם 1־טן מײַ אין סאַמע ברייטן זין באַנומען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע אויסטײַטשונג פונעם באַגריף „אַרבעטנדיקע", האָט די באַוועגונג פון 2־טן מײַ געמאַכט דערפון אויספירן. די אַזויגערופענע פרײַע פּראָפעסיאָנעלע פאַריינען זײַנען ניט געווען טרײַ זייער באַשטימונג, האָבן פאַראַטן די אידיי פון די פּראָפאַריינען אין די אינטערעסן פון אינטערנאַציאָנאַלן מאַרקסיזם".

(אַלבערט ראָזענבערג אין „פעלקישער בעאָבאַכטער" דעם 3־טן מײַ 1933־טן יאָר).

„דער זשורנאַל פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע זאַוואָדישע אָרגאַניזאַציעס „אַרבייטערטום", אָרגאַן פאַר טעאָריע און פּראַקטיק פון די זאַוואָדישע אָרגאַניזאַציעס, ווערט פון הײַנט אָן דערקלערט פאַר אַן אָפיציעלן אָרגאַן פון דער אַלגעמיינער פאַרייניקונג פון די דײַטשישע פּראָפאַריינען און פון אַלדײַטשישן פאַריין פון די אָנגעשטעלטע".

(אויפרוף פון לייס קאָמיטעט פון 2־טן מײַ 1933־טן י.).

„געמאַכט אַ סאָף צום מאַרקסיסטישן העצן די אַרבעטער".

„נאָך דעם, ווי די קאַמפּאַניע קעגן די מאַרקסיסטישע פאַריינען האָט זיך—אונטער דער ווירקונג פון דער גראַנדיעזער פאָלק־באַוועגונג—פאַר־

ענדיקט מיט אַן אויסערגעוויינלעכן אָפּקלאַנג צווישן פאָלק און באַזונ־דערס צווישן די אַרבעטער, האָבן דער צענטראַלער פאַרבאַנד פון די קריסטלעכע פּראָפאַריינען אין דייטשלאַנד, די פאַראייניקונג פון די דייטשישע אַנגעשטעלטע, אַרבעטער און באַאַמטע דערקלערט שריפטלעך, אַז זיי וואַרפן זיך קאַטעגאָריש אונטער דעם פירער פון דער דייטשישער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער אַרבעטער־פּאַרטיי און וועלן אָן קיינע טייַנעס אויספילן די פאַראָרדענונגען פונעם נייַעם אויספיר־קאָמיטעט צו באַשיצן די דייט־שישע אַרבעט".

(פון ד"ר לייס מעלדונג דעם 4־טן מײַ 1933 י.)

„פּילצאָליקע מיסבריכן פון די מאַרקסיסטישע פּראָפאַריינען".
„שווינדלערישע פינאַנציעלע געשעפטלעך—פאַלשע באַלאַנסן—8 מי־ליאָן אָרגאַניזירטע אַרבעטער אונטער אַדאָלף היטלערס אָנפירונג".

(קעפּלעך אין „פעלקישער בעאָבאַכטער" פון 5־טן מײַ 1933 י.).

דער ערשטער אויפרוף פון ד"ר ליי, דעם אָנפירער פונעם אַקציעס־קאָמיטעט פאַר באַשיצן די דייטשישע אַרבעט, איז געווען אויסגעהאַלטן אין זייער אַ פרייַנט־לעכן טאָן בנוגע די פּראָפאַריינען.

„מיר האָבן קיינמאָל ניט צעשטערט דאָס, וואָס האָט מיט זיך פאָרגע־שטעלט אוועלכן־עס־איז ווערט פאַר אונדזער פאָלק און מיר וועלן דאָס אויך אין דער צוקונפט קיינמאָל ניט טאָן. אָט דאָס איז די גרונט־האַנאָכע פונעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם. ביפראַט איז דאָס נעגייע די פּראָפאַריינען, וואָס זייַנען אָרגאַניזירט געוואָרן אַפ די אָפּגעשפּאָרטע אַרבעטער־גראָשנס. אַרבע־טער, דייַנע אַנשטאַלטן זייַנען פאַר אונדז, נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, הייליק און אומבאַרירלעך. איך אַליין בין אַ זון פון אַן אָרעמען פּויער, איך האָב אַליין פאַרזוכט דעם טאַם פון נויט: 7 יאָר האָב איך געדינט אין איינער פון די גרעסטע דייטשישע אונטערנעמונגען".

מע דאַרף פאַריינוועגס פאַרצייכענען, אַז ד"ר ליי איז קיינמאָל קיין אַרבעטער ניט געווען, און 7 יאָר איז ער געווען אַ הויך־באַצאָלטער עלטערער אָנגעשטעל־טער פון אי. ג. פאַרבענינדוסטרי און באַם אוועקגיין פון דאָרטן האָט ער באַ־קומען אַ גרויסע סומע שטיצע־געלט. ד"ר ליי איז געוואָרן באַרימט אַדאַנק זייַנע פאַסירונגען און שווינדלערייַען און באַזונדערס אַדאַנק דעם, וואָס ער איז שיקערער־הייט אָנגעפאַלן אין קעלן אַפן פאָרזיצער פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַר־טיי, וועלס. אינעם מאָמענט פונעם באַגאַזלענען די פּראָפאַריינען האָבן די נאַ־ציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער ניט געקאַרגט פאַר די אַרבעטער, וואָס זייַנען אָר־גאַניזירט אין די פּראָפאַריינען, קיין פייַערלעכע צוזאָגונגען. זיי האָבן זיי צוגע־זאָגט אייַנצוהיטן זייערע סאָציאַל־פּאָליטישע אַנשטאַלטן, נאָר אין דער זעלבער צייַט האָט די גאַנצע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּרעסע אויפגעהויבן אַ קאַמפּאַניע וועגן „מיסברויכן אין די פּראָפאַריינען". די שטורעם־אָטריאַדן זייַנען געשטאַנען גרייט, קעגן מיט רעוואָלווערן און שטעקנס איבערצייַגן די פּראָפאַריין־מיטגלידער וועגן דעם, אַז די פאַשיסטן באַציִען זיך פרייַנטלעך צו די אַרבעטער.

אין איין־קע וואָכן אַרום (דעם 10־טן יוני), ווען ד"ר ליי האָט פּראָקלאַמירט אין זייַנע „גרונט־טאַקאָנעס פונעם שטאַנדישן געבוי" די אַבסאָלוטע דיקטאַטור

פון די קאַפּיטאַליסטישע אונטערנעמער, איז פון דער „היילִיקייט" און „אומבאַריר־לעכקייט" קיין שפּור ניט געבליבן. די פּראָפאַריינען האָבן געדאַרפט לויט דער נייער ווערסיע ווערן באַהילפיקע אָרגאַנען פון דער פאַשיסטישער דיקטאַטור. אָט אַזוי זיינען אַוועק מיטן רויך די צוזאָגונגען פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער.

„א טויט־שאָס"

„מיר וועלן גיכער דערלאַנגען א טויט־שאָס דעם מאַרקסיזם איידער מיר וועלן דערלאָזן, אַז ער זאָל ווען עס איז אַפּסניי אויפלעבן. די לייפּאַרטס און גראָסמאַנס קאָנען צוויִעסדיק פאַרזיכערן היטלערן אין זייער איבערגעגעבנקייט — אָבער בעסער איז, אַז זיי זיינען בא אונדז אונטער־שלאָס. דעריבער טאַקע קלאַפּן מיר אַרויס בא דער מאַרקסיסטישער באַנדע פון די הענט דאָס הויפּט־געווער און מיר נעמען בא איר אָפּ די לעצטע מעגלעכקייט ווען עס איז אַפּסניי צו פאַרשטאַרקן זיך. די טייוולאָנישע מאָ־ראַל פונעם מאַרקסיזם דאַרף אומקומען אפּן שלאַכט־פעלד פון דער נאַצי־אָנאַל־סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע".

(פון ד"ר לייס אויפרוף דעם 2־טן מיי 1933 י.)

„קאָרופּציע" און קאָרופּציע

איינער פון די מעטאָדן פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן איז „ליקווידירן" דעם קעגנער דורך באַשולדיקן אים אין מיסברויכן. אָט אַזוי האָט מען פאַרמאַכט דאָס מויל דעם דירעקטער פון די פייערלעשער־אַטריאַדן, געמפּן, וואָס האָט געוווּסט די איינצלהייטן פון דער רייכסטאַג־סרייפע. מיט דעם זעלבן מיטל האָט מען „ליק־ווידירט" א סאַך באַאַמטע פון דער ווייִמאַרער רעפּובליק און א סאַך אָנפירער פון די נאָך ניט „אוניפיצירטע" בורזשואַזע אָרגאַניזאַציעס. אָט אַזוי האָט מען זיך אָפּגערעכנט מיטן אַרבעטער־קאָמיסאַר גערעק דערפאַר, וואָס ער איז אין 1932־טן יאָר בייס די פּרעזידענט־וואַלן געווען דער אָנפירער פונעם וואַל־קאָמיטעט און האָט אַזויאַרום געקעמפט קעגן היטלערס דיקטאַטור.

נאָך דעם, ווי די פרייע פּראָפאַריינען און זייער גאַנצער אָרגאַניזאַציאָנעלער אַפּאַראַט זיינען אונטער לייס אָנפירונג „אוניפיצירט" געוואָרן, האָבן די נאַציאָ־נאַל־סאָציאַליסטישע פירער, אַלס צוגאָב צו די שנעל פאַרגעסענע צוזאָגונגען צו פאַרקלענערן די פּראָפאַריינישע מיטגליד־אָפּצאָלן און פאַרבעסערן די באַדינונג פון די פּראָפאַריין־מיטגלידער, אָנגעהויבן א קאַמפּאַניע פון דעמאַסקירן די קלוי־מערשטע „פאַרשווענדונגען און גנייוועס".

ברייטע רעפּאָרטיאָרישע באַריכטן פון דער פאַשיסטישער פּרעסע האָבן באַ־שריבן מיט וואָס פאַר א לוקסוס עס זיינען געווען איינגעאָרדנט די פּראָפאַריי־נישע קאַנצעליאַריעס. אין גאַנצע זייטלעך האָבן די צייטונגען דערציילט וועגן די הויכע געהאַלטן, וואָס די פּראָפאַריין־אָנפירער באַקומען. די פאַשיסטישע פירער, וואָס האָבן אונטערטעניקט דעם צעררויבטן פּראָפאַריינישן אַפּאַראַט אונטער דער ביוראָקראַטישער פּאָליטישער קאָמאַנדע פון די פאַשיסטישע קאָמיסאַרן, האָבן פלינק

געפרוווט אויסנוצנ פאר דער פאשיסטישער „רייניקונג“ די אופגעבראכטקייט פונ די ראדיקאל־געשטימטע פראָפאריינ־מיטגלידער קעגנ דעמ ביוראָקראטיזמ פונ די פירער אונ פונ זייער שאָלעמ־פאָליטיק אינ דער אינדוסטריע בייס די פריערדיקע שטרייקנ.

מיט אָט דעמ ציל האָט די פאשיסטישע פרעסע קעגנגעשטעלט די נויט פונ די פראָ־פאריינ-מיטגלידער, דאָס ניט ארויסגעבנ צו דער צייט די שטיצע בייס די עקאָנאָמישע שלאכטנ, קעגנגעשטעלט דאָס אלצ קעגנ דעמ לעבנ־שטייגער פונ די פראָפאריינישע פירער. מיט פעטנ שריפט האָט „פעלקישער בעאָבאכטער“ צו וויסנ געגעבנ, אז דער פאָר־זיצער פונ אלדייטשישנ פאריינ פונ די אָנגעשטעלטע אאופהייזער האָט באקומענ ליק־ווידאציע־שטיצע אינ דער מאָס פונ אנ 18־כאדאָשימדיקנ געהאלט, לויטנ כעזשבנ 940 מארק א כוידעש — סאכאקל 16 טויזנט 920 מארק. אונטערנ קעפל „ערעווראוו“ האָט „דאָרטמונדער לאָקאלאנצייגער“ פארעפנטלעכט לייפארטס א בריוו, ווו ער האָט באמ אָנעמענ דעמ פאָסטנ פונ אָנפירער פונ אדגב (אלדייטשישע פארייניקונג פונ די פראָפאריינענ) געפאָדערט א געהאלט פונ 4 טויזנט מארק א כוידעש אונ דער־ביי פארשוויגנ, אז לייפארטס בריוו געהערט צומ יאָר 1921, ווענ 4000 מארק האָט פאקטיש באטראָפנ 240 גאָלדענע מארק.

אָט דער דאָזיקער צוויִעסדיקער קאמפ קעגנ די „מיסברויכנ“ פלעגט פאָשעט דערגאנצט ווערנ מיט פונ פינגער ארויסגעזויגענע „דעמאסקירונגענ“. אלע ארויס־גאבנ, וואָס זיינענ געווענ ניט לויטנ פאָליטישנ געשמאק פונ די פאשיסטנ. פלעגנ געשטעמפלט ווערנ אלס „פארעטערישע“. אזוי, לעמאָשל, האָט מענ „דעמאסקירט“, אז בייס די פרעזידענט־וואלנ האָבנ די פראָפאריינענ געגעבנ דער סאָציאל-דעמאָקרא-טישער פארטיי 300 טויזנט מארק אפ צו שטיצנ הינדענבורגס פאָליטיק. דער צענטראלער פאריינ פונ די אָנגעשטעלטע האָט פרילינג 1932־טנ יאָר ארויסגעגעבנ דעמ „רייכסבאנער“ 50 טויזנט מארק, אונ אינ יול אונ נאָיאבער 1932־טנ יאָר — צו 15 טויזנט מארק דער סאָציאל־דעמאָקראטישער פארטיי. די פאָרשטייער פונ דער רעוואָליוציאָנערער פראָפאָפאָזיציע פלעגנ שטענדיק קעמפנ קעגנ אויסנוצנ די פראָפאריינישע מיטלענ פאר דער סאָציאל־דעמאָקראטישער בורזשואזער פאָליטיק. ווענ אָבער די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע פירער, וואָס האָבנ צעגראָמירט די קלאסנ־פראָפאריינענ, טרעטנ ארויס אלס קעמפער קעגנ אויסנוצנ די פראָפאריינישע מיטלענ ניט פארנ קלאסנ־קאמפ, איז עס אָנ צווייפל בלויז א פאָליטישער „קונצ“!

די פאשיסטנ עקספראָפריִרנ די פארמעגנס פונ דער סאָציאל־דעמאָקראטישער פארטיי אונ פונעמ רייכסבאנער

די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ האָבנ דורכגעפירט זייערע מאָסמיטלענ קעגנ די פראָפאריינענ אונ געברויכ־געזועלשאפטנ אינ נאָמענ פונ „פארהיטנ די ארבעטער־גראָשנס“. דער צווייטער קלאפ איז געווענ די קאָנפיסקאציע פונעמ גאנצנ פאר־מעגנ פונ דער סאָציאל־דעמאָקראטישער פארטיי אונ פונעמ „רייכסבאנער“.

„בערלינ 10־טנ מיי 1933־טנ יאָר.

„דער הויפט־פראָקוראָר פונעמ ערשטנ בערלינער געריכט־קרייז האָט פאראָרדנט צו קאָנפיסקירנ דאָס גאנצע פארמעגנ פונ דער סאָציאל-דעמאָק־

ראטישער פּארטיי אין דײַטשלאַנד און אירע צײַטונגען, ווי אויך דאָס פּאר־
מעגן פונעם רײַכסבאַנער און זײַנע צײַטונגען. די קאָנפיסקאַציע ווערט דורכ־
געפירט צוליב די פּילצאָליקע פאלן פון פארשוועדונגען, וואָס זײַנען אויפ־
גענדעקט געוואָרן בײַם די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס האָבן
איבערגענומען די פּראָפאַרייִנען און ארבעטער־בענק. מע דאַרף נאָך צוגעבן,
אַז אַכוץ דעם פאַרמעגן פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי איז אויך
קאָנפיסקירט געוואָרן דער פאַרמעגן פון די אָרגאַניזאַציעס, וואָס זײַנען נאָ־
ענט צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי".

(„אנגריפ", 10־טן מײַ 1933 יאָר).

דעם זעלבן טאָג זײַנען קאָנפיסקירט געוואָרן אַלע געלט־מיטלען פון דער
סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, וועלכע האָבן זיך געפונען אַף די לויפנדיקע כעזש־
בוינעס אין די פּאָסטש־אָפּטיילונגען, אין די פּאַרטיי־פאַרלאַגן און אינעם ארבע־
טער־באַנק. די לאָקאַלן פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אָרגאַניזאַציעס, פונעם רײַכס־
באַנער און פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע צײַטונגען זײַנען פאַרמאַכט געוואָרן.
די אָפיציעלע „פּרײַסישע פּרעסע־ביוראָ" האָט פאַנאַנדערגעשיקט אַ מיטיילונג, אַז
עס איז דערוועקט געוואָרן אַ פּראָצעס „וועגן פאַרשוועדונג און שווינדל" קעגן
דעם סאָציאַל־דעמאָקראַטישן דעפּוטאַט דעם פּראָפאַרייִנישן פירער לײַפּאַרט צוליב
דעם, וואָס „באַדײַטנדיקע פּראָפאַרייִנישע מיטלען זײַנען אויסגעגעבן געוואָרן ניט
לויט דער באַשטימונג".

די זעלבע מאָסמיטלען זײַנען צוביסלעכווײַז אָנגענומען געוואָרן קעגן אַלע
אָרגאַניזאַציעס, וואָס זײַנען נאָענט צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, קעגן דעם
ספּאָרטיוון ארבעטער־פאַרבאַנד, קעגן דעם דײַטשישן פרײַדענקער־פאַריין, דעם
פאַריין צו פאַרבעסערן דעם לעבנ־שטייגער פון די ארבעטער און אַנד. דעם 11־טן
מײַ איז ארויסגעגעבן געוואָרן אַ פאַראָרדענונג וועגן איבערגעבן די געבּרויכ־פּאַר־
באַנדן אין „זיכערע הענט".

„קעדיי צו פאַרהיטן די גרויסע מיטלען, וואָס זײַנען אינוועסטירט אין
די אונטערנעמונגען פון די געבּרויכ־פאַרבאַנדן, וועלכע עס דראָעט אַ גע־
פאַר, דאַרפן די געבּרויכ־פּאַרבאַנדן אין העסקעם מיט דער אָנווײַזונג פונעם
פירער — דעם אימפּעריִשן ווירטשאַפט־מיניסטער און אַנדערע קאָמפּעטענטע
אָרגאַנען איבערגעגעבן ווערן אין זיכערע הענט, קעדיי ווײַטער פירן די
געשעפטן.

„עס איז געוואונטשן, אַז די געבּרויכ־פּאַרבאַנדן זאָל ניט געמאַכט ווערן
קיינע שטערונגען אין זייער ווײַטערדיקער ארבעט. צוזאַמען מיט דעם איז
קלאָר אָנגעוויזן, אַז זיי דאַרפן זיך אַף ווײַטער ניט פאַרברייטערן. דורכפירן
די אַנטשפּרעכיקע מאָסמיטלען האָט דער אָנפירער פונעם דײַטשישן ארבע־
טער־פראָנט ד"ר לײַ באַאויפטראָגט דעם אָנפירער פונעם ארבעטער־באַנק, דעם
פּאַרטיי־כאַווער קאַרל מילער".

(„פעלקישער בעאָבּאַכטער" פון 12־טן מײַ 1933 י.)

אונטער דער פּאָן פון קאַמף קעגן פאַרשוועדונגען און גנייוועס האָט מען
דערנאָך קאָנפיסקירט דעם פאַרמעגן פון די פּראָפאַרייִנען.

„די אָפּטיילונג פון קאַמף קעגן מיסברויכן באַם פּרייסישן יוסטיץ־מיניסטעריום האָבן נאָכן קאָנפיסקירן די פאַרמעגנס פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי און פונעם „רייכסבאַנער" אַרויפגעלייגט אַן אַרעסט אויפן גאַנצן פאַרמעגן פון די פּראָפאַריינען. דורכפירן די געהעריקע מאָסמיטלען האָט אויף זיך גענומען דער אָנפירער פונעם דײַטשישן אַרבעטערפראָנט ד״ר ליי".

(פעלקישער בעאָבאַכטער פון 13־טן מיי 1933 י.)

דעם 23־טן יוני 1933־טן יאָר האָט היטלערס רעגירונג אָפּגעגעבן אַ פאַראָרדענונג וועגן פאַנאַנדערלאָזן די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי; דער פּאַרטיי איז פאַרווערט געוואָרן צו פירן יעטווידער פּאָליטישע אַרבעט, אירע פאָרשטייער זײַנען אויסגעשלאָסן געוואָרן פון אַלע פּאַרלאַמענטן. עס האָט ניט געהאָלפן ניט דאָס, וואָס די סאָציאַל־דעמאָקראַטן האָבן דעם 17־טן מיי אין רייכסטאַג באַוויליקט היטלערס דעקלאַראַציע וועגן דער אויסערלעכער פּאָליטיק, „ניט דאָס, וואָס דער נײַער פּרעזיצער פון דער פּאַרטיי, לעבע, האָט זיך געפּרוּווט דערשלאָגן באַ היטלערס רעגירונג אַ טאָלעראַנטע באַציִונג, אָפּגרענעצנדיק זיך פון דעם טייל מיטגלידער פון פּאַרטיי־פּרעזידיום, וועלכע האָבן עמיגרירט.

דאָס קאָנפיסקירן דעם פאַרמעגן פון דער קאָמפּאַרטיי

דעם 27־טן מיי, אין פיל כאַדאָשים אַרום נאָך דעם ווי דאָס גאַנצע פאַרמעגן פון דער קאָמפּאַרטיי און פון די נאָענטע צו איר אָרגאַניזאַציעס איז קאָנפיסקירט געוואָרן, איז אַרויסגעגעבן געוואָרן דער פאָלגנדיקער געזעץ וועגן קאָנפיסקירן דעם קאָמוניסטישן פאַרמעגן:

פּ. 1. (1) די העכסטע מאַכטן פון דער דײַטשישער מעלוכע, ווי אויך אַנדערע אינסטאַנצן האָבן דאָס רעכט, לויט זייערע אָנווײַזונגען, צו קאָנפיסקירן לעטויוועס דעם מעלוכע דעם פאַרמעגן און דאָס רעכט פון דער קפּ״ד און פון אירע באַהילפיקע און פאַרטרעטנדיקע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך דעם פאַרמעגן, וואָס איז געווען באַשטימט אויף מיטצוהעלפן די קאָמוניסטישע צילן.

(2) דער אימפּערישער אינערן־מיניסטער קאָן פאַרלייגן די אַרטיקע מאַכט אָנצונעמען מאָסמיטלען, וואָס זײַנען אָנגעוויזן אינעם אָפּטייל 1.

פּ. 2. דער פּ. 1 ווערט ניט אָנגעווענדט צו די אָביעקטן, וואָס זײַנען אָפּגעגעבן געוואָרן אין אַרענדע, אָדער ליפערונגען מיטן אײַנהיטן דאָס אייגנטום־רעכט פאַרן ליפעראַנט. אַן אויסנאַם ווערט געמאַכט אין די פאַלן, ווען דער אַרענדאַטער אָדער ליפעראַנט האָט געהאַט אַ ציל, איבערגעבנדיק זײַנע זאַכן, מיטצווירקן די קאָמוניסטישע צילן.

פּ. 3. די רעכט אויף די כפייצים, וואָס ווערן קאָנפיסקירט, ווערן אַנולירט. מיטן קאָנפיסקירן די ערד־באַצירקן ווערן ניט אַנולירט די רעכט אויף די דאָזיקע באַצירקן. דער אַנשטאַלט, וואָס קאָנפיסקירט, קאָן דערקלערן דאָס רעכט פאַר אַנולירט אויב מיטן איבערגעבן דעם עקוויוואַלענט האָט מען פאַרפאָלגט מיטצווירקן די קאָמוניסטישע צילן.

פּ. 4. קעדיי אויסצומײַדן צופיל שטרענגקייטן ווערט דערלאָזט צו באַפרידיקן די קרעדיטאָרס פון דער קאָנפיסקירטער קאַסע...

דער פאראגראף 7 שטעלט אײַן די ניט-דערלאָזבארקײַט פון קאָמפּענסאציע, און דער פאראגר. 8 באפולמעכטיקט דעם מיניסטער ד״ר פריק ארויסצוגעבן פארשיידענע פאראָרדענונגען, קעדיי אויספילן דעם געזעץ.

אונטער דער קאָנפּיסקירונג, וואָס איז געווענדט קעגן דער קאָמוניסטישער פארטיי אָדער דעם קאָמוניסטישן פארמעגן, איז ארונטערגעפאלן די סאמע פארשפרייטע בערלינער ארבעטער־צײַטונג „וועלט אם אבענד״, וואָס שטייט אפ קלאסן־קאמפּ־פּאָזיציעס. די צײַטונג פלעגט דערשיינען אינעם פארלאג „קאָסמאָס״.

ווען אין די ערשטע כאדאָשים פון היטלערס דיקטאטור איז קלאָר געוואָרן אז די אָפיציעלע נאציאָנאל־סאָציאליסטישע צײַטונגען ווערן ניט פארשפרייט צווישן די ברייטע ארבעטער־מאסן, האָט דער פּראָפּאגאנדע־מיניסטער געבעלס צוגעגרייט א נײַעם שווינדלערישן שפּיצל. סאָף מײַ האָט מען ארויסגעלאָזן א נײַע נאציאָנאל־סאָציאליסטישע צײַטונג מיטן אלטן נאָמען „וועלט אן אבענד״, מיטן אלטן פאָרמאט און פאָרם. די ערשטע טעג האָט זי זיך אויך געפּרוווט פארמאסקירן דעם אינהאלט, האָט געגעבן א שײַנבאר־אָביעקטיווע אינפאָרמאציע פון פּסס״ר און האָט קעסיידער אפּעלירט צום ארבעטער־לייענער. אָבער שוין אין א פּאָר טעג ארום איז די דאָזיקע נאציאָנאל־סאָציאליסטישע צײַטונג געצוווּנגען געווען עפּנטלעך צו פארטיידיקן זיך פון די דעמאסקירונגען, וואָס די בערלינער ארבעטער האָבן געמאכט אין די אומלעגאלע פלוגבלעטלעך.

די „שטאנדישע״ צילן פון די נאציאָנאל־סאָציאליסטן

וואָס קלערער עס איז געוואָרן אין פארלויף פון די ערשטע 5 כאדאָשים פונעם נאציאָנאל־סאָציאליסטישן רעזשים זײַן פולשטענדיקע אומפעיִקײַט בײַצוקומען די ווירטשאפטלעכע שוועריקײַטן, וואָס קלערער ס׳איז געוואָרן, אז ער פירט דײַטשלאנד צו א קאטאסטראָפע, אלץ גראָבער האָבן די נאציאָנאל־סאָציאליסטן געמוזט פארווירקלעכן זייער דיקטאטורישע מאכט. זיי זײַנען געצוווּנגען געווען צו גיין צו א פולשטענדיקער אוזורפאציע פון דער מאכט, צו א מאָנאָפּאָליע־לאגע פון דער פארטיי און פון זײַנע פּסעוודאָ־ארבעטער־אָרגאניזאציעס. מיט דער הילף פון פּאָליציי האָבן די פאשיסטן צעטריבן דעם קאטוילישן צוזאמענפאָר פון די געזעלן אין מינכען, וואָס אפּ אים האָט אלס אָפיציעלער רעדנער געדארפט ארויסטרעטן דער וויצע־קאנצלער פאָן פּאפּען. מע האָט פארווערט די קריסטלעכע אָרגאניזאציעס צו פירן יעטווידער טעטיקײַט אויסער ריין רעליגיעזע. די אויסגעוואקסענע קאָנקורענץ צווישן די זאוואָרישע אָרגאניזאציעס און די נאציאָנאליסטישע שלאכט־דרוזשינעס איז דערשטיקט געוואָרן מיט פּאָליצייישער קראפט. די געצײלטע פאָרשטייער פון די קריסטלעכע פּראָפּארייִנען אין דעם אפּסנײַ אויסגעבילדעטן „גרויסן ארבעטער־קאָנווענט״, דאָס אויבער־קעפּל פון די „אוניפיצירטע״ פּראָפּארייִנען, האָט מען לויט ד״ר לייס פאראָרדענונג ארויסגעטריבן אלס „פײַנט פון דער נאציאָנאלער רעגירונג״.

אין די שוין דערמאָנטע „גרונט־טאקאָנעס וועגן דעם שטאנדישן געבוי פונעם דײַטשישן ארבעטער־פראָנט״ („פעלקישער בעאָבאכטער״ פון 8—10 יונ 1933)

פאָרמולירט ד"ר לײ, װעלכע שטאַנדישע צילן די פאַשיסטן שטעלן זיך נאָכן פאַר־ניכטן די לעגאַלע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס.

לײס פּראָגראַם:

א) די אַרבעטער װערט פאָרװערט צו פירן א קאַמף פאַר א העכערן אַר־בעט־לױן, װײַל דער דאָזיקער קאַמף איז אַן אױסדרוק פון „גיריקײַט".

לײ שרײַבט בוכשטעבלעך פאָלגנדיקעס:

„מיר װײסן, אַז דער גײַסט פון גיריקײַט קאָן באַהערשן דעם מענטשן. מיר װײסן, װי לעבעדיק עס איז אין די מענטשן דער דורשט נאָך געלט. אײנער שטרעבט צו א גרױסן אַרבעט־לױן, א צװײטער — צו גרױסע די־װידענדן. נאָר טאַקע דערפאַר, װאָס מיר װײסן דאָס, האָבן מיר אױך קלאָר פאַרשטאַנען, אַז מע דאַרף ניט דערמוטיקן דעם דאָזיקן „כאַזערישן פּרינציפּ" אינעם מענטשן מיט דער הילף פון קינסטלעכע אָרגאַניזאַציעס און אַז די אױפגאַבע פון דער העכערער מעלוכע־פאַרװאַלטונג איז צו שטערן די דאָזיקע מענטשלעכע פעלערן, אײַנצוזימען זײ, און אױב ס'איז נײטיק מיט גראָבער קראַפט דערשטיקן און באַגרענעצן זײ..."

ב) עס װערט װידערופגעשטעלט אין די אונטערנעמונגען אָן קײנע שום באַגרענעצונגען די „אָנפירונג" פון די אונטערנעמער.

ד"ר לײ זאָגט:

„רעריבער גיט די שטאַנדישע אָרדענונג אין דער ערשטער רײ אַפּסנײַ איבער אין די הענט פונעם נאַטירלעכן אָנפירער פון דער אונטערנעמונג, ד. ה. פונעם אונטערנעמער, די גאַנצע פולקײַט פון דער אָנפירונג און דערמיט אַלײן לײגט זי אַף אים אַרױף די פולע פאַראַנטװאָרטלעכקײַט.

„דער פאַבריק־זאַװאָדישער קאָמיטעט באַשטײט פון אַרבעטער, אָנגע־שטעלטע און אונטערנעמער. אָבער ער באַזיצט בלױז באַראַטונג־רעכט. באַ־שליסן קאָן בלױז דער אונטערנעמער. אין פאַרלױף פון א רײ יאָרן האָבן די אונטערנעמער געפאָדערט, אַז זײ זאָלן זײַן די „באַלעבאַטים אין הױז". איצט װעלן זײ װידער װערן אַזעלכע „באַלעבאַטים".

ג) די פריערדיקע „פעסטע" טאַריף־אָפּמאַכן דאַרפן פאַרניכטעט װערן, זײ דאַרפן זײַן װי װײַט נאָר מעגלעך „לעבעדיקע און בײגעװדיקע".

ד) די ביז איצטיקע אַרבעטער־געריכטן פאַרלירן יעדן שאָטן פון אומאָפּ־הענגיקײַט. אַנשטאָט דעם װערן געגרינדעט די אַזױגערופענע „שטאַנדישע גע־ריכטן", װאָס אין זײ װעלן צוזאַמען מיט די פאָרשטײער פון די אונטערנעמער אױך זיצן אָפּגעקליבענע פאַשיסטן אונטער דער מאַסקע פון פאָרשטײער פון די אַרבעטער און אָנגעשטעלטע.

ד"ר לײס פּראָגראַם טראָגט ניט קײן פּריװאַטן כאַראַקטער. דאָס איז אַן אָפיציעלער דאָקומענט פון דער פּאַרטײ און פון דער רעגירונג, װאָס איז צונױפ־געשטעלט געװאָרן לױט היטלערס אױפטראַג. זײַן פײַנטלעכע באַציִונג צו די אַר־בעטער און די פרײַנטלעכע באַציִונג צו די אונטערנעמער איז אַבסאָליוט באַ־שײַמפערלעך. די „שטאַנדישע אָרדענונג", װאָס דאַרף בײַקומען די קלאַסן־צעטײלונג און דעם קלאַסן־קאַמף אין אַלע געביטן, װעט אומעטום פאַרשאַרפן די קלאַסן־דיקטאַטור פון די אונטערנעמער.

דעם זעלבן ציל דינט דאָס באַשטימען „12 אַרבעט־אַרביטערס", וועלכע באַקומען אין אַלע דײַטשישע געגנטן דאָס רעכט דיקטאַטאָריש אײַנצושטעלן די אַרבעט־באַדינגונגען: פולשטענדיק באַזײַטיקן די רעכט פון די אַרבעטער צו באַטייליקן זיך אין עם רעגולירן זייערע לעבנס־באַדינגונגען. דאָס באַשטימען נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן אויף אַלע פּאָסטנס אין די פּראָפּאַריינען, אין מעלוכישן אַפּאַראַט און אין אַנדערע אָרגאַניזאַציעס באַשאַפט אַ ברייט־צעצווײַגטע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע ביוראָקראַטיע. די דאָזיקע מאָנאָפּאָליע אין די באַדינגונגען פון קאַפּיטאַליזם, בײַ דער פולשטענדיקער אָפּוועזנקײַט פון אַ קאָנטראָל פון אונטן, דאַרף ווערן אַ קוואַל פון סאַמע עקלהאַפטסטע מיסברויכן.

יעדער טאָג אין דײַטשלאַנד איז אַ נײַער איידעס דערפון, אַז ניט דער ווילקיר, ניט די רעציכע פון די פּאָגראָמען־מאַכער, ניט די בלוטדורשטיקײַט, וואָס די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער ווײַזן אַרויס זײַנען ניט בעקויעך צו פאַרניכטן דעם קלאַסנקאַמף פון דער דײַטשישער אַרבעטער־באַוועגונג. מע קאָן צעשמעטערן אירע לעגאַלע אָרגאַניזאַציעס, אָבער צענדליקער טויזנטער איבערצײַגטע און דרייסטע קעמפער פאַרן סאָציאַליזם וועלן ווײַטער פירן דעם אומלעגאַלן קאַמף.

א מאַרש קעגנ דער קולטור

אײנצײַטיק אונ צוגלײַכ מיטנ הויפּט־אָנגריפ אפנ דײַטשישנ אַרבעטער־קלאַס אונ אפ זײַנע אָרגאַניזאַציעס פירנ היטלער אונ געבעלס א מילכאָמע קעגנ די בעסטע שיכטנ פונ דער דײַטשישער אינטעליגענצ.

די שטיוול פונ די שטורמאָוויקעס צעטרעטנ דאָס, וואָס די בעסטע געלערנטע אונ קינסטלער האָבנ דורכ אײַנגעשפּאַרטער אַרבעט געשאַפנ. זײ צעטרעטנ פיל אינטעליגענטנ אינעמ בוכשטעבלעכנ זינ פונ וואָרט, אָנווענדנדיק קעגנ זײ ברוטאַלע פײַניקונגענ, האַגאַמ זײ האָבנ אָפט ניט קײנע שום פאַרבינדונגענ מיטנ קעמפנדיקנ פּראָלעטאַריאַט; די פאַשיסטנ האַסנ זײ פאַר דער אומאָפּהענגיקײַט, פּראָגרעסיווקײַט אונ פרײַע דענקענ. שוינ דער ליבעראַלער אַרט דענקענ אַלײנ איז בײַ היטלערנ א „פאַרברעכנ", וואָס דאַרפ אָנ ראַכמאָנעס באַשטראָפט ווערנ.

געבעלס קאָמאַנדעוועט מיט די ברוינע אינקוויזיטערס, וואָס האַלטנ פאַר מעגלעכ אומצוקערנ די ראָד פונ דער געשיכטע ווײַט אפ צוריק — צו דער עפּאָכע פאַר דער גרויסער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. מיט זײַנ קוליע, צערעמאָניאַלנ מאַרש אונ פאָדערונג פונ בלינדער געהאָרכזאַמקײַט דאַרפ דער אפנ פאַשיסטישנ אויפנ פאַלסיפ צירטער Fridericus rex* זײַנ דער אינהאַלט פונ דער „קולטור" אינ דער „דריטער אימפּעריע". אַלצ, וואָס איז „ייִדיש", „ליבעראַל" אָדער „מאַרקסיסטיש", וואָס פאַרקערפּערט אינ זיכ דעמ בורזשואַזנ פּראָגרעס אונ קולטור פונ די לעצטע 150 יאָר, דאַרפ פאַרניכטעט ווערנ.

אינ היטלערס דײַטשלאַנד איז ניטאָ קײנ אָרט ניט פאַר די אידײענ פונ פרײַענ גײַסט, ניט פאַר דער סאַמע באַשײדענער שטרעבונג פונ די בורזשואַזע געלערנטע צו וויסנשאַפטלעכער אָביעקטיווקײַט, עס איז ניטאָ קײנ אָרט אינ די קונסט־ווערק פאַרנ סאַמע באַשײדנסטנ אויסדרוק וועגנ סאָציאַלנ קאַמפ פונ די פאָלקמאַסנ פאַר פרײַהײַט. דאָס אַלצ איז אַרויסגעטריבנ געוואָרנ פונ די קאַטעדרעס, פונ דער בינע, פונ די דיריזשאָרישע פולטנ, פונ די קליניקעס, וויסנשאַפטלעכ־פאָרשערישע אינסטיטוטנ אונ אַקאַדעמיעס. די פלאַמענ פונ די שײַטערס־הויפנס, אינ וועלכע עס ברענענ די ווערק פונ דער פּראָגרעסיווער ליטעראַטור, אפ די פּלעצער פונ די דײַטשישע שטעט זאָגנ אײדעס וועגנ דעמ, אז דאָס ברוינע באַרבאַרײַ שטרעבט ניט נאָר פיזיש צו פאַרניכטנ די סאַמע דרײַסטע אונ אָנפּניעסדיקע אַנטיפאַשיסטנ, נאָר אז זי האָט אויכ בעדײע צו פאַרניכטנ אַלצ, וואָס איז לעבעדיק אונ ווערטפול, אַלצ, וואָס די בורזשואַזע קולטור קאָנ איבערלאָזנ בײַ יערושע

* פּרײַסישער קיניג — פרידריכ [!].

דעם ארבעטער־קלאַס, און אפילע אַלץ, וואָס עס טרעט ארויס אונטערן צייכן פון בורזשואַזן פּראָגרעס.

די לעצטע פאָנען־טרעגער פון די אידייען פון „ליבעראַליזם״ ווערן פיזיש און מאָראַליש פארניכטעט פון די ברוינע פארגוואַלטיקער, וועלכע די הערשנדיקע קרעפטן האָבן צערייצט, קעדיי צו פארלאַנגזאַמען דעם אונטערגאַנג פון דער קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם. די לעצטע דײַטשישע געשעענישן האָבן באַוויזן אפן קלאָרסטן אויפן, אַז אין אונדזער עפּאָכע איז די צוקונפט פון דער קולטור אומצערײַסלעך פארבונדן מיטן קאַמף פאַר דער פרײַהײַט פונעם ארבעטער־קלאַס.

דאָס פארפאָלגן די געלערנטע

„אָ דאָר! אָ וויסנשאַפט! ס׳ארא פרייד עס איז צו לעבן!״
(אולריך פאָן גוטען)

די פארביסענע פײַנטשאַפט פונעם פאַשיזם ווארפט זיך ארויף, זעלבסטפאַרשטענדלעך, קוידעמקאָל אויף די אינטעליגענטן, וואָס אנערקענען זיך אָפן אַלס אָנהענגער פונעם באַפרײַונג־קאַמף פונעם ארבעטער־קלאַס, אָדער וואָס זײַנען נאָענט צו די פאַציפיסטישע אָרגאַניזאַציעס.

מיט דער גאַנצער קראַפט האָט זי די דאָזיקע פײַנטשאַפט אויף זיי ארופגעוואָרפן שוין אין די ערשטע טעג נאָך דער רײַכסטאַג־סריפע. די ערשטע כוואַליע ארעסטן, וואָס האָט זיך דורכגעקײַקלט גלײַך נאָך דער פּראָוואָקאַציע פון די ברוינע אונטערצינדער האָט פארכאַפּט די דײַטשישע גרופּע, וואָס האָט אָרגאַניזירט אין אמסטערדאַם אַ מעדיצינישע געזעלשאַפט צו קעמפן קעגן דער אימפּעריאַליסטישער מילכאָמע. זייער פירער ד״ר פעליקס בענהיים זיצט נאָך פון סאָף פעווראַל אין היטלערס טורמע.

ד״ר בענהיים איז אַ ספּעציאַליסט פון אינערלעכע קראַנקײַטן, זייער אַ געאַכטעטער און אַ באַקאַנטער וויסנשאַפטלעכער טוער. ער איז ניט געווען קיין מיטגליד פון קיין שום פּאָליטישער פארטיי. אַדאַנק דער וויסנשאַפטלעכער באַדײַטונג פון זײַנע ארבעטן האָט ער באַקומען אַן אָרט אַלס הויפּט־דאָקטער אין איינעם פון די סאַמע גרעסטע בערלינער שפּיטאָלן, — אין גופּעלאַנדאָווער שפּיטאָל. שוין דער פאַקט אַליין, וואָס ד״ר בענהיים איז געשטאַנען בעראָש פון דער דאָקטוירים־באַוועגונג קעגן דער מילכאָמע איז געווען גענוג, אַז די היטלערישע פאַשיסטן זאָלן זיך באַציען צו אים מיט אומבעשאָלעמדיקער פײַנטשאַפט.

זײַן טעטיקײַט אין דער אינטערנאַציאָנאַלער מעדיצינישער געזעלשאַפט ווערט קוואַליפיצירט ווי אַ „מעלוכע־פאַרראַט״. ער באַקומט ניט קיינע שום יורידישע פארטיידיקונג; ניט געקוקט אויף די פיל כאַדאָשים טורמע, ווערט אים ניט דערלויבט קיין זעונגען און פארבינדונגען מיט דער פאַמיליע.

מאַקס כאָדאַן, באַוווּסט מיט זײַן אַקטיווער ארבעט אין די פּראָלעטאַרישע קרײַזן אַלס קאָנסולטאַנט איבער סעקסועלע פראַגעס, דער אווטאָר פון אַ סאַך וויסנשאַפטלעכע פּאָפּולערע ארבעטן, געפינט זיך שוין פיל כאַדאָשים אין די הענט פון היטלערס טאַליאָנים.

דער באַוווּסטער געלערנטער מאַרקסיסט הערמאַן דונקער, וואָס איז שטאַרק

באוווסט אינ דער אלוועלטלעכער ארבעטער-באוועגונג, זיצט אינ טורמע, ניט גע־קוקט אפ דער שווערער קראנקייט אונ טיפנ עלטער. זיינ לעבנ איז אינ דער גרעסטער געפאר. א מענטש, אינ וועמענ א גאנצער דאר ס.־ד. ארבעטער האט ביז דער מילכאמע געזענ זיינ געאכטעטנ לערער, איז פארורטיילט אפ פסיכישנ אונ פיזישנ אומקום אינ היטלערס טפיסע.

דער שרייבער קארל אווגוסט וויטפאגעל — דער אווטער פונ דער ווערט־פולער ארבעט וועגנ כינע, די שרייבער לידוויג רענ, קארל פאנ אסעצקי, קורט הילער, עגאנ ערווינ קיש, עריכ מיוזאם, קלאוס נויקראנצ, עריכ באראנ אא.; די דאקטוירימ: פראפ. שעלער פונ ברעסלאוול, ד״ר אש פונ בערלינ, ד״ר וואלגעמוט פונ האמבורג זיינענ ארעסטירט געווארנ. די וויסנ־שאפטלעכע אינסטיטוטנ, אוניווערסיטעטנ, שולנ דארפנ ווערנ אנשטאלטנ, ווו עס ווערט מיט דער הילפ פונ מושטרירונג געפלאנצט די „קולטור פונ די שטורמא־וויקעס״.

די פארפאלגונג קעגנ גרויסע געלערנטע, וועלכע מע איז כוישעד אינ מארק־סיסטישע, פאציפיסטישע אדער ליבעראלע אידייענ, ווערט פארשפרייט אפילע אפ די דייטשישע נאציאנאליסטנ. די פעדאגאגישע קאדרענ פונ די וויכטיקסטע דיי־טשישע אוניווערסיטעטנ ווערנ פארניכטעט מיט א בארבארישער לייכטזיניקייט. עס טריומפירנ די מעסירעס אונ קאריעריזמ פונ טאלאנטלאזע אמעראצימ, וואס האבנ געקענט אויסנוצנ דעמ מאמענט.

מיר נעמענ בלויז אייניקע ביישפילנ פונעמ קאלאסאלנ צעטל אפזאגונגענ, דעמיסיעס אונ פארפאלגונגענ.

מע פארניכטעט די קרויג פונ דער דייטשישער וויסנשאפט

אמערסטנ איז באוווסט דער פאקט פונ פארפאלגנ דעמ בארימטסטנ פיזיקער אלבערט איינשטיינ. איינשטיינ איז א שווייצארישער אונטערטאנער, א מיט־גליד פונ דער פרייסישער וויסנשאפט־אקאדעמיע. דעמ האס פונ די פאשיסטנ האט ער אפ זיכ געצויגנ צוליב זיינע לינקדעמאקראטישע פאליטישע שטימונגענ, צוליב זיינ אינטערעס צו דער יידנ־פראגע אונ צוליב זיינע אלוועלטלעכ־באוווסטע אר־בעטנ. פאר די פאשיסטנ איז ער דעריבער „ניט קיינ דייטש״. איינשטיינס וויסנ־שאפטלעכע ארבעטנ זיינענ פארברענט געווארנ אפנ שייטערהויפנ אנטקעגנ דעמ בערלינער אוניווערסיטעט, אונטער די זיגערישע אויסרופנ פונ די פאשיסטנ. שוינ אט די ארויסטרעטונג קעגנ איינשטיינענ, וועלכער האט באקומענ די נאבעל־פרע־מיע, מאכט היטלערס דייטשלאנד צו שאנד אונ צו שפאט אינ די אויגנ פונ דער הייגנטצייטיקער וויסנשאפט.

אנ דער אנטוויקלונג פונ די פינקטלעכע וויסנשאפטנ קאנ ניט עקזיסטירנ קיינ איינ צווייג פונ דער הויכ־אנטוויקלטער אינדוסטריע, דאכ האט היטלערס רעזשימ ארויסגעטריבנ פונ די הויכשולנ די אמערסטנ בארימטע פארשטייער פונ דער נא־טורוויסנשאפט אונ מאטעמאטיק.

דער געטינהעגער אוניווערסיטעט פארמאגט אלטע וויסנשאפט-טראדיציעס: אינ משעכ פונ 50 יאר האט ער דערצויגנ א גאנצנ דאר גרויסע פארשער. די גרעסטע פראפעסארנ פונ דעמ דאזיקנ אוניווערסיטעט זיינענ פארטריבנ געווארנ.

דזשעמס פראנק — א פיזיקער־עקספּערימענטאטער מיט א וועלט־נאָמען, באַלוינט געוואָרן מיט דער נאָבעל־פּרעמיע, איז געווען געצוווּנגען „פרייוויליק" אוועקצוגיין אין דעמיסיע אלס ייִד.

פּראָפ. באָרן — א באַרימטער פיזיקער, קאָן ניט פאַרזעצן אין דייטשלאנד זיינע „ניטדייטשישע פאָרשונגען".

דער מאטעמאטיקער קוראַנט — אן אויטאָריטעט אין געביט פון דער טעאָריע וועגן פונקציעס, בערנשטיין — דער סאַמע גרעסטער קענער פון סטראַכיר־מאטעמאַטיק אין אייראָפּע, עמא ניאָטער — א באַרימטער געלערנטער אין געביט פון מאטעמאטיק און העכערער אלגעברע, — זיי אלע האָבן געמוזט אוועקגיין פון זייערע פּאָסטנס.

דער בערלינער מאטעמאטישער פאַקולטעט האָט פאַרלוירן זיינע בעסטע לערער. אַמשטאַרקסטן האָט געליטן דער בערלינער פּאָליטעכניקום.

צווישן די פאַרטריבענע געפינט זיך דער פּראָפ. אַרטור קאָרן — א פיזיקער, זיינע פאַרדינסט באַשטייט אין דעם, וואָס ער האָט דער ערשטער אָנגעוויזן די פּראַקטישע מעטאָדן, וויאַזוי צו פאַרווירקלעכן די ווייטזעעוודיקייט (דאָס זען אפּ א ווייטער שטרעקע).

צווישן די קאָרבאָנעס פון דער „רייניקונג" אין די הויכשולן שטייט אפּן ערשטן אָרט דער בערלינער מאטעמאטיקער שור און די פּראָפעסאָרן מיסעס און ביבערבאַך.

אָט די ווילדע פאַרפאָלגונגען קעגן די פאָרשטייער פון די פּינקטלעכע וויסנשאַפטן איז אפילו פונעם שטאַנדפּונקט פון דער היינטצייטיקער קאַפּיטאַליסטישער וויסנשאַפט־פירונג געגליכן צו זעלבסטמאָרד. דאָס איז קעדיי צו פאַרגלייכן מיט די גרויסע מעגלעכקייטן, וואָס אלע ערלעכע געלערנטע האָבן אין פּסטר.

צווישן די קאָרבאָנעס פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער רייניקונג געפינט זיך אויך דער פּראָפעסער פריץ האבער, וואָס איז באַלוינט געוואָרן מיט דער נאָבעל־פּרעמיע. זייענדיק דער הויפּט פון א גאַנצער כימיקער־שול, איז האבער שוין ביז דער מילכאָמע געווען א גרויסער וויסנשאַפט־אויטאָריטעט פון דער ערשטער מאַדרייגע. ער האָט דער ערשטער פּאַנאַנדערגעאַרבעט דעם מעטאָד פון אַרויסבאַקומען זויערשטאָף פון דער לופט, וואָס האָט זיך פּראַקטיש באַרעכטיקט. ער איז ווייניקער ווי אלץ א פּאַציפיסט. האבער האָט געטאָן דעם קייזערלעכן דייטשלאַנד די גרעסטע טויוועס בייס דער וועלט־מילכאָמע. זיין נאָמען איז פאַרבונדן מיט דער העכסטער אַנטוויקלונג פון דער היינטצייטיקער דייטשישער כימיע. ווי עס באַמערקט פּולשטענדיק ריכטיק דער „טיימס" (4־טער מיי 1933־טן יאָר), באַשטייט די איראָניע פון דער געשיכטע אין דעם, וואָס די פאַשיסטן האָבן געצוווּנגען אוועקצוגיין אין דעמיסיע אזא מענטשן (האבערן), וועמען דייטשלאַנד האָט וואַרשיינלעך מער ווי וועמען עס איז אַנדערש צו פאַרדאַנקען פאַר דעם, וואָס עס האָט זיך איינגעהאַלטן אין משך פון 4 יאָר מילכאָמע.

גלייכצייטיק איז אויך פאַרטריבן געוואָרן דער פּראָפעסער פּאָלאַני — האַבערס נאָענטסטער מיטאַרבעטער.

צווישן די אַנדערע באַוווּסטע געלערנטע — פאָרשטייער פון פּינקטלעכע וויסנשאַפטן, וואָס האָבן געמוזט אוועקגיין צוליבן באַרבאַריזם פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, געפינען מיר דעם פּראָפעסער ביוק, וואָס האָט געאַרבעט איבער פּלאַנקס

קוואנטן־טעאָריע; דעם קעניגסבערגער מאטעמאטיקער ג י י ז ע ל, וואָס איז בארימט מיט זײַנע זעלבשטענדיקע ארבעטן אין דער טעאָריע פון צאָלן; דעם קילער פראָ־פעסער אדאָלף פ ר א נ ק ע ל, וואָס האָט פארעפנטלעכט א ביז גאָרווערטפולן בוך וועגן דער קוואנטיטעט-טעאָריע; דעם בערלינער פיזיקער פ ר י נ ס ה י י ם, וואָס זײַנע ווערק ווערן פאנאנדערגעארבעט די פראגן פון דער שטראלן-טעאָריע.

אָט די אלע אָנגעוויזענע וויסנשאפט-טוער זײַנען בארימט און געאכטעט אין די קרײַזן פון ספעציאַליסטן, געלערנטע, פאָרשער און פעדאגאָגן. שוין אָט די ניט פולע רעשימע באווײַזט, אז באם פאָגראָם האָט זיך געהאנדלט וועגן פאק־טישן פארניכטן די דײַטשישע וויסנשאפט, אז מיט דער הילף פון אינקוויזיציע און שײַטערהויפנס קעמפט דער דײַטשישער פאשיזם קעגן יעטווידער וויסנשאפט־לעכן פראָגרעס.

ניט געבן די געלערנטע קיין אויסלענדישע פאספּאָרטן

דער פאקט, וואָס אלבערט איינשטיין איז אײַנגעלאַדן געוואָרן אינעם „פראנ־צויזישן אינסטיטוט" און וואָס דער „באשטראָפטער" גינעקאָלאָג פראָפעסער בערנגארד צ אָ נ ד ע ק לייענט לעקציעס אין שטאָקהאָלם האָט געבראכט דערצו, אז מע האָט ערנסט אָנגעהויבן באטראכטן די פראגע וועגן אָפּנעמען די אויס־לענדישע פאספּאָרטן בא די באשטראָפטע פראָפעסאָרן. דער „ניטדײַטשישער" גײַסט פון די דאָזיקע געלערנטע טאָר אויך ניט אויסגענוצט ווערן אין די אויסלענדי־שע אוניווערסיטעטן:

„די רעכטע „טעגליכע רונדשאו" פון 17-טן אפּריל 1933-טן יאָר האָט, נעמענדיק אין אכט דאָס, וואָס איינשטיין איז אײַנגעלאַדן געוואָרן אינעם „פראנצויזישן מעלוכע־אינסטיטוט", ארויסגעשטעלט דער רעגירונג א פאָדע־רונג וועגן אָפּנעמען טייקעף די אויסלענדישע פאספּאָרטן בא 16 פראָפע־סאָרן, וואָס זײַנען באפרײַט אין אורלויב, ווײַל קיינער קאָן ניט גאראנטירן, אז דער אָדער יענער פון זיי וועט אין די נאָענטסטע טעג ניט אנטוויקלען אן אנטידײַטשישע פּאָליטיק פון די קאטעדרעס אין פאריז, לאָנדאָן אָדער אָקספאָרד. דערבײַ דארף מען נעמען אין אכט, אז אייניקע פון זיי, ווי ק ע ל ז ע נ, ל ע ד ע ר ע ר און ב אָ נ האָבן אין אויסלאנד אויסגעצייכנטע פארבינדונגען".

בארימטסטע דאָקטוירים האָבן ניט קיין רעכט צו ארבעטן אין דײַטשלאנד

אין אן אנדער אָרט פונעם דאָזיקן קאפּיטל ברענגען מיר א ניט פולן צעטל פון דײַטשישע געלערנטע, וואָס זײַנען באזײַטיקט אָדער זײַנען אפּ לאנג באפ־רײַט געוואָרן פון די פאָסטנס און געפינען זיך אין לאנגטערמיניקן אורלויב.

מיר ווילן אינקורצן כאראקטעריזירן בלויז אייניקע דאָקטוירים, וואָס זײַנען ארויסגענומען געוואָרן פון דער ארבעט.

דער בארימטער שוועדישער געלערנטער א י י ל ע ר, וואָס האָט באקומען די נאָבעל־פּרעמיע אין דער מעדיצין, האָט כאראקטעריזירט בערנגארד צ אָ נ ד ע ק ן

אלס אויסערגעוויינלעכע גרויסע מענטשן. צאָנדעקן האָבן מיר צו כּארדאנקען פאַר דער אנטדעקונג פונעם כימישן מעטאָד פון אנאליזירן די האשטאָנע, וואָס גיט א מעגלעכקייט פעסטצושטעלן די שוואנגערשאפט אין סאמע אָנהייב. דער דאָזיקער מעטאָד האָט די גרעסטע באדייטונג סיי פון ריין מעדיציניִשן שטאַנדפונקט סיי אויך פונעם שטאנדפונקט פון דער סאָציאַלער היגיענע. צאָנדעק האָט געגעבן גלענצנדיקע ארבעטן אין געביט פון אויספאָרשן די האָרמאָנען. ער האָט געשטרעבט אויסצופאָרשן די געשלעכט־האָרמאָנען, דעם ספעציפישן שטאָפּ בא מענער און פרויען, וואָס איז ערשט די לעצטע יאָרן פעסטגעשטעלט געוואָרן. צאָנדעק איז איינער פון די פּיאָנערן פון אָט די נייע אויספאָרשונג־מעטאָדן, אין דער סאמע לעצטער צייט האָט ער פאָרגעזעצט צו ארבעטן מיט א וווּנדערלעכן דערפאָלג איבערן באקומען „קינסטלעכע״ געשלעכט־האָרמאָנען. היטלערס רעגירונג האָט געפונען פאר נייטיק אָפּצונעמען בא אים די קאטעדרע.

דער בערלינער טובערקוליאָז־פאָרשער פּרידמאן, וואָס איז באַוויסט געוואָרן פון דער ארבעט, האָט דאָס גאנצע לעבן זיינס אָפּגעגעבן דעם קאמף קעגן אָט דעם פאָלק־אומגליק — קעגן טובערקוליאָז. ער האָט געפונען א ווערטפול מיטל קעגן טובערקוליאָז.

מאָריץ באָרהארד, דירעקטער פון דער כירורגישער אָפּטיילונג פון מאָאַביטער שפּיטאָל (אין בערלין), א געהיימער מעדיציניִשער ראטמאן, פּראָפעסער, אין דער יוגנט געווען אן אסיסטענט באם בארימטן דייטשישן כירורג פאָן בערגמאן, דערנאָך הויפּט־דאָקטער פונעם בערלינער שפּיטאָל אפ ווירכאָווס נאָמען. באָרהארד האָט געקעמפט קעגן טובערקוליאָז ווי א כירורג. אים האָט אראָפּגעזעצט דער נאציאָנאַל־סאָציאַליסטישער „קאָמיסאר פאר געזונט־אָפּהיטונג״.

וויאזוי מע האָט פארניכטעט דעם הירשפעלדער אינסטיטוט צו דערלערנען דאָס געשלעכט־לעבן

א פולשטענדיק זיכערער און באגלייבטער איירעס, וואָס האָט ניט געארבעט אינעם אינסטיטוט, וואָס האָט אָבער געהאט די מעגלעכקייט צו באָאָבאכטן די געשעענישן, האָט צונויפגעשטעלט דעם פאָלגנדיקן פּראָטאָקאָל, וויאזוי מע האָט פארניכטעט דעם אלוועלטלעכ־באוווסטן פאָרשעריש־וויסנשאפטלעכן און הייל־אינסטיטוט.

„דעם 6־טן מיי 1933־טן יאָר אינדערפרי האָט „בערלינער לאָקאלאנצייגער״ מיטגעטיילט, אז די ביכער־„ריייניקונג״ פון דער „ניטדייטשישער״ ריכטונג אין די בערלינער ביבליאָטעקן וועט זיך דעם זעלבן טאָג אָנהייבן אינדערפרי און אז אין הירשפעלדער אינסטיטוט וועלן די דאָזיקע אָפּעראציע דורכפירן סטודענטן פון דער גימנאסטישער הויכשול.

דער אינסטיטוט פאר דערלערנען דאָס געשלעכט־לעבן איז געגרינדעט געוואָרן פונעם ד״ר מאגנוס הירשפעלד אין 1918־טן יאָר אינעם הויז, וואָס האָט פריער געהערט דעם פירשט גאַצפעלד, אינגיכן איז דער אינסטיטוט אריבער אינעם אמט פון דער פּרייסישער רעגירונג אלס אלגעמיין־נוצלעכער אנשטאלט. אדאנק די אויסערגעוויינלעכע קאָלעקציעס און אויספאָרשונגען, אדאנק דעם ארכיוו און ביבליאָטעק, וואָס האָבן צו זיך קיין גלייכן

ניט, איז דער אינסטיטוט געוואָרנ באַרימט און אנערקענט פונ דער גאנצער וועלט. פיל אויסלענדישע געלערנטע דאָקטוירים און שרײַבער פלעגנ קומענ צו פאָרנ קיינ בערלינ, קעדיי צו ארבעטנ אינ אינסטיטוט.

אינ צוזאמענהאנג מיט דער אָנגעוויזענער צײַטונג-מיטיילונג איז גע-מאכט געוואָרנ א פרווו אריבערצופירנ אינ א זיכערנ אָרט אייניקע באזונ-דערס ווערטפולע פריוואטע ביכער און מאנוסקריפטנ. דאָס האָט זיכ אָבער ארויסגעוויזנ פאר אומעגלעכ, ווײַל א יונגערמאנ מיט ביכער איז פארהאלטנ און בארויבט געוואָרנ דורכ דער וואכ, וואָס איז אפּאָנעמ אוועקגעשטעלט געוואָרנ באַמ אינסטיטוט נאָכ באנאכט. דעמ 6־טנ מײַ האלב צענ אזייגער זײַנענ צומ אינסטיטוט צוגעפאָרנ עטלעכע פראכט־אווטאָמאָבילנ מיט 100 סטודענטנ מיט א בלאָז-אָרקעסטער. זיי האָבנ זיכ מיליטעריש אויסגעשטעלט פארנ הויז און אונטער די קלאנגענ פונ מוזיק ארײַנגעריסנ זיכ אינ הויז.

צוליב דער פריִער צייט איז די קאנצעליאריע פונ אינסטיטוט נאָכ גע־וועג פארמאכט, קיינ פאראנטוואָרטלעכער אָנפירער איז דאָ ניט געווענ; אינ אינסטיטוט האָבנ זיכ געפונענ בלויז אײניקע אופראמערס און איינער א מענטש, וואָס האָט אנ אומדירעקטע שײַכעס צומ אינסטיטוט. די סטודענטנ האָבנ געפאָדערט, מע זאָל זיי ארײַנלאָזנ אינ אלע אינסטיטוט־לאָקאלנ. אזוי-ווי אייניקע אינסטיטוט־לאָקאלנ, ווי דער אופנעמ־צימער אינעמ פארטער און די ביוראָ פונ דער צווישנפעלקערלעכער ליגע פאר סעקסועלע רעפאָרמעס זײַנענ געווענ ליידיק און פארשלאָסנ, האָבנ די סטודענטנ אופגעבראָכנ די טירנ. נאָכ דעמ ווי זיי האָבנ אינעמ אונטערשטנ שטאָק קיינ שומ אינטע־רעסאנטעס ניט געפונענ, זײַנענ זיי אוועק אינעמ ערשטנ שטאָק, ווו זיי האָבנ פריִער פונ אלצ באגאָסנ מיט טינט די טעפּעכער און מאנוסקריפּטנ און דערנאָכ האָבנ זיי זיכ גענומענ פאר די פריוואטע ביכער־אלמערס. זיי האָבנ צוגענומענ אלצ, וואָס זיי האָט אויסגעוויזנ צו זײַנ „פארדעכטיק", האלטנדיק זיכ פונדעסטוועגנ אינ גרונט בא די „שווארצע צעטלענ". זיי האָבנ אכוצ דעמ אויכ צוגענומענ אנדערע ביכער; אזוי, לעמאָשל, האָבנ זיי פונעמ סעקרעטאר גיזעס פריוואטער ביבליאָטעק צוגענומענ א גרויס בוכ וועגנ טוטאנכאמאָנענ און פיל קינסטלערישע זשורנאלנ. זיי האָבנ ארויס־געשלעפּט און צוגענומענ פונעמ ארכיוו גרויסע וואנט־טאבעלעס וועגנ הער־מאפראָדיטיזמ־פאלנ, וואָס זײַנענ אינ זייער צײַט צוגעגרייט געוואָרנ פארנ אינטערנאציאָנאלנ דאָקטוירימ־קאָנגרעס אינ לאָנדאָנער קענסינגטאָנער מוזיי אינ 1913־טנ יאָר. דעמ גרעסטנ טייל פונ די דאָזיקע טאבעלעס האָבנ זיי ארויסגעוואָרפנ דורכ די פענצטער צו זייערע כאווירימ, וואָס זיינענ געשטאנענ אינ דרויסנ.

די מערהײַט בילדער פונ פאָטאָגראפיעס פונ סעקסועלע טיפּנ האָבנ זיי אראָפּגענומענ פונ די ווענט און געשפּילט מיט זיי אינ פוטבאָל, פו-עמ דאָ־זיקנ „שפּיל" האָט זיכ אָנגעקליבנ א הורבע צעבראָכענע גלאָז און מיסט. אפ דער אָנווײַזונג פונ איינעמ א סטודענט, אז דאָס איז דאָכ מעדיציניש ער מאטעריאל האָט דער אנדערער געענטפערט, אז „דאָס איז ניט וויכטיק"; דאָ האנדלט זיכ ניט וועגנ קאָנפיסקירנ אייניקע פאָטאָגראפישע בילדער און ביכער, נאָר וועגנ פארניכטנ דעמ אינסטיטוט.

די רײַזע קיין מינכען

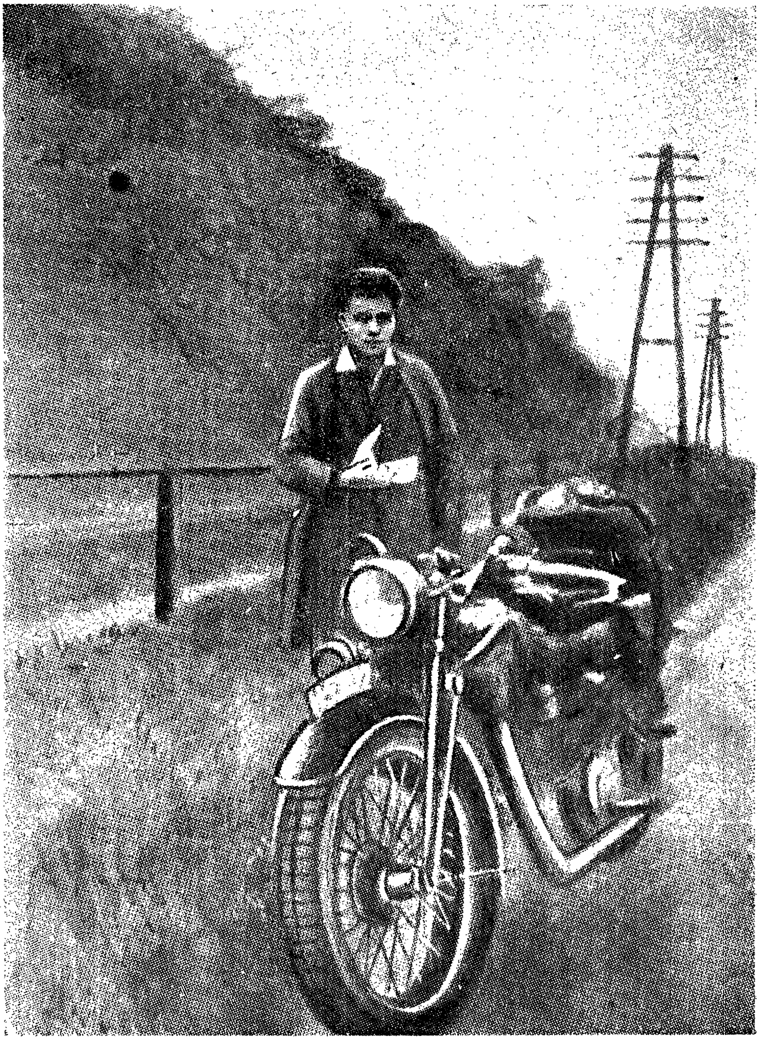

אפנ בילד איז באוויזנ וואנ דער ליובע מיטנ מאָטאָציקל, וואָס אפ אימ איז ער אינ סענט־אבער 1931 דערפאָרנ ביז מינכענ. דער מאָטאָציקל נומ. 53102 געהערט דעמ האאגער טראַמווײַ־קאָנדוקטער פלענק. בײַס זײַנ ערשטער רײַזע קיינ דײַטשלאנד, האָט זיכ וואנ דער ליובע באקאנט מיטנ ד״ר בעל אונ אינ סענט־אבער האָט ער אימ באזוכט אינ מינכענ.

נאָך א לאַנגער רעדע האָט מען ארויסגעוואָרפן אפן גאס און צעבראָכן א מאָדעל (אין דער נאטירלעכער גרייס), וואָס האָט געשילדערט די פּראָצעסן פון אינערלעכער סעקרעציע. אין א צווייטן קאבינעט האָט מען מיט א שווארצע צעבראָכן א פאנטאָסטאט, וואָס האָט באדינט פּאציִענטן, דערנאָך האָט מען פארכאפּט דעם בראָנזענעם ביוסט פון ד"ר הירשפעלד און א ריי אנדערע קונסט-ווערק. פון דער אינסטיטוט־ביבליאָטעק האָבן זיי מיטגענומען בלויז עטלעכע הונדערט ביכער.

די אָנגעשטעלטע האָבן זיך די גאנצע צײַט געפונען אונטער א וואך; עס האָט געשפּילט מוזיק, וועלכע האָט צוגעצויגן צום הויז א גרויסן המוין נײַגעריקע. 12 אזייגער האָט דער פירער געהאלטן דעם שלוס־וואָרט און אונטער די קלאנגען פון א פרעכער ליד, פון כאָרסט וועסעל־מארש איז די קאָמאנדע אוועקגעגאנגען.

די אײַנוווינער פונעם אינסטיטוט האָבן געמיינט, אז דערמיט האָט זיך שוין דער אינציִדענט פארענדיקט, אָבער 3 אזייגער באטאָג זײַנען ווידער געקומען פּראכט-אוטאָמאָבילן מיט שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן דערקלערט, אז זיי דארפן פאָרזעצן די קאָנפיסקאציע, ווײַל די אינדערפריִענדיקע קאָמאנדע האָט גיט געהאט גענוג צײַט גרינטלעך דורכצופירן די אָפּעראציע. די דאָזיקע צווייטע קאָמאנדע האָט זאָרגזאם אונטערזוכט אלע לאָקאלן און האָט אין קערב אָנגעשלעפּט צווי פולע פּראכט-אוטאָמאָבילן מיט ווערטפולע ביכער און מאנוסקריפּטן. אורטיילנדיק לויט די זידל-רעפּליקעס, זײַנען די נעמען פון די אוטאָרן, וואָס האָבן זיך געפונען אין דער ספּעציִעלער ביבליאָטעק, געווען באקאנט די סטודענטן. אזוי איז ניט נאָר זיגמונד פרייד, וועמעס פּאָרטרעט מע האָט אראָפּגעשלעפּט פון די טרעפּ, באשאָנקען געוואָרן מיטן נאָמען „דער יודע פרייד", נאָר אויך האוועלאָק עליס איז אָנגערופן געוואָרן „שווײַן עליס". אכוץ עליסן איז אָפּגעגעבן געוואָרן א באזונדער אופמערקזאמקײַט די ווערק פון די ענגלישע אוטאָרן — אָסקאר ווײַלד, עדוארד קארפּענטער און נאָרמאן גייר, פון די אמעריקאנישע — דער ריכטער איבער די איניאָנים פון מינדעריאָריקע לינדסע, מארגעט זענגער און דזשאָרדזש סילוועסטער פּירעק; פון די פראנצויזישע — אנדרע זשיד, מארסעל פּרוסט, פּיער לאָטי, זאָליא אאוו, וואן דע וועלדעס און דעם דענעמארקישן ד"ר לעונבאכס ביכער האָבן די סטודענטן אויך אָנגערופן מיט זידל־נעמען. מע האָט אויך פארכאפּט גאנצע קאָמפּלעקטן פון זשורנאלן, ווי, אשטייגער, 24 בענדער פונעם „יארבוך פיר סעקסועלע צווישענשטופען". מע האָט אויך געהאט בעדייע אוועקצושלעפּן אויסגעפּילטע אנקעטע־בויגנס (עטלעכע טויזנט), און בלויז די קאטעגאָרישע אָנווײַזונג, אז דאָס זײַנען אנקעטעס פון קראנקע, האָט געצווונגען די סטודענטן אָפּצוזאָגן זיך פונעם דאָזיקן געדאנק. פון דער אנדער זײַט, האָט זיך ארויסגעוויזן פאר אומעגלעך צו ניט דערלאָזן צונעמען דעם מאטעריאל פון דער צווישנפעלקערלעכער ליגע פון סעקסועלע רעפאָרמעס, דעם פולן קאָמפּלעקט פונעם זשורנאל „ס ע ק ס ו ס" און דעם קארטאָטעק. א סאך (דערין אויך ניט־פארעפנטלעכע) מאנוסקריפּטן (צווישן זיי קראפט־עבינגס און קארל היינריך אולריכס) זײַנען אומגעקומען.

זיי האָבן אלץ געפרעגט, ווען וועט זיך אומקערן דער ד"ר הירש

וואנ דער ליובעס פּאָטשט-קארטלעכ

דאָס אויבערשטע פּאָטשט־קארטל האָט וואנ דער ליובע פארקויפט אינ לײדענ אונ שפּעטער אינ דײַטשלאנד פאר זײַנ רײַזע קײנ איי אָפּע אינ פעווראל — מארט 1931. אפנ פּאָטשט־קארטל איז אָנ־געוויזנ, אז די „אופקלערונג־רײַזע״ הײבט זיכ אָנ דעמ 14־טנ אפּ־רעל אינ לײדענ. דאָס דאָזיקע קארטל איז עס דער קלוימערשט „קאָמוניסטישער אגיטאציע־מאטעריאל״, וואָס צוליב אימ איז וואנ דער ליובע ארעסטירט געוואָרנ אינ גראָנאו אונ אינ וועסטפאליענ.

דאָס קארטל, וואָס ווערט געבראכט אונטנ, באשטעטיקט וואנ דער ליובעס נעטיִע צו ליגנס. דאָס קארטל איז אדרעסירט צו דעמ זעלבנ האָלווערדע, וואָס האָט קלוימערשט געדארפט אָנטײלנעמענ אינ דער רײַזע. דאָס קארטל איז אָפּגעשיקט געוואָרנ אפּ פּאָטשט פונ פּאָטסדאמ אינ דעמ זעלבנ טאָג, ווענ די רײַזע האָט זיכ געדארפט אָנהײבנ פונ לײדענ צופוס.

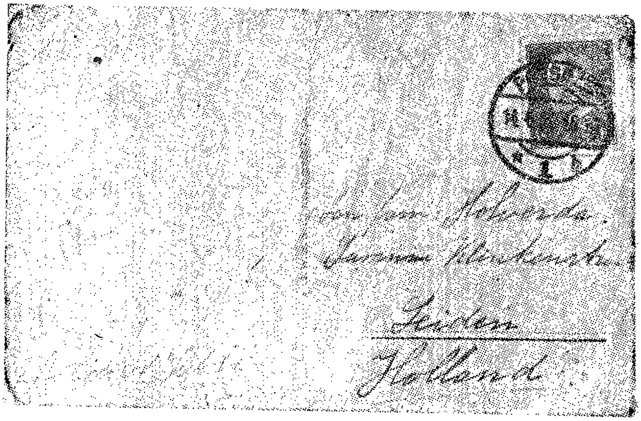

פעלד. זיי האָבן געוואָלט, ווי זיי האָבן זיך אויסגעדריקט, אז מע זאָל זיי „געבן אָנצוהערעניש״, ווען ער וועט זיך אומקערן. נאָך פארן פּאָגראָם זײַנען ניט אײַנ מאָל געקומען אין אינסטיטוט שטורמאָוויקעס און האָבן זיך נאָכגעפרעגט, ווו איז ד״ר הירשפעלד. ווען זיי האָבן באקומען אַ ענטפער, אז צוליב מאַליאַריע-קראַנקײַט געפינט ער זיך אין אויסלאַנד, האָבן זיי געענטפערט: „נו, דעמלט, האָפן מיר, אז ער וועט פּייגערן אויך אָן אונדזער הילף, — און אונדז וועט ניט אויסקומען צו הענגען אָדער דערמאָרדן אים״.

דעם 7־טן מײַ, ווען עס איז געוואָרן באוווסט פון די בערלינער און אויסלענדישע צײַטונגען וועגן דער צעגראַמירונג פון אינסטיטוט, האָט דער פּרעזידיום פון דער צווישנפעלקערלעכער ליגע געשיקט א טעלעגראַפישן פּראָטעסט און אָנגעוויזן, אז צווישן די אינסטיטוט-מאַטעריאַלן איז פאראַן פיל אויסלענדיש פארמעגן און דעריבער דארף מען דאָס ניט פארברענען, ווי עס ווערט געפּלאַנעוועט. אף דער דאָזיקער דעפּעשע, וואָס איז אוועקגעשיקט געוואָרן דעם בילדונג־מיניסטער, האָט מען ניט געלייגט קיין שום אכט; דאַגעגן, פיל ביכער און בילדער האָט מען אין 3 טעג ארום פארברענט אפן אָפּערע־פּלאַץ צוזאמען מיט אנדערע ביכער. העכער 10 טויזנט בענדער פון דער ספּעציעלער אינסטיטוט־ביבליאָטעק זײַנען פארניכטעט געוואָרן. בײַם דער פאקעל־פּראָצעסיע האָבן די סטודענטן געטראָגן ד״ר הירשפעלדס ביוסט און דערנאָך ארײַנגעוואָרפן אים אין שײַטער-הויפן״.

אין די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע באריכטן ווערט אָט דער קולטורעלער אקט געשילדערט אף אזא אופן:

ענערגישער אָנפאַל אף דער קיך פון גיפטן

דײַטשישע סטודענטן רויכערן אויס דעם אינסטיטוט פאר דערלערנען דאָס געשלעכט־לעבן

„אן אָטריאַד פונעם 10־טן קרײַז פון דער דייטשישער סטודענטנשאַפט האָט נעכטן פארנומען דעם אינסטיטוט פאר דערלערנען דאָס געשלעכט־לעבן, מיט וועלכן עס האָט אָנגעפירט דער ייִד מאגנוס הירשפעלד. דער דאָזיקער אינסטיטוט, וואָס האָט זיך געפּרוווט מאסקירן מיט וויסנשאפטלעכע אינטערעסן און האָט אין פארלויף פון די 14 יאָר מאַרקסיסטישער הערשאפט קעסיידער געשטיצט די פריערדיקע מאכט, איז ווי עס איז זיכער פעסטגעשטעלט געוואָרן דורך די אונטערזוכונגען, געווען א נעסט פון שמוץ און נידערטרעכטיקײַט. מע האָט קאָנפיסקירט א גאנצן פראכט־אווטאָמאָביל מיט פּאָרנאָגראַפישע בילדער און מאנוסקריפּטן און אויך איניאָנים און א קאַרטאָטעק... מיט א טייל פונעם געפונענעם מאַטעריאַל וועט זיך פארנעמען די קרימינאַל־פּאָליציי, דער צווייטער טייל וועט עפנטלעך פארברענט ווערן״.

„אנגריף״ פון 6־טן מיי 1933 י.

„דײַטשישע סאָציאָלאָגן, מעלוכע־קענער און יוריסטן"

ארויסװארפנדיק אָנגעזעענע סאָציאָלאָגן, מעלוכע־קענער און יוריסטן, האָבן די פאשיסטן באַזײַטיקט פון זײערע פּאָסטנס אויך א סאך ביז נאָר קאָנסערװא־טיװע פּאָרשער.

פון די פארטריבענע איז אמערסטן באװוסט אלפרעד װ ע ב ע ר — א הײדעל־בערגער סאָציאָלאָג. צוזאמען מיט זײַן פארשטאָרבענעם ברודער מאקס װ ע ב ע ר האָט ער אין א רײ גרויסע ארבעטן געגעבן עטיודן װעגן דער אנטװיקלונג פון די פרימיטיװע װירטשאפט-פאָרמען אין די אויסער-אײראָפּײִשע פעלקער און קול־טורן. װעבער איז דורכויס ניט קײן מארקסיסט, ער איז א בורזשואזער געלערנטער, װעבערס כעט באשטײט אין דעם, װאָס ער האָט ניט ארופגעלײגט דעם נאציאָ־נאל-סאָציאליסטישן שטעמפּל פון האלב-מאָפּעס אָדער נידעריקע ראסן אף אנדערע נאציעס און קולטורן.

די בערלינער העכערע האנדל־שול האָט פארלאָרן איר רעקטער — דעם באַ־װוסטן ליבעראלן פּאָליט־עקאָנאָם, פּראָפעסער ב אָ נ. דער מעלוכע-קענער א נ־ש י ו צ איז געצװוּנגען געװוען צו פארלאָזן דעם הײדעלבערגער אוניװערסיטעט. אנשיוץ האָט זיך גערעכנט פאר אן ערשט-קלאסיקן אװטאָריטעט אין זײַן געביט נאָך אין קײזערלעכן דײַטשלאנד, שפּעטער האָט ער זיך פארנומען מיט קאָמענ־טירן די װײמארער קאָנסטיטוציע. עס זײַנען פארטריבן געװאָרן אויך פיל אנדערע רעכטקענער: דער קעלנער בורזשואזער פּראָפעסער ק ע ל ז ע ן, ה א ר מ ס פון קיל, פ ײַ ל ע ר, דער פריערדיקער רעדאַקטער פון „פראנקפורטער צײַטונג", דער רעכטער סאָציאל־דעמאָקראט — עמיל ר א ד ב ר ו כ, דער סאָציאל־דעמאָקראט ז י נ צ ה ײ מ ע ר פון פראנקפורט, ל ע ד ע ר ע ר פון הײדעלבערג, ה ע ל ע ר פון פּראנקפורט.

דעם גרעסטן דײַטשישן ציװיליסט — פּראָפעסער מארטין װ א ל ף האָבן סטודענטן פאשיסטן איבערגעװאלט באַזײַטיקט פון דער קאטעדרע. דער ליבעראלער פּראָפעסער פון אינטערנאציאָנאלן רעכט ש ע װ י נ ־ ש י ו ק י נ ג פון קיל, דער דײַטשישער פאָרשטײער אינעם האאגער אינטערנאציאָנאלן טריבונאל, איז אָפּגעזאָגט געװאָרן.

מע האָט אויך דורכגעטריבן גרויסע פּסיכאָלאָגן. װיליאם ש ט ע ר נ (האמ־בורג), װאָס האָט פארעפנטלעכט גרויסע װערק װעגן קינדערישער פּסיכאָלאָגיע, און מאקס װ ע ר ט ה ײ מ ע ר (פראנקפורט) האָבן מער קײן רעכט ניט צו לײענען לעקציעס אין די דײַטשישע אוניװערסיטעטן. אין האמבורג איז צוזאמען מיט א האלבן טוץ װײניקער באװוסטע פּראָפעסאָרן אויך אָפּגעזאָגט געװאָרן דער הױכגעבילדעטער באװוסטער פאָרשטײער פון דער אזױגערופענער מארבורגער שול, דער פילאָסאָף ערנסט ק א ס י ר ע ר.

אפן שײַטער־הויפן

„די פּאָליטישע פּאָליצײ האָט קאָנפיסקירט אין בערלין ארום 10 טויזנט צענטנער ביכער און זשורנאלן און האָט זײ ארײַנגעװאָרפן אין די פערד־שטאלן פון דער געװעזענער רײַטער-פּאָליצײ, װוּ זײ זײַנען גענוי דורכגעקוקט געװאָרן. די קאָנפיסקאציע איז ניט שטענדיק פאָרגעקומען אָן רײַבונגען. נאָך דעם

ווי עס איז געוואָרן באוווּסט וועגן די קאָנפיסקירונגען, וואָס גרייטן זיך, האָבן פיל ביבליאָטעקן באַמיט זיך צו באַהאַלטן ביכער. די מערהייט באַהאַלטענע ביכער האָט מען אָבער געפונען אין די שטאַלן און קעלערס, גאָרטן־ביידלעך, בוידעמער און פּריוואַטע דירעס" („פעלקישער בעאָבאַכטער" פון 21 — 22 מײַ 1933 י.).

„מיר זײַנען ניט און ווילן ניט זײַן דאָס לאַנד פון געטע און איינשטיין. אָט דאָס טאַקע ווילן מיר ניט". (גוסאַנג. „בערלינער לאָקאַלאַנצייגער" פון 7־טן מײַ 1933).

„ווען דער קאַליף האָט זיך געקליבן פאַרברענען די אַלעקסאַנדריער ביבליאָטעק האָבן פילע געגומען בעטן אים, ער זאָל שאַנעווען די דאָזיקע ווערטפולע זאַמלונג.

— פאַרוואָס? — האָט דער קאַליף געפרעגט. — אויב אין די ביכער איז אָנגעשריבן דאָס, וואָס עס ווערט געזאָגט אינעם קאָראַן, דעמלט זײַנען זיי איבעריק. אויב אָבער זיי אַנטהאַלטן עפּעס אַנדערש, דעמלט זײַנען זיי שעדלעך.

דעריבער איז די אַלעקסאַנדריער ביבליאָטעק פאַרברענט געוואָרן".

דעם 10־טן מײַ האָט אָפן בערלינער אָפּערע־פּלאַץ אַנטקעגן אוניווערסיטעט געפלאַקערט אַ קאָלאָסאַלער שײַטער. דער גאַנצער פּלאַץ איז געווען אַרומגערינגלט אָפּ אַ מיליטערישן אופן פון שוואַרצע און ברוינע שטורמאָוויקעס־אָטריאַדן. פּראַכט־אווטאָמאָבילן האָבן געבראַכט צו פירן קאָלאָסאַלע ביכער־שטאַבעלן. אָרקעסטערס האָבן געשפילט. פון אוילעם האָבן זיך געהערט אויסגעשרייען, אָפּ אַן אווטאָמאָביל איז געקומען צו פאָרן דער פּראָפּאַגאַנדע־מיניסטער געבעלס.

אָט די זעלטענע סצענע פון פאַרברענען ביכער אונטער די קלאַנגען פון „דײַטשלאַנד איבער אַלעס" און פון האָרסט וועסעל־מאַרש האָט פּאַסירט אין 1933־טן יאָר. אָפן שײַטער־הויפן זײַנען געפלויגן די ווערק פון מאַרקס, ענגעלס, לענין, סטאַלין, ראָזע ליוקסעמבורג, קאַרל ליבקנעכט און אויגוסט בעבעל. דאָס פאַרברענען די ווערק פון די דאָזיקע גרויסע געלערנטע און קעמפער, וואָס האָבן אָנגעוויזן דער אַרבעטנדיקער מענטשהייט דעם וועג צו פרײַהייט, איז געוואָרן אַ פאָרשטעלונג פאַר אַ צעלאָזענעם, רעאַקציאָנערן פּאָגראָם-האַמוין. „דײַטשלאַנד, דײַטשלאַנד איבער אַלעס!..."

אינעם פײַער האָט מען געוואָרפן ווערק פון שרײַבער פּאַציפיסטן. דער פלאַם האָט אויפגעפרעסן ווערק פון בורזשואזע דיכטער און סאָציאַלע רעפאָרמאַטערס, וועמעס נעמען עס ווערן שטאַרק געאַכט אין בורזשואזן דײַטשלאַנד. דער פײַער האָט פאַרניכטעט די ביכער פון טאָמאַס מאַן, הענריך מאַן, לעאָנאַרד פראַנק, מאַגנוס הירשפעלד, זיגמונד פרייד, יאַקאָוו וואַסערמאַן, כטעפאַן צווייג, בערטאָלד, ברעכט, אַלפרעד דעבלין און טעאָדאָר פּליווער. „דײַטשלאַנד, דײַטשלאַנד איבער אַלעס!..."

אָט די דאָזיקע אַאוטאָ־דאַ־פע איבער די שאַפונג־פּראָדוקטן פון די כראָנגרעסיווע מוֹיכעס איז פאָרגעקומען ניט ווײַט פון די דענקמעלער פון אַלעקסאַנדער און ווילהעלם גומבאָלדט באַם בערלינער אוניווערסיטעט. ווילהעלם פאָן גומבאָלדט, דער גרינדער פונעם דאָזיקן אוניווערסיטעט, דער טרעגער פונעם גייסט פון דער רענעסאַנס־עפּאָכע, האָט געוואָלט אויפהייבן דעם יונקערישן פּרײַסן ביז דעם ניוואָ

פון דער דעמלטיקער בורזשואזער מיִרעוו־וועלט. פאר זײַן דענקמאָל האָט די דײַטשישע געזעלשאַפט אין דער שטורמאָוויקעס־פאָרמע אײַנגעאָרדנט א פּאָגראָם אין פאַרניכטעט פּראָגרעסיווע ליטעראַטור. „דײַטשלאַנד, דײַטשלאַנד איבער אַלעס !...״

דער ברענענדיקער פלאַם פארן אוניווערסיטעט, די קנוילן רויך איבער די קעפּ פונעם שאָוויניסטיש־אויפגערייצטן האַמוין, די רעדע פונעם פּראָפּאַגאַנדע־מיניסטער געבעלס — דאָס איז געווען א פאַרשטעלונג, וואָס די צײַטונג „צוועלף אור בלאַט״, וועלכע איז טרײַ היטלערן, האָט אָנגערופן „איליוזאָרישע״. עס איז פאַרגעסן געוואָרן די ביטערע דערפאַרונג פון די אונטערדריקער אין אַלע צײַטן, וועלכע האָבן אָנגעווענדט שײַטער־הויפנס, זײַנען אופגעשטאַנען טכיאַס־האַמייסים די מיטלאַלטערלעכע געשפענסטער. דער פלאַם פארן בערלינער אוניווערסיטעט האָט געדאַרפט צוזאַמען מיטן מאַרקסיזם אײַנשלינגען די העכסטע דערגרייכונגען פון דער בורזשואזער קולטור און וויסנשאַפט פאר די לעצטע 150 יאָר.

אין אַלע טיילן פון דײַטשלאַנד ווערט אפּן וויִלדסטן אויפן פאַרניכטעט די פּראָגרעסיווע ליטעראַטור. 10 טויזנט פּריוואַטע ביבליאָטעקן זײַנען קאָנפיסקירט געוואָרן בײַס די אונטערזוכונגען און אין פיל פאַלן האָט מען זיי פאַרניכטעט אפּן אָרט אָדער אוועקגעפירט.

די ביבליאָטעק פון לײַפּציקער פאָלק־הויז, איינע פון די סאַמע גרעסטע און ווערטפולע אין דײַטשלאַנד, וועלכע פאַרמאָגט אויסשליסלעך זעלטענע ביכער וועגן דער אַרבעטער־באַוועגונג, איז געוואָרן א קאָרבן פונעם האַס צום מאַרקסיזם מיצאַד די ברוינע „קולטור־טרעגער״.

אָט זײַנען אייניקע פאַלן פון עפנטלעכן פאַרברענען ביכער, מיטגעטיילט פונעם נאַציאָנאַליסטישן „טעלעגראַפען אוניאָן״ דעם 10־טן מײַ 1933 י.

„בערלין 10־טן מײַ.

„אין מינכענער אוניווערסיטעט איז פאָרגעקומען א פײַערונג. בײַס דער פײַערונג האָט דער רעקטער, דער געהיימער ראַטגעבער פאָן צומבוש, פײַערלעך איבערגעגעבן די סטודענטן די נײַע קלאַלים וועגן די סטודענטישע אָרגאַניזאַציעס. דער בײַערישער בילדונג־מיניסטער, שעם, האָט געהאַלטן א פײַערלעכע רעדע און גערעדט וועגן דער נאַציאָנאַלער רעוואָ־ליוציע און די אופגאַבעס פון די אוניווערסיטעטן. אין שלוס איז פאָרגעקומען א פאַקעל־פּראָצעסיע צום קיניגלעכן פּלאַץ, ווו עס זײַנען פאַרברענט געוואָרן „ניטדײַטשישע ביכער״.

„אין דרעזדען אפּ א סטודענטישער דעמאָנסטראַציע האָט גערעדט דער דיכטער ווילהעלם וועספּער. נאָכן פײַערלעכן אקט איז אָרגאַניזירט געוואָרן א פאַקעל־פּראָצעסיע צו דער ביסמאַרקער קאָלאָנע, ווו נאָך דער רעדע פונעם עלטסטן פון דער דרעזדענער סטודענטשאַפט האָט מען פאַרברענט די גאַנצע „אומאָראַלישע ליטעראַטור״.

„אין ברעסלאַוו איז פאָרגעקומען א סטודענטישע דעמאָנסטראַציע אפּן פּלאַץ פארן פּאַלאַץ. נאָך דער פײַערלעכער רעדע פונעם אוניווערסיטעט־פּראָפעסער באָרנהאַוזען האָט מען פאַרברענט בא 40 צענטנער אומאָראַלישע ליטעראַטור״.

„אין פראַנקפורט אם מײַן האָט מיט דער דעמאָנסטראַציע אָנגעפירט דער אוניווערסיטעט־פּראָפעסער פּריקע; זי איז אָרגאַניזירט געוואָרן אפּן

היסטאָרישן רוימישן בערגל. צוויי אָקסן האָבן געשלעפּט א פור מיט מא־קעטן פון ביכער, וואָס האָבן געדארפט סימבאָליש פארברענט ווערן. דאָס פארברענען האָט זיך פארענדיקט מיטן געזאנג פונעם האָרסט וועסעל־הימן״.

אין עטלעכע טעג ארום זײַנען אין דיסעלדאָרף פארברענט געוואָרן אפן שײַטער די ווערק פונעם גרויסן דײַטשישן דיכטער הענריך היינע. אין זײַן בער־לינער רעדע האָט דער ה׳ געבעלס אָנגערופן די פּראָצעסיע מיט אײַנגעשפּאנטע אָקסן צום שײַטער און דאָס פארברענען די ביכער „מעכטיקער סימבאָלישער אקט״.

דאָס פארברענען איז אן איניען ניט קיין ריין סימבאָלישער, — די רעאקציע פונעם דײַטשישן פאשיזם שטרעבט צו פארברענען יעדעס געדרוקט וואָרט, וואָס איז ניט לױ״ם איר געשמאק, פונקט אזוי ווי זי שטרעבט צו פארניכטן פיזיש די מעכאברים און פארשפּרייטער פון אנטיפאשיסטישער ליטעראטור.

דאָס ברוינע צעטל

א ברוינעם צעטל פון ליטעראטור, וואָס דארף פארברענט ווערן, געפינען מיר אין הוגענבערגס „נאכט־אויסגאבע״ פון 26־טן אפּרעל 1933־טן יאָר.

„קינסטלערישע ליטעראטור: — „שאָלעם אש, אנרי בארביוס, בער־טאָלד ברעכט, מאקס בראָד (אויסער זײַן ראָמאן „טיכאָ בראגע״), אלפרעד דעב־לין (אויסער זײַן „וואלענשטיין״), איליא ערענבורג, אלבערט ערענשטיין, ארטור עלעסער, ליאָן פייכטוואנגער, איוואן גאָל, יאראָסלאוו האשעק, וואלטער גאזענ־קלעווער, ארטור האָליטשער, הענריך עדוארד, יאקאָב, יאָסיף קאלעניקאָוו, גינא קאוז, עגאָן ערווין קיש, היינץ ליפּמאן, הענריך מאן (אויסער זײַן — „דאָס פליט און די קינזשאלן״), קלאוס מאן, ראָבערט ניימאן, ערנסט אָטוואלט, קורט פּינ־טוס, טעאָדאָר פּליוויר, עריך מאריא רעמארק, לידוויק רען (בלויז „נאָך דער מילכאָמע״), אלפרעדז שיראָקאוער, ארטור שניצלער, ריכארד בעיער האָפמאן, ערנסט טאָלער, קורט טוכאָלסקי, ארנאָלד צווייג, סטעפאן צווייג, און אדריענע טאָמאס בוכ „קאטיע גייט פאר א סאָלדאט״.

פּאָליטיק און מעלוכע־וויסנשאפטן: — לענין, קארל ליבקנעכט, קארל מארקס, הוגאָ פּרויס, וואלטער ראטענאו, רודאָלף הילפערדינג, אויגוסט בעבעל, מאקס אדלער, ס. אאופייסער, נ. בוכארין, יע. אי. גומבעל, ל. בײַער, העלענא קעלער. פון לאסאלס אלע, אויסער זײַנע „רעדעס פא״ן געריכט פון געשוואָרענע״ און „וועגן דער באזונדערער פארבינדונג פון דער הײַנטצײַטיקער עפּאָכע מיט דער אידיי פונעם ארבעטער־שטאנד״.

געשיכטע. — ביכלאל אלע פּאציפיסטישע און „מאפּאָלערישע״ ווערק דארפן דערווײַטערט ווערן, דעריין אויך די גאנצע פּאָרבאָלשעוויסטישע ליטעראטור אי־בער דער געשיכטע פון רוסלאנד.

עס דארפן צווישן אנדערע אויסגעוואָרצלט ווערן די ווערק פון אָטאָ באוער, קארל טשופּיק, אָסקאר בליום, פּאול גאן, מילער פראנקען, קורט קערסטען — „ביס־מארק און זײַן צײַט״, פראנצ מערינג — „צו דער דײַטשישער געשיכטע״ און „צו דער פּרייסישער געשיכטע״ און אויך גלעזערס און עפּטאָן סינקלערס ווערק.

דער פּאָרזיצער פון דער דײַטשישער סטודענטנשאפט פון בערלין־בראנדענ־בורגער קרײַז, גוטיאר, האָט אָנגעפירט מיט פארברענען די ביכער אפן פּלאץ

פארן בערלינער אוניווערסיטעט. אויסער די אָנגעוויזענע ביכער האָט ער פארברענט די ווערק פון ענגעלס, זיגמונד פריד, עמיל לודוויק, אלפרעד קער, אָסעצקי, טעאָדאָר וואָלף, געאָרג בערנגארדט, בערטא פאָן זוטנער, ראָזע ליוקסעמבורג, טעאָדאָר גויס, פאָן שעניכע און וואן דע וועלדע.

די אידעאָלאָגישע אָנמאכט פון די ברוינע הערשער ווייזט זיך ארויס אין זייער קאמף פאר פארניכטן די וויסנשאפט און ליטעראטור, אין זייער בעפיירעשער שטרעבונג צו פארניכטן אין די עפנטלעכע ביבליאָטעקן דאָס אלץ, וואָס איז נייטיק אפצו פארשטיין די געשיכטע פון קולטור און וויסנשאפט.

היטלערס פארברענען אלע ווערק פונעם דייטשישן פראָגרעסיוון געדאנק טאָר אָפ קיין איין מינוט ניט לאָזן פארגעסן, מיט וואָס די מענטשהייט האָט צו פארדאנקען דעם גייסטיקער שאפונג פון דייטשלאנד אין דער פארגאנגענהייט.

דייטשלאנדס פייִקייטן צו דינען דער מענטשלעכער קולטור איז ניט אומגעקומען אינעם פייער פון שייטער אפן אָפערע־פּלאַץ. קיינמאָל זיינען היטלער, געבעלס, גערינג און רוסט ניט געווען די פאָרשטייער פון „עכט־דייטשישן גייסס“. די ווירקלעכע קולטורעלע שאפונג־קויכעס פון דייטשלאנד זיינען פארקערפּערט אין די מיליאָנען מענטשן, וועלכע די פאשיסטן פארפאָלגן און טעראָריזירן מיט כייִשער ברוטאלקייט: אין די ארבעטער — אנטיפאשיסטן, געלערנטע, קינסטלער און אינטעליגענטן. די דאָזיקע מיליאָנען מענטשן זיינען א גאראנטיע דערפאר, אז דייטשלאנד וועט ווערן דער פירער פון דער סאָציאליסטישער קולטור פון לאנד.

די „ריי‌ניקונג“ פון דער פרייסישער אקאדעמיע פאר קינסטלערישער ליטעראטור

ווען מיר ריידן וועגן היטלערס מארש קעגן דער דייטשישער אקאדעמיע פאר קינסטלערישער ליטעראטור שטעלן מיר זיך דורכויס ניט קיין ציל אויסצוקלאָרן צי איז איר ארבעט אין די יאָרן פון דער ווייִמארער רעפּובליק געווען א ווירקלעכ פּאָזיטיווע און שעפערישע.

עס איז אָבער אָן צווייפל, אז אין פארגלייך מיט אירע פאשיסטישע יאָרשים זיינען אלע אקאדעמיע־מיטגלידער, וואָס זיינען פארטריבן געוואָרן אָדער זיינען געצוווּנגען געווען אוועקצוגיין, עכטע ריזן לויט זייערע טאלאנטן און קענטענישן און האָבן געהאט א פארדינטע רעפּוטאציע.

צווישן די „אויסגערייניקטע“ אקאדעמיע־מיטגלידער איז טאָמאס מאַן, וואָס האָט באקומען די נאָבעל־פּרעמיע, וואַרשיינלעך דער בארימטסטער שרייבער פונעם בורזשואזן דייטשלאנד. זיין פארברעכן איז באשטאנען דערין, וואָס ער האָט די לעצטע יאָרן זיך דערנעענטערט צו דער סאָציאַל־דעמאָקראטיע און האָט ניט איין מאָל פּראָטעסטירט קעגן די אָרגאניזירטע געריכטלעכע מאָרדן (סאקאָ און וואנצעטיס איניען, ראקאָשיס איניען). דער דאָזיקער גרויסער שרייבער פון דער דייטשישער בורזשואזיע איז ארויסגעוואָרפן געוואָרן פון דער אקאדעמיע; מע וועט אים קיינמאָל ניט מויכל זיין דאָס, וואָס ער האָט איינמאָל אָנגערופן די נאַציאָנאַל־סאָציאליסטישע פארטיי „די ערגסטע פסוילעס פון דער היינצייטיקייט“.

זייַנ ברודער העינריכ מאַנ האָט זיכ געפּרוּווט שאַפנ אינ דער בורזשואַזער געזעלשאַפט אַ לאַגע פונ אַנ „אומאָפּהענגיקנ פרייַענ גייַסט". ער האָט געגעבנ אַ קאַריקאַטור־בילד פונ אַ בורזשוא אינ די פּעריאָדנ פונ דער אימפּעריע („טרייַ־אונטערטאַנער") אונ פונ דער רעפּובליק („דער גרויסער איניען"). העינריכ מאַנ האָט געשטיצט די אינטערנאַציאָנאַלע אַמסטערדאַמער מאַסנ־באַוועגונג קעגנ דער אימפּעריאַליסטישער מילכאָמע. היטלערס יונגענ האָבנ אימ אַרויסגעוואָרפנ פּונקט אַזוי ווי זייַנ ברודער טאָמאַס.

דער דריטער שרייַבער פונ דער דייַטשישער בורזשואַזיע, וואָס איז פאַרהאַסט פונ די פאַשיסטנ איז — יאַקאָב וואַסערמאַנ. זייַנע ווערק זייַנענ איבערגעזעצט אַפ אַ סאַכ שפּראַכנ. זייַנ הויפּט־פאַ־ברעכנ — ייִדישע אָפּשטאַמונג אונ בורזשואַז־ליבעראַלע אידעאָלאָגיע פונ זייַנע ראָמאַנענ.

דער פּערטער אויסגערייניקטער — אַלפרעד דעבלינ, לויט דער פּראָפעסיע אַ דאָקטער, וואָס האָט געאַרבעט אינ בערלינער אַרבעטער־קוואַרטאַל, האָט אָנגע־הויבנ זייַנ ליטעראַרישע קאַריערע פונ פאַנטאַסטישע, טיילווייַז עקזאָטישע ראָמאַ־נענ („וואַנ לונס דרייַ שפּרונגענ", „וואַלענשטיינ", „בערג, יאַמענ אונ ריזנ"). דער לעצטער גרויסער ראָמאַנ זייַנער איז „בערלינ־אַלעקסאַנדער־פּלאַץ". אינ די עפּנט־לעכע אַרויסטרעטונגענ האָט זיכ דעבלינ אַליינ כאַראַקטעריזירט אַלס „קלאַסנבאַ־וווסטזיניקער בורזשוא". זייַנע פאָרמעל־קינסטלערישע עקספּערימענטנ שליסנ זיכ אָנ צומ אירלענדער דזשעמס דזשויס אונ צומ אַמעריקאַנער דאָס פּאַסאָס.

פראַנצ ווערפעל — אַ שרייַבער מיט אַ ריינ בורזשואַזער אידעאָלאָגיע. מיט 20 יאָר צוריק געווענ דער פירער פונ עקספּרעסיאָניזמ. זייַנ ראָמאַנ ווענג ווער־דע האָט אימ געשאַפנ גרויס פּאָפּולאַריטעט. די פאַשיסטנ קאָנענ אימ ניט פאַרלייַדנ.

ווייַטער זייַנענ אויסגערייניקט געוואָרנ רענע שיקעלע — אַ דייַטשישער דיכ־טער פונ עלזאַס, לעאָנאַרד פראַנק — דער אַוטער פונעמ אַנטימיליטאַריסטישנ בוכ „דער מענטש איז אַ גוטער" אונ ראָמאַנענ מיט אַ געזעלשאַפטלעכ־קריטישער טענדענצ („אַ באַנדע גאַזלאָנימ" אונ „די זיבע"). אימ האָט דערהאַרגעט אינ די אויגנ פונ די פאַשיסטנ זייַנ פאַרגאַנגענהייַט, כאָטש אינעמ לעצטנ יאָרצענדליק האָט זיכ לעאָנאַרד פראַנק אַלצ מער גענייגט אַפ רעכטס אונ האָט אָפּגעגעבנ זייַנ אויפמערק־זאַמקייַט ריינ בורזשואַזע טעמעס.

דער דראַמאַטורג געאָרג קייַזער — אַנ אייגנאַרטיקער טאַלאַנט מיט אַנאַר־כיסטישע טענדענצנ, איז געווענ געצוווּנגענ פאַרלאָזנ די אַקאַדעמיע. פריצ פאָנ אונרו — דער דראַמאַטורג פונ דער ווייַמאַרער רעפּובליק; דער ליבעראַלער שרייַבער בערנאַרד קעלערמאַנ; די לירישע דיכטער מאָמבערט אונ רודאָלף פּאַנוויצ, אונ אויכ לודוויק פולד, דער אַוטער פונ קאָמעדיעס — זיי אַלע זייַנענ אַרויסגע־שליידערט געוואָרנ. איינע פונ די ווייניקע פרויענ־שרייַבערנס, וואָס האָבנ אַנט־פּלעקט אַ גרויסנ ליטעראַרישנ טאַלאַנט, ריקאַרדאַ גוכ — איז אַליינ אַרויסגע־טראָטנ פונ דער אַקאַדעמיע אינ אָנהייב אַפּרעל.

הערגאַרד הויפּטמאַנ האָט צוזאַמענ מיט אָסקאַר לערקע אונ יאַקאָב שאַפ־נער, וואָס זייַנענ פּאָליטיש קיינמאָל ניט אַרויסגעטראָטנ, פאַרהיט זייַנ אָרט אינ דער אַקאַדעמיע.

דער אַוטער פונ די „וועבער" האָט שוינ דורכגעמאַכט אַ ריי „עוואָלוציעס"

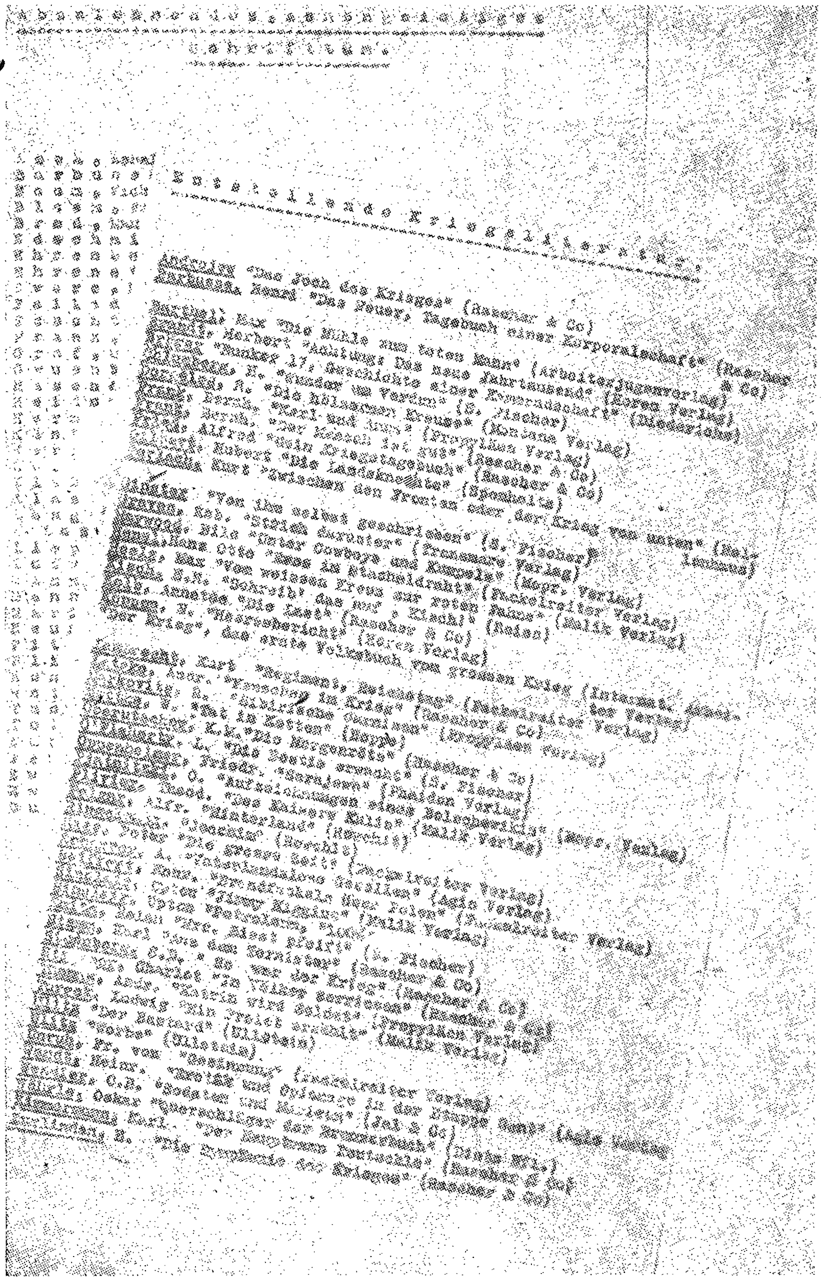

די אָפּיציעלע ברוינע רעשימע פון דער פאַרווערטער ליטעראַטור.

בײַם דער מילכאָמע האָט ער אונטערגעשריבן די שענדלעכע דעקלאַראַציע פֿון 93 געלערנטע און שרײַבער לעטוויועס די מעטאָדן פֿון דער מילכאָמע־פֿירונג, וואָס די דײַטשישע אימפּעריאַליסטן האָבן באַנוצט. נאָך דער מילכאָמע האָט מען אים באערט אַלס דיכטער פֿון דער ווײַמאַרער רעפּובליק. ער האָט אקשאָנעסדיק געשוויגן, ווען דער ברוינער טעראָר האָט פֿאַרטריבן פֿון דײַטשלאַנד די בעסטע בורזשואַזע שרײַבער און געלערנטע.

לאָמיר איצטער זען וועמען האָט דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער בילדונג־מיניסטער רוסט אַרײַנגעפּירט אין דער פּרײַסישער אַקאַדעמיע.

זייער גענעראַל האַנס יאָסט, וועלכער האָט אַמאָל, האַלטנדיק די נאָז אַפּן ווינט, באַגריסט די רעוואָליוציע. דעם דאָזיקן נאַיאַבער־פּאַרברעכן האָט מען אים מויכל געווען. ער איז דער אײנציקער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער שרײַבער, וואָס האָט זיך געשאַפֿן אַ געוויסן נאָמען. איצט גייט לויטן באַפֿעל פֿון היט־לערס רעגירונג אויף דער בינע פֿון הונדערטער דײַטשישע טעאַטערן זײַן דראַמע „שלי־געטער". דער העלד פֿון דער דאָזיקער דראַמע זאָגט בוכשטעבלעך פֿאָלגנדעס:

„ווען איך דערהער דאָס וואָרט קולטור, לאָז איך
אראָפּ דעם פֿאַרהיטער פֿון מײַן בראַונינג".

דעם ה' רוסטס איבעריקע אַטראַקציאָנען אין דער פּרײַסישער דיכטער־אַקאַדעמיע. דאָס זײַנען — האַנס קאַראָסאַ און נאָך אײניקע אומבאַדײַטנדיקע ליטעראַטערס, ווי אַשטייגער עמיל שטראַוס, ווילי וועספּער, ווילהעלם שעפער, אַג־נעסאַ מיגעל און פּעטער דאָרפּלער. האַנס גרין האָט אין זײַן ראָמאַן צור־געטראַכט אַ „פֿאָלק אויסערן רוים", און בערגס פֿאַן מינכהויזען האָט אָנגעש־ריבן ראָמאַנטישע באַלאַדעס פֿון אַ טעווטאָנישער ריכטונג.

זוכנדיק מענטשן מיט אַ נאָמען, האָבן די פֿאַשיסטן געפּרוּווט אַרײַנציען אין דער אַקאַדעמיע דעם לירישער סטעפֿאַן געאָרג. די ברוינע וואַנדאַלן און „באַ־בײַער פֿונעם דײַטשישן פֿאָלק" קעכלען דעם דאָזיקן אַמערסטן ניט פּאָפּולערן פֿון די דײַטשישע דיכטער און בוילעט אויסגעדריקטן סנאָביסט, קעדיי צוצודעקן מיט זײַן נאָמען אַדאָלף היטלערס קולטור־פּאָליטיק.

די ברוינע פּאָעזיע

דאָקטער יאָסיפֿ געבעלס — דער מיניסטער פֿאַר פּראָפּאַגאַנדע — האָט אָנגעש־ריבן אַ ראָמאַן אונטערן קעפּל „מיכאַיל אָדער דער גורל פֿון אַ דײַטש — ראָ־מאַן־טאָגבוך". מיכאַיל איז אַ זוכנדיקע דײַטשישע נעשאָמע, ער האָט זעונגען. דאָס שלעכטס באַווײַזט זיך צו אים אין דעם געשטאַלט פֿון רוסישן איוואַן און ווייך פֿאַרטרײַבן זײַן אײדעלע נעשאָמע אין באָלשעוויזם. די נעשאָמע פֿון מיכא־ילן קעמפֿט מיטן שאָטן:

„אָבער איך בין פֿון אים שטאַרקער
און כאַפּ אים פֿאַרן גאָרגל.
איך וואַרף אים אויף דער ערד.
ער ליגט,
קרעכצט מיט אָנגעשוואָלענע פֿאַרבלוטיקטע אויגן.
פֿייגער, בעסטיע! איך צעברעך אים דעם שאַרבן!
און איצט בין איך פֿרײַ!"

אָט דאָס איז דער גײַסט, װעלכער װײַזט די פולשטענדיקע רײַפקײַט צו װערן א מיטגליד פון דער היטלערישער אקאדעמיע פון ליטעראטור. — „איך צעברעך אים דעם שארבן! פייגער, בעסטיע!".

דער באַװוסטער שרײַבער האנס היינץ עװערס, װעמענס געבעלס האָט באַשטימט אלס אָנפירער פון שוצפארבאנד פון די דײַטשישע שרײַבער, איז נאָך איצט אָפיציעל ניט באשטימט אין אקאדעמיע. דער דאָזיקער פּאָרנאָגראַף, װאָס זײַנע ראָמאנען „אל־ראונע", „װאמפיר" זײַנען א ביסל שפּעטער ארײַנגעפאלן אין די נאציאָנאַל־סאָציאליסטישע צעטלען פון דער אומאָראלישער ליטעראטור (זיי נאָר האָבן עס טאקע פולשטענדיק פארדינט!), איז דער אָפיציעלער ביאָגראַף פון דעם נאציאָנאל־סאָציאליסטישן העלד האָרסט װעסעל.

האנס היינץ עװערס, װאָס האָט פריער ספּעקולירט אין דער ליטעראטור, װי א „סאטאניסט" אף פארשיידענע געשלעכטלעכע פארקריפּלונגען, פארנעמט זיך איצט מיט דער אידעאליזאציע פון דער סוטענערישער סװיװע און האָט געשילדערט, װי דער „העלד" האָרסט װעסעל איז געפאלן א קאָרבן פון זײַן קאָנקורענט — אויך א סוטענ׳ער. אין היטלערס געבורט־טאָג האָט די דײַטשישע ראדיאָ איבערגעגעבן „האָרסט װעסעל" — א װערק פון האנס היינץ עװערס. עװערסעס נאָמען איז שוין זינט פיל יאָרן פארגעסן געװאָרן, און נאָר איצט האָט ער זיך װידער געװיזן אפן ליטעראַרישן האָריזאָנט אלס פּאָעט פון דער „דריטער אימפּעריע". אין 1922 יאָר האָט עװערס אָנגעשריבן א פּאָרװאָרט צו איזראיל זאנגװילס בוך („די שטים פון יערושאָלאיִם", פארלאג סאמועל קראָנבאך, בערלין 1922 יאָר). די דאָזיקע פּאָרעדע איז אָנגעשריבן געװאָרן אין א טאָן, װאָס איז גאנץ פרײַנטלעך צו ייִדן. די קאָניונקטור האָט זיך איצט געענדערט און אונ ה׳ה. עװערס איז געװאָרן אן אנטיסעמיט.

די פרײַסישע אקאדעמיע האָט אין נאָמען פונעם נײַעם גײַסט באנײַט „די אופװאכנדיקע ליריק" װאָס קלינגט אין אוניסאָן מיט די פּאָפּולערע לידער פון די שטורמאָװיקעס:

אלע פייגעלעך זײַנען שוין געקומען צו פליען!
(אפן מאָטיװ „זײַ געזונט" און „אלע פייגעלעך")

1. זײַ געזונט, טײַערע היימאט,
אין סטראסבורג אפן װאל
הייבט זיך אָן א גרויסער טרויער.
א ליב צו דיר, װאָס איז באפוצט מיטן קראנץ פון זיגער,
װי די קלעפּ פון א דונער לאָזט זיך הערן דער רוף:
ראָזע ליוקסעמבורג איז דערטרונקען אין קאנאל,
קא־ל ליבקנעכט איז אופגעהאנגען אף א בוים.
2. אלע פייגעלעך זײַנען שוין געקומען צו פליען,
אלע אינגאנצן גרייט
דראסלען אין פינקען און בלאָערלעך,
און די רעפּובליקאנישע פאָן די שװארץ־רויטע —
א שאָר, װאָס עס איז ניטאָ אין איר קיין גאָלד.
אָט איז טאקע א שאָר!

(פון בוך „דײַטשלאנד, װאך אוף!" א קליין ביכל לידער פון נאציאָנאליסטן, פארלאג „װ" פאול ארענד, װאלצבאכפלאץ).

מע קאָן ניט זאָגן, אַז אָט די דאָזיקע פאַרשפּרייטע אויסגאַבע פון דער ברוינער ליריק זאָל ניט זײַן טיפּיש. זי שיידט זיך אייגנטלעך מיט גאָרניט אונטער פון די פּאָפּולערע לידער פון די שטורמאָוויקעס.

„ווען יידיש בלוט פליסט איבער מעסער,
איז פאר אונדז דעמלט א סאך בעסער.

אָדער אַן אַנדער פּערזן:

„שלאָג ביז בלוט דעם רויטן אָפּשטאַמער!
שטורמאָוויקעס גייען—פון וועג אוועק!"

אָט די דאָזיקע פּאָגראָם-שטימונגען פון די פאַשיסטן אַנטשפּרעכן פולשטענדיק דאָס, וואָס דער מינכענער שטאָט־ראַט פאַראָרדנט צו פאַרניכטן און צו מאַכן גלײַך מיט דער ערד די קוואָרים פון גוסטאַוו לאַנדאַוער און קורט אײַסנער, וועלכע זײַנען דערהאַרגעט געוואָרן פון דער בייערישער קאָנטער־רעוואָליוציע אין 1919 יאָר.

אַן אָנגריף קעגן דער „דײַטשישער" מוזיק

דער הער יאָסיף געבעלס — דער אימפּערישער מיניסטער פאַר פּראָפּאַגאַנדע — האָט דעם 9 מאַרץ פאַר די אָנפירער פון די טעאַטערן און די קונסט־טוער דערקלערט:

„פאַר דער קונסט דאַרף מען האָבן קענטעניש, און ניט קיין גוטע ווונטשן" אַלס אילוסטראַציע צו דער דאָזיקער שיינער פראַזע וועלן מיר ברענגען נאָך איין ליסטע פון פאַרלוסטן, וואָס עס האָט געהאַט די דײַטשישע קונסט.

צווישן די בעסטע דײַטשישע מוזיקאַנטן פלעגט מען שטענדיק אָנרופן די נעמען פון די דיריזשאָרן: ברונאָ וואַלטער, אָטאָ קלעמפּערער און פריץ בוש.

אָטאָ קלעמפּערער איז אייניקע יאָרן געווען דער אָנפירער פון דער אָפּערע קראָל אין בערלין. ער האָט פאַקטיש געהאָדעוועט די הײַנטצײַטיקע מוזיק. אַדאַנק אים האָבן זיך אַרויסגערוקט גינדעמיט און קורט ווײַל. נאָך דעם ווי די אָפּערע קראָל האָט זיך צוגעמאַכט, איז קלעמפּערער אײַנגעלאַדן געוואָרן אין דעם מעלוכישן אָפּערע־טעאַטער, ווו ער האָט געאַרבעט אין דער זעלביקער ריכטונג. דאָס דיריזשאָרן־שטעקעלע, איז אַרויסגעריסן געוואָרן פון קלעמפּערערס הענט, ווײַל ער איז א ייִד.

ברונאָ וואַלטער, דער אַלוועלטלעך־באַרימטער דיריזשאָר, א שילער פון מאַלער. אים קען מען אין אַמעריקע, אין ענגלאַנד ניט ערגער, ווי אין דײַטשלאַנד. ער איז א ייִד, אָבער „פאַר קונסט דאַרף מען האָבן קענטענישן", און דעריבער האָט ער מער קיין רעכט ניט צו זײַן א דיריזשאָר אין דײַטשלאַנד. אים האָט פאַרביטן עפּעס א הער פּוזעל, א הויף־מוזיקאַנט פון די פאַשיסטן (א קאַפּעלמײַסטער פון עפּעס א גרויסן בלאָז־אָרקעסטער), וועלכער איז פרעמד סײַ דער קונסט און סײַ דער קענטעניש. ער וועט איצט אײַנפלאַנצן קונסט אין דעם „אויפגעוואַכטן" דײַטשלאַנד.

דער הויפּט־אָנפירער פון דער דרעזדענער אָפּערע בוש — א בלאָנדינ, זיינ „אריישע“ אָפּשטאמונג איז אויסערנ סאָפעק, א מענטש איז ער א קאָנסערוואַ־טיווער, אָבער ניט קיינ נאציאָנאל־סאָציאליסט. בוש האָט אריינגעטראָגנ א נייעמ לעבנ אינ דער ארבעט פונ דער בארימטער דרעזדענער אָפּערע. אינ די טעג פונ דער „נאציאָנאלער אופוואכונג“ איז עפּעס איינער א מאָסער — א פאשיסט ארופ אינ דער צייט פונ ספּעקטאקל אפ דער בינע און האָט געפאָדערט, אז בוש זאָל זיכ אָפּזאָגנ פונ זיינ שטעלע.

„בערלינ 8 מארט.

א שטורעמ־אָטריאד פונ 60 מאנ האָט נעכטנ אָוונט פארנומענ די סצע־נע פונ דער שטאָט־אָפּערע, ווו מע האָט אונטער דער אָנפירונג פונעמ בארימטנ דיריזשאָר בוש געשפּילט „ריגאָלעטאָ“. ווי עס גיט איבער די „פאָסישע צייטונג“ האָט דער שעפ פונ דעמ שטורעמ־אָטריאד דערקלערט דעמ פובליקומ, אז די ווייטערדיקע אָנפירונג מיט דעמ טעאטער נעמט ער אפ זיכ און אז דער דיריזשאָר שטריגער וועט איצט פארבייטנ בושנ. ווענ בוש האָט זיכ געפרווט דיריזשירנ ווייטער, האָבנ די שטורמאָוויקעס אופגעהויבנ א שרעקלעכנ טומל, און בוש איז געווענ געצווונגענ צו פאר־לאָזנ דעמ טעאטער, שטריגער האָט פארנומענ דעמ דיריזשאָרישנ פולט“.

דער בארימטסטער דייטשישער פיאניסט איז איצט אָנ סאָפעק ארטור שנאבעל, וועלכער האָט מיט זיינ 30-יאָריקער ארבעט דערגרייכט די גרעסטע דערפאָלגנ אינ דער מוזיק. ער האָט אָנגעפירט מיט דעמ העכסטנ ראָיאל־קלאס אינ דער בערלינער קאָנסערוואטאָריע. מע האָט אימ ארויסגעטריבנ פאר זיינ ניט דייטשי־שער אָפּשטאמונג. מע האָט אויכ באזייטיקט זיינ קאָנסערוואטאָריע־כאווער — עמיל פייערמאנ, דעמ איינציקנ גרויסנ דייטשישנ ווילאָנטשעליסט, לעאָניד קרייצער — א גוטנ פיאניסט און פראָפעסער פונ דער העכסטער מוזיקאלער אָפּטיילונג פונ קאָנסערוואטאָריע. עס איז באזייטיקט דער אויסגעצייכנטער פידלער קארל פלעש; מע האָט ארויסגעוואָרפנ דעמ באוווסטנ דיריזשאָר אָסקאר פריד, וועלכער האָט פיל געארבעט אפנ געביט פונ דער נייער מוזיק; די באוווסטע אָפּערע־דיריזשאָרנ פריצ שטידרי, גוסטאוו ברעכער און דעמ גרויסנ פיאניסט ברונאָ אייסנער.

פונ די קאָמפּאָזיטאָרנ זיינענ באלד צוגעשטאנענ צו די פאשיסטנ מאקס פאָנ שילינגס — א קאָמפּאָזיטער, וואָס האָט ניט קיינ שומ אָריגינעלקייט און איז א שאבלאָנער דיריזשאָר. שילינגס האָט זיכ געסטארעט צו פארנעמענ און האָט פארנומענ גרויסנ פאָסטנס בא דער ווימערישער רעפּובליק; נאָכ דער דעמ־סיע פונ מאקס ליבערמאנ האָט ער פארנומענ דעמ פאָסטנ פונ א פאָרזיצער פונ דער קונסט־אקאדעמיע. זיינ פריינט — דער קאָמפּאָזיטער האַנס פפיצנער האָבנ די פאשיסטנ אינגאנצנ באזייטיקט געוואָרנ. צו דער דאָזיקער קאָמפּאניע איז פונ די אָנגע־זעענע קאָמפּאָזיטאָרנ צוגעשטאנענ אויכ ריכארד שטראוס, כאָטש אפילע זיינע חערק דינענ, לויט דער מיינונג פונ די פאשיסטנ „קיצלענ אפ א יידישנ שטייגער די געפילנ“, אָבער ער גייט שוינ אפ דעמ וועג צו ווערנ א הויפּ־קאָמפּאָזיטאָר.

פונ די הײנטצייטיקע דייטשישע קאָמפּאָזיטאָרנ, האָבנ די פאשיסטנ ניט אי־בערגעלאָזנ אפ זייער אָרט קימאט קיינעמ.

ארנאָלד שענבערגנ האָט מענ ארויסגעטריבנ פונ דער העכסטער מוזיקאלער

שול. ווי מענ זאָל ניט אָפּשאצנ שענבערגס מוזיק האָט ער ארויסגעוויזנ די גרעסטע ווירקונג אפֿ דער אנטוויקלונג פֿונ דער הײַנטצײַטיקער מוזיק. דער פּאָליטיש־קאָנסערוואטיווער שענבערג איז געווענ א רעוואָליוציאָנער אינ דער פֿאָרמ־ אונ מוזיקאַלער שפּראכ. אינ היטלערישנ דײַטשלאנד איז ניטאָ קיינ אָרט פֿאַר דעמ, וואָס האָט געזוכט נײַע וועגנ.

קורט ווײַל איז איינער פֿונ די מער באוווּסטע דײַטשישע קאָמפּאָזיטאָרנ, דער אווטער פֿונ דער „אָפּערע פֿונ די קאבצאָנימ", וואָס האָט געהאט א וועלט־דערפֿאָלג. זײַנ מוזיק איז פֿארווערט אונ ער ווי א ייִד האָט איצט ניט קיינ היימאט.

עס איז באפֿרײַט פֿונ דער בערלינער מוזיק־שול דער אָפּערע־קאָמפּאָזיטער, פֿראנק שרעקער (מער באוווּסט איז זײַנ אָפּערע „דער ווײַטער קלונג"). א מענטש א ווייניק פּראָגרעסיווער. זײַנ אופֿירונג איז „ניט פֿונ די בעסטע".

א באזונדער סינע מיצאד די פֿאשיסטנ האָט אפֿ זיכ געצויגנ דער ערשטער פּראָלעטארישער קאָמפּאָזיטער האנס אײַסלער, וועמענ עס איז אויכ אויסגעקומענ אוועקצופֿאָרנ קיינ אויסלאנד. פֿאר די לעצטע יאָרנ האָט ער פֿאר דעמ דײַטשישנ ארבעטערקלאס געשאפֿנ כאָראלע ווערק („Die Massnahme") אונ פֿיל פּאָפּולערע קאמפֿלידלעכ, וואָס ווערנ געזונגענ מיט גרויס באגײַסטערונג פֿונ די ארבעטער אָפֿ די גאסנ, אפֿ פֿארזאמלונגענ אונ אינ דער היימ אונ וואָס זײַנענ פֿארשפּרייט געוואָרנ אויכ אינ אויסלאנד. ער האָט שטענדיק אונ באוווּסטזיניק באטראכט זײַנ שאפֿנ ווי א געווער פֿונ פּראָלעטארישנ קאמפּ. ארויסגייענדיק פֿונ דער שענבערגער שול, האָט ער געגעבנ א ריי נײַע ווערטפֿולע דערגרייכונגענ אפֿנ געביט פֿונ דער רעוואָליוציאָנערער פּראָלעטארישער מוזיק. אינ היטלערישנ דײַטשלאנד וואַרט אפֿ אימ דער קאָנצענטראציע־לאגער אָדער דער מארטירער־טויט אינ די קאזארמעס פֿונ די שטורמאָוויקעס.

די דײַטשישע מוזיק, וואָס לעבט שוינ איבער א ריי יאָרנ אנ אַלגעמיינעמ קריזיס, האָט צוליב די פֿאשיסטנ פֿארלאָרנ אירע בעסטע קויכעס.

דאָס האָט געווירקט אפֿ ארטוראָ טאָסקאניני, וועלכער ארבעט אינ דער מוסאָליניישער איטאליע, אָפּצוזאָגנ זיכ פֿונ אָנטייל אינ דעמ וואגנערישנ יובילײ אינ בײַרייט. אָנהײבנ יונ האָט ער דער מאדאמ ווינישפֿרעד וואגנער געשיקט פֿאָלגנדיקע טעלעגראמ:

„ניט געקוקט אפֿ מײַנ האָפֿענונג, האָט זיכ נאָכ ביז איצט ניט פֿארענדערט דער גאנג פֿונ די געשעענישנ, וועלכע באליידיקנ מײַנע געפֿילנ אלס מענטש אונ קינסטלער. איכ האַלט דעריבער פֿאר מײַנ כויוו צו ברעכנ דעמ שווײַגנ, וועלכנ איכ האָב אײַנגעהיט אינ פֿארלויפֿ פֿונ 2 כאדאָשימ אונ אָנזאָגנ אײַכ, אז ס׳וועט זײַנ בעסער פֿונ שטאנדפּונקט פֿונ מײַנער, אײַערער אונ אַלגעמיינער רויִקײַט מער ניט טראכטנ וועגנ מײַנ ארײַנפֿאָרנ אינ בײַרייט.

מיט געפֿיל פֿונ הארציקער פֿרײַנטשאפֿט צו דער פֿאמיליע וואגנער ארטוראָ מאָסקאָניני".

טעאטער — מאָלער-קונסט — קינאָ

אפ דער דײַטשישער בינע דארפ איצט טריומפירנ דער שאָוויניסטישער ליב-געזאַנג שליאגעטערנ אונ די ראָמאנטישע אידעאליזאציע פונ האָרסט וועסעלס. די געבעלס שטעלט איצט אינ בערלינ זײַנ „בארימטע פיעסע“ „דער וואנדערער“.

פונ דער דײַטשישער בינע זײַנענ אראָפּ די גרעסטע ארטיסטנ, וועלכע קאָנענ זיכ בארימענ מיט זייערע דערגרייכונגענ. אלע מעלוכישע, שטאָטישע אונ פּריוואטע טעאטערס ווערנ „אוניפיצירט“. אלע אָרגאניזאציעס פונ די טעאטראלע טוער געפינענ זיכ אינ די הענט פונ די פאשיסטישע קאָמיסארנ. פריצ קאָרטנער, מאקס פאלענבערג, מאסארי, בערגנער; די רעזשיסאָרנ מאקס ריינהארט אונ עסנער זײַנענ ארויסגעטריבנ געוואָרנ אינ אויסלאנד ווי „ניט קיינ דײַטשנ“.

בא דער ברוינער דיקטאטור פונ רוסט טרעטנ מער ניט ארויס די אָפּערע-ארטיסטנ לאָטא שענע, פרידא לײַדער, אלעקסאנדער קיפּניס אונ אנדערע. עס איז פארטריבנ קיינ אויסלאנד דער פּאָלעטארישער רעוואָליוציאָנערער זינגער ערנסט בוש — א באגאבטער קינסטלער, וועלכער האָט פּאָפּוליאריזירט די פּראָלעטארישע לידער פונ אייסלער אונ וואָס איז געוואָרנ א טריבונ פונ קאמפּ פאר דער פרײַהײַט פונ די דײַטשישע ארבעטער-מאסנ.

די קינאָ-געזעלשאפט „אופא“ האָט ארויסגעגעבנ א פאראָרדענונג, וואָס אינ העסקעם מיט איר קאָנענ ייִדנ-אקטיאָרנ שפּילנ אינ די פילמעס, וואָס די דאָזיקע געזעלשאפט לאָזט ארויס, בלויז ראָלנ פונ נעגאטיווע טיפּנ. די באלעבאטים פונ דעם דײַטשישנ קינאָ זײַנענ גרייט צו דעמאָנסטרירנ אינ זייערע פילמעס ייִדנ נאָר אלס פּלוטנ, פארברעכער אונ פּאטאלאָגישע טיפּנ. אינ אָנהייב יול איז אָנגעקומענ א פאראָרדענונג פונ געבעלסנ, אז ייִדנ קאָנענ ביכלאל ארויסטרעטנ נאָר דעמאלט ווענ ער גיט אפּ דעם פריער א דערלויבעניש.

אינ דער דירע פונ דעם געוועזענעם פארייננ פונ די בינע-טוער (וואָס איז אויכ מיט גוואלד „אוניפיצירט“ געוואָרנ פונקט ווי די פּראָפּארייננ) איז דעם 6 יונ פאָרגעקומענ אנ אלגעמיינע פארזאמלונג פונ דער פארייניקונג פונ די קינסטלערישע אָנפירער מיט די טעאטערס. די דאָזיקע פארייניקונג איז, ווי א ספּעציעלע גרופּע, ארײַנגעגאנגענ אינ דעם נאציאָנאל-סאָציאליסטישנ פארבאנד צו קעמפנ פאר דער דײַטשישער קולטור. אפ דער דאָזיקער פארזאמלונג האָט דער מעלוכע-קאָמיסאר גענקעל דערקלערט א נײַעם מארש — „א ריינִיקונג“ פונ די קונסט-טוער:

„לויט דעם פאָרשלאג פונעם פרײַסישנ מיניסטעריום פאר בילדונג

איז דעם מיניסטער-פּרעזידענט גערינג אָפּגעגעבנ געוואָרנ א באריכט וועגנ דעם, אז עס האָט זיכ אָרגאניזירט א פרײַסישער טעאטראלער קאָמיטעט. אפ דעם דאָזיקנ קאָמיטעט, וואָס פאר זײַנ פאָרזיצער ווערט באשטימט גינקעל, ווערט ארופגעלייגט די פליכט איבערצוקוקנ דעם פערזענלעכנ באשטאנד פונ די דירעקטאָרנ אינ די טעאטערס, פונ די פארוואלטערס מיטנ מוזיקאלנ טייל, קאפּעלמײַסטערס, רעזשיסאָרנ, סאָליסטנ פונ אלע שטאָטישע טעאטערס. די טעג וועלנ געגעבנ ווערנ פאראָרדענונגענ, וועלכע וועלנ געבנ א מעגלעכקײַט אנולירנ, פארענדערנ אונ דערגאנצנ אָפּמאכנ אזוי, אז אפ ווײַטער זאָל די קינסטלערישע שאפונג

אינ גײַסט פונעמ דײַטשישנ טעאטער נײַט באגעגענע קײנע שטערונגענ. דורכ די מאָסמיטלענ אפנ געביט פונ געזעצגעבונג קאָנ מענ אנולירנ פריוואט־רעכט־לעכע היסכײַװעס, אויב זײ ווידערשפרעכנ די אינטערעסנ פונעמ דײַטשישנ טעאטער".

(„פראנקפורטער צײַטונג", 8 יונ 1933 י.).

א ווילדע צעשטערונג־ארבעט ווערט געפירט אפ אלע געביטנ פונ דער קונסט. אפנ גרונט פונעמ פאראגראפ וועגנ די ארײַער האָט מענ געצווּנגענ אוועקגײנ אינ דעמיסיע דעמ גאנצנ קאָנסערוואטיוונ פאָרזיצער פונ דער קונסט־אקאדעמיע, דעמ גרויסנ קינסטלער מאקס ליבערמאנ. ער איז געצווּנגענ געווענ אוועקצוגײנ אויכ פונ דעמ בערלינער סעצעסיאָנ, וואָס ער איז געווענ זײַנ גרינדער אונ פיליאָריקער פאָרזיצער. עס איז פארשטענדלעכ, אז בא דעמ נאציאָנאל־סאָציאליסטישנ קורס האָט אויכ געדארפט אוועקגײנ אינ גאָלעס קעטע קאָלביצ, די געניאלע קינסטלערנ פונ דער ארבעטער־וועלט. קינסטלער אונ סקולפטאָרנ, קאָרבאָנעס פונ דער „דײַטשישער רײניקונג", וואָס איז דורכגעפירט געוואָרנ אפ די קינסטלערישע אויסשטעלונגענ, זײַנענ פאראנ אָנ א שיר.

די מער באוווּסטע פראָגרעסיווע דײַטשישע קינאָ־רעזשיסאָרנ זײַנענ געווענ געצווּנגענ צו זוכנ ארבעט אינ אויסלאנד! אינ די שווארצע צעטלענ זײַנענ ארײַנגעפאלנ אלע טוער פונ קינאָ, וואָס זײַנענ נאָענט דעמ פראָלעטאריאט, אלע פראָלעטאריש־פראָגרעסיווע פילמעס. באלד זײַנענ פונ דער היטלערישער רעגי־רונג פארווערט געוואָרנ די פאָלגנדיקע פילמעס: „קולע וואמפע" „קײנעמס ערד", „כאווײרימ", „דער וועג פונ דער מוטער קראוזע צו גליק", „די אנדער זײַט", „די צאוואָע פונ דאָקטער מאבוזאָ", „אפנ מײַרעוו־פראָנט איז אָנ ענדערונגענ". „פרויענ־גליק — פרויענ־אומגליק", „היפצערנע צלאָמימ" (א פראנצויזישער פילמ). פונ די סאָוועטישע פילמעס זײַנענ אגעוו פארווערט „א וועג צומ לעבנ", „דער אײניקל פונ טשינגיסכאנ", „די מוטער", „10 טעג, וואָס האָבנ אופגעטרייסלט די וועלט", „דער סאָפ פונ ס. פעטערבורג", א מענטש אָנ א זיקאָרנ" אא.

אז אָכ אונ ווײ איז צו יענעמ, וועלכנ מע איז כוישעד אינ אוואָסער ניט איז פארבינדונג מיטנ פראָלעטארישנ קינאָ!

א כאראקטעריסטישער בײַשפיל איז דער ארעסט פונ דאָקטער שטײגלער, וועמענ די שטורמאָװיקעס אונ הילפ־פאָליצײ האָבנ צעמאזיקט. שטײגלער האָט פיל יאָרנ געארבעט ווי א דירעקטער אינ דער געזעלשאפט פונ פאָלקס־קינאָ אינ בערלינ (פרידריכשטראסע, 238). צוליב רײנ־קאָמערציעלע טײַמימ האָט די געזעלשאפט געהאלטנ אפ פראָקאט אײניקע סאָוועטישע פילמעס. דאָס איז געווענ פולשטענדיק גענוג פאר דעמ, קעדײ די שטורמאָוויקעס אונ די פאָליצײ זאָלנ פארנעמענ די דירעס אונ ארעסטירנ אלע אָנגעשטעלטע. מע האָט אימ געבראכט אינ א קאזארמע. דאָקטער שטײגלער האָט געליטנ שרעקלעכע קלעפ אונ פײַניקונגענ אינ דער אָנוועזנקײַט פונ זײַנע מיט־ארבעטער.

די שול פונ דער „דריטער אימפעריע“

„מע זאָגט, אז אינ אונדזערע שולנ נעמענ אנ אָנטייל אינ די ספּאָרט־געוועטנ נאקעטע ייִנגלעכ אונ מיידלעכ, אונ אז אפ אזא אופנ ווערנ פונ זיי דערצויגנ קריגער אונ אמאזאָנקעס. אָבער צי גיבנ זיי די שולנ אוואָסער־ניט־איז וויסנ? צי דערוועקט ניט בא זיי די נאקעטקייט א טייווע?“

„אינ קיינ פאל ניט, מײַנ טייערער, וויל מיר צווינגענ זיי צו איבנ זיכ ביז וואנענ זיי קאָנענ ניט אנ עטעמ כאָפּנ אונ ווענ זיי זײַנענ שוינ פארמאטערט, זײַנענ זיי ניט אימשטאנד צו טראכטנ אונ צו פילנ א טייווע“.

„אונ וויאזוי איז, קלוגער געזעצגעבער, מיט די וויסנשאפטנ אונ מיט דער קונסט, וועלכע זיי דארפנ דערלערנענ?“

„זיי דארפנ גאָרניט לערנענ אונ טראכטנ. ווער עס איז אימשטאנד צו טראכטנ קאָנ זיכ דערטראכטנ צו נארישקייטנ, דער, וואָס דערגרייכט צו קערפּערדיקער פארפולקומונג אונ האָט א גאנצנ טאָג ניט קיינ מעגלעכקייט אָפּצוכאפּנ דעמ אָטעמ קאָנ זײַנ א פולשטענדיק־נוציקער בירגער“.

(פונ א שמועס וועגנ דער ספּארטאנישער דערציִונג אינ אוראלטנ גריכנלאנד).

די ווײַמארישע רעפּובליק האָט דערלאָזנ אייניקע, זאָל זײַנ ניט אינגאנצנ גענוגנדיקע, עקספּערימענטנ אינ דער שול־פּאָליטיק. זי האָט געשאפנ א מעגלעכקייט (אפנ בעסטנ פאל אינ די מער גרויסע שטעט) צו ענדיקנ א פאָלקסשול, ניט דערלערנענדיק קיינ רעליגיע. די פּריווילעגיעס פונ די פארמעגלעכע קלאסנ אפנ געביט פונ בילדונג האָט זי ניט אָנגערירט. דאָכ זײַנענ אָבער געמאכט געוואָרנ אייניקע ציטעריקע טריט צו דערלאָזנ אינ די הויכ־שולנ ארבעטער, וואָס האָבנ געענדיקט א מיטלשול. ערגעצ־ווו איז דערלאָזט געוואָרנ די עקזיסטענצ פונ קורסנ אפ צוגרייטנ אזוינע ארבעטער.

איצט איז די שול פונ אויבנ ביז אראָפּ פארוואנדלט געוואָרנ אינ א קאזארמע פונ רעליגיעז־קריסטלעכער מושטירונג. עס זײַנענ פארווערט געוואָרנ אונ ליקווידירט געוואָרנ אלע עקספּערימענטנ, אשטייגער יענע, וועלכע ס'פלעגנ געמאכט ווערנ אינ דער רעאל־גימנאזיע אפנ נאָמענ פונ קארל מארקס אינ נײַקעלנ, אזוי אויכ די נײַע מעטאָדנ פונ אונטעריכטנ, די פּרוּוונ צו אײַנפירנ גרופּנ־פארנעמונגענ (אינ צוזאמענהאנג מיט דער איבערוועגנדיקער פייִקייט פונ די אָנטיילנעמער אינ דער גרופּע, כאָטשבי אינ הינזיכט פונ טיילנ אפ גרופּעס באמ דערלערנענ שפּראכנ) אונ פריִער פונ אלצ זײַנענ אָפּגעשאפנ געוואָרנ די פּרוּוונ סיסטעמאטיש צוצוגרייטנ ארבעטער ארײַנצוטרעטנ אינ דער הויכשול.

שוינ אינ זײַנ בוכ „מײַנ קאמפּ“ האָט היטלער אנטוויקלט זײַנ שול־פּראָגראמ. זי געפינט זיכ אינ א גענוגנדיקער מאָס אינ קרויוועשאפט מיט דער אויבנ ציטירטער פּראָגראמ פונ דעמ ספּארטאנישנ ציניקער. אינ דער שול פונ דער „דריטער אימפּעריע“ דארפ מענ לויט היטלערס מיינונג לערנענ ניט קיינ וויסנשאפטנ, נאָר פריִער פונ אלצ אונטערווארפנ זיכ דעמ פירער. דאָס, וואָס היטלער זאָגט גראָב, אָנ קונצנ, סטארעט זיכ פריק א ביסל צו פארוואלירנ.

אינ דער פּראָגראמ־רעדע זײַנער פונ 9 מײַ 1933 יאָר פאר די בילדונג־מיניס־

טאָרנ פונ די דײַטשישע מעלוכעס האָט פריק, װעלכער איז די גאנצע צײַט פונ דער װעלט־מילכאָמע אָפגעזעסנ אינ הינטערלאנד אינ זײַנ הײמאט פירמאזענס, געפאָדערט פונ דער שול הערויִשע דערציִונג אפ צוגרײטנ הארמאטנ־פלײש. „ביז איצט, דערקלערט פריק, איז אלצ געגאנגענ שלעכט, װײַל די קינדער האָבנ זיכ ניט דערצויגנ, נאָר זײ האָבנ זיכ געלערנט".

װאָס װיל פריק?

„מער װי אנ אנדערש מאָל דארפנ מיר איצט געדענקענ, אז פאר אונדז שטײענ אלװעלטלעכע אופגאבנ, װעלכע מיר דארפנ לײזנ געמײנזאמ מיט די פעלקער פונ צאָפנ־אײראָפע, װאָס זײַנענ נאָענט לויט דער ראסע מיט די דײַטשישע פעלקער אונ די אָקעאנישע מעלוכעס, װאָס זײ האָבנ געשאפנ אפ יענער זײַט אָקעאנ. דאָס זײַנענ אופגאבנ, װאָס די דערלײזונג זײערע דארפ עפענענ פאר דער ענערגיע פונ דער צאָפנ־ראסע א ברײטע פעלד פאר קולטור־שעפערישער ארבעט".

פינקטלעכ איז ניט אָנגעװיזנ, װער זײַנענ עס אזוינס אָט די קרויװישע לויט דער ראסע פעלקער? דער ה' פריק װיל זײ, דאכט זיכ, פארײניקנ קעגנ אלע „מענטשנ פונ די נידעריקע ראסעס", קעדײ צו שאפנ אנ אלװעלטלעכע „דריטע אימפעריע", װעלכע דארפ באװײַזנ װי עס לעבט זיכ אינ דער װויל־אײַנגעאָרדנטער היטלערישער מעלוכע אלע „װײניקװערטיקע" פאָרשטײער פונ דער ראָמאנישער אונ אנדערע „ראסעס".

„צוגלײַכ מיט דער אנטװיקלונג פונ דער רײנ פיזישער געשיקטקײַט אונ קרעפטיקײַט דארפ מענ צוגעבנ א באזונדער באדײַטונג דער דערציִונג פונעמ װילנ אונ פונ דער אנטשלאָסנקײַט, װאָס דארפנ זײַנ א נויטװענדיקער באדינג אפ אויסצוארבעטנ קרויװישע געפילנ פונ פאראנטװאָרטלעכקײַט, װאָס זײַנענ דער גרונט פונ א כאראקטער".

די שול דארפ ארויסלאָזנ ניט קײנ געלערנטע מענטשנ, נאָר גוט אויסגעמושטרירטע אקטיװע סאָלדאטנ פונ דער „דריטער אימפעריע". קעדײ אײַנפלאנצנ די קינדער, אז אפ דער װעלט איז קײנ שומ בעסערס ניטאָ, אײדער די „דריטע אימפעריע", דארפ די װעלט זײַנ אזוי געשילדערט, װי זי איז קײנמאָל ניט געװענ. אינ העסקעמ מיט דעמ דארפ די געשיכטע זײַנ א נאציאָנאל־סאָציאליסטישע פאלסיפיקאציע. די נײַע לערנביכער פונ געשיכטע „דארפנ װי װײַט מעגלעכ, אנטהאלטנ װײניקער מאטעריאלנ".

עס איז נײטיק א מאקסימאלע באגרענעצונג. עס איז דעריבער גאנצ גענוג „ארויסצוװײַזנ די הויפטלעכע טרײַב־קויכעס פונ דער געשיכטע, װעלכע האָבנ געװירקט אינ אלע צײַטנ. די הויפט־זאכ פונ דעמ היסטאָרישנ באטראכט דארפנ זײַנ די לעצטע צװײ יאָרצענדליקנ פונ אונדזער צײַט". פריק פארפינקטלעכט די פראגע, פאָדערנדיק, אז עס זאָל אָפגעגעבנ װערנ א באזונדער אופמערקזאמקײַט „דער אופװאכונג פונ דער נאציע, װאָס הײבט זיכ אָנ פונעמ קאמפ פאר רור ביז דעמ ניצאָכנ פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע אידײענ פאר דער פרײַהײַט אונ װידערופשטעלונג פונ דער אײנהײַט פונעמ דײַטשישנ פאָלק אינ דעמ טאָג פונ די פאָטסדאמער טריומפנ".

צוגלײַכ מיט דער געשיכטע פונ דעמ דאָזיקנ מינ דארפ מענ אויכ דורכגײנ די „ראסנ־װיסנשאפט" אונ „ארײַנפיר אינ די גרונט־באגריפנ פונ גענעאלאָגיע".

וואן דער ליובע

דער קאָמיסאר הייזיק פארהערט אים אין בערלין אין צוזאמענהאנג מיטן באשולדיקן אים אין אונטערצינדן דעם רייכסטאג. אפן פארהער זיינען אָנוועזנד איינ[illegible]ע זשורנאליסטן.

וואָנ דער ליובעס א בריוו

פון דער בערלינער אויסגאַ שונג-טכיסע. אונדזער קאָרעספּאָנדענט האָט געזען 8 בריוו, וואָס וואן דער ליובע האָט אָנגעשריבן פון טפיסע, אין אפרע[illegible].

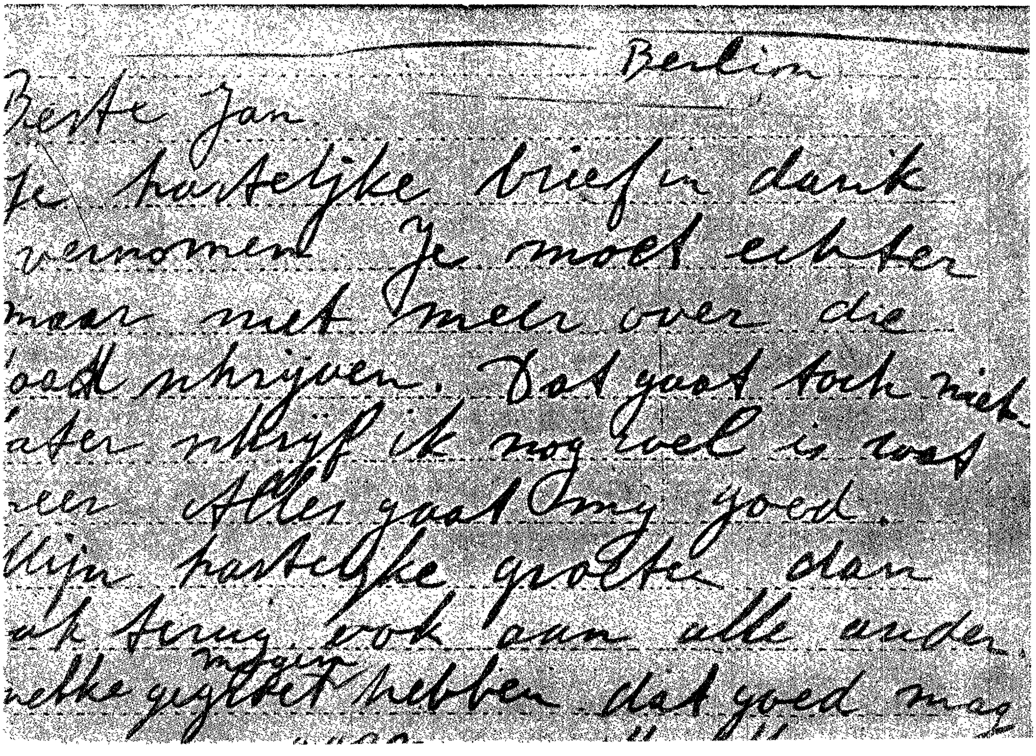

Berlin

[B]este Jan

[J]e hartelijke brief in dank
vernomen. Je moet echter
maar niet meer over die
[d]oodt schrijven. Dat gaat toch niet.
[L]ater schrijf ik nog wel is wat
[m]eer. Alles gaat by my goed.
[M]ijn hartelijke groeten daar
[a]an ... ook aan alle ander[en]
[di]e mij gegroet hebben dat goed mag

דאָס בײַערישע מיניסטעריום פאר פאָלק-בילדונג האָט ארויסגעגעבנ א באפעל, אינ וועלכנ עס ווערט אזוי געזאָגט:

„וועגנ אונטעריכטנ געשיכטע אינ אלע קלאסנ פונ די בײַערישע שולנ אינ 1933/34 לערניאָר — אומאָפהענגיק פונ די לערנפלענער אונ פראָגראמעס — ווערט צוגעשריבנ: די ערשטע 4—6 וואָכנ אָפגעבנ אויסשליסלעכ דעם פעריאָד 1918—1933. דער אנדער טייל פונ דעם פראָגראמישנ קורס דארפ צעטיילט ווערנ אפ די איבעריקע כאדאָשים פונ לערניאָר אונ דארפ, אנטשפרעכנדיק, פארקירצט ווערנ. די לעצטע שאָ נאָכנ ענדיקנ דעם דאָזיקנ קורס דארפ פארוואנדלט ווערנ אינ א פײַערלעכנ אקט מיט קורצע רעדעס וועגנ דער נאציאָנאלער רעוואָליוציע. די רעדעס דארפנ האלטנ דער לערער אונ איינער פונ די טאלמידימ. עס דארפנ געזונגענ ווערנ פאטריאָטישע לידער. דער קלאס דארפ באפוצט ווערנ מיט פאָנענ. באזונדערס דארפ מענ האָבנ אינ אויג, אז די וויכטיקסטע טעמע אפ אופהייבנ דעמ פאטריאָטישנ גײַסט פונ דער בײַערישער יוגנט, איז די „נאציאָנאלע רעוואָליוציע", דאָס דארפ זײַנ ניט נאָר ווי א אונטעריכט-קעגנשטאנד (געשיכטע, מעדיצינ אאוו.), נאָר אויכ ווי א פרינציפ פונ אונטעריכטונג, וואָס געהערט צו דער סאמע ערנסטער קאָנצענטרישער באארבעטונג. אפ די קאָנטראָל-עקזאמענס צומ סאָפ פונ טרימעסטער דארפ אָט דעמ דאָזיקנ קעגנשטאנד אָפגעגעבנ ווערנ א באזונדער אופמערקזאמקײַט".

אינ דעמ פאָרטראג וועגנ רעאָרגאניזירנ די בערלינער שולנ האָט דער בערלינער מעלוכע-קאָמיסאר ד"ר מיינסהויזענ דערקלערט („פעלקישער בעאָבאכטער" פונ 6 מײַ 1933 יאָר):

„א סאָפ צו יעדער ליבעראלער שושקערײַ. וועגנ דער יידנפראגע דארפ דינענ דער לאָזונג: סענטימענטאלקײַט — איז פאראט צומ פאָלק!"

אינ העסקעם מיט דעמ האָבנ די דאָזיקע נאציאָנאל-סאָציאליסטישע מיניסטאָרנ פאר פאָלק-בילדונג אינגאנצנ איבערגעאנדערשט אלע פעדאגאָגישע לערנאנשטאלטנ אונ באפרײַט אלע „פארדעכטיקטע" לערער. אלע רײַנ וועלטלעכע שולנ זײַנענ פארמאכט. עס איז ווידער אײַנגעפירט געוואָרנ דער אָבליגאטארישער לימעד פונ רעליגיע; עס זײַנענ ווידערופגעשטעלט געוואָרנ קערפערשטראָפנ, דאָס איז די ערשטע דערגרייכונג פונ דער ברוינער שול-פאָליטיק.

עס זײַנענ פארניכטעט געוואָרנ די טענדענצנ צו באנײַענ די שול. די שילער פונ דעמ לעצטנ עלטערנ קלאס פונ דער רעאָרגאניזירטער רעאל-גימנאזיע אפנ נאָמענ פונ קארל מארקס אינ נייקעלנ אונ בערלינ זיינענ פארבליבנ אפ נאָכ 2 יאָר אינ שול; אינ פארלויפ פונ אָט דעמ דאָזיקנ טערמינ מוזנ זיי דורכגיינ די פאשיסטישע מושטרירונג, איידער זיי וועלנ דערלאָזט ווערנ אינ דער הויכשול.

פונ די אוניווערסיטעטנ ווערנ ארויסגעטריבנ ניט נאָר יידנ פראָפעסאָרנ, נאָר אויכ יידנ סטודענטנ. אינ דער העכערער שול וועלנ אָנגענומענ ווערנ בלויז 1½ פראָצ. פערזאָנענ פונ „ניט ארײַשער אָפשטאמונג" (באפעל פונעמ פרײַסישנ מיניסטער פאר בילדונג פונ 8 מיי 1933 יאָר).

פאר אלע לערער איז אָבליגאטאריש אָנטייל צו נעמענ אינ פאשיסטישנ פאריינ פונ די לערער. אנדערש ווערנ זיי ניט דערלאָזנ צו פעדאגאָגישער ארבעט אפ א מעלוכע-שטעלע.

מיר גיבן איצט א וואָרט נײַ־דייטשלאַנד. אָט זיינען אייניקע זײַנע באַפעלן.

פון דעם געזעץ וועגן קאַמף קעגן „פאַרמיסטיקן" די הויכשולן
מיט פרעמד־פעלקערלעכע עלעמענטן

§ 1. די צאָל שילער און סטודענטן אין אַלע שולן דאַרף, אויסער דער אָבליגאַטערישער בילדונג, באַגרענעצט ווערן אַזוי, אַז זי זאָל פאַרזיכערן די אַלגעמיינע צוגרייטונג און דעקן די באַדערפענישן אין קאַדערן פון די אַנטשפּרעכנדיקע פּראָפעסיעס.

§ 4. באַם נייעם אופנעם דאַרף מען נאָכקוקן נאָך דעם, אַז די צאָל ניי־אָנגעקומענע דייטשישע אונטערטאַנער, וואָס זיינען ניט פון אַריישער אָפּשטאַמונג, נעמענדיק אין אַכט דעם געזעץ פון 7 אַפּרעל 1933 יאָר, זאָל ניט אַריבערשטייגן אין יעדן לערנאַנשטאַלט און אין יעדן פאַקולטעט די פּראָצענט־פאַרהעלטעניש פון ניט אַרייער צו דער דייטשישער באַפעלקערונג אין דייטשלאַנד. פאַר גאַנץ דייטשלאַנד ווערט איינגעשטעלט אַן איינהייטלעכע $1\,1/_2$ %-נאָרמע.

§ 7. דער געזעץ גייט אַריין אין קראַפט פון מאָמענט ווען ער ווערט פּובליקירט.

פאַרגרינגערן די יורידישע עקזאַמענס פאַר די
מיטגלידער פון די נאַציאָנאַלע פאַרבאַנדן

„דער אימפּערישער קאָמיסאַר פונעם פּרייסישן מיניסטעריום פאַר יוסטיץ קערל האָט אין א באַפעל פון 5 אַפּרעל פאַראָרדנט, אַז אַלע קאַנדידאַטן פון רעכט און קאַנדידאַטן אויף געריכט־שטעלעס, וועלכע האָבן געפירט א באַשטימטע צייט א פּאַטריאָטישע אַרבעט אַלס מיטגלידער פון די אָנערקענטע נאַציאָנאַלע פאַרבאַנדן, זאָל פאַר זיי, ווי א קאָמפּענסאַציע פאַר אָפּרייסן פון די באַשעפטיקונגען, דורכגעפירט ווערן יורידישע עקזאַמענס אין א פאַרקירצטן פאַרנעם, אויב זיי וועלן וועגן דעם זיך מישטאַדל זײַן"
(„דייטשע אַלגעמיינע צײַטונג", 12 אַפּרעל 1933 יאָר).

געדאַנקען פון סטודענטן, וואָס פאַרברענען ביכער

1. דער איקער פון דער שפּראַך און ליטעראַטור — איז אין פאָלק.
2. צווישן דער ליטעראַטור און דער דייטשישער פעלקערשאַפט איז באַהיינטיקן טאָג א טהאָם. דאָס איז א שאַנדע.
3. די ריינקייט פון דער ליטעראַרישער שפּראַך איז אָפּהענגיק פון דיר.
4. דער ייד איז אונדזער סאַמע געפערלעכסטער קעגנער.
5. דער ייד קאָן טראַכטן נאָר ווי א ייד. ער זאָגט ליגן, אויב ער שרייבט ווי א דייטש. א דייטש, וואָס שרייבט אויף דייטש, נאָר טראַכט ניט ווי א דייטש, איז א פאַרעטער!..
6. מיר ווילן אויסוואָרצלען ליגן, שטעמפּלען פאַראַט.

7. מיר זיינען גרייט צו אכטן יידן ווי פרעמדע און מיר וועלן זיך ערנסט רעכענען מיט דער פעלקערשאפט. מיר פאָדערן דעריבער פון דער צענזור: אז ווערק, וואָס זיינען געשריבן פון יידן, זאָלן ארויסגיין אפ דער יידישער שפראך. אויב זיי גייען ארויס אפ דייטש, דארף אָנגעוויזן ווערן, אז זיי זיינען איבערגעזעצטע... מיט דער דייטשישער שפראך קאָנען זיך באַנוצן נאָר דייטשן. דער ניט דייטשישער גייסט דארף אויסגעוואָרצלט ווערן פון די עפנטלעכע ביבליאָטעקן".

(פון 12 טעזיסן „קעגן דעם ניט דייטשישן גייסט", וואָס די בערלינער סטודענטן האָבן אויסגעהאנגען דעם 13 אפרעל אין בערלינער אוניווערסיטעט).

די פאשיזירונג פון דער פרעסע

אינאָוונט דעם 30 יאנוואר 1933 אין דעם טאָג, ווען עס איז געבילדעט געוואָרן היטלער — הוגענבערגס רעגירונג, האָט דער נייער מיניסטער פון אינערן-איניאָנים פריק איינגעלאדן פאָרשטייער פון דער בערלינער פרעסע און האָט זיי פארזיכערט, אז אין אונטערשייד פון אלע פריערדיקע, וועט די נייע רעגירונג געבן דער פרעסע זייער א ברייטע פרייהייט.

מיט אייניקע טעג נאָך דאָס „וואָרט, וואָס איז געגעבן געוואָרן פון א דייטש", האָט זיך אָנגעהויבן א כוואליע פון פארבאָטן די קאָמוניסטישע און ס.־ד. פרעסע. אין מיטן פעווראל איז שוין פארווערט געוואָרן קימאט די גאנצע קאָמוניסטישע פרעסע אין דייטשלאנד. עס האָט זיך א שאָט געטאָן א האָגל פון פארבאָטן ס.־ד. און דעמאָקראטישע צייטונגען. אין דער צייט פון דער וואלקאמפאניע אין רייכסטאג אין דער ריינישער פראָווינץ זיינען שטורעם־אָטריאדן אוועק בא דער נאכט אין די דרוקערייען פון די צייטונגען פון דער צענטער־פארטיי און האָבן געצווונגען אָפצודרוקן די רעדעס פון די נאציאָנאל־סאָצ־אַליסטישע מיניסטאָרן, אונטער דער שוץ פון דער פאָליציי־מאכט האָבן זיי אָנגעווענדט די סאמע גראָבע מאָסמיטלען פון דער פאָרצענזור.

אין די לעצטע טעג פאר דער סריפע אין רייכסטאג האָבן די שטיוול פון די שטורמאָוויקעס און פאָליציי קימאט אינגאנצן צעטראָטן די פריקישע „פרייהייט פון דער פרעסע".

די אָטריאדן פון דער ארבעטער־זעלבסטשוץ האָבן העלדיש באשיצט די רעדאקציעס און דרוקערייען פון די ארבעטער־צייטונגען.

ווען די אומגעהייערע פראָוואקאציע אין רייכסטאג האָט זיך איינגעגעבן און עס האָט זיך מיט דער גאנצער קראפט פאנאנדערגעפלאקערט דער ברוינער פאָגראָם, זיינען באלד פארווערט געוואָרן די לעצטע קאָמוניסטישע און ס. ד. צייטונגען.

דאָס לעצטע רעשטל פרייהייט פון דער פרעסע איז צעשטערט געוואָרן. די קאָמוניסטישע, ס. ד. און לינק־בורזשואזע זשורנאליסטן זיינען ארעסטירט געוואָרן אָדער געוואָרן קאָרבאָנעס פון די טאליאָנים — סאדיסטן אין די קאזארמעס פון די שטורמאָוויקעס. די בורזשואז־דעמאָקראטישע צייטונגען און די צייטונגען פון צענטער, וואָס האָבן פאָרגעזעצט ארויסצוגיין, האָבן זיך אָנגעהויבן „צופאסן" צו דעם פאָגראָם־רעזשים. די גרויסע דעמאָקראטישע פארלאגן אין בערלין — מאָסע און אולשטיין, די ליבעראלע פרעסע אין גאנצ דייטשלאנד האָבן אָנגעהויבן „מיטן

אייגענעם ווילן" אַראָפּנעמען פֿון דער אַרבעט יידן, פּאַציפֿיסטן און בכלל אַזוינע זשורנאַליסטן, וואָס זײַנען ניט געפֿעלן די פֿאַשיסטן.

די דאָזיקע פּרעסע האָט געלויבט אין טאָג אַריין „די גראַנדיעזע געשעענישן פֿון איצטיקע טעג, וואָס דערלייזן דעם גורל פֿון דער נאַציע".

זי האָט באַלד דערפֿילט אַ סימפּאַטיע צו היטלערן און צו דער „אויפֿוואַכונג" פֿון דער נאַציע. זי האָט פֿאַרשוויגן די שכיטע, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרן אין די אַרבעטער־קוואַרטאַלן, די אַקטן פֿון האַריגעס און פּײַניקונגען, וואָס זײַנען שרעקלעכער איידער דאָס האָט זיך געקאָנט פֿאָרשטעלן די סאַמע רײַכע פֿאַנטאַזיע און וואָס זײַנען פֿאָרגעקומען טאָגטעגלעך אָט דאָ נאָענט פֿון דער רעדאַקציע. די „יידישע צייטונגען" האָבן אָפּגעלייקנט דעם פֿאַקט פֿון פֿאַרפֿאָלגונגען קעגן יידן.

די אויסלענדישע פּרעסע האָט ניט אַרויסגעוויזן אַזאַ מין נאָכגעביקײַט אין דער זאַך פֿון פֿאַרשווײַגן די אומענטשלעכע שווידערלעכקייטן, זי האָט זיך באַלד געשטעלט אין אַ קאָנפֿליקט מיט דער היטלערישער רעגירונג.

7 מאַרט איז פּובליקירט געוואָרן די אָפֿיציעלע רעגירונג־מיטיילונג.

> „צוליב דער בייזוויליקער אינפֿאָרמאַציע אין דער אויסלענדישער פּרעסע וועגן די געשעענישן אין דײַטשלאַנד זײַנען צוגעגרייט געוואָרן ערנסטע מאָסמיטלען אין באַצוג צו אַ רײ קאָרעספּאָנדענטן פֿון אויסלענדישע צייטונגען. אַ טייל פֿון די אָפּגעמערקטע קאָרעספּאָנדענטן האָט אויסגעמיטן דאָס אַרײַנמישן זיך פֿון דער פּאָליצײ אַדאַנק דעם, וואָס זײ זײַנען אוועקגעפֿאָרן. וואָס איז שייך צו די איבעריקע קאָרעספּאָנדענטן, האָבן זײ פֿאַרזיכערט, אַז זײ וועלן זיך אָפּהאַלטן אַפֿ ווייטער אין זייערע קאָרעספּאָנדענציעס פֿון יעדער בייזוויליקער טענדענץ און וועלן אויסמיידן צווייטײַטיקייט. צוליב דעם איז דאָס אַרויסשיקן זײ אָפּגעשאַפֿן געוואָרן און מע האָט זײ געגעבן אַ צווײ כאַדאָשימדיקן אויספּרוּוו-טערמין".

דעם 5 אַפּרעל האָט די היטלערישע רעגירונג געליטן אַ דורכפֿאַל מיט דעם פֿאַרײַן פֿון אויסלענדישע זשורנאַליסטן. די רעגירונג האָט געדראָעט דעם פֿאַרײַן מיט אַ בויקאָט, אויב מע וועט ניט אַראָפּנעמען זײַן פֿאָרזיצער מאַורער — דעם קאָרעספּאָנדענט פֿון „טשיקאַגאָ דיילי ניוס". די אַלגעמיינע פֿאַרזאַמלונג פֿון פֿאַרײַן האָט אָבער מיט 60 שטימען קעגן 7 בײַ 3 אָפּגעהאַלטענע אָפּגעוואָרפֿן די מעלדונג פֿון מאַורערן וועגן דעמיסיע. אונטער דער ווירקונג פֿון דער אויסלענדישער געזעלשאַפֿטלעכער מיינונג איז די היטלערישע רעגירונג געווען געצוווּנגען צו מאַכן אַ רײ ווייטערדיקע האַנאָכעס די קאָרעספּאָנדענטן פֿון דער אויסלענדישער פּרעסע.

דער געצוווּנגענער „פּאַשיזירונג" זײַנען אונטערגעפֿאַלן: דער אַלדײַטשישער פֿאַרײַן פֿון דער דײַטשישער פּרעסע, אַלס זײַן פֿאָרזיצער איז באַשטימט געוואָרן דיטריך, וועלכער פֿירט אָן מיט אַלע פּרעסע־איניאָנים פֿון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, די פֿאַרײניקונג פֿון די פּרעסע-אַרויסגעבער, אַזוי אויך אַלע געגנט-אָרגאַניזאַציעס פֿון די אַרויסגעבער און זשורנאַליסטן. דער אַלדײַטשישער פֿאַרײַן פֿון דער דײַטשישער פּרעסע האָט בײַ דער נײַער אָנפֿירונג אָנגענומען אַ באַשטימונג, וואָס לויט איר קאָנען קיין יידישע און „מאַרקסיסטישע זשורנאַליסטן ניט זײַן קיין מיטגלידער פֿונעם פֿאַרײַן.

די „גערמאניזאציע" פונ דעמ שטאב זשורנאליסטנ, אונ דאָס געהאָרכזאמע אונ־טערוואַרפנ זיכ דער פּאָליטיק פונ היטלערנ האָבנ זייער ווייניק געהאָלפנ דעמ פארלאג רודאָלפ מאָסע, וועלכער גיט ארויס די צייטונג „בערלינער טאגעבלאט". שוינ אינ די ערשטע טעג פונ אפּרעל איז דער פארלאג עקספּראָפּריִרט אונ איבערגעגעבנ געוואָרנ א נייער אקציאָנערנ־געזעלשאפט, די אָנפירונג מיט דער לעצטער איז איבערגעגעבנ געוואָרנ דעמ נאציאָנאליסטישנ קאָמיסאר אָסט, דעמ דירעקטער פונ פארלאג קארל פעטער אונ דעמ נאציאָנאל־סאָציאליסטישנ פאבריק־זאוואָדישנ קאָמיטעט. עס איז באשטימט געוואָרנ א נייער שטאט זשורנאליסטנ; דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער קאָמיסאר אָסט, די אָנטרוי־פּערזאָנ פונעמ דעמל־טיקנ אָנפירער פונ די שטורעמ־אָטריאדנ, גראפ העלדאָרפ, איז אינ אייניקע וואָכנ ארומ ארעסטירט געוואָרנ. ער האָט צוגענומענ עטלעכע הונדערט טויזנט מארק באמ פארכאפּנ מיט דער הילפ פונ שאנטאזש דעמ פארלאג פונ רודאָלפ מאָסע. אינמיטנ יול, נאָכנ דריי־כאדאָשימדיקנ באלעבאטעווענ פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע קאָמיסארנ, האָט דער פארלאג אופגעהערט צו צאָלנ די וועקסלענ.

א כאראקטעריסטישער ביישפּיל פונ דער פאשיזירונג פונ פיל בורזשואזע צייטונגענ איז דאָס, וואָס „דאָרטמונדער גענעראלאנצייגער" האָט זיכ פרייוויליק פארוואנדלט אינ א נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פּארטייִשער צייטונג. די דאָזיקע צייטונג, וואָס האָט פארמאָגט די סאמע גרעסטע דרוקעריי אינ אייראָפּע, האָט געהאט דעמ גרעסטנ טיראזש אינ דייטשלאנד (אויב ניט רעכענענ די בערלינער צייטונגענ). אזוי־ווי זי איז פארשפּרייט געוואָרנ הויפּטזאכלעכ אינ די געדיכטע רייִנוועסטפאלישע אינדוסטריעלע ראיאָנענ האָט זי געדארפט אָפּגעבנ א געהעריק אָרט די אנטיקאפּיטאליסטישע אונ אנטיפאשיסטישע שטימונגענ פונ די מאסנ. נאָכ דער אויסבילדונג פונ היטלערס רעגירונג האָבנ די פריערדיקע מיטארבעטער געמוזט אוועקגיינ אונ עס האָט זיכ אָנגעהויבנ די „פרייוויליקע" פאשיזירונג. אָבער דאָס איז פאר די ברוינע גוואלדטוער געווענ ווייניק. דעמ 29־טנ אפּרעל איז אינ דער צייטונג אָפּגעדרוקט געוואָרנ צוזאמענ מיט די הימנענ צומ געבורטס־טאָג פונעמ פירער אויכ א צייכענונג — היטלערס פּאָרטרעט, געצייכנט פונעמ גראפיק שטומפּ. די אָנפירער פונ די שטורמאָוויקעס האָבנ איינגעזענ אינעמ דאָזיקנ פּאָרטרעט א קאריקאטור אפ היטלערנ. זיי האָבנ קאָנפיסקירט די צייטונג אונ מיט דער הילפ פונ שטורמאָוויקעס פארמאכט דעמ רעדאקציע־לאָקאל. דער דאָרטמונדער פּאָליצײ־פּרעזידענט האָט באופטראגט דעמ רעדאקטער פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער צייטונג „ראָטע ערדע" צו פירנ ווייטער די צייטונג.

מיר קאָנענ דאָ ניט איבערעכענענ אלע פארבאָטנ אונ מאָסמיטלענ קעגנ די בורזשואזע צייטונגענ אונ זשורנאלנ. די פאשיזירונג האָט געבראכט צו דער דיק־טאטורישער איבערגעשטאלטונג פונ דער גאנצער דייטשישער אינפאָרמאציע־סיסטעמ: עס איז אראָפּגענומענ געוואָרנ די אָנפירונג פונ דער אָפיציעלער „וואָלפ אגענטור". די וואָרהאפטע מיטיילונגענ וועגנ דייטשלאנד, וואָס קומענ פונ אויסלאנד, דערגייענ איבגאנצנ ניט צומ דייטשישנ לייענער.

„אינ דייטשלאנד זיינענ פארבאָטנ העכער 250 אויסלענדישע צייטונגענ, ביישפּיל פונ: צאפש — 9, ארגענטינע — 2, בעלגיע — 7, קאנאדע — 2, דענע־מארק — 4, דאנציק — 3, ענגלאנד — 5, פראנקרייכ — 31, האָלאנד — 9, לאטוויע — 2, ליטע — 1, ליוקסעמבורג — 5, עסטרייכ — 37, פּוילנ — 24,

רומעניע — 1, סאארער ראיאָנ — 4, שוועדנ — 1, שווייצ — 26, פססר — 9, שפאניע — 2, טשעכאָסלאָוואקיע — 66. מער ווי אלצ האָט דער פארבאָט. אזויארום, אָנגערירט די צייטונגענ פונ טשעכאָסלאָוואקיע, עסטרייכ, פראנקרייכ, שווייצ אונ פוילנ.

דייטשלאנד איז געווענ א לאנד פונ דער גרעסטער ליטעראַרישער פּראָדוקציע. פאָלגנדיקע מיטיילונג כאראקטעריזירט דעמ פאלנ פונ דער ליטעראַרישער פּראָדוקציע שוינ אינ די ערשטע וואָכנ פונ היטלערס רעזשים.

די פארלאגנ פארברויכנ ווייניקער פאפיר

„לויט דער מיטיילונג פונ „פראנקפורטער צייטונג" פונ 15-טנ אפּרעל 1933-טנ יאָר איז דער גראַד אָנגעלאָדנקייט פונ די פאבריקנ, וואָס ארבעטנ אויס צייטונג־אונ דרוק־פּאפּיר געפאלנ פאר דער צייט פונ דער „נאציאָנאלער רעוואָליוציע", אינ פיל פאלנ, ביז 25 פראָצ."

„די דייטשע אלגעמיינע צייטונג" פונ 22־טנ אפּרעל טיילט מיט, אז די פּראָדוקציע פונעמ פארלאג איז אינעמ ערשטנ קווארטאל פונ 1933־טנ יאָר געפאלנ אפ 30 פראָצ. לעגאבע דאָס יאָר 1931. דער עקספּאָרט האלט אינ איינ פאלנ. דער דייטשישער ביכער־האנדל האָט פארלאָרנ זיינע בעסטע קליענטנ, גאנצע געביטנ פונ וויסנשאפט אונ ליטעראטור זיינענ כאָרעוו.

רעשימע פונ וויסנשאפט-אונ קונסט-טוער, וואָס זיינענ „באשטראָפט געוואָרנ" אינ היטלערישנ דייטשלאנד

פּראָפעסאָרנ פונ הויכשולנ

בערלינ — אוניווערסיטעט

פּראָפ. אלבערט איינשטיינ (פיזיק — באקומענ די נאָבעל־פּרעמיע), פּראָפ. ד"ר פריצ האבער (כימיע — באקומענ די נאָבעל־פּרעמיע), פּראָפ. בערנהארד צאָנדעק (גינעקאָלאָגיע), פּראָפ. מאָריצ באָנ (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ד"ר פישעל (קונסט־געשיכטע), פּראָפ. ד"ר יאָלאָס (זאָאָלאָגיע), פּראָפ. ד"ר וואלטער נאָרדענ (סטראַכיר־וועזנ), פּראָפ. ד"ר ריכטער (מעדיצינ), פּראָפ. ד"ר פרינגסהיימ (כימיע), פּראָפ. ד"ר הערמאנ גראָסמאנ (טעכניק), פּראָפ. עמיל לעדערער (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ג. פריינדליכ (קאָלאָידנ-כימיע), פּראָפ. ד"ר פּאָליאני (פיזישע כימיע), פּראָפ. פערדינאנד בלומענטאל (קרעפּס־פאָרשונג), פּראָפ. פראנצ בלומענטאל (דערמאטאָלאָגיע), פּראָפ. פעטער ראָנא (כימיע אונ פיזיאָלאָגיע), פּראָפ. ד"ר בירנבאומ (פּסיכיאטריע), פּראָפ. מיטוואָכ (סעמיטישע פילאָלאָגיע), פּראָפ. יוליוס פּאָקאָרני (קעלטישע פילאָלאָגיע), פּראָפ. ד"ר איסיי שור (מאטעמאטיק), פּראָפ. מאנעס (סטראַכיר־וועזנ), פּראָפ. ד"ר ביק (פיזיק), דאָצענט ד"ר אָטאָ ליפּמאנ (פּסיכאָלאָגיע), דאָצענט ד"ר קאָנראד קאָנ (צאָנקראנקייטנ), פּראָפ. דזשעמס גאָלדשמיד (קרימינאל־רעכט), פּראָפ. ד"ר קארל בראנדט (ערדארבעט), דאָצענט ד"ר פריצ באאדע (סאָציאָלאָגיע), דאָצענט ד"ר באלאָג (פילאָסאָפיע), דאָצענט קורט העגטשעל (געזעצגעבונג וועגנ פּרעסע), דאָצענט ד"ר וואלטער לאנדע

(מעדיצין), פראָפ. ד״ר וואָלף אייסנער (מעדיצין), פראָפ. נעלער (וועטערינאַריע).

בערלין — העכסטע טעכנישע שול (פּאָליטעכניקום)

פּראָפ. ד״ר קוריינג (טעכניק), פראָפ. ד״ר שלעזינגער (מאַשינ־בוי), פּראָפ. ד״ר שווערינ (עלאסטישקייט-טעאָריע), פראָפ. ד״ר לעווי (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ד״ר לעמאנ (פּאָסאָכימיע), פּראָפ. קאָרנ (פּאָטאָטעלעגראַפוועזן), פּראָפ. טראובע (קאָלאָידן־כימיע), פּראָפ. דאלינגער (עלעקטריציטעט), פּריוואַט-דאָצענט ד״ר קעלען (הידראוליק), דאָצענט גראַבאָווסקי (מאטעמאטיק), פּראָפ. כאיעס (היגיענע), פּראָפ. נאָלדע (כימיע), פּראָפ. פריצ פּראנק (כימיע), פּראָפ. איגעל (אייזנבאַנ-בויונג).

בערלין — דייטשישע העכסטע שול פונ פּאָליטישע וויסנשאַפטנ

פּראָפ. ד״ר עק, פּראָפ. ד״ר סימאָנס, פּראָפ. ד״ר דרעווס.

אאכענ — העכסטע טעכנישע שול

פּראָפ. בלומענטאל (טעכניק), פּראָפ. האָפּפ (העכסטע מאטעמאטיק), פּראָפ. פוקס (פיזיק), פּראָפ. מייזעל (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. מאוטנער (אייזנ־קאָנסטרוקציעס), פּראָפ. לעווי (אָרגאנישע כימיע), פּריוואַט־דאָצענט שטראס (ליטעראַטור), פּריוואַט־דאָצענט פּיק (מאטעמאטיק).

פראנקפורט אמ מיינ

פּראָפ. העלער (עפנטלעכע רעכט), פּראָפ. האָרקהיימער (סאָציאָלאָגיע), פּראָפ. לעווע (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. פּלעסנער (מיזרעכ־שפּראַכנ), פּראָפ. זאָמערפעלד (פילאָלאָגיע), פּראָפ. מאנהיים (סאָציאָלאָגיע), פּראָפ. טיליכ (פילאָסאָפיע), פּראָפ. זינצהיימער (ארבעטער-געזעצגעבונג), פּראָפ. סאלאָמאָנ (סאָציאָלאָגיע), פּראָפ. קארל מעניקע (פילאָסאָפיע), פּראָפ. ווערטהיימער (פּסיכאָלאָגיע), פּראָפ. שטרופּ (צווישנפעלקערלעכע רעכט), פּראָפ. וויל (מיזרעכ־שפּראַכנ), פּראָפ. פּריבראם (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ריכארד קאָכ (מעדיצינ), פּראָפ. גלאַצער (יודאיק), פּראָפ. וואלטער פרענקעל (מעטאלורגיע), פּראָפ. פריצ מייער (כימיע), פּראָפ. ערנסט קאנ (האנדל-זשורנאליסטיק), פּראָפ. ניימארק (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ערנסט קאָנ (ציוויל־רעכט), פּראָפ. בראונ (היגיענע), פּראָפ. לודוויג ווערטהיימער (באנקוועזנ), פּראָפ. אלטשול (פּאָליטישע עקאָנאָמיע).

קיל

פּראָפ. שיקינג (צווישנפעלקערלעכע רעכט), פּראָפ. קאנטאָראָוויטש (קרימינאל־רעכט), פּראָפ. אדאָלפ פרענקעל (מאטעמאטיק), פּראָפ. ערנסט פרענקעל (יוריספּרודענצ), פּריוואַט־דאָצענט קאָלמ (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פּראָפ. ד״ר פעלער, פּראָפ. שטענצעל (פילאָסאָפיע), פּריוואַט־דאָצענט מעליטא גערהארדט, פּראָפ. העבער, פּראָפ. הוסערל (רוימישע רעכט), פּראָפ. העניגער

(יוריספרודענץ), פראָפ. לעווע, פראָפ. הארדער, פראָפ. יאַקאָבי (פילאָסאָפיע) פראָפ. קײַזער, פריוואַט-דאָצענט קאָלע, פראָפ. ד״ר קראָנער, פראָפ. ד״ר ליפּע (גערמאַנישע פילאָלאָגיע), פראָפ. נײַטער (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פראָפ. ד״ר ראָזענבערג, פראָפ. שראַדער, פראָפ. אָפּעט (גערמאַנישע רעכט), פראָפ. סקאַלווײַט (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פראָפ. וועדעמייער, פראָפ. ראַוך (פילאָסאָפיע), פראָפ. ד״ר קלעבפּערער (מעדיצין), פראָפ. ד״ר עמיל בוקס (טעאָלאָגיע), לעקטאָר ד״ר מאַראַנאָ, פראָפ. ווילהעלם אָפּערמאַן, דאָצענט ד״ר פרידריך קאָפּי.

קעניגסבערג—אוניווערסיטעט

פראָפ. הענצעל (עפנטלעכע רעכט), פראָפ. פּאַנעט (כימיע), פראָפ. רײַדעמײַסטער (מאַטעמאַטיק), פראָפ. שנײַדער (פילאָסאָפיע).

קעניגסבערג—העכסטע האַנדל־שול

פראָפ. ראַגאָווסקי, פראָפ. הענזלער, פראָפ. קירבס, פראָפ. פּיילער.

קעלן

פראָפ. קעלזען (עפנטלעכע רעכט), פראָפ. שמאַלענבאַך (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פראָפ. קאָנפּאָסען (מאַטעמאַטיק), פראָפ. בראַונפעלס (פילאָסאָפיע), פראָפ. ל פּס (סאָציאָלאָגיע), פראָפ. שמיטמאַן (פּאָליטישע עקאָנאָמיע. ארעסטירט), פראָפ. שפּיצער (פילאָסאָפיע), פראָפ. עש (טראַנספּאָרט), פראָפ. בײַער (פּעדאַגאָגיק), פראָפ. האָניקשטיין (סאָציאָלאָגיע).

יענא

פראָפ. עמיל קליין (מעדיצין), פראָפ. טעאָדאָר מייער־שטיינעג (געשיכטע פון מעדיצין), פראָפ. האַנס שטימעל (פילאָסאָפיע), פראָפ. מאַטילדע ווערטינג (פּעדאַגאָגיק), פראָפ. ד״ר פּעטערס (פּסיכאָלאָגיע), פראָפ. שאַקסעל (זאָאָלאָגיע), פראָפ. בערטאָלד יאָזעפי (פּאָליטישע עקאָנאָמיע), פריוואַט־דאָצענט לעאָ בראַונער (באָטאַניק).

ברעסלאַו

פראָפ. מאַרק (פילאָסאָפיע פון רעכט), פראָפ. קאָן (יוריספּרודענץ).

באָן

פראָפ. לעווענשטיין (פּסיכיאַטריע), פראָפ. קאַנטאָראָוויטש (צאָנקראַנקײַטן) פראָפ. ד״ר האַנס ראָזענבערג (פילאָסאָפיע).

מאַרבורג

פראָפ. רעפּקע (מעלוכע־וויסנשאַפטן), פראָפ. הערמאַן יאַקאָבסאָן (אינדאָ־גערמאַנישע פילאָלאָגיע. נאָכן אָפּלאָזן פון דער שטעל זיך גענומען דאָס לעבן).

געטינגען

פראָפ. דזשעמס פראנק (עקספערימענטאלע פיזיק; באקומען די נאָבל־פרעמיע), פראָפ. האָניק (קרימינאל־רעכט), פראָפ. קוראנט (מאטעמאטיק), פראָפ. באָרן (טעאָרעטישע פיזיק), פראָפ. עמי נעטער (פילאָסאָפיע), פראָפ. בערנשטיין (סטאטיסטיק), פראָפ. בראנדי (געשיכטע).

גרייסוואלד

פראָפ. קלינגמילער (ציוויל־רעכט), פראָפ. ציגלער (קלאסישע פילאָלאָגיע), פראָפ. ד״ר בראוג (פאָליטישע עקאָנאָמיע. נאָכן אָפּזאָגן פון דער שטעל ארעסטירט).

מינסטער

פראָפ. פרייד (יוריספרודענץ), פראָפ. ברוק (פאָליטישע עקאָנאָמיע), פראָפ. הײַלבאָרן (באָטאניק).

הײַדעלבערג

פראָפ. ד״ר האנס פאָן עקארדט (זשורנאליסטיק), פראָפ. ראדברוך (קרימינאל־רעכט), פראָפ. ד״ר אנשיץ (עפנטלעכע רעכט), פראָפ. אלפרעד וועבער (סאָציאָלאָגיע).

האנאָווער

פראָפ. טעאָדאָר לעסינג (פילאָסאָפיע).

דרעזדענ — העכסטע טעכנישע שול

פראָפ. ד״ר גאָלדאק (יוריספרודענץ).

האלע

פראָפ. ד. דען (טעאָלאָגיע), פראָפ. ד״ר אָבין (יוריספרודענץ), פראָפ. פראנקל (קונסט־געשיכטע), פראָפ. קיש (געשיכטע פון רעכט), פראָפ. קיצינגער (קרימינאל־רעכט), פראָפ. אוטיץ (פסיכאָלאָגיע), פראָפ. הערץ (סאָציאָלאָגיע), פריוואט־דאָצענט ד״ר בער (מאטעמאטיק).

האמבורג

פראָפ. עדוארד היימאן (יוריספרודענץ), פראָפ. פאנאָווסקי (קונסט־געשיכטע), פראָפ. וויליאם שטערן, פראָפ. וו. א. בערענדסאָן (ליטעראטור), פראָפ. ריכארד סאלאָמאָן, פראָפ. ערנסט קאסירער (פילאָסאָפיע).

טיבינגען

פראָפ. ד״ר העגלער, פראָפ. ווייזע (קונסט־געשיכטע).

לײַפּציג

פראָפ. וויטקאָווסקי (ליטעראטור־געשיכטע), פראָפ. געץ (געשיכטע).

פראָפ. אפעלט (עפנטלעכע רעכט), פראָפ. עוועט (זשורנאַליסטיק), פראָפ. העלמאנ (מעדיצינ), דאָצענט ד"ר בעקער (פילאָסאָפיע).

דיסעלדאָרפ

פראָפ. באָדענ, פראָפ. עלינגער, פראָפ. ד"ר מײַער, פריוואט־דאָצענט ד"ר נײַשטאט.

דאָצענטנ פונ פעדאגאָגישע אקאדעמיעס

פראָפ. ד"ר אָטאָ האאזע — עלבינג, פראָפ. ד"ר קארל טימע — עלבינג, פראָפ. האנס האפענריכטער — עלבינג, פראָפ. עמיל גאָסאָוו — עלבינג, פראָפ. העלענע ציגערט — עלבינג, דאָצענט יאָהאנא קרעטשמאנ — עלבינג, פראָפ. יוליוס פראנקענבערגער — האלע, פראָפ. ד"ר עליזאבעטא בלאָכמאנ — האלע, פראָפ. עמיל פוקס — קיל, פראָפ. ווילהעלם אָפערמאנ — קיל, דאָצענט ד"ר פרידריכ פאָנ קאָפעט — קיל, פראָפ. ד"ר אי. זיפעל — דאָרטמונד, דאָצענט ד"ר האנס פלוג — דאָרטמונד, פראָפ. ד"ר קאָנראד אמעלנ — דאָרטמונד, פראָפ. מארטינ שמידט — פראנקפורט, פראָפ. ד"ר מאריאנא קונצע — פראנקפורט, ד"ר פריצ האשעק — האלע, פראָפ. אנא דײַנעל — האלע, פראָפ. מארטינ ראנג — האלע, פראָפ. הערבערט קראנצ — האלע, פראָפ. ד"ר אדאָלפ רײַכווײַנ — האלע, פראָפ. ד"ר קארל פאָנ האָלאנדער — האלע, פראָפ. פריצ קאוכמאנ — האלע, פראָפ. ד"ר האנס האָפמאנ — האלע, פראָפ. ד"ר הערדא סימאָנס — פראנקפורט, פראָפ. ד"ר הערמאנ זעמילער — פראנקפורט, פראָפ. ד"ר שפעמאנ — פראנקפורט, דאָצענט האנס טירבאכ — פראנקפורט, דאָצענט בערטא קיזער — פראנקפורט, פראָפ. האנס ראָזענבערג — באָנ, פראָפ. ד"ר יאָהאנעס ריכטער — לײַפציג.

מוזיק

אָטאָ קלעמפערער — הויפט־דיריזשאָר, ברונאָ וואלטער — הויפט־דיריזשאָר, פריצ בוש — הויפט־דיריזשאָר, פריצ שטידרי, גוסטאוו ברעכער — הויפט־דיריזשאָר, אָסקאר פריד, ארנאָלד שענבערג, פראנצ שרעקער, קורט ווײַל, פריצ קרײַסלער, ברונאָ אײַסנער, האנס אײַסלער, פראָפ. ארטור שנאַבעל, פראָפ. קארל פלעש, פראָפ. דאניעל — קאָנסערוואטאָריע בערלינ, פראָפ. לעאָניד קרײַצער — קאָנסערוואטאָריע בערלינ, פראָפ. עמאנויל פײַערמאנ — קאָנסערוואטאָריע בערלינ, פראָפ. גערט — קאָנסערוואטאָריע בערלינ, פראָפ. הינעמאנ — קאָנסערוואטאָריע בערלינ.

מאָלערײַ

פראָפ. קעטע קאָלוויצ (האָט געמוזט פארלאָזנ די קונסט־אקאדעמיע), פראָפ. מאקס ליבערמאנ, ערנ־פרעזידענט פונ דער פרײַסישער קונסט־אקאַדעמיע (דעמיסיאָנירט), פראָפ. אָטאָ דיקס (אָפגעלאָזט פונ דער אקאדעמיע פונ אָפבילד־קונסטנ). פראָפ. קארל האָפער („אָפגעלאָזט אינ אורלויב" פונ דער אקאדעמיע פונ אָפבילד־קונסטנ), פראָפ. פאול קליי („אָפגעלאָזט אינ אורלויב"), פראָפ. אָסקאר מאָל („אָפגעלאָזט אינ אורלויב"), פראָפ. געאָרג

טאפּערט — מעלוכישע קונסט-שול, בערלין — שענעבערג, פּראָפ. קורט לאס — מעלוכישע קונסט־שול, בערלין — שענעבערג, פּראָפ. יאָזעפ ווינעצקי — מעלוכישע קונסט־שול, בערלין — שענעבערג, פּראָפ. פריץ וויכערט — דירעקטער פון דער שול פון פּראַקטישער קונסט אין פראַנקפורט.

מוזייען

געהיימראט ווילהעלם וועטצאָלד — הויפט-דירעקטער פון די מעלוכישע מוזייען אין בערלין, געהיימראט מאַקס פרידלענדער — דירעקטער פון קייזער פרידריך־מוזיי אין בערלין, געהיימראט לודוויג יוסטי — דירעקטער פון דער נאַציאָנאַלער גאַלעריי אין בערלין, פּראָפ. געאָרג שוואַרצענסקי — דירעקטער פון שטעדעל־אינסטיטוט אין פראַנקפורט און א סאך אנדערע אָנפירער פון די מוזייען.

אדוואָקאַטן

בלויז אין בערלין אליין זיינען אלס ייִדן אָדער „מאַרקסיסטן" באַזייטיקט געוואָרן פון זייער פּראָפעסיאָנעלער אַרבעט העכער 1200 אַדוואָקאַטן.

פּאָעטן און שרייבער, וואָס זייערע ווערק זיינען פארבאָטן געוואָרן אין דייטשלאַנד און וועלכע האָבן גרעסטנטייל פאַרלאָזן די גרענעצן פון דייטשלאַנד

טאָמאַס מאַן, היינריך מאַן, ערנסט טאָלער, סטעפאַן צווייג, אַרנאָלד צווייג, יאַקאָב וואַסערמאַן, ליאָן פייכטוואַנגער, קורט טוכאָלסקי, עמיל לודוויג, אַלפאָנס גאָלדשמיד, גוסטאַוו רעגלער, אָטאָ קאַץ, טעאָדאָר וואָלף, אַלפרעד קער, בערט ברעכט, קאַרל פאָן אָסעצקי (אַרעסטירט), העלמוט פאָן גערלאַך, אָטאָ־לעמאַן רוסבילד (אַרעסטירט), ד"ר פרידריך וואָלף, אַנאַ זעגערס (באַקומען די קלייסט־פּרעמיע), ד"ר מאַרטין בובער, ד"ר יורגען קוטשינסקי, עריך מאַריאַ רעמאַרק, יאָזעף ראָט, האַנס מאַרכוויצאַ, אַלפרעד דעבלין, ווערנער העגעמאַן, ברונאָ פאָן זאַלאָמאָן, ד"ר ערנסט בלאָך, וואַלטער מערינג, אַרטור האָליטשער, פּראָפ. ע. הומבעל, פּראָפ. גראָסמאַן, ס. קראַקאַוער, הערמאַןווענדעל, ק. א. וויטפאָגעל (אַרעסטירט), באָטאָ לאַזערשטיין, עגאָן ערווין קיש (אַרויסגעשיקט), פ. ווייסקאָפּף, יאָהאַנעס ר. בעכער, ברונאָ פריי, פּאַול פרידלענדער, היינץ פּאָל, אָטאָ העלער, עריך ווײַנערט, לודוויג רען (אַרעסטירט), ד"ר הערמאַן דונקער (אַרעסטירט), בערנאַרד קעלערמאַן, לעאָנאַרד פראַנק, פראַנץ ווערפעל, לודוויג פולדאַ, וויקי באַום, אַנדריענאַ טאָמאַס, פערדינאַנד ברוקנער־טאַגער, קאַרל שטערנהיים, געאָרג קייזער, קאַרל צוקמייער, געאָרג בערנהאַרדט, הענריך סימאָן („פראַנקפורטער צייטונג"), עריך באַראָן (געשטאָרבן אין טפיסע), וואַלטער שענשטעדט און א סאך אנדערע פּאָעטן, שרייבער און זשורנאַליסטן.

דאָקטוירים

ד"ר מאַגנוס הירשפעלד, פּראָפ. שעלער (באַקטעריאָלאָגיע), ברעסלאַוול (באַגאַנגען זעלבסטמאָרד נאָכן באַפרייט ווערן פון אַרעסט), ד"ר פעליקס בענהיים (אַרעסטירט), ד"ר האָדאַן — מיטגליד פון שטאָטראַט און שרייבער

(ארעסטירט), ד״ר פריצ וויַס, ד״ר שמינקע — שטאָט־דאָקטער, ד״ר פרענקעל,
ד״ר עליזאבעט אשענהיַים, ד״ר קארל באמבערג, ד״ר געאָרג בעניאמינ,
ד״ר באָרינסקי — הויפט־פארוואלטונג פונ געזונטפארהיטונג אינ בערלינ,
ד״ר קאָנ — שטאָט־דאָקטער, ד״ר קאָנ — דאָקטער פונ דער הויפט־פארוואל־
טונג פונ געזונטפארהיטונג אינ בערלינ, ד״ר גוסטאוו עמאנועל, ד״ר קורט
פרידמאנ, ד״ר אלפרעד גאָטהיַימער, ד״ר ראָזא גאָלדע, ד״ר לעווי—הויפט־דאָק־
טער פונ דער אלגעמיינער אָרטיקער קראנקנקאסע אינ בראונשוויַג (ארעס־
טירט), ד״ר מאקס לעווי, ד״ר יוליוס לעווינ, ד״ר רוט לובלינער, ד״ר ער־
ווינ מארקוסענ, ד״ר זעליגמאנ — הויפט־פארוואלטונג פונ געזונטפארהיטונג
אינ בערלינ, ד״ר יאָזעפ סטויענאס (א ליטוואק לויט דער אָפשטאמונג) —
דירעקטער פונ קראנקנהויז בערלינ־ליכטענבערג (געוועזנ ארויסגעשיקט), ד״ר
וואָלהעמוט — פארוואלטונג־מיטגליד פונ פאריינ פונ דאָקטוירים, וועלכע אר־
בעטנ אינ די קראנקנקאסעס אינ האמבורג (ארעסטירט), ד״ר אש — בערלינ —
דערהארגעט, ד״ר דינעמאנ — קראנקנהויז אינ וויטענאו, ד״ר געצ — עלטסטער
שפיטאָל־דאָקטער אינ ווולגארטענ אונ העכער 1000 אנדערע דאָקטוירים
יידנ, וואָס האָבנ קיינ רעכט ניט זיכ צו פארנעמענ מיט מעדיצינישער טע־
טיקייַט. פונ זיי זייַנענ א סאך ארעסטירט אונ דערהארגעט.

אינוױם און פּײַניקונגען

די דײַטשישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַרבעטער־פּאַרטײ, װאָס איז יאָרנלאַנג געזעסן אױף קעסט בײַ די אַגראַרע און אינדוסטריעלע מאַגנאַטן, האָט זיך געלערנט צו שפּילן איר ראָליע פֿון היסטאָרישע בײַשפּילן. זי האָט ניט דערפֿונדן קײן שום נײַס. זי האָט דערלערנט די פֿריִערדיקע עפּאָכעס פֿון צעפֿאַלונג, װײַל זי האָט געװוּסט, אַז זי דאַרף דינען דער אונטערגײענדיקער װעלט.

אונטערצינדן האָט זי זיך געלערנט בײַ נעראָנען, מאַכן בילבולים אױף ײדן און פֿאַרפֿאָלגן זײ האָט זי זיך געלערנט בײַם מיטלאַלטער, בלוטיקן טעראָר קעגן די עקספּלואַטירטע — בײַ ליוטערן, דעם טאַליען פֿון די פּויערים, און בײַ די טאַליאַנים פֿון די סאָציאַליסטן — די איטאַליענישע פֿאַשיסטן.

אין די אָפֿיציעלע דאָקומענטן אירע האָט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטײ אין פֿאַרלױף פֿון אַ רײ יאָרן צוגעזאָגט אײַנצואָרדענען אַ באַרטאָלאָמײ־נאַכט; אָפֿיציעל האָט די דאָזיקע נאַכט זיך אָנגערופֿן די „נאַכט פֿון די לאַנגע מעסערס". אָט די דאָזיקע נאַכט האָט זיך אָנגעהױבן פֿון אַ סריפֿע אין רײַכסטאַג. און ביז איצט האָט זיך די נאַכט נאָך ניט געענדיקט. צו שטאַרק איז דער װידערשטאַנד פֿון די רעװאָליוציאָנערע אַרבעטער און פּויערים. אַרום די פּאָנען פֿון דער פֿרײַהײַט האָבן זיך צונױפֿגעזאַמלט צו פֿיל מיליאָנען. די דײַטשישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַרבעטער־פּאַרטײ האָט געמוזט פֿאַרװאַנדלען די באַרטאָלאָמײ־נאַכט אין אַ באַרטאָלאָמײ־יאָר, אין אַ יאָר פֿון שפּיצרוטנס, װאָס אַ באַריכט װעגן דעם ערשטן פֿערטל פֿון דעם דאָזיקן יאָר גיבן מיר אינעם דאָזיקן בוך.

די פֿרײַנט פֿון דעם היטלערישן רעזשים כאַזערן מיט כײשעק איבער די דערקלערונגען פֿון דער רעגירונג, אַז אין דײַטשלאַנד הערשט רויִקײַט און אָרדענונג. מיט די דאָזיקע האַקכאָשעס פּרוּװט מען זיך באַרויִקן די געזעלשאַפֿטלעכע מײנונג אין אױסלאַנד. פֿײַערונגען און פּאַראַדן דאַרפֿן אָפּציִען די אױפֿמערקזאַמקײַט פֿון די גרױליקע געשעענישן. פֿיל זײַנען ניט אימשטאַנד צו זען װי עס שאַפֿן זיך אין דער װירקלעכקײַט די געשעענישן אין דײַטשלאַנד, פֿאַרװאָס איז עס אַזױ?

די געציילטע אױסלענדישע טוריסטן, װאָס האָבן נאָך כײשעק צו באַזוכן דײַטשלאַנד, אָט דעם דײַטשלאַנד, װאָס איז אַרײַנגעפֿאַלן אין די הענט פֿון טיראַנען, קומען ניט אַרײַן ניט אין די קאַזאַרמעס פֿון די שטורמאָװיקעס און ניט אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן. אַן אָנגעקומענער אױסלענדער קאָן נאָר צופֿעליק װערן אַ צושױער פֿון די נאַכטיקע פּײַניקונגען, צעשיסונגען „בײַם אַנטלױפֿן"

געאָרגי דימיטראָוו

א גלענצנדיקער טעאָרעטיקער אונ קעמפער פונ דער בולגאַרי־
שער ארבעטער־באַוועגונג. אינ יאָר 1923 האָט אימ צאַנקאָווס
רעגירונג פאַרטריבנ אונ פונ דעמלט אָנ וווינט ער/אינ עמיג־
ראַציע. היטלערס רעגירונג האָט אימ ארעסטירט, קעדיי צו שאַפנ
א פאַרבינדונג צווישנ דעמ אטענטאַט אפ אויפרײַסנ דעמ סאָפיער
קאַטעדראַל אונ דער רײַכסטאַג־סרײַפע.

ערנסט טאָרגלער, פאָרזיצער פון דער קאָמוניס־טישער פראקציע אין רייכסטאַג

די נאציאָנאל־סאָציאליסטן באשולדיקן אים אין אונטערצינדן דעם רייכסטאַג צוזאמען מיט אנדערע. מיטן באווייזן פון זיין פולשטענדיקער אומשולדיקייט האָט ער אם מאָרגן אינדערפרי נאָך דער רייכסטאג־שׂריפה זיך געמאָלדן אין בערלינער פּאָליציי־פּרעזידיום, כדי צו דערקלערן א פּראָטעסט קעגן אָט דער ביזוויליקער באשולדיקונג. מע האָט אים ארעסטירט. און דער אויבער־פּראָקוראָר האָט דערוועקט קעגן אים א באשולדיקונג אין אונטערצינדן דעם רייכסטאַג.

אינ אָרגאניזירטע האריגעס פונ א ווינקל. און אנ אויסלענדישער זשורנאליסט? צי גייט ניט דורכ יעדער טעלעפאָנ־געשפרעכ זײַנער, יעדע טעלעגראמע זײַנע אונטער דער שטרענגסטער צענזור? צי שפירט מענ דענ ניט נאָכ נאָכ יעדנ טראָט זײַנעמ? צי דראָעט אימ ניט טאָגטעגלעכ ארויסגעשיקט צו ווערנ?

ווענ די צו הויכע, שרעקלעכע געשרייענ פונ די געפײַניקטע רײַסנ זיכ ארויס פונ די קעלערנ פונ די שטורמאָויקעס־קאזארמעס אונ דערגרייכנ ביז די אויערנ פונ דער באפעלקערונג, ווענ א פרוי פונ א וואָסער־ניט־איז מאר־טירער ברעכט פלוצעמ אויס מיט א ביטער געשריי עפנטלעכ אפנ גאס, ווענ די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע אכזאָריעס פאלט צופעליק ארײַנ אינ שוי־פעלד פונ הונדערטער מענטשנ, דעמלט אײַלט מענ זיכ אינ דעמ היטלערישנ דײַטשלאנד צו דערקלערנ: „דאָס איז דאָכ נאָר אנ אויסנאמ־פאל".

אָבער דער מיניסטער גערינג האָט אָפיציעל דערקלערט: „אז מע האקט דעמ וואלד — פאלנ שפענער" (עסענ, 10־טער מארט 1933 יאָר), אונ די מאסנ־פארזאמלונג האָט מיט אנציקונג אופגענומענ אָט די דאָזיקע דערקלערונג.

וועגנ אָט דער מיניסטערישער דערקלערונג דארפנ מיר זאָגנ:

„די פארוואנדלונג אינ שפענער" איז שוינ לאנג אָרגאניזירט; די מיטלאל־טערלעכע מעטאָדנ, וואָס ווערנ איצט אָנגעווענדט דורכ די נאציאָנאל־סאָציא־ליסטנ, זײַנענ שוינ פונ לאנג אָנ פראָפאגאנדירט אונ באארבעט געוואָרנ פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישע־ אָנפירונג.

די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע פירער האָבנ אפדאָסנײַ אופגעלעבט די מיטלאלטערישע פאָנראָמענ, די לינטש־געריכטנ, lettres de cachet מיט זייערע העפקער־ארעסטנ, שײַטערהויפנס, שפיצרוטנס אונ פײַניקונגענ פונ דעמ ערשטנ, צווייטנ אונ דריטנ ראנג. די מיטלאלטערלעכע מעטאָדנ זײַנענ אָנגעווענדט געוואָרנ עפנטלעכ אפ וויפל זיי האָבנ געקאָנט האָבנ א פראָפאגאנדיסטישע ווירקונג. אָבער די פײַניקונג איז פארבליבנ בעסאָד. אָט די דאָזיקע פײַניקונג האָט מענ די דרייסטקײַט אָנצווענדנ נאָר אונטערנ צודעק פונ דער נאכט־פינצ־טערניש. ביזנ הײַנטיקנ טאָג וייסנ וועגנ איר ניט מיליאָנענ דײַטשנ. אונדזער בוכ עפנט זיי די אויגנ.

נאכט־טעראָר

די צעיושעטקײַט פונ געהיימענ טעראָר הערשט פונ 27־טנ אָנ פעווראל פונ דעמ לויפנדיקנ יאָר. „מע רעכנט זיכ אָפ". ארעסטנ ווערנ געפירט סיסטעמאטיש, מע פײַניקט מיטאקיזונ, מיט א רעכענונג. דער מיניסטער גערינג פרווט זיכ פאר־לויפנ דעמ וועג אונ ארײַנווארפנ א צווייפל וועגנ די פײַניקונגענ, וואָס זײַנענ מיט קיינ זאכ ניט בארעכטיקט, אונ ווײַזט אָנ, ווי ווײַט מע קאָנ נאָכ גיינ: „ביז־וואנענ איכ האָב ניט געזענ קיינ קאָמוניסטנ, שפאצירנדיק מיט אָפגעשניטענע אויערנ אונ נעזער, איז קיינ גרונט ניטאָ צו באומרויקנ זיכ".

אָט צו וואָס פאר א גרענעצנ מע קאָנ דערגיינ. עס עקזיסטירט ניט קיינ שומ היסכײַוועס אופמערקזאמ זיכ צוצוקוקנ צו די קאָרבאָנעס אָדער קאָנטראָלירנ פינקטלעכ די מעסירעס. די שטורעמ־אָטריאדנ, וועלכע האָבנ אזוינע ניט־צווײדײַטיקע אָנווײַזונגענ פונ זייער פאָליצײַ־הויפט, פילנ אויס בא די

אַרעסטן די צאַוואָע פֿון פֿראַנצויזישן קאַרדינאַל, וועלכער האָט אין אַן אַנאַלאָגישן פֿאַל (אין דער צײַט פֿון דער באַרטאָלאָמײ־נאַכט, וואָס איז איצט געוואָרן אַ מוסטער) דערקלערט:

„דערהאַרגעט זיי אַלעמען, און גאָט, דער האַר, וועט שוין אָפּקלײַבן די פֿרומע קריסטן".

טאָגטעגלעך קומען צו אונדז קאָרבאָנעס פֿון די נאַכט־פּײַניקונגען און באַווײַזן זייערע נאָך ניט פֿאַרהיילטע וווּנדן, זיי דערציילן וועגן מאַטערנישן, וואָס איז זיי אויסגעקומען בײַצושטיין, זיי דערציילן עס מיט אַ באַזונדער גרויל פֿון פֿאַרפּײַניקטע מענטשן, וואָס האָבן ניט נאָר צעבלוטיקטע קערפּערס, נאָר אין זייערע הערצער איז אָנגעצונדן צו די פּײַניקער אַ פֿלאַם־פֿײַער פֿון האַס, וואָס וועט קיינמאָל ניט פֿאַרלאָשן ווערן.

מיר פּובליקירן דאָ די פּראָטאָקאָלן און די באַריכטן, וועלכע מיר האָבן דורכגעקאָנטראָלירט מיט דער גאַנצער גענויקייט און גרינטלעכקייט.

די פּײַניקונג-קאַמערן

פֿאַר אונדז ליגט אַ באַריכט, ווו עס איז געבראַכט די פּינקטלעכע צאָל קלעפּ פֿאַר פֿאַרשיידענע „פֿאַרברעכן". פֿאַר אָנגעהערן צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי ווערט מען באַשטראָפֿט מיט דרײַסיק קלעפּ, מיט אַ גומענעם פֿלעקל אין־בערן הוילן לײַב, פֿאַר געהערן צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי קומט פֿערציק קלעפּ. דאָס איז אַן אַלגעמיינער קלאַל. אויב דער באַשטראָפֿטער פֿילט אויס פּאָליטישע אָדער פּראָפֿאַריינישע פֿונקציעס, ווערט די שטראָף פֿאַרגרעסערט. די באַשטראָפֿונג הענגט אָפּ אויך דערפֿון, וויאַזוי עס האַלט זיך דער אַרעסטירטער".

אַן אַרבעטער־טוער בערנשטיין פֿון בערלין־נידערשענעווייד איז אַרופֿגעוואָרפֿן געוואָרן אַף דער „קאָבילע" אין אַ קאַזאַרמע פֿון די שטורמאָוויקעס און איז באַשטראָפֿט געוואָרן מיט פֿופֿציק שטעקן־קלעפּ, ווי אַ קאָמוניסט; נאָך דעם האָט מען אים צוגעגעבן פֿופֿציק שטעקן־קלעפּ, דערפֿאַר, וואָס ער איז נאָך דערצו אַ ייִד".

עס עקזיסטירן אַף אַזאַ אויפֿן אייניקע שטופֿעס פֿון פּײַניקונגען; די פּראָטאָקאָלן באַשטעטיקן עס. מיר וועלן נאָכגיין נאָך די אַרעסטירטע, נאָך זייער טרויעריקן וועג.

די פּײַניקונגען הייבן זיך אָן פֿון דעם מאָמענט, ווען דער קאָרבן ווערט צוגענומען פֿון זײַן וווינונג. דער, ווער עס עפֿנט די טיר, שטויסט זיך אָן אַף אויסגעשטרעקטע רעוואָלווערן; די מיטגלידער פֿון דער פֿאַמיליע דראָעט מען, די מעבל צעברעכט מען, די ביבליאָטעקן צעטאָפּטשעט מען אָדער מע וואַרפֿט אַרויס אַפֿן גאַס. פֿאַר שרײַבער אין די אויגן פֿאַרניכטעט מען מאַנוסקריפּטן, די מי פֿון פֿיל כאַדאָשים. בײַ אַרבעטער נעמט מען אָפּ דעם לעצטן באַקומענעם אַרבעטלוין. דאָס אַלץ קומט פֿאָר פֿאַר די אויגן פֿון דער פֿאַמיליע. דערשראָקן קוקן די קינדער, וויאַזוי די אומבאַקאַנטע יונגעלײַט פּאַטשן זייער פֿאָטער איבערן פּנים, און וויאַזוי ער שטייט אַ שוצלאָזער; אַלעמען באַאומרויִקט די שרעקלעכע זאָרג, מיט וואָס וועט זיך דאָס ענדיקן. די פֿרוי זעט די גראָבע פּנעמער פֿון די יונגען, וואָס זײַנען געקומען אַרעסטירן איר מאַן. זי הייבט אָן

צו פאַרשטיין, וואָס עס שטייט פאָר. זי וויל זיך דערוויסן עטוואָס מער. זי ווענדט זיך מיט א פראגע, וואוהין שיקט מען אוועק איר מאַן, נאָר מע לאַכט און מע איזדיעקעוועט זיך איבער איר. דעם אַרעסטירטן שטויסט מען אַרויס פון דירע און מע טרייַבט אים אַראָפּ פון די טרעפּ אפן גאַס צום אווטאָמאָביל. (אַלע האַקכאָשעס, אַז אזוינע מייַסים זייַנען געטאָן געוואָרן אָן א פאַראָרדענונג, קאָנען מיר אָפּלייקענען דערמיט, וואָס אין אַלע אונדזערע באַריכטן פיגורירט אזא אווטאָמאָביל; אין פאַרלויף פון א ריי כאַדאָשים האָבן אַלע אָטריאַדן פון די שטורמאַוויקעס געהאַט אין זייער רעשוס אווטאָמאָבילן, לויט דעם באַפעל פון דער העכסטער אָנפירונג; די צעטלען פון יענע, וואָס דאַרפן אַרעסטירט ווערן, זייַנען פאַנאַנדערגעטיילט געוואָרן, די פאַרגעבונג איז געווען א גרויסע און האָט געפאָדערט, אַז מע זאָל זיך איילן).

אזויווי מע האָט געשטרעבט אויסערלעך צו ווירקן, ווי ווייַט מעגלעך, לעגאַל און מע האָט מוירע געהאַט פאַר דער עפנטלעכער קריטיק, האָט מען די אַרעסטן איבערגעטראָגן אף אזא צייַט, ווען דער אייַנוווינער איז געשלאָפן. אויב די קוואַרטיראַנטן פונעם הויז פלעגן זיך אופכאַפּן פונעם שלאָף, פלעגט מען זיך פּרווון פאַרשטעלן און פאַרמאַסקירן די אָפּעראַציע אזוי, גלייַך ווי עס וואָלט פאַרגעקומען עפּעס נאַרמאַלעס. איינער פון די באַריכטן טיילט מיט, אַז בייַם איינעם אַן אַרעסט האָט מען דעם אַרעכטירטן אָנגעהויבן צו שלאָגן שוין אף די טרעפּ. באַלד האָט אָבער דער אַרעסטירטער דערהערט א קאָמאַנדע פון דעם אָנפירער פון אָטריאַד: „אופמערקזאַמקייַט. ניט שלאָגן". די קלעפּ הערן אופ, דער אַרעסטירטער זעט, אַז אינעם הויז קענגיבער האָבן זיך מענטשן אופגעכאַפּט פון שלאָף. באַלד ווי עס האָבן זיך באַוויזן מענטשן, האָט זיך דער שטורעם־אָטריאַד „דיסציפּלינירט".

אָט די דאָזיקע פאָרזיכטיקייַט האָבן זיי געקאָנט ברעכן אין זייערע קעלערס. פון דעם מאָמענט, ווען דער אַרעסטירטער פאַלט אַרייַן אין א קאַזאַרמע פון א שטורעם־אָטריאַד, ווערט ער אַבסאָליוט אויסערן געזעץ, אזוי ווי עס האָבן שוין לאַנג צוגעזאָגט די פירער פון די שטורעם־אָטריאַדן. דער אַרעסטירטער באַווייַזט נאָך ניט צו פאַרשטיין, אף וויפל ער איז איצט רעכטלאָז, ווי די גומענע פלעקלעך טרייַבן אים שוין אין דער הייך אף די טרעפּ פון דעם פּייַניקונג־הויז. פאַר א קאָמפּער איז שטענדיק א שאַנדע צו זייַן געצוווּנגען אַנט־לויפן פון א געפאַר, אָבער נאָך מער טיף איז די באַליידיקונג, ווען דו פאַלסט אַרייַן א הילפלאָזער אין די הענט פון פייַנט, ווען די קלעפּ פון די גומענע פלאָקנס טרייַבן דיר פון ווינקל צו ווינקל און דו ווייסט, אַז יעטווידער פּרווו פון זעלבשוץ וועט באַלד ברענגען דעם טויט.

יעדע מינוט ברענגט אין פּייַניקונג־הויז נייַע, טיפע וווּנדן. אף יעדער שריט קומט אויס צו באַמערקן, אַז עס איז אפילו קיין איינער ניטאָ, וועלכער זאָל אַרויסווייַזן כאָטש דעם קלענסטן מיטגעפיל צו דער הילפלאָזיקייַט פון דעם קאָרבן. דעם אַרעסטירטן שלאָגט און טאָפּטשעט מיט די פיס יעדער איינער, ווער עס באַגעגנט אים נאָר אף די טרעפּ און אין די קאָרידאָרן. פאַכדאָנים זייַנען געוואָרן טאַליאָנים. ריטערישקייַט איז זיי ניט באַקאַנט. פון טאָג צו טאָג שטייען זיי בא די צימערן, וווּ עס גייען די פּייַניקונגען פון ערשטן ראַנג און וואַרטן אף נייַע פאַרטיעס. די אַרעסטירטע גייען דורך זייער סטרוי, עס

סווישטשען די קאנטשיקעס, מע שלאָגט מיט די שטיוול אינ הינטנ, די גומענע
פלעקלעכ דערלאנגענ טעמפע קלעפ איבערנ קאָפ.
נאָכ דעמ עפּנט זיכ די טיר צו דעמ שעפ פונ די שטורמאָוויקעס. עס הייבט
זיכ אָנ דער „פארהער".

פאר דעמ געהיימענ פאשיסטישנ געריכט

באמ טיש זיצט דער פאשיסטישער ריכטער. דרייַ שטערנדלעכ אפנ אבשלאַג
פונ שטורעמ-אוניפאָרמ האָבנ אימ געגעבנ די ריכטער־מאכט איבער אלע ארעס-
טירטע. אינ טיש זייַנען ארייַנגעשטעקט בלישטשענדיקע קינזשאלנ, באגנעטנ
אונ העק; לינקס אָדער רעכטס ציטערט אָפטמאָל א פלאמ פונ ליכט. דעמ ארעס־
טירטנ שטויסט מענ צו. צומ טיש, הארט צו אימ גייענ צו שטורמאָוויקעס. ער
פילט זיי ארומ זיכ, זיי באגלייטנ זייַנע ענטפערס מיט קלעפ. אויב ער דעווייַזט
זייַנ אומשולדיקייַט, שלאָגנ זיי אימ פונ הינטנ. יעדע פארטיידיקונג ווערט אנ
אומזינ, עס גייט ניט קיינ רייד וועגנ עמעס. דער געריכט איז נאָר א קאָמעדיע,
אנ אויסרייד פאר נייַע פייַניקונגענ.

דער ארעסטירטער דערוויסט זיכ פלוצלינג די קוועלנ פונ דער מעסירע, צו־
ליב וועלכער ער איז ארייַנגעפאלנ אהער. ער האָפט אָפצולייקענענ די באשול-
דיקונג, מיט אנ אופגערעגטנ טאָנ דערציילט ער פאקטנ, אָבער די גומענע פלעק־
לעכ פאלנ אפ אימ ארופ מיט א סווישטשערייַ. „רײדנ דארפסטו נאָר דעמלט, ווענ
מע פרעגט בא דיר". מע פאָדערט אדרעסנ. מע דארפ נייַע קארבאָנעס. מע רעכנט
אויס, אז מע וועט האָבנ פאָליטישנ דערפאָלג, אויב מע וועט קאָנענ זאָגנ,
אז די פירער פונ דער ארבעטער־באוועגונג פאראטנ איינער דעמ צווייטנ.
אָבער מע שטויסט זיכ אָנ אפ איבערגעגעבנקייַט. כאוויירימ גיבנ קיינעמ ניט
ארויס. אונ די צעצאָרנטע סאדיסטנ נעמענ זיכ ווידער פארנ מיימעסנ. דאָס,
וואָס טויזנטער ארבעטער האָבנ זיכ ניט א וואקל געטאָנ אפילע אונטער די פלאָקנס
פונ די שטורמאָוויקעס, איז א רומפול זייַטל אינ דער געשיכטע פונ דער דייַ־
טשישער ארבעטער־באוועגונג. די גאנצע אכזאָריעס האָט קיינ נוצנ ניט געבראכט;
די כאוויירימ האָבנ בעסער אייַנגעפונענ אומצוקומענ, איידער ארויסצוגעבנ נייַע
קאָרבאָנעס די טאליאָנימ. די פאשיסטישע געריכטנ אינ 1933 יאָר האָבנ פיזיש
געקאָנט פארפייַניקנ רעוואָליוציאָנערנ, פארוואנדלענ זיי אפנ גאנצנ לעבנ אינ
קאליקעס, אָבער זיי זייַנענ ניט געווענ בעקויעכ צו צעברעכנ זייער מוט. זיי
האָבנ געקאָנט מאטערנ א מענטשנ, צעמיימעסנ אימ בינז טויט, זיי האָבנ געקאָנט
דערפירנ צו זעלבסטמאָרד צענדליקער ארעסטירטע, אָבער זייער גוואלדיקער אפא־
ראט האָט זיכ ניט געקאָנט דערשלאָגנ אפילע קיינ קליינע צאָל פאראטנ. אָט די
דאָזיקע העלדישקייַט ווערט אפנ בעסטנ אויפנ דערוויזנ דורכ די ווייַטערדיקע
מאָסמיטלענ פונ די שטורמאָוויקעס: זיי זייַנענ געווענ געצווונגענ צו דערפינדנ
א צווייטנ ראנג פונ פייַניקונגענ.

דער קעלער פונ די האריגעס

ערעוו דעמ פארהער ברענגט מענ די ארעסטירטע אינ א קעלער. די אומ־
גליקלעכע האלטנ זיכ שוינ ניט אפ די פיס, עס איז שרעקלעכ שווער צו

פילנ זיכ אבסאָליוט אייַנזאמ, ארומגערינגלט בלויז מיט טאליאָנימ. עס איז שרעקלעכ פאר דעמ באוווסטזייַנ, אז אָט די דאָזיקע פייַניקונג־געבייַדע געפינט זיכ אינ א הייַנטצייַטיקער גרויסער שטאָט, ווו מיליאָנער מענטשנ שלאָפנ רויִק אפ זייערע געלעגערס אונ טראכטנ ניט וועגנ אָט די דאָזיקע שענדלעכע אקטנ, וואָס ווערנ אָנגעווענדט נאכט אינ נאכט לויט דער פאראָרדענונג פונ דער רעגירונג. עס דוכט זיכ, אז ס'זייַנענ ווידער פונ קייווער אופגעשטאנענ די צייַטנ פונ פרידריכ דעמ פרייסישנ. די ארעסטירטע זעענ די „קאָבילנ", וואָס שטייט שוינ וואָכנלאנג אָנגעגרייט אינ דער האלב־פינצטערקייַט פונ קעלער. די לופט פונ קעלער איז דורכגעזאפט מיט א רייעכ פונ בלוט אונ קאלטנ שווייס. אונ אָט הייבט אלצ אויסצוזעענ ווי עפעס א מינ האלוצינאציע. דאָס אלצ קומט פאָר אינ יענע טעג, ווענ היטלער האלט זייַנ ערשטע קאנצלער־רעדע פארנ רייכסטאג אינ דער גארניזאָנ־קירכע אינ פאָטסדאמ בא פרידריכס קייווער. ארומ קלינגענ די גלעקער פונ די קירכעס, הונדערטער טו זנ ער מענטשנ שטייענ אפ די גאסנ, ריידנ וועגנ דער אופוואכונג פונ דער נאציע, וועגנ איר ווידערגעבורט. דער ארעסטירטער האָט נאָכ די דאָזיקע פראזעס געהערט אונ דאָ, בא דער „קאָבילע", לעבט ער איבער אָט דעמ דאָזיקנ אומענטשלעכנ, אומגעהייער שרעקלעכנ ליגנ. דער מעלוכע־אקט אינ פאָטסדאמ ווערט סימבאָליש; דאָרטנ בא דעמ קייווער פונ דעמ קיניג האלט דער „פירער" א רעדע פאר די גענעראלנ אונ פאר די אייניקלעכ פונ די האָהענצאָלערנ, דאָ שלאָגט די שטורעמ־גווארדיע אונ פייַניקט די שוצלאָזע ארבעטער אינ די קעלער־טורמעס, פונוואנענ עס דערגייט ניט אפנ גאס קיינ איינ קלאנג. אָבער דער סימבאָלישער אונטערשייד באשטייט אינ דעמ, וואָס איצט — אינ 1933 יאָר — האָט די דייַטשישע שטאָל־אינדוסטריע אלייַנ צוגעשטעלט געווער פאר אירע אָפריטשניקעס. דעמ ארעסטירטנ ווארפט מענ אפ דער „קאָבילע", די שטאָלענע שפיצרוטנס לאָזנ זיכ אראָפ איבער זייַנ רוקנ.

אופגערעגט ביז דער העכסטער מאדרייגע, ברענענדיק מיטנ גאנצנ קערפער, שטרעבט דער ארעסטירטער צו געבנ א ווידערשטאנד. זייַנ קאָפ וויקלט מענ ארומ מיט א קויטיקער שמאטע, ער גריזעט מיט די ציינער די שמאטע. ער פילט עפעס א פארגרינגערונג, ווענ דאָס בלוט פונ די וווּנדנ נעמט פלייצנ איבער די קליידער, נאָר נייַע קלעפ צערייַסנ שוינ אפ שטיקער דעמ לעבעדיקנ קערפער.

די טאליאָנימ שלאָגנ זאלבעפערט, אפ דעמ אופגעדרייטנ קערפער קלעקט קוימ אָרט פאר אָנ א צאָל נייַע קלעפ! ענדלעכ ווערנ זיי אייַנגעמידט. די קרעכצנ פונ די צעשלאָגענע קלינגענ אינ זייערע אויערנ ווי מוזיק. לאכנדיק באקוקנ זיי אימ אונ איזדיעקעווענ זיכ איבער אימ. דערנאָכ פארטרייַבנ זיי דעמ קאָרבנ אינ שכיינעסדיקנ קעלער, ווו ער איז שוינ ענדלעכ ניט אייַנזאמ. ארומ די ווינקלענ זיצנ אפ די ציפקעס זייַנע אומגליקלעכע כאוויירימ; אפ שטרוי, אפ זעקלעכ, אינ וועלכע מע האָט געהאלטנ קארטאָפל. קאָרטשענ זיכ די שווער־פארוווּנדעטע, אייניקע האלטנ ניט אויס אונ וויינענ. מיט א ווילדנ אומזינ איז אָנגעפילט די לופט. פונ שכיינעסדיקנ צימער דערטראָגנ זיכ געשרייענ פונ נייַ־אָנגעקומענע קאָרבאָנעס.

עמעסע האלב-מענטשן

די טאליאָנים איילן זיך ניט... ניט געקוקט אַז דער איינגעמידקייט זייערע, קוויקן זיי זיך א געוויסע צייט מיט פסיכישע פּייניקונגען. זיי סטארען זיך צוצוטראכטן עפּעס א וואָסער-ניט־איז דערנידעריקנדיקן טאט: דער נייער ארעסטירטער דארף זיך אליינ אויסטאָן.

זיי כאזוערן איבער די סאדיסטישע מעטאָדן פון זייערע צעיושעטע לערער.

פאר אונדז איז א פּאָטער פון א פאמיליע — אן ארבעטער, אן אָרגאניזאטער פון א קיך פאר ארבעטלאָזע; ער דערציילט — זיין שטימע ציטערט באם דערמאָנען זיך, — ווי אינ קעלער פון די שטורמאָוויקעס האָט ער זיך געדארפט אויסבייגן און אונטערשטעלן א הוילן הינטן אונטער די פינקטלעך-אויסגערעכנטע שמיץ פון די שטורמאָוויקעס. די שטורמאָוויקעס האָבן אים געלאָזן שטיין א היפשע צייט אינ אזא מין לאגע, קלייבנדיק נאכעס פונעם דאָזיקן בילד. און ערשט נאָך דעם האָבן זיי אים גענומען שלאָגן.

די ארעסטירטע פון דעם שביינעסדיקן צימער זעען אלץ, ווייל די טירן זיינען אָפענע. דער נייער ארעסטירטער שפּרינגט אויף בא דעם ערשטן שמיץ פון דעם שטאָלענעם רוט, אָבער מען צווינגט אים אָנצונעמען זיין פריערדיקע דערנידעריקנדיקע לאגע. זיין אויפשפּרינגען ווערט באשטראָפט, די פּראָצעדור ווערט דורכגעפירט שטרענגער; הויך אפן קאָל דארף ער איצט ציילן די קלעפּ, וואָס עס גיבן אים די שטורמאָוויקעס. דאָס ציילן ווערט אומדייטלעך, צוליב די ווייטעקן גיסט זיך עס צונויף מיט די וויי־געשרייען; די קלעפּ זיינען שטארקע, די הויט ווערט צעפּלאצט פון דעם פינפטן שמיץ, די שטורמאָוויקעס האָבן דערווייל שוין באוויזן אָפּצורוען.

די צווייטע שטופע גייט שוין איבער אינ דער דריטער — צו פסיכישע פּייניקונגען. דאָס האָבן דערפונדן די שעפן פון די אָטריאדן. דער פרימיטיווער דאָרשט נאָך נעקאָמע, וועלכער אנטפּלעקט זיך בא די דורכשניטלעכע שטורמאָוויקעס אינ פּאָשעטע פּאָרמען, באקומט א סאדיסטישע פארקריפּלונג בא די שעפן. אינ דער צוקונפט וועט מען קאָנען פעסטשטעלן, וואָס פאר א ראָליע עס האָט דערביי געשפּילט די פארקריפּלטע סעקסועלקייט בא פיל אָנפירער פון די שטורעמאָטריאדן. דער אָנטייל פון האָמאָסעקסואליסט גראף העלדאָרף, דעם איצטיקן פּאָליציי־פּרעזידענט פון פּאָטסדאם, אינ א סאך פּייניקונגען — איז א גענוגנדיקער גרונט כוישעד צו זיין, אז פיל אומגליקלעכע זיינען געוואָרן קאָרבאָנעס פון דער דעמאָראליזאציע פון די שטורמאָוויקעס־אָנפירער.

בין איצטער האָט מען נאָך מוירע געהאט פאר דער עפנטלעכקייט. א דאָקומענט פון בערלינ־קעפּעניק טיילט מיט וועגן די פּאָראָנדקעס אינ די געביידעס פון די שטורמאָוויקעס אינ קעפּעניק:

„אינ דעמוטס בירשענק האָט אינ די דאָזיקע פּייניקונגען גענומען א באזונדער אָנטייל דעם באלעבאָס זון, אויסער אים האָט זיך אינ דעם באטייליקט דער שטענדיקער אָנפירער פון די אָפּעראציעס דער שעף פון די שטורמאָוויקעס שארזיך הערבערט פון קעפּעניק. די ערשטע צייט פלעגט דעם באלעבאָס זון אוועקלאָזן דעם מאָטאָר פון זיין מאָטאָציקל, קעדיי צו פארטויבן די וויי־געשרייען. איצט ווילקלט מען די פענעמער פון די קאָרבאָנעס

אייַך אין שמאטעס. די שכיינים האָבן זיך ניט איין מאָל געווענדט צו דער פּאָליציי. די אייַנוווינער פון הויז האָבן איבערגעטראָגן זייערע שלאָף-צימערס אין אנדערע כאַדאָרים, וועלכע גייען ניט ארויס צום הויף, קעדיי ניט הערן די ווײ-געשרייען. אין די פענצטער, וואָס קומען ארויס צום הויף, האָט מען זיך ניט געקאָנט באַוויַיזן. אפן הויף שטייט שטענדיק א באוואָפנטער שטורמאָוויק. אונדזער לעבן געפינט זיך אויך אין געפאר, באזונדערס, ווען מע האָט זיך דערוווּסט וועגן דעם, וואָס מיר טראכטן וועגן דער דאָזיקער אימפעריע".

די סאדיסטן זייַנען דערפינדעריש

דער ארעסטירטער ווערט צעמיימעסט, ביז ער פארלירט קימאט דעם באוווּסטזייַן, און מע ווארפט אים אראָפּ פון דער „קאָבילע". די פענעמער פון די שטורמאָוויקעס ווערן שטרענג, דער שעף פון אָטריאד גייט צו נעענטער און דערקלערט דעם קאָרבן, וואָס איז צעבלוטיקט און שטייט קוים-קוים אף די פיס, פּאָלגנדיקעס: „איצטער וועלן מיר דיך שיסן". דעם ארעסטירטן, וועלכער הייבט אָן קומען צום באוווּסטזייַן, פירט מען צום ווענטל, מע קערט אים אום מיטן פּאָנעם צו דער וואנט פונעם קעלער; עס הערשט א כוליטע שטילקייט, ער הערט היינטער זיך די מאניפּוליאציעס פון די טאליאָנים, די שוואכע קלאנגען פון די רעוואָלווער-צינגלעך. נאָר קיין שאָס גיט מען ניט. מע דערווייַל ניט. דער ארעסטירטער שטייט א געליימטער בא דער וואנט, ער דערמאָנט זיך אף זייַן פאמיליע, אף זייַנע כאווײרים; צי דארף ער פאראטן יענע, וועלכע ער קען ניט. צי איז פאראן א רעטונג? דער צעפאסעוועטער רוקן ברענט. די קליידער רייַבן די צעריסענע הויט פון ווייטעק ווערט אים ניט גוט ביז צום כאלעשן. דער זיכערער טויט הינטער די פּלייצעס מאכט אים שוידערלעכ מוטיק. ער שטייט א פארגליווערטער. מע שיסט אויס. ער הערט, ווי דער שאָס לויפט דורכ פארבייַ, דער שאָס איז פאר אים קימאט ווי אנ אויסלייזונג, אָבער ער פילט, אז די קוילן האָבן אים ניט אָנגערירט. מע דארף ניט מיינען, אז די טאליאָנים האָבן ניט געוואָלט טרעפן אין אים. ער שטייט, ווי מע האָט באפוילן: מיט אויסגעקרימטע פיס ווי א דוהע. איצט פילט ער, אז זיי האָבן געשאָסן צווישן די פיס, דער טויט-שאָס קומט אָבער ניט. און פּלוצעם פאלט ער ווי אנ אונטערגעשניטענער אף דער ערד. אין דעם פארנעפּלטן באוווּסטזייַן הערט ער א געלעכטער פון שטורמאָוויקעס. גלייבט! צווייפלט ניט אין דער דאָזיקער אומענטשלעכקייט! הונדערטער מיטיילונגען באשטעטיקן די דאָזיקע פאקטן. פון די פיל מיטיילונגען ברענגען מיר איינע:

„איך וווין אין הויז נום. 50 אף דער יידישער גאס אין בערלין צ., וו עס געפינט זיך דער שטורעם-אָטריאד. דעם 12 מארט זייַנען פאָרגעזעצט געוואָרן די ארעסטן, וועגן וועלכע איך האָב געשריבן אין מיין לעצטער מיטיילונג. ארום 21 אזייגער באלד נאָך דעם, ווי עס איז אהין געבראכט געוואָרן א נייַער ארעסטירטער, האָבן דורכן אָפענעם פענצטער פון דער קאנצעליאריע די שכיינעסדיקע איינוווינער דערהערט א שאָס. איך האָב זיך ניט געקאָנט איינהאלטן און געגומען באאָבאכטן: באם פענצטער איז

אוועקגעשטעלט געוואָרנ עפּעס א מענטש, מיסטאָמע אנ ארעסטירטער, אינ אנ אײַנגעבויגענער פּאָזע; באלד האָבנ זיכ געלאָזט הערנ שיסערײַענ, די קוילנ האָבנ אפּאָנעמ דאָכ ניט געטראָפנ דעמ ארעסטירטנ. דאָס איז, ווײַזט אויס, געטאָנ געוואָרנ מיט אקיוונ. דאָכ האָט מענ געקאָנט זענ, ווי דער ארעסטירטער איז געפאלנ אונ ווי אייניקע שטורמאָוויקעס האָבנ זיכ מיט געלעכטער אײַנגעבויגנ איבער אימ. מיט א באפעלערישנ טאָנ האָט עמעצער אייניקע מאָל געקאָמאנדעוועט: „אופשטיינ! אהיימ!“ דער ארעסטירטער האָט דאכט זיכ ניט געהערט די איזדעקעס פונ דער קאָמאנדע. פונ שרעק האָט ער דעמ געהער פארלאָרנ. עס איז קיינ װוּנדער ניט, װענ דו הערסט, אז מענטשנ גייענ אראָפּ פונ זינענ“.

הונדערטער ארעסטירטע האָבנ עס איבערגעטראָגנ אפּ זיכ. מע האָט זיי ארויסגעשלעפּט פונ די אינקוויזיציע-קאמערעס אונ ארויסגעװאָרפנ „אינ וואַרט-צימער“ צו די כאוויירימ. אינ דער לעצטער סעקונדע, איידער זיי זײַנענ געפאלנ אפּ זייערע זעקלעכ אינ פולשטענדיקער אָנמאכט, האָט מענ זיי צוגעזאָגט, אז שיסנ וועט מענ זיי מאָרגנ. דער ווייטעק האָט זיי געמאכט גלײַכגילטיק צו אזוינע דראָונגענ. זיי האָבנ זיכ דערמאָנט אפּ דעמ, ערשט ווענ זיי זײַנענ געקומענ צו זיכ. קיינער האָט קיינ גרונט ניט געהאט צו צווייפלענ דערינ, אז די דראָונגענ וועלנ אויסגעפילט ווערנ. אָט אזוי זײַנענ זיי געזעסנ צווישנ קרעכצנדיקע פרײַנט אונ האָבנ געװארט אפּ זייער לעצטער שאָ. די נאציאָנאלע רעוואָליוציע האָט פאר זיי בעגרייט „די נאכט פאר דער קעפּונג“. יעדע מינוט האָט זיכ אויסגעוויזנ ווי אנ אייביקײַט אונ האָט זייער שנעל דערנעענטערט דעמ סאָפ. דער פרימאָרגנ, וואָס איז ארײַנגעדרונגענ אינ דעמ פינצטערנ קעלער, האָט אָנגעזאָגט, אז אָט שלאָגט שוינ די לעצטע שאָ. דער וועכטער, וואָס האָט באדערנאכט געשריענ, האָט איראָניש געצויגנ א ניגנדל, אָנשפּארנדיק זיכ אפּ דעמ אושאק פונ דער טיר. ער האָט געזונגענ דאָס ליד: „מאָרגנשטערנ, מאָרגנשטערנ, לײַכט מיר אינ דער שאָ פונ פריִקנ טויט“ (די דאָזיקע דעטאל איז פאראנ אינ איינער א מיטיילונג פונ העדעמאנשטראסע). איבערנ סופיט האָבנ אָפּגעהילכט שווערע זעלנערישע טריט. די נאכט ציט זיכ נאָכ אלץ...

מיר לייענענ שטענדיק אינ די פּראָטאָקאָלנ, אז נאָכ אָט די דאָזיקע דראָונגענ פלעגנ די ארעסטירטע בלײַבנ פיר טעג אינ א שרעקלעכנ צושטאנד פונ פולשטענדיקער אומבאשטימטקײַט. זיי הערנ ווי בישכיינעס הייבנ זיכ ווידער אָנ די האריגעס. די טיר צו זיי עפנט זיכ אופ, זיי זעענ די פײַניקונגענ. פונ צײַט צו צײַט רופט מענ זיי ארויס אונ מע נעמט זיי װידער אפּנ „פארהער“.

מע קוויקט זיכ מיט שמוץ

די שרעק האָט קימאט ווי פארטצעפּט די פילבארקײַט פונ די ארעסטירטע, אָבער זיי זעענ שטענדיק נײַע פײַניקונגענ. זיי ווילנ מער ניט קוקנ אהינ, אָבער דער שרעקלעכער ווײַ-געשריי צווינגט, אז זיי זאָלנ א קער טאָנ די קעפּ אינ יענער זײַט. אָט האָט מענ געבראכט א נײַעמ ארעסטירטנ. ווײַזט אויס א אינטעליגענט, מע קלאפּט אימ איבערנ קינבאק, א שטורמאָוויק הייבט אופ א פלעשל אונ גיסט אימ ריצנייל אינ דעמ כאָרכלענדיקנ האלדז. מיט אנ עקל שטיקט

זיכ דער ארעסטירטער, די שטורמאָוויקעס קייַכנ פאר געלעכטער. זיי הייבנ אָנ, דוכט זיכ, צו באגיינ זיכ „אָנשטענדיקער". זיי לייגנ פאָר דעמ ארעסטירטנ, אז ער זאָל אראָפּלאָזנ די הויזנ, זיי „בעטנ אימ" וועגנ דעמ. מיט בלאָנדזשענדיקע אויגנ שפּיליעס ער פאנאנדער זייַנ רעקל אונ דעמ פּאס, די הויזנ פּאלנ אראָפּ. דאָס מאָל ווארפּט מענ אימ ניט גלייַכ אפּ דער „קאָבילע" אונ מע לאָזט אימ שטייג אינ פּארלויפּ פונ א פערטל שעה אינ אנ אייַנגעבויגענער פּאָזע מיט א הוילנ הינטנ. די ארעסטירטע אינ דעמ שכיינעסדיקנ צימער לעבנ פונדאָסנייַ איבער אָט די זעלביקע דערנידעריקונג. די שטורמאָוויקעס מאכנ זייערע באמערקונגענ. צוליב אנ אבסאָליוט ניט פארשטענדלעכער סיבע ווארטנ זיי. ענדלעכ געמענ זיי זיכ פאר די שפּיצרוטנס. די שמיצ סוויסטשענ, פּאלנ אפּ דעמ אינטעליגענטס מאָגערנ קערפּער. ער גלייַכט זיכ אויס מיט יעדנ שמיצ, ער שרייַט, מע בייגט אימ ווידער איינ. מיטאמאָל הייבט ער אָנ צו רעווענ אונ כאפּט זיכ פארנ בויכ. די שטורמאָוויקעס זעצנ פאָר צו שלאָגנ. דער הינטנ ווערט רויט אונ אונטער די שמיצ ליידיקט זיכ דער מענטש אויס.

די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע אָנפירונג וועט אָפּלייקענענ אָט די אַלע פארברעכנס. אונדזער ארכיוו וועט אָפּלייקענענ זייער ליגנ אונ שעקער. אינ אונדזער ארכיוו זייַנענ פאראנ ניט נאָר פּראָטאָקאָלנ פונ שרייַבער אונ ארבעטער, וואָס האָבנ געהאט אויסצושטיינ אזעלכע מינע פּייַניקונגענ, נאָר אויכ א פּראָטאָקאָל פונ א זיצונג בא די בערלינער שטורמאָוויקעס, ווו דער איצטיקער מיניסטער פאר פאָלקס-בילדונג דאָקטער געבעלס האָט געלערנט אונ דערקלערט, וויאזוי ער וואָלט געטאָנ אלס מיניסטער פונ אינערנ־איניאָנימ קעגנ זשורנאליסטנ, וואָס וואָלטנ ניט אייַנגעשטימט מיט זייַנ מיינונג.

„דעמלט וואָלטנ די שוצ־אָטריאדנ געדארפט אוועקגיינ אינ די רעדאקציעס פונ די אנטשפּרעכנדיקע צייַטונגענ אונ געבנ יעדנ רעדאקטער צו ליטער ריצנייל".

די שטורמאָוויקעס טוענ, ווי מיר זעענ, בלויז אינ העסקעמ מיט די אינסטרוקציעס. דעריבער ארט זיי אבסאָליוט ניט פאר אָט די אומגליקלעכע קאָרבאָנעס.

דער „רויטער קרייצ" אינ די קעלערנ פונ די שטורמאָוויקעס

נאָכ די פּייַניקונגענ אונ הארינגעס וואלגערנ זיכ די ארעסטירטע אפּנ בריק פונ די קעלערס, אָנ הילפ, אָנ א רעפוע, אָנ א טרייסט. די קרעכצנ פונ די שווער-פארוווּנדעטע, דער געוויינ פונ די פארפּייַניקטע רויבט בא זיי אוועק דעמ שלאָפ. די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע דאָקטוירימ זייַנענ, דערייקער, נאָר בא די פּייַניקונגענ; זיי דארפנ ניט העלפנ, זיי דארפנ נאָר פעסטשטעלנ — צי איז דער ארעסטירטער אימשטאנד איבערצוטראָגנ נאָכ נייַע פּייַניקונגענ. דאָס זייַנענ עמעסע אינקוויזיציע־דאָקטוירימ, וואָס זייַנענ אונדז באקאנט פונ די אמאָליקע אינקוויזיציע־קאמערעס. די פּייַניקונגענ שטעלט מענ אָפּ נאָר דאנ, ווענ עס איז פאראנ א געפאר פארנ לעבנ.

אלע באריכטנ באשטעטיקנ, אז רעפוּעס גיט מענ נאָר דעמלט, ווענ מע האָט מוירע, אז דער קאָרבנ זאָל ניט שטארבנ. אייַנשפּריצונגענ ווערנ געמאכט נאָר

אין דער לעצטער מינוט. מע שיקט אוועק אין שפיטאָל נאָר דעמלט, ווען דער ספּעציאַליסט פאַרזיכערט, אַז מע מעג זיך ריכטן אויף טויט.

די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע סאַניטאַרן אַרבעטן אויך אויף אַזאַ אופן; מע פאַרבאַנדאַזשירט די ווונדן אַזוי, אַז מע נעמט ניט אין אַכט צי דער כוואָליע קאָן זיך אָנשטעקן מיט אַ געפערלעכער קרענק; די עמעסע שטימונג פון די דאָזיקע „הילפס־קאָמאַנדעס" האָט דערוויזן יענע אַכזאָריעס, מיט וועלכע מע פלעגט פאַרצירן די מאַרליע און אַוועקלייגן אַ פּלאַסטער אויף ווונדן. אָן כיישעק שלעפּט מען דעם שווער־פאַרווונדעטן אין די קלאָזעטן. אָפטמאָל טרעפט, אַז עמעצן פון זיי נעמט אָן אַ שווינדל, צוקוקנדיק, וויאַזוי מע באַגייט זיך דאָ מיט מענטשן. איין מאָל נאָר האָבן מיר דורכגעלייענט צווישן די פּראָטאָקאָלן, אַז דער סאַניטאַר האָט פון זיין פלעשל בראָנפן געגעבן אַ טרונק טאָן אַ צעשלאָגענעם, וואָס איז געפאַלן אין כאַלאָשעס. דאָס האָט זיך געטראָפן נאָר איין מאָל, אָבער הונדערט מאָל שטייט אָט דער פאַרגליווערטער מענטש אַבסאָליוט גלייכגילטיק פאַר אַזאַ אומגעהייערן מענטשלעכן צאַר. מע האָט אינערגעץ ניט געגעבן קיין וואַסער אפילו אויף איינצוואַשן זיך, אָפטער פון אַלץ פלעגט מען זיך נאָך איזדעקעווען.

שיקערע מערדער

די אַרעסטירטע ליגן אין שמוץ און אין איפּעש. די סאַמע שוואַכסטע טוען אויף זייערע נאַטירלעכע באַדערפעניש אונטער זיך, דער ווייטיק שוואַכט אויף די איינהאַלטונג־צענטרען. די פאַרפּעסטעטע לופט ווערט אַלץ שווערער. פאַרנאַכט טראָגט זיך פונדערווייטנס די ריטשערדיי פון די טאַליאַנים. זיי פייערן זייער „רעוואָליוציע", קוויכעס קליייבן זיי אָן מיט דער הילף פון געשאָנקענעם ביר. אין דער טיפער נאַכט קומען זיי שיקערע צו די אומגליקלעכע און מאַכן ניע „פאַרהערן".

איינער אַן אַרעסטירטער, וואָס זיין פרוי איז דרייסט נאָכגעגאַנגען נאָך אים אין דעם געגנעם פון די שטורמאָוויקעס, דערציילט וועגן אַ שפּיק, וואָס מע האָט צו אים צוגעשיקט, ווען ער איז געלעגן טויט קראַנק אויפן דיל. דער שפּיק האָט זיך געדאַרפט דערשלאָגן, אַז דער אַרעסטירטער זאָל זיך מוידע זיין. דער אַרעסטירטער האָט זיך דרייסט קעגנגעשטעלט דעם שאַנטאַזשיסט. קעדיי אָפּצוּ־פאַרטיקן זיך לייכטער מיט זיין שווערער אויפגאַבע, האָט דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער שפּיק נישקאָשעדיק אַ זשליאָקע געטאָן.

„ער האָט זיך צוגעבויגן צו מיר, פון אים האָט שטאַרק אָפּגעגעבן מיט אַלקאָהאָל.

— וואָס ווילסטו, אויסוווּרף, דו ווילסט, אַז צוליב דיר זאָל אונטערגיין דער רום פון דייטשלאַנד, שטינקער איינער! מיר וועלן באַלד מאַכן אַ סאָף פון דיר.

ער האָט אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער. איך בין געלעגן שווייגנדיק, אָן באַוועגונג.

— דער לעבן געפעלט אייך ניט, וואָס? איר ווילט נאָך פאַרשאַפן נאָך מער ליידן אייער פרוי!

ער האָט לאַנג גערעדט, נאָכדעם האָט ער פּלוצעם געענדערט זיין טאָן.

— און דאָס לעבן איז דאָך אַזוי שיין. איך האָב ליב סלאַווןֹ, אַ טײַער, אַן אָנגענעם פֿאָלק. איך בין געווען אין אוקראַינע. זאָגט, ענדלעך, אַז איר זײַט אַ שפּיאָן פֿון טשעקאַ! איך קען אויך פּיל בולגאַרן, איר מוזט ענטפֿערן ניט מיר, נאָר אַנדערע, וועלכע עס וועלן אײַך שטעלן פֿראַגן!".

דער שפּיק האַלט זיך קוים אויף די פֿיס, זײַנע רייד פֿאַרפּלאָנטערן זיך אין־גאַנצן, ער הייבט זיך אָן צו צאַפּלען, ער שלאָגט מיטן פֿוס דעם שוועך־פֿאַר־וווּנדעטן און שרײַט:

— דאָס רעדט מיט אײַך ניט עפּעס אַבי ווער, נאָר אַ באַפֿולמעכטיק־טער פֿון דער רעגירונג, אַ קאָמיסאַר פֿון מיליטער־איניאָנים.

(גענומען פֿון דעם פּראָטאָקאָל פֿון בולגאַרישן דאָקטער אַנגעלוטשעוו; דער פּראָטאָקאָל איז דעפּאָנירט באַם נאָטאַריוס אין פּאַריז 15־טן מײַ 1933 יאָר).

אָפּטמאָל, גיט דער קאָרבן גופֿא אַלקאָהאָל אַלס מאַטאָנע. מיר גיבן דאָ איבער אַ מיטיילונג פֿון איינעם אַ כאַווער, וואָס איז אַנטלאָפֿן אין אויסלאַנד. די מיטיילונג איז וועגן אַ קאַזאַרמע אויף העדערמאַנשטראַסע.

דער אַרעסטירטער האָט אינאָווענס געהערט, אַז אַ צווייטער אַרעסטיר־טער, אַ ייִד, וועלכער האָט באַ זיך געהאַט געלט, האָט זיך געפּרוווט פֿאַר־גרינגערן זײַן גורל מיט דעם, וואָס ער האָט געשענקט די טאַליאָנים אויף בראָנפֿן. אים, דעם אַרעסטירטן, האָט מען אויך צוגעזאָגט צום שיקערן. ער האָט, ווײַזט אויס, געמיינט, אַז דאָס ערגסטע איז שוין אַוועק. די אַרעס־טירטע הערן אַ גאַנצע נאַכט אַ טומל, שיקערע אויסגעשרייען. אינדערפֿרי גייט אַרײַן אין קעלער אַ שטורמאָוויק, ער דאַרף פֿאַרבײַטן דעם קאַראָול־נעם. ער איז נאָך שיקער, וויגט זיך און דערציילט מיט אַן אָפּגענומענעם צונג: „אָט האָבן מיר עס אים אײַנגעטיילט, מיר האָבן זיך אַזוי אײַנגע־שיקערט, אַז סאָפּקאָלסאָפּ האָבן מיר וואָלפֿסאָנען אָפּגעלייגט אויף קאַלט. ער האָט זיך געמעגט אויף דעם ריכטן, דער פֿאַכראָנישער כאַזער".

באַ הײַנטיקן טאָג קאָן מען ניט דורכקאָנטראָלירן, צי איז דער דאָזיקער מאָרד ווירקלעך פֿאָרגעקומען. די שוועך־פֿאַרווונדעטע און אַרעסטירטע קאָנען דערוואַרטן פֿון זייערע שיקערע טפּיסע־אויפֿזעער קאָלערליי אַקטן פֿון גוואַלדטאַט און קאָלערליי מינע פּײַניקונגען. צו די קלעפּ פֿון די גראָבע יונגען קומען נאָך צו ציניש אידזעקעס, וועלכע זײַנען ניט אומעטום גלײַך, אָפּהענגיק פֿון דער שטי־מונג פֿון דעם, וואָס קאָמאַנדעוועט מיט די שטורמאָוויקעס.

פּסיכישע פּײַניקונגען

פֿאַר די געליטענע איז ביז איצט געבליבן די לעצטע טרייסט: „מע פּלעגט נעמען" זיי אַליין, די פֿאַמיליע פּלעגט זיך געפֿינען אונטער אַ דראָונג נאָר אין פֿאַרלויף פֿון די ווייניקע מינוטן פֿון דעם אַרעסט. ביסלעכווײַז ווערט אויך פֿאַרנ־לאָרן אָט די דאָזיקע זיכערקײַט; מע דאַרף פֿאַרשטיין, אַז פֿון דעם שטורעמ־אָטריאַד זײַנען ניט באַשיצט אויך די קרוייוים. די אַרעסטירטע פֿרעגן, זיי וויל־באַקומען כאָטש אוואָסער־ניט־איז ידיעה וועגן זייער פֿאַמיליע. זיי ווייסן, אַז

פונעם טאָג פונעם ארעסט איז זייער פאמיליע געבליבן אָן ברויט. דער לעצטער אַרבעט־לוין איז בייסן ארעסט אַרײַנגעפאלן אין די הענט פון די שטורמאָוויקעס. זיי זענען זייערע קינדער וויינענדיק לעבן דער פארצווייפלטער מוטער. זיי האָבן מוירע, אז די באַזאָרגונג־אָפּטיילונגען וועלן אָפּזאָגן זייערע ווײַבער פון שטיצע (דאָס האָט טאַקע ניט איין מאָל פּאַסירט). זיי כאַזערן איבער זייער פראַגע צו די קאַראָלנע. „וועגן אײַערע פרויען,—ענטפערט מען אַזוינע מענטשן, וועלכע קאָנען נאָך אין זייער שרעקלעכער לאַגע טראַכטן וועגן זייערע נאָענטע,—וועגן אײַערע פרויען האָבן מיר זיך גוט געזאָרגט; אין נײַן כאַדאָשים אַרום קאָנט איר געפינען בא זיך אין דער היים כוואַטסקע היטלערישע יונגען". די „ערן־גוואַרדיע פון היטלערן" באַרימט זיך דערמיט, וואָס זי פאַרגוואַלטיקט פרויען. אין דעם פאַל גייט א רייד וועגן דער קאַזאַרמע פון די שטורמאָוויקעס אף פאַפּעשטראַסע אין בערלין. פון שטאַנדפּונקט פון אונדזער אויספאָרשונג איז אבסאָליוט קיין כילעק ניט, צי דער שטורמאָוויק האָט געזאָגט עמעס, אָדער ער האָט נאָר געוואָלט אַרײַנברענגען די אַרעסטירטע אין פאַרצווייפלונג.

זיי זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל"

רעוואָלוציאָנערע אַרבעטער לאָזן זיך ניט פּראָוואָצירן פון טאַליאָנים. זיי האָבן זיך ניט א וואַקל געטאָן אף קיין איין מינוט. וועגן זייער פעסטקייט קאָן מען אורטיילן לויט דער פּילאַרטיקייט פון די פיל נײַ-דערפונדענע פּײַניקונגען. די ברוינע אַטריאַדן האָבן געדאַרפט דערפינדן הונדערטער נײַע ליידן, קעדיי צו ברעכן די אויסגעהאַלטנקייט פון די אַרעסטירטע. זיי האָבן געקאָנט צעמיימעסן זיי פיזיש, דערפירן דורך וואָכנלאַנגער פּײַניקונג די שוצלאָזע מענטשן צו דערנידערונג, געקאָנט דערשיטערן זיי די נערוון, אָבער שטענדיק איז פאַר זיי געשטאַנען א נײַער מענטש, וואָס האָט זיי געצוווּנגען אָנצוווענדן נײַע פּײַניקונגען. אויב זיי האָבן געפּײַערט זייער ניצאָכן דערמיט, וואָס די קאָמוניסטן האָבן געלייענט „פאָטער אונדזערער", וואָס ייִדן האָבן זיך אַליין אָנגערופן „כאַזיירים", קאָנסטאַטירן מיר דאָ, אז די קאָרבאָנעס פלעגן געצוווּנגען ווערן דערצו דורך קלעפּ, דורכן עלעקטרישן דראָט. די שטאָלענע ריטער און די לעדערנע פּאַרטופייעס האָבן געדאַרפט געלאָזן ווערן אין גאַנג, קעדיי די שווער פאַרוווּנדעטע זאָלן אויסשרײַען „זאָל לעבן היטלער!"

מיט אָנגעצונדענע פאַפּיראָסן איז אויסגעקומען צו ברענען די הוילע פּיאַטעס, קעדיי צו דערהערן פון צעקאַליעטשעטע מײַלער דעם הימן פון האָרסט וועסעל.

אָבער ס'זײַנען געווען אַרבעטער, וואָס זײַנען געשטאַנען שווײַגנדיק פאַר זייערע פּײַניקער, ווען יענע האָבן געפּאָדערט, אז זיי זאָלן זינגען דעם „אינטערנאַציאָנאַל" (א באַריכט פון העסען פון דערציילט וועגן אָט דעם העראָישן עפּיזאָד). די אַרבעטער דערמאָנען זיך דערבײַ וועגן הונדערטער פאַרזאַמלונגען, ווו זיי האָבן אײַנײַנעם מיט די קינדער געזונגען דעם הימן פון באַפרײַונג פון גאָר דער וועלט, דעם הימן פון דער ערשטער אין דער וועלט פּראָלעטאַרישער מעלוכע, זייער הייליקן הימן. אַרומגערינגלט מיט צענדליקער טויזנטער, האָבן זיי אים נאָך געזונגען אין יאַנוואַר 1933 יאָר, גייענדיק מיט די כאַוויירים אַקסל צו אַקסל. זיי וועלן בעסער שטאַרבן אָבער זיי וועלן אים ניט זינגען פאַר די טאַליאָנים.

מע צעהאַרגעט זיי מיט גומענע פּלעקלעך. אינ קאַמערע וואַרפט מענ די גאַנצע צײַט אַרײַנ אַלץ נײַע קאָמאַנדעס און מע שלאָגט זיי. עס שפּריצט בלוט פונ מויל און פונ די שלייפנ. זייערע אויגנ ברענענ מיט אַ פיבער-פײַער, זיי האַלטנ זיכ נאָכ פאַר די הענט, אָבער זיי זינגענ ניט. קלעפּ שיטנ זיכ ווי האָגל. מענטשנ צאַפּלענ זיכ און אָט פאַלנ זיי גלײַכצײַטיק אַפ דער ערד. מיט אַ הויכנ געלעכטער טרעטנ אָפּ פונ זיי צום וואַנט זייערע אינקוויזיטאָרנ.

אָבער די שטילקײַט ווערט פאַרגעזעצט נאָר איינ מינוט. מיטאַמאָל רײַסט זיכ פונ דעם גאַנצנ האַמויכ אַרעסטירטע אַרויס אַ געזאַנג פונ ציטערנדיקע שטימענ.

זיי זינגענ דעמלט, ווענ יענע מיינענ, אַז זיי האָבנ זיכ דערשלאָגנ אַ ביליקנ אַכזאָריעסדיקנ ניצאָכנ. ליגנדיק אַפ דער ערד, צעמיימעסטע און פאַרבלוטיקטע, אָבער ניט קיינ אײַנגעבראָכענע, זינגענ זיי דאָס, וואָס קיינ מאַכט אַפ דער וועלט איז ניט אימשטאַנד צו דערהאַרגענענ, זיי זינגענ: „שטייט אויף, איר אַלע ווער ווי שקלאַפנ אינ הונגער לעבנ מוז און נויט!“ די שטורמאָוויקעס שטייענ אַ מינוט פאַרגליווערטע, נאָכ דעם שפּרינגענ זיי אונטער און מיימעסנ די זינגענדיקע, ביזוואַנענ זיי ווערנ שטיל, פאַרלירנדיק זייער באַוווסטזײַנ. אָבער דאָס ליד קלינגט אינ דער לופט, פּילט אָנ דעם רוים, דרינגט דורכ די ווענט פונ דער אינקוויזיציע־קאַמער, עס איז העכער פונ דעם סווישטש פונ די שפּיצ-רוטנס.

טעראָר פונ רעכילעס

די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטנ האָבנ געקאָנט אָנווענדנ פּײַניקונגענ בלויז נאָכ דעם ווענ זיי האָבנ געשאַפנ אַנ אַטמאָספער פונ פאַרדאַכט, וואָס האָט קלוימערשט געקאָנט דינענ פאַר אַ באַרעכטיקונג אַפ אָנצוווענדנ פּײַניקונגענ. אינ מיטלאַלטער האָט מענ ספּעקולירט אַפ דעם גלייבנ אינ מעכאַשייפעס, אַפ די פּרימיטיווע פאָרשטעלונגענ פונ די נאַרישע גאָט-דינער, וועלכע האָבנ אינ יעדנ געלערנטנ געזענ אַ פּאָנענ-טרעגער פונ דעם טײַוול, אינ יעדנ אַפּטייקער — אַ באַנאַכטיקנ אָפּשפּרעכער פונ אונטערערדישע רוכעס.

1. „נאָיאַבערפאַרברעכער“

די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע אָנפירונג האָט אינ פאַרלויפ פונ אַ ריי יאָרנ באַוווסטזיניק געזאָגט ליגנ, באַהויפּטנדיק, אַז דער אויסגאַנג פונ דער מילכאָמע איז געווענ אַ זאַכ פונ עטלעכע פאַרברעכער — „נאָיאַבער-פאַרברעכער“ אַפ דער שפּראַכ פונ די פאַשיסטנ. זי האָט שטענדיק איבערגעכאַזערט אָט דעם דאָזיקנ ליגנ, אַזוי, אַז בײַ מיליאָנענ אָפּגענאַרטע איז אויפגעקומענ אַנ איבערצײַגונג, אַז די מאַפּאָלע פונ דײַטשלאַנד ווערט אינ דערווירקלעכקײַט דאַטירט מיטנ נאָיאַבער 1918.

דער מיניסטער גערינג באַהויפּטעט ביז הײַנטיקנ טאָג, אַז דער סאַמע שענדלעכסטער מאָמענט אינ זײַנ לעבנ איז נאָיאַבער 1918 יאָר, ווענ מע האָט אַראָפּגעריסנ די עפּאָלעטנ בײַ די קייזערלעכע אָפיצערנ. דער רייכסקאַנצלער היטלער האָט אינ זײַנ לעבנ געוויינט איינ איינציקנ מאָל און געוויינט האָט ער אויכ נאָכ די עפּאָלעטנ. ער האָט ניט געבעטנ די מאַטראָסנ אינ 1918 יאָר, אַז זיי זאָלנ אָנפאַלנ אַפ די אָפיצערנ; דער רייכסקאַנצלער גרויסט זיכ נאָכ בײַ הײַנטיקנ טאָג, וואָס ער איז געווענ בײַ זיי אַ יעפרייטער.

אָט די גאַנצע פּראָפּאַגאַנדע איז דורכגעדרונגענ מיט איינ אָנפירנדיקנ געדאַנק;

שולדיק זײַנענ די „נאָיאבער-פארברעכער“. דער אינהאלט פונ דער נאנצער פראָפּא-גאנדע איז דעריבער דער זעלביקער: אינ אלצ זײַנענ שולדיק די „נאָיאבער-פאר-ברעכער“. היטלער אנערקענט, אז אינ זײַנ פראָפּאגאנדע ספּעקולירט ער אפנ גרינגג צוטרוי פונ די פּאָליטיש-ניט אנטוויקלטע מאסנ. ער האלט די עמפּיגדלעכקײַט פונ די מאסנ פאר באגרענעצט, זייער וועלט-קוק נאר א שמאָלנ. אינ דער זעלביקער צײַט ווערט די פארגאנגענהײַט גרינג אָפּגעמעקט פונ זיקאָרנ.

צו דער פּראָפּאגאנדע פונ היטלערנ קאָנ מענ צופּאסנ יענע ווערטער זײַנע, וועלכע ער האָט געווידמעט דער אנטאנטע אינ דער צײַט פונ דער וועלט-מילכאָמע. אונ די היטלערישע פּראָפּאגאנדע, וואָס האָט זיכ לעכאטכילע „אויסגעדוכט פאר אנ אומזינ לויט דער פּרעכקײַט פונ אירע באהויפּטונגענ, איז שפּעטער געוואָרנ אנ אומ-אָנגענעמע אונ ענדלעכ האָט מענ זי גענומענ גלייבנ“ („מיינ קאמפּ“, זײַט 203). אָבער די רעזולטאטנ זעענ מיר אינ דעמ טייל פונ דעמ בוכ, ווו עס געפינענ זיכ די איליוסטראציעס. די שטורמאָוויקעס גייענ מיט טאטשקעס צו די קווארטירנ פונ די „נאָיאבער-פארברעכער“ אונ פירנ די דאָזיקע מענטשנ ארויס דורכ די רייענ פונ דעמ אפּ גיכ אָנגעטריבענעמ צעיושעטנ האמוינ. די נעקאָמע פונ די שטורמאָוויקעס שאנע-וועט אפילע ניט די רו פונ די מייסימ. מע צערוינירט די קוואָרימ פונ די אומ-שטענדלער-מאטראָסנ רײַכפּיטש אונ קעבעס, מע צעברעכט די דענקמעלער אפּ זייער קוואָרימ. די „נאָיאבער-פארברעכער“ האָבנ קיינ קוואָרימ ניט פארדינט.

2. סאָוועטנ-רוסלאנד

ניט דער טויט אונ ניט די גרענעצנ פונ דײַטשלאנד דינענ אלס א גרענעצ פאר רעכילעס.

קוימ האָט נאָר היטלער באוויזנ צו קומענ צו דער מאכט, ווי עס האָבנ זיכ אָנ-געהויבנ די ערשטע אָנפאלנ אפּ די סאָוועטישע בירגער.

דער סאָוועטישער בירגער שאיאג (בערלינ, גרייפּוואלדערשטראסע, 12) איז צע-מיימעסט געוואָרנ אינ זײַנ ווארשטאט. ווענ ער האָט זיכ געקלאָגט, האָט מענ אימ אוועקגעשלעפּט אינ די קאזארמעס פונ די שטורמאָוויקעס. דאָ האָט מענ אימ צעמיי-מעסט ביז בלוט אונ ארויסגעשלײַדערט אפנ גאס. די שטורמאָוויקעס רײַסנ זיכ ארײַנ אינ דער האמבורגער אָפּטיילונג פונ דער האנדלספּאָרשטייערשאפט פונ פססר אונ צעראבירנ זי.

עס ווערט פארמאכט די געזעלשאפט „פרײַנט פונ נײַעמ רוסלאנד“, אינ וועלכער עס גייענ ארײַנ גראפּ ארקאָ, קארדאָרפּ אונ פיל אנדערע אָנגעזעענע פּערזאָנענ פונ דער בורזשואזיע. דער סעקרעטאר פונ דער געזעלשאפט עריכ בעראָנ ווערט ארײַנ-געוואָרפנ אינ טפּיסע אונ ווערט דערפירט ביז זעלבסטמאָרד.

פונ 10-טנ מארט אָנ גיבנ איבער אלע דײַטשישע ראדיאָ-סטאנציעס די פּיעסע „האָרסט וועסעל“, אינ וועלכער עס ווערט איבערגעכאזערט דער היטלערישער ליגנ וועגנ פססר: אז אינ רוסלאנד זײַנענ קלוימערשט פונ 1917 יאָר דערהארגעט געוואָרנ 2 מיליאָנ מאנ. די סאָוועטנ זײַנענ קלוימערשט די פּאָרשטייער פונ ליגנ, אָפּנארערײַ, גנייווע, פּאָגראָמענ, רויבערײַ. קיינ איינ פּיטס ניט וועגנ דעמ, אז דער צווישנפעל-קערלעכער נאפט-קאפּיטאל האָט צוגעגרייט אונ ארויסגערופנ יענע שרעקלעכע אינ-טערווענצ-מילכאָמעס אונ אז די קאָרבאָנעס דארפנ אינגאנצנ פארעכנט ווערנ אפנ כעזשבנ פונ די גענעראלנ פונ דער אינטערווענצ. קיינ איינ וואָרט ניט וועגנ דעמ

הערויִשנ קאמפ פונ די ארבעטער אונ פויערימ פאר באשיצנ זייער פרײַהײַט. קיינ איינ וואָרט ניט ווענג די שרעקלעכע אכזאָריעס פונ די ווײַסגווארדייִשע קאָמאנדירנ אינ די פארכאפטע שטעט אונ דערפער. רעכילעס דינט די נאציאָנאל-סאָציאליסטנ אלס א מיטל צו אָנפאלנ אפ די קאָמוניסטנ, אפ צו פארפאָלגנ די דײַטשישע ארבעטער אונ אינטעליגענטנ.

3. „א יערושע-סוינע"

די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע פירער ציענ אָפּ די אופמערקזאמקײַט פונ זייערע שענדלעכע מײַסימ דערמיט, וואָס זיי פארנעמענ זיכ מיט רעכילעס אפ דעם מײַרעוו-שאָכנ פונ דײַטשלאנד. זיי האָבנ שוינ זייערע ערשטע רעזולטאטנ. אינ דער „דריטער אימפעריע" פאלט מענ אָנ אפ פראנצויזנ אפילע אינ דער צײַט פונ שאָלעם. פראנקרײַכ פארבלײַבט פאר היטלערנ א יערושע-סוינע: א „מאפל"-נאציע, וועלכע ווארט אפ דעם אומקום פונ דײַטשלאנד. די סינע צו פראנקרײַכ פלאקערט מענ פאנאנדער. דער יוגנט שטאָפּט מענ אָנ די מויכעס מיטנ געדאנק ווענג רעוואנש. ווענג די רעזולטאטנ פונ דער העצע דערציילט א בריוו פונ איינעם א פראנצויזישנ ארבעטערס א פרוי, דער דאָזיקער פראנצויזישער ארבעטער האָט געקראָגנ ארבעט אינ דיסעלדאָרפ. ענדע מארט זײַנענ אפ אימ אָנגעפאלנ די שטורמאָוויקעס. די פרוי האָט זיכ געווענדט נאָכ הילפ צו דעם פראנצויזישנ קאָנסול.

> „איכ, די פרוי פונ פריצ בלאנק, וואָס וווינט אינ זאָלינגענ וואלד, אפ דער היפּט-גאס, הויז נומער 265—א, דערלויב זיכ צו ווענדנ צו אײַכ ווענג זייער ערנסטנ איניענ: מײַנ מאנ איז ארעסטירט געוואָרנ פונ אנ אָטריאד שטורמאָוויקעס נאציאָנאל-סאָציאליסטנ דעם 31-טנ מארט 2 אזייגער באטאָג אינ אונדזער גאָרטנ. מע האָט אימ געבראכט אינ א קאזארמע פונ די שטורמאָוויקעס. דאָ איז ער, ניט וויסנדיק, וואָס פאר א שולד ער האָט אפ זיכ, אכזאָריעסדיק צעמיימעסט געוואָרנ אזוי, אז ס'איז שווער צו פאָרשטעלנ זיכ, אז מענטשנ זאָלנ אזויגס טאָנ. מע האָט אימ א זעצ געטאָנ אינ פּאָנעם אונ צעבראָכנ זײַנע ברילנ אפ פיצינקע שטיקעלעכ. זאלבאזעקסט האָבנ זיי אימ א וואָרפ געטאָנ אפ דער ערד. איינער האָט אימ געגעבנ א געפערלעכנ קלאפ אינ אונטערשטנ טייל בויכ, דער צווייטער האָט צוגעשטעלט צו זײַנ ברוסט א רעוואָלווער אונ האָט געשריענ: „פארטיידיק זיכ, פראנצויזישער הונט". נאָכ דעם האָט ער באקומענ פונ הינטנ א שווערנ קלאפ מיט א הארטער זאכ איבערנ קאָפ אונ האָט פארלאָרנ דעם באוווסטזײַנ. ער געדענקט נאָכ, אז מע האָט אימ געשפריצט וואסער אינ פּאָנעם, דערבײַ האָט מענ זיכ איבער אימ איזדעקעוועט. ער איז לאנג געלעגנ אינ א גרויסער לוזשע בלוט אונ האָט געקאָנט אזוי אויסגייִנ. נאָכ דעם איז ארויסגערופנ געוואָרנ א דאָקטער, א נאציאָנאל-סאָציאליסט פונ זאָלינגענ. דער דאָקטער האָט פאראָרדנט אוועקפירנ אימ אינ שפיטאָל. ווענ מע האָט אימ געבראכט אינ שפיטאָל, האָבנ די כעוורע דערקלערט, אז מע האָט אימ קלוימערשט געפונענ אינ אזא צושטאנד. זײַנ אָנצוג האָט אויסגעזענ ווי פונ א שעכט-הויז. ער געפינט זיכ איצט אינ אונדזער קווארטיר אונ מ'קאָנ קומענ אימ באטראכטנ. איכ קאָנ ניט באשרײַבנ אינ אלע דעטאלנ, וויאזוי עס זעט אויס מײַנ מאנ. די ערשטע נאכט, ווענ מע האָט אימ געבראכט אינ שפיטאָל, האָבנ די מיטארבע-

טער געמיינט, אז ער איז געשטאָרבן. מע האָט מיך אהין ארויסגערופן אינאָווגן דורכן טעלעפאָן. מיר האָבן צוויי קינדער: איינער — זעקס יאָר און דער צווייטער — זיבן וואָכן. צוליב די דאָזיקע איבערלעבונגען האָב איך פארלאָרן די מילך".

היינט איז געפאלן אלס קאָרבן פון די שטורמאָוויקעס א פראנצויזישער אר-בעטער אין דיסעלדאָרף, א סאָוועטישער בירגער אין בערלין, א טשעכישער שרייבער. ווער וועט גיין מאָרגן פאר א קאָרבן?

4. באָבעמייסעס וועגן שוידערלעכקייטן

דער טעראָר פון די רעכילעס שטאמט ניט נאָר פון דעם „פירער". אין פאר-לויף פון פיל יאָרן האָבן טויזנטער אגיטאטאָרן געפרווט איבערשטייגן היטלערן אין הינזיכט פון דערפינדן שוידערלעכע באָבעמייסעס. אָט די דאָזיקע רעכילעס צעזייט מען מיטן פולן הויפן, איצט אין די פרילינג-טעג דערוויסן מיר זיך ערשט, וואָס פאר א אומענדלעכע צאָל ליגנס עס איז ארויסגעשליידערט געוואָרן. עס איז ניטאָ אזא מין נארישקייט, וואָס מע זאָל ניט גלייבן אין שווערע טעג.

א פראָטאָקאָל טיילט מיט:

„א דאָקטער איז צעמיימעסט און צעבלוטיקט געוואָרן אין א קאזארמע פון די שטורמאָוויקעס און ליגט א שווער פארוווּנדעטער אף שטרוי. דער שטור-מאָוויק, וואָס קומט אריין אין צימער, פאָדערט, אז דער דאָקטער זאָל אופ-שטיין, אָבער אן אנדערער ווענדט זיין אופמערקזאמקייט אף דער לאגע פו-נעם דאָקטער. די דערקלערונג ברענגט דעם שטורמאָוויק אריין אין גרימצאָרן, ער הייבט אָן שרייען אפן קאָל, און עס ווייזט זיך ארויס, אז ער האָט פון זיין שעף געהערט די פאָלגנדיקע עקלהאפטע באָבעמייסע: אזע דאָקטוירים— יידן נעמען נעקאָמע אָן די דייטשישע מיידלעך א גאנצע ריי יאָרן. די דיי-טשישע מיידלעך, וועלכע פאלן אריין צו זיי אין די שפיטאָלן, שניידן די דאָק-טוירים-יידן שטילערהייט אויס די אייעלעך, קעדיי זיי זאָלן ניט קאָנען האָבן קיין קינדער און קעדיי עס זאָל זיך פארמערן די „יידישע פאסקודסטווע", וואָס זאָל הערשן איבער דייטשלאנד. דער שטורמאָוויק גיט דעם פארווונדעטן א זעץ מיטן פוס אין בויך".

אָט דער דאָזיקער שטורמאָוויק — איז היטלערס דירעקטער טאלמיד.

„פונקט אזוי ווי ער (דער ייד) ברענגט בלאנבעסיק צום אומקום פרויען און מיידלעך, פונקט אזוי שטעלט ער זיך ניט אָפ אפילע פאר דעם, קעדיי צו העלפן אנדערע אין א גרויסן מאסשטאב דורכצופירן א בלוט-צעמישונג". (מיין קאמף, ז. 257).

טעראָר אין דער פראָווינץ

באזונדערס האָט היטלער ברייט אויסגענוצט די באגרענעצטקייט, וואָס איז אייגנ-טימלעך אלע פראָווינציעלע שטעט. די שטאנד-פאָרורטיילן, די רעאקציאָנערקייט פון די קליינבירגערלעכע אָנשויונגען אפן געביט פון מאָראל האָבן זיך מער פון אלץ איינגעהיט אין דער דייטשישער פראָווינץ. האנט בא האנט מיט דער באגרענעצקייט גייט די אומבארירלעכקייט פון די באלעבעסלדיקע געזעצן, די גרייטקייט צו פאר-פאָלגן יעדן פרעמדן, צו צווייפלען אין יעדן פראָגרעסיוון אופטו און צו פאר-

שיטנ אימ מיט רעכילעס. דעריבער טאקע האָט היטלער צונויפגעזאמלט אינ דער פּראָווינצ פיל שטימענ. די בירהאלעס אונ שענקענ, ווו היטלער האָט אָנגעהויבנ זײַנ קאריערע, זײַנענ אויכ אינ די טעג פונ טעראָר געווענ אנ אָרט פאר באראטונגענ פונ די פּראָווינציעלע גע:שטאביסטנ אינ די שטעטלעכ אונ דערפער. די אָנפירנדיקע ראָליע שפּילנ דאָרטנ, דאָסראָוו, די פריצימ אָדער געוועזענע אָפיצערנ. דער שווערער אגראר-קריזיס ווערט פאר דעמ קלײנפויער דערקלערט ווי א רעזולטאט פונ דער מארקסיסטישער פּאָליטיק. דער אנטיסעמיטיזמ האָט געדינט דערצו, קעדיי אינ די ערשטע טעג געבנ אנ ארויסגאנג די אופגערעגטע קלײנע הענדלער, וואָס לעבנ איבער א שווערע צײַט. די יידישע קרעמער דערפירט מענ ביז באנקראָט. א יידישער פי-הענדלער ווערט פאר די פויערימ געשילדערט, ווי איינער פונ די הויפּטשולדיקע אינ זייערע צאָרעס. פיל יידישע הענדלער זײַנענ צעמיימעסט אונ דערהארגעט געוואָרנ אינ די טעג פונ דעמ נאציאָנאל-סאָציאליסטישנ „אופשטאנד“.

נאָכ דעמ איז מענ איבערגעגאנגענ צו שאנטאזש אונ צו גאזלאָוואָניע. פארסאמטע גאזנ פונ מעסירעס האָבנ זיכ געצויגנ דורכ די דעכער פונ די הײַזער אונ דורכ די הויפנ, מע האָט געלינטשעוועט סאָציאל-דעמאָקראטישע פּאָרזיצערס פונ געמיינדעס (אינ אויבער-העסענ). עס פלעגט באגיטיקט ווערנ יעדע אכזאָריעס קעגנ די קאָמוניסטנ. זינט היטלער האָט פארכאפּט די מאכט פלעגנ אינ די דערפער רעגולער אָנקומענ ברוינע אוטאָמאָבילנ מיט שטורמאָוויקעס, זיי פלעגנ העלפנ דעמ נאצ.-סאָציאליסטישנ אָנפירער פונ געגעבענעמ אָרט אינ זײַנע אָפּעראציעס, וואָס ער פלעגט אונטערנעמענ. מעסירעס שלעפּנ נאָכ זיכ אונטערזוכונגענ, באשולדיקונגענ, ארעסטנ. די מאָסרימ ווערנ די נאָענטסטע מיטארבעטער פונ דער מאכט. די שטורמאָוויקעס פארהאלטנ אוטאָמאָבילנ אפ די וועגנ; מע פארקויפט פּאָרטרעטנ פונ היטלערנ אפ וווכערישע פרײַזנ. די דאָזיקע פּאָרטרעטנ מוזנ באלד אָנגעקלעפּט ווערנ אפ די שויבנ פונ די אוטאָמאָבילנ. די שטורמאָוויקעס גייענ פונ הויפ צו הויפ. זיי גייענ מיט אנ אונטערשריפט-ליסטע אונ קיינער טאָר זיי ניט אָפּזאָגנ, ארויסמאכנ זיכ פונ א געלט-אָפּצאָל ברענגט אומפארמײַדלעכ צו שטראָפ. קיינער שטעלט זיכ ניט קעגנ אָט די דאָזיקע גאזלאָוואָניעס.

די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע פירער טראָגנ די פאראנטוואָרטלעכקײַט פארנ פארגאָסענעמ בלוט

אינ וואָס פאר א מאָס די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע פירער זײַנענ פאראנטוואָרטלעכ ניט נאָר פאר די מיטלאלטערלעכע מעטאָדנ פונ זייערע ספּעציעלע אָטריאדנ, נאָר אויכ פאר די רעציכעס פונ זייערע אָנהענגער, זאָגנ איידעס די ארויסזאָגונגענ פונ די פירער ביז אונ נאָכנ פארכאפּנ די מאכט.

דער איצטיקער אימפּערישער מיניסטער פאר אינערנ-איניאָנימ פריק האָט דערקלערט:

„עס איז קיינ אומגליק ניט, אויב אייניקע צענדליק טויזנט מארקסיסטישע טוער וועלנ לײַדנ“.

דער געוועזענער וויצע-פּרעזידענט פונ רײַכסטאג שטער האָט אפ א מאסנפארזאמלונג געזאָגט:

„מיר וועלנ געבנ צו פארדינענ דער האנפ-אינדוסטריע“.

די זעלביקע ליבע צו לינטש-געריכטנ אונ טליִעס האָט, באלד ווי ער האָט פארנומענ זײַנ פּאָסטנ, ארויסגעוויזנ דער אָלדענבורגער מיניסטער-פּרעזידענט:

„בא דער טליִע וועלנ מיר ווארפנ די מארקסיסטנ אונ די מיטגלידער פונ דער צענטער-פּארטיי פאר די ראָבנ אפ אופרעסנ זיי".

דער קרײַז-קאָמאנדיר טעלשאָוו האָט אפ א פארזאמלונג, וואָס איז פאָרגעקומענ דעם 22-טנ אָקטיאבער 1929 יאָר אינ בייהאוז אפ דער עלבע, געזאָגט:

„מיר וועלנ פירנ א קאמפ מיט אלע מיטלענ. בא א קאמפ זײַנענ אומפארמײַדלעכ טויטע קערפּערס. ווענ מע וועט דארפנ ווירקנ קעגנ דער יידישער פּאסקודסטווע, וועלנ מיר זיכ ניט אָפּשטעלנ פאר טויטע קערפּערס. עס קאָנ זיכ טרעפנ, אז בא אייניקע מוטערס וועלנ ווערנ ווייניקער קינדער".

דעם 10-טנ מארט 1933 יאָר האלט דער מיניסטער גערינג א רעדע אפ א מאסנ-פארזאמלונג אינ דער געבײַדע פונ דער אויסשטעלונג אינ העסענ. דאָס לאנד איז אופגעבראכט פונ די שענדלעכע מײַסים פונ די צעיושעטע שטורמאָוויקעס. אָבער דער מיניסטער גערינג דערקלערט דער פארזאמלונג:

„זאָל איכ איינ מאָל, צוויי מאָל ניט טרעפנ, אָבער איכ האלט פאָרט, אז מע דארפ שיסנ".

א דאָקומענט וועגנ מאָרדנ

גערינגס ווערטער זײַנענ געפאלנ אפ א פרוכטבארנ באָדנ. ענדע אפּרעל האָט דער דאָרטמונדער פּאָליציי-פּרעזידענט שעפּמאנ ארויסגעגעבנ א באפעל, וועלכער שטײַגט אינ א געוויסנ זינ איבער אלע פּאָליצייישע באפעלנ פונ דער הײַנט-צײַטיקייט:

„די לעצטע צײַט האָבנ זיכ ווידער גענומענ קעסיידער פארשפּרייטנ קאָמוניסטישע פלוגבלעטלעכ. דער פּאָליציי, וואָס איז מיר אונטערגעוואָרפנ, באפעל איכ צו לאָזנ באלד אינ גאנג פײַערשיסער-געווער באם פּרווו צו פארשפּרייטנ קאָמוניסטישע אופרופנ".

דער טעראָר איז געווענ אָרגאניזירט

1. אינ דער נאכט, ווענ עס איז פאָרגעקומענ די סרייפע אינ רײַכסטאג, זײַנענ בלויז נאָר אינ בערלינ געווענ צוגעגרייט 30 קאזארמעס אפ צו פּײַניקנ אונ מאטערנ די ארעסטירטע. שטאָלענע ריטער, בײַטשנ, קייטנ, שטריק, קעדיי צו בינדנ, קריגלעכ מיט ריצנ—דאָס אלצ איז שוינ געווענ פארטיק צו דער ארבעט. צו אלע קאזארמעס זײַנענ געווענ צוגעפּעסטיקט דאָקטוירים.

2. עס זײַנענ פאראנ מיטיילונגענ פונ פיל דײַטשישע שטעט, וועלכע זאָגנ איידעס, אז די שטורעם-אָטריאדנ האָבנ זיכ אינ דער נאכט געפונענ אינ א צושטאנד פונ פולשטענדיקער שלאכט-גרייטקײַט אונ אז די ארבעטער-דירעס, ווי אויכ די וואָקזאלנ אונ פּאָטשטנ, האָט מענ געהאלטנ אונטער א ספּעציעלנ אופזיכט.

3. דער אָפּקלײַב פונ די קאָרבאָנעס איז פונקט אפ אזא אויפנ פאָרגעקומענ אויכ אינ אלע דײַטשישע שטעט.

4. דורכפֿירנדי ארעסטן האָט מען דעריקער איבערגעגעבן די שטורעם-אָטריאַדן און זייערע ספּעציעלע דרוזשינעס. אין די דאָזיקע טעג האָט די פּאָליצײַ געטראָגן נאָר א געהילף־דינסט, ווײַל מע איז נאָך ניט געווען זיכער אין איר.

5. דעם 22־טן פּעווראל האָט מען אָנגעהויבן צו באַנוצן זיך מיט די שטורמאָוויקעס ווי מיט הילף־פּאָליצײַ; דאָס איז א זיכערער סימען, אז מע האָט געהאט איך זינען גרעסערע אָפּעראַציעס און מע האָט זיך, ווי ווײַט מעגלעך, געקליבן צו געבן זיי אַן אויסזען פון לעגאַלקײַט.

6. דעם 17־טן פּעווראל האָט שוין גערינג אַלס פּרײַסישער קאָמיסאַר מיט זײַן באַפעל וועגן אָנווענדן פײַערשיסער־געווער געגעבן אַלע פּאָליציאַנטן די פולע פרײַהייט פאַר טעראָר און פאַר אָנגעריכטעטע קעפּונגען. דער דאָזיקער באַפעל האָט ניט נאָר צעווישט אַלע צווייפלהאַפטע און וואַקלענדיקע עלעמענטן צווישן די פּאָליציאַנטן, נאָר ער האָט לעגאַליזירט די מאָרדן מיצאַד די שטורמאָוויקעס:

„יעדן איינעם, וועלכער וועט באַם אויספירן אָט די דאָזיקע פליכטן אָנווענדן פײַערשיסער־געווער, וועל איך באַשיצן אַף מײַן פאַראַנטוואָרטלעכקײַט, אומאָפּהענגיק פון די פאָלגן. פאַרקערט, דער, וואָס וועט פון פאַלשער פאַרזיכטיקײַט וועגן אָפּהאַלטן זיך דערפון, וועט צוגעצויגן ווערן צו פאַראַנטוואָרטלעכקײַט. יעדער באַאַמטער דאַרף שטענדיק האָבן אין זינען, אז יעדער פאַרזוך ניט אויסצופילן דעם אָדער יענעם מאָסמיטל, ווערט אָפּגעשאַצט ווי א פיל שווערערער פאַרברעך, איידער א פעלער באַם אויספילן דעם דאָזיקן מאָסמיטל".

7. אין דעם בלוטיקן קעלער אַף העדערמאַנשטראַסע און אין אַנדערע קאַזאַרמעס האָבן זיך שטענדיק געפונען די העכסטע אָנפירער פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. זיי האָבן אָנגעפירט מיט די פײַניקונגען און האָבן געפירט די פאַרהערן. עס איז אגעוו פעסטגעשטעלט געוואָרן, אז דער אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס גראַף העלדאָרף, וואָס האָט זיך געפונען און געפינט זיך אין א שטענדיקער, טאָגטעגלעכער פאַרבינדונג מיט גערינגן און היטלערן, האָט דורכגעפירט דעם איבערקוק פון די צעשלאָגענע.

אונדזערע דאָקומענטן

אין אונדזער אַרכיוו ליגן 536 פּראָטאָקאָלן וועגן שווער צעשעדיקטע מענטשן. די פאַקטן זײַנען דורכגעקאָנטראָלירט און זייער ריכטיקײַט איז פעסטגעשטעלט.

137 מעדיצינישע צײַגענישן באַשטעטיקן, אז בא די דאָזיקע קאָרבאָנעס זײַנען פאַראַן שווערע כראָנישע צעשעדיקונגען.

375 פּראָטאָקאָלן טיילן מיט וועגן אונטערשריפטן, וואָס די צעשלאָגענע האָבן געדאַרפט געבן נאָך די פײַניקונגען. די פאַרפײַניקטע האָבן נאָך אַפן אָרט פון די פײַניקונגען געדאַרפט באַשטעטיקן, אז „מע איז זיך מיט זיי פײַן באַגאַנגען".

אונדזער מאַטעריאַל פון די שטעט און דערפער פון דער „דריטער אימפּעריע" ברענגט צו אויספירן, אז פון דעם 28־טן פּעווראל אָן זײַנען צעמאַזיקט געוואָרן אַרום 60 מענטשן.

איצט וועלן מיר געבן א וואָרט די קאָרבאָנעס אַליין.

זיי ריפן זיך אָן פריַינט פון ארבעט...

פון אַן ארבעטלאָזיקן, וועלכער האָט געבעטן א נעדאָוועס בא קאָמוניסטן און האָט בא זיי אין שכוב באקומען ארבעט, האָט מען געפאָדערט, אז ער זאָל אָפּצאָלן זיינע כאַווירים מיט פאַראַט פאַר סאָלידאַרישקייט. דער אומגליקלעכער ארבעטלאָזיקער האָט גוט געלייזט פאַר זיין דרייסטקייט, פאַר זיין מוט. ער שרייבט:

„מאָנטיק 6 מארס, 17 אזייגער זיינען צו די אריַינגאַנג־טירן פון דער קוואַרטיר פון דעם דעפּוטאַט X געקומען צוויי שטורמאָוויקעס מיט א שעפּ און האָבן געפאָדערט, אז מע זאָל זיי אריַינלאָזן. אזויווי איך האָב זיך געפונען אין קוואַרטיר, ווו איך האָב צעלייגט וועש, האָב איך געעפנט די טיר, אָבער נאָר בלויז אפ דער פאַרהיטונגס־קייטל. אין שפּאַלט איז באַלד אריַינגערוקט געוואָרן א רעוואָלווער און דער שטורמאָוויק האָט גע־פאָדערט, אז די טיר זאָל אופגעעפנט ווערן אינגאַנצן. מע האָט געפרעגט, ווו עס געפינט זיך דער כאַווער X, איך האָב אפ דעם ניט געקאָנט אָנ־ווייזן. נאָכדעם האָבן זיי מיך צוגענומען מיט זיך. זיי האָבן מיך אָפּגע־פירט אפ בעכטערשטראַסע אין א צוגעטשעפּעטן וועגל צו א מאָטאָציקל. דאָרטן האָט זיך אָנגעהויבן די האַריגע. נאָך איצט, ווען איך שרייב, זיינען נאָך פאַראַן די סימאָנים פון דעם אלץ, וואָס מע האָט אפ מיר אָפּ־געטאָן. אונטער מיינע אויגן זיינען בלויע פלעקן, אפ דער לינקער העלפט פון שטערן איז א פירסאַנטימעטערדיקע וווּנד פון א ביס, די הענט זיינען געשוואָלן און צעדראַפּעט. מע האָט מיך געזידלט, אָנגערופן מערדער אאַוו. אָן קיין שום גרונט. נאָך דעם האָב איך געדאַרפט אליין אָפּוואַשן זיך דאָס בלוט. נאָר בלוט האָט גערונען פון מויל, פון נאָז און פון די שלייפן. ווי איך האָב זיך נאָר איַינגעוואַשן, האָט מען מיך ווידער אוועקגעשלעפּט אין דעם ערשטן צימער און ווידער אָנגעהויבן שלאָגן. איך האָב געזוכט א שוץ אונטער דער באַנק, וואָס איז געשטאַנען אין צימער און האָב פאַרמאַכט מיט ביידע הענט דאָס פּאָנעם, קעדיי אויסמיַידן קלעפּ, ווייל אנדערש וואָלטן זיי געוויס צעקלאַפּט מיר די קינבאַק, זיי האָבן זיך אָבער דערמיט ניט באַפרידיקט.

אינאיינעם מיט די צוויי אנדערע ארעסטירטע בין איך געבראַכט געוואָרן אפ דער העדערמאַנשטראַסע אפ א טאַקסאָמאָטאָר. עס האָבן אונדז באַגלייט צוויי מאָטאָציקלען. ווען מע האָט אונדז אָפּגעשיקט, האָט מען מיר געזאָגט, אז איך דאַרף זיך פרייען, וואָס זיי זיינען געווען אזוי הומאַניש, אין דער סובגרופּע „ארבעט מען" אנדערש. איך האָב זיך שיר ניט צעלאַכט דערביַי.

אפ דער העדערמאַנשטראַסע האָב איך אפן פאַרהער געזאָגט, אז איך האָב געבעטן נעדאָוועס און אז מע האָט מיר שטענדיק עפּעס געגעבן פון דער דאָזיקער קוואַרטיר. נאָכדעם האָב איך אָנגעהויבן אָפּטער אריַינצוגיין אהין, קעדיי ריידן אמאָל וועגן פּאָליטיק, און ענדלעך האָט מיך די מאַדאַם X געגעבן עפּעס א שטוביקע ארבעט, ווי אויסלופטערן די טעפּעכער און אַנ־דערע ארבעטן. איך האָב די שטורמאָוויקעס געזאָגט, אז מיר האָט זייער

פאָפאָוו

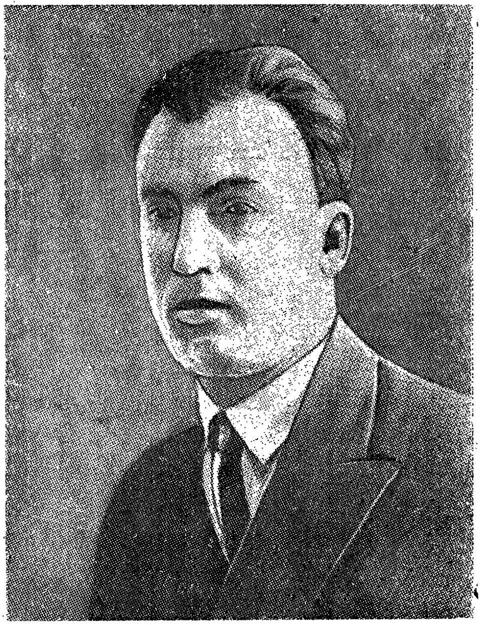

א בולגארישער ארבעטער, 31 יאָר אלט. אין
יאָר 1931 ארעסטירט אין בולגאריע פאר רע־
וואָליוציאָנערער פראָפאגאנדע און צוגעמישפעט
צו 12 יאָר צוואנג־ארבעט. אים איז געלונגען
צו אנטלויפן און ער האָט עמיגרירט קיין
דייטשלאנד.

טאַניעוו

א מאקעדאָנישער קעמפער פאר פרייַהייט,
צוגעמישפעט אין פלאָוודיוו צו $12\frac{1}{2}$ יאָר טפי־
סע. אנטלאָפן קיין דייטשלאנד. היטלערס רע־
גירונג האָט ארעסטירט פּאָפּאָוון און טאַניעוון
צוליב דער, זעלבער סיבע, וואָס דימיטראָוון.
דער אויבער־פּראָקוראָר האָט קעגן דימיטראָוון,
פּאָפּאָוון און טאַניעוון ארויסגערוקט א באשול־
דיקונג אין אונטערצינדן דעם רייַכסטאג.

געפרייט דאָס, וואָס קאָמוניסטן זײַנען זיך מיט מיר אזוי גוט באגאנגען. איך האָב זיי אויך געזאָגט, אז איך פיל מיט די קזד, און האָב געשטימט פארן דריטן צעטל. אפ דעם האָט דער, וואָס האָט מיך גענומען אפן פאַר־הער, געזאָגט: „צו מענטשן, וואָס זאָגן דעם עמעס, זײַנען מיר נאָך בארעמהארציק. מיר ווילן פארניכטן ניט אײַך, נאָר אײַערע פירער, מיר ווילן מיט זיי זיך אָפּרעכענען".

...אָבער אינדערעמעסן פארפאָלגן זיי טויזנטער ארבעטער

אָט איז א באזונדערס קלאָרער באווײַז דערפון, דערציילט אג ארבעטער, וועלכן מע האָט פארשלעפּט אפ דער העדעמאנשטראסע:

„אינאָוונט דעם 5־טן מארט בין איך מיט 6 אנדערע ארבעטער, וואָס האָבן זיך געפונען אין דער בירהאלע X אפ דער גאס אין צאָפן־טייל פון בערלין, באפאלן געוואָרן פון א גרופע מענטשן אָנגעטאָ־נענע אין דער פאָרם פון די שטורמאָוויקעס. מיר זײַנען דאָרטן געזעסן און געוואַרט אפ די רעזולטאטן פון די וואלן. די שטורמאָוויקעס האָבן צו אונדזע־רע ברוסטן צוגעשטעלט רעוואָלווערן און האָבן אונדז געצוווּנגען צו גיין מיט אופ־געהויבענע הענט אין זייער געבײַדע אפ דער גאס X. דאָרטן האָט מען אונדז, אלס „קאָמוניסטישע כאזיירים", קוידעמקאָל צעהארגעט, אז בלוט האָט גערונען. נאָכדעם האָט מען אונדז אוועקגעפּירט אפ אן אוטאָמאָביל אין דער צענטראַלער געבײַדע פון די שטורמאָוויקעס אפ העדעמאנשטראסע, 6. מע האָט אונדז ארופגעטריבן אפן פערטן שטאָק און אין דעם לאנגן קאָרידאָר האָבן זיך אומופהערלעך געשאָטן אפ אונדז קלעפּ פון פויסטן און שטעקלעך. דער קאָרידאָר איז פון אונטן ביז ארופ געווען באפּוצט מיט „טראָפייען"—מיט סאָציאַל־דעמאָקראטישע פאָנען און פלאקאטן. בא די ווענט איז אפ א טליע געהאנגען א פודעלע, אָנגעטאָן אין א פאָרם פון א רויטן פראָנטאָוויק. די פודעלע האָט געדארפט פאָרשטעלן ערנסט טעלמאנען.

דאָ האָט מען אונדז מיט קלעפּ פארטריבן אין דער אלגעמיינער קאמער. אונטער אויסגעשרייען „זאָל לעבן היטלער!" האָט מען אונדז געצוווּנגען צו שטעלן זיך אפ די קני, צו זאָגן „פאָטער אונדזערער" און צו זינגען דעם הימן פון האָרסט וועסעל. ווער עס האָט זיך ניט אונטערגעוואָרפן דעם באפעל, דעם האָט מען געשלאָגן קימאט ביז טויט. נאָכדעם האָט מען אונדז אָפּגעשלעפּט צו א וואנט פונעם צימער און מע האָט אָן אופ־הער גענומען שיסן פון רעוואָלווערן קימאט הארט איבער אונדזערע קעפּ. מע האָט אונדז געגעבן א קורצן איבעררײַס, נאָכדעם האָבן זיך אָנגעהויבן די „פארהערן". יעדערער פון אונדז פלעגט איינציקווײַז ארויסגערופן ווערן אין צימער, וווּ עס זײַנען געשטאנען א האלבע טוץ שטורמאָוויקעס מיט קאנטשיקעס. איינער א מענטש איז געזעסן בא א שרײַב־מאשינקע. מיר האָבן זיך געדארפט אויסטאָן נאקעט און מע האָט אונדז דערקלערט, אז מע וועט אונדז שלאָגן ביזוואנען מיר וועלן אלץ אויסזאָגן. פון אונדז האָט מען געפאָדערט, אז מיר זאָלן זאָגן אזוינע זאכן, וואָס איז אומעגלעך.

ווי אַזוי מע פֿאַבריצירט אַטענטאַטן

דער אינדוס טאַגאָר, ראַבינדראַנאַט טאַגאָרס פּלי־מעניק, וועמען מע האָט כּוישעד געווען אין אַן אַטענטאַט אויף היטלערן.

מע האָט בײַ אונדז אויסגעפֿרעגט די נעמען און די אַדרעסן פֿון די קאָמוניסטישע טוער, מע האָט בײַ אונדז געפֿרעגט וועגן עפּעס סקלאַדן פֿון געווער און נאָך אַזעלכע זאַכן. אין דער צײַט פֿון דעם דאָזיקן פֿאַרהער האָט מען אונדז אָן אויפֿהער געשלאָגן. נאָך דעם האָט מען אונדז געגעבן אַ האַלבן שעה אויף באַטראַכטן זיך און דערנאָך האָבן זיך ווידער אָנגעהויבן די פּײַניקונגען.

אייניקע אַנטיפֿאַשיסטן, וואָס זײַנען פֿריִער געווען אין די רייען פֿון די שטורעמאָוויקעס, האָט מען אָפּגעשאָרן די האָר, מע האָט זיי נאָר געלאָזן אַ ביסל האָר פֿון פֿאָרנט. מע האָט אונדז דערקלערט, אַז די דאָזיקע מענטשן וועלן דעם קומענדיקן פֿרימאָרגן דערשאָסן ווערן. ווען מיר זײַנען געקומען, זײַנען זיי שוין געלעגן פֿאַרכאַלעשטע אין דער אַלגעמיינער קאַמער. אויסער אונדז האָבן זיך אין דער אַלגעמיינער קאַמער געפֿונען בײַ 50 אַרבעטער סאָציִאַל־דעמאָקראַטן און קאָמוניסטן. בײַ דער באַפֿרײַונג האָט מען פֿון אונדז געפֿאָדערט, אַז מיר זאָלן געבן אַן אונטערשריפֿט, אַז מע האָט אונדז אַרויסגעלאָזן ניט קיין צעשעדיקטע. דעם אונטערשריפֿט האָבן מיר געגעבן. צוויי מיטגלייער מײַנע האָב איך דערנאָך געפֿינען אין דעם שפּיטאָל „פֿרידריכסהיים“. איינער איז געווען פֿאַרווונדעט פֿון אַ שאָס אין האַלדז“.

אויסער דעם דאָזיקן דאָקומענט, וואָס רופֿט ניט אַרויס קיין שום צווייפֿל גיבן מיר נאָך אַ ריי ווײַטערדיקע מיטיילונגען פֿון צעשלאָגענע אַרבעטער, כּדי צו באַווײַזן, ווי אַזוי די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע באַוועגונג האָט אומעטום באַצייכנט איר אָפֿיציעלן קומען צו דער מאַכט.

„באדעקט מיט ווונדן"

„דעם ארבעטער י. מ., וועלכער וווינט אפ ווערדערשטראסע אין בער־לין, האָבן אין דער נאכט פון 27־טן אפ 28־טן מארט פארכאפּט די שטור־מאָוויקעס און האָבן אים שווער צעשלאָגן אין דער נאציאָנאל־סאָציאַליס־טישער קאזארמע אפ רודאָווערשטראסע. זיין גאנצער קערפּער איז באדעקט מיט ווונדן".

די קוואַרטיר כאָרעוו געמאכט

„צו דעם ארבעטער ר. פון שענעבערג, וועלכער איז געווען באוווּסט ווי א פּארטיי־טוער, זיינען מאָנטיק (נאָך דעם אָנפאל) געקומען שטור־מאָוויקעס. דאָרטן האָט מען אים מיט שטאָלענע ריטער שטארק פארוווּנדעט און נאָכדעם אוועקגעשלעפּט אין דער קאזארמע פון די שטורמאָוויקעס. אין דעם מאָמענט, ווען עס איז צונויפגעשטעלט געוואָרן די דאָזיקע מיטיי־לונג, איז נאָך ניט געווען באוווּסט, וואָס עס איז געוואָרן מיט דעם דאָ־זיקן ארבעטער. זיין קוואַרטיר איז אינגאנצן צערויִנירט דורך די שטור־מאָוויקעס".

א ווילדע שיסעריי

דער ארבעטער מאקס פ., וואָס וווינט אין בראנדענבורג, האָט גע־ליטן פון אן אָנפאל מ־צאד 40 באוואָפנטע שטורמאָוויקעס. די טיר אין דירע איז אויסגעבראָכן געוואָרן, נאָכדעם האָבן די שטורמאָוויקעס אָנגעהויבן צו שיסן אין שטוב אריין. ניט געקוקט אפ דעם, וואָס ער איז שווער פאר־ווונדעט געוואָרן, האָט פ. באוויזן צו ראטעווען זיך און איז ארויסגעשפּרונ־גען דורכן פענצטער. ביים אנטלויפן איז ער ווידער פארוווּנדעט געוואָרן אין האנט און אין ברוסט. ער האָט זיך געראטעוועט אין א שפּיטאָל. דאָס אָרט, ווו ער האָט זיך געראטעוועט, איז אויסגעקומען צו האלטן אין שטרענג־סטער געהיימניש, ווייל יעדער טאָג נאָך דעם אָנפאל האָט מען די קרוי־ווים געדרואָעט" (א פּינקטלעכער מאטעריאל וועגן דעם דאָזיקן פאל איז פארשריבן אין אונדזער ארכיוו).

צעבראָכן די ביינער

„דער 36־יאָריקער ארבעטער פּאול פּאָפּראָצקי, מאלפּלאקשטראסע 23, איז אין דער נאכט פון 26־טן אפן 27־טן מארט 3 אזייגער ארויסגעשלעפּט געוואָרן פון זיין קוואַרטיר. א גרויסער אָטריאד שטורמאָוויקעס האָט בא־גלייט דעם ארעסטירטן אין דער געביידע פון די שטורמאָוויקעס אפ אוט־רעכטשטראסע, דאָרטן האָט מען פון אים געפאָדערט, ער זאָל געבן אדרעסן פון פּארטיי־טוער. ווען ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבן אדרעסן, האָט מען אים גענומען שלאָגן. אין איינציקע שאָ ארום האָט מען אים אָפּגעלאָזן א שווער צעשעדיקטן. ווי די מעדיציניִשע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז צו גלייבן, אז בא אים איז צעבראָכן דער קליינער שינביין".

„פּאָטער אונדזערער" אָדער פּאָרטופּייען איבערן קאָפּ

„דער 18־יאָריקער אַרבעטער קורט האַקענבוש, גרינטאַלערשטראַסע 63, איז איינעם מיט 3 כאַווערים אַרעסטירט געוואָרן דעם 26־טן מאַרט און איז אוועקגעפירט געוואָרן אין דער געבײַדע אויף פרינצענשטראַסע. מע האָט זיי צעשלאָגן מיט פּאָרטופּייען. די אַרעסטירטע האָבן זיך אָפּגעזאָגט פון זאָגן „פּאָטער אונדזערער" פאַר די פאַרזאַמלטע שטורמאַוויקעס. מע האָט זיי ווידער געגומענע שלאָגן. אין אייניקע שאָ אַרום זײַנען די אַרעסטירטע אָפּגעפירט געוואָרן צום פונקט פון דער גיכער הילף, ווו זיי האָבן אונטער אַ דראָונג געדאַרפט דערקלערן, אַז די שטורמאַוויקעס האָבן זיי געראַטעוועט פון אַן אָנפאַל. בא האַקענבושן איז אויסער דעם אויך געווען אַ בלוט־פליצונג אויפן פּאָנעם און אויפן רוקן, דערצו נאָך אַ שווערע וווּנד אויפן קאָפּ".

בלוט־פליצונגען

„דער אַרבעטער יאַקאָב איקלער, קאַסעל, קעטענשטראַסע 4, איז צוגענומען געוואָרן פון די שטורמאַוויקעס, וואָס האָבן געמאַכט אַן אונטערזוכונג בא זײַן פאָטער אויף דער קוואַרטיר. מע האָט אים געבראַכט אין אַ געבײַדע פון בירגערזאַל, אַוועקגעלייגט אויף אַ באַנק און געשלאָגן מיט גומענע שטעקנס. סימאָנים פון קלעפּ זײַנען פאַרבליבן אין דעם נידעריקן טייל פון פּאָנעם, איבערן קאָפּ, אויפן רוקן, אויפן הינטן און אויף דעם אייבערשטן טייל פון די ליטקעס. דער דאָזיקער צושטאַנד איז פאַרפיקסירט געוואָרן אין אַ צײַגעניש, וואָס עס האָט אַרויסגעגעבן אַ דאָקטער. דער נאָמען פונעם דאָקטער ווערט דאָ ניט אָנגערופן, ווײַל אין דײַטשלאַנד פון דער „דריטער אימפּעריע" איז געפערלעך צו געבן מעדיצינישע הילף אַ צעקאַליעטשעטן.

האַשטאָנע אויף צו שטילן דעם דאָרשט

דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער דעפּוטאַט, דער געוועזענער מיניסטער ווילהעלם זאָלמאַן, שרײַבט וועגן די יעסורים, וואָס עס האָבן אים אָנגעטאָן די שטורמאַוויקעס און דרוזשיניקעס פון די שוץ־אָטריאַדן פּאָלגנדיקעס:

„דאָנערשטיק 9־טן מאַרט 3 אַזייגער נאָך האַלבן טאָג זײַנען צו מײַן שטוב אין קעלן צוגעפאָרן 3 אויטאָמאָבילן מיט שטורמאַוויקעס. אַזוי ווי איך האָב אין דער צײַט געפירט אַ געשפּרעך מיט אַ דעפּוטאַט פון דער שטאָט־דומע, האָב איך נאָר באַוויזן אַ געשריי צו טאָן אין טעלעפאָן: „אין מײַן שטוב האָבן זיך אַרײַנגעריסן שטורמאַוויקעס" און אַרויסצורופן פּאָליציי.

אין דעם דאָזיקן מאָמענט זײַנען אין מײַן אַרבעט־קאַבינעט אַרײַן אייניקע שטורמאַוויקעס מיט רעוואָלווערן, העק און מעסערס. איידער איך האָב באַוויזן עפּעס צו זאָגן, האָב איך שוין געקריגן אַ קלאַפּ איבער די פּיס, שטייענדיק בא מײַן טיש. די שטורמאַוויקעס זײַנען עפּעס געווען באַהערשט פון אַן אומגעהייערער רעציכע, סינע און פרייד, וואָס זיי קאָנען מיט מיר

אָפּרעכענען זיכ. דער גרעסטער טייל שטורמאָוויקעס האָט זיכ צעשאָטנ איבער די איבעריקע צימערנ פונ דער קוואַרטיר און אינ אייניקע סעקונדעס בוכשטעבלעכ אַלצ צעבראָכנ אפּ פּיצלעכ. זיי האָבנ מיכ באַשאָטנ מיט טומאַקעס און אַרײַנגעוואָרפנ אינ אַנ אָפּענעמ אַווטאָמאָביל. אפּ דעמ אויסגעשריי פונ מײַנ פרוי: „וווהינ פירט איר מײַנ מאַנ?" האָט איינער פונ דער קאָמאַנדע מיט געלעכטער געענטפערט: „דאָס וועט איר זיכ שוינ שפּעטער דערוויסנ". מע האָט מיכ לעכאַטכילע אַוועקגעפירט דורכ אַ פּוסטנ פעלד אינ דער ריכטונג צומ וואַלד. אַזוי ווי דער שטורמאָוויק, וואָס איז געזעסנ קעגנ מיר, האָט אָנופהער געפּאָכט מיט נ רעוואָלווער באַמ סאַמע נאָז, האָב איכ געמיינט, אַז מע וועט מיכ אינ דעמ נאָענטנ וואַלד שיסנ. מע האָט מיכ אָבער אַוועקגעפירט ווײַטער, פאַרשאָטנ מיט די סאַמע אומגעלומפּערטסטע זידלערײַענ, נאָכדעמ האָט מענ פאַרלאַנגזאַמט דעמ גאַנג פונ אַווטאָמאָביל און מע האָט מיכ אַוועקגעפירט אפּ דער הויפּט־גאַס און געוויזנ פאַר די דורכגייענדיקע: „אָט איז דער גרויסער זאָלמאַנ: קוקט נאָר אָנ ווי נישטיק ער איז". מע האָט מיכ אַוועקגעפירט אפּ מאָצאַרטשטראַסע אינ דער קרײַז־פאַרוואַלטונג פונ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ. מענ האָט מיכ געשלאָגנ מיט די פויסטנ און פיס, געשטויסנ און געטריבנ אינ דער הייכ אפּ די טרעפּ אינ צימער פונ די זיצונגענ. די פאָרהאַנגענ זײַנענ געווענ אַראָפּגעלאָזט און אינ צימער איז געווענ האַלב פינצטער. דאָ האָב איכ זיכ געדאַרפט שטעלנ פאַרנ טריבונאַל. אפּנ טיש איז אַרויסגעשטעלט געוואָרנ אַ גרויסע כאָנ מיט אַ סוואַסטיק. איכ האָב דערזענ, אַז מײַנ כאַווער פונ רעדאַקציע עפּראָס איז געזעסנ נאָענט צומ פענצטער אינ אַזאַ מינ צושטאַנד ווי איכ. איכ האָב נאָר קױמ באַוויזנ צו פאַרנעמענ אַנ אָרט לעבנ עפּראָסנ, ווי עס האָט זיכ אָנגעהויבנ אַ צווישאָיקע פּײַניקונג. נאָכדעמ האָט איינער אַ מענטש אינ דער אוניפאָרמ פונ אַ שטורמאָוויק (כײַנ קאָלעגיע האָט דעמ דאָזיקנ מענטשנ אָנגערופנ שטאָט־ראַטמאַנ עבעלע) געהאַלטנ אַ קורצע רעדע קעגנ עפּראָסנ, זאָגנדיק, אַז איצט וועט מענ זיכ מיט אימ אָפּרעכענענ. נאָכדעמ האָבנ זיכ די שטורמאָוויקעס אַ וואָרפ געטאָנ אפּ אונדז און מע האָט אונדז אפּדאָסנײַ גענומענ שלאָגנ מיט די פויסטנ. אינ פאַרלויפ פונ אַ האַלב שאָ זײַנענ מיר, איכ און עפּראָס, געלעגנ אפּנ דיל אַבסאָליוט אָנמעכטיקע, מיר האָבנ קיינ קויעכ ניט געהאַט צו שטעלנ זיכ. מע האָט ניט אויפגעהערט צו שלאָגנ אונדז מיט די פויסטנ און פיס, מע האָט אונדז געשלעפּט פאַר די האָר און געקלאַפּט אַ קאָפּ אָנ קאָפּ. נאָכדעמ האָט מענ אונדז מיט גוואַלד געצוווּנגענ אויפצושטיינ, צעזעצט אונדז אפּ שטולנ, איינ שטורמאָוויק האָט אונדז געהאַלטנ פאַר די הענט פאַרדרייט הינטערנ ווענטל פונ שטול, דער צווייטער האָט אונדז געריסנ פאַר די ציינער און דער דריטער האָט געגאָסנ יעדערנ פונ אונדז צו פערכל ליטער ריצנייל. איינער פונ די טאַליאָנימ האָט געהייסנ דערלאַנגענ זאַלצ, קעדיי צו פאַרגרעסערנ אונדזערע מאַטערנישנ, אָבער עס ווײַזט אויס, אַז דאָס איז געווענ שווער צו געפינענ. נאָכדעמ האָט מענ געמאַכט אַ קליינעמ איבערײַס. איכ האָב געבעטנ אַ גלאָז וואַסער. דאָס וואַסער האָט עפּעס געהאַט אַ פאַרדעכטיקנ קאָליר. און דעריבער, אַז איכ

אפיציעלע באשטעטיקונג
וועגן דעם טעראָר

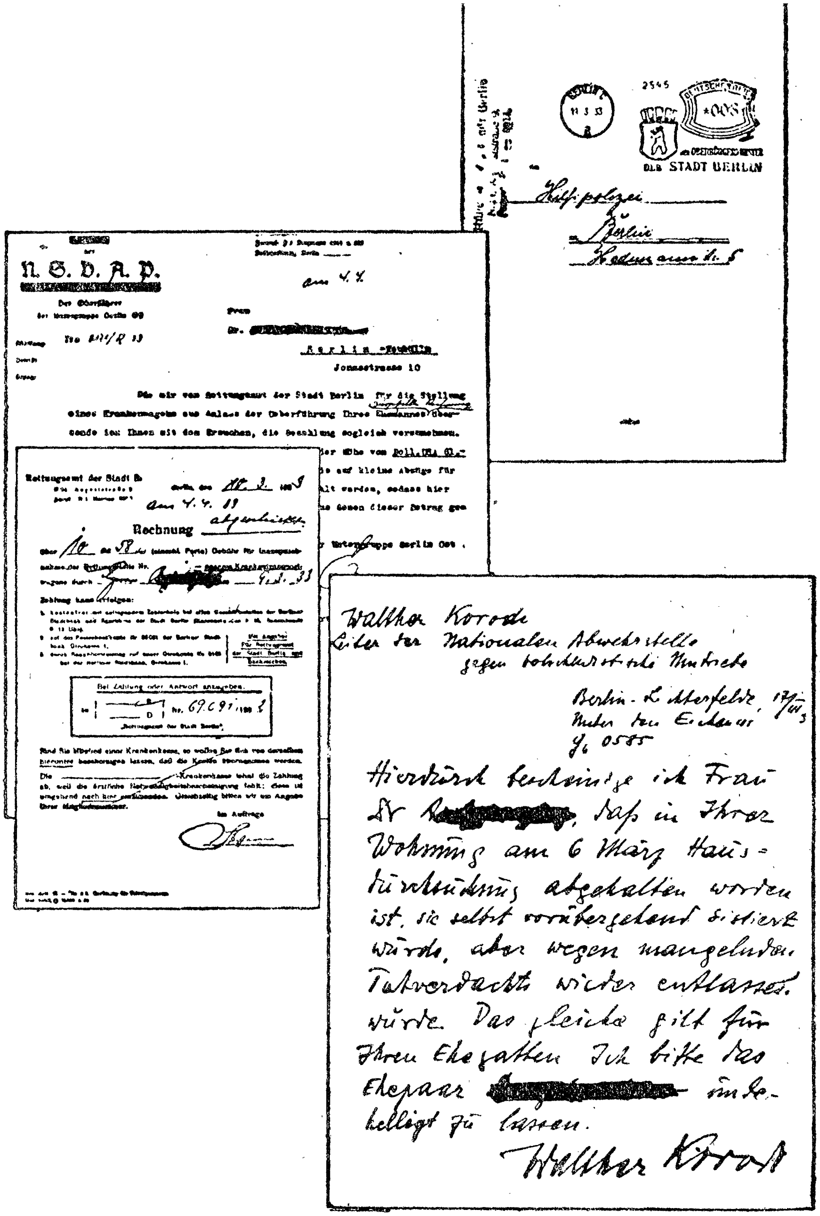

Hilfspolizei
Berlin
Hedemannstr. 5

DER STADT BERLIN

N. S. D. A. P.

am 4. 4.

Frau
Dr. [redacted]
Berlin
Jonasstrasse 10

Rettungsamt der Stadt B.

am 4. 4. 33
abgeschickt

Rechnung

Bei Zahlung oder Antwort anzugeben.

Nr. 69.691

Im Auftrage

Walther Korodi
Leiter der Nationalen Abwehrstelle
gegen bolschewistische Umtriebe

Berlin-Lichterfelde, 17/III 33
Unter den Eichen
G6 0585

Hierdurch bescheinige ich Frau Dr [redacted], daß in Ihrer Wohnung am 6 März Hausdurchsuchung abgehalten worden ist, sie selbst vorübergehend sistiert würde, aber wegen mangelnden Tatverdachts wieder entlassen würde. Das gleiche gilt für Ihren Ehegatten. Ich bitte das Ehepaar [redacted] unbehelligt zu lassen.

Walther Korodi

די געפײַניקטע אַלײן טראָגן די הוצאָות פאַר דער הילף,
וואָס עס גיבן זיי די רעטונג־אַמטן.

האָב עס באמערקט, האָב איך עס אויסגענוצט, קעדיי אײַנצוּוואשן די פאר־בלוטיקטע הענט. איינער פון די שטורמאָװיקעס האָט א געשריי געטאָן: „פארוואָס זשליאָקעסטו ניט דאָס וואסער״? (ביכלאל האָט מען זיך צו אונדז געווענדט אף דו), איך דעם מאָמענט האָט ער א וואָרף געטאָן די גלאָז מיט די איבערגעבליבענע וואסער מיר גלײַך אין פּאָנעם ארײַן. דאָס שלאָגן האָט זיך ווידער באנײַט.

מיטאמאָל האָט זיך צווישן אונדזערע טאליאָנים דערפילט עפּעס אן אומרויִקייט. איך האָב געמיינט, אז די פּאָליציי האָט באקומען א ידיעה וועגן דעם, אז מ׳איז אף אונדז אָנגעפאלן און אז מע האָט אונדז אויסגעשלעפּט. ארום פינף אזייגער האָט מען אונדז ארויסגעוואָרפן פון די טרעפּ מיט א געשריי: „אין קוילן־קעלער״.

דער קעלער איז מיסטאמע ניט געווען אָפן, און די שטורמאָװיקעס האָבן, ווײַזט אויס, זיך געײַלט פּאָטער ווערן פון אונדז. אונדזערע פּענע־מער האָבן זיך שוין פון די קלעפּ פארוואנדלט אין אן עמעסער בלוט־טרײַפנדיקער מאסע, — מע האָט אונדז דורכן גאס אוועקגעטריבן צום אווי־טאָמאָביל. מיר האָבן זיך געמוזט זעצן אין אים אף די ציפּקעס. עפּעס א מענטש, וואָס איז געזעסן לעבן דעם שאָפער, און ווי עס האָט זיך שפּע־טער ארויסגעוויזן, א געוועזענער אָפיצער, האָט א געשריי געטאָן: „דער־לאנגט אים מיטן פוס אין הינטן״, און דאָס איז טאקע באלד אויסגעפילט געוואָרן. דאָס שלאָגן איז פאָרגעזעצט געוואָרן אין א פארמאכטן אויטאָמאָביל; איך האָב באקומען א קלאַפּ מיט א פויסט אינעם רעכטן אויג. מיר האָבן זיך אָפּגעשטעלט בא דעם פּאָליציי־פּרעזידיום; דער דעפּוטאט פון רייכסטאג שאלער, וועלכער האָט אָנגעפירט מיטן טראנספּאָרט, האָט געעפנט דעם טויער. מיר זײַנען געווען געצוווּנגען צו לויפן מיט אלע קויכעס איבער די קאָ־רידאָרן און טרעפּ, כאָטש מיר זײַנען געפאלן פון די פיס... עמעצער האָט געזאָגט, אז דעם קומענדיקן טאָג וועלן מיר גיין פאָרויס פון א פאקל־מארש פון די נאציאָנאל־סאָציאליסטן און מע וועט אונדז נאָכדעם פארברענען אף א שײַטערהויפן פון ברענענדיקע פאקעלן... דער פּאָליציי־פּרעזידענט האָט אונדז פאָרגעלייגט צו גיין אין ארעסט־הויז. איך האָב זיך געשטיצט אף מײַן פארלאמענטישע אומבארירלעכקײַט. ער האָט מאסקים געווען מיט מײַן שטאנדפּונקט. ער האָט מיר אָבער דאָך געבעטן אריבערצוגיין אינײנעם מיט עפּראָסן אין טפיסע־לאזארעט. אין לאזארעט האָט מען אונדז פארנייט און פארבאנדאזשירט די ווונדן. בײַס די פּײַניקונגען האָט איינער א שטור־מאָוויק ארײַנגעזעצט עפּראָסן, פּאוואָליע און מיט קאוואָנע, א מעסער אין זײַט. דער דאָקטאָר האָט אונדז דערקלערט, אז די ווונד וואָלט געווען גע־פערלעך פארן לעבן, ווען זי וואָלט אף איין סאנטימעטער געווען טיפער. אף דעם צווייטן טאָג איז אין די צײַטונגען געווען א מיטיילונג, אז עס זײַנען אף אונדז אָנגעפאלן פּאָליטישע קעגנער און אז מיר זײַנען לײַכט פארוווּנדעט געוואָרן.״

געפּייניקט א דאָקטער און זיין פרוי

„דעם 6־טן מארט 4 אזייגער אינדערפרי האָבן מיר דערהערט א קלונג בא דער אריינגאנג-טיר. אייניקע מענער-שטימען האָבן א געשריי געטאָן: „פּאָליציי, עפנ״. מיין פרוי האָט געענטפערט: „איך בעט אייך קומט מאָרגן פרי, באנאכט וועל איך ניט עפענען״. באלד האָבן זיך געלאָזט הערן א ריי שטארקע קלעפּ אין דער טיר. די טיר איז אויסגעזעצט געוואָרן און אין דער דירע האָבן זיך ארייננעריסן 5 מענטשן אין אן אוניפאָרם פון שטורמאָוויקעס אָן פּאָליציייִשע צייכנס — מיט רעוואָלווערן. אפ מיינע פראגע, וואָס פארלאנגען זיי, האָב איך באקומען אן ענטפער מיט פויסטן און מיט גומענע פלאָקנס. „שווייג, מע פרעגט בא דיר ניט״. זיי האָבן א קאָמאנדעווע געטאָן: „די הענט אין דער הייך״, אייניקע מענטשן האָבן מיך געכאפּט פארן קאָלנער און צוגעדריקט מיך צום באנק. „א סאָפּ זאָל אפ אייך קומען, א סאָפּ צו די יידן, איר באָלשעוויסטישע באנדע״. ווען איך האָב געוואָלט ענטפערן, האָבן זיי מיך ווידער געשלאָגן.

אין דירע האָבן זיי געמאכט אן אונטערזוכונג, האָבן אופגעעפנט די קעסטלעך פונעם שרייבטיש, אָנגעפילט מיט ביכער, מאנוסקריפּטן און בריוו א טשעמאָדאן און א קאָמאנדעווע געטאָן: „פּאָרט״. מיין פרוי, וועלכע האָט מיך ניט געוואָלט לאָזן אליין אין די הענט פון די פּאָגראָמ־שטשיקעס, איז נאָכגעגאנגען נאָך מיר אָן א פּאָדערונג פון זייער זייט. זיי האָבן מיך דערלאנגט א זעץ מיטן פוס און א שטויס געטאָן אראָפּ די טרעפּ. ווען מיין פרוי האָט ענערגיש פּראָטעסטירט קעגן אזא באגיין זיך מיט א קראנקן, האָט מען זי אָנגעזידלט „גראָבער שווייגן, האלט זיך רויִק אויב ניט, וועסטו אויך קריגן.״ דער אווטאָמאָביל האָט זיך אָפּגע־שטעלט פאר א הויז, בא וועלכן עס איז געשטאנען א האמוין שטורמאָ־וויקעס און דרוזשיניקעס פון א שוץ־אָטריאד. ווי נאָר מיר זיינען ארויס פון אווטאָמאָביל, האָט מען אונדז באלד גענומען טרייבן מיט גומענע שטעק־לעך און קאנטשיקעס אפ דעם פערטן שטאָק ארופּ. צוליב מיין קרענק (גריפּ, שוואכקייט פון די הארצ־מוסקולן) האָב איך ניט געקאָנט גיין שנעל איבער די טרעפּ, האָט מען מיך דערפאר געשלאָגן מיט א באזונדער רע־ציכע ביז איך האָב זיך ניט דערקליבן צום פערטן שטאָק. מע האָט אונדז ארייגעשפּארט עפּעס אין א קאָרידאָר, ווו איך און מיין פרוי האָבן גע־דארפט דורכגיין דורך רייען פון שטורמאָוויקעס, וועלכע האָבן זיך אפ אונדז א וואָרפ געטאָן מיט קלעפּ. מע האָט מיך אוועקגעזעצט אין א בא־זונדער קאמער. איך האָב דערקלערט, אז דאָ איז, ווייזט אויס, עפּעס א מיספארשטייעניש, און האָב געבעטן, מע זאָל מיר געבן א מעגלעכקייט אופצוקלערן דעם איניען״.

דער ארעסטירטער, וועלכער האָט געארבעט 7 יאָר אין בערלינער שפּיטאָלן און וועלכער איז די לעצטע צייט געווען דער עלטסטער דאָקטער פון א ספּע־ציעלער אָפּטיילונג אין דעם שטאָטישן שפּיטאָל אין נייקעלן, האָט נאָך א לאנגן פארהער זיך דערוווסט, אז מע האָט אים באשולדיקט עפּעס אין אן אומגעלום־פּערטער באשולדיקונג, אז ער איז דער אָנפירער פון דער קאָמוניסטישער פראָ־

באגאנדע אין דײַטשלאַנד. אױף זײַנע טײַנעס, אַז ער איז אומשולדיק, האָט מען געענטפֿערט בלויז מיט איזדיעקעס און מיט קלעפּ. ער טײלט װײַטער מיט:

„זיי זײַנען אױף מיר אָנגעפאַלן מיט אַ כײַישער אכזאָריעס, האָבן מיר געשלאָגן מיט גומענע שטעקלעך, מיט לעדערנע קאַנטשיקעס און שטאָלענע ריטער. זיי האָבן זיך געסטאַרעט צו שלאָגן איבערן קאָפּ, זיי פֿלעגן ארופֿשפּרינגען אױפֿן טיש און אױף די שטולן און פֿלעגן אָן ראַכמאָנעס שלאָגן פֿון דער הייך. בלוט האָט געגאָסן פֿון פּאָנעם, מײַנע געשרײען װעגן הילף זײַנען שנעל שטיל געװאָרן. אייניקע קלעפּ מיט אַ מעטאַלענעם רוט, אַ פֿײַפֿ אין לינקן אויער, און איך בין געפאַלן אין אָנמאַכט".

דער געליטענער דערציילט װײַטער, אַז מע האָט אים געשלאָגן אַזוי לאַנג, ביז זײַן צושטאַנד איז געװאָרן געפֿערלעך און מע איז געװען געצװוּנגען צו געבן אים מעדיצינישע הילף. כאָטש ער האָט קימאַט פֿאַרלאָרן דעם באַוואוסטזיין, האָט ער דאָך אײַנגעהיט די גײַסטיקע קראַפֿט, קעדיי אופֿמערקזאַם באַאָבאַכטן דאָס אַלץ, וואָס עס איז פֿאָרגעקומען אַרום. מיר גיבן אין אויסצוגן אייניקע וויכטיקע באַשרײַבונגען:

„אין צימער זײַנען געזעסן יונגעלײַט מיט בלייכע פּענעמער, בײַ אייניקע זײַנען געווען פֿאַרבונדן די קעפּ. זיי האָבן געוואַרט אױפֿן פֿאַרהער. אָפֿט פֿלעגן די שטורמאָוויקעס אַרײַנגיין און פֿאָדערן, אַז אַלע אַרעסטירטע זאָלן אופֿשטיין פֿון די ערטער מיט אַ באַגריסונג: „זאָל לעבן היטלער!" די, וועלכע עס פֿלעגן ניט אַזוי גיך אויספֿילן דעם דאָזיקן באַפֿעל, פֿלעגט מען צווינגען מיט אַ שמיץ פֿון אַ קאַנטשיק אופֿצושטיין און ווידער זיך זעצן. דאָס איז איבערגעכאַזערט געוואָרן 10—15 מאָל, דערבײַ פֿלעגט זיך דער טעמפּ די גאַנצע צײַט פֿאַרגיכערן.

עס זײַנען אָנגעקומען שטורמאָוויקעס און האָבן פֿון קעסטל פֿון שרײַבטיש אַרויסגענומען רעוואָלווערן און אַנדערע געווער. די קעסטלעך זײַנען געווען פֿול מיט רעוואָלווערן, און יעדער האָט אויסגעקליבן לויט זײַן געשמאַק. אַנדערע זײַנען געקומען נאָך צעטלען פֿון פֿרײַוויליקע, וואָס ווילן גיין אין עסטרײַך (!).

איינעם, וועלכער האָט מיט אייניקע טעג צוריק באַליידיקט אַ שטורמאָוויק, האָט מען אַרויסגעשלעפּט אין דער דאָזיקער נאַכט פֿון בעט און אַרעסטירט; אַ פּרוי, וואָס האָט אופֿגעוואָרפֿן איינעם אַ פֿאַשיסט, אַלעמײַ ער איז פֿון דעם קאָמוניסטישן לאַגער אַריבערגאַנגען צום פֿאַשיזם, איז אַרעסטירט געוואָרן בײַ זיך אױפֿן קוואַטיר און מע האָט איר געבראַכט צו שלעפּן אַהער.

פּלוצעם האָבן זיך געלאָזט הערן אויסגעשרײען: „עס זײַנען אַרעסטירט פֿיק און אולשטיין, מע וועט זיי באַלד ברענגען אַהער". די שטורמאָוויקעס זײַנען אַרײַן אין אַ ווילדן עקסטאַז. זיי האָבן גענומען פּאָכן מיט די שטעקלעך אין דער לופֿט. „זאָלן זיי זיך נאָר ווײַזן". מע האָט דערקלערט, אַז עס איז געקומען אַן אַרבעטער שולצע. אַלע שטורמאָוויקעס זײַנען אַרויס פֿון צימער, אין פֿאַרלויף פֿון אַ פֿערטל שאָ האָט מען געהערט, וויאַזוי זיי האָבן געבושעוועט אין קאָרידאָר. נאָכדעם האָט מען צו אונדז אַרײַנגעשפּאַרט אַן אַרבעטער פֿון קליינעם וווּקס, בעערעך אַ יאָר

30 אלט. דאָס רעכטע אויג איז געווענ געשוואָלנ; באמ פארהער האָט ער זיכ מוידע געווענ, אז ער איז א מיטגליד „פונ רויטער הילפ". מע האָט אימ באשולדיקט אינ דעמ, אז ער האָט אָנטיילגענומענ אינ דערהארגענענ א שטורמאָוויק. ער האָט אָפגעלייקנט, ער האָט דערקלערט, אז צוליב דעמ כשאד אינ אָט דעמ דאָזיקנ פארברעכנ האָט מענ אימ שוינ געהאלטנ אינ טפיסע אונ אז מע האָט אימ ארויסגעלאָזנ אפ דער פרייַ. מע האָט אימ גענומענ שמייַסנ מיט קאנטשיקעס אונ געהייסנ ענטפערנ אפ יעדער פראגע: „יאָ, מייַנ הער". מע האָט אימ ניט אָפגעלאָזנ, ביזוואנענ ער האָט ניט אָנגעהויבנ אָט דאָס צו זאָגנ: „דו ביזט א מערדער, פאסקודסטווע?", — „ניינ" — האָט געענטפערט דער ארבעטער. ניינ? אונ מע האָט אימ נאָכ שטארקער געשלאָגנ. זייַנ גאנצער פּאָנעמ איז פארגאָסנ געוואָרנ מיט בלוט. ער האָט עס אויסגעווישט מיטנ ארבל. „דו האָסט דאָכ עס נאָרוואָס אנערקענט". דער ענטפער: „דאָס איז געווענ געצוווּנגענ". זיי האָבנ אימ ווידער געשלאָגנ. מע האָט בא אימ געפרעגט, וויפל קינדער ער האָט געהאט אפ זייַנ לעבנ, מיט וויפל פרויענ ער האָט געלעבט, צי זייַנענ אלע זייַנע קינדער אזוינע אידיאָטנ, ווי ער אליינ.

נאָכדעמ האָט מענ אימ אוועקגעשלעפט אינ קיכ, ווו מע האָט אימ אָפגעשאָרנ. ווענ ער האָט זיכ צוריקגעקערט, האָט מענ אימ צוגעפירט צו אנ 80-יאָריקנ אויסגעקוואָרטנ זאָקנ, דעמ פאסטער פונ ליכטע־פעלד. אָט דער גרויער אלטער האָט אימ געדארפט אויסשטרעקנ די האנט אונ באגריסנ מיט די ווערטער: „גוט־מאָרגנ, כאווער". דער אלטער האָט אימ אויסגעשטרעקט די האנט אונ געזאָגט: „איכ דריק אייַכ די האנט, איר זייט א לייַדנדיקער מענטש". אלע האָבנ געלאכט. „אכ, אזוי באגריסטו א מערדער!" דער אלטער האָט געענטפערט: „אונ אויב אפילע אזוי! — ער איז א פארמוטשעטער מענטש, אונ איר זייַט די פארקערפערונג פונ גוואלדטאט, וואָס וועט ניט לאנג דויערנ. מייַנע איבערצייַגונגענ וועט איר ניט אויסוואָרצלענ אפילע מיט גומענע שטעקנס, איר זייַט נאציאָנאליסטנ, אונ איכ בינ אנ אינטערנאציאָנאליסט". אָט די דאָזיקע מוטיקע אויפירונג פונ דעמ זאָקנ האָט פארשעמט אייניקע פונ די פייַניקער. ווענ אייניקע פונ זיי פלעגנ זיכ א וואָרפ טאָנ אפ אימ, פלעגנ זיי די איבעריקע אָפהאלטנ".

פונ דער ווייַטערדיקער מיטיילונג פונעמ געליטענעמ איז צו זענ, וואָס פאר א לייַדנ עס האָט דעמלט איבערגעטראָגנ די פרוי פונ דעמ דאָקטער.

„נאָכ האלבע נאכט האָבנ מיכ עטלעכע הענט אריינגעשטופט אינ פארהער־צימער. דאָרטנ האָב איכ געפונענ מייַנ פרוי, בלאס ווי דער טויט. זי האָט מיר שטיל אפנ אויער געזאָגט אפ יידיש: „איכ קאָנ שוינ מער ניט אויסהאלטנ, איכ וועל זיכ ארויסוואָרפנ פונ פענצטער, איכ קאָנ מער ניט. זיי ווילנ דיכ דערקלערנ פאר א שפיאָנ, פאר א טשעקיסט אונ שיסנ". „טו ניט קיינ נארישקייַטנ, נעמ זיכ אינ די הענט". דאָס, וואָס מיר האָבנ זיכ דורכגעשמועסט מיט א פּאָר ווערטער, האָט ארויסגערופנ שרעקלעכע געשרייענ פונ דעמ שטורמאָוויק, וואָס האָט אונדז פארהערט אונ האָט זיכ פונ מידקייט (פונ שיקרעס) קוימ קוימ געהאלטנ אפ די פיס. מייַנ פרוי האָט מענ ארויסגעפירט. מייַנ צושטאנד איז געוואָרנ ערגער אונ איכ האָב

געפאָדערט א דאָקטער. מע האָט מיר אריינגעבראכט אין צימער פון שעף. מיין פרוי האָט זיך קאם איינגעבעטן, מע זאָל איר דערלויבן געבן מיר טרינקען פון א לעפעלע".

ניט געקוקט אף דער קריטישער לאגע פון דעם צעמוטשעטן ארעסטירטן, האָט זיך דער שטורעם-אָטריאד ניט אָפּגעזאָגט פון זיין ציל — ארויסציען באם דאָקטער דאָס, צו וואָס זיי האָבן געשטרעבט. מע האָט צו אים צוגעשיקט א שפּיק, וואָס רעדט באָלגאריש, וועלכער האָט אים געדארפט צווינגען ריידן. דער שפּיק האָט געהאט א פּינקטלעכע אָנווייזונג, וויאזוי ער דארף זיך האלטן אין דער קאזארמע. דער דאָקטער שרייבט וועגן דעם:

„ער האָט ארויסגענומען א רעוואָלווער און געזאָגט: „דריי קוילן: איינע — אין שלייף, איינע — אין מויל און איינע אין בויך, און ס'ווערט א סאָף פון דיר". איך בין געלעגן שווייגנדיק אָן באוועגונג... ער האָט אופגעהויבן זיינע פויסטן און האָט מיר א קלאָפּ געטאָן אין פּאָנעם: „אין איניקע מינוט ארום וועט ווערן פון אייך א סאָף. איך וועל דיך דאָ אופהענגען אפן אושאק פונעם פענצטער. אָט אזוי פלעג איך אופהענגען אין קיעוו. אין איניקע מינוט ארום וועל איך ארויס פון צימער, און דעמלט וועט שוין זיין צו שפּעט. דו וועסט ריידן, צי ניין, שלימאזלדיקער פּאסקודניק! וואָס טוט די טשעקא, וויאזוי ארבעט די געפּעו?" איך בין געלעגן אָן באוועגונג, ער האָט מיר מיט זיין גאנצן קויעך א קלאָפּ געטאָן מיט א פוס אין בויך, איך האָב פארלאָרן דעם באוואוסטזיין".

מע ציט ארײַן א דאָקטער אין פּאסטקע

מיר נעמען פאָלגנדיקע מיטיילונג, וואָס איז געווען אָפּגעדרוקט אין דער כארבריקענער „ארבעטער־צייטונג" דעם 14־טן אפּרעל:

„דעם 17-טן מארט איז פאָרגעקומען די אָרדנטלעכע זיצונג פון דער בערלינער מעדיצינישער געזעלשאפט. נאָך דעם פאָרטראָג האָט דער פאָרזיצער פון דער געזעלשאפט, דער 70־יאָריקער פּראָפעסער גאָלדשיידער, דער אָנפירער פון דער אוניווערסיטעט־קליניק, געבעטן זיינע קאָלעגן פארבלייבן נאָך איניקע מינוט, ווייל ער וויל דאָ דעמאָנסטרירן א באזונדערס אינטערעסאנטן פאל. נאָך דעם האָט מען אריינגעפירט א פּאציענט, וואָס זיין גאנצער קערפּער איז געווען פארבינטעוועט, און דער פּראָפעסער גאָלדשיידער האָט געזאָגט: „מיינע הערן, אָט דער פּאציענט איז אונדזערער א קאָלעגע, ער איז דאָקטער ליסט. מיט א פּאָר טעג צוריק, אינאָוונט, האָט מען אים טעלעפאָניש ארויסגערופן אין ליכטערפעלד צו א קראנקן. ווען ער איז געקומען אהין, האָבן אים צוגענומען שטורמאָוויקעס און מע האָט אים אזוי שרעקלעך צעקיילט". די דאָזיקע ווערטער האָט בא דער פארזאמלונג ארויסגערופן א שרעקלעכע אופרעגונג. דער אלוועלטלעך בארימטער פּראָפעסער זאוערברוך, א נאציאָנאליסט, איז אופגערעגט איפּגעשפּרונגען און האָט דערקלערט, אז ער איז גרייט אופנעמען אין זיין קליניק דעם קאָרבן פון די שטורמאָוויקעס. צוליב דעם פאל האָט זיך אין די ברייטע קרייזן פון די בערלינער דאָקטוירים פארשפּרייט א פּאניק, ווייל זיי האָבן מוירע געהאט, אז מיט זיי קאָן דאָס זעלבע טרעפן, ווען מע רופט זיי צו פּאציענטן".

מע שמײַסט א 50־יאָריקע פרוי

(מיטײלונג פון אײדעס — פאַטאָ־דאָקומענט).

אין דער נאַכט פון מאָנטיק אױף דינסטיק, דאָס הײסט פון 20־טן אױפן 21־טן מאַרט, איז געמאַכט געװאָרן אַן אָנפאַל אױף מאַריאַ יאַנקאָװסקאַיאַ, װעלכע איז אַ מיטגליד פון שטאָט־ראַט. מאַריאַ יאַנקאָװסקאַיאַ איז אַ סאָציאַל־דעמאָקראַטקע. דער אָנפאַל איז געמאַכט געװאָרן אין איר קװאַרטיר אױף בערגמאַנשטראַסע 18, אין בערלין־קעפּעניק. דער אװטאָמאָביל פון דער װעשערײַ מיטקע (קעפּעניק, קאַרל־שטראַסע) האָט זיך אָפּגעשטעלט פאַרן הױז. פון אים זײַנען אַרױס 20 שטורמאָװיקעס, האָבן אומגעריסן די טיר, פאַרנומען דעם אַרײַנגאַנג און די טרעפּ. 6 שטורמאָװיקעס האָבן זיך מיט רעװאָלװערן אין די הענט אַרײַנגעריסן אין קװאַרטיר. יאַנקאָװסקאַיאַ איז אײנעם מיט צװײ פּאַרטײער, קאָמוניסטישע טוער, װאָס האָבן זיך שױן געפונען אין אױטאָמאָביל, אָװעקגעפירט געװאָרן אין דער געבײדע פון דעם קעפּעניקער שטורעם־אָטריאַד (עליזאַבעטשטראַסע 29).

אױפן הױף אין אַ שטאַל האָט מען איר געצװוּנגען אױסטאָן זיך אַ נאַקעטע און לײגן זיך אױף אַ הילצערנעם באַנק, װאָס איז געװען באַדעקט מיט אַ שװאַרץ־רױט־גאָלדענער פאָן. עס האָבן איר פעסט געהאַלטן 4 מענטשן, און אײנער האָט צוגעדריקט איר פּאָנעם צו אַ פעקל אַלטע שמאַטעס. אין פאַרלױף פון צװײ שאָ האָט מען דער פופציקיאָריקער פרוי אָן ראַכמאָנעס געשלאָגן מיט שטעקלעך, געשמיסן מיט שטאָלענע ריטער און מיט קאַנטשיקעס.

נאָך אָט דער דאָזיקער אינקװיזיציע האָט מען יאַנקאָװסקאַיאַ אַרױסגעפירט אױפן גאַס. 5 אזײגער אינדערפרי האָבן איר די דורכגײער געפונען און געבראַכט אױף אַ טאַקסאָמאָטאָר אַהײם. די דאָקטױרים האָבן פעסטגעשטעלט, אַז איר לעבן איז אין געפאַר. מע האָט איר אָפּגעשלאָגן אַ ניר. אױפן קערפּער איז בוכשטעבלעך ניט געבליבן קײן אײן גאַנץ אָרט. אין שפּיטאָל (אַנטאָני־שפּיטאָל אין קאַרלסהאָרסט) האָט יאַנקאָװסקאַיאַ געגעבן פאָלגנדיקע מיטײלונג, װאָס איז אַרײַנגעטראָגן אין פּראָטאָקאָל:

„בײַס מע האָט מיך געשלאָגן, האָט מען מיר קעסײדער געהײסן אָנרופן אַדרעסן און נעמען פון אַרבעטער. איך האָב געדאַרפט רעכענען לױטן סײדער די פאַרבן פון דער רעפּובליק און אָנשטאָט שװאַרץ־רױט־גאָלדענע האָב איך געדאַרפט זאָגן שװאַרץ־רױט־טינטעפדיקע. מע האָט מיר געשטעלט פראַגן: צי האָסטו באַקומען געלט פון דער פאַרזאָרגונג־פאַרװאַלטונג, צי האָסטו געגעבן נאָכטלעגער און עסן קאָמוניסטן; צי האָסטו געגנװעט שיך פון אַרבעטלאָזע; צי האָסטו צונױפגעשטעלט אַ צעטל פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע מאַגאַזינען, װאָס זאָלן בױקאָטירט װערן? מע האָט מיך געשלאָגן אָן ראַכמאָנעס, אױב איך פלעג עפּעס װאָס אָפּלײקענען. װען איך האָב גענומען שרײַען, האָט דער פינפטער פײַניקער פאַרשטאָפּט מיר דאָס מױל מיט אַ שמאַטע. איך בין אַראָפּגעפאַלן פון בענקל, נאָך דעם, װען איך האָב שױן באַקומען װײניקסטנס אַ הונדערט שמיץ. מע האָט מיר װידער אױפגעהױבן און אזא שטאַרקן זעץ געטאָן איבערן פּאָנעם, אַז איך בין געפאַלן אין אַ װינקל, דערבײַ האָט מען מיר פאַרװוּנדעט אַ קני. נאָך דעם האָב איך געדאַרפט אײנעם מיט צװײ קאָמוניסטישע אַרבעטער, װעלכע מע האָט אױך געפּײַניקט, זינגען דעם הימען: „דײַטשלאַנד, דײַטשלאַנד איבער אַלעס...“

איכ בינ געווענ געצוווּנגענ אונטערצושרײַבנ א מעלדונג, אז איכ וועל ארויסטרעטנ פונ דער ס.־ד. פּארטיי, אז איכ וועל זיכ קײנמאָל ניט פארנעמענ מיט פּאָליטישער טעטיקײַט אונ אז איכ וועל יעדער דאָנערשטיק קומענ צו די פאַשיסטנ נאָכ אָנווײַזונגענ. נאָכ דעמ האָט זיכ די באַציִונג צו מיר געענדערט. מע האָט מיר געגעבנ א גלאָז וואסער, אויסגערײיניקט אונ אומגעקערט מײַנע קלײדער. דער שעפ פונ די שטורמאָוויקעס האָט אײנעמ פונ די שטורמאָוויקעס באַפוילנ „ארויסצופירנ" די דאמע. דער שטורמאָוויק האָט מיכ אונטערגעהאלטנ, אז איכ זאָל ניט פאלנ, אונ האָט הינטער מיר פארמאכט די טיר אונ „העפלעכ" א זאָג געטאָנ: „א גוטע נאכט".

דער מאנ פונ דער געליטענער האָט אָנגעגעבנ א מעלדונג אינ דער פּאָליציי, ער האָט אָבער באקומענ אנ ענטפער, אז די פּאָליציי איז מאכטלאָז צו אונטערנעמענ וואָס־ניט־איז. וואָס האָט געבראכט אָט די יונגע באָכערימ צו אָפּטאָנ אזא מינ אומענטשלעכע אכזאָריעס, וועלכע עס רעפּראָדוצירנ די פאָטאָגראַפיע אונ דער פּראָטאָקאָל? זיי האָבנ געמוטשעט א פרוי, וועלכע האָט אינ פארלויפ פונ פיל יאָרנ אפ איר פאראנטוואָרטלעכנ פּאָסטנ פארגרינגערט די לײדנ אונ נויטנ, א פרוי, וואָס האָט לויט איר עלטער זיי געקאָנט זײַנ א מוטער. מײנט ניט, אז דאָ איז געגאנגענ וועגנ אנ אקט פונ פּערזענלעכער נעקאָמע. זיי האָבנ ניט נאָר געשלאָגנ א נאקעטע פרוי, זיי האָבנ געפּאָדערט אדרעסנ פונ סאָציאָל־דעמאָקראטנ. אזוינע מײַסימ האָבנ זיי געטאָנ לויטנ אופטראָג פונ דער אָנפירונג פונ די שטורמאָוויקעס. די אָנפירונג האָט ניט נאָר פארדעקט דעמ דאָזיקנ פאברעכנ; נאָכמער, ווענ דער דאָזיקער פאל איז געוואָרנ באוווּסט אינ אויסלאנד, האָבנ זיי זיכ אָנגעקלאָגט אפ דעמ, וואָס „מע פארשפּרײטנ קלאנגענ וועגנ אכזאָריעס". דאָס האָבנ זיי אָנגעקלאָגט דער טויט־קראנקער פרוי, וואָס וועט דעמ גאנצנ לעבנ לײדנ פונ די פּײַניקונגענ, וואָס זי האָט איבערגעטראָגנ.

א דאָקטער—א נעוראָפּאטאָלאָג
ווערט ארויסגעשיקט פונ דײטשלאנד נאָכ דעמ, ווי ער קריגט קלעפּ

„דאָנערשטיק דעמ 21־טנ מארט איז אינ זײַנ בערלינער קווארטיר דורכ א גרויסנ אָטריאד שטורמאָוויקעס ארעסטירט געוואָרנ דער דאָקטער פונ נערוונ־קראנקײַטנ פרענקעל. דאָקטער פרענקעל האָט דעריקער געארבעט אינ די פּראָלעטארישע קרײַזנ. ער איז אָפּגעפירט געוואָרנ אינ דער נאציאָנאל־סאָציאָליסטישער קאזארמע אפ פּאפּעשטראסע, מע האָט אימ דאָרטנ געהאלטנ ביז שאבעס. אינ פארלויפ פונ אָט די צוויי טעג האָט מענ אימ געמאכט עטלעכע פארהערנ, מע האָט אימ פיל מאָל געשמיסנ מיט שטאָלענע ריטער אונ מיט קאנטשיקעס. שוינ נאָכ דעמ, ווי דאָקטער פרענקעל איז ארויסגעלאָזנ געוואָרנ, זײַנע פרײנטלעכ פעסטגעשטעלט געוואָרנ די שפּורנ פונ די קלעפּ, וואָס ער האָט געקראָגנ. עס איז אויכ פעסטגעשטעלט געוואָרנ, אז מע האָט אימ צעשעדיקט אנ אויג מיט א שמיץ פונ א קאנטשיק. דאָקטער פרענקעל איז באפרײַט געוואָרנ דעמ 23־טנ מארט, נאָכדעמ האָט ער געגעבנ אנ אונטערשריפט פאר זיכ אונ פאר זײַנ פרוי, אז זיי פארפּליכטנ זיכ באלד צו פארלאָזנ די גרענעצנ פונ דײַטשלאנד אפ שטענדיק.

דאָקטער פרענקעל, וועלכער האָט אויסגעפילט אָט די דאָזיקע געצוווּנגענע

Dr.med.Fritz S c h w ö r e r   Charlottenburg,2.April 1933
Berlinerstr.93.

Heute um 11 Uhr kam Herr   zu mir und bat mich um Ausstellung dieses Attestes.Die vorgelegte polizeiliche Anmeldung lautete auf

Befund:Die Weichteile um das linke Auge sind stark verschwollen und blutunterlaufen,auch über dem rechten Auge und auf der Stirne blutunterlaufene Stellen.Auf dem behaarten Teil des Schädels,besonders rechts,zahlreiche Beulen und blutig verschorfte Stellen.Die linke Ohrmuschel gerötet und stark verschwollen,an der linken Halsseite ebenfalls Schwellungen und Hautdefekte.Beide Oberarme,besonders der rechte, geschwollen und blau und rot unterlaufen.Die rechte Hand und das Handgelenk vollständig verschwollen,besonders schmerzhaft sind das Handgelenk,der Handrücken besonders im Bereich der 2. und 3. Mittelhandknochen und des Daumengrundgelenks und Mittelfingergrundgelenks und des Endglieds des 4.Fingers.Ob eine Fraktur vorliegt,bedürfte der Röntgenuntersuchung.An der linken Hand ist der Handrücken geschwollen und schmerzhaft,besonders der 2.Mittelhandknochen und das Grundgelenk.Beide Gesässbacken und der obere Teil beider Oberschenkel sind vollkommen rot und teilweise striemig blutig mit Hautdefekten unterlaufen,ebenso Striemen an der Vorderseite des rechten Oberschenkels.Das rechte Knie zeigt links unter der Kniescheibe eine alte Operationsnarbe,es ist stärker als das linke und ist schmerzhaft.

Dr.med. Schwörer
Arzt
Charlottenburg, Berlinerstr. 93

דער אָריגינאַל פון א מעדיצינישער צײַגעניש.

פארפליכטונג, וווינט איצט אינ עמיגראציע, ער טיילט אגעוו מיט פאָלגנדיקע פראָטימ פונ די באדינגונגענ אינ די נאציאָנאַל־סאָציאליסטישע קאזארמעס:

„אינ דעמ צימער, ווו איכ האָב זיכ געפונענ אינ דער צײַט פונ מײַנ ארעכט, זײַנענ געבראכט געוואָרנ 15 יונגע ארבעטער. איכ זאָג איידעס, אז די דאָזיקע יונגע ארבעטער זײַנענ צעהארגעט געוואָרנ אפנ סאמע שרעקלעכסטנ אויפנ. ווי א דאָקטער קאָנ איכ באשטעטיקנ, אז יעדנפאלס האָבנ אכט פונ זיי געמוזט שטארבנ פונ די קלעפ, וואָס זיי האָבנ באקומענ אפ פאפעשטראסע. די ארבעטער האָט מענ געפײַניקט אינ פארלויפ פונ פיל שאָענ, מע האָט זיי געבונדנ, געברענט מיט אָנגעצונדענע פאפיראָסנ די פיאטעס. גלײַכצײַטיק מיט מיר איז אהינ געבראכט געוואָרנ דער דאָקטער פיליפסטאל פונ בערלינ — ביסדאָרפ. אָט דער קאָלעגע איז געווענ שווער פארוווּנדעט. איכ בינ שטארק אינ צווייפל, צי דער דאָזיקער דאָקטער וועט זיכ קאָנענ פאריכטנ“ (דאָקטער פיליפסטאל איז דעמ 23־טנ מארט אריבערגעפירט געוואָרנ אינ שפיטאָל אורבאנ אונ איז דאָרטנ געשטאָרבנ).

מיטגלידער פונ „רײַכסבאנער“ אונ פארטײ־טוער אינ דער פײַניקונגס־קאמערע

די האקכאָשעס פונ דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער רעגירונג סטארענ זיכ די גאנצע צײַט צו שילדערנ אלע עקסצעסנ אינ די קאזארמעס פונ די שטורמאָוויקעס ווי העפקער־מײַסימ פונ איינצלנע שטורמאָוויקעס. מיר ברענגענ א ריי מיטיילונגענ, וואָס שטעלנ פעסט אָנ קיינ שומ צווייפל, ביז וואָס פאר א גראד עס זײַנענ געווענ פארבונדנ די האריגעס מיט דער אָפיציעלער אָנפירונג פונ די שטורמאָוויקעס. זיי האָבנ זיכ אפילע ניט געסטארעט צו מאכנ אנ אונטערשייד צווישנ א פארהער אונ א געשלעג; עס זײַנענ פאראנ פאלנ, ווענ די ארעסטירטע פלעגנ „ארויסגעלאָזנ ווערנ“ נאָכ אנ אויסשליסלעכנ־ווייכנ פארהער, אונ ערשט נאָכ דעמ אפ די טרעפ פלעגנ זיי כאפנ שטורמאָוויקעס, קעדיי צו באארבעטנ זיי“ אונ מע פלעגט זיי אוועקשלעפנ אינ די קעלערנ.

דער אָנפירער פונ „רײַכסבאנער“ האנס קווער טיילט מיט אינ פראָטאָקאָל:

„דעמ 24-טנ מארט נאָכ איינס אזייגער באטאָג האָבנ מיכ 4 שטורמאָוויקעס אונ איינ ציווילער פארהאלטנ אינ דעמ ארבעט־קאבינעט 51. אינ ראט־הויז. „הער קווער, איר דארפט נאָכפאָלגנ נאָכ אונדז“. צוויי נעמענ מיכ פאר די הענט. מע פירט מיכ אפ די טרעפ. די שטורמאָוויקעס, וואָס זײַנענ געשטאנענ אפ די טרעפ, האָבנ געשריענ צומ פובליקומ: „אָט גייט דער גענעראל פונ „רײַכסבאנער“ קווער“. מע פירט מיכ אינ בירגערזאל. דער נאָמענ פונ איינעמ פונ די שטורמאָוויקעס, וואָס האָבנ מיר באגלייט, איז דיפעל (אנ אגענט; די לעצטע צײַט האָט ער געארבעט אינ פארזאָרגונג-אָפטייל, פאר א פארשווענדונג האָט מענ אימ פארמישפעט צו 4 כאדאָשימ טפיסע אונ דערנאָכ באפרײַט). איינער פונ די שטורמאָוויקעס נעמט בא מיר יעדיעס, וואָס האָבנ א שייכעס צו מײַנ פערזאָנ אונ צו מײַנ פארטייישער אָנגעהעריקײַט. נאָכ דעמ מעלדעט מענ מיר, אז איכ בינ פרײַ.

אפ די טרעפ פאַרהאַלטן מיר צוויי שטורמאַוויקעס, זיי דערקלערן, אַז איך טאָר נאָך ניט אוועקגיין. איינער פון זיי גייט אריין אין צימער צו די שטורמאַוויקעס, וואָס האָט מיך גענומען אַפּנ פאַרהער, און קערט זיך שנעל אום צוריק. ער מאַכט אַ זשעסט מיט דער האַנט, וועלכער דאַרפ הייסן, אַז איך ווער אוועקגעשיקט אין קעלער. דאָרטן באַגעגענען מיר 10—15 שטורמאַוויקעס און פאַדערן, אַז איך זאָל באַלד אראָפּוואַרפן דעם פּאַלטאָ און די שליאַפּע. נאָכדעם פירט מען מיך מיט גוואַלד אוועק אין פינצטערן קעלער צו אַן אָרט, וווּ עס שטייט אַ באַנק. דער שטורמאַוויק גייט פאָרויס מיט אַ עלעקטרישן טאַשן-לעמפּל און באַלייכט דעם וועג. דאָס לעמפּל איז פאַרלאָשן. מע וואַרפט מיר אַפּנ באַנק און אין פאַרלויפ פון 10—15 מינוט שלאָגט מען מיר אַפ אַן אכזאָריעסדיקן אופן. ווען איך בין אין האַלב־באַוווּסטזיניקן צושטאַנד אראָפּגעפאַלן פון באַנק און האָב געבעטן מע זאָל זיך מיט מיר באַגיין מענטשלעכער, האָט מען גענומען כויזעקן און לאַכן. נאָך דעם האָבן זיך אָנגעהויבן נאָך גרעסערע קלעפּ. אַרויס ענדלעך פון קעלער, בין איך געגאַנגען ניט גענוג שנעל, האָט מען מיר געזאָגט: „גאָר ווייניק באַקומען, אויב איר איילט זיך ניט, וועלן מיר אייך פירן ווי־דעראַמאָל צוריק".

דער שטאָט־סעקרעטאַר מאַרטין מײַער, 30 יאָר (באַנער־שטראַסע 14), איז אַרעסטירט געוואָרן דעם 24־טן מאַרט האַלב איינס אַזייגער פון די שטורמאַוויקעס אין דער אויספיר־אָפּטיילונג פון דעם קאַסעלער ראַט-הויז, וווּ ער האָט געאַרבעט. מע האָט אים געבראַכט אַפ קאַרלשטראַסע אין בירגערזאַל. דאָרטן האָט מען אים אוועקגעפירט אין אַ פינצטערן קעלער, אַוועקגעלייגט אַפ אַ באַנק, און אין פאַרלויפ פון אַ האַלב שעה אָן איבעררײַס אים גע־שלאָגן מיט גומענע שטעקנס. ער האָט באַקומען גרויס בלוט-פאַרצונגען אַפּנ נאָז און אַפּנ רעכטן אויג.

קאַשעל זעפּעל, סעקרעטאַר פון אַ פּראָפּאַראיין (קאַסעל שיל־שטראַסע 14), איז אַרעסטירט געוואָרן דעם 23־טן מאַרט 1933 יאָר, 5 אַזייגער נאָך האַלבן טאָג אינאיינעם מיט דעם פּראָפּאַראיינישן סעקרעטאַר גערקע און איז פון פּראָפּאַראיין־הויז אוועקגעפירט געוואָרן פון 8 שטורמאַוויקעס אַפ אַ פאַרהער אין בירגערזאַל. מע האָט אים געהאַלטן אינעם גרויסן זאַל. ער האָט געהערט געשרייען פון דעם אונטערשטן שטאָק. ער האָט געוואַרט אַ שעה. 8 שטורמאַוויקעס האָבן אים אוועקגעפירט אין אַ פינצטערן קעלער, מע האָט אים אוועקגעלייגט אַפ אַ טיש און מיט 3 זעצן איז ער צעשעדיקט געוואָרן. ער היילט זיך איצטער. ער ליגט נאָך. מיסטאַמע זיי־נען בא אים צעשעדיקט די נירן, די האַשטאָנע איז מיט בלוט, דער רוקן, דער הינטן, דער אייבערשטער טייל פון די שינביינער זיינען צעשעדיקט.

באַל העניריך, אַ סויכער (קאַסעל, לודוויגשטראַסע 3), אַרעסטירט אַרום דרײַ אַזייגער באַטאָג. 4 שטורמאַוויקעס האָבן זיך אַרײַנגעריסן אין זיין מאַגאַזין. מע האָט אים געבראַכט אין דער געבײַדע פון בירגערזאַל. ער איז צעמאַזיקט געוואָרן אַפּנ גאַס. מע האָט אים געדראָעט דערשיסן, אויב ער וועט פּרוּוון אַנטלויפן. אין דער געבײַדע פון בירגערזאַל האָט מען אים געמיימעסט. געשלאָגן מיט גומענע פלעקלעך אַ פערטל שעה נאָכאַנאַנד אי־

בער דעם נאַקעטן קערפּער (די הויזן אַראָפּגעלאָזן). פון דעמאָלט אָן ליגט ער אַ קראַנקער אין דעם קאַסעלער געגנט־שפּיטאָל.

דעם אָנפירער מיט דער אָרטיקער שפּיטאָל־קאַסע אין קאַסעל קריסטיאַן וויטראָק (קאַסעל, ראָזענשטראַסע 20), 40 יאָר אַלט, האָבן צוויי שטורמאָוויקעס צוגענומען דעם 24־טן מאַרט פון זיין קאַנטאָר. מע האָט אים געפירט אַף די טרעפּ פון דעם ראַט־הויז און שפּעטער מיט אַ גאַנצע כאַליאַסטרע שטורמאָוויקעס צו דער געביידע פון בירגערזאַל אַף קאַרל־שטראַסע; אַפן וועג האָט מען אים געשלאָגן און געטאָפּטשעט מיט די פיס. אין לאָקאַל פון בירגערזאַל האָבן אים די שטורמאָוויקעס גענומען אַפן פאַרהער און האָבן נאָכדעם געזאָגט: „וויטראָק איז פריי". נאָך דעם האָט מען אים אַרויסגעפירט פון זאַל גלייך ווי מע וואָלט אים אינדערעמעסן אָפּגעלאָזן, אָבער פון דער געביידע האָט מען אים ניט אַרויסגעלאָזט, נאָר אומדערוואַרט אַוועקגעפירט אין אַ פינצטערן קעלער, אַ וואָרפּ געטאָן אים אַף אַ באַנק און געשלאָגן מיט גומענע פלעקלעך. צוויי קלעפּ אין קאָפּ, בלוט־פאַרלייצונגען אַפן רוקן, אַפן הינטן און אַף די לענדן, די זאַכן און די שיך זיינע איינגעריכט, טיילוויז צעריסן. נאָכדעם האָט מען אים ווידער געבראַכט אויבן אין דער געביידע און דאָרטן האָט מען אים אַ צווייטן מאָל געשלאָגן. ער היילט זיך איצט.

אויך אָפּיצערן ווערן קאָרבאָנעס פון געהיימע פאַשיסטישע געריכטן

די צווייטע וואָך פון מאַרט כודעש האָבן דעם אָבערלייטענאַנט אין דעמיסיע, אַנהאַלטן, וועלכער אַרבעט איצט אַלס אַ קרייז־טאַקסאַטאָר, וווינט אין בערלין־טעמפּעלהאָף, גערמאַניאַשטראַסע 12, אַרעסטירט בא זיך אין דער היים דריי שטורמאָוויקעס און איין ציווילער. ער רופט באַלד אַרויס פּאָליציי, די פּאָליציי קומט, זי זאָגט זיך אָפּ אַריינצומישן זיך. די שטורמאָוויקעס פירן אָפּ אַנהאַלטן אין דער קאָמענדאַנטור פון דער סוב־גרופּע אַף געדעמאַן־שטראַסע.

דאָרטן קריגט ער קלעפּ לעכאַטכילע פון דעם ציווילן, וואָס איז געווען אין קאַס אַף אַנהאַלטן דערפאַר, וואָס ער האָט געהאַט די האָזע אַרויסצורופן פּאָליציי. נאָכדעם האָט מען אַנהאַלטן אַוועקגעפירט אין אַ צימער, ווו עס זיינען שוין געלעגן אַף שטרוי 12—15 מענטשן. אַנהאַלטן האָט צוגענומען אַ שטורמאָוויק, וועלכן מע האָט אָנגערופן „עלטסטער ריי־טער". דאָ איז גאָר קיין רייד ניט געווען וועגן דעם, אין וואָס עס ווערט באַשולדיקט אַנהאַלט, מע האָט אים באַשולדיקט בלויז אין דעם, אַז ער האָט לעגאַל געלערנט די מיטגלידער פון רייכסבאַנער, וויאַזוי צו באַגיין זיך מיט געווער. דער רייטער האָט געוווסט, אַז פאַר אים שטייט אַ געוועזע־נער אָפּיצער. מיט צוויי געהילפן האָט ער אָנגעהויבן די עקזעקוציע און האָט ניט אופגעהערט צו שלאָגן, ביז אַנהאַלט איז אָפּגעגאַנגען מיט בלוט פון מויל און פון נאָז. דעמאָלט האָט ער אופגעהויבן דעם שווער צעשלאָ־גענעם אַנהאַלטן און האָט אים באַוויזן די איבעריקע אַרעסטירטע, וואָס

האָבן געקרעכצעט אפן דיל. ער האָט אזוי געזאָגט: „קוקט אהער, אָט דער דאָזיקער כאזער — איז אן אָבערלייטענאנט, און קאָן גלייך ניט שטיין אפ די פיס פון שרעק". אזויווי אנהאלט האָט זיך אופגעהויבן און האָט זיי געוויזן, אז ער זאָגט ליגן, האָט אים דער שטורמאָוויק א קלאפ געטאָן אין קנעכל און האָט פאָרגעזעצט צו שלאָגן ביז אנהאלט איז אומגעפאלן. נאָכדעם האָט מען אים ווייטער געשלאָגן, אָבער די קלעפ האָבן ניט געקאָנט אייַנברעכן דעם ארעסטירטן אין דעם געווינטשענעם גראד. אנהאלט האָט צוגענומען די קלעפ שווייַגנדיק און דאָס האָט דעם שטורמאָוויק געבראכט אין אן אָנמעכטיקער רעציכע. „דו וועסט רעווען, הונט איינער", האָט ער געשריען און האָט אנהאלטן געשלאָגן אזוי לאנג, ביז יענער האָט פארלאָרן זייַן באוווסטזייַן. דעמאלט האָט ער אים א וואָרף געטאָן אפן שטרוי צו די איבעריקע ארעסטירטע.

בלויז א נערוון־דערשיטערונג

אָטאָ גערקע איז האלב פיר אזייגער געקומען אין קעסעלער פראָפּאַריינ־הויז. מיט אים האָבן פארפירט א שמועס דרייַ מיטגלידער פון דער הילפ-פאָליציי. דער ערשטער האָט געזאָגט: „אָט דער איז אויך פון די דאָזיקע". דער צווייטער: „דעם דאָזיקן וועלן מיר נעמען". דער דריטער: „דאָס איז ער, גערקע פון מעטאליסטן-פארייַן".

האלב פינף זייַנען 4 שטורמאָוויקעס ארייַן אין קאנצעלאריע. „הער גערקע?" „יאָ". „טוט זיך אָן. איר דארפט נאָכפאָלגן נאָך אונדז אפ א פארהער". אפ דער פראגע, צי ווייס וועגן דעם דער פאָליציי־פרעזידענט, האָב איך באקומען אן ענטפער: „יאָ". אין דער באגלייטונג פון 8 שטורמאָוויקעס בין איך געבראכט געוואָרן אין דער געביידע פון בירגערזאל דורך דער שפּאָרשטראסע, לעכאטכילע האָט מען מיך געפירט אין דער וואכ־געביידע, נאָכדעם אין דער הייך אין זאל, מע האָט געמאכט אן אונטערזוכונג צי איז בא מיר ניטאָ קיין געווער, צווישן האלב און דרייַ פערטל זעקס האָט מען מיך ארויסגעפירט. צוויי שטורמאָוויקעס האָבן מיך געפירט אראָפּ אפ די טרעפ צום ארייַנגאנג אין קעלער, ווו עס זייַנען אפ דער רעכטער זייַט געשטאנען אייניקע וועלאָסיפעדן. נאָכדעם האָט מען מיך געצוואונגען אראָפּנעמען דעם פאלטאָ און די הוט. דערנאָך האָט מען מיך אוועקגעפירט אין א קעלער, וווהין עס האָבן געפירט 12 טרעפלעך; דאָ האָט מען מיך ארופגעוואָרפן אפ א טיש, וואָס איז געווען פון פריער צוגעגרייט, מע האָט מיך געהאלטן פאר די הענט און פארן קאָפּ. אין פארלויף פון 20 מינוט האָט מען מיך געשלאָגן מיט גומענע שטעקלעך. ווען מע האָט מיר אראָפּגעריסן פון טיש, האָב איך געדארפט שרייען: „זאָל לעבן היטלער"! אָבער איך בין ניט געווען אימשטאנד דאָס צו טאָן, עס איז גלייַך נאָך דעם באלד ארויסגערופן געוואָרן א הויז־דאָקטער, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט א בלוט-פלייצונג און א נערוון־דערשיטערונג.

א קאָפּיע פון א מעדיציניש צײַגעניש

קאַסעל, 28 מאַרט 1933 יאָר. „דערמיט באַשטעטיק איך, אַז איך האָב געהײלט דעם הער גערקע אין קאַסעל אַף יאָסאַפשטראַסע. איך האָב אים געהײלט פון גרויסע בלוט־פֿליִצונגען אין געביט פון בײדע הענט, פון דער הינטערשטער טײל פון די ליטקעס, קני־שיסעלעך און הינטערשטע זײַט פון די פיס. די בלוט־פֿליִצונגען אין דער הײך דערגרייען ביז דעם געביט פון די נירן. איך הייל דעם הער גערקע פון 24/III 1933 יאָר. ער איז ניט אימשטאַנד צו גײן אַף אַרבעט און דאַרף ליגן אין בעט. אונטערשריפט".

א פּאָגראָם־פילם אָנשטאָט א מיטיק

מאָנטיק דעם 3־טן אַפּרעל האַלב זיבן אַזײגער האָבן מיך צװײ שטורמאָװיקעס פון שוץ־אָטריאַד אַרעסטירט. כאָטש אַף דעם פאַרהער האָט זיך אַרויסגעװיזן, אַז ס'איז קײן שום גרונט ניט געװען צו אַרעסטירן מיך, האָט מען מיך פונדעסטװעגן מיט נאָך צװײ אַרעסטירטע געבראַכט אין אַן אײַז־קעלער. דאָס איז געװען אַ נאַונטערערד־קאַמער אין דער לענג אַרום דרײַ מעטער און אין דער ברײט אַרום צװײ מעטער. אין אָט דער לאָך האָט ניט אַרײַנגעדרונגען ניט קײן ליכט און ניט קײן לופט. מיר האָבן דערקענט אײנער דעם צװײטן בלויז דעמלט, װען מיר זײַנען געשטאַנען אײנער לעבן דעם אַנדערן און האָבן געקענט אָנרירן אײנער דעם צװײטן. באַלד האָבן מיר גענומען פילן אַ שטיקעניש און געפּרװט קומען צו זיך, זיך צוליײגנדיק. לײגן זיך האָט מען געקאָנט נאָר אַף אַן אַלטער װעג־בעטל אָן אַ מאַטראַץ און אָן אַ קאָלדרע. דאָ האָבן זיך געװאַלגערט אײניקע זעקלעך פון קאַרטאָפל, װעלכע מיר האָבן אויסגענוצט אָנשטאָט קאָלדרעס. קײן טרונק װאַסער איז ניט געװען, װאַסער אַף װאַשן זיך האָט מען אונדז ניט געגעבן. דאָס עסן איז געװען פאַר אונדז אַן אָפּקומעניש. דאָס געקעכץ איז שטענדיק געװען קאַלט.

אײנער פון די אַרעסטירטע ייִדן האָט באַם פאַרהער באַקומען אַ באַפעל צו באַגריסן יעדן שטורמאָװיק, װאָס גײט אַרײַן אין קעלער, מיט די װערטער:

„איך װיל אין פּאַלעסטינע".

איך האָב זײער ראַכמאָנעס געהאַט אַף אים, װײַל נאָך זײַן שטימע האָב איך געפילט, װי שװער עס איז פאַר אים אָט די דאָזיקע דערנידערונג.

דאָנערשטיק האַלב צװעלף האָט מען אונדז ענדלעך אַרויסגעלאָזן פון סקלעפּ און געבראַכט אין אַ שול־געבײַדע. פרײַטיק האָט זיך געדוכט, אַז מע װעט אונדז באַפרײַען, מע האָט עס אָבער נאָר געלאַכט פון אונדז. די שטורמאָװיקעס האָבן, װי עס װײַזט אויס, מאָביליזירט די שכײנעסדיקע פּאַשיסטישע באַפעלקערונג. װען מע האָט אונדז אַרײַנגעװאָרפן אין אַװטאָמאָביל, איז לעבן שול געשטאַנען אַ גאַנצע כאַליאַסטרע, װאָס האָט אונדז באַגעגנט מיט זידל־אויסגעשרײען. די דאָזיקע מענטשן האָבן געדאַרפט זען,

ערנסט טעלמאַן

דער פירער פון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי

ערנסט טעלמאַן

אין זײַן קאַמער אין דער בערלינער פּאָליצײַ־טפיסע אויפן אַלעקסאַנדערפּלאַץ

ערנסט טעלמאַן (לויט דער פּראָפעסיע אַ טראַנספּאָרט־אַרבעטער) האָט נאָך ביז דער מלחמה געקעמפט אין די רייען פונעם דײַטשישן אַרבעטער־קלאַס. בײַ דער מלחמה פון 1914—1918 איז ער געווען צווישן די ערשטע אַקטיווע מלחמה־קעגנער. ער האָט אָרגאַניזירט די אַנטי־מיליטאַריסטישע פּראָפּאַגאַנדע אין האַמבורגער קרײַז און אין עם קרײַז פון בײַאַם־בערג. אין יאָר 1920, נאָך דער שפּאַלטונג פון דער אומאָפּהענגיקער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, האָט ער זיך געשטעלט בעראָש פון דער מערהײַט פון די האַמבורגער אומאָפּהענגיקע און איז אַריבער צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. ערנסט טעלמאַן איז געוואָרן דער פירער פון די האַמבורגער קאָמוניסטן. אין יאָר 1923 ווערט ער מיטגליד פון צק קפּד. אין די שפּעטערדיקע יאָרן רוקט ער זיך אַלץ מער אַרויס צווישן די אָנפירער פון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און בײַ די וואַלן פון 1925 יאָר און 1932 י. ווערט ער אַרויסגעשטעלט פון די דײַטשישע רעוואָלוציאָנערע אַרבעטער אַלס קאַנדידאַט אויפן פּרעזידענטן־פּאָסטן.

אין די טעג פונעם צעיושעטן טעראָר האָט ער, אַלס פירער פון קפּד, געפירט אַן אַרבעט צווישן די בערלינער אַרבעטער.

נאָך פיבערהאַפטע זוכונגען, האָט די פּאָליצײַ פון היטלערס רעגירונג דעם 3־טן מײַ 1933 אַרעסטירט ערנסט טעלמאַנען. קעגן אים גרייט זיך אַ פּראָצעס מיט אַ באַשולדיקונג אין מלוכה־פאַראַט־

ווי עס איז אונדז אַלעמען שלעכט, זיי האָט אונטערהאַלטן אונדזער אומגליק. צו אונדזער וווּנדער האָט מען אונדז אוועקגעפירט אין א קינאָ. דער פילם, וואָס מע האָט אונדז באַוויזן, הייסט: „דײַטשלאַנד, וואָס גייט אָפּ מיט בלוט“. דאָס איז א פולשטענדיקע העצע קעגן פראַנקרײַך. איין סצענע האָט געשילדערט שלאַגעטערס צעשיסונג. איינער פון די בײַוועזנדע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָט געהאַלטן א רעדע. ער האָט געמיינט, אז ער קאָן אונדז איבעריידן. אָבער פאַר אונדז איז איבערצײַגנדיק געווען דאָס, וואָס מיר האָבן אין דעם טאָג ניט באַקומען קיין וואַרעמס.

פרײַטיק באַנאַכט 12 אזייגער האָבן מיך פּלוצעם צוגענומען צוויי שטור־מאָוויקעס, מע האָט מיך אוועקגעפירט אין דער קאַראַול־קאַמער און דאָ האָב איך ניט געגעבן אזעלכע ענטפערס, וואָס זאָל זיי באַפרידיקן. דער פּאָ־ליציי־קאָמיסאַר האָט געהייסן מיך אוועקפירן. אין א שאָ אַרום האָבן מיך צוגענומען צוויי פון דעם שוץ־אָטריאַד, אָבער שוין ניט אין דער פריער־דיקער אַרעסט־קאַמער, זיי האָבן מיך אוועקגעפירט אין וואַלד. פּלוצעם האָט זיך דער אווטאָמאָביל אָפּגעשטעלט, מע האָט מיך אַרויסגעוואָרפן פון אווי־טאָמאָביל אַף דער ערד און געפרעגט: „ווו איז געווער?“ איך האָב גע־זאָגט: „איך ווייס גאָרנישט“. דעמלט האָט מען מיך אָנגעהויבן צו שלאָגן. מײַן פּאָנעם האָט מען צוגעדריקט צו דער ערד. איך האָב געעטעמט דעם רייעך פון דער רויער ערד, זאמד איז מיר אַרײַנגעקראָכן אין די ציינער, און אפן פּלייצע האָבן זיך געשאָטן קלעפּ פון גומענע שטעקנס. דער סאַ־מע שוידערהאַפטער געדאַנק איז געווען וועגן דעם, וואָס יעדער מינוט האָט מען געקאָנט מאַכן א סאָף צו מיר.

א ביסל שפּעטער האָבן זיי מיך אופגעהערט צו שלאָגן און ווידער גע־פרעגט: „ווו איז געווער?“ איך האָב זיך שוין געוואָלט א וואָרף טאָן אַף זיי, ווײַל עס איז מיר מיטאמאָל געוואָרן אַלצאיינס, אָבער זיי האָבן זיך אָפּגעקערט, און איך האָב באַמערקט, אז זיי האָבן זיך אײַנגעמידט צו שלאָגן. די האַנט, וואָס האָט מיר געהאַלטן פאַרן קאָפּ און צוגעדריקט צו דער ערד, האָט זיך מיטאמאָל פאַרנאַנדערגעפּאַקט און האָט מיר געגעבן א א שרעקלעכן זעץ איבערן קאָפּ, אז איך האָב פאַרלאָרן דעם באַוווסטזײַן.

ווען איך בין געקומען צום באַוווסטזײַן, זײַנען זיי שוין ניט געווען. איך האָב זיך ווי־עס־איז דערשלעפּט אהיים. האָב געבעטן אַרויסרופן א דאָקטער, אָבער ער איז געווען אזוי פאַכדן, אז ער האָט מוירע געהאַט אָנצושרײַבן א צײַגעניש.

עס איז א פולשטענדיקער ליגן, ווען זיי זאָגן צו אַלס א קאָנטער־מיטל מיט דער הילף פון ספּעציעלע קאָמאַנדעס פאַרטיידיקן פון די אומ־באַגרינדעטע אָנפאַלן פון די שטורמאָוויקעס; זיי לאָזן נאָר שטויב אין די אויגן. עס האָט מיך אַרומגענומען א שרעק, ווען איך האָב גערעדט מיט דעם צווייטן באַפרײַטן, וואָס האָט מיר דערציילט, אז ער האָט געדאַרפט געבן אַן אונטערשריפט, אז מע האָט אים ניט געשלאָגן. קוים האָט ער נאָר געגעבן אַן אונטערשריפט, האָט מען אים באַלד ווידער אָנגעהויבן צו שלאָגן און דערבײַ האָט מען געזאָגט: „מיר האָבן איצטער דײַן אונטער־שריפט וועגן דעם, אז מע האָט דיר קיין שום שלעכטס ניט געטאָן“.

מע פּײַניקט אויך מילכאָמע־אינוואַלידן

אין דער צווייטער העלפט פון מאַרט האָבן די שטורעם־אָטריאַדן פאַרנומען די בערלינער עלעקטרישע סטאַנציע אַף שיפּבאַוערדאַם. זיי האָבן פאַרנומען די געבײַדע, ניט דערלויבט די אָנגעשטעלטע פאַנאַנדערצוגיין זיך, אַרעסטירט אַלע מיטגלידער פון זאַוואָד־קאָמיטעט און אַוועקגעטריבן זיי אין די קאַזאַרמעס פון די שטורמאָוויקעס. די פאַרוואַלטונג פון דער אַקציאָנערן־געזעלשאַפט פון בערלינער עלעקטרישער סטאַנציע האָט אין פאַרלויף פון איינציקע שאָ זיך געסטאַרעט, אַז עס זאָל זיך דערינען אַריינמישן די פּאָליציי. דורך דירעקטע אונטערהאַנדלונגען מיט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָט זיך נאָר אַפן צווייטן טאָג איינגעגעבן צו דערשלאָגן זיך, אַז די אַרעסטירטע זאָלן באַפרײַט ווערן.

13 אַרבעטער האָבן דערציילט, אַז מע האָט זיי געצוואונגענע שאָענוויַז מאַרשירן אין מיליטער־רייען און זינגען אָן אויפהער „דײַטשלאַנד, דײַטשלאַנד איבער אַלעס...” ווען מע האָט זיך געפּרוווט קעגנשטעלן, האָט מען באַלד צוגעשטעלט דעם רעוואָלווער. צווישן די אַרבעטער זײַנען געווען צוויי אינוואַלידן, וואָס זײַנען געווען שווער פאַרוווּנדעט אַף דער מילכאָמע. די אינוואַלידן האָבן פון די דאָזיקע פּײַניקונגען פאַרלאָרן זייער באַוווּסטזײַן. פּונקט ווי בײַ אַלע פאַלן האָבן אויך די דאָזיקע אַרבעטער געדאַרפט געבן אַן אונטערשריפט, אַז מע האָט זיך מיט זיי באַגאַנגען אָנשטענדיק.

א 24־יאָריקן אַרבעטער פון בערלין (זיין נאָמען ווערט אײַנגעהיט אין אַרכיוו) האָבן שטורמאָוויקעס שפּעט אינאָוונט, מאָנטיק דעם 27־טן מאַרט, אַוועקגעשלעפּט אַף געדעמאַנשטראַסע. מע האָט אים געהאַלטן ביז מיטוואָך און ניט איין מאָל געשלאָגן מיט א שטעקן דערפאַר, וואָס ער האָט זיך אָפּגעזאָגט אָנצורופן די נעמען פון זײַנע פּאַרטייישע פרײַנט. גלײַכצײַטיק מיט אים האָבן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן צוגענומען אויך זײַן פאָטער, אַן אינוואַליד, וועלכער האָט שווער געליטן אין דער צײַט פון דער מילכאָמע. זײַן זון האָט געדאַרפט קוקן, וויאַזוי מע שלאָגט דעם אַלטן טאַטן מיט א שטעקן. פון די מעדיצינישע שײַנען איז צו זען, אַז ביידע האָבן באַקומען וווּנדן אַפן פּאָנעם, בײַ ביידן זײַנען געשוואָלן געוואָרן די נעזער, און די פּאָטיליצעס און די הינטנס זײַנען באַדעקט מיט בלויע פלעקן.

ער דאַרף אויסלעקן זײַן אייגן בלוט

אַפן ברויט־זאַוואָד בײַ וויטלערן, אין צאָפן־טייל פון בערלין, האָט איינער א יונגער קוריער, ציגלער, 21 יאָר אַלט, געמאַכט אין א געשפּרעך אין דער זאַוואָד־קיך אַן אַנטיפאַשיסטישע באַמערקונג. דער שטורמאָוויק מילער, וועלכער האָט אויך געאַרבעט בײַ וויטלערן, האָט זיך וועגן דעם דערוווּסט און מאָבילי־זירט די דרוזשיניקעס פון שוץ־אָטריאַד אַף גענטערשטראַסע. זיי האָבן אָפּגעהיט ציגלערן, צוגעשטעלט צו אים דעם רעוואָלווער און אים געדראָעט צו שיסן, אויב ער וועט פּרווון אַנטלויפן. נאָכדעם האָבן זיי אים אַוועקגעפירט.

וועגן דעם, וואָס עס האָט מיט אים שפּעטער פּאַסירט, דערציילט טריומפירנדיק און מיט פאַרגעניגן א שטורמאָוויק: „מע האָט אים אַזוי געשלאָגן מיטן

אייגענעם רימען, ביזוואנען דער רימען איז צעפֿלויגן געוואָרן אפֿ פּיצלעך. נאָכדעם האָט ער אויסגעלעקט זײַן אייגן בלוט. שפּעטער האָבן מיר אים אָפּגערייניקט מיט א בערשטל דעם צונג און דער שעפּ פֿון אָטריאד האָט אים געזאָגט: „דו ביסט א פּאסקודניק, דו געפֿינסט זיך אפֿ היטלערס ערד און זי וועט נאָך פֿאר דיר ווערן א הייליקע".

אן עמעסער אַריער באקענט זיך מיט דער „דריטער אימפּעריע"

ווי מיר האָבן שוין מיטגעטיילט אין אן אנדער אָרט, איז אין דער לעצטער וואָך פֿון אפּרעל ארעסטירט געוואָרן אין דאָרעם-דײַטשלאנד דער פּלימעניק פֿון דעם אינדישן פּאָעט ראבינדראנאט טאגאָר. מע האָט אים כוישעד געווען, אז ער האָט געגרייט אן אָנפֿאל אפֿ היטלערן. טאגאָרן איז מען געווען געצווונגען ארויסצולאָזן אפֿ דער פֿרײַ, נאָכדעם ווי ער האָט זיך אין פֿארלויף פֿון אייניקע טעג אָנגעליטן פֿארשיידענע דערנידערונגען און איזדיעקעס. ער דערציילט:

„די קאמער, אין וועלכער מע האָט מיך געבראכט, האָט זיך געפֿונען אונטער דער ערד און האָט ניט געהאט ניט קיין ליכט און ניט קיין לופֿט. דאָ זײַנען שוין געווען 22 ארעסטירטע, אויסשליסלעך מיטגלידער פֿון לינקע פּארטייען, גרעסטנטייל קאָמוניסטן. פֿיל פֿון זיי האָט מען דאָ געהאלטן שוין מער פֿון א כוידעש. מע האָט זיי אָבער נאָך קיין איין מאָל ניט גענומען אפֿן פֿארהער. פֿון צײַט צו צײַט פֿלעגט מען זיי ארויסרופֿן צו איין מענטשן און ארויספֿירן פֿון קאמער. מע פֿלעגט הערן דערשיטערנדיקע גוואלד-געשרייען, דערנאָך פֿלעגט מען אונדזער כאווער ארײַנשטויסן צוריק. מיט א קרעכץ פֿלעגט ער אונדז ווײַזן די שפּורן פֿון יענע אכזאָריעסן, וואָס ער איז אויסגעשטאנען. איינער א קאָמוניסטישער מיטגליד פֿון רייכסטאג האָט מיר באוויזן שפּורן פֿון שמיץ און האָט דערבײַ געזאָגט: „זעט, אָט דאָס רופֿט מען אָן נאציאָנאלע דײַטשישע קולטור".

אין דעם טאָג, ווען מע האָט מיך ארעסטירט, האָט מען ארויסגערופֿן א יונגנמאן מיט דער פֿאמיליע ראם. ער האָט זיך צוריקגעקערט א צעווונדעטער און א צעבלוטיקטער. די שטורמאָוויקעס האָבן אים געשמיסן מיט שטאָלענע ריטער דערפֿאר, וואָס ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבן פֿאלשע באווײַזן קעגן זײַנע כאווירים. מיט גרויס מי האָבן מיר זיך צעלייגט אפֿן שטינקנדיקן שטרוי, וואָס ער איז אָבער ניט געווען אימשטאנד דאָס צו טאָן, ווײַל בא אים איז געווען פֿארוווּנדעט דער גאנצער רוקן און דער הינטן. דינסטיק אינדערפֿרי האָט מען אין אונדזער קאמער ארײַנגעשלײַדערט א מענטשן, וואָס האָט זיך קוים געהאלטן אפֿ די פֿיס. די האנט אינגאנצן א צעשוואָלענע, א פֿארבינטעוועטע, דאָס פּאָנעם צעבלוטיקט. זײַן פֿאמיליע איז פּולער, ער איז א פּראָפֿאריינישער טוער. די שטורמאָוויקעס האָבן זיך ארײַנגעריסן אין דעם הויז פֿון די פּראָפֿארייַנען און ווען פּולער האָט ניט באפֿרידיקט זייער פֿאָדערונג ארויסצוגעבן געווער, האָבן זיי אים ארײַנגערוקט א שטעקל אין זײַט, צעריסן א באקקימאט ביזן אויג, געוואָרפֿן אפֿ דער ערד, געשלאָגן מיט די פֿיס.

באנאכט איז אומגעלעכ געווען צו פארמאכן אן אויג. די טפיסע איז פארטויבט געווארן פון געשרייען פון די ארעסטירטע און פון די לידער און געלעכטער פון אונדזערע פייניקער. אין דער שכיינעסדיקער קאמער האט אן ארעסטירטער געשריגן און גערופן זיין מאמען. די שטורמאוויקעס האבן זיך ניט זעלטן אריינגעריסן אין קאמער, קעדיי צו באפרידיקן זייערע אכזאריעסדיקע אינסטינקטן.

שפעטער האט מען אונדז געגעבן אין א גענוגנדיקער צאל, אבער שלעכטע. א געפאנגענער אפ אן אומבאשטימטער צייט אין א טפיסע פון א פרעמדן לאנד, אין הענט פון אומבאקאנטע שרעקלעכע טאנים, בין איך געלעגן אינעם דאזיקן גענעם, אפגעשניטן פון דער וועלט, ניט וויסנדיק, אין וואס מע באשולדיקט מיך.״

דאקומענטן, וועלכע געבעלס אפילע קאן ניט אפלייקענען

דער אבסאלוט אפאליטישער קינא-זשורנאליסט קורט האאס איז ארעסטירט געווארן פון ציווילע פערזאנען דעם 28-טן פעברואר באנאכט בא זיך אפן קווארטיר. ער האט זיך אפגעזאגט צו גיין מיט זיי, ווייל כוץ א צייגעניש פון א שטורמאוויק האבן זיי אים ניט געקאנט ווייזן קיינע אפיציעלע דאקומענטן. זיי האבן אים געדראעט באלד צו שיסן, פארשטאפט אים דאס מויל, צעהארגעט אים אין בעט, א צונויפגעבונדענעם און א שווער פארוואונדעטן אוועקגעפירט אין אוטאמאביל. געראטעוועט האט אים א פאליציישער פאטרול, וועלכער האט זיך צופעליק אפגעשטעלט צוליב דעם אופגערעגטן שאפער. מע האט אים פארבאנדאזשירט אין שטאט-שפיטאל און געלאזט אפ דער פריי. א „פעלער", וואס ס'איז ווערט צו באדויערן?

דער דאזיקער פאל שטעלט מיט זיך קיין שום אויסערגעוויינלעכעס ניט פאר. האאס דערלאנגט אן אנקלאגע אין מיניסטעריום פאר אויסערלעכע איניאנים און פון דעם מאמענט אן באקומט דער דאזיקער צופאל א באזונדערע באדייטונג. דאס מיניסטעריום פארדעקט מיט א פריערדיקער דאטע די מייסים פון די שטורמאוויקעס, כאטש אפילע זיי האבן מיט גארנישט ניט געקאנט דערווייזן, אז זיי האבן עס געטאן לויט אן אפיציעלן אופטראג.

מיר ברענגען דא א בוכשטעבלעכן ענטפער פון גערינגס מיניסטעריום:

„פרייסישער מיניסטער פאר אינערן-איניאנים.

פארבינדונג-שעף פון די שטורעם-קאמאנדעס, בראנדענבורג נום. 29/33, בערלין. 13 מארט 1933 יאר.

דעם הער קורט האאס — בערלין—ווילמערסדארף.

אייער מעלדונג אפן נאמען פון מיניסטער פון אויסערן-איניאנים פון 4-טן מארט 1933 יאר איז לויט דער אינסטאנצ אנגעקומען צו מיר אפ א באטראכט. איך האב פעסטגעשטעלט, אז די אנגאבן אין אייער מעלדונג זיינען אין די וויכטיקסטע פונקטן ניט ריכטיק און פארקריפלען דיווירקלעכקייט. די שטורמאוויקעס האבן אן ספק רעכט געהאט צו ארעסטירן אייך און האבן געהאנדלט אין הסכם מיט די אנווייזונגען. ווי איך האב פעסטגעשטעלט, האבן זיי געהאנדלט (נאך דעם, ווי זיי האבן, ווי

איר אליין אנערקענט, באַוויזן, אַז זײַנען ווירקלעכע שטורמאַוויקעס) אין פּוילן העסקעם מיט די אָנווײַזונגען. ווען איר האָט זיך לויט דער פאָדערונג פון די שטורמאָוויקעס אָנגעטאָן, האָט איר זיי אליין געבראַכט דערצו, אַז אײַער קעגנשטעלן זיך זאָל אונטערגעבראָכן ווערן מיט גוואַלד, ווײַל איר האָט פּלוצעם אויפגעהויבן אַ טומל, מיט אַ געשריי האָט איר זיך אָנגעוואָרפן אויף די שטורמאָוויקעס און איינעם אַזוי אַ ביס געטאָן פאַרן פינגער, אַז דער פינגער האָט זיך נאָך ביז איצט ניט אויסגעהיילט.

ווי איך האָב פעסטגעשטעלט, זײַנען די מיטלען פון צוואַנג ניט אַריבערגעגאַנגען די נייטיקע גרענעצן.

איך האָב ניט קיין שום גרונט אונטערצונעמען וואָסער־ניט־איז רעפּרעסיע־מיטלען קעגן די קאָמאַנדירן און שטורמאָוויקעס; פאַרקערט, איך דאַרף פאַרהיטן פאַר דעם פאַרווונדעטן שטורמאָוויק דאָס רעכט צוצוציען אײַך צו פאַראַנטוואָרטלעכקײַט. אַ קאָפּיע דערפון איז אָפּגעשיקט געוואָרן צו קענטעניש דעם הער ראַטגעבער פון קרימינעלן אויספיר העלערן, אויף וועלכן איר האָט זיך געשטיצט.

פאַרבינדונג־שעף פון די שטורעם־אָטריאַדן בײַ דעם פּרייסישן מיניסטעריום פון אינערן־איניאַנים.

(אונטערשריפט) ד״ר ג י י ל.״

דער, וועלכער האָט אין טויטשרעק געכאַפּט מיט די ציינער אַ מערדער פאַר די פינגער, יענער איז אַליין שולדיק און פאַרדינט אַ נײַע שטראָף. אויף אַן אָנקלאַגע פון אַ בירגער ענטפערן די מיניסטאָרן מיט אַ העצע צו פּאָגראָמען. דער נײַער קאָדעקס פון דער „דריטער אימפּעריע״ זאָגט:

יעדער איינער, אויף וועמען עס פאַלן אָן שטורמאָוויקעס, דאַרף וויסן, אַז ער איז אויסערן געזעץ.

מ׳דאַרף אַנערקענען, אַז דער דאָקומענט האָט אַ היסטאָרישע ווערטפולקייט. מע קאָן אים אויך ניט אָפּלייקענען, ווײַל אויך די אָפיציעלע מיטיילונג פון בילעפעלד באַווײַזט, אַגעוו, ווי אומבאַשטראָפט מע קאָן אין דײַטשלאַנד ריידן וועגן אייגענע פאַרברעכער.

„בילעפעלד. 3־טער מאַרט 1933 יאָר. דער ס.־ד. דעפּוטאַט פון רייכסטאַג און מיטגליד פון דער שטאָט־דומע שרעק איז נעכטן אַרעסטירט געוואָרן; ער ליגט איצט אין שפּיטאָל״.

אַ קלאַסישער בײַשפּיל. אַרעסט איז געגליכן צו אַ צעשעדיקונג.

עס זײַנען אומזיסט אַלע האַקכאַשעס. די היטלערישע פּאָליציי האָט פאַר זיך אַליין צוזאַמענגעשטעלט אַ באַשולדיקונג־אַקט.

ייִדנ־פאַרפאָלגונגענ אינ היטלערישנ דייַטשלאַנד

איינע פונ די ערשטע העלדישקייטנ פונ דער נייער נאַצי־אָנאַליסטישער רעגירונג אינ טירינגען איז געווענ דאָס פאַרמאַכנ דעמ צענטראַל־פאַרבאַנד פונ די דייטשישע בירגער פונ יידישנ גלויבנ אינ טירינגענ. די רעגירונג האָט וועגנ דעמ געגעבנ פאָלגנדיקע דערקלערונגענ:

איינע פונ די הויפּט־אופגאַבעס פונ פאַרבאַנד איז דער קאַמפ מיטנ אַנטיסעמיטיזמ. אונ אַזויווי אינ דייטשלאַנד עקזיסטירט ניט קיינ שומ אַנטיסעמיטיזמ, האָט דער פאַרבאַנד אפ אַזאַ אופנ ניט קיינ רעכט צו עקזיסטירנ. דעריבער איז ער פונ היינטיקנ טאָג פאַנאַנדערגעלאָזנ.

דער נייַ־דייַטשלענדישער אַנטיסעמיטיזמ האָט זיכ באַזונדערס שטאַרק ניט געבראָכנ דעמ קאָפּ אפ וויסנשאַפטלעכע באַגרינדונגענ. פאַר דער דאָזיקער באַוועגונג איז כאַראַקטעריסטיש, וואָס פונ סאַמע אָנהייב אָנ האָט זי ניט „דערוויזנ“, נאָר האָט בלויז שטענדיק „באַהויפּטעט“. דער דאָזיקער אַנטיסעמיטיזמ האָט זיכ שטענדיק אַרויסגעוויזנ אינ די סאַמע עקלהאַפטע סקאַנדאַליעזע פאָרמענ. לעכאַטכילע, אינ 1920 יאָר, אינ דער צייַט פונ קאַפּס „פּוטש“, האָט דאָס ברייטע פּובליקומ צוערשט דערזענ אפ די שטאָלענע העלמס פונ ערהאַרדטס בריגאַדע אַנ אייגנאַרטיקנ אַנטיסעמיטישנ סימבאָלישנ צייכנ — דעמ סוואַסטיק. דעמאָלט האָט מענ אויכ עפנטלעכ געזונגענ אפ די גאַסנ אַנטיסעמיטישע לידער. דער עמעסער „נאַציאָנאַליסט“ האָט שוינ אויכ דעמאָלט באַנוצט נאָר דעמ אויסדרוק „דער יידישער כאַזער ראַטענאַו“ אאַוו. קינדער אפ די גאַסנ האָבנ זיכ געלערנט אַנטיסעמיטישע לידער. איצט באַ דער „דריטער אימפּעריע“ קענענ זיי שוינ אַלע די פּאָגראָמ־ליד מיטנ רעפרענ: „אויב עס שפּריצט יידיש בלוט פונ מעסער, גייט די זאַכ אינצווייענ בעסער“.

פאַר די לעצטע 15 יאָר האָט היטלערס פּאַרטיי אפ צענדליקער טויזנטער פאַרזאַמלונגענ, אינ צענדליקער טויזנטער אַרטיקלענ געשילדערט די יידנ פאַר די מאַסנ, וועלכע זיי, די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ, שלעפּנ אַראָפּ פונ וועג, ווי עפּעס עקלהאַפטע ברוים. יידנ, ווייַזט זיכ אַרויס, זייַנענ שולדיק אינ אַלצ: ווי אינ דער מילכאָמע, אַזוי אויכ אינ שאָלעמ, ווי אינ קאַפּיטאַליזמ, אַזוי אויכ אינ דער רעוואָליוציע, אינ אָרעמקייַט אונ אינ רייַכקייַט. די נאַציאָנאַליסטישע אַגיטאַציע זעט אומעטומ דעמ יידנ, וועמעס אופגאַבע איז „אייַנשטעלנ אַנ אַלוועלטלעכע יידישע הערשאַפט“.

היטלער וועגן יידן

מיר נעמען נאָר אײניקע בײַשפּילן פון היטלערס בוך „מײַן קאמפּ“, וואָס איז בא הײַנטיקן טאָג פארשפּרײט געוואָרן אין הונדערטער טויזנטער עקזעמפּליארן. לאָמיר אשטײגער נעמען פּאָלגנדיקעס: „דער שווארץ-האָריקער יידישער יינגל היט שאָענווײַז אָפּ מיט אן אויסדרוק פון טײוולאָנישער פרײד אפן פּאָנעם א נאַיוו מײדל, וועלכער ער שענדעט מיט זײַן בלוט און רײַסט זי אין דער זעלביקער צײַט ארויס פון איר פּאָלק“. „די יידן האָבן געבראכט און ברענגען נעגערס אפן רײַן מיטן פארהוילענעם געדאנק און ציל — צעמישן דאָס בלוט, פארניכטן די ווײַסע ראסע, וואָס זײ האָבן פײַנט, אראָפּוואַרפן איר פון איר קולטור-פּאָליטישער הײך און פארכאפּן אלײן די מאכט“. „אפן געביט פון קולטור פארסאמט ער (דער ייד) די קונסט, די ליטעראטור, דעם טעאטער, פארגרעבט די נאטירלעכע געפילן, לײקנט אָפּ אלע באגריפן פון שײנקײַט און דערהויבנקײַט, פון וווילקײַט און ווערטפולקײַט און ברענגט מענטשן צו דער מאדרײַגע פון זײַן אײגענער נידעריקער נאטור“. „אויב די יידן וואָלטן געבליבן אפּ דער וועלט אלײן, וואָלטן זײ צעפײגערט אין שמוץ און וואָלטן זיך געסטארעט אָנצופּײַפן און צו פארניכטן אײנער דעם צווײטן אין א הארטנעקיקן קאמפּ: צוליב דער פּאכדאָנעס, וואָס איז א רעזולטאט פון דער אבסאָליוטער אומפעיקײַט צו זעלבסטאָפּפערונג, וואָלט זיך דער דאָזיקער קאמפּ פארוואנדלט אין א קאָמעדיע“. „ווען א ייד קריגט פּאָליטישע מאכט, ווארפט ער פון זיך אראָפּ יענע צודעקן, אין וועלכע ער האָט זיך פריער אײַנגעהילט“. „דער פּאָשעטער ייד-דעמאָקראט ווערט א ייד — א בלוטזויגער און א טיראן פון פּאָלק. אין פארלויף פון עטלעכע יאָרן פרוווט ער זיך פארניכטן די נאציאָנאלע פּאָרשטײער פון דער אינטעליגענץ, ער פארוואנדלט די פעלקער, פארניכטנדיק זײערע נאטירלעכע גײַסטיקע פירער, אין קנעכט, וועלכע זײַנען פײיק אפּ לאנג צו טראָגן דעם יאָך“.

מע דארף נעמען אין אכט, אז מיר לײענען אָט דאָס אלץ אין א בוך, וואָס איז אָנגעשריבן געוואָרן פאר דער אויסערלעכער וועלט. די ציטאטעס, וואָס זײַנען דאָ געבראכט געוואָרן, שטעלן מיט זיך אפּ אזא אויפן פאָר די סאמע ווײכע און אײַנגעהאלטענע פּאָרם פון דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע. אפּ פארזאמלונגען און אין צײַטונג-ארטיקלען רעדט מען און מע שרײַבט א סאך אָפענער. אין פארלויף פון פיל יאָרן קאָן מען אין די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע צײַטונגען לײענען אזוינע קעפּלעך: „דער יידישער כאזער קאָרמעט זײַנע כאזײרימלעך“, אָדער „די יידישע אלוועלטלעכע מאגײפע“ אאוו. ענדלעך דארף מען ניט פארגעסן, אז דער הויפּט שלאכט-רוף פון דער היטלערישער באוועגונג איז: „פײגער, יודע!“

אין די „אינסטרוקטערישע אָנווײַזן פאר די טוער פון דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער פארטײ“ (פון 15-טן מארט 1931 יאָר) קאָן מען לײענען:

„מע דארף אופבלאָזן ביז מעשוגאַס די נאטירלעכע פײַנטשאפט פון דעם פויער צום יידן, זײַן פײַנטשאפט צו דעם מאסאָן, ווי צו א יידישן מעשאָרעס“.

פאשיסטנ זייַנענ זיכ נויקעמ אינ די יידנ

אינ פארלויפ פונ 15 יאָר האָט מענ יידנ געשילדערט ווי אנ אָנשיקעניש אפ דער וועלט, ווי נידעריקע ברויִמ, מע האָט געגעבנ די אָנהענגער פונ דער נאַציאָנאל־סאָציאליסטישער באַוועגונג די פולשטענדיקע פרייַהייַט אומבאַשטראָפט צו טרייבנ רעכילעס אפ יידנ און פארפאָלגנ זיי. מע האָט סיסטעמאטיש איינגעפלאנצט סינע צו יידנ. אינ פארלויפ פונ 15 יאָר האָט מענ צוגעזאָגט „געקאָמע נעמענ". צי דארפ מענ זיכ וווּנדערנ, אז איצט, ווענ עס האָט זיכ אָנגעהויבנ די אַזויגערופענע „נאציאָנאלע רעוואָליוציע", זייַנענ די דאָזיקע זוימענ אופגעגאנגענ? וויאזוי קאָנ מענ איצט איבערצייַגנ א יונגנ מענטשנ, אז ווענ ער האָט אינ די הענט די מאכט, דארפ ער גאָר פארטיידיקנ א ייד. דעמ יונגנ שטורמאָוויק גיט מענ די פולע פרייַהייַט פונ טאט, מע גיט עס אימ מיטנ גרעסטנ פארגעניגנ, ווייַל פונ דעמ אלעמענ, וואָס מע האָט אימ צוגעזאָגט, קאָנ מענ באפרידיקנ בלויז זייַנ בלוטדורשטיקייַט. עס איז ניטאָ קיינ מעגלעכקייַט צו פארזיכערנ אלע אָנהענגער פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פארטיי מיט ברויט און ארבעט. עס איז ניטאָ קיינ מעגלעכקייַט צו באזייַטיקנ דעמ עקאָנאָמישנ קריזיס, עס איז ניטאָ קיינ מעגלעכקייַט אויספילנ כאָטש איינע פונ אלע צוזאָגנ, וואָס זייַנענ געגעבנ געוואָרנ, אָבער קאָלזומאנ די קליינבירגערלעכע מאסנ וועט דערלויבט ווערנ צו פארפאָלגנ און צו שלאָגנ יידנ, אזוי לאנג וועט די אופמערקזאמקייַט פונ די דאָזיקע מאסנ זייַנ אָפגעווענדט פונ די פאשיסטישע ליגנס... דעריבער וועט מענ אינ דעמ היטלערישנ דייַטשלאנד ניט אופהערנ צו פארפאָלגנ יידנ. עס וואָלט געווענ אנ אומגלייבלעכער טאָעס צו מיינענ, אז די פארפאָלגונג אפ די יידנ איז גאָר געווענ א צייַטווייַליקע דערשייַנונג. דאָס איז א סיסטעמאטישע פאָליטיק און א נייטיקער מיטל אינ דער אלגעמיינער סכעמע פונ ליגנ און אָפנארערייַ. האָט דאָכ געשריבנ דער מיניסטער געבעלס אינ זייַנ בראָשור „נאציאָנאל־סאָציאליסטנ" (אויסגאבע עכער, מינכענ): „די פרייַהייַט פונ דער דייַטשישער נאציע קאָנ דורכגעפירט ווערנ בלויז אינ קאמפ מיט יידנ. עס פארשטייט זיכ, אז א ייד איז אויכ א מענטש... אָבער א פליי — איז אויכ א כייַע, אָבער ניט קיינ אָנגענעמע... פאר אונדז און פאר אונדזער געוויסנ זייַנענ מיר פארפליכטעט... צו מאכנ אימ אומשעדלעכ".

„יידנ קוקנ אפ דיר!"

מיר וועלנ דאָ אויסנוצנ בלויז איינ ווערק, וואָס איז ארויסגעגעבנ געוואָרנ נאָכ דעמ, ווי די פאשיסטנ זייַנענ געקומענ צו דער מאכט: דאָס איז דער בוכ פונ דאָקטער יאָהאנ פאָנ לערס. דאָס בוכ טראָגט דעמ נאָמענ „יידנ קוקנ אפ דיר!" דאָס איז א גאנצ צעפלאָנטערטע זאמלונג פונ פאָטאָגראפישע קארטעס, וועלכע מע טראָגט אונטער דעמ דייַטשישנ פאָלק, קעדיי אָנצושרעקנ אימ. צווישנ די דאָזיקע 60 פאָטאָגראפיעס פונ דייַטשנ און אויסלענדער זייַנענ פאראנ פאָרטרעטנ פונ קארל ליבקנעכט, פונ דעמ קאטוילישנ פירער ערצבערגער, וועלכער שטאמט פונ מארטינ לוטער, פונ ווילי מינצענבערג, בא וועמענ מע קאָנ ניט געפינענ קיינ איינ טראָפנ יידיש בלוט, גזשעזשינסקי, דער הויפט־בורגמייסטער פונ קעלנ, פונ

דעם קאטאָליק אדענאוער, פון ערווין פיסקאטאָר, וועלכער איז א פריסטערס א זון, און נאָך אזוינע, וואָס זײַנען פון שטאנדפונקט פון דער נאצ.־סאָצי־אַליסטישער ראסן-טעאָריע קאָשערע „ריינבלוטיקע דײַטשן".

אין דעם דאָזיקן בוך געפינען מיר צווישן אנדערע פאָטאָגראפישע בילדער, אויך די בילדער פון ראָזע ליוקסעמבורג, פון פראָפעסער אײַנשטיין, פון געאָרג בעדהארד, פון לעאָן פויכטוואנגער, טעאָדער וואָלף, עמיל לודוויג, מאקס ריינ־הארדט, טשארלי טשאפּלין, אלפרעד קער און דעם אמעריקאנישן באנקיר אָטאָ קאַן. אויסער די נאציאָנאל־סאָציאליסטן וועט קיינער אין די דאָזיקע פאָטאָגרא־פיעס ניט געפינען קיין שום אָפּשטויסנדיקעס. דאָס זײַנען דאָסראָוו אויסערגע־וויינלעכע קעפּ פון קלוגע מענטשן מיט זייער ערנסטע אויסדרוקן פונעם פּאָנעם, מיט גרויסע שטערנס, מענטשן פון הויכער אינטעלעקטועלער קראפט. אן אָפּ־שטויסנדיקן אײַנדרוק מאכן נאָר די אופשריפטן, מיט וועלכע פאָן לערס האָט באַ־זאָרגט די דאָזיקע פאָטאָגראפיעס. אונטער דער פאָטאָגראפיע פון ראָזע ליוקסעמ־בורג שטייט א צושריפט: „דער אורטייל איז אויסגעפילט", אונטער דער פאָטאָ־גראפיע פון לעווינע, — „געקעפּט", די פאָטאָגראפיע פון ערצבערגער איז באזאָרגט מיט אזא מין צושריפט: „ענדלעך האָט ער שוין זײַן פּסאק באקומען; די יונגע דײַטשן, וועלכע האָבן אים געשאָסן, זײַנען נאָך דער נאציאָנאלער רעוואָלוציע אין 1933 יאָר באפרײַט געוואָרן". לעבן דעם פּאָרטרעט פון אײַנשטיין א לאקאָנישע צו־שריפט: „נאָך ניט אופגעהאנגען". דאָס איז דער באליבטסטער אויסדרוק פון דעם הער פאָן לערס, וועגן ער רעדט וועגן איינעם, וואָס איז נאָך ניט דערהארגעט. וועגן ריינהארדטן איז בא אים אָנגעשריבן: „נידעריקע און געמיינע קונסט" אאוו. טשאפּ־לינען ווערט געגעבן אזא כאראקטעריסטיק: „אן אומעטיקער און זייער אן עקל־האפטער, קליינינקער, נארישער יידל". וועגן טאָלערן איז געזאָגט: „נאָך דעם, ווי אדאָלף היטלער האָט פארכאפּט די מאכט, האָט זיך אײַנגעגעבן אים באצײַטנס ארײַנצוזעצן הינטער די גראטעס". אָבער אפילו אויך דאָס איז ניט ריכטיק. ערנסט טאָ־לער איז שוין אין יענער צײַט ניט געווען אין דײַטשלאנד. ערווין פיסקאטאָר האָט באקומען אן עפּיטעט „א באָלשעוויסטישער ייִד אין דער קונסט." די באנ־קירן מאקס ווארבורג און דאָקטער קארל מעלכיאָר האָבן אזא כאראקטעריסטיק: „אומגעהייער געפערלעכע פערזענלעכקײַטן".

„יודע, פייגער".

דער הער האנפשטענגעל, דער פארוואלטער מיטן אויסלענדישן אָפּטייל פון דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פרעסע־ביוראָ האָט דעם 27־טן מארט 1933 געגעבן אן אָפיציאָזן אינטערוויו דעם אמעריקאנישן פאָרשטייער פון דער האלב-אָפיציעלער פרעסע־אגענטור „טעלעגראפען־אוניאָן".

אף דער פראגע „צי עס איז עמעס אָדער ליגן, וואָס מע טיילט מיט וועגן די אזויגערופענע פאָגראָמען אף יידן" — האָט ער געענטפערט: „דער אימפּערישער קאנצלער האָט מיר מיט אייניקע מינוט צוריק, ווען איך האָב אים באגעגנט אפן מינכענער אעראָדראָם, באפולמעכטיקט צו דער־קלערן אייך, אז אָט די אלע מיטיילונגען זײַנען א מיעסער ליגן".

אף באזונדערע פראגן וועגן פארפאָלגן יידן האָט האנפשטענגעל געענט־

פֿערט: „די אויספֿאָרשונגען, וואָס זײַנען געמאַכט געוואָרן דורך די שוועדישע און האָלענדישע געזאַנדטע אין בערלין, האָבן באַוויזן, אַז עס איז ניטאָ קיין איין דערהארגעטער ייִד״.

דרײַ און פֿערציק דערהארגעטע

דאָס צעטל פֿון די ייִדן, וואָס זײַנען דערהארגעט געוואָרן אַף טויט, אַנטהאַלט בײַ הײַנטיקן טאָג 43 נעמען. דעם דאָזיקן צעטל האָבן מיר דורכגעקאָנטראָלירט. אָט די דרײַ און פֿערציק דערהארגעטע מענטשן זײַנען דעריקער דערהארגעט געוואָרן דערפֿאַר, וואָס זיי זײַנען ייִדן, און ניט דערפֿאַר, וואָס זיי זײַנען מאַרקסיסטן. די דאָזיקע דרײַ און פֿערציק צופֿאַלן, וואָס זײַנען מיט אַלע איינצלהײַטן דורכגעקאָנטראָלירט געוואָרן, שטעלן פֿאָר נאָר אַ טייל פֿון די ווירקלעכע דערהארגעטע; ווען עס וועט זײַן מעגלעך פּינקטלעכער באַקאָנען זיך מיט די געשעענישן, וואָס זײַנען פֿאַרלאָפֿן אין היטלערישן דײַטשלאַנד, וועט זיך אָן אַ ספֿק אַרויסווײַזן, אַז די צאָל דערהארגעטע איז אַ סאַך אַ גרעסערע.

דעם 18־טן מאַרט 1933 יאָר איז טראַגיש געשטאָרבן
אונדזער הייס געליבטער זון און ברודער
אַ לערניינגל אין אַ בעקערײַ

זיגבערט קינדערמאַן

זײַענדיק קוים 18 יאָר אַלט

מ אָ ל ע ר

מאָריץ קינדערמאַן

מיט דער פֿרוי

די לעווײַע וועט פֿאָרקומען זונטיק, דעם 24־טן מאַרט 1933
2 אַזייגער באַטאָג אין ווײַסענזי,
פֿראַנסעקי־גאַס, הויז 5.

א טרויער־מעלדונג אין „בערלינער טאַגעבלאַט״ אין מאַרט 1933 י.

דער האַנטווערקער־שילער, דער ייִד קינדערמאַן, וועגן וועמעס טויט עס טיילט מיט אָט די טרויער־מעלדונג, האָט אין 1932 יאָר געליטן פֿון אַן אָנפֿאַל מיצאַד נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן דערפֿאַר, וואָס ער איז געווען אַ מיטגליד פֿון דער ייִדישער גימנאַסטישער געזעלשאַפֿט „באַרקאָכבאַ״. צוליב דעם איניען איז איינער אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט דעמלט געווען צוגעצויגן צום געריכט און איז פֿאַרמישפּעט געוואָרן. קעדײַ אָפּצורעכענען זיך פֿאַר דעם געריכט־אורטייל, האָט מען דעם יונגן קינדערמאַנען גלײַך נאָכן פֿאַרכאַפּן די מאַכט אָוועקגעשלעפּט אין אַ פֿאַשיסטישער קאַזאַרמע אַף געדעמאַנשטראַסע אין בערלין און דאָרטן האָט מען אים דערהארגעט אַף טויט, נאָכדעם האָט מען דעם קערפּער זײַנעם אַרויסגעוואָרפֿן אַפֿן גאַס. אַפֿן ברוסט בײַ אים האָט מען אויסגעשניטן אַ גרויסן סוואַסטיק־צייכן.

די שטאָט קאסעל, ווי איינער פונ די ביישפּילנ

אינ באריכט, וואָס איז אָנגעשריבנ פונ א קאסעלער איינוווינער דאָקטער אָ. מ., לייענענ מיר:

פרייטיק דעם 17־טנ מארט 1933 זיינענ די באנדעס פונ נאציאָנאל־סאָציאליסטנ געגאנגענ איבער קאסעל. זיי האָבנ צוגענומענ די מיטגלידער פונ דער יידישער געמיינדע, וואָס האָבנ צוליב וועלכע־ניט־איז סיבעס ארויסגעוויזנ אומצופרידנקייט, אונ האָבנ געמאכט אפ זיי אנ עמעסנ געריכט. די קאָרבאָנעס זיינענ דורכויס אזוינע מענטשנ, וואָס האָבנ זיכ קיינמאָל ניט באשעפטיקט מיט פּאָליטיק; די סיבעס פונ די ארעסטנ אונ פונ די געשלעגנ זיינענ געוויינלעכ געווענ קליינלעכע כעזשבוינעס, וואָס עס האָט געהאָט א וואָסער־ניט־איז אָנגעזעענער טוער פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פּארטיי. איכ וועל אָפּמערקנ די פאָלגנדיקע באזונדערס שווערע פאלנ.

דעם אדוואָקאט דאָקטער מאקס פלאוט האָט א גוואלדיקע באנדע צוגענומענ פונ זיינ קאָנטאָר אונ האָט אימ דורכגעפירט דורכ דער הויפּט-גאס. אפנ גאס האָט מענ אימ געשלאָגנ מיט גומענע שטעקלעכ אונ געצוווּנגענ שרייענ „זאָל לעבנ היטלער!“, אפ וואָס די פאשיסטנ האָבנ יעדנ מאָל גע־ענטפערט מיט א ווילדנ רעווענ. פלאוטנ האָט מענ געבראכט אפ קארל־שטראסע אינ א שענק, וואָס איז דאָס הויפּט־אָרט פאר די פארזאמלונגענ פונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ, אונ דאָרטנ האָט מענ אימ געשטעלט פאר אנ עמעסנ מיליטערישנ פעלד־געריכט. פלאוט איז „צוגעמישפּעט“ געוואָרנ צו צוויי הונדערט שמיץ מיטנ גומענעמ שטעקנ. קעדיי דורכצופירנ די דאָזיקע פּראָצעדור, האָט מענ אימ אוועקגעפירט אינ א קעלער אונ דאָרטנ האָט מענ אימ צוגעבונדנ צו קאָזלעס. די פּייניקונג איז פאָרגעקומענ אפנ סאמע שרעקלעכסטנ אופנ אונ האָט געדויערט קארגע צוויי שאָ. אינ א ביסל צייט ארום האָט פלאוט פארלאָרנ זיינ באוווּסטזיינ, אונ דעמלט האָט מענ אימ אָפּגעגאָסנ מיט וואסער, קעדיי ברענגענ אימ צו זיכ. ווענ ער איז א ביסל געקומענ צו זיכ, האָט מענ די פּייניקונג ווידער באנייט. נאָכ אָט דער שרעקלעכער פּייניקונג האָט ער אינגאנצנ פארלאָרנ זיינ באוווּסטזיינ אונ איז געלעגנ אינ ווינקל אינ א טייכ בלוט. נאָכדעמ האָט מענ אימ געבראכט אפ זיינ קווארטיר, ווו ער האָט זיכ געמאטערט צענ טעג אונ איז געשטאָרבנ. די איינגעלאדענע דאָקטוירימ — דער דאָקטער פונ נערווּנ־קראנקייטנ שאָל אונ דער הויפּט־דאָקטער פונ דעמ געגנט־שפּיטאָל פּראָפעסער טעניסאָנ האָבנ קאָנסטאטירט שרעקלעכע צעשעדיקונגענ. באזונדערס שווער זיינענ געווענ צעשעדיקט די אינערלעכע אָרגאנענ, דערהויפּט די לונגענ אונ נירנ. די ליטקעס אונ די פיס זיינענ ביסלעכווייז אינגאנצנ שווארצ געוואָרנ. ווענ ער איז געלעגנ אינ בעט, איז אויסגעקומענ די גאנצע צייט צו האלטנ אימ אונטער נארקאָז, ווייל קומענדיק אינ באוווּסטזיינ האָט ער אזוי געשריענ פונ ווייטעק, אז מע האָט זיינע געשרייענ געהערט אפנ גאס. דאָקטער פלאוט, וואָס האָט באזעסנ זייער א שטארקנ אָרגאניזמ, איז געשטאָרבנ אומגעפער אינ 10 טעג ארומ פונ די קלעפּ, וואָס ער האָט געקראָגנ.

אין זעלביקן טאָג האָט אויך געקראָגן אכזאָריעסדיקע קלעפּ דער אד־וואָקאַט דאַלבערג. עס איז כאַראַקטעריסטיש, אַז דאַלבערג האָט איידער ער איז אַרײַנגעפאַלן צו די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן געהאַט אַ צוזאַמענשטויס מיט דאָקטער פּרייסלערן, וואָס איז דעמאָלט געווען אַן אַדוואָקאַט און איצט איז ער דירעקטער פון אַ דעפּאַרטאַמענט אין אַ מיניסטעריום. אפן דאָזיקן אינצידענט מיט פּרייסלערן האָט מען דאַלבערגן אָנגעוויזן אויך אין דער צײַט פון דער פּײַניקונג, אַף אַזאַ אויפן איז קיין שום ספק ניט אין דעם, אַז די אינוים, וועלכע עס האָט געליטן דער אַדוואָקאַט דאַל־בערג, זײַנען אים פאַרשאַפט געוואָרן לויט פּרייסלערס אַ דירעקטער פאַר־אָרדענונג. פּרייסלער איז דעמאָלט גראַד געווען דער הויפּט־פירער פון די קאַסעלער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. דאַלבערגן האָט מען אויך אָפּגעשניטן זײַן לאַנגע באָרד. די צעשעדיקונגען, וואָס מע האָט אָנגעמאַכט דאַלבערגן, זײַנען געווען אַזוי ערנסט, אַז די דאָקטוירים האָבן אייניקע טעג נאָכאַנאַנד גע־מיינט, אַז עס וועט אים אויסקומען צו אַמפּוטירן אַ פוס; אָבער אַלפּי נעס האָט זיך אײַנגעגעבן אים צו ראַטעווען. נאָך ביז איצט האָט זיך דאַלבערג ניט אויסגעהיילט פון זײַנע וווּנדן.

באַזונדערס שווערע צעשעדיקונגען האָט געליטן דער יונגער ייִד, דער סויכער מאָסבאַך, וועלכער האָט, אַף וויפל עס איז מיר באַוווּסט, געהאַט נאָר איין כעט — ער איז געווען פאַרבונדן מיט אַ קריסטלעכער מיידל, מיט וועלכער ער איז זיך דערנאָך פאַנאַנדערגעגאַנגען. די פאַשיסטן האָבן זיך אַרײַנגעריסן צו אים אַפן קוואַרטיר און אין דער אָנוועזנהײַט פון זײַן מו־טער האָבן זיי אים אַכזאָריעסדיק געשלאָגן, צעוווּנדעט אים דעם קאָפּ און צעשעדיקט דעם רוקן־ביין. דער ערשטער דאָקטער, וואָס מע האָט צו אים אײַנגעלאַדן, דאָקטער סטעפאַן, וואָס איז לויט זײַנע פּאָליטישע איבערצײַ־גונגען אַ מענטש אַ גאַנץ רעכטער, האָט דערקלערט, אַז אַפילע אַף מיל־כאָמע האָט ער ניט געזען אַזאַ שרעקלעכן בילד. מאָסבאַכס לעבן האָט זיך אַ לאַנגע צײַט געפונען אין געפאַר. אָבער עס האָט זיך אײַנגעגעבן צו ראַטעווען אים.

אין דעם זעלביקן טאָג האָט מען אין דער געבײַדע, ווו עס פלעגן זיך צונויפקלײַבן די פאַשיסטן, אַכזאָריעסדיק צעשלאָגן דעם סויכער פריידנ־שטיין, וואָס איז נאָך דעם אָפּגעלעגן קראַנק אייניקע וואָכן. געשלאָגן האָט מען אויך דעם סויכער באַל, וועלכער האָט אויך אָפּגעקרענקט אַ גאַנץ היפּ־שע צײַט. אין ביידע פאַלן איז די עקזעקוציע געווען אַרויסגערופן דורך פּערזענלעכער נעקאָמע פון עפּעס אַ פאַשיסט, אָבער די פּראָטים זײַנען מיר ניט באַוווּסט.

נאָך דעם האָט מען נאָך אויך צעמיימעסט דעם באַנקיר פּלאַוט, אַן אַלטער מאַן איבער 60 יאָר אַלט, אָבער דאָ איז עס דורכגעגאַנגען אָן באַ־זונדערס אַכזאָריעסדיקע צעשעדיקונגען.

אומעטום אין קאַסעלער קרײַז, ווו עס וווינען נאָר ייִדן, זײַנען געווען אַזעלכע אָנפאַלן, דערבײַ האָבן זיי גאָט געטראָגן אַ שוידערלעכן כאַראַק־טער. מיר איז באַוווּסט, אַז אין אייניקע ערטער האָבן אַלע מאַנצבילן, וואָס

האָבן געהערט צו דער ייִדישער געמיינדע, פאַרלאָזן זייער היימאַט און האָבן זיך צוריקגעקערט ערשט אין פיר צייט אַרום, און דאָס אויך ניט אַלע".

א געצוואונגענע דערקלערונג

דער 25־יאָריקער זשורנאַליסט לעאָ קרעל, וועלכער וווינט אין בערלין אויף סקאַליצערשטראַסע, א מיטאַרבעטער פון דער צייטונג „בערלין אַם מאָרגן", האָט דעם 16־טן מאַרט געליטן פון אַן אָנפאַל מיצאַד די שטורמאָוויקעס. מע האָט אים אַוועקגעשלעפּט אין א פאַשיסטישער קאַזאַרמע און דערהאַרגעט. נאָכדעם האָט מען זיין טויטן קערפּער אַרויסגעוואָרפן אויפן ייִדישן בעסוילעם. זיין אַלטע מוטער האָט באַקומען א בריוו, אין וועלכן מע האָט איר פאַרגעלייגט א קוק טאָן אויף איר זון אין מאָרג. דער אַלטער פרוי איז געווען שווער צו דערקענען איר זון: אויפן פּאָנעם און אויפן קערפּער זיינען אומעטום געווען אויסגעשניטן און אויסגעברענט סוואַס־טיק־צייכנס. אַנשטאָט איר זון איז פאַר איר געלעגן א בלוטיקע מאַסע, און פאַר אָט דעם דאָזיקן צעפּאַלמעסטן קערפּער האָט מען געצוואונגען דער מוטער אונ־טערצושרייבן א מעלדונג, אַז איר זון „איז געשטאָרבן אין שפּיטאָל נאָך א שווע־רער קראַנק".

אַזוינע מעלדונגען צווינגט מען שטענדיק אונטערשרייבן די קרובֿים פון די פאַר־זאָנען, וואָס ווערן דערהאַרגעט. אויב א וועלכער־ניט־איז קאָרעוו דערלויבט זיך צו דערציילן, אַפילע אין אַן ענגן קרייז, וויאַזוי דער מאָרד איז ווירקלעך געשען, דראָ־עט מען אים, אַז ער וועט פון דעם דייטשישן געריכט פאַרמישפּעט ווערן צו אייני־קע כאַדאָשים זיצן און אָפּטמאָל אַפילע צו אייניקע יאָר פאַר „פאַרשפּרייטן פאַלשע קלאַנגען וועגן אַכזאָריעס".

דריי הונדערט דערוויזענע פאַלן פון באַרבאַרישע פּייניקונגען

מיר ווייסן זיכער וועגן 43 דערקענטע צעשעדיקטע קערפּערס, און וויפל טויזנטער זיינען פאַראַן, וואָס זיינען בלויז צעקאַליעטשעט אויפן גאַנצן לעבן! פון העכער דריי הונדערט באַוווסטע פאַלן ברענגען מיר פאָלגנדיקע.

אינמיטן אַפּרעל האָבן זיך אין פאַרש־ייִדענע צייטונגען געוויזן מיטיילונגען, אַז דער ראַוו־האַקוילעל יאָנאַס פּרענקעל, א זאָקן מער ווי 80 יאָר, האָט געליטן פון אַן אָנפאַל פון די שטורמאָוויקעס אין זיין קוואַרטיר אין בערלין אויף דראַגאָנערשטראַ־סע 37, און איז אַכזאָריעסדיק געמיימעסט געוואָרן. די רעגירונג האָט אָפּגעלייקנט די דאָזיקע מיטיילונג.

וועגן די אומשטאַנדן פון דעם דאָזיקן איניען טיילט גענוי מיט די טאָכטער פון דעם ראָוו עלאַ פּרענקל.

„וויאַזוי מע האָט געוואָלט הארגענען מיין פאָטער"

„דעם 7־טן מאַרט, אַרום האַלב 8 אינאָוונט, האָבן זיך אין אונדזער קוואַר־טיר, דראַגאָנערשטראַסע 37, אַריינגעריסן 3 שטורמאָוויקעס פון דער גע־היים־פּאָליציי, צוויי האָבן מיך אָנגעכאַפּט און צוגעשטעלט רעוואָלווערן צום האַרצן און צום שלייף און דער דריטער האָט אויסגעשאָסן אין מיין פאָטער, וועלכער איז געזעסן באַם שרייבטיש. צוויי קוילן האָבן אים גע־

טראָפּן אין קאָפּ, דער פֿאָטער איז, אָפּגייענדיק מיט בלוט, געפֿאַלן און פֿאַרלאָרן דעם באַוווּסטזײַן. איינער פֿון די שטורמאָוויקעס האָט אַ געשריי געטאָן: „איצט איז ער פֿאַרטיק!" באַם אַרויסגאַנג האָבן זיי מיר מאַסרע געווען, אַז איך זאָל קיינעם ניט רופֿן צו הילף און האָבן איבערגעריסן דעם עלעקטרישן דראָט אַזוי, אַז מיר זײַנען געבליבן אין דער פֿינצטער. ווי מיר האָבן שפּעטער פֿעסטגעשטעלט, זײַנען אָט די געהילף־פּאָליציאַנטן געווען מיטגלידער פֿון דעם שטורעם־אָטריאַד אויף דראַגאָנערשטראַסע.

כ'האָב אָפּגעשלעפּט דעם פֿאָטער פֿון שרײַבטיש און אַ האַלבע שעה האָב איך גערופֿן צו הילף. די גאַס איז געווען אַרומגערינגלט מיט נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן און מיט אייניקע פּאָליצײַ־אָטריאַדן. יעדער איינער, וועלכער האָט זיך געפּרוּווט אַרויסגיין פֿון שטוב, האָט מען געשלאָגן מיט גומענע שטעקנס און געטריבן צוריק. ענדלעך זײַנען צו אונדז אַרײַן עטלעכע פּאָליצײַ־באַאַמטע און באַלד נאָך זיי פֿאָרשטייער פֿון דער גיכער הילף. דעם פֿאָטער האָט מען געוואָלט אַוועקפֿירן אין שפּיטאָל, אָבער איך האָב עס ניט דערלאָזן. אין צוויי טעג אַרום איז צו אונדז געקומען אַ באַאַמטער פֿון דעם פּוילישן קאָנסולאַט, ער האָט נאָך געפֿונען אין קוואַרטיר פֿיל שפּורן פֿון בלוט.

מײַן פֿאָטער איז אָפּגעלעגן צוויי וואָכן צום בעט, די גאַנצע צײַט האָבן מיר מורא געהאַט, אַז ער וועט שטאַרבן. דעם 8-טן אַפּרעל האָבן זיך אין קוואַרטיר ווידער אַרײַנגעריסן אייניקע שטורמאָוויקעס און האָבן געוואָלט זען דעם פֿאָטער. זיי האָבן דערקלערט, אַז אויב דער פֿאָטער וועט שריפֿטלעך באַשטעטיקן זיי, אַז אויף אים זײַנען אָנגעפֿאַלן ניט קיין שטורמאָוויקעס, נאָר ייִדן, וועט מען אים אויף ווײַטער לאָזן צורו. איך האָב געזאָגט, אַז מײַן פֿאָטער איז זייער ערנסט קראַנק און קאָן ניט שרײַבן, איך האָב זיי געבעטן קומען אין צוויי טעג אַרום. דראָענדיק מיט רעוואָלווערן, האָבן זיי מיך געצוווּנגען צו געבן אַן ערנוואָרט, אַז אין צוויי טעג אַרום וועלן מיר אונטערשרײַבן די מעלדונג. אַזוי ווי דער פֿאָטער האָט בעשום־אופֿן ניט געוואָלט אונטערשרײַבן אַזאַ פּאַפּיר, איז אונדז פֿאַרבליבן וואָס גיכער צו ראַטעווען זיך און צו אַנטלויפֿן. צוויי פֿרײַנט האָבן אים אײַנגעוויקלט אין אַ טעפּעך און אינמיטן העלן טאָג אַוועקגעטראָגן צו באַקאַנטע אין אַ ווײַטן קוואַרטאַל. איך בין שיִער ניט אַראָפּ פֿון זינען פֿאַר שרעק. דערבײַ האָבן מיר אַוועקגעטראָגן צוויי סייפֿערטוירעס, וואָס האָבן זיך געפֿונען באַ אונדז. דאָס איבעריקע האָבן מיר איבערגעלאָזן אויפֿן קוואַרטיר. איך בין אַוועק פֿון שטוב אין אַ שטוביקער קלייד, אָן אַ הוט, דערפֿאַר, וואָס דער שווייצאַר איז געווען אַ שטורמאָוויק, און ער וואָלט אונדז באַלד געמסרט. מיר האָבן זיך געזעצט אין צוג בערלין — ווין. דער פֿאָטער, באַ וועמען דער קאָפּ איז אינגאַנצן געווען פֿאַרבאַנדאַזשירט, האָט זיך געמאַכט פֿאַר אַ טויבן, איך האָב זיך אַרויסגעגעבן פֿאַר אַ יונגע דאַמע, וואָס פֿאָרט אין ווין און גיט אַכטונג אויף דעם אַלטן. באַלד ווי דער צוג האָט זיך געלאָזן אין וועג האָט זיך צו אונדז צוגעזעצט אַ שפּיאָן און האָט מיך גענומען פֿאַנאַנדערפֿרעגן, אָבער אין דרעזדען איז ער אַרויס פֿון וואַגאָן, ווײַל איך האָב געגעבן אַבסאָליוט אומשולדיקע ענטפֿערן.

באַלד נאָך דרעזדען האָט זיך אָנגעהויבן דער קאָנטראָל. די דײַטשישע אײַזנבאַן־באַאַמטע זײַנען געפֿלויגן פֿון איין קופּע צו דער צווייטער און האָבן

אן אײדעס פון די „באָבע־מײַסעס װעגן די שװידערס״, װאָס קומען פאָר אין דײַטשלאַנד

דער הױפּט־ראַבינער יאָנאַס פּרענקעל. די שטורמאָװיקעס האָבן אים אין בערלין צעמײמעסט ביז בלוט. אים מיט דער טאָכטער איז געלונגען צו אנטלױפן קײן פּראָג. דאָקטױרים האָבן אײַנגעפונען, אז די װונדן, װאָס מע האָט אים אָנגעמאַכט, שטעלן מיט זיך פאָר א געפאַר פאַרן לעבן.

בערלין, 25־טן אפּריל („װאָלף־אגענטור״). „פּראַגער טאַגעבלאַט״ פּאַרש־רײַט הײַנט א באָבע־מײַסע װעגן שװידערס און באַהױפּט, אז דער בערלינער הױפּט־ראַבינער יאָנאַס פּרענקעל איז הײַנט אָנגעקומען קײן פּראָג און ער טײלט מיט װעגן שװידערלעכע רעציכעס, װאָס קומען פאָר איבער די יידן אין דײַטשלאַנד. צװישן אנדערן באַהױפּט ער, אז ער איז באַפאַלן געװאָרן פון שטורמאָװיקעס, װעלכע האָבן בא אים צוגעגאַנװעט 2000 מאַרק. די שטורמאָװיקעס האָבן קלױמערשט אים מיט דער טאָכטער גערדראָעט מיט רעװאָלװערן, האָבן אים אומגעװאַלגערט און שװער פאַרװונדעט. אן אײַנגעװיקלטן אין א קאָלדרע, האָט מען אים קלױמערשט געהײם אריבערגעטראָגן אין א צװײטן קװארטאַל און דערנאָך איז ער אנטלאָפן קײן פּראָג. איצט לײַדט ער פון א מארך־דערשיטערונג און פון צעשטערונג פונעם גלײַכגעװיכט־כוש. װי מע טײלט אונדז מיט פון קאָמפּעטענטע ייִדישע קװעלן, איז אין בערלין בכלל נטאָ קײן שום הױפּט־ראַבינער. אין ערגעץ אין בערלין איז ניטאָ א ראָװ אָדער אװעלכער עס איז אנדער קלײקױדעש מיטן נאָמען פּרענקעל. עס האנדלט זיך װידעראמאָל װעגן אײנעם פון די בילבולים, װאָס קומען פון פּראָג און װאָס זײערע קװעלן זײַנען (לױט דער „װאָלף אגענטור״) די דײַטשישע מארקסיסטישע קרײַזן.

היטלערס רעגירונג האָט דערקלערט דורך דער „װאָלף־אגענטור״, אז דער ראַבינער פּרענקעל עקזיסטירט בכלל ניט.

געפרעגט: „איר זײַט ייִדן?״ אָבער די באַאמטע האָבן שוין וועגן אַלץ גע-וווּסט פֿון דעם שפּיאָן, זיי האָבן זיך איידל פֿאַרנייגט און געזאָגט: איר זײַט אַ יונגע דאַמע, וועלכע פֿאָרט אין ווין און קוקט נאָך דעם אַלטן טויבן הער. מיר ווייסן שוין וועגן דעם״.

אַף אַזאַ אופֿן זײַנען מיר איבערגעפֿאָרן די גרענעץ און האָבן זיך אָפּ-געשטעלט אין רייכנבערג, ווײַל דער פֿאָטער האָט שוין ניט געקאָנט ווײַטער פֿאָרן. נאָכדעם זײַנען מיר אַוועקגעפֿאָרן אין פּראָג״.

מיר האָבן געגעבן איבערגעגעבן דעם דאָזיקן צופֿאַל און ווענדן די אויפֿמערק-זאַמקייט אַף די פֿאָטאָגראַפֿיעס און דאָקומענטן. אַן 80-יאָריקן זאָקן, אַ ראָוו האַקויל'על, שלאָגט מען אַף אַזויפֿיל, אַז ער בלײַבט ליגן געכאַלעשט, די קוואַר-טיר זײַנע צעראַבירט מען און דער אַפּאַראַט פֿון די האַקכאָשעס האָט נאָך אַ האָזע צו באַהויפּטן אין דער אַלוועלטלעכער פּרעסע, אַז אַזאַ ראָוו עקזיסטירט גאָרניט אַף דער וועלט.

אַן אָנפֿאַל אַף אַ סינאַגאָגע

מיר וועלן ברענגען אַ צווייטן צופֿאַל, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין אַ סינאַגאָגע. אין דויסבורג איז מען אָנגעפֿאַלן אַף דעם ראָוו בערייש און מע האָט אים צעמיימעסט אין שול אין דער צײַט פֿון דאַוונען. מע האָט אים אַרויסגעשלעפּט אַפֿן גאַס און אַרויפֿגעוואָרפֿן אַף אים די שוואַרץ-רויט-גאָלדענע פֿאָן. אײַנגעהילט אין דער פֿאָן האָט ער געמוזט לויפֿן צווישן צוויי ראָנדן שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן אים געשלאָגן. שפּעטער האָט מען אים אַרעסטירט, באַשולדיקנדיק אין דעם, אַז ער האָט „געמאַכט אַן אומאָרדענונג אַפֿן גאַס״. אין געזונקירכען האָט מען שאַבעס אין דער צײַט פֿון דאַוונען אַרויסגעטריבן פֿון שול דעם ראָוו און איי-ניקע גלויביקע יידן. מע האָט זיי געפֿירט איבער די גאַסן צו דער קאַזאַרמע פֿון דעם שטורם־אָטריאַד, דאָרטן האָט מען זיי אַלעמען געצוווּנגען שטעלן זיך מיטן פּאָנעם צום וואַנט און מאַכן גימנאַסטישע איבונגען. ווען דער ראָוו האָט פּראָטעסטירט קעגן אַזעלכע גראָבקײַטן האָט מען אים אַוועקגעלייגט אַף די טרעפּ און געשלאָגן מיט אַ שטעקן. נאָכדעם, אַז מע האָט אים באַפֿרײַט, האָט זיך אים אײַנגעגעבן צו אַנטלויפֿן קיין האָלאַנד. אין אַמסטערדאַם איז ער געקומען אין אַזאַ צושטאַנד, אַז ער האָט ניט געקאָנט ניט שטיין און ניט זיצן. איידער מע האָט אים אַרויסגעלאָזן, איז ער געווען געצוווּנגען אונטערצושרײַבן אַ מעלדונג, אַז זײַן אַרעסט איז אַ „מיספֿאַרשטייעניש״.

פּאָגראָמען

„פֿראַנקפֿורטער צײַטונג״ פֿון 24־טן אַפּרעל 1933 מעלדעט:

„וויסבאַדן, 23 אַפּרעל. שאַבעס אינאָוונט זײַנען דאָ פּאָרגעקומען צוויי אָנפֿאַלן, וואָס האָבן זיך געענדיקט מיט טויט־פֿאַלן. די געליטענע זײַנען דער סויכער סאַלאָמאָן ראָזענשטרויס און דער מילכ־הענדלער מאַקס קאַ-סעל. די פּאָליציייִשע מיטיילונג וועגן קאַסעלס טויט זאָגט:

„שאַבעס 23 אַזייגער 30 מינוט האָבן זיך פֿון קוואַרטיר אין הויז

tages übermittelten freundlichen Glückwünsche spreche ich

meinen herzlichen Dank aus.

von Hindenburg

Herrn

Großrabbiner F r ä n k e l ,

דעם פּרעזידענט פון דער דייטשישער רעפּובליק, פאָן הינדענבורגס צוויי בריוו, וואָס זיינען אַדרעסירט דעם בערלינער הויפּט־ראַבינער, וואָס די אָפיציעלע „וואָלפּ־אַגענטור״ באַהויפּט, אַז ער „עקזיסטירט ניט״.

Der Reichspräsident Berlin, den 5.Januar 1933.

Herzlichen Dank für die mir zum Jahreswechsel übermittelten Glückwünsche, die ich bestens erwidere.

Mit freundlichem Gruß!

von Hindenburg

Herrn

Gross-Rabbiner Jonas F r ä n k e l

B e r l i n C.

Rettungsamt der Stadt Berlin

BERLIN C

DEUTSCHES REICH

DER OBERBÜRGERMEISTER DER STADT BERLIN

S. H.

Herrn Großrabbiner Jona Fränkel

Berlin C

Dragonerstr 37

אונטן — די פאַקסימיליע פון דער אויבערשטער זייט פון דער „וואָרענונג״, וואָס די בערלינער געזעלשאַפט פון גיכע הילף האָט צוגעשיקט דעם הויפּט־ראַבינער פרענקעלן וועגן דעם, אַז ער זאָל באַצאָלן 8 מאַרק פאַר געבן ערשטע הילף (די דאָזיקע געזעלשאַפט האָט געגעבן די ערשטע הילף דעם שווער צעשלאָגענעם פרענקעלן).

אפ וועבערגאס 43 דערהערט געשרייענ: „ראטעוועט". גלייכצייַטיק האָבנ זיכ געלאָזט הערנ אייניקע שאָכנ. א שאָפער, וואָס איז דורכגעפאָרנ דורכנ גאס, האָט וועגנ דעמ געמעלדעט דער פּאָליציי. די לעצטע האָט פעסגעשטעלט, אז די אויסגעשרייענ זייַנענ געוועזנ פונ דער קווארטיר, ווו עס וווינט דער מילכ־הענדלער מאקס קאסעל 59 יאָר אלט. אריַינגייענדיק אינ קווארטיר, האָבנ די פּאָליציאנטנ געפונענ קאסעלנ א טויטנ אינ איינעמ פונ די צימערנ. אפנ קערפּער זייַנענ געוועזנ קוילנ־ווונדנ. די וויַיטערדיקע אויספאָרשונגענ האָט ארויסגעוויזנ, אז אינ קווארטיר האָבנ זיכ מיט גוואלד אריַינגעריסנ עטלעכע מענטשנ. צעברעכנדיק די טיר־גלאָז אונ די טיר, האָבנ די דאָזיקע מענטשנ געשאָסנ אפ קאסעלנ, וועלכער האָט זיכ א וואָרפ געטאָנ צומ פענצטער. די שאָסנ זייַנענ געמאכט געוואָרנ פונ אנ ארמייישנ רעוואָלווער. די אויספאָרשונג האָט ניט פעסטגעשטעלט קיינ פּרוּווּנ צו צעגראָמירנ. וויַיזט־אויס, אז ס'איז געוועזנ אנ אקט פונ נעקאָמע".

אינ א צווייטער אָפיציעלער מיטיילונג ווערט דערציילט: „שאבעס ארומ 21^{45} אזייגער איז אפ ווילהעלמשטראסע, 20 אינ דער קווארטיר פונ סויכער ר., 58 יאָר אלט, ארויסגערופנ געוואָרנ פּאָליציי. אינ דער קווארטיר איז אפנ בריק געלעגנ ר. מיט שוואכע סימאָנימ פונ לעבנ. קיינ צעשעדיקונג אפנ קערפּער איז ניט געוועזנ. דער דאָקטער האָט פאראָרדנט אָפּפירנ אימ אינ שפּיטאָל. אפנ וועגנ איז ר. געשטאָרבנ פונ א הארצשלאָג. די דינסט, וועלכע איז פארבליבנ אינ קווארטיר, האָט געמאָלדנ, אז בעערעכ 21 אזייגער מיט 10 מינוט האָבנ אינ קווארטיר אָנגעקלונגענ 2 יונגע לייַט אונ האָבנ געפרעגט ר. ווענ ער איז ארויסגעגאנגענ צו זיי, האָבנ זיי זיכ אריַינגעריסנ אינ קווארטיר, אונ איינער פונ זיי האָט אָנגעשטעלט א רעוואָלווער אפ אימ. ר. האָט זיכ א וואָרפ געטאָנ אינ צימער אונ פונ אופרעגונג איז ער געפאלנ אונ געכאלעשט. די מענטשנ, וואָס האָבנ זיכ אריַינגעריסנ, האָבנ באלד פארלאָזט די קווארטיר, ניט דערקלערנדיק די סיבעס, פארוואָס זיי זייַנענ אריַינ. לויט די באשרייַבונגענ פונ דער דינסט, זייַנענ עס געוועזנ צוויי יונגעלייַט אינ עלטער פונ 20—23 יאָר. אפ איינעמ איז געוועזנ א גרוי רעקל, טונקל־גרויע הויזנ אונ א גרויע הוט, אפ דעמ צווייטנ א טונקל גרויער בעגעד אונ א גרויע קעפּקע". אזעלכע אָפיציעלע מיטיילונגענ זייַנענ געוועזנ טויזנטער, כאָטש איצט פּרוּווט היטלערס רעגירונג פארלייקענענ די גאנצע געשיכטע.

די נאציס פארגוואלטיקנ פרויענ

א יונגע יידישע פרוי, די נייטערנ ק. ל., האָט מענ ארעסטירט בא איר אפנ קווארטיר אינ בערלינ אפ אווגוסטשטראסע 35 אונ אוועקגעשלעפּט אינ א קאזארמע פונ שטורמאָוויקעס אפ קאשטאניענאליי. איר „פארברעכ" איז באשטאנענ דערינ, וואָס זי האָט געהאט באציונגענ מיט א יונגנ קריסט. אינ קאזארמע האָט מענ זי געבראכט אינ א קאמער, ווו עס האָבנ זיכ געפונענ בא 30 שטורמאָוויקעס, וואָס האָבנ זיכ באלד א וואָרפ געטאָנ אפ איר, צעריסנ איר די קליידער אונ געשלאָגנ. נאָכדעמ איז איר אויסגעקומענ ווארטנ אפ די טרעפּ, ווו עס האָבנ זיכ געפונענ בא

א 10 מאַן. דער אָנפירער פון אָטריאַד עריך שולץ האָט איר פון דאָרטן צוגענומען און פאַרגוואַלטיקט. דערנאָך איז ער אַוועק און האָט זיך צוריקגעקערט נאָך מיט צוויי שטורמאָוויקעס. ער האָט זיך דערקלערט פאַרן מיידל אין ליבע און האָט געזאָגט, אַז אויב זי וועט יעדער אָוונט קומען צו אים, וועט מען איר מער ניט טשעפּען. אָבער אויב זי וועט פּרוּוון אַנטלויפן אין אויסלאַנד, וועט מען זי שיסן. באַ זיי זײַנען געווען מענטשן, קעדיי נאָכצושפּירן נאָך איר. ק. ל. האָט דעמאָלט געבעטן, אַז מע זאָל זי אָפּלאָזן, עריך שולץ האָט עס צוגעזאָגט צו טאָן, ער איז אַוועק און האָט זיך באַלד אומגעקערט נאָך איר און אָפּגעפירט צו איר מוטער.

אין די קליינע שטעט און דערפער

דער בריוו, וועלכן מיר דרוקן דאָ איבער טעקסטועל, איז דורך אונדז קאָנטראָלירט.

„אין דעם קליינעם ווירטעמבערגער שטעטל נידערשטעטען אַרום מערגענהיים עקזיסטירט שוין פון אייניקע יאָרהונדערטן אַ קליינצאָליקע יידישע געמיינדע. די מיטגלידער אירע זײַנען דאָסראָוו הענדלער, וועלכע, אַף וויפל זיי אינטערעסירן זיך בכלל מיט פּאָליטיק, שטייען נעענטער צו די רעכטע פּאַרטייען, איידער צו די סאָציאַליסטן אָדער קאָמוניסטן. ביז דער לעצטער צײַט זײַנען די באַציונגען צווישן דער קריסטלעכער און יידישער באַפעלקערונג אין נידערשטעטען מיט קיין זאַך ניט פאַרטונקלט געוואָרן.

אַנערעכן אַ טאָג 8 פאַר פּייסעך איז אין נידערשטעטען אָנגעקומען אַן אָטריאַד שטורמאָוויקעס, האָט פאַרכאַפּט דאָס ראַטהויז און האָט זיך צוגענומען די פּאָליציי-מאַכט. נאָכדעם האָט מען גענומען מאַכן אונטערזוכונגען אין די הייזער. מע האָט געזוכט קאָמוניסטישע ליטעראַטור, און עס פאַרשטייט זיך, אַז אַבסאָליוט אָן אַ רעזולטאַט. ניט געקוקט אַף דעם, האָט מען צען יידן — בעקאָוועדיקע בירגער פון שטעטל — אָפּגעפירט אין ראַטהויז. דאָרטן האָט מען זיי איינציקווײַז אַרײַנגעפירט אין אַ צימער, געבונדן, אַוועקגעלייגט אַף אַ שטול און געשמיסן מיט שטאָלענע ריטער, ביזוואַנען זיי האָבן פאַרלאָרן דעם באַוווסטזײַן. נאָכדעם האָט מען די אומגליקלעכע, וועלכע האָבן זיך קוים געהאַלטן אַף די פיס, אַוועקגעפירט אין זאַל פון דעם ראַטהויז, וווּ מע האָט זיי געצוווּנגען שטעלן זיך אין אַ ריי באַ דער וואַנט — „באַם קייסל מאַראָווי" — ווי מע האָט זיך מיט זיי געריי‌צט. דאָרט האָט מען זיי געצוווּנגען אויפהייבן די הענט, אַלס אַ צייכן, אַז זיי באַגריסן די פאַשיסטן, נאָכדעם האָט מען זיי דערלויבט צו פאַרלאָזן דאָס ראַטהויז, אָבער די מערהײַט פון די צעמיימעסטע יידן איז צוליב די קלעפּ געווען אין אַזאַ צושטאַנד, אַז די קרויווים זייערע איז אויסגעקומען אָפּצופירן זיי אָדער אַוועקצוטראָגן אַף די הענט.

אַלע געליטענע זײַנען אין פאַרלויף פון אייניקע וואָכן געווען צוגעשמידט צום בעט, באַ איינעם פון זיי האָט אָפּגענומען דער לאָשן.

אַף דער גאַנצער יידישער באַפעלקערונג פון נידערשטעטען, וועלכע האָט דעם 5-טן מאַרט אין איר מערהײַט געשטימט פאַר די נאַציאָנאַליסטן, איז געפאַלן אַ טויט-שרעק צוליב דער דאָזיקער געשעעניש. איינער אַן אַלטער פּויער האָט, שאָקלענדיק מיטן קאָפּ, געזאָגט: „דאָס האָט היטלער פונדעסט-

וועגן ניט געוואַלט" — באַ דעם אַלטן איז, ווי ס׳זעט אויס, ניט געווען קיין ראַדיאָ אין שטוב, אַנדערש וואָלט ער געוווּסט, אַז אָט די דאָזיקע „דײַטשישע לײַט" (מע זאָגט, אַז זיי זײַנען אָנגעקומען פון היילבראָן און פון אַנדערע ערטער, ווו זיי האָבן נאָך ערגערע מײַסים אָפּגעטאָן), האָבן אויסגעפּילט בלויז דאָס, וואָס די הײַנטיקע אָנפירער פון דײַטשלאַנד פאַרעפנטלעכן יעדן אָוונט אין זייערע קנאַקנדיקע רעדעס".

אַלס צוגאָב צו די דאָזיקע מיטיילונגען וועגן דעם, וואָס עס טוט זיך אין די דערפער, וועלן מיר ברענגען אַן אויסצוג פון דעם פּאָלגנדיקן אופרוף „פון דעם טאַט-קאָמיטעט צו קעמפן קעגן דעם יידנטום אין נײַשטאָט אַף דער אייכע": דער אופרוף איז אָפּגעדרוקט געוואָרן 18-טן מײַ 1933 יאָר אין דער אָרטיקער צײַטונג:

„...אונדזער קאַמף שטעלט זיך פאַר אַ ציל אָפּצורייניקן נײַשטאָט פון יידן און פון זייערע מעשאָרסים. די, וועלכע האַלטן, ניט געקוקט אַף דעם, פאַר נייטיק אַרויסצוטרעטן צו פאַרטיידיקן די יידן, זײַנען אין אונדזערע אויגן פּאַסקודסטוועס, מיט וועלכע מיר וועלן זיך באַגיין פּונקט אַזוי, ווי מיט יידן".

אין די קאַזאַרמעס פון די שטורמאָוויקעס

ק. ו., וועלכער וווינט אין בערלין, מעלדעט וועגן דעם, וואָס ער האָט מיט זײַנע אויגן געזען אין די קאַזאַרמעס פון די שטורמאָוויקעס:

„מע האָט אויך געבראַכט אַ יידן פון 26 יאָר. ער האָט מיר דערנאָך דערציילט, אַז מע האָט אים אַרעסטירט, ווען ער איז געפאָרן אַף אַ מאָטאָציקל. ער האָט זיך קיינמאָל ניט אינטערעסירט מיט פּאָליטיק. לעכאַטכילע האָט מען אים אָפּגעשאָרן מיט אַ שערעלע פאַר נעגל און בייסמײַסע אויסגעריסן אַ טייל האָר פון קאָפּ. נאָכדעם האָבן די מיטגלידער פון דער געהילף-פּאָליציי זיך גענומען ווערטלען צווישן זיך, ווער עס זאָל אים שלאָגן. יענע, וועלכע האָבן אים געבראַכט, האָבן געפאָדערט, אַז דאָס דאָזיקע רעכט זאָל אָפּגעגעבן ווערן זיי. דער פּאָליציאַנט, וועלכער האָט געבראַכט דעם יידן אין קאַזאַרמע, האָט געזאָגט: „צוליב וואָס האָב איך דאָס געדאַרפט ברענגען דעם יידן, אויב איך טאָר אים ניט אַ ביסל אָנבייקערן די ביינער?" אַף דעם האָבן די איבעריקע געענטפערט: „דו ביסט שיקער" גיי און ניכטער זיך פריער אויס". פון דער מערהײַט געהילף-פּאָליציאַנטן האָט געטראָגן מיט ספּירט.

דעם דאָזיקן יידן האָט מען שפּעטער געשלאָגן פּונקט אַזוי ווי די איבעריקע, דערבײַ האָט מען אים געשלאָגן מיט רימענע קאַנטשיקעס, שטאָלענע ריטער און גומענע שטעקלעך. נאָכדעם האָט מען אים אַפן הויכן הינטן געגאָסן ספּירט און ווידעראַמאָל געשלאָגן. נאָכדעם האָט מען אים צוגעשטעלט צו דער ברוסט אַ קינזשאַל און געזאָגט: „איצט וועלן מיר דיך דערשטעכן", דערבײַ האָט מען אים געמאַכט ניט קיין גרויסע וווּנד, און נאָכדעם האָט מען אים געזאָגט: „מיך וועלן דיך דערשטעכן מאָרגן".

אַ פערטל זעקס האָט מען מיך אַוועקגעפירט אַפן פאַרהער. אַזוי ווי מע האָט מיך אין גאָרנישט ניט געקאָנט באַשולדיקן, האָט מען מיך אָפּגעפירט אין אַ קאַמערע, ווו עס האָבן זיך געפונען אַרום 40 מענטשן. מיך

אלײן האָט מען געגעבן נאָר עטלעכע קלעפּ מיט א גומענעם שטעקל און עטלעכע זעץ מיט די פיס. אין דער קאזארמע איז נאָך געװען אן אזױגערופענע „קאמערע פאר ביז טױט געשלאָגענע“. דאָרטן זײַנען געזעסן דרײַ מענטשן; מע האָט זײ צעהארגעט אזױ, אז זײ זײַנען געװאָרן שװארץ װי די בראנד. אײנער פון זײ האָט זיך אפילע געװאָלט אופהענגען אפּ א שנירל.

7 אזײגער אינדערפרי איז געקומען דער דעזשורנער אָפיצער פון שטורעם־אָטריאד. מע האָט אונדז געגעבן פרישטשיק: קאװע און טרוקענעם ברױט. נאָכדעם זײַנעם אפּגן הױף פאָרגעקומען גימנאסטישע איבונגען. מיר האָבן פאר די איבונגען געדארפט שרײַען: „אונדזער רײכסקאנצלער אדאָלף היטלער דערפאָלג און רום!“. בײַם די איבונגען האָבן מיר געדארפט זינגען: „דײַטשלאנד, דײַטשלאנד איבער אלעס“ און „איז געװען בא מיר א כאװער“. נאָכדעם האָט מען אונדז געפרעגט צי װעלן מיר פארטײדיקן דאָס פאָטערלאנד, אויב עס װעט זיך אָנהײבן א מילכאָמע מיט פּױלן. מיר האָבן געענטפערט — „יאָ“. נאָכדעם האָט מען אונדז געפרעגט, װאָס װעלן מיר טאָן, אויב מע װעט אונדז ארױסלאָזן: צי װעלן מיר ארײַנטרעטן אין די שטורעם־אָטריאדן? מיר האָבן אפּ דעם געענטפערט: „יאָ“. די יידן, װעלכע זײַנען געװען בא א צענדליק מאן, האָבן געדארפט דורכמאכן די גימנאס־טישע איבונגען באזונדער פון אונדז. מע האָט זײ געצװונגען איבערצוכאַ־זערן פארשײדענע באנאלקײַטן, װי אשטײגער: „ספּאָרט העלפט מיט דעם װוקס פון די האָר, פארפעסטיקט די מוסקולן פון בויך, גיט צו א געזונטן קאָליר דעם הינטן“.

פון די פיל פּראָטעסטן און מיטײלונגען, װאָס די אָפיציעלע פאָרשטײער פון אויסלענדישע מעלוכעס האָבן פּובליקירט, נעמען מיר פאָלגנדיקעס:

פּױלישע פּראָטעסטן

בערלין 30 מארט. דער פּױלישער געזאנדטער אין בערלין ה׳ װױ־סאָצקי האָט דערקלערט דער אימפּערישער רעגירונג א פּראָטעסט קעגן די פארפאָלגונגען, װאָס עס האָבן געליטן די פּױלישע יידן מיצאד די היט־לערישע באנדעס. װױסאָצקי האָט אגעװ געבראכט די פאָלגנדיקע צופאלן, װאָס האָבן געהאט אן אָרט אין בערלין גופע.

4־טן מארט האָט מען ייסראָעל װײַסן ארעסטירט בא אים אפּן קװאר־טיר, און אװעקגעשלעפּט אים אין א גאראזש און דאָרטן צעמײמעסט, ביז ער האָט פארלאָרן זײַן באװוסטזײַן. נאָכדעם האָט מען אים אָפּגעפירט אין פּאָליצײ־צירקל, װו מע האָט אים אָפּגעהאלטן ביזן 6־טן מארט.

6־טן מארט האָט געליטן פון אן אָנפאל אװראָם לײב מיטלמאן. מע האָט אים אװעקגעפירט אין א שײנק, װו מע האָט אים אבזאָריעסדיק צע־שלאָגן און געצװונגען טרינקען עפּעס אן עקלהאפטע פליסיקײַט. נאָך אָט די קלעפּ האָט זיך מיטלמאן ארױסגעװיזן פאר אומארבעטספעײק.

7־טן מארט האָבן די היטלערישע באנדעס צעשלאָגן מײער װולקן און זײַן פּלימעניצע מיט גומענע שטעקלעך, ביז זײ האָבן פארלאָרן דעם באװוסטזײַן... אאװ.

אַלע פּוילישע ייִדנ, וואָס זייַנענ אַרעסטירט געוואָרנ אינ כעמניצ, זייַנענ אונטער אַ וואַכ אָפּגעפירט געוואָרנ אינ שטאָט אונ מע האָט זיי געצוווּנגענ אָפּצורייַסנ פונ די ווענט קאָמוניסטישע אויפשריפטנ, וואָס זייַנענ געמאַכט געוואָרנ אינ דער צייַט פונ דער וואַל־קאַמפּאַניע. די דאָזיקע אַרבעט איז זיי אויסגעקומענ צו טאָנ אונטער אַ האָגל פונ סאַמע עקלהאַפטע זידלערייַענ, מיט וועלכע עס האָבנ זיי באַשאָטנ די דורכגייענדיקע. דער פּוילישער בירגער אַדעלבערג דאַפנער האָט באַקומענ פופציק שמיצ מיט אַ קאַנטשיק. נאָכ יעדער שמיצ האָט ער געדאַרפט זאָגנ „אַ דאַנק“. סאָלאָמאָנ רובינשטיינ איז צעמאַזיקט געוואָרנ ביז אַזאַ מאַדרייגע, אַז אַפילע אינ אַ וואָכ אַרומ זייַנענ באַ אימ אויפנ קערפּער פאַרבליבנ פיל ווונדנ אונ שפּורנ פונ קלעפּ.

אינ דער טפיסע אינ פּלאונע, ווו די היטלעריסטנ האָבנ פאַרזעצט פיל ייִדנ, זייַנענ פאָרגעקומענ שרעקלעכע אַכזאָריעסנ.

אַדאַנק דעמ אַרייַנמישנ זיכ פונעמ פּוילישנ קאָנסולאַט אינ צוויקאַו אונ פאַלקענשטיינ זייַנענ באַפרייַט געוואָרנ 8 פּוילישע ייִדנ; צוליב די קלעפּ, וואָס זיי האָבנ באַקומענ, זייַנענ פיל פונ זיי אויפ אַ לאַנגער צייַט געבליבנ ניט אַרבעטספייִק.

אַמעריקאַנער פּראָטעסטנ

ווי מע טיילט מיט דעמ 9־טנ מאַרט פונ בערלינ האָט דער אַמעריקאַנער געזאַנדטער סאַקעט דערקלערט אַ פּראָטעסט קעגנ שלאָגנ אַמעריקאַנישע בירגער. ער האָט אָנגעוויזנ אויפ דריי צופאַלנ, וואָס האָבנ געהאַט אַנ אָרט בלויז אינ בערלינ אינ פאַרלויפ פונ עטלעכע טעג:

„פיל ייִדנ, אינ דעמ צאָל אייניקע אַמעריקאַנער בירגער, זייַנענ זייער גראָב באַהאַנדלט געוואָרנ אינ בערלינ. אַזוי צ.ב. האָבנ זיכ אַנומלט באַנאַכט אַרייַנגעכאַפּט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ צומ אַמעריקאַנישנ בירגער מאַקס שוסלער. קעדיי אַרייַנ אינ דער קוואַרטיר, האָבנ זיכ די נאַצ. סאָציאַליסטנ אַרויסגעגעבנ פאַר פּאָליציי־לייַט. זיי האָבנ זיכ אַרייַנגעריסנ אינ שלאָפּצימער צו דער מאַדאַמ שוסלער אונ האָבנ זי געצוווּנגענ אָנצוטאָנ זיכ אינ זייער אָנוועזנהייַט.

אויפ דער גאַס קורפירסטענדאַמ האָבנ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ צעשלאָגנ אַ צווייטנ אַמעריקאַנישנ בירגער לעאָ יאַפע... א.א.וו.“

די טשעכישע אָפיציעלע פּרעסע־ביוראָ טיילט מיט דעמ צווייטנ אַפּרעל

„אינ שפּיטאָל אינ וואַרנסדאָרפ געפינענ זיכ 4 היימלאָזע פונ דייַטשלאַנד, וואָס האָבנ געקריגנ קלעפּ. נעכטנ 1 אַזייגער באַנאַכט האָבנ זיי 12 שטורמאָוויקעס געבראַכט אויפ אַ פּראַכט־אויטאָמאָביל פונ דעמ הייַנעוואַלדישנ פּאַלעצ אינ זאַקסנ, ווו עס איז איצט אייַנגעאָרדנט אַ קאָנצלאַגער. אַלע פיר זייַנענ ייִדנ. פונ זיי איז אײנער אַנ עסטרייַכישער בירגער, צוויי פּוי־

לישע בירגער און דער פערטער אָן א באשטימטער אונטערטאנערשאפט. הונדערט טריט פון גרענעצ האָט מען זיי ארויסגעוואָרפן פון אווטאָמאָביל און צעשלאָגן, אז בלוט האָט גערונען און ווען זיי האָבן זיך געפרווט אי־בערלויפן די טשעכאָסלאָוואקישע גרענעצ האָט מען זיי נאָכגעשאָסן. אלע פיר האָבן באקומען ערנסטע וווּנדן. בא איינעם פון זיי איז דורכגעבראָכן דער שארבן, און ער קאָן ניט גענומען ווערן אפן פארהער".

אפן גרענעצ

די שטורמאָוויקעס און די שוץ־אָטריאדן, וועלכע געפינען זיך אין די בײַ־גרענעצ־דערפער, דערלויבן, פארשטייט זיך, ניט די קאָרבאָנעס פון דעם ברוינעם טעראָר איבערצולויפן די גרענעצ. יעדער דײַטשישער בירגער, וואָס איז פאר־האַלטן געוואָרן בא א פרווו איבערצוגיין די גרענעצ, ווערט פארעכנט פאר א מעלוכע-פארעטער.

„פון פראגע טיילט מען מיט".

„דער שנעלצוג בערלין — אטען, וועלכער ברענגט יעדן אינדערפרי אין פראָג אייניקע הונדערט מענטשן, איז אָנגעקומען אין פראָג ערשטן אפרעל מיט א פארשפעטיקונג אפ 5 שאָ און בלויז מיט 3 פאסאזשירן. די אָנגע־קומענע האָבן געמאכט א נאָטאריעל־באשטעטיקטע מיטיילונג וועגן די סצע־נעס, וואָס שפילן זיך אָפּ אין דרעזדענ. אפ דער פלאטפאָרמע פון ביידע זײַטן צוג האָבן זיך אין א קייט אויסגעשטעלט פאשיסטן. אנדערע זײַנען געגאנגען איבער די וואגאָנעס און האָבן געשריגן: „ייִדן ארויס!" אלע יידישע פאסאזשירן, אין דער צאָל אויך אויסלענדער, האָבן געדארפט פאר־לאָזן דעם צוג. אפן פעראָן האָט מען די פאסאזשירן געצווונגען אויסשטעל זיך אין א ריי, נאָכדעם האָט מען געגעבן א קאָמאנדע: „לינקס ארום מארש!" די קאָלאָנע, אן ארומגערינגלטע מיט נאציאָנאל־סאָציאַליסטן, האָט זיך א רוק געטאָן צום ארויסגאנג פון וואָקזאל. וועגן דעם ווײַטערדיקן גורל פון די דאָזיקע פערזאָנען, וועלכע מע האָט ניט געלאָזן ארויספאָרן פון דײַטשלאנד, איז גאָרנישט באוווסט. צווישן זיי האָבן זיך געפונען פיל פרויען און קינדער".

דער הויפּט־ראָוו פון פראנקרײַך דערקלערט

אין צוזאמענהאנג מיט די האקכאָשעס פון דער דײַטשישער מאכט, האָט דער הויפּט-ראָוו פון פראנקרײַך געגעבן דעם פאָרשטייער פון „פּטי זשורנאל" פּאָלגנ־דיקע מעלדונג וועגן די אנטיס.מיטישע מײַסים אין דײַטשלאנד.

„צום באדויערן בין איך געצווונגען צו זאָגן, אז די מעלדונגען וועגן די רע־ציכעס זײַנען אבסאָליוט ריכטיקע. מיר פארמאָגן באווײַזן מיט פאָטאָגראפישע דאָ־קומענטן, וואָס עס איז אומעגלעך זיי אָפּצולייקענען. מיינט ניט, אז מיר גלייבן אלץ, וואָס עס דערציילן די היימלאָזע, מיר האָבן א מעגלעכקײַט דורכצוקאָנטראָלירן דאָס, וואָס מע זאָגט אונדז. מיר פארמאָגן דאָקומענטן, וואָס קומען אונדז אָן פון פולשטענדיק זיכערע קוועלן, וועלכע איך קאָן אײַך ניט אָנווײַזן. איך קאָן

אפילע זאָגן אַײַך, אַז אײניקע פון די דאָזיקע דאָקומענטן טראָגן אַן אָפּי־ציעלן כאַראַקטער און גײען אַרויס פון אויסלענדישע רעגירונגען. די זאַך איז ניט נאָר אין איזדעקעס, נאָר אין אַכזאָריעסדיקע פֿאַרפּאָלגונגען און אַלס רעזולטאַט פון זײ זײַנען שוין פאַראַן קאָרבאָנעס און מאַרטירער. אויב מיר װעלן דערצו זײַן געצװוּנגען, װעלן מיר פּובליקירן די דאָזיקע דאָקומענטן".

„אינדערעמעסן איז געװען נאָך ערגער"

„מאַנטשעסטער גאַרדיאַן" קאָנסטאַטירט:

„די געבראַכטע בײַשפּילן פון טעראָריסטישע אַקטן, װאָס זײַנען געמאַכט געװאָרן פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן נאָך די װאַלן, דער־װײַזן די פולשטענ־דיקע באַשײַמפּערלעכקײַט, אַז דער טעראָר איז געװען שרעקלעכער, אײדער מע האָט לעכאַטכילע געמײנט. די ענגלישע, פראַנצױזישע און אַמעריקאַנישע פּרעסע איז ניט נאָר ניט מעגאַזזעם דאָס, װאָס עס איז געװען אין דער װירק־לעכקײַט, װי עס באַהױפּטן די דײַטשישע פּרעסע, נאָר פאַרקערט זי פאַר־קלענערט אָט די אַלע שװידערלעכקײַטן. דאָס איז אַגעװ גאַנץ נאַטירלעך, װײַל דער אויסלענדישער פּרעסע האָט זיך אײַנגעגעבן צו באַקאָנען זיך נאָר מיט אַ טײל פון עם פאַקטישן מאַטעריאַל. נאָך ערגער, װי אין בערלין, האָט װײַזט אויס דער טעראָר געהערשט אין קיל, נאָכדעם אין שלעזיע, װו עס קאָמאַנדעװעט מיט די „ברוינע העמדלעך" דער אַמניסטירטער פאַשיסטישער טעראָריסט הײַנעס.

װען מען זאָל געניי באַשרײַבן אַלץ, װאָס עס איז פאָרגעקומען פאַר די לעצטע פיר װאָכן, כאָטש נאָר בלויז אין די דערפער פון אויבער־העסען, װאָלט עס אָנגעװאָרפן אַ שרעק. עס איז אָבער ניטאָ קײן מעגלעכ־קײַט פּינקטלעך פעסטצושטעלן עפּעס אויסער אײנצלנע פאַלן, װײַל יעדער אויספאָרשונג װערט פאַרשװערט מיט דער אַלגעמײנער מוירע פאַר רעפּרע־סיעס און אפילע פאַר טפיסע. מיט אײניקע טעג צוריק האָט מען אײנ־מענטשן צוגעמישפּעט אַ יאָר טפיסע דערפאַר, װאָס ער האָט פאַר־שפרײט אַ „פאַלשן קלאַנג", אַז די „ברוינע" האָבן אופגעהאַנגען אַ ייִדן. אין דער װירקלעכקײַט איז דער „קלאַנג" אַ ריכטיקער.

אײנעם אַ ייִדן האָבן די ברוינע העמדלעך צעשלאָגן און אופגעהאַנגען פאַר די פיס מיטן קאָפּ אַראָפּ. װען זײ האָבן פאַרענדיקט זײער זאַך איז ער געװען אַ טױטער. דער דײַטש, װעלכער ערלויבט אין זײַן אײגענעם לאַנד צו זאָגן אַ װאָרט עמעס װעגן דעם שרעקלעכן טעראָר, װאָס דאָרטן הערשט, ריזיקירט אַרײַנצופאַלן צו די פאַשיסטישע הענקער און פאַרזעצט װערן אין טפיסע אָף אַ לאַנגער צײַט, אָדער אפילע דערמאָרדעט צו װערן. עס איז פאַרשטענדלעך, מע קאָן ניט פאָדערן, אַז מ'זאָל אָפּ זיך נעמען אַזאַ ריזיקע".

איינשטיינס אופרופ

מיר וועלנ פארענדיקנ דעמ קאפיטל וועגנ די מאָרדנ אונ גרוילנ מיט אנ אופרופ פונ פראָפעסער איינשטיינ, וועלכער איז פארטריבנ געוואָרנ פונ דײַטשלאנד.

דעמ 27-טנ מארט איז דער געלערנטער אָנגעקומענ אפנ דאמפער „בערלגענלאנד" אינ האוור. צו באגריסנ אימ איז אפנ דאמפער געקומענ א דעלעגאציע פונ דער צווישנפעלקערלעכער ליגע צו קעמפנ קעגנ אנטיסעמיטיזמ, אונ ער האָט זיי איבערגעגעבנ זײַנ אייגנהענטיק־אָנגעשריבענעמ אופרופ.

„די אקטנ פונ גראָבנ גוואלדטאט אונ דרוק, וואָס זײַנענ געווענדט קעגנ אלע פרײַע מויכעס אונ קעגנ ייִדנ, די דאָזיקע אקטנ, וואָס זײַנענ פאָרגעקומענ אונ קומענ נאָר פאָר אינ דײַטשלאנד האָבנ צומ גליק אופגעמונטערט דעמ געוויסנ אינ אלע לענדער, וועלכע זײַנענ געבליבנ טרײַ די פרינציפּנ פונ הומאנישקײַט אונ פּאָליטישער פרײַהײַט.

די צווישנפעלקערלעכע ליגע צו קעמפנ קעגנ אנטיסעמיטיזמ האָט גרויסע פארדינסטנ אינ דער זאכ פונ פארטיידיקנ די גערעכטיקײַט אונ אופשטעלנ די איינהײַט פונ די פעלקער, וועלכע זײַנענ ניט אָנגעשטעקט מיט דעמ סאמ פונ אנטיסעמיטיזמ.

מע דארפ האָפנ, אז די קעגנווירקונג וועט זײַנ גענוג שטארק, קעדיי אויסצומײַדנ, אז אייראָפּע זאָל זיכ צוריקקערנ צו די שוינ לאנג־פארשוווּנדענע צײַטנ פונ באַרבארישקײַט. זאָלנ אלע פרײַנט פונ אונדזער ציוויליזאציע, וועמענ עס דראָעט אזא ערנסטע געפאר, קאָנצענטרירנ זייערע קויכעס אפ צו באזײַטיקנ אָט דעמ דאָזיקנ וועלט־פּסיכאָז. איכ בינ מיט אײַכ".

דער בויקאָט קעגנ ייִדנ

די אימפּערישע אָנפירונג פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער ארבעטער־פארטיי האָט דעמ 28-טנ פובליקירט אנ אופרופ, וואָס איז געווענדט צו אלע פארטיי־אָרגאניזאציעס. אינ דעמ דאָזיקנ אופרופ ווערנ די דײַטשישע ייִדנ באשולדיקט אינ אינסצענירנ „א העצע קעגנ דער נאציאָנאלער רעגירונג" אונ די באפעלקערונג ווערט אופגעפאָדערט צו בויקאָטירנ די ייִדישע געשעפטנ, ייִדישע דאָקטוירימ, אדוואָקאטנ אאוו.

אינ דעמ זעלביקנ טאָג זײַנענ פובליקירט געוואָרנ די בארימטע עלפ פראָגראמ־פונקטנ אפ דורכצופירנ דעמ בויקאָט. מיר ברענגענ זיי טעקסטועל.

„1. אינ יעדער אָרטיקער גרופּע אונ אינ יעדער אָרגאניזאציע פונ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער דײַטשישער ארבעטער־פארטיי דארפנ באלד געבילדעט ווערנ טאט־קאָמיטעטנ, קעדיי פראקטיש אונ פּלאנמעסיק דורכפירנ דעמ בויקאָט פונ די קראָמענ, ייִדישע סכוירעס, ייִדנ דאָקטוירימ אונ ייִדנ אדוואָקאטנ. די טאט־קאָמיטעטנ טראָגנ די פאראנטוואָרטלעכקײַט פאר דעמ, אז דער בויקאָט זאָל ניט אָנרירנ אומשולדיקע אונ זאָל וואָס שטארקער זיכ לאָזנ פילנ אפ די שולדיקע.

2. די קאָמיטעטנ פונ טאט זײַנענ פאראנטוואָרטלעכ פארנ אלזײַטיקנ שוצ פונ אלע אויסלענדער אָנ אונטערשייד פונ גלויבנ, אָפּשטאמונג

אָדער ראסע. דער בויקאָט איז בלויז א שוץ־מיטל, וואָס איז געווענדט אויסשליסלעכ קעגנ די דײַטשישע ייִדנ.

3. די קאָמיטעטנ פונ טאט דארפנ באלד זיכ פארנעמענ מיט פּאָפּוליאַריזירנ אונ דערקלערנ דעם בויקאָט. דער גרונט-פרינציפּ איז: קיינ איינ דײַטש דארפ ניט קויפנ בא ייִדנ אָדער דערלויבנ א ייִדנ אָדער זײַנע אנ אונטערגעשטעלטע פּערזאָנ אָנבינדנ זיכ סכוירעס. דער בויקאָט דארפ טראָגנ אנ אלגעמיינעמ כאראקטער, ער דארפ אונטערגעהאלטנ ווערנ פונעמ גאנצנ פאָלק אונ דארפ א קלאַפּ טאָנ איבערנ ייִדנטומ אפ זײַנ פיל־בארסטנ אָרט.

4. אינ צווייפלהאפטע פאלנ דארפ מענ זיכ אָפּהאלטנ פונ בויקאָט, ביז־וואנענ עס וועלנ וועגנ די אנטשפּרעכנדיקע אונטערנעמונגענ ניט זײַנ קיינע אנדערע אָנווײַזונגענ פונ דעמ צענטראלנ קאָמיטעט אינ מינכענ.

5. די קאָמיטעטנ פונ טאט גיבנ אפנ שטרענגסטנ אויפנ אכטונג אפ די צײַטונגענ, שפירנ נאָכ אינ וואָס פאר א מאָס זיי נעמענ אנ אָנטייל אינ דעמ אופקלערונג-מארש פונ דעמ דײַטשישנ פאָלק קעגנ דער העצע וועגנ אכזאָריעסנ, וואָס איז אופגעהויבנ געוואָרנ פונ די ייִדנ אינ אויסלאנד. אויב די צײַטונגענ טוענ עס ניט, אָדער זיי טוענ עס אינ א ניט גענוגנדיקער מאָס, דארפ מענ אָנעמענ מיטלענ צו באזײַטיקנ זיי פונ יעדער שטוב, וו[illegible] עס געפינענ זיכ דײַטשנ. קיינ איינ דײַטש, קיינ איינ דײַטשישע אונטערנע־מונג טאָר ניט געבנ קיינ מעלדונג אינ אזוינע צײַטונגענ. די לעצטע דארפנ איבערגעגעבנ ווערנ צו געזעלשאפטלעכער פאראכטונג, ווי צײַטונגען, וואָס ווערנ ארויסגעגעבנ פאר ייִדנ אונ ניט פארנ דײַטשישנ פאָלק.

6. דער קאָמיטעט פונ טאט דארפ פירנ אפ די אונטערנעמונגענ אנ אופקלערונג־פּראָפּאגאנדע וועגנ די פאָלגנ, וואָס די אָרגאניזירטע דורכ די ייִדנ העצע וועגנ אכזאָריעסנ האָט פאר דער דײַטשישער ארבעט אונ דער־מיט גופע פאר די דײַטשישע ארבעטער. באזונערס דארפ מענ איבערצײַגנ די ארבעטער אינ דער נויטווענדיקײַט פונ א נאציאָנאלנ בויקאָט ווי א שוצ מיטל צו באשיצנ די דײַטשישע ארבעט.

7. די טאט-קאָמיטעטנ דארפנ געבילדעט ווערנ אומעטומ, אפילע אינ די סאמע קלענסטע דערפער, מיטנ ציל א קלאַפּ צו טאָנ באזונדערס איבער די ייִדנ הענדלער אינ דאָרפ.

8. בא דעמ בויקאָט דארפ מענ זיכ ניט פאנאנדערוואַרפנ. ס'איז נייטיק צו ווירקנ מיט א קאָנצענטרירטנ קלאַפּ. אינ דער הינזיכט דארפ באלד דורכגעפירט ווערנ די גאנצע צוגרייטונג-ארבעט, די שטורעמ-אָטריאדנ אונ די אָטריאדנ פונ שוצ ווערט אָפּגעגעבנ א פאראָרדענונג, אז פונ דעמ מאָמענט, ווענ עס הייבט זיכ אָנ דער בויקאָט, דארפנ אײַנגעשטעלט ווערנ פּיקעטנ, וואָס וואָרענענ פונ באזוכנ ייִדישע קראָמענ. דער בויקאָט הייבט זיכ אָנ אומעטומ גלײַכ. שאבעס 1-טנ אפּרעל, פונקט 10 אזייגער אינדערפרי. ער וועט פאָרגעזעצט ווערנ ביז די פּארט-אָנפירונג וועט פאראָרדענענ אָפּצושאפנ אימ.

9. די קאָמיטעטנ פונ טאט דארפנ זיכ באלד פארנעמענ מיט אָרגאניזירנ צענדליקער טויזנטער מאסנ-פארזאמלונגענ אפילע אינ די סאמע קלענסטע דערפ־לעכ, ארויסשטעלנ די פאָדערונגענ וועגנ אײַנפירנ א פּראָצענט-נאָרמע פאר

ייִדן באַם פאַרנעמען פּראָפעסיעס, אין העסקעם מיט דעם טייל, וועלכן זיי שטעלן פאָר אין דער דײַטשישער באַפעלקערונג. קעדיי צוצוגעבן א גרויסע קראַפט דער דאָזיקער קאַמפּאַניע, דאַרף מען צוערשט באַגרעניצן די דאָזיקע פאָדערונג מיט דרײַ געביטן: א) אין געביט פון אופנעמען שילער אין די דײַטשישע מיטעלע און העכערע שולן, ב) אין געביט פון דערלאָזן אין דעם מעדיצינישן שטאַנד, ג) אין געביט פון דערלאָזן אין דעם שטאַנד פון אַדוואָקאַטן.

10. ווײַטער דאַרפן די קאָמיטעטן פון טאַט זאָרגן וועגן דעם, אז אלע דײַטשן, וואָס האָבן אוואָסער ניט איז פאַרבינדונג מיט אויסלאַנד, זאָלן זי אויסנוצן, קעדיי גיין בריוו, טעלעגראַמעס, טעלעפאָן-געשפּרעכן פאַרשפּרייטן דעם עמעס, אויפקלערן, אז אין דײַטשלאַנד הערשט רו און אָרדענונג, אז דאָס דײַטשישע פאָלק וויל נאָר פרידלעכע אַרבעטן און לעבן בעשאָלעם מיט אלע אַנדערע לענדער, און אז עס פירט נאָר א שוץ-קאַמף קעגן דער העצע, וואָס די ייִדן האָבן אָרגאַניזירט וועגן עפּעס קלוימערשט אַכזאָריעסן.

11. די קאָמיטעטן פון טאַט ענטפערן פאַר דעם, אז אָט דער גאַנצער קאַמף זאָל דורכגעפירט ווערן פולשטענדיק רויִק און אײַנהיטנדיק די שטרענגסטע דיסציפּלין. טשעפּעט ניט קיין איין האָר בא א ייִדן. מיט דער דאָזיקער העצע וועלן מיר פאַרטיק ווערן פּאָשעט דורך דער אַנטשיידענער קראַפט פון אונדזערע מאָסמיטלען".

דער דאָזיקער אויפרוף איז באַגלייט געוואָרן מיט א לאַנגער דעקלאַראַציע: יעדעס וואָרט זאָגט איידעס וועגן דעם ניט ריינעם געוויסן, אָבער ווי אלעמאָל איז עס צוגעדעקט מיט אן אויסשליסלעך שאַרפן טאָן. אין שלוס ווערט דאָרטן געזאָגט: „נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן, שאַבעס פונקט 10 אזייגער אינדערפרי וועלן זיך די ייִדן דערוויסן מיט וועמען זיי האָבן אָנגעהויבן א קאַמף".

א פּאַסיקער מענטש

בעראָש פון אָט דער דאָזיקער „שוץ-קאַמפּאַניע" האָבן די טוער פון דער „דריטער אימפּעריע" אַוועקגעשטעלט יולי שטרייכער, דעם אַרויסגעבער פון דעם יורענבערגער זשורנאַל „דער שטורמער". „דער שטורמער" איז ניט עפּעס א געוויינלעך בלעטל, וואָס פאַרנעמט זיך מיט אַנטיסעמיטישער העצע. לויט זײַן אינהאַלט האָט ער איבערגעשטיגן אלץ, וואָס עס איז ביז איצט געדרוקט געוואָרן אין דײַטשלאַנד אפן געביט פון שונד-ליטעראַטור. „דער שטורמער" איז שטענדיק געווען אן אָרגאַן פון ליטעראַטור-פּאָמוינִיצעס. די ייִדן-פראַגע האָט ער טראַקטירט פּאָרנאָגראַפיש. מיר וועלן ברענגען אייניקע קעפּלעך פון זײַן אומגעהייער שמוציקער קאָלעקציע:

„אָסקאַר גראָס אין קיטצינגען — א ספּעציאַליסט צו פאַרגוואַלטיקן דינסטן".

„מיידלעך בלאָנדינקעס — קאָרבאָנעס פון צווישנפעלקערלעכן האַנדל מיט לעבעדיקער סכוירע".

„א סקאַנדאַל מיט פליודערן אפ יאַקאָבספּלאַץ".

„א באַגעגענונג-הויז אפן קירכע-פּלאַץ אין פּלאַוען".

„א שאַנד-הויז אפן צעפּעלין-פעלד".

אָט די אלע דערגרייכונגען האָבן געדינט פאַר א גענוגנדיקן יעסאָד פאַר

Hammer Kampfbund prangert an

„Prominente", die bei Juden kauften

Hamm. Trotz schärfster Aufklärung, trotz aller Propagierung nationalsozialistischer Gedankengänge haben es gewisse Volksgenossen immer noch nicht nötig, sich nationalsozialistisch einzustellen. Deshalb sieht sich der Kampfbund des gewerblichen Mittelstandes genötigt, einmal ein Exempel zu statuieren. Bei der letzten Aktion zu Gunsten des deutschen Einzelhandels wurden interessante Feststellungen gemacht. Im Bewußtsein ihres unrechten Tuns vermeiden es Volksgenossen, jüdische Geschäfte offen zu betreten, sie benutzen Hintertüren oder das Telephon, um ihre Bestellungen und Käufe zu besorgen. Unter anderem wurden, wie der Kampfbund mitteilt, folgende

Saboteure des Dritten Reiches

festgestellt: Theißen, Rechtsanwalt, Ostenallee 465, Verspohl, Apotheker, Wilhelmstr. 5, Feldmann, Oberingenieur, Ostenallee 85, Schneider, Lehrer, Lortzingstraße 8, Stratmann, Vermessungstechniker, Wilhelmstraße 60, Offenbroich, Telephonistin, Bismarckstr. 17, Koestering, Montageleiter, Fichtestraße 7. — Dank der gründlichen Arbeit der SA und SS könnte diese Liste noch bedeutend erweitert werden.

דעמ, אז דער ה׳ שטרײַכער זאָל מאכנ א קאריערע אינ דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער דײַטשישער ארבעטער־פארטיי אונ זאָל ענדלעכ באשטימט ווערנ אלס קאָמיסאר פאר אָרגאניזירנ דעמ בויקאָט קעגנ ייִדנ. שטרײַכערנ פלעגט מענ אָפט מישפעטנ ניט בלויז פאר רעכילעס, דראָונגענ אונ אנדערע „פאָליטישע“ פארברעכנס, נאָר אויכ פאר שווינדל.

הער שטרײַכער האָט באלד באשטימט אלס זײַנ פארטרעטער אינ קאָמיטעט פונ טאט זײַנעמ א מיטארבעטער, דעמ רעדאקטער פונ „דער שטורמער“, האָלצנ. האָלצ איז ניט נאָר צוגעמישפעט געווענ צו טפיסע פאר ניט איינמאָליקע באוווסטזיניקע רעכילעס אפ פאָליטישע קעגנער. ער האָט אויכ פיל געריכט־אורטיילנ פאר שיקרעס אונ רעציכעס. אינאיינעמ מיט שטרײַכערנ האָט ער גאנצ ערנסט אינ XX יאָרהונדערט אפדאָסנײַ גענומענ פארשפרייטנ באָבע־מײַסעס וועגנ אלילעס־דאמ. אינ איינעמ אנ אורטייל ווערט געזאָגט, אז האָלצ האָט געשילדערט איינעמ א בעקאָוועדיקנ אונ אָנגעזעענעמ טוער פונ נירענבערג אלס אָנטיילנעמער פונ ריטועלע מאָרדנ.

אפ א פרעסע־אופנאמ פונ די נאציאָנאלע זשורנאליסטנ דעמ 30־טנ מארט 1933 האָט ה׳ שטרײַכער דערקלערט:

„איכ וואָלט ניט מוירע געהאט צו פארווערנ די דײַטשישע ייִדנ צו פראווענ זייער גאָטעס דינסט אונ צו באזוכנ די סינאגאָגעס“.

צוגרייטונגענ צומ בויקאָט

די לעצטע טעג פארנ בויקאָט האָט זיכ די העצע קעגנ די ייִדנ סיסטעמאטיש פאנאנדערגעפלאקערט.

אלס א בײַשפיל וועלנ מיר ברענגענ איינע פונ די „מוסטער-רעדעס“, נעמלעכ די רעדע פונ דעמ נײַעמ פאָליציי־פרעזידענט אינ פראנקפורט, דעמ גענעראל פאָנ וועסטערמ. מיר נעמענ עס פונ א נאציאָנאל־סאָציאליסטישער צײַטונג „פראנקפורטער פאָלקסבלאט“ פונ 30־טנ מארט 1933 יאָר.

קיינ איינ שטורמאָוויק וועט ניט ארויסווײַזנ קיינ גוואלדטאט אפ א ייִדנ דערפאר, וואָס ער ווייס, אז א ייִד איז צו אימ ניט גלײַכ. אויב א ייִד קאָנ ניט עסנ אונדזער פלייש, זאָל ער עסנ רעטעכ אונ קארטאָפל, ווי איר האָט געגעסנ אינ דער צײַט פונ דער וועלט־מילכאָמע. דײַטשלאנד האָט

אופנעוואכט. איר ייִדן האָט ניט וואָס צו ציטערן, מיר וועלן אָפּהיטן די לעגאַלקייט. מיר וועלן די לעגאַלקייט אַזוי אָפּהיטן, אַז אײַך וועט דערפון ווערן ניט גוט און דעמלט קאָנט איר מיטן שענסטן קאָווּד פאָרן אין פּאַלעסטינע און אָנפּײַפן דאָרטן איינער דעם צווייטן"...

די קאָמיטעטן פון טאַט

פּאַראָרדענונגען פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי־אָנפירונג שיטן זיך ווי פון א שעפע... אומעטום זײַנען געבילדעט געוואָרן קאָמיטעטן פון טאַט, וועלכע דאַרפן קלאָר מאַכן, וואָס פאַר א קראָמען און אוניווערסאַלע מאַגאַזינען, אַדוואָקאַטן־קאָנטאָרן אאַוו. געהערן צו ייִדן. דער צענטראַלער קאָמיטעט אַפּ אײַנצוּאָרדענען דעם בויקאָט פון ייִדישע אונטערנעמונגען האָט געגעבן פאָלגנדיקע אָנפירנדיקע אָנווײַזונגען.

די קאָמיטעטן פון טאַט גיבן איבער א צעטל פון ייִדישע אונטערנעמונגען די שטורמאָוויקעס און שוץ־אָטריאַדן, קעדיי זיי זאָלן קאָנען אײַנשטעלן פּיקעטן פּונקט 10 אַזייגער אינדערפרי, שאַבעס דעם 1־טן אַפּרעל 1933 יאָר. אַפּ די פּיקעטן ליגט די פליכט אָנצווײַזן דעם פּובליקום, אַז די האַנדל־אונטערנעמונגען, וועלכע זיי היטן, געהערן צו ייִדן. אָנצווענדן פיזישן גוואַלדטאַט ווערט פאַרבאָטן. עס ווערט פאַרבאָטן צו פאַרמאַכן די מאַגאַזינען.

אַפּ צו באַצייכענען די ייִדישע אונטערנעמונגען בא די אַרײַנגאַנג־טירן ווערט אָנגעקלעפּט א פּלאַקאַט, אָדער עס ווערן צוגעקלאַפּט ברעטלעך מיט א געלן פלעק אַפּ א שוואַרצן פאָן. באַפרײַען אָנגעשטעלטע און אַרבעטער ניט ייִדן אין ייִדישע אונטערנעמונגען, וואָס אַפּ זיי איז כאָל דער בויקאָט, ווערט ניט דערלאָזן.

די קאָמיטעטן פון טאַט אָרגאַניזירן פרײַטיק אינאָווּנט אומעטום גרויסע מאַסן־פאַרזאַמלונגען און דעמאָנסטראַציעס. שאַבעס אינדערפרי ניט פריער פון 10 אַזייגער דאַרפן די פּלאַקאַטן מיטן אופרוף צום בויקאָט זײַן אָנגעקלעפּט אין די שטעט און דערפער אַפּ אַלע רעקלאַמע־סלופּעס.

גלײַכצײַטיק דאַרף מען פירן איבער די גאַסן אַפּ פראַכט־אויטאָמאָבילן, אָדער נאָך בעסער אַפּ מעבל־פורן, טראַנספּאַראַנטן און פּלאַקאַטן אין אַזאַ אָרדענונג.

„אין קעגנגעוויכט צו דער העצע, וואָס די ייִדן האָבן אָרגאַניזירט,—א בויקאָט"

„בויקאָטירט אַלע ייִדישע קראָמען".

„קויפט ניט אין ייִדישע מאַגאַזינעס"...

„גייט ניט צו ייִדן אַדוואָקאַטן".

„מײַדט אויס ייִדן דאָקטוירים".

ייִדן — זײַנען אונדזער אומגליק".

קעדיי צו פינאַנסירן דעם שוצקאַמפּ אָרגאַניזירן די קאָמיטעטן א געלט־זאַמלונג צווישן די דײַטשישע געשעפט־קרײַזן.

ערעוו דעם 1־טן אַפּרעל איז אין דײַטשלאַנד אַפּ אַלע רעקלאַמע־סלופּעס צעקלעבט געוואָרן פאָלגנדיקע מיטיילונג:

„ביז שאַבעס 10 אַזייגער אינדערפרי האָבן ייִדן צײַט זיך צו באַטראַכטן!
נאָכדעם הייבט זיך אָן דער קאַמפּ!
די ייִדן פון דער גאַנצער וועלט ווילן פאַרניכטן דײַטשלאַנד!

דײַטשיש פֿאָלק!
באַשיץ זיך!
קויף ניט בײַ ייִדן"!

פֿאַרשײדענע מיניסטאָרן האָבן זיך אויך אַרויסגעזאָגט, יעדערער לויט זײַן אַמט, וועגן די מאָסמיטלען, וועלכע מע דאַרף אָננעמען באַם בויקאָט. אין דער אָפּטײלונג „אויסנאַם־געזעצן" וועלן מיר זיך נאָך באַקענען מיט די דאָזיקע פֿאַראָרדענונגען. אַלע פֿאַרײנען, וואָס זײַנען פֿאַרבונדן מיט דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטײ, אַלע אָפּטײלונגען אירע, אַלע אָרטיקע אָרגאַניזאַציעס אאַוו. האָבן אַרויסגעגעבן געניגע קלאָלים. עס איז ניט געווען קײן אײן פּאַרטײ־ביוראָקראַט, וועלכער זאָל זיך ניט האָבן געקוועטשט און אַרויסגעגעבן פֿאַראָרדענונגען.

פֿון די מיטײלונגען וועגן דעם גאַנג פֿון בויקאָט וועלן מיר דאָ ברענגען אײניקע כאַראַקטעריסטישע אָפֿיציעלע מיטײלונגען, וואָס ווײַזן, אַז די שטורעמאָטריאַדן, באַזונדערס אין די קלײנע און מיטעלע שטעט, האָבן זיך ניט אָפּגעשטעלט פֿאַר אָנווענדן גוואַלדטאַט. די ביוראָ קאָנטי (טעלעגראַף־אַגענטור וואָלף) טײלט מיט פֿון אַנאַבערג אין זאַקסן:

„הײַנט אינדערפֿרי זײַנען פֿאַר די ייִדישע מאַגאַזינען אַרומגעגאַנגען פֿילצאָליקע שטורעם־אָטריאַדן און שוץ־אָטריאַדן און יעדן קונע, וואָס פֿלעגט אַרײַן אין מאַגאַזין, האָבן זײ געשטעלט אַפֿן פּאָנעם אַ שטעמפּל מיט אַזאַ מין אויפֿשריפֿט: „מיר זײַנען פֿאַררעטער, מיר קויפֿן בײַ ייִדן". אין העסקעם מיט דער פֿאַראָרדענונג פֿון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטײ, קאָנען די ייִדישע מאַגאַזינעס בויקאָטירט ווערן נאָר פֿון מאָרגעדיקן טאָג. לויט די יעדיעס פֿון ביוראָ קאָנטי זײַנען אין בערלין אויך פּאָרויסגעזוען אַזוינע מאָסמיטלען ווי אין אַנאַבערג.

די נאַציאָנאַליסטישע צײַטונג „לײפּציקער נײַסטע נאַכריכטען" טײלט מיט פֿון קאַסעל דעם 1־טן אַפּרעל:

„די שוץ־קאַמפּאַניע אין קאַסעל האָט זיך אָנגעהויבן פּונקט 10 אַזײגער אינדערפֿרי. אַפֿן פֿרידריך־פּלאַץ באַם אוניווערסאַלן מאַגאַזין טיץ איז אָפּגעצאַמט מיט שטעכעדיקע דראָט אַ פּירקאַנטיקער שטעכ, אין דעם אויסזען פֿון אַ שטײַג, און אַף אים איז אויסגעהאַנגען אַ פּלאַקאַט־אויפֿשריפֿט: „קאָנצענטראַציע־לאַגער פֿאַר בירגער־אַקשאָנים, וואָס קויפֿן בײַ ייִדן". אין דעם אָפּגעצאַמטן פֿירעקיקן שטײַג שטײט אַ לעבעדיקער אײזל: קײנע אײנצידענטן זײַנען ביז איצט ניט פֿאָרגעקומען".

אַן אַנדער מיטײלונג פֿון „טעלעגראַפֿן־אוניאָן" פֿאַרן 30 מאַרט פֿון לײפּציק זאָגט:

„די קויפֿער, וואָס גײען אַרויס פֿון מאַגאַזין, פֿלעגן פֿאָטאָגראַפֿירט ווערן. פֿיל אוניווערסאַלע מאַגאַזינען זײַנען שוין פֿאַרמאַכט".

ריכטער אַף מיסט־קאַסטנס

א קעלנער אײַנוווינער שרײַבט אונדז:

„מיטוואָך דעם 31־טן מאַרט איז אין קעלן לעבן דער געבײַדע פֿון העכסטן געגנט־געריכט פֿאָרגעקומען אַן אומבאַשרײַבלעכע עקלהאַפֿטע סצענע.

די שטאָטישע ראטמענער סאָציאַל־דעמאָקראטן וועסטפעליגנער און מילער זיינען געוועז געצוואונגען צו פירן זייער כאוועד קונט אין א טאטשקע איבער דער גאנצער שטאָט.

דעם 9־טן מארט האָבן שטורמאָוויקעס ארעסטירט דעם געוועזענעם אָלדענבורגער פרעמיער־מיניסטער און רייכסטאג־דעפוטאט, דעם סאָציאַל־דעמאָקראט קונט; זיי האָבן אים מיט טריומף געפירט איבער דער שטאָט (די דאָזיקע פאָטאָגראפישע בילדער האָבן די שטורמאָוויקעס ארויסגעלאָזן אין פארקויף אין דער פאָרם פון פאָסט־קארטלעך)

די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע כעװרעלײַט האָבנ זיכ ארײַנגעריסנ אינ דער געבײַדע פונ געריכט, האָבנ מיט גוואלד ארויסגעשטויסנ אפנ גאס די יידנ אדוואָקאטנ אונ ריכטער. אפ די אויגנ פונ א ג ויסנ האמוינ, אז דער אוילאָמ זאָל האָבנ פונ וואָס צו לאכנ, האָט מענ זיי אוועקגעזעצט אינ פראכט־אוטאָמאָבילנ. וואָס פירנ מיכט. אייניקע אדוואָקאטנ אונ ריכטער זײַנעג אפילע געווענ אינ מאנטיעס. אפ די אווטאָמאָבילנ זײַנענ געווענ אופשריפטנ „געשיקט אפ אוטיליזאציע“. די פּאָליציי האָט עס צוגעזענ אונ האָט ניט אָנגענומענ קיינ שום מיטלענ. די אווטאָמאָבילנ זײַנענ געפאָרנ צו דער געבײַדע פונ פּאָליציי־פּרעזידיומ, ווו אלע די, וועלכע זײַנענ אפ זיי געזעסנ, זײַנענ ארעסטירט געוואָרנ.

די אָפיציעלע מיטיילונג, וואָס שטעלט מיט זיכ פאָר א געמיינע פעלשונג, זאָגט:

„לויט א פארשטענדיקונג מיט דער פּאָליציי האָט א שוץ־אָטריאד פונ די שטורמאָוויקעס אינ קעלנ פארהאלטנ צוליב די צילנ פונ די יידנס געפארלאָזיקײַט (!) א גרויסע צאָל יידנ ריכטער אונ אדוואָקאטנ, נאָכ דעמ, ווי ארומ דער געביידע פונ געריכט האָט זיכ צונויפגעזאמלט א גרויסער האמוינ“.

דער דאָזיקער בויקאָט האָט אויכ געהאט זײַנע גרענעצנ, געמלעכ, דאָרטנ, ווו די זאכ האָט געהאט א שייכעס צו רעוועכ. מיר וועלנ נאָכ זענ, אז אָט די אלע מאָסמיטלענ האָבנ סאָפקאָלסאָפ א קלאפ געטאָנ בלויז דעמ יידישנ קליינבירגערטומ אונ די פּראָלעטארישע שיכטנ, אונ ניט די יידישע קאפּיטאליסטנ.

דאָרטנ, ווו דער בויקאָט האָט געדראָעט דעמ צופלוס פונ די אויסלענדישע טוריסטנ, זײַנענ אָפּגעפאלנ אלע פאָרורטיילנ אונ די ראסנפײַנטשאפט. דאָ האָט דער ייד מיטאמאָל אופגעהערט צו זײַנ א האלבמענטש, „א מאגייפע“ אונ איז געוואָרנ נאָר אנ אומגעהייער געווונטשענער, צאָלפייקער קוראָרט־גאסט. אָט איז א מיטיילונג, וואָס איז גענומענ פונ „פראנקפורטער צײַטונג“:

„ויסבאדנ ענדע מײַ.

דער באזוכ פונ די קוראָרטנ האָט הײַנטיקס יאָר ווייט ניט בארעכטיקט די דערווארטונג; אויסלענדישע קוראָרט־געסט זײַנענ פאר דער ערשטער וואָכ פונ מײַ, וואָס איז פאר ויסבאדנ דער הויפּט־סעזאָנ, געווענ בלויז 1744. אינ דער קומענדיקער וואָכ — די וואָכ פונ גרויסע ספּעקטאקלענ — האָט זיכ די צאָל געסט אופגעהויבנ ביז 1808, אונ שפּעטער, אינ דער דריטער וואָכ, די אזויגערופענע האָלענדישע וואָכ, האָט זיכ ווידער אראָפּגעלאָזנ ביז 1750. די אלגעמיינע צאָל אָנגעקומענע פונ אויסלאנד באטרעפט ביזנ מיטנ מיי אינגאנצנ 27 טויזנט. דעריבער איז אינ די אינטערעסנ פונ קוראָרט־געשעפט נייטיק, אז דער מאגיסטראט, די דירעקציע פונ קוראָרט אונ די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע קרײַז־נאטשאלסטווע זאָלנ צעשיקנ אופרופנ אינ אלע אנטשפּרעכנדיקע דײַטשישע אונ אויסלענדישע אנשטאלטנ, אז די היילונג־קוואלנ אונ אנדערע היילונג־מיטלענ פונ ויסבאדנ ווערנ אויכ פאר דער נײַער רעגירונג אָנ שומ שטערונג פאָרגעשטעלט אינ רעשומ פונ אלעמענ, וואָס דאָרשטנ נאָכ היילונג אונ אָפּרו, פונ וואָס פאר א לענדער זיי זאָלנ ניט קומענ, אונ אז די אָרדענונג אונ רויקײַט זײַנענ דאָ קיינמאָל ניט געשטערט געוואָרנ.

היטלערס רעגירונג פארכאפט דאָס פּראָפּאריינען־הויז אין דרעזדען
און פארוואנדלט עס אין א שטורמאָוויקעס־קאזארמע

שטורמאָוויקעס פארברענען די פאָנען פון דרעזדענער קראנקן־קאסע

ווייטער ווערט געזאָגט:

„די אָנפירנדיקע אָרגאַנען פון דער וויסבאַדענער אדמיניסטראַציע גאַראַנטירן אַלע אָנקומענדיקע, וועלכע קומען אין וויסבאַדן, אַ רויקע און אָנגענעמע פאַרווײַלונג־צײַט, צו וואָס פאַר אַ גלויבן און אָנשויונגען זיי זאָלן ניט געהערן״.

אויסנאַם־„געזעצן״

דער אָפֿענער בויקאָט, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרן דעם 1־טן אַפּרעל, איז ניט פֿאָרגעזעצט געוואָרן, כאָטש די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּרעסע און די פּאַרטיי האָבן פאַרזיכערט, אַז דער דאָזיקער היסטאָרישער שאַבעס דאַרף באַטראַכט ווערן „אויסשליסלעך ווי אַ גענעראַלע רעפּעטיציע״ פון אַ גאַנצע רייִ מאָסמיטלען, וועלכע וועלן דורכגעפירט ווערן, אויב די „געזעלשאַפטלעכע מיינונג אין אויסלאַנד וועט ניט ענדערן אַנטשיידן איר פּאָזיציע „צו אונדז״. עמעס, די געזעלשאַפטלעכע מיינונג אין אויסלאַנד האָט זיך פון דעם טאָג גרינטלעך געענדערט און דערבײַ ניט צום גונסטן פון דער „דריטער אימפּעריע״. די הײַנטיקע באַלעבאַטים פון דײַטשלאַנד האָבן עס זייער גיך באַמערקט, זיי האָבן עס שוין באַמערקט אַפילע פאַרן בויקאָט און האָבן אײַנגעפֿונען, אַז אַזאַ אָפֿענע דעמאָנסטראַציע איז ניט קיין באַקוועמע זאַך. באַ די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן זײַנען אַפילע פאַראַן פּרינציפּן, אָבער זיי זײַנען שטענדיק גרייט צו פאַרקויפן זיי.

שוין אין די טעג ערעוו בויקאָט, האָט דער ה' שטרײַכער אַליין, ווייזט אויס, אונטער דעם דרוק פון דער רעגירונג, דערקלערט, אַז מען וועט מיסטאָמע ניט דאַרפן באַנײַען דעם בויקאָט. און דער מיניסטער פאַר דײַטשישער „פּראָפּאַגאַנדע און בילדונג״ האָט ערעוו דעם 31־טן מאַרט מיטגעטיילט די פּאָרשטייער פון דער אויסלענדישער פּרעסע:

„די אימפּערישע רעגירונג האָט באַשלאָסן צו באַגרענעצן דערווײַל דעם בויקאָט, וואָס איז געווענדעט קעגן יידן, נאָר מיטן שאַבעס פונעם ערשטן אַפּרעל. דער בויקאָט וועט אָפּ אַזאַ אויפן פֿאָרגעזעצט ווערן פון 10 אַזייגער אינדערפרי ביז 8 אינאָוונט.

נאָכדעם וועלן מיר אָפּוואַרטן ביז מיטוואָך. אויב די צווישנפֿעלקערלעכע פּרעסע וועט צו דער צײַט איבעררײַסן די העצע קעגן דײַטשלאַנד, וועלן קיין ווײַטערדיקע מיטלען ניט אָנגענומען ווערן. אין קעגנפאַל וועט מיטוואָך, פון 10 אַזייגער אינדערפרי, זיך אָנהייבן דער בויקאָט, וועלכער וועט ברענגען די דײַטשישע יידן צו אַ פולשטענדיקן אומקום. די פאַראָרדענונג, לויט וועלכער די יידישע פירמעס האָבן געדאַרפט דעם 1־טן אַפּרעל אויסצאָלן אַרבעטלוין און סכירעס פאַר צוויי כאָדאָשים פאָרויס, איז אָפּגעשאַפט געוואָרן״.

די לעצטע פראַזע פון אָט דער דאָזיקער מיטיילונג באַווייזט באַזונדערס קלאָר, אַז אונטערן דרוק פון די אומשטענדן זײַנען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן געווען געצוווּנגען אָפּצושאַפן זייערע אייגענע פאַראָרדענונגען פּונקט נאָך פּונקט. לעכאַטכילע איז געווען באַשטימט, אַז אַלע באַזיצער פון די יידישע מאַגאַזינעס דאַרפן

אויסצאָלן סכירעס זייערע קריסטלעכע אָנגעשטעלטע פאַר 2 כאַדאָשים פּאָרויס. נאָכדעם איז אוועק א שטורעם אפ די בענק־קאַנטאָרן. דאָס וואָלט געבראכט צו א קאַטאַסטראָפע, ווען די פאַראָרדענונג וואָלט מאָמענטאַל ניט אָפּגעשאפט געוואָרן.

דער עפנטלעכער בויקאָט איז געווען א דעמאָסטראַציע, און ווי אזא האָט ער ניט געבראכט צו קיין שום עפעקט. פון דעמלט אָן האָט ער זיך ניט באַנייט, נאָר דערפאַר איז פאָרגעזעצט געוואָרן א שטילער בויקאָט, וואָס איז גאָרניט ווערט, און וועלכער האָט בלויז געשלאָגן ניט אזוי איבער די גרויסע און רייכע יידישע פירמעס, ווי איבער צענדליקער, טויזנטער קליינע יידישע אָנגעשטעלטע, דאָקטוירים, אדוואָקאַטן, לערער, באאמטע, אוניווערסיטעטישע פּראָפעסאָרן אאַוו. דאָס איז א פראַגע וועגן א ווארעמען ערטל; הונדערטער טויזנטער יידן בלייבן אָן ברויט — נו איז טאַקע גוט, דערפאַר באַפרייען זיך ערטער פאַר פיל נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּרעטענדענטן.

יידן אדוואָקאַטן ווערן מער ניט צוגעלאָזט צו דער פּראַקטיק

די פאַראָרדענונגען פון פאַרשיידענע מיניסטאָרן, אָנפירער פון קרייז־אָרגאַניזאַציעס אאַוו. פלעגן ארויסגעגעבן ווערן מיט מעשוגענע טעמפּן און האָבן טיילווייז ווידערגעשפּראָכן איינער דעם צווייטן. לעכאַטכילע זיינען אין בערלין פון עטוואָס מער ווי 1200 יידן אדוואָקאַטן צוגעלאָזט געוואָרן צו דער פּראַקטיק ניט מער ווי 35. אין קעלן איז דערלויבט געוואָרן ארויסצוטרעטן אין געריכט בלויז 4 יידן אדוואָקאַטן. אלע יידן — ריכטער זיינען „באַפרייט געוואָרן אין אורלויב". יוריסטן נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן זיך באַלד באַנוצט מיט דעם צופאַל פּאָטער צו ווערן פון דער יידישער קאָנקורענץ, האָבן אָנגענומען אן אנטשפּרעכנדיקע באַשטימונג אפ דער קאָנפערענץ פונעם גאַנצן פאַרבאַנד, וואָס איז פאָרגעקומען אין מאַרט אין לייפּציק.*

דער אימפּערישער קאָמיסאַר בא דעם פּרייסישן יוסטיץ־מיניסטעריום האָט דעם 31־טן מאַרט ארויסגעגעבן פאָלגנדיקע פאַראָרדענונג, וואָס איז געווענדט צו אלע פאָרשטייער פון די העכסטע געגנטן־געריכטן, דעריקער צו די פּראָקוראָרן און פאַרוואַלטערס מיט די ארעסט־הייזער אין פּרייסן:

„די אויפרעגונג, וואָס האָט ארומגעכאַפּט דאָס פאָלק צוליב דער האָזעסדיקער אויפירונג פון די פּראַקטירנדיקע יידן אדוואָקאַטן און דאָקטוירים, האָט דערגרייכט אזא גרויס, אז זי צווינגט רעכענען זיך מיט דער מעגלעכקייט, אז דאָס פאָלק זאָל נעמען באַנוצן מיטלען פון זעלבסטשוץ אין באַזונדערס אין דעם פעריאָד ווען דאָס דייטשישע פאָלק באַשיצט זיך קעגן דער אלייידישער פּראָפּאַגאַנדע וועגן „אכזאָריעס". דאָס וואָלט געווען געפערלעך פאַרן אווטאָריטעט פון געריכט. דעריבער בעט איך איך אומבאַדינגט פאַרלייגן אלע יידן ריכטער, וועלכע פילן אויס זייערע פליכטן, באַלד אָנגעבן מעלדונגען וועגן אורלויב, און זיי דאַרפן באַלד באַפרידיקט ווערן.

אזוינע פאַראָרדענונגען זיינען אויך ארויסגעגעבן געוואָרן אין באַצוג צו יידן דאָקטוירים. מע האָט יידן אינגאַנצן פאַרבאָטן צו פּראַקטיקירן בא די קראַנקן־

* ז. דעם דייטשישן „פאָלקיסטישן" אָרגאַן „וואָרהייט" פון 25־טן מאַרט 1933 יאָר.

קאסעס, ד.ה. היילן קראנקע, וואָס געפינען זיך אפּ סאָציאַלער סטראַכירונג, מיט אַנדערע ווערטער, מע האָט בא זיי צוגענומען די גרעסטע מערהייט פון אַלע פּאַציענטן.

די פּריַיסישע פּראָפעסאָרן פון די העכסטע שולן און דאָצענטן איז לויט דער פאַראָרדענונג פון דעם מיניסטער פאַר פּאָלקס-בילדונג רוסט צעשיקט געוואָרן צו־קעטעס, וואָס דורך זיי האָט דער מיניסטער געוואָלט באַקומען ידיעות וועגן דער ראַסן־אָפּשטאַמונג פון די אוניווערסיטעט־לערער.

געזעץ וועגן באַאמטע

וואָס איז שייך די באַאמטע איז „די ראַסן-פּראַגע" שוין פון פריער איינ־גערעגולירט געוואָרן מיט דער הילף פון דעם געזעץ, וואָס איז פּובליקירט געוואָרן אָנהייב אַפּרעל אין „רייכסגעזעצבלאַט".

„אַלס ניט־אַריער ווערן פאַרעכנט קינדער און אייניקלעך פון ניט-אַריער, און באַזונדערס פון יידן. עס איז גענוג אויב עמעצער פון די עלטערן, אָדער דער זיידע אָדער די באָבע, זיַינען ניט געווען קיין אַריער.

ווייטער, ווער עס איז ניט געווען אַפּ אַ מעלוכע־שטעלע ביזן 1־טן אויגוסט 1914־טן יאָר דאַרף צושטעלן צייגענישן, אַז ער איז פון אַרייִשער אָפּשטאַמונג, אָדער אַז ער איז געווען אַפּן פראָנט, אָדער ער האָט אַ זון אָדער אַ פאָטער, וואָס איז דערהאַרגעט געוואָרן אין דער צייַט פון דער אַלוועלטלעכער מילכאָמע.

באַם באַטראַכטן די פראַגע וועגן די באַדינגונגען, וואָס זיַינען אָנגעוויזן אין פּאַראַגראַף 4 פּונקט 1, דאַרף מען נעמען אין אַכט די גאַנצע פּאָלי־טישע טעטיקייַט פון דעם באַאמטן און, באַזונדערס, אָנגעהויבן פון 9-טן נאָיאַבער 1918 יאָר. יעדער באַאמטער איז פאַרפליכטעט צו געבן ידיעות די העכסטע אימפּעריִשע אָדער געגנטלעכע מאַכטן אין וואָס פאַר אַ ריכטונג ער האָט אַרויסגעוויזן פּאָליטישע טעטיקייַט. אַלס פּאָליטישע פּאַרטייען ווערן אויך אָנערקענט די אָרגאַניזאַציעס פון „רייכסבאַנער", דער רעפּובליקאַנישער פאַרבאַנד פון די ריכטער, און די ליגע פון מענטשן-רעכט".

די דאָזיקע פאַראָרדענונג איז באַזונדערס וויכטיק דערפאַר, וואָס אַלע קאַ־טעגאָריעס פּערזאָנען מיט העכער בילדונג (דאָקטוירים, אַדוואָקאַטן, לעקטאָרן פון הויכשולן אאַוו.), אַזוי אויך באַנק-אָנגעשטעלטע און אַנדערע אָנגעשטעלטע זיַינען דורכגעגאַנגען אַ רייניקונג אין העסקעם מיט די פּרינציפּן, וואָס ווערן געגעבן אין דער דאָזיקער פאַראָרדענונג.

קאַמפּ קעגן יידן דאָקטוירים

וואָס איז שייך די דאָקטוירים איז גענוג דורכצולייענען דעם פּאָלגנדיקן אויפרוף, וואָס איז אָפּגעדרוקט געוואָרן אין דער בערלינער מעדיציניִשער צייַטונג פון 20־טן מיַי 1933 יאָר. דער אויטער דאָקטער רופין איז ניט אבי ווער, נאָר דער קאָמיסאַר פון דאָקטוירים־פאַריין אין די פּראָווינצן גרענצמאַרק און בראַנ־דענבורג. דער דאָזיקער דאָקומענט האָט אַזאַ מין קעפּל: „נידער מיט יידן דאָקטוירים!"

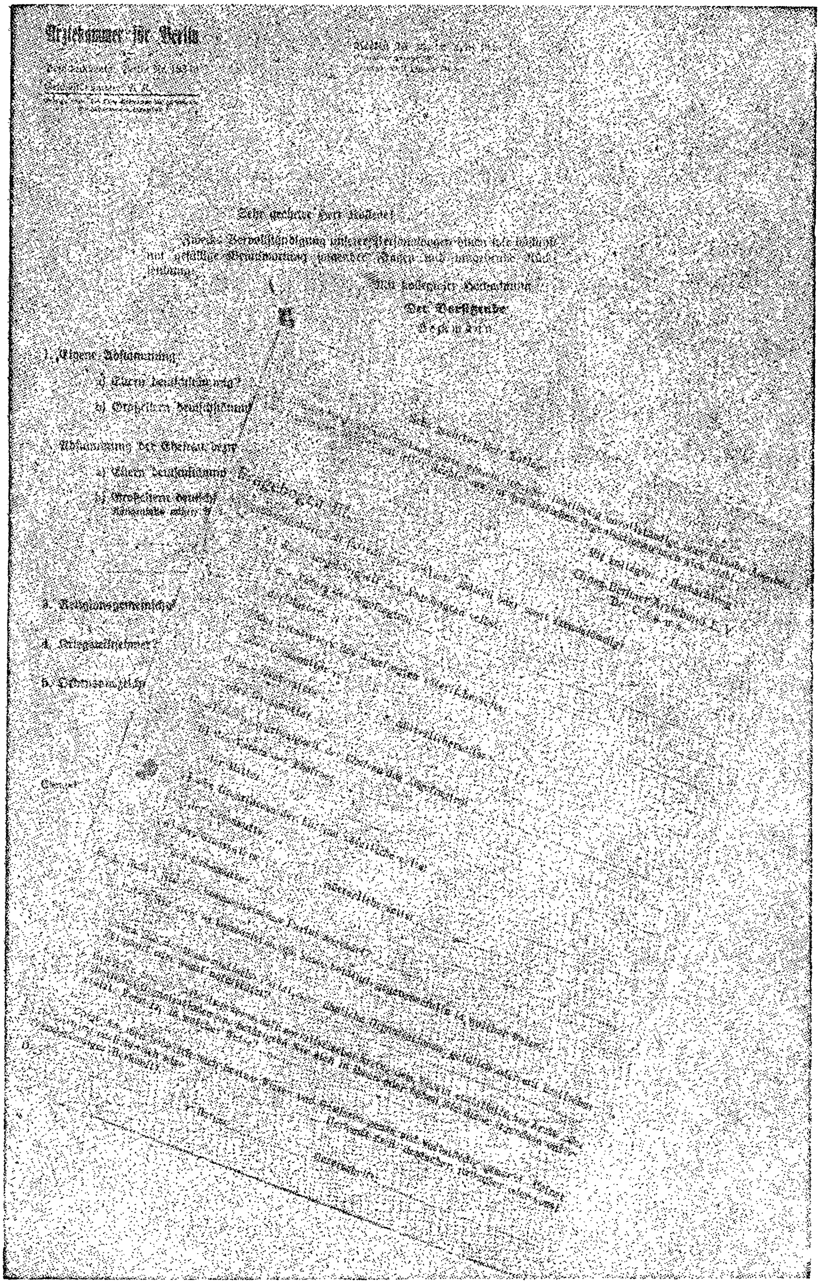
Ärztekammer für Berlin

Sehr geehrter Herr Kollege!

Mit kollegialer Hochachtung

Der Vorsitzende

1. Eigene Abstammung

a) Eltern deutschblütig?

b) Großeltern deutschblütig?

2. Abstammung der Ehefrau

3. Religionsgemeinschaft

4. Kriegsteilnehmer?

אנ אנקעטע-בויגנ פונ דער דאקטוירים-פאלאטע מיט פראגעס „וועגנ דעם זיידנ און וועגנ דער באבענ“.

„עס איז נייטיק פולשטענדיק צו באַזײַטיקן יידן פון די פּראָפעסיעס, וואָס פאָדערן הויכע בילדונג.

די פאָרשטייער פון פרייע פּראָפעסיעס, באַזונדערס דאָקטוירים, גייען אַרײַן אין באַרירונג מיט די ברייטע קרײַזן פון דער באַפעלקערונג. די דאָקטוירים האָבן בא די פּאַציענטן גרויס צוטרוי, דאָס דערלויבט זיי צו האָבן א ווירקונג אַפּ דעם אַרט דענקען פון די דאָזיקע קרייזן. דער פּרעזידיום פון דאָקטוירים־פאַריין פון דער בראַנדענבורגער פּראָווינץ האַלט פאַר ניט דערלאָזבאַר, אַז אין אונדזער לאַנד זאָל א ייִד פאַרהיטן די מענלעכקײַט אַפּ אַזא אויפן צו פאַרשפּרייטן דעם גיפט פון ייִדישן דענקען".

מיר ברענגען נאָך אַן אויסצוג פון א פאַראָרדענונג פונעם קאָמיסאַר דאָקטער וואַגנער, וועמען עס זײַנען אונטערגעוואָרפן די צענטראַלע פאַריינען פון די דייטשישע דאָקטוירים.

„אַפּן גרונט פונעם בויקאָט קעגן יידן האָט זיך די בערלינער פאַרוואַלטונג מיט די קראַנקן־קאַסעס פאַרשטענדיקט מיט דעם אָבערבורגמיסטער און אָפּגעגעבן א פאַראָרדענונג אַלע אָפּטיילונגען ניט צו באַפרידיקן די הישטאַדלעס פון די מיטגלידער פון די קאַסעס וועגן צוריקערן זיי די הוצאָעס אַפּ היילן זיך. אויב פון דער הישטאַדלעס איז צו זען, אַז דאָס היילן האָט זיך אָנגעהויבן פון 1־טן אַפּרעל בא א ייִדישן דאָק.ער. אין יענע פאַלן, ווו דאָס היילן האָט זיך שוין אָנגעהויבן בא א ייִדישן דאָקטער, דאַרפן די מיטגלידער פון די קאַסעס נאָכאַמאָל באַטראַכטן צי זאָל פאָרגעזעצט ווערן די דאָזיקע היילונג. די פאַרוואַלטונג מיט די סטראַכיר־קאַסעס דערוואַרט, אַז די מיטגלידער פון די קאַסעס וועלן פאָלגן דעם נאַציאָנאַלן געפיל און וועלן זיך אויך ניט באַנוצן מיט ייִדישע אַפּטייקן, קליניקעס, אָפּטישע אַנשטאַלטן און וואַסער־היילונג־אַנשטאַלטן, אַזוי אויך מיט ייִדישע צאָן־דאָקטוירים און צאָן־טעכניקער".

מע זאָגט אָפּ ייִדן לערער

וועגן דעם, וואָס עס דערוואַרט ייִדן לערער אין דײַטשלאַנד אין דער צוקונפט, קאָן מען אורטיילן אַפּן גרונט פונעם פאָלגנדיקן בריוו פון לאַנדטאַג־דעפּוטאַט דאָקטער לעפּעלמאַן, איינער פון די אַמערסטן אײַנפלוסרײַכע פירער פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן.

ער האָט פאָרגעלייגט:

„1. אַלע ייִדישע, ד. ה. ייִדישע לויט דער אָפּשטאַמונג, לעקטאָרן דאַרפן באַלד באַפרײַט ווערן אין אורלויב, אָדער אָנגעבן אין דעמיסיע.

2. פאַר די ייִדישע שילער און שילערנס, סטודענטן און סטודענטקעס ווערט אײַנגעשטעלט א פּראָצענט־נאָרמע אין העסקעם מיט דער צאָל פון דער ייִדישער באַפעלקערונג אין דער דײַטשישער אימפּעריע, ד. ה. ייִדישע שילער פון דעם לערן־אַנשטאַלט קאָנען זײַן נאָר א באַשטימטער פּראָצענט".

לויט דעם זין פונעם דאָזיקן בריוו זײַנען קימאַט אַלע ייִדן לערער, וואָס זײַנען געווען באַשעפטיקט אַפּ מעלוכישער און קאָמונאַלער דינסט, באַלד באַפרײַט געוואָרן אין אורלויב. דער באַפעל פונעם אָבער־פּרעזידענט פון בראַנדענבורג און

בערלין פארשפרייט דעם דאָזיקן מאָסמיטל אויך אף יידן לערער פון פריוואטע שולן.

25 אפרעל איז אף דער זיצונג אין קאבינעט אָנגענומענע געוואָרן „דער געזעץ קעגן דער געפאר אין די דייטשישע שולן און הויכשולן מיצאד דעם פרעמדן עלעמענט".

עס פארשטייט זיך, אז די קלאָלים, וואָס זיינען איינגעשטעלט געוואָרן פאר לערער, ווערן דעריקער פארשפרייט אויך אף די לעקטאָרן פון די העכערע שול-אנשטאלטן. אויבן האָבן מיר שוין געבראכט דעם צעטל פון די יידישע דאָצענטן, וואָס זיינען „באפרייט געוואָרן אין אורלויב" אָדער אוועק אין דעמיסיע.

מע באזייטיקט יידן מיטארבעטער פון צייטונגען און זשורנאלן

די „נייע פרייע פרעסע" פון 13־טן אפרעל 1933 יאָר מעלדעט:

„אף דער אויסעראָרדנטלעכער פארזאמלונג פון די מיטגלידער פון דער קרייזישער בערלינער אָרגאניזאציע פון דעם אימפעריישן פארבאנד פון דער דייטשישער פרעסע איז איינשטימיק באשטימט געוואָרן פארלייגן אף א דעלעגאטן-פארזאמלונג פון פארבאנד די קאנדידאטור פון דאָקטער דיטריך אלס פאָרזיצער פון פארבאנד. נאָך דער אלגעמיינער פארזאמלונג איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער נייער פארוואלטונג, אף וועלכער עס איז איינשטימיק אָנגענומען געוואָרן א פאָרשלאג, אז פון איצט אָן קאָנען יידן און מארקסיסטן ניט זיין קיין מיטארבעטער פון די צייטונגען".

דערוויילע זיינען אין די דייטשישע צייטונגען באפרייט געוואָרן קימאט אלע יידן מיטארבעטער און ארבעטן ווי זייטיקע מיטארבעטער. אף וויפל זיי זיינען יידן (לויטן גלויבן, אָדער לויט דער אָפשטאמונג), ווערן זיי סיסטעמאטיש ניט אָנגענומען אף ארבעט. מע טאָרף קאָנסטאטירן, אז אין דעם האָבן זיך באזונדערס אויסגעטיילט אויך די יידן—ארויסגעבער פון די צייטונגען. אלס א ביישפיל ווען מיר אָנווייזן אף דער אופירונג פון גיטערמאן, דעם ארויסגעבער פון דער צייטונג „נייע באדישע לאנדעסצייטונג" אין מאנהיים, וועלכער האָט שוין צום ערשטן מארט באפרייט אלע יידן זשורנאליסטן און אָנגעשטעלטע.

יידן נאוועגאדניקעס צווישן ספאָרטסמענער

אפילע אפן געביט פון ספאָרט ווערט דער ייד גערעכנט ווי אין „גאָלעס". אין דער צייט, ווען אפילע אין אמעריקע ווער־ן די נעגערן באָקסערן דערלאָזן צום אָנטייל אין קאמף, קאָנען אין דייטשלאנד די באָקסערן פון יידישן גלויבן אָדער אָפשטאמונג ניט ארויסטרעטן אין דייטשישע ספאָרט-געוועטן. דער דייטשישער טשעמפיאָן פון דורכשניטלעכן וואָג עריך זעליק איז ניט צוגעלאָזן אָנטיילצונעמען אין א קאמף אף באקומען דעם נאָמען טשעמפיאָן. נאָכדעם האָט ער געהאט די מעגלעכקייט צו באווייזן זיין קאמף-קלאס אין פראנקרייך. דער דייטשישער טשעמפיאָן פון טעניס, דאניעל פרען, עפשער דער סאמע בעסטער טעניס-שפילער אין דייטשלאנד, קאָן ניט ארויסטרעטן אף א צווישנפעלקערלעכן קאמף, ווי א פאָרשטייער פון דייטשלאנד.

„פאלשע קלאנגען"

עמעס, דאָרטן, ווו עס ווערן אָנגערירט געשעפט־אינטערעסן, ווערט די גע־טרײַקײַט צו די פּרינציפּן פאַרשוווּנדן גאַנץ גיך. די פאַשיזירטע צײַטונג „צוועלף אור מיטאגסבלאַט" פון 19־טן אַפּרעל 1933 יאָר פאַרזיכערט אין א מיטיילונג אונטערן קעפּל „פאַלשע קלאנגען", אז אף דער עלפטער אָלימפּיאַדע, וועלכע דאַרף פּאָרקומען אין בערלין אין 1936 יאָר, וועט די ראַסן־פראַגע ניט שפּילן קיין שום ראָליע.

„די אויסלענדישע פּראָפּאַגאַנדע, וואָס איז געווען געווענדט קעגן דײַטש־לאַנד האָט אויך אָנגערירט דעם ספּאָרט. אין פאַרשיידענע אויסלענדישע צײַטונגען האָבן זיך פאַר דער לעצטער צײַט ניט איין מאָל באַוויזן נאָ־טיצן, אז עס ווערן געמאַכט פּרוּוון, באַזונדערס אין די פאַראייניקטע שטאַטן, איבערצוטראָגן די אָלימפּיישע שפּילן, וועלכע דאַרפן פּאָרקומען אין 1936 יאָר אין בערלין, אין אוואָסער ניט איז אַנדער לאַנד, אף דעם גרונט, וואָס אין דײַטשלאַנד זײַנען קלוימערשט אָנגענומען מיטלען, קעדיי צו פאַרווערן ארויסטרעטן אף די צווישנפעלקערלעכע געוועטן יידן ספּאָרטסמענער. אף אן אָפיציעלער אָנפראַגע וועגן דעם, האָט דער פּאָרזיצער פון דעם אמע־ריקאַנער אָלימפּיישן קאָמיטעט עווערי ברענדעט דערקלערט, אז דאָס אָרט פאַר אָלימפּיישע שפּילן וועט דירעקט באַשטימט ווערן דורכן צווישנפעל־קערלעכן אָלימפּיישן קאָמיטעט. דער קאָמיטעט וועט זיך צונויפקלײַבן אין יוני אין ווין און וועט זיך אָן סאָפעק פאַרנעמען מיט דער דאָזיקער פראַגע. ער פערזענלעך מיינט, אז די שפּילן קאָנען ניט פּאָרקומען אין א לאַנד, ווו עס ווערט אָנגערירט דער גרונט־אָלימפּיישער פּרינציפּ פון גלײַכקײַט פון אלע ראַסעס. וועגן אָט דער צוגעצײַלטער מעלדונג פון דעם אָנפירער פון אמעריקאַנישן ספּאָרט קאָן מען זאָגן פּאָלגנדיקעס: אין דײַטשלאַנד זײַנען ניט אָנגענומען געוואָרן קיין מיטלען, וואָס מאַכן אָפּהענגיק דעם אָנטייל אין די צווישנפעלקערלעכע געוועטן פון דער ראַסע־פּראָבלעם און מע טראַכט גאָרניט אָנצונעמען אזוינע מיטלען. אלע לענדער קאָנען זײַן זיכער, אז יעדערער, וואָס וועט דעלעגירט ווערן פון זײַן לאַנד אף די אָלימ־פּיישע שפּילן אין בערלין, וועט אופגענומען ווערן ווי א גאַסט, אומאָפּ־הענגיק פון ראַסע אָדער אונטערטאַנערשאַפט".

יידישע פּאַספּאָרטן

עס זײַנען אײַנגעשטעלט באַזונדערע קלאָלים אויך פאַר יידן בענעגייע פּאַס־פּאָרטן. דער פּאָליציי־פּרעזידענט פון ברעסלאַו האָט אָפּגעגעבן פּאָלגנדיקע פאַר־אָרדענונג:

„1. די דײַטשישע בירגער פון יודאישן גלויבן, אָדער וואָס האָבן פריִער געהערט צום יודאישן גלויבן, בא וועמען עס זײַנען פאַראַן פּאַספּאָרטן אף ארויספאָרן, דאַרפן אזוינס אָפּגעבן פערזענלעך ניט שפּעטער פון 3־טן אַפּרעל 1933 יאָר, אין פּאָליציי־באַצירק אין דעם אָרט, ווו זיי וווינען. די פּאַספּאָרטן וועלן צוריקגעקערט ווערן מיט א באַגרענעצונג באַם רײַזן אין לאַנד גופע".

יידן טאָרן ניט גיין אין באָד

די שטאָט שפייער אין פפאלץ וועט אריין אין דער געשיכטע אלס אזא, וואָס האָט ארויסגעוויזן א באַזונדערע דערפינדערישקייט. דאָ איז צוערשט ארויס־געגעבן געוואָרן פאָלגנדיקע פאַראָרדענונג:

„אין די אינטערעסן פון דער געזעלשאפטלעכער אָרדענונג, קאָנען יידן באַזוכן די שטאָטישע בעדער נאָר אין באַשטימטע שאָען".

אנדערע דייטשישע געמיינדעס האָבן גלייך נאָכגעטאָן דעם דאָזיקן ביישפּיל. „פראנקפורטער צייטונג" טיילט מיט פון 24־טן מיי 1933:

„אַף א זיצונג פון דעם געמיינדעראט אין טיורינגער דעם 15־טן מיי האָבן די נאציאָנאל־סאָציאַליסטן אריינגעטראָגן א פּראָפּאָזיציע, אין וועלכן עס איז אַנגעוויזן פאראן פאָלגנדיקער פּונקט: „יידן און פּערזאָנען, וואָס געהערן צו פרעמדע ראַסעס, ווערט פארווערט דער צוטריט אין די שטאָטישע בעדער". דער פאָרשלאָג איז אָנגענומען געוואָרן איינשטימיק קעגן דריי".

מע זאָגט אָפּ יידן אָנגעשטעלטע

עס וואָלט געווען ניט ריכטיק צו מיינען, אז די באַזייטיקונג פון יידן ווערט דורכגעפירט מיט פארשטאַרקטע טעמפּן נאָר אין די פרייע פּראָפעסיעס. די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע קעמערלעך אַף די אונטערנעמונגען באַמיען זיך אויך אָפּצונעמען דעם ברויט בא יידן קליינע אָנגעשטעלטע, קליינע הענדלער און יידן ארבעטער. אָט איז א מיטיילונג פון בערלין פון 31־טן מארט:

„לויטן אויפטראָג פון דער נאציאָנאל־סאָציאַליסטישער אָנפירונג טיילט מיט די קעמערלעך־אָרגאַניזאַציע אַף די אונטערנעמונגען:

„מאָרגן וועלן דארפן די פאָרזיצער פון די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע קעמערלעך אַף די אונטערנעמונגען איניינעם מיט די ארבעטער־אָרגאַניזאַציעס ווענדן זיך אין די יידישע אונטערנעמונגען מיט א פאָדערונג ארויסגעבן דעם ארבעטלוין די קריסטלעכע ארבעטער און אָנגעשטעלטע פאר 2 כאָדאָשים פאָרויס. אויסער דעם דארף ארויסגעשטעלט ווערן א פאָדערונג, אז אלע יידישע אָנגעשטעלטע זאָלן באַפרייט ווערן. אין פאל, ווען מע וועט זיך ניט אונטערוואַרפן דער דאָזיקער פאָדערונג, דארף מען באַלד מעלדן די אָנפירנדיקע אָרגאַנען פון דער פארטיי, וועלכע וועלן אָננעמען די אנטשפּרעכיקע מיטלען. מאָרגן 3 אזייגער באַטאָג דארפן אלע אָנגעשטעלטע און ארבעטער, וואָס זיינען באַשעפטיקט אין די יידישע אונטערנעמונגען איבערייסן די ארבעט, קעדיי צו נעמען אָנטייל אין דער אַגיטאַציע צווישן די קויפער. די צייטונגען און אונטערנעמונגען, וואָס באַדינען די באַדערפענישן פון דער ערשטער נויטווענדיקייט, ווערן אויסגעשלאָסן. נאָר אויך דאָ דארפן אלע יידישע אָנגעשטעלטע באַלד באַזייטיקט ווערן. אין פארלאַג אולשטיין זיינען שוין היינט באַפרייט געוואָרן זשורנאַליסטן פון די פאראַנטוואָרטלעכע פּאָסטנס".

„פראנקפורטער צייטונג" פון 28־טן מיי 1933 יאָר מעלדעט:

„אַף דער קרייז-פארזאַמלונג פונעם אימפּעריישן פארבאַנד פון הענדלער

איז צווישן פאַרשיידענע פראַגן אָוועקגעשטעלט געוואָרן די פראַגע, צי קאָנען אַפּ ווײַטער די ייִדן־הענדלער דערלאָזט ווערן אַפּ יאַרידן און מערק. דער אָנפירער פון דער קרײַז־אָרגאַניזאַציע איז געשטאַנען אַפּ דעם שטאַנדפּונקט, אַז די ייִדן דאַרפּ מען אויסראָטן".

געשעפט איז געשעפט אַפילע בא אַנטיסעמיטן

„פעלקישער בעאָבאַכטער" פון 2 אַפּרעל באַגריסט מיט אַנציקונג, ווי די העכסטע דערגרייכונג פון בויקאָט, „די אומדערוואַרטע סטיכיישע העכערונג פון די קורסן אַפּ דער בירזשע, וואָס איז אָפּגערייניקט געוואָרן פון ייִדן". מיר ווייסן, וואָס עס דאַרפן באַטײַטן אַט די דאָזיקע פײַערלעכע הימנען: דאָס באַטײַט, אַז דער קאַמפּ פירט זיך ניט קעגן דער סיסטעם, ניט קעגן קאַפּיטאַליזם און אַפילע ניט קעגן די עקסטרעמקײַטן פון קאַפּיטאַליזם, און אַז די גאַנצע זאַך באַשטייט אין דער קאָנקורענץ צווישן די דײַטשישע ספּעקוליאַנטן און די ייִדישע. און אַפּ דער בירזשע, וואָס איז „אָפּגערייניקט פון די ייִדן", קאָנען די בירזשעוויקעס מאַכן געשעפט.

די „אַריישע" פּרינציפּן ווערן אויסגעמאָסטן מיט דער גרייס פון דער קעשענע. אַמאָל האָט דער מיטגליד פון דער פאַרוואַלטונג פון דײַטשן באַנק דיסקאָנטאָגעזעלשאַפט אָסקאַר וואַסערמאַן אין זײַן אַ מעלדונג, וואָס איז אָפּגעדרוקט געוואָרן אין „בערלינער טאַגעבלאַט" פון 31 מאַרט 1933 יאָר געהאַט דעם פולשטענדיקן גרונט אָנצוווײַזן, אַז מע האָט אים קיין שום באַליידיקונג ניט אָנגעמאַכט און אַז אין באַצוג צו אים איז דער גאַנג פון די געשעענישן גאָר ניט שײַעך, אַפילע אין הינזיכט פון זײַן געזעלשאַפטלעכער לאַגע. אַלע איבעריקע ייִדישע קאַפּיטאַליסטן מעגן זיך פרייען: „די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע רעגירונג שטעלט זיך ענערגיש אײַן פאַר זייערע אינטערעסן. זי רופט צו אָרדענונג די בידעריקע אינסטאַנצן, וועלכע מיינען, אַז דער אַנטיסעמיטיזם ווערט בא די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן באַשטימט מיט זייער אַנטיקאַפּיטאַליסטישער פּאָזיציע. זי פאַרטיידיקט, אויב ניט די ייִדן, איז כאָטש דאָס ייִדישע געלט. דער קאַפּיטאַליזם דאַרפּ ניט ווערן קיין קאָרבן פון אָט דער דאָזיקער „נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע".

„פראַנקפורטער צײַטונג" פון 27 אַפּרעל און „פעלקישער בעאָבאַכטער" פון דער זעלביקער דאַטע האָבן אָפּגעדרוקט פאָלגנדיקע בריוו פון דעם אימפּעריישן קאָמיסאַר פון פאָלקווירטשאַפט דאָקטער וואַגנער צום מינכענער אָבערבורגמיסטער פילעק, צום פאָרזיצער פון דער אָפּטיילונג פאַר קאָמונאַלער פּאָליטיק אין דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

„פון ווירטשאַפטלעכע קרײַזן האָט מען מיר פאַר דער לעצטער צײַט צוגעשטעלט צירקוליאַרן, וואָס ווערן צעשיקט פון אייניקע קאָמונעס צו פיל פאַבריקאַנטן און פאַרשיידענע ווירטשאַפט־אונטערנעמונגען מיטן ציל פעסטצושטעלן צי קאָן מען רעכענען די אָנגעוויזענע אונטערנעמונגען פאַר „דײַטשישע" אונטערנעמונגען. די פראַגן, וועלכע עס אַנטהאַלט דער דאָזיקער צירקוליאַר, שטרעבט אײַנצושטעלן, אין וואָס פאַר אַ גרויס דער קאַפּיטאַל פון די באַשטימטע פירמעס איז אַ דײַטשישער און אין וואָס פאַר אַ מאָס עס שטייען אין דער שפּיץ פון אים פּערזאָנען פון ניט אַריישער און

ניט־דײַטשישער אָפּשטאַמונג אַאַוו. כאָטש אַפילו איך בין, פאַרשטײט זיך, מאַסקים מיט דעם דאָזיקן שטאַנדפּונקט, אַז די קאָמונאַלע פאַרוואַלטונגען דאַרפן געבן זייערע באַשטעלונגען נאָר דײַטשישע פירמעס, האַלט איך דאָך פאַר נייטיק, אַז די דאָזיקע אויבן אָנגעוויזענע מײַסים זאָלן איבער־געריסן ווערן... דער גאַנצער קאָמפּלעקס פראַגן, וועלכע די דאָ יקע צירקו־ליאַרן שטעלן, איז ניט אַזוי פּאָשעט, אַז מע זאָל קענען ענטפערן מיט אַ פּאָשעטן „יאָ" אָדער „ניין" אָדער אָנוווײַזן ציפער, וועלכע זאָלן דערלייזן דעם איניען. די אויפגאַבע פון דער אימפּערישער רעגירונג איז צו זאָרגן וועגן דעם, אַז יעדער אונטערנעמונג אין דײַטשלאַנד זאָל, לאַכלוטן ניט אָפּהענגיק פון דעם, פינוואַנען זי האָט גענומען איר קאַפּיטאַל און ווער עס פירט מיט איר אָן, אײַנגעשלאָסן ווערן אין דער דײַטשישער פאָלק ירטשאַפט, אַלס איינע פון אירע באַשטאַנדטיילן. און אין דער צו־קונפט זאָל די אָנפירונג מיט אַלע אונטערנעמונגען דערלאָזט ווערן בלויז אין הסקעם מיט די אינטערעסן פון דער דײַטשישער פאָלקווירטשאַפט. דער רעגירונג וועט אָבער זײַן שווער דורכצופירן אָט די דאָזיקע נויטווענדיקע פּאָליטיק, אויב באַזונדערע פאַרוואַלטונגען וועלן זי אוועק־שטעלן פאַר אַ געשעענעם פּאַקט, וואָס וועט אַרויסרופן אַ דערשיטע־רונג אין ווירטשאַפטלעכן לעבן. אונדזער ציל איז ניט רויִנירן די עקזיסטירנדיקע אונטערנעמונגען אין דײַטשלאַנד, אויב אַפילו זיי זאָלן געפירט ווערן מיט דער הילף פון אויסלענדישן קאַפּיטאַל און טיילווײַז אונטער דער אָנפירונג פון אויסלענדער. דעריבער וואָלט איך אײַך געבעטן באַנוצן די ווירקונגען פון דער קאָמונאַל־פּאָליטישער אָפּטיילונג אַף די אָנפירנדיקע אָרגאַנען פון די דײַטשישע קאָמונעס, אַז איר זאָלט שטערן דעם ווײַטערדיקן פאַנאַנדערשיקן אַזוינע צירקוליאַרן, וואָס רופן אַרויס אַ צעשטערונג פון דעם גאַנצן ווירטשאַפטלעכן לעבן, אַ זאַך, וואָס מיר קאָנען עס בא הײַנטיקן טאָג נישט דולדן".

אין דער „דריטער אימפּעריע" העלפט מען קיינעם ניט אויסער די קאַפּי־טאַליסטן, אומאָפּהענגיק פון זייער רעליגיע.

די העצע קעגן ייִדן האָט סאָפּקאָלסאָפּ געהאַט נאָר איין ציל — אָפּציִען די אַרבעטער־מאַסן פון קאַמף מיט די ווירקלעכע שולדיקע איז אַלע אומגליקן — מיט דער קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם.

דער אריי:שער פאַראַגראַף און די פאַרוואַלטונג מיט די ראַסן־איניאָנים

מיר האָבן שוין געזען, אַז דער ניי־דײַטשישער אַנטיסעמיטיזם איז אַן אַנטי־סעמיטיזם אַף אַ ביאָלאָגישן יעסאָד — אַ ראַסן־אַנטיסעמיטיזם. דער דאָזיקער ביאָלאָגישער אַנטיסעמיטיזם פירט זײַן אָפּשטאַמונג נאָך פון יענער אַנטיס מיטי־שער כוואַליע, וואָס בעראָש פין איר איז געשטאַנען דער הויף־פּריידיקער שטע־קער. די לערע וועגן ראַסן, וואָס איז אַמאָל געווען באַליבט פון די לעקעשע־וואַטע שרײַבער, וועלכע קיינער האָט ניט גענומען ערנסט, איז איצט אין ניי־דײַטשלאַנד אַן אָפיציעלע וויסנשאַפט, זי איז געוואָרן אַ גאַנצע גוטע פּראָפעסיע,

יידן ווי א „ראסע"

דער דאָזיקער וויסנשאַפט האָט זיך, ניט געקוקט אַפּ אַלע באַמיִונגען אירע, נאָך ביז איצט ניט איינגעגעבן צו באַווייזן, אַז די דײַטשן שטעלן מיט זיך פאָר אַן אייניהייט־לעכע ראַסע. פאַרקערט עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז די דײַטשן זײַנען אַ פאָלק אַ געמישטעס און קאָנען זיך ניט אָנרופן „צאָפן־ראַסע". אָבער אָט די דאָזיקע אייגנאַרטיקע פאַרשער האָט זיך ביז איצט ניט אײַנגעגעבן אַפילו צו דערווײַזן, אַז יידן זײַנען אינדערעמעסן אַ „ראַסע".

מיר זײַנען גרייט צו קומען זיי צו הילף: דער גאַנצער טומל, וואָס איז אופגעהויבן געוואָרן אַרום דער פראַגע וועגן דער ראַסע, האָט אַ געוויסן גרונט. קעדיי אויסצופאָרשן די דאָזיקע קאָמפּליצירטע פּראָבלעמעס טאָר מען אָבער ניט שטעלן די פאַקטן מיט די פיס אַרוף: אַ ראַסע איז ניט אַן אָנפאַנגלעכער, נאָר אַן אופקומענדיקער פּראָדוקט, ניט קיין אָנהייב, נאָר אַ רעזולטאַט פון אַן אַנט־וויקלונג־פּראָצעס. פּרווון פאַרבינדן די הײַנטצײַטיקע יידן מיט זייערע אורפאָטערס — די ביבלישע יידן — איז אַ זאַך אַ האָפענונגלאָזע און אַן אַבסורדישע. די צונויפמישונג פון די ראַסן איז פאָרגעקומען אין פאַרלויף פון דער יידישער גע־שיכטע פיל מאָל און מע קאָן ניט וויסן וויפל. אָבער אָנגעהויבן אַנערעך פון דעם 1000־טן יאָר פון אונדזער ערע, פון דער צײַט, ווען עס איז איבערגעריסן געוואָרן דער פּראָזעליטיזם (ד.ה. דער איבערגאַנג פון אַנדערע גלויבנס אין יידנטום), זײַנען די יידן געוואָרן געצוווּנגען כאַסענע צו האָבן נאָר צווישן זיך. אַזוינס איז ניט פאָרגעקומען אין מעשעך פון אַזאַ לאַנגדויערנדיקער צײַט אין דער געשיכטע פון אַנדערע פעלקער אין אייראָפּע. בײַ די יידן איז עס פאָרגע־קומען אדאַנק דער רעליגיע, געזעצגעבונגען און סאָציאַלע באַדינגונגען. די אַנ־טראָפּאָלאָגישע ראַסן־סימאָנים פירן זייער אָנהייב פון דעם דאָזיקן פעריאָד, וועלכער האָט זיך פאַר 800 יאָר אויסגעאַרבעט אין אַ באַשטימטן מענטשלעכן טיפּ — יידישער טיפּ.

די פּראָגעס, וואָס גיבן אַ מעגלעכקײַט צו קאָנסטאַטירן די ספּעציעלע סי־מאָנים בײַ דער יידישער ראַסע, טאַקע יענע באַזונדערקײַטן פון די יידן, קעגן וועלכע עס שטייען אויף די אַנטיסעמיטן, ווערן דערקלערט דורכויס ניט מיט דער ראַסן־אָפּשטאַמונג, נאָר מיט סאָציאַלע באַדינגונגען, אין וועלכע עס לעבן די יידן און ווי אַ קאַסטע, וואָס די אַרומיקע סוויווע האָט אָוועקגעשטעלט אין באַשטימטע באַדינגונגען פון עקזיסטענץ. די דאָזיקע באַדינגונגען גייען זייער גיך אונטער, ד. ה. ניט שפּעטער ווי אינעם צווייטן דאָר, וואָס איז פרײַ פון דעם דרוק פון די אויבן אָנגעוויזענע באַזונדערקײַטן.

אָבער אָט די דאָזיקע טעאָרעטישע כקירעס וואָלטן אונדז פאַרפירט גאַנץ ווײַט פון דער פּראַקטיק פון נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם. בײַ דעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם איז אַלץ פּאָשעטער און פיל האַמעטנער. אין קיין איין פראַגע איז דער נאַצי־אָנאַל־סאָציאַליזם ניט קאָנסעקוועגט, פאַרקערט, ער האָט שטענדיק געדאַרפט זוכן פאַרקויפטע סוביעקטן, קעדיי צו סאַנקציאָנירן זײַן באַרבאַריזם, ווי אַ „קולטורעלן העלדנטאַט".

אויב בײַ הײַנטיקן טאָג זײַנען די ראַסן־אונטערזוכונגען אַרויסגעטראָטן אונ־טער דער פאָרם פון אַ „וויסנשאַפט", פירט די דאָזיקע קאָמעדיע אין טאָך נאָר

מע פֿאַרברענט ביכער
אויפֿן אָפּערע־פּלאַץ אין בערלין

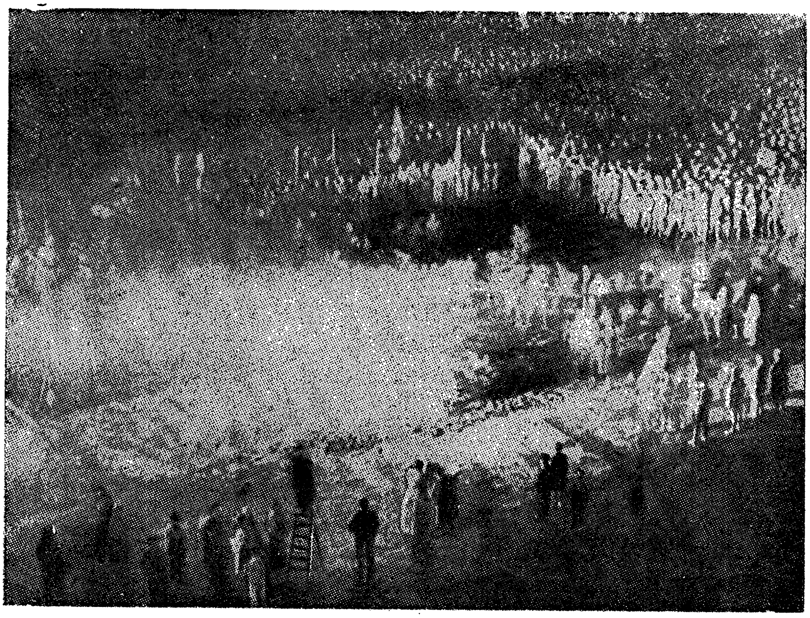

באַם פֿאַרברענען די ביכער, וואָס איז פֿאָרגעקומען אין אַלע שטעט
פֿון דײַטשלאַנד, זײַנען פֿאַרניכטעט געוואָרן הונדערטער טויזנטער
עקזעמפּלאַרן וויסנשאַפֿטלעכע און ליטעראַרישע ווערק

צו איין ציל — שאפן פאר זיך א נײַעם צודעק, וואָס זאָל צודעקן די אכזאָריעס־דיקײַט פון דעם הערשנדיקן רעזשים.

די פראַקטיק פון דער פאַרוואַלטונג מיט די „ראַסן־איניאַנים"

מיר וועלן איצט ריידן וועגן פראַקטיק. „פראַנקפורטער צײַטונג" פון 5 מײַ 1933 יאָר טיילט מיט:

„דאָרטמונד, 4 מײַ. דער מעלוכע־קאָמיסאַר פון דער שטאָט דאָרטמונד האָט אָפּגעגעבן א פאַראָרדענונג, אַז מע זאָל באַלד צוטרעטן צו אָרגאַניזירן א פאַרוואַלטונג מיט די ראַסן־איניאַנים אין דאָרטמונד. די אָנפירונג איז איבערגעגעבן געוואָרן דעם געהילף־קאָמיסאַר פאַר געזונט־פאַרהיטונג, דעם דאָקטער־מעדיצין בראוס, וועלכער האָט אין א געשפּרעך מיט די פּרעסע־פאָרשטייער אַרויסגעזאָגט זײַנע פּרינציפּיעלע האַשאָרעס וועגן דער פראַגע פון ראַסן־היגיענע. ער האָט אַגעוו געמעלדעט, אַז עס זײַנען שוין פאַראַן היגיענישע צעטלען וועגן 80 000 שילער אין די דאָרטמונדער שולן. די יוגנט, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר דעם צוקינפטיקן דאָר, וועט גענומען אפן דיסקאָנט אין דער ערשטער ריי.

מע קאָן דערוואַרטן, אַז אין דער נאָענטער צוקונפט וועלן אַרויסגעגעבן ווערן געזעצן אָפּצוהיטן און פאַרבעסערן די ראַסע.

לויט אָט די געזעצן וועט מען פאַרווערן כאַסענעס צווישן פאָרשטייער פון פאַרשיידענע ראַסעס, די באַפעלקערונג וועט צעטיילט ווערן אף פאַמיליעס, וואָס זייערע דוירעס זײַנען געוווּנטשן פאַר דער מעלוכע און אף פאַמיליעס, וואָס זייערע דוירעס זײַנען א לאַסט פֿאַר פאָלק".

עס האָט זיך שוין געפונען א געשיקטער יונגערמאַנטשיק, דאָקטער אכים געריקע, וועלכער האָט זיך דערשלאָגן דערצו, אַז מע זאָל אים באַשטימען פאַר א „רעפערענט באַם אינערן־מיניסטעריום וועגן פראַגן פון ראַסן־אויספאָרשונגען".

מענטשן פולווערטיקע און ניט קיין פולווערטיקע

אָבער אַלץ איז נאָך פאַרהעלטנישמעסיק „אומשולדיק". אַלץ איז געווענדט אף דער עקאָנאָמישער און ניט אף דער פיזישער פאַרניכטונג פון דער ייִדישער באַפעלקערונג. מער בייזוויליק איז דאָס קליין בלעטל, וועלכעס ווערט אין טויזנטער עקזעמפּליאַרן צעטיילט אף די גאַסן, הויפן און צווישן אַלע דײַטשישע מיידלעך, וועלכע מע זעט אין דער געזעלשאַפט פון א ייִדן. אינעם דאָזיקן דאָקומענט וואָרנט מען דאָס יונגע מיידל, וועלכע געפינט זיך אונטער דעם שרעקלעכן כשאד, אַז זי איז באַפרײַנדעט מיט א ייִדן, אַז מע וועט איר אפן פּאָנעם אויסברענען די אויסיעס «J. H. Juden-Hure» (ייִדישע נעקייווע) און מע פאַרזיכערט, אַז „די דאָזיקע דראָונג איז ניט קיין פּוסטע פראַזע און אַז זי וועט אומבאַדינגט פאַרווירקלעכט ווערן, אויב דאָס יונגע מיידל וועט זיך נאָכאַמאָל ווײַזן אין דער געזעלשאַפט פון א ייִדן".

די באַפעלקערונג ווערט צעטיילט אף „פולווערטיקע און ניט קיין פולווערטיקע" מענטשן — דערבײַ ווערן אַלס האַלבמענטשן פאַרעכנט אַלע, וועלכע זײַנען

פאַרשטייער פון דער וויסנשאַפט און קונסט,
וואָס זײַנען פאַרטריבן געוואָרן פון דײַטשלאַנד

דער שרײַבער טאָמאַס מאַן, וואָס האָט באַקומען די נאָבל־פּרעמיע

פּראָפ. פריץ האבער, א כימיקער, וואָס האָט באַקומען די נאָבל־פּרעמיע

פּראָפ. אָטאָ קלעמפּערער, פּאַרוואַלטער מיטן מוזיקאַלן טייל פון דער מעלוכישער אָפּערע

פּראָפ. מאַקס ריינהאַרדט, ערן־דאָקטער פון אָקספאָרדער אוניווערסיטעט

ניט מאסקים מיט די געדאנקען און געפילן פון די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן. פאר די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן זיינען די פּאָליטישע און די ניט פאָליטישע מענטשן צוויי אבסאָלוט פארשיידענע קאטעגאָריעס. צו דער ערשטער גרופּע געהערן „די ריינבלוטיקע פאָרשטייער פון דער צאָפּן-ראסע", צו דער צווייטער גרופּע געהערן אויך:

„שיקורים, מאָרפיניסטן, פארברעכער, רעצידיוויסטן און פּראָסטיטוטקעס, פאָרשטייער פון אלע אנדערע ראסן און באזונדערס ייִדן".

דער טעאָרעטיקער פון דער ראסן-פראגע בא די נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן פּראָפעסער שטעמלער האָט לויטן פאָרשלאג פון די דאָקטוירים נאציאָנאַל-סאָציאַליסטן צונויפגעשטעלט דעם פאָלגנדיקן „געזעץ"-פּראָיעקט אפ פאנאנדערגרענעצן די ראסן:

„1. אלס אָנגעהעריקע צו פרעמדע ראסעס געהערן די פּערזאָנען, וואָס האָבן לעכאָלאפּאָכעס פופציק פּראָצענט פרעמדע בלוט, ד. ה. פּערזאָנען, בא וועמען ווער-ניט-איז פון די עלטערן, זיידעס און באָבעס האָבן געהערט צו א פרעמדער ראסע, אומאָפּהענגיק פון דעם, וואָס פאר א רעליגיע זיי האָבן געהאט. אלס פרעמדע ראסע ווערן פאררעכנט אלע קאָלירטע ראסעס, פאָדעראזיאטישע און די מיזרעכ-ראסע, איינגעשלאָסן ייִדן.

2. יעדער דייטשישער בירגער, וואָס האָט דערגרייכט פוליאָריקייט, מוז אין דעם איינמעלדונג-פּונקט פון דער באפעלקערונג אין דעם אָרט, ווו ער וווינט, אָנווייזן מיט א שווּע, צו וואָסער ראסע ער געהערט. פאר ניט פוליאָריקע טוען דאָס זייערע געזעצלעכע פאָרשטייער. פאלשע באווייזן ווערן באשטראָפט מיט קאטאָרגע און מיט קאָנפיסקאציע פון דעם פארמעגן.

3. פּערזאָנען, וואָס ווערן אנערקענט אלס אָנגעהעריקע צו א פרעמדער ראסע, דארפן זיך אפ ווייטער ניט אָנרופן דייטשן, נאָר פאָרשטייער פון פרעמדע ראסעס (ייִדן פון דייטשלאנד אאוו.).

4. פּערזאָנען, וואָס ווערן געבאָרן נאָך דער ראסן-רעגיסטראציע, ווערן אנערקענט פאר דייטשן נאָר אין דעם פאל, אויב ביידע עלטערן זיינען דייטשן. די ייִנגערע ברידער און שוועסטער געהערן צו דער זעלביקער פעלקערשאפט וואָס די עלטערע, ווען וועלכע די געהעריקייט איז פעסטגעשטעלט דורכ דער דעקלאראציע".

„באלויפּ-פּונקטן"

דער אויבן דערמאָנטער פּראָפעסער שטעמלער שרייבט: „די אופגאבן פון דעם צוקלייב ווערן פארשפּרייט בלויז אפ פיזיש, מאָראליש און גייסטיק געזונטע מענטשן פון דער צאָפּן-ראסע".

קעדיי מיטצוווירקן אָט דעם דאָזיקן צוקלייב, פאָדערט זיך, אז עס זאָלן אָרגאניזירט ווערן באלויפּ-פּונקטן. ווי דאָס שטעלן זיך פאָר די פאשיסטן, איז צו זען פון דער פאָלגנדיקער שטעלע אין דעם בוך פון פּראָפעסער ערנסט בערגמאן:

„קעדיי צו באפרוכפּערן די פאראנענע פרויען און מיידלעך, וועלן זיך געפינען געווּנג פליסיקע מאנצבילן און יונגעליים. איין גוטער יאט וועט זיין גענוג אפ צו באפרוכפּערן צען—צוואנציק מיידלעך, בא וועלכע עס איז נאָך ניט דערשלאָגן דער ווילן צו האָבן א קינד. ווען עס זאָל

נאָר ניט עקזיסטירן די קעגן־נאַטירלעכע מאָנאָגאַמישע כאַסענע, וואָס איז געשאפֿן געוואָרן דורך דער קולטורעלער אומגעלומפּערטקײַט".

מיר וועלן פאַרענדיקן די באַשרײַבונג פֿון אָט די באַרבאַרישע פּראָיעקטן נאָך מיט איין „פּראָיעקט אַף צו פאַרהיטן די ריינקײַט פֿון דער ראַסע".

ער זאָגט:

„1. כאַסענעס צווישן דײַטשן און פרעמדע ראַסעס ווערן פאַרווערט. די פֿאַרגעקומענע כאַסענעס בלײַבןווירקלעכע, קיין נײַע קאָנען ניט פאָר־קומען און ווערן ניט אַנערקענט.

2. באַם געשלעכט־פאַרקער צווישן דײַטשן און פֿאָרשטייער פֿון פרעמדע ראַסעס ווערן די פרעמדע ראַסעס באַשטראָפט מיט קאַטאָרגע, און די דײַטשן—מיט פֿאַשעטער טפּיסע. אַף פּראָסטיטוטקעס ווערט אָט דער דאָזיקער געזעץ ניט פאַרשפרייט.

3. פֿאָרשטייער פון פרעמדע ראַסעס ווערט דערלאָזן אַרײַנצופאָרן אין דײַטשלאַנד נאָר אין ספּעציעלע פאַלן, זייער אימיגראַציע ווערט פאַרווערט.

4. איבערבײַטן די נעמען, וואָס האָט דאַסראַוו דעם ציל נאָר פאַר־מאַסקירן די אָנגעהעריקײַט צו דער ראַסע, ווערט אַף ווײַטער פאַרוווערט ביז א ספּעציעלער פאַראָרדענונג. דאָס איבערבײַטן נעמען, וואָס איז פאָר־געקומען נאָכן 1914 יאָר, ווערט אָפּגעשאַפן".

גענוג. מע וועט עפּשער זאָגן, אַז די דאָזיקע פּלאַפּלערײַ געהערט צום געביט פון פּסיכאָלאָגיע און האָט סאָפּקאָלסאָפּ קיין שום אַלגעמיינעס ניט „מיט דער באַוועגונג, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט מיליאָנען מענטשן", אַז די דאָזיקע „ספּעציאַ־ליסטן אין ראַסן־היגיענע" כאַראַקטעריזירן ניט די באַוועגונג אינגאַנצן גענומען, וועלכע קאָן אין לעצטן פאַל ניט טראָגן קיין פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר דעם. אָבער אַזאַ שטאַנדפּונקט איז פעלערהאַפט, דאָס איז א גרויסער טאָעס. א מענטש ווי פּראָפעסער שטעמלער איז אַן אָפיציעלער קאָנסולטאַנט איבער די דאָזיקע פראַגן. די געזעץ־פּראָיעקטן, וואָס ער האָט אויסגעאַרבעט, זיינען אַרײַנגעטראָגן געוואָרן אין רייכסטאַג פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פראַקציע. זיי זיינען טיפּיש, און מע דאַרף זיך מיט זיי ערנסט רעכענען ווי מיט אַן אַגיטאַציע־מיטל.

דער פּאָרנאָגראַפישער שרייבער האַנס הײַנץ עווערס טרעט באַ היינטיקן טאָג אַרויס ווי אַן אָפיציעלער פאָרשטייער פון דער דייטשישער ליטעראַטור, דער בלוטדורשטיקער מאַרפיניסט געריגג האָט געקאָנט ווערן אין דער „דריטער אימ־פעריע" דער שטאַרקסטער מיניסטער. דער לערער רוסט, וואָס איז באַפרײַט גע־וואָרן פון טפּיסע צוליב דעם, וואָס ער איז ניט באַם זינען (דער דייטשישער געריכט האָט באַשטעטיקט זיין מעשוגאַס) איז געוואָרן פּרייסישער מיניסטער פאַר פאָלקבילדונג, שטרייכער, א מענטש, וואָס איז ניט איין מאָל פאַר־מישפּעט געוואָרן דורך דעם דייטשישן געריכט פאַר באַוווסטזיניקע רעכילעס, פאַר פאַרשוועכונגען, פעלשונגען, רעציכע, איז באַשטעטיקט געוואָרן דורך דער רעגירונג אַלס קאָמיסאַר אַף דורכפירן דעם אַנטיײדישן בויקאָט, און מיט זעל־ביקן רעכט ווי די אַלע, וואָס מיר האָבן אויסגערעכנט, איז דער פּראָפעסער שטעמ־לער געוואָרן איינער פון די אָנפירנדיקע טוער פון דעם הערשנדיקן רעזשים.

די ליקווידאציע פון דער יידן-פראגע

עס בלייבט איבער אונטערצופירן סאכאקלען. פון דער גוואלדיקער צאל פאקטן, וואס זאגן איידעס וועגן קאמפ, וואס ווערט געפירט פאר פארניכטן 600.000 דייטשישע יידן, האבן מיר אויסגעקליבן נ.ר א קליינע צאל ביישפילן, טיפישע דאקומענטן פון געמיינער קיגסטלעך-אופגעבלאזענער סינע צו יידן. מיר האבן זיך געפרווט באווייזן, אז אין אלגעמיין איז דער דאזיקער פאנאטיזם געצילט ניט קעגן די, קעגן וועלכע ער ווערט קלוימערשט געווענדט: ניט קעגן די בירזשע-וויקעס, גרויסע באנקירן, גרויסע קאמערסאנטן און ספעקוליאנטן. דער פאלקס-„צארן" ווערט אנגעווענדט קעגן דעם קליינעם מענטשל, קעגן די יידישע מיטל-קלאסן, קעגן דעם יידישן פראלעטאריאט. אזוי וויל דער געזעץ פון קאפיטאליזם, וועמען עס דינען מיליאנען מענטשן און שרייען איצט: „זאל לעבן היטלער!"

האקכאשעס, וואס מע האט געקריגן מיט שווינדל

וואס האבן געטאן די יידן פון דייטשלאנד? זיי האבן פראטעסטירט קעגן דער אויסלענדישער פראפאגאנדע. אונטער דעם דרוק פון די שטורעם-אטריאדן, וואס זיינען געשטאנען אין שלאכט-גרייטקייט, האבן זיי איבער דער גאנצער וועלט צעשיקט דאקומענטן, וואס זיינען דיקטירט געווען פונעם שרעק פארן טויט. אין אייניקע פאלן האבן זיי פון שרעק געטאן מער, איידער דאס איז געווען נייטיק. ניט לאנג האט זיך איינער א געראטענער יונגערמאנטשיק דערטראכט אופצוקלייבן אט די דאזיקע האקכאשעס, וועלכע מע האט אויסגעקוועטשט פון די דייטשישע יידן און האט זי ארויסגעגעבן אין א בוך-פארם אונטערן קעפל „די פראפאגאנדע וועגן די אכזאריעס זיינען א ליגן — זאגן די דייטשישע יידן אליין".

די פאשיזירטע „בערלינער טאגעבלאט" דרוקט אן ארטיקל אין צוויי שפאלטן וועגן „דעם בוך, וואס פארדינט אומגעהייערע אופמערקזאמקייט". אבער פאר אלעמען איז קלאר, אז דאס זיינען מענטשן, וואס ציטערן פאר זייער לעבן, פרייהייט און עקזיסטענץ און האבן געדארפט פארשפרייטן דעם ליגן, אז אין דייטשלאנד פארפאלגט מען ניט קיין יידן.

יידן, וואס זיינען פאר היטלערן

אבער עס לאזן זיך אויך הערן אנדערע שטימען. עס זיינען פאראן יידן, וואס שטייען פאר היטלערן שטאל און אייזן. אין דעם ארגאן פון די יידן-ארטאדאקסן „די יידישע פרעסע" פון 31 מארט 1933 יאר האט דער ראבינער, פראפעסער ווינבערג, געשריבן:

„אין אלגעמיין באציט מען זיך אין די יידישע, און באזונדערס אין די ארטאדאקסאלע קרייזן צו דעם נאציאנאלן אופשטייג אין דייטשלאנד מיט מער סימפאטיע און פארשטאנד, איידער עס מיינען די פירער פון דער דאזיקער באוועגונג. די רעליגיעזע יידן ווייסן, אין וואס פאר א מאס זיי דארפן, נעמלעך, זיין דאנקבאר היטלערן פאר זיין ענערגישן ראדיקאלן קאמפ מיטן קאמוניזם".

פונקט אין דעם טאָג שרײַבט דער צענטראַל־אָרגאַן פון די דײַטשישע ציע־ניסטן „יידישע רונדשאו“:

„די יידישע געשיכטע וועט היטלערן פאַרשטיין, זי וועט זיך שטיצן אף אים, קעדיי צו דערוויַזן, אַז די געשיכטע ווערט געמאַכט אונטער דער ווירקונג פון מענטשלעכע שטרעבונגען צו אַן אידיי, וואָס גיט זיך ניט אונטער קיין דיסקאַנט, עס איז קיין אונטערשייד ניט וואָס פאַר אַן אידיי דאָס איז“.

דאָ פעלט נאָך דער דריטער פאַרבינדעטער, אָן וועלכן מע קאָן ניט אויס־קומען. צו דער יידישער אָרטאָדאָקסיע און צום יידישן נאַציאָנאַליזם דאַרף זיך אומבאַדינגט פאַרייניקן אויך דער יידישער קאַפּיטאַליזם. מיר האָבן שוין ציטירט די מעלדונג פון דעם דירעקטער פון דייטשן באַנק אָסקאַר וואַסערמאַן, אַז מע האָט אים גאָרניט גערירט און אַז אים פּערזענלעך האָט דער גאַנג פון דער געשעעניש מיט גאָרנישט געשטערט, „אפילו אין היָנזיכט פון זײַן געזעלשאַפט־לעכער לאַגע“.

לעַנין וועגן אַנטיסעמיטיזם

מיר האָבן ניט פאַרשוויגן די דאָזיקע מיינונגען, זיי זיינען פאַר אונדז אַ באַווייז, אַז אויך די יידן־פראַגע איז סאָפּקאָלסאָפּ — אַ פראַגע ניט קיין ראַסעווע, נאָר אַ קלאַסעווע.

אין זײַן רעדע, וואָס איז פאַרשריבן געוואָרן אף אַ גראַמאָפאָן־פּלאַסטינקע, זאָגט לענין:

„אַנטיסעמיטיזם ווערט אָנגערופן פאַרשפּרייטן פיינטשאַפט צו יידן. ווען די פאַרשאָלטענע צאַרישע מאָנאַרכיע האָט דערלעבט אירע לעצטע טעג, האָט זי זיך געסטאַרעט אָנצוהעצן די פינצטערע אַרבעטער און פּויערים אף יידן. די צאַרישע פּאָליציי האָט אין פאַרבאַנד מיט די פריצים און קאַפּי־טאַליסטן אײַנגעאָרדנט יידישע פּאָגראָמען. די סינע פון די אַרבעטער און פּויערים, אויסגעמאַטערטע פון נויט, האָבן זיך די פריצים און קאַפּיטאַליסטן געסטאַרעט ווענדן אף יידן. און אין אַנדערע לענדער קומט אויס ניט זעל־טן צו זען, אַז די קאַפּיטאַליסטן פּלאַקערן אוף אַ פיינטשאַפט צו יידן, קעדיי צו פאַרטרושען די אויגן פון דעם אַרבעטער, קעדיי אָפּצווענדן זייערע בליקן פון דעם עמעסן פיינט פון די אַרבעטנדיקע — פון דעם קאַפּיטאַל...

ניט די יידן זײַנען פײַנט פון די אַרבעטנדיקע. פײַנט פון די אַר־בעטנדיקע זײַנען די קאַפּיטאַליסטן פון אַלע לענדער. צווישן די יידן זײַ־נען פאַראַן אַרבעטער, האָרעפּאַשניקעס, — זיי זײַנען די מער־הײַט. זיי זײַ־נען אונדזערע ברידער לויט דער אונטערדריקונג פון קאַפּיטאַל, אונדזערע באַווײַרים לויט קאַמף פאַרן סאָציאַליזם. צווישן די יידן זײַנען פאַראַן באַלעגופים, עקספּלואַטאַטערס, קאַפּיטאַליסטן, פונקט אַזוי ווי צווישן די רו־סישע, פונקט אַזוי ווי צווישן אַלע נאַציעס. די קאַפּיטאַליסטן סטאַרען זיך צו זייען און צעפּלאַקערן פיינטשאַפט צווישן די אַרבעטער פון פאַר־שיידענע גלויבנס, פאַרשיידענע נאַציעס, פאַרשיידענע ראַסעס. דאָס פאָלק,

דאָס ניט ארבעטנדיקע, האָט זיך מיט גוואלד און מיט דער מאכט פון קאפּיטאל. די רײַכע ייִדן, ווי די רײַכע רוסן, ווי די רײַכע פון אלע לענ־דער, אין פאַרבאנד איינער מיטן צווייטן, צעשיידן די ארבעטער, דריקן זיי, פאַריאָכן און ראַבעווען.

א שאנדע דעם פארשאָלטענעם צאַריזם, וואָס האָט געמאַטערט און פאַרפאָלגט די ייִדן. א שאנדע דעם, וועלכער זייט פײַנטשאַפט צו ייִדן, וועלכער זייט סינע צו אנדערע נאציעס.

זאָל לעבן דער ברידערלעכער צוטרוי און דער שלאַכט־פאַרבאַנד פון די ארבעטער פון אלע פעלקער אין קאַמף פאַר דער אומוואַלגערונג פון קאַפּיטאל".

אף דעם דעקרעט פון דער סאָוועטן־רעגירונג, וואָס איז געווענדט קעגן די ייִדישע פּאָגראָמען, וואָס די ווײַסע האָבן געמאכט, האָט ל ע נ י נ געמאכט דעם פאָלגנדיקן אײגנהענטיקן צושריפט:

„דער ראַטפאָלקאָם שרײַבט פאָר אלע סאָוועטן אָנעמען אנטשיידענע מיט־לען צו איבעררײַסן אין וואָרצל די אנטיסעמיטישע באַוועגונג. פּאָגראָם־שטשיקעס און די, וואָס פירן א פּאָגראָם־אגיטאַציע, ווערט פאָרגעלייגט צו שטעלן אויסער דעם געזעץ.

פאָרזיצער פון ראַט פון די פאָלקסקאָמיסאַרן
וול. לעניני (אוליאַנאָוו).

פאַרוואַלטער מיט די איניאַנים פון ראַט פון די פאָלקסקאָמיסאַרן
וול. באָנטש-ברויעוויטש.

סעקרעטאַר פון ראַט נ. גאָרבונאָוו".

פערציק טויזנט מענער און פרויען אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן

לויט די פאַרשיידענע מיטיילונגען פון דער פרעסע און אַנדערע פּובליקירטע ידיעות איז די אַלגעמיינע צאָל פּאָליטישע אַרעסטירטע אין היטלערישן דייטשלאַנד בא 60—70 טויז. מאַן. פון זיי זײַנען 35—40 טויזנט פרויען און מענער אין קאָנצענטראַציע־לאַגערן. ווי איז די רעכטלעכע לאַגע אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן אין פאַשיסטישן דייטשלאַנד?

עס עקזיסטירט ניט קיין שום געזעץ אָדער פאַראָרדענונג, וואָס זאָל באַשטימען דאָס רעכט פון די אַרעסטירטע אין אַזוינע לאַגערן. שוין דאָס אַליין באַווײַזט, אַז די קאָנצענטראַציע־לאַגערן אין דײַטשלאַנד זײַנען איינע פון די אַקטן פון שרעקלעכן ווילקיר.

פאַר די טערמינען, וויפל די אַרעסטירטע דאַרפן זײַן אין די לאַגער־ן, עקזיסטירן אויך ניט קיין שום נאָרמעס, וואָס זאָלן זײַן אײַנגעשטעלט לויטן געזעץ אָדער לויט רעגירונגס־פאַראָרדענונגען.

„ביז דער פירער וועט זיך ניט דערבאַרעמען אויף זיי!"

„נייע צוריכער צײַטונג" מעלדעט אין אַן אַרטיקל (8 מיי 1933 יאָר), וועלכער פאַרנעמט זיך געננוי מיט די קאָנצענטראַציע־לאַגערן אין דײַטשלאַנד, אַז די אַרעסטירטע טיילן זיך אויף בירגער, וואָס לאָזן זיך שווער און גרינג דערציען, די ערשטע דאַרפן זיך געפינען אין לאַגער 3 יאָר און די צווייטע איין יאָר.

אָבער דאָס איז ניט קיין מיטיילונג פון דער ערשטער קוועלע, נאָר אַ פּערזענלעכע מיינונג פון דעם קאָרעספּאָנדענט. לויטן געזעץ איז עס ניט פעסטגעשטעלט. דער אַרעסט אין קאָנצענטראַציע־לאַגער, די דויערהאַפטיקייט פון זיצן דאָרטן ווערט אויסשליסלעך באַשטימט פון דעם גרענעצלאָזן ווילקיר פון די פאַשיסטישע רעדל־פירער.

בעסער פון אַלץ זײַנען אָט די דאָזיקע שרעקלעכע באַדינגונגען כאַראַקטעריזירט דורך איינעם אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישן רעדל־פירער — פון לייטענאַנט קאַופמאַן, וועלכער איז איינער פון די אָנפירער פון דעם קאָנצענטראַציע־לאַגער אין האָיבערג אין באַדען. ענדע אַפּריל האָט לייטענאַנט קאַופמאַן אויף דער פראַגע: „ביז וואַנען רעכנט איר האַלטן דאָ די אַרעסטירטע?" — דערקלערט פאַרן קאָרעספּאָנדענט פון דער צייטונג „פּאָליטיקען":

— ביז דער פירער וועט זיך אויף זיי ניט דערבאַרעמען".

„דייטשע אלגעמיינע צייטונג” האלט אונטער די מיינונג פון דעם לייטענאנט קאופמאן מיט פאלגנדיקע ווערטער:

„פיל ארעסטירטע וועט אויסקומען לאנג צו ווארטן ביזוואנען זיי וועלן ארויס אפ דער פריי, ווייל עס איז ניט גרינג צו צעברעכן דעם ווילן פון די ארעסטירטע”.

„ווען איך וואלט כאטש געוווסט פארוואס מע האלט מיך”

די פרויען און די מענער, וואס זיינען ארעסטירט אין די קאנצענטראציע־לאגערן, זיינען אפילע פון שטאנדפונקט פון דער פאשיסטישער מעלוכע מענטשן אבסאליוט אומשולדיקע. אלע סאציאליסטישע און קאמוניסטישע ארבעטער און פירער, וועלכע האבן לויט דער מיינונג פון דער היטלערישער רעגירונג געגע־רירט די געזעצן פון דעם פאשיסטישן דעספאטישן רעזשים, געפינען זיך ניט אין קאנצענטראציע־לאגערן, נאר זיינען פארשפארט אין געוויינלעכע אדער קא־טארזשנע טפיסעס. אין די קאנצענטראציע־לאגערן פאלן אריין נאר אזוינע מענטשן, וועלכע דער פאשיזם האלט פאר פאליטיש פארדעכטיקטע, נאר פאר וועלכע די פאשיסטישע פראקורארן אפילע זיינען ניט אימשטאנד צו געפינען א גרונט אפ אונטערנעמען קעגן זיי א געריכטלעכע פארפאלגונג. די ארעסטירטע אין די קאנ־צענטראציע־לאגערן האבן קיין שום טאט, וואס זאל דארפן באשטראפט ווערן, ניט געטאן. דאסראוו זיינען זיי געווען ארעסטירט באלד נאך דער סרייפע אין רייכסטאג און נאך די וואלן דעם 5־טן מארט, אזוי אז זיי האבן אפילע ניט געקאנט ארויסווייזן זיך מיט וואסערע־ניט־איז מייסים, וואס זיינען געווענדט קעגן דעם פאשיסטישן רעזשים. דאס זאגן שטענדיק אין זייערע בריוו די ארעס־טירטע. אין דער מיטיילונג, וואס איז אפגעדרוקט געווארן סאפ אפרעל אין דער דענישער צייטונג „פאליטיקען”, זיינען פובליקירט געווארן אייניקע בריוו, וואס זיינען אנגעקומען פון קאנצענטראציע־לאגערן.

„ווען איך וואלט כאטש געוווסט פארוואס מע האלט מיך דא” — שרייבט א יונגער ארבעטער.

„נאר אן אנאנימע פערזענלעכע נעקאמע קאן זיין די סיבע פון מיין ארעסט”, — שרייבט אן ארעסטירטער דאקטער.

„איך ווייס אין אלגעמיין ניט, פארוואס מע האט מיך ארעסטירט” — ווערט געזאגט אין אן אנדער בריוו.

וואס פאר א נישטיקע באווייזן זיינען גענוג פאר דעם, קעדיי אריינצוווארפן א מענטשן אין קאנצענטראציע־לאגער, באווייזט דער פאל, וואס האט געהאט אן ארט מיט דעם מעלאמעד קארל קרעפס אין דינקעלסביל אין בייערן. קרעפס — א טשעכישער בירגער — האט דעם גאנצן לעבן געוווינט אין דייטש־לאנד. עס איז אפגעגעבן געווארן פאלגנדיקער באפעל וועגן זיין ארעסט:

„דער לערער פון יידישער רעליגיע קארל קרעפס אין דינקעלסביל (א טשעכישער בירגער) דארף צייטווייליק ארעסטירט ווערן. דעם 29־טן מארט 1933 יאר האט קרעפס געקוילעט לויטן יידישן ריטואל אייניקע הינער, דערמיט האט ער ארויסגערופן א שטארקע אומצופרידנקייט פון דער בא־פעלקערונג. כאטש אין דעם פאל זיינען ניטא קיין טאטן, וואס דארפן

באשטראָפט ווערן, נאָר דאָך האָט קרעפּס באדארפט זיך אָפּהאלטן פון אזוי־נע מײַסים, נעמענדיק אין אכט די שטארקע אופּרעגונג, וואָס איז ארויסגערופן געוואָרן אין דער באפעלקערונג דורך דער פּראָפּאגאנדע, וואָס די יידן האָבן אופגעהויבן אין אויסלאנד. די אופּרעגונג צווישן דער באפעלקערונג איז אזוי גרויס, אז קרעפּס דארף צײַטווײַליק ארעסטירט ווערן, קעדיי באשיצן אים פון אן אָנפאל".

דער דאָזיקער מענטש זיצט נאָך אין לאגער בא הײַנטיקן טאָג.

לײַב־שטראָף איז אן אופגאבע פון די קאָנצענטראציע־לאגערן

וועגן דעם ציל, וועלכן עס שטעלן זיך די קאָנצענטראציע־לאגערן, האָט דער קאפּיטאן בוק, א נאציאָנאל־סאָציאליכט און דער שעף פון דעם קאָנצענטראציע־לאגער אין האָיבערג דערקלערט דעם מיטארבעטער פון דער צײַטונג „פּאָליטיקען", אז די הויפּט־אופגאבע „איז אָנווענדן קעגן די ארעסטירטע לײַב־שטראָף".

ווי עס שרײַבן אין זייערע בריוו די פּערזאָנען, וואָס זײַנען באפרײַט געוואָרן פון די קאָנצענטראציע־לאגערן, דארפן די ארעסטירטע וועגן זיך ראַפּאָרטירן אף א מיליטער־אופן: „ארעסטירטער אזא און אזא". אזוי איז אין פיל לאגערן. מע האָט זיי אָפּגעגאָלט, אזא זאך קאָן געטאָן ווערן נאָר מיט אזעלכע, וואָס ווערן צוגעמישפּעט צו קאטאָרגע. די לאָנדאָנער צײַטונג „דיילי טעלעגראף" באשטעטיקט די דאָזיקע זאך אין דעם נומער פון 27־טן אפּרעל 1933 יאָר אין דער טעלעגראמע פון איר ווינער קאָרעספּאָנדענט. די ארעסטירטע אין די לאגערן האָבן ניט געזען און וועלן ניט זען קיין שום ריכטער. די נאציאָנאל־סאָציאליסטישע רעדל־פירער האָבן ניט איינ מאָל געמעלדעט, אז אין דעם פאל זײַנען עס בלויז פּארהיטונג־ארעסטן.

„מיר האָבן געדארפט — זאָגן די פאשיסטן דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער דענישער צײַטונג „פּאָליטיקען", — אוועקזעצן אונטערן שלאָס פיל פון די דאָזיקע סוביעקטן, קעדיי צו פארטיידיקן זיי פון דער פאָלקס־נעקאָמע, אנדערש וואָלטן זיי געלינטשט געוואָרן. די דאָזיקע „פארברעכער" זײַנען די שולדיקע פון דער נאָיאבער־רעוואָליוציע".

אָט די באהויפּטונג שטעלט מיט זיך פאָר א גראָבן ליגן. די אומגעהייערע וואך פון די לאגערן איז אײַנגעשטעלט ניט קעדיי צו באשיצן די ארעסטירטע סאָציאליסטן און קאָמוניסטן. די קוילנווארפערס, וואָס זײַנען ארויסגעשטעלט געוואָרן לעבן די קאָנצענטראציע־לאגערן דארפן ניט דערלאָזן, אז די געפאנגענע זאָלן אנטלויפן און באפרײַען זיך. אומעטום, ווו עס זײַנען, קלוימערשט, פאָרגעקומען דעמאָנסטראציעס קעגן די ארעסטירטע, זײַנען דאָס געווען כאָפּטעס, וועלכע זײַנען אָרגאניזירט געוואָרן פון די פאשיסטן. דאָס באווײַזט קלאָר, וויאזוי מע האָט אָפּגעפירט אין קאָנצענטראציע־לאגער דעם געוועזענעם סאָציאל־דעמאָקראטישן מיניסטער רעמעלע; דאָס איז געווען אן אָרגאניזירטע מאסן־פארווײַלונג. „פעלקישער בעאָבאכער" האָט וועגן דער דאָזיקער פאשיסטישער פארווײַלונג דעם 17־טן מײַ אָפּגעדרוקט פאָלגנדיקע קאָרעספּאָנדענץ אונטערן קעפּל „באַם שאנד־סלופּ":

„דינסטיק איז פון דער טורמע, וועלכע געפינט זיך אין דעם

מײַרעװ־טײל פון שטאָט, געבראַכט געװאָרנ אינ פּאָליצײ־פּרעזידיום אינ אַנ אָפּע
נעם פּאָליצײַישנ אױטאָמאָביל דער געװעזענער באַדענער פּרעזידענט אונ
מיניסטער אַדאַם רעמעלע, װאָס איז די לעצטע צײַט געװענ פּאָרזיצער פונ
דער דײַטשישער קאָאָפּעראַטיװער געזעלשאַפט פונ הורט־האַנדל אינ האַמ-
בורג. מיט אײניקע טעג צוריק האָט מענ אים איבערגעפירט אינ קאַרלסרוע.
אינײנעם מיט אים האָט מענ אינ אָפּענעם אױטאָמאָביל געבראַכט פונ דער
טפיסע דעמ מעלוכע־ראַטגעבער סטענצנ, װעמענ רעמעלע האָט אײַנגעאָרדנט
אינ אינערנ־מיניסטעריום, דעמ געװעזענעמ דעפּוטאַט פונ רײַכסטאַג מאַרו־
מענ אונ דעמ רעדאַקטער פונ דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער צײַטונג „פאָלקס-
פרײַנט“ אינ קאַרלסרוע גרינעבאַומענ, דעמ פּאָליצײ־קאָמיסאַר אינ דע־
מיסיע פורערנ אונ אַנדערע מיטגלידער פונ דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער
פּאַרטײ. פונ דעמ פּאָליצײ-פּרעזידיום האָט מענ זײ אַװעקגעפירט אינ טפי־
סע אינ קיסלאַו, װו עס געפינט זיכ איצט אַ קאָנצענטראַציע־לאַגער. פאַר
דער טפיסע האָט זיכ צונױפגעקליבנ אַ געװאַלטיקער האַמױנ, װעלכער האָט
באַגעגנט די אַרעסטירטע מיט אַ פײַפערײַ אונ מיט געשרײענ „טפוי“ אונ
„נידער“. פאַר דעמ ערשטנ פּאָליצײ־אױטאָמאָביל אינ װעלכנ עס זײַנענ
געזעסנ די אַרעסטירטע מיט אַנטבלױזטע קעפּ, אַרומגערינגלט מיט אַ שטאַר־
קער װאַכ, זײַנענ געגאַנגענ אינ צװײ רײענ, האַלטנדיק אײנער דעמ אַנ־
דערנ אונטער די הענט, שטורמאָװיקעס פונ דעמ שוץ־אָטריאַד. זײ האָבנ
געמאַכט אַ װאַרע פאַר דער פּראָצעסיע. נאָכ דעמ ערשטנ פּאָליצײַישנ אױ־
טאָמאָביל איז געגאַנגענ אַ צװײטער מיט אַ קאָמאַנדע שטורמאָװיקעס. אױ־
סער דעמ האָבנ די פּראָצעסיע פונ בײדע זײַטנ באַגלײט שטורמאָװיקעס.
די פּאָליצײַישע אױטאָמאָבילנ זײַנענ לאַנגזאַמ געפאָרנ צװישנ דעמ געדיכטנ
האַמױנ. אַפ בײדע זײַטנ זײַנענ געשטאַנענ מענטשנ אינ 8 רײענ. אַפ דעמ
גאַנצנ װעג האָט מענ אָנ אױפהער געשריענ „טפוי“ אונ „נידער“. אומע־
טום האָט מענ אױסגעזונגענ „דאָס ליד װעגנ דעמ מילנער“, אינ װעלכער עס
איז פאַראַנ אָנצוהערעניש אַפ רעמעלענ, װעלכער האָט פריער געאַרבעט
אינ אַ מיל אונ האָט אַמאָל פאַרװערט אינ באַדענ צו זינגענ „דאָס ליד
װעגנ דעמ מילנער“. די פּראָצעסיע איז אַגעװ דורכגעפאָרנ פאַרבײַ דעמ
לאַנדטאַג, פאַרבײַ דער געבײַדע פונעמ מיניסטעריום, אַזױ אױכ לעבנ דעמ
געװעזענעמ הױפ פונ די פּראָפעסיאָנעלע פאַרײנענ. דערבײַ האָט זי זיכ אױ־
מעטום אָפּגעשטעלט אַפ אַ קורצער צײַט. בײַס דער דעמאָנסטראַציע האָבנ
די אָרקעסטערס געזונגענ „דאָס ליד װעגנ דעמ מילנער“. דער אױלעמ איז
געװענ אַזױ גרױס, אַז די טראַמװײַ־ אונ אױטאָמאָביל-באַװעגונג האָט זיכ
אינגאַנצנ אָפּגעשטעלט. אַפנ װעג זײַנענ פאַרשײדענע פּערזאָנענ, װאָס האָבנ
געשריענ „ראָט־פראָנט“, אַרעסטירט געװאָרנ אַפנ אָרט; מע האָט זײ געזעצט
אַפנ צװײטנ פּאָליצײַישנ אױטאָמאָביל“.

דער דאָזיקער באַריכט באַװײַזט קלאָר, אַז דאָ איז פאָרגעקומענ אַנ אָרגאַני־
זירטע דעמאָנסטראַציע מיט אײַנגעכאַזערטע אױסגעשרײענ. מיט אײנ װאָרט, אײ־
נע פונ די סצענעס, װאָס מיט זײער הילפ האָט דער אימפּערישער מיניסטער
פונ פּראָפּאַגאַנדע געװאָלט פאַרװײַלנ דעמ האַמױנ.

45 קאָנצענטראַציע-לאַגערן

וויפל קאָנצענטראַציע-לאַגערן זײַנען פאַראַן און וויפל מענטשן זײַנען אַהין פאַרטריבן געוואָרן? די דײַטשישע רעגירונג — און דאָס זאָגט אויך איידעס וועגן איר ניט ריינעם געוויסן — האַלט זיך אָפּ פון פּינקטלעכע אָנווײַזונגען. אינעם לאַנד, וווּ די סטאַטיסטיק נעמט אין אַכט אַלץ, וואָס עס קומט נאָר אונטערן האַנט, איז ניטאָ קיין סטאַטיסטיק וועגן די קאָנצענטראַציע-לאַגערן. אָפּ וויפל מע קאָן אורטיילן אַפן גרונט פון איינצלנע זיכערע מיטיילונגען פון דער דײַטשישער פּרעסע, צופעליקע דערקלערונגען פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע רעדל-פירער און פון קאָרעספּאָנדענציעס פון אויסלענדישע זשורנאַליסטן, וואָס האָבן באַזוכט די לאַגערן, זײַנען בא הײַנטיקן טאָג (דאָס הייסט אין אָנהייב יול 1933) פאַראַן מינימום 45 קאָנצענטראַציע-לאַגערן, אין וועלכע עס אַנטהאַלטן זיך אַנערך 35—40 טויזנט אַרעסטירטע.

אינמיטן מײַ האָט די דײַטשישע רעגירונג באַשטימט אײַנאָרדענען נאָך 10 נײַע קאָנצענטראַציע-לאַגערן. „פראַנקפורטער צײַטונג" פון 30 מײַ 1933 י. טיילט מיט, אַז אין האַמבורג, אין אויבער-באַדען, וועט אײַנגעאָרדנט ווערן אַ צווייטער קאָנצענטראַציע-לאַגער פאַר אַרעסטירטע, וועלכע מע טראַכט ניט צו באַפרײַען ביז ווינטער.

אויב מיר זאָלן זיך פאָרשטעלן, אַז אין די לאַגערן, וועגן וועלכע מע קאָן ניט באַקומען קיין שום ידיעות, זײַנען פאַראַן מער ווי 7000 מענטשן דורכשניט-לעך, איז די אַלגעמיינע ציפער פון 35—40 טויזנט פאַר גאַנץ דײַטשלאַנד ניט אי-בערגעטריבן.

פרויען און אינטעליגענטן אין קאָנצענטראַציע-לאַגערן

צווישן די אַרעסטירטע אין די קאָנצענטראַציע-לאַגערן געפינען זיך הונדער-טער פרויען.

די אַרעסטירטע פרויען, מיטגלידער פון רייכסטאַג און פון די לאַנדטאַגן, וואָס געהערן צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, האָט מען לאַכאַטכילע געבראַכט אין דער פרויען-טפיסע אין בערלין אין באַרנימשטראַסע און פון דאָרטן זײַנען זיי איבערגעפירט געוואָרן אין קאָנצענטראַציע-לאַגערן. די דאָזיקע טפיסע האָט מען פאַרוואַנדלט אין אַ זאַמל-פונקט און אין אַן עטאַפּ-טפיסע פאַר אַרעסטירטע פרויען. אין דאָרעם-דײַטשלאַנד איז אָנהייב יול אָרגאַניזירט געוואָרן אַ ספּעציעלער קאָנצענטראַציע-לאַגער פאַר פרויען. די אָפיציעלע מיטיילונג פון 8 יונ 1933 יאָר זאָגט:

„אין גאָטעסצעל לעבן העמינד, איז אײַנגעאָרדנט דער ווירטעמבערגער לאַגער פאַר צײַטווײַליק אַרעסטירטע פאַרזאָגנע פון פרויען-געשלעכט".

באַלד נאָך דעם איז אין זאַקסן אײַנגעאָרדנט געוואָרן דער צווייטער קאָנ-צענטראַציע-לאַגער פאַר פרויען. אַלע מיטיילונגען זאָגן אין איין קאָל, אַז די פרויען אין די טורמעס און קאָנצענטראַציע-לאַגערן ליידן גרויסע צאָרעס און פאַרפאָלגונגען.

צווישן די אַרעסטירטע זײַנען פֿאַרגעשטעלט קאָלירדיי וועלט־אָנשויונגען, קאָנפֿעסיעס, קאָלירדיי עלטערס. אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן זײַנען פאַרטריבן איינעם: קאָמוניסטן, אַנאַרכיסטן, סאָציאַל־דעמאָקראַטן, פֿאָרשטייער פֿון צענטער־פּאַרטיי, פּאַציפֿיסטן, יידן, יונגע און אַלטע אַרבעטער, געלערנטע, קינסטלער, סטודענטן און דעפּוטאַטן, אַדוואָקאַטן, דאָקטוירים, שרײַבער, קליינע אינדוסטריעלער; מענטשן מיט באַוווּסטע נעמען און מענטשן, וואָס זײַנען אינגאַנצן אומבאַוווּסט, פּאַסיווע און אַקטיווע קעמפֿער. צווישן זיי געפֿינט זיך דער רעוואָלוציאָנערער פּאַציפֿיסט קאַרל פֿאָן אָסעצקי, דער פֿאַרלעגער פֿון „וועלטבינע", דער אַנאַרכיסט מיזאַם, דער בייערישער דעפּוטאַט אויער, דער דעמאָקראַטישער דעפּוטאַט פֿון רייכסטאַג פּישער, די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע דעפּוטאַטן ראָסמאַן און פּפֿליגער, דער קרימינעלער פּאַרטיידיקער האַנס ליטען, די דאָקטוירים שמינקע, בענהיים און פֿיל אַנדערע.

דער עמעס מוז זיך אַרויסווײַזן

די היטלערישע רעגירונג סטאַרעט זיך אײַנצוהילן אין פֿינצטערניש אַלץ, וואָס עס קומט פֿאָר אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן. אָבער ניט געקוקט אויף דעם, האָט זיך אײַנגעגעבן צו באַקומען אַ זיכערן מאַטעריאַל וועגן די שוידערהאַפֿטע באַדינגונגען אין די לאַגערן. דער קאָמיטעט צו העלפֿן די קאָרבאָנעס פֿון היטלערישן פֿאַשיזם האָט אַדאַנק די אַנטלאָפֿענע אַרעסטירטע אָדער די קרובֿים פֿון די אַרעסטירטע אַ ברייטע קאָלעקציע פֿון שוידערהאַפֿטע פֿאַקטן וועגן דעם לעבן אין די דײַטשישע קאָנצענטראַציע־לאַגערן.

דער עמעס מוז זיך אַרויסווײַזן. ער דרינגט אַרײַן אין די רייען פֿון די אַרבעטער, אין דער אויסלענדישער געזעלשאַפֿטלעכקייט, ניט קוקנדיק אויף דער שטרענגער וואַך אין די לאַגערן.

דער עמעס מאַכט זיך אַ וועג דורך די שטעכעדיקע דראָטן. קיינע דראָונגען העלפֿן ניט די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע דעספּאָטן.

די אויסלענדישע זשורנאַליסטן האָט מען דערלויבט צו באַזוכן אייניקע „מוסטערהאַפֿטע" לאַגערן — הייבערג, דאַכאַו און אָראַניענבורג. די שטורמאָוויקעס זײַנען נאָכגעגאַנגען נאָך די פֿאָרשטייער פֿון דער פּרעסע פֿון די דאָזיקע לאַגערן, וועלכע זײַנען געווען כּפֿעציעל „אויפֿגעראַמט" פֿאַר די באַזוכער. די רעפּאָרטיאָרן האָבן ניט געקאָנט ריידן מיט די אַרעסטירטע ניט אין דער אָנוועזנהייט פֿון דער וואַך, דעריבער איז די באַשרייבונג פֿון די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטן מער ניט ווי איינדרוקן וועגן דער לאַנדשאַפֿט פֿון די לאַגערן, איידער אַ שילדערונג פֿון דעם, וואָס עס קומט דאָרט ווירקלעך פֿאָר. אָבער דאָרטן, ווו די זשורנאַליסטן סטאַרען זיך שילדערן דעם לעבנשטייגער פֿון לאַגער, דאָרטן, ווו זיי קאָנען, ווי עדמונד טײַלאָר, — דער קאָרעספּאָנדענט פֿון „טשיקאַגער דיילי טריביון", געבן פֿראַגן די אַרעסטירטע אויף אַן אויסלענדישער שפּראַך, דאָרטן באַווײַזט זיך גלײַך פֿאַר די אויגן דער טהאָם פֿון דער אומענטשלעכקייט.

אַזוי דרינגט דורך די וואַרהייט אין די צײַטונג־באַריכטן.

אַלע, וואָס ווילן מיטהעלפֿן דער אויסקלאָרונג פֿון דעם עמעס וועגן די דײַטשישע קאָנצענטראַציע־לאַגערן, דאַרפֿן אונטערהאַלטן די פֿאָדערונג, אַז מע זאָל

דערלויבן צו באזוכן אלע לאגערן א צווישנפעלקערלעכע קאָמיסיע, וואָס זאָל באַ־שטיין פון מיטגלידער פון אומפּאַרטייישן הילף־קאָמיטעט.

די דאָזיקע באזוכן דאַרפן אָבער פאָרקומען ניט אונטער דער אויפזיכט פון די קאָמענדאנטן אין די לאַגערן, ניט אונטער דער אויפזיכט פון דער נאַציאָנאַל־סאָ־ציאַליסטישער וואך. דער קאָמיסיע דאַרף געגעבן ווערן דאָס רעכט צו קומען אין די לאַגערן, ניט אָנזאָגנדיק וועגן דעם פריער, און פערזענלעך אין אַלע דעטאַלן אויספאָרשן זייער צושטאנד און פריי שמועסן מיט די אַרעסטירטע.

כורוועס און אַרבעט־הײַזער—ווינונגען פון די אַרעסטירטע

די קאַטאָרזשנע טפיסעס אין זאָנענבורג און פּולסביטעל זײַנען שוין פאַר־מאַכט געוואָרן מיט אייניקע יאָר צוריק, ווייל זיי שטעלן מיט זיך פאָר מיטל־אַלטערישע, אינגאַנצן ניט היגיענישע טפיסעס. אהין האָט מען זיך ניט באַשלאָסן אפילו צו באזעצן פאַרברעכער, וואָס האָבן באַגאַנגען שווערע קרימינעלע פאַר־ברעכנס. אין פּולסביטעל איז ניטאָ ניט קיין קלאָזעטן און ניט קיין קאַנאַלי־זאַציע. זײַן אין דער דאָזיקער קאַטאָרזשנער טורמע באַזונדערס אין דער הייסער צײַט פון יאָר איז אַן אומדערטרעגלעכע מאַטערניש. די דאָזיקע קאַטאָרזשנע טפּי־סעס זײַנען איצט פאַרוואַנדלט דורך דער היטלערישער רעגירונג אין קאָנצענט־ראַציע-לאַגערן. אין זאָנענבורג זיצן אַגעוו ליטען, קאַספער, אָסעצקי און מיזאַם.

א סאַך אַרעסטירטע האָט מען אויך אַרײַנגעזעצט אין די אַרבעט־הײַזער, ווי לעמאָשעף, אינעם אַרבעט־הויז קיזלאַו, לעבן ־ברוכזאַל. די אַרבעט־הײַזער פלעגן זײַן דער לעצטער עטאַפּ פאַר אַלע די, וואָס די קאַפּיטאַליסטישע מעלוכע איז ניט אימשטאַנד געווען צו געבן זיי פרײַע אַרבעט און האָט זיי דעריבער דערקלערט אַלס אַנטיסאָציאַלע עלעמענטן. איינער א דײַטשישער ריכטער דערציילט, אַז די באַשולדיקטע פלעגן אַזוי מוירע האָבן פאַר די אַרבעט־הײַזער, אַז זיי פלעגן זיך בעטן באַם געריכט, מע זאָל זיי בעסער פאַרורטיילן צו קאַטאָרגע.

דער קאָנצענטראַציע־לאַגער אין צײַטאַו איז פריער געווען א ביכער־סקלאַד; מע קאָן זיך שוין פאָרשטעלן דעם קאָמפאָרט פון אָט דעם לאַגער. דער קאָנ־צענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו, אין בײַערן, באַשטייט, לויט דער מיטיילונג פון „דיילי טעלעגראַף" פון 25־טן אַפּרעל 1933-טן יאָר, פון אַלטע האַלב־צעפאַלענע הײַזקעס. אָראַניענבורג רעכנט זיך אַלס מוסטער־לאַגער, אים האָט מען באַוויזן אייניקע אויסלענדישע זשורנאַליסטן. זײַנע פאָטאָגראַפישע בילדער פלעגן די פּאַ־שיכטן פאַרשפּרייטן אין א גרויסער צאָל.

„א פאַרוואָרפענע פאַבריק — א געוועזענער בירברויערײַ־זאַוואָד מיט כאָרעווע וואַרשטאַטן, די שויבן צעבראָכן, דער הויף פאַרוואָקסן מיט מיסט־גראָז". — אַזוי באַשרײַבט די „דײַטשע אַלגעמיינע צײַטונג" פון 30־טן אַפּרעל 1933-טן יאָר דעם אָראַניענבורגער קאָנצלאַגער. באַ אונדז אין די הענט איז פאַראַן א קאָנ־פידענציעלע מיטיילונג פון א דײַטשישער זשורנאַליסטן, וואָס האָט באַגלייט אַן אויסלענדער אַלס איבערזעצער באַם באַזוכן דעם אָראַניענבורגער לאַגער.

„אין הויף געפינט זיך אינגאַנצן איין ברונעם. 200-100 אַרעסטירטע דאַרפן זיך וואַשן פון 5 אַלטע וואַש־שיסלען, וואָס זײַנען אויסגעשטעלט אַפן הויף. די שלאָף־צימערן זײַנען אַלטע, כאָרעווע פאַבריק־געבײַדעס, אַפן

הארטן צעמענטענעם דיך ליגט א שיכט צעפוילטע שטרוי עטלעכע סאנטי־מעטער די גרעב".

די „דײַטשע אלגעמיינע צײַטונג" פון 30־טן אפרעל 1933־טן יאָר באַשטעטיקט, אז די ארעסטירטע זײַנען געצווּונגען צו שלאָפן אף שטרוי.

„אין דאכאו, — שרײַבט היידע אין „דיילי טעלעגראף" פון 25־טן אפ־רעל 1933־טן יאָר, — שלאָפן אין א קליינער הייזקע 54 ארעסטירטע אף פרימיטיווע הילצערנע נארעס, באדעקטע מיט שטרוי".

די דערמאָנטע איבערזעצערן באשרײַבט דעם שוידערלעכן צושטאנד פון אזא שלאָף־געבײַדע אין אָראניענבורג.

„שוין אינאָווּנט, ווען מע פארשפארט די ארעסטירטע, שטייט דאָרט אזא געשטאנק, מאמעש דאָרט וואָלט געגעכטיקט א טשערעדע ווילדע כײַ־עס; עס איז אבסאָליוט אומעגלעך צו באשרײַבן די אטמאָספער, וואָס עס בילדעט זיך פון די העכער 50 מענטשן מיט די אויסדאמפונגען פון זייערע ניט געוואשענע קליידער און שווייסיקע קערפערס".

דער מוסטער־לאגער הויבערג

דער קאָנצענטראציע־לאגער אין הויבערג געפינט זיך אין א באזונדערער לאַגע: מיט אים בראווירט מען, אים באווײַזט מען די אויסלענדישע קאָרעספּאָנ־דענטן. אין די מיטיילונגען פון די דאָזיקע באזוכער ווערט שטענדיק באשריבן דער אויסערלעכער אויסזען פונעם לאגער און די געגנט ארום. אָבער וועגן די קאמערן פאר די ארעסטירטע, וועגן די שלאָפצימערן ריידן די קאָרעס־פּאָנדענטן מערסטנטייל גאָרנישט. די „פראנקפורטער צײַטונג" האָט סאָף מײַ 1933־טן יאָר אָפגעדרוקט אן אויספירלעכן באריכט וועגן א באזוך אינעם דאָזיקן לאגער.

פון דער דאָזיקער באשרײַבונג איז צו זען, ווי שטרענג די ארעסטירטע ווערן באוואכט און וואָס פאר א מיליטערישע מושטירונג זיי דארפן דורכמאכן. יונגע שטורמאָוויקעס איז פארבאָטן צו שמוסן מיט די ארעסטירטע: מע האָט מוירע פאר דער פּאָליטישער ווירקונג פון די ארעסטירטע. דער קאָרעספּאָנדענט פערצגען שרײַבט:

„דאָס פריערדיקע פעלד פאר מיליטער־איבונגען איז פארוואנדלט גע־וואָרן אין א קאָנצענטראציע־לאגער. פארבײַגייענדיק דעם פארקאן, באקוקן מיר די דיספּאָזיציע פונעם גאנצן לאגער. לעבאטכילע גייען מיר דורך פארבײַ דער אדמיניסטראציע־געבײַדע, פּאָטשט־אָפּטיילונג, וווינונג־הײַזער פאר די באאמטע מיט קליינע גערטנדלעך. ווײַטער אף רעכטס און אף לינקס געפינען זיך געבײַדעס פאר די רײַכסווער־זעלנער. דאָ אף א הייך פון 900 מעטער איבערן יאם־ניוואָ, ווו געוויקסן זײַנען וויניק, געפינען זיך 2000 ארעסטירטע אין ענגע צימערלעך.

די הײַזער זײַנען ארומגעצאמט מיט שטעכ־דראָט, הויכע פארקאנס ארומגעצויגענע מיט שטעכ־דראָט רינגלען ארום פוןביידע זײַטן וועג די געבײַדעס, געוויינלעך צו 2 מיטאמאָל, אזוי, אז צווישן זיי בילדעט זיך אויס אן אינערלעכער הויף. דער גאנצער קאָנצענטראציע־לאגער איז צעטיילט אף

איינצלנע לאגערס. אכוץ די שטעכ־דראָט ווערן די ארעסטירטע באוואכט פון שטורמאָוויקעס. זיי שטייען אפ יעדן פּאָסטן אין הויף, באוואָפנטע מיט ביקסן. ווײַטער ווערט יעדע זײַט פון דער שטעכדראָט־פארצאמונג באַוואכט פון באהילפיקער פּאָליציי. מיר ווארפן א בליק אפ די ווענט — אין די פענצטער איז קיינער ניטאָ, קוקן אין די פענצטער איז פארבאָטן. דער פאסאד ווערט באנאכט באלויכטן פון פּראָזשעקטערס. יעדעס הויז ווידער איז צעטיילט אפ צוויי העלפטן — געבײַדע „א" און געבײַדע „ב". אן אָפּטריט איז בא זיי אן אלגעמיינער.

מיר זײַנען אין הויז גופא. פון רעכטס און לינקס אין יעדע שטאָקן געפינט זיך א גרויסער צימער פאר זעלנער. איינמיטן... א צימער, וואָס האָט פריער געדינט פארן פעלדפעבל, איצט איז אפ אים אן אויפשריפט — „אויפזעער". דאָ געפינען זיך 3 מענטשן: 2 אָנפירער פון די שטאָרעם־אָטריאדן, וואָס פון זיי גיט איינער אכטונג אכן לינקן צימער, און דער צווייטער אפן רעכטן, מיט זיי איז דער וואכמיסטער פון דער וואכ־פּאָליציי אפ צו האלטן פארבינדונגען מיט דער פּאָליציי־קאָמאנדע.

אפ דער טיר, וואָס פירט אינעם געוועזענעם צימער פאר די זעלנער, הענגט א רעשימע פון 36 אײַנוווינער פונעם צימער: דער נאָמען, געבורטס־אָרט און וווינ־אָרט. דער אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס נעמט ארויס דעם שליסל, פון צימער דערהערט זיך „אכטונג" און עס ווערט שטיל. עס צערוקן זיך די שטולן, די ארעסטירטע שטעלן זיך אוף, דער אויפזעער גייט ארײַן.

בא לאנגע, רייג־צוזעקלעבענע טישן זיצן די ארעסטירטע אפ קליינינקע בענקלעך און שפּילן אין שאָך. זיי האָבן עס אליין פאבריצירט. קיין ביכער און צײַטונגען איז קימאט ניט צו זען; די גאנצע קאָמער שרײַבט אויס איינע אוועלכע־עס־איז צײַטונג, וואָס איינער פון די ארעסטירטע לייענט זי געוויינלעך הויך פאר אלעמען. בא די ווענט, אָן פענצטער, שטייען קליינע קוואדראטע אלמערלעך פאר געפעס.

אין דער צײַט, ווען די יונגע שטורמאָוויקעס, וואָס געפינען זיך אין דער באהילפיקער פּאָליציי (זיי אלע זײַנען דאָרפישע יונגען), איז פארבאָטן צו קומען אין באריר מיט די ארעסטירטע, איז אָבער אפ די אָנפירער, וואָס זײַנען באשטימט אלס אויפזעער, ליגט די פליכט פּאָליטיש אופצווירקן אפ די ארעסטירטע. די דעזשורנע אויפזעער קוקן דורך די פּאָטשט. יעדן ארעסטירטן ווערט דערלויבט צו שרײַבן איין מאָל אין צוויי וואָכן א בריוו אָדער א קארטל".

דעם דאָזיקן באריכט קאָנען מיר דערגאנצן מיט אייניקע מאטעריאלן, וואָס ווערן מיטגעטיילט אין א בריוו פון איינעם אן ארעסטירטן אין הויבערגער לאגער (זײַן נאָמען קאָנען מיר ניט פארעפנטלעכן, ווײַל ער געפינט זיך נאָך איינעם לאגער):

„אין הויבערג ווערן אופגעהאלטן 2000 פּראָלעטאריער, מערסטנטייל קאָמוניסטן. זיי געפינען זיך אין 7־8 שטאָקיקע געבײַדעס, וועלכע זײַנען ארומגערינגלט מיט א צאם פון שטעכ־דראָט פון 2 מעטער די הייך. אין א צימער פון 8×12 מעטער די גרייס ווערן אופגעהאלטן 30 מענטשן,

אין די בוידעם־געביידעס, אָפּהענגיק פון זייער גרויס — צו 12-4 מענטשן. די געלעגערס שטעלן מיט זיך פאָר נאַרעס פון 2 יאָרוסן מיט שטרוי־שעניקעס און 2 קאָלדרעס. קיין בעדער זיינען ניטאָ (דער רעפּאָרטיאָר פון אמסטערדאַמער „טעלעגראַף" טיילט מיט דעם 5־טן אפּרעל, אז די אַרעסטירטע גייען איין מאָל אין כוידעש אין באָד, וויַיזט אויס, אז ניט אַלע. — רעד.), קיין זייפ גיט מען ניט. די, וואָס ווילן זיך ווי געהעריק וואַשן, דאַרפן אַליין קויפן זייפ. קיין וועש גיט מען ניט און מע וואַשט ניט. האַנטעכער זיינען ווייניק. האָבן בא זיך גאָל־מעסערס איז פאַרבאָטן. גאָלן זיך איז שווער און דעריבער איז דאָ די נייַסטע מאָדע — פאַרלאָזן א באָרד..."

דער פאַרוואַלטער פונעם לאַגער קאַפּיטאַן בוק האָט סאָף אַפּרעל 1933־טן יאָר דערקלערט דעם פאַרשטייער פון „פּאָליטיקען", אז הויבערג איז ניט קיין סאַנאַטאָריע, ניט אין זין פון באַקוועמלעכקייטן, ניט אין זין פון היגיענישע באַדינגונגען.

די לאַגערס ווערן באַוואַכט פון שטאַרק באַוואָפנטע פּאַטרולן מיט קוילנוואַרפער און פּאָליציי־הינט

די וואַך אינעם לאַגער איז אָנגעשטעלט אויסערגעוויינלעך שטרענג. אומעטום גייען אַרום פּאַטרולן פון שטורמאָווקעס, באַוואָפנטע מיט גומענע שטעקנס ביקסן און רעוואָלווערן. א סאַך פּאַטרולן האָבן בא זיך פּאָליציי־הינט. דאָס איז צו זען פון די אָפיציעלע פאָטאָגראַפישע בילדער, וועגן דעם שרייבן „פּאָליטיקען" „טעלעגראַף" און „דיילי טעלעגראַף". וועגן דעם שרייבן אַלע אַרעסטירטע. „דער קאָנצענטראַציע־לאַגע אין דאַכאַו, — טיילט מיט היידע אין „דיילי טעלעגראַף" פון 27־טן אַפּרעל 1933־טן יאָר, — איז אַרומגערינגלט מיט א הויכער צאַם פון שטעכדראָט, דורכ איר איז דורכגעלאָזן אַן עלעקטרישער שטראָם פון הויכער שפּאַנונג. אין דער געביידע פון הויפּט־קאַראַול שטייען אָנגעלאָדענע קוילנוואַרפערס. די קאָרעספּאָנדענטן פון „פּאָליטיקען" (סאָף אַפּרעל 1933־טן יאָר) און „טעלעגראַף" (פון 5־טן אַפּרעל 1933־טן יאָר) האָט פאַרינטערעסירט די אומגלייבלעך געדיכטע נעץ פון שטעכ־דראָטן אין הויבערג. באַנאַכט איז דער לאַגער העל באַלויכטן מיט קאָלאָסאַלע פּראָזשעקטערס. צוליבן העלן ליכט קאָנען די אַרעסטירטע ניט שלאָפן.

„פּרוּווט מען נאָר עפענען די פענצטער, קעדיי דורכצולופטערן דאָס צימער, אזוי הייבט מען באַלד אָן שיסן", — טיילט מיט דער אַמסטערדאַמער „טעלעגראַף".

דער אָראַניענבורגער לאַגער איז פון איין זייַט אַרומגערינגלט מיט נידעריקע פאַבריק־ווענט, און פון דער אַנדערער זייַט, ווו די אַרעסטירטע מאַכן גימנאַסטיק, — מיט א נידעריקן ווענדל. צי טרעפן פאַלן פון אַנטלויפן? די דאָזיקע פראַגע האָט אויך געשטעלט די זשורנאַליסטן, וואָס האָט באַזוכט אָראַניענבורג אַלס איבערזעצערן פונעם אויסלענדישן קאָרעספּאָנדענט.

ענטפער: „דאָ האָט מען ניט מוירע פאַר אַנטלויפן, די וועכטער זיינען באַוואָפנטע און זיי איז שטרענג באַפוילן צו שיסן, ווען עמעצער פון די אַרעסטירטע גייט איבער די גרענעץ, ווו עס וואַקסט דאָס ווענדל.

מע העצט די מערדער קעגן יידן געלערנטע

הילע פונעם בוך: „יידן קוקן אף דיר". די דאָזיקע בראָשור, וואָס אָנגעשריבן האָט זי פאָן לעערס, רופט אָפן צו מאָרד. אונטער די פאָטאָגראַפישע ביל־דער פון פיל פאָרשטייער פונעם גייס־טיקן לעבן אין דײַטשלאַנד שטייען די ווערטער „ניט אופגעהאנגען".

אלבערט אײַנשטיין, א באוווסטער געלערנטער. ער האָט דרייסט אופגעהויבן זײַן שטים קעגן היטלערס טעראָר. אונטער זײַן פאָרטרעט אין לעערס בוך איז אָפגעדרוקט אזא טעקסט: אײַנשטיין האָט אויסגע־טראכט א גאנץ שטרײַטבארע „רעלאַטיוויטעט־טעאָריע". די יידישע פרעסע און דאָס נאַיווע דײַטשישע פאָלק האָט אים געמאכט בארימט, דערפאר האָט ער אָפגעדאנקט מיט ליגנס און העצע אין אויסלאנד קעגן אדאָלף היטלערן (ניט אופגעהאנגען).

נאָר צו וואָס אנטלויפן? די ארעסטירטע איז דאָ גוט און אפילו ווען מע לאָזט זיי אָפּ, ווילן זיי ניט אוועקגיין".

„עס קאָן ניט זײַן".

„ענטפער: „אייערנעכטן האָבן מיר באקומען א פאראָרדענונג אָפּצו־לאָזן אן ארעסטירטן, אָבער ער האָט ניט געוואָלט אוועקגיין און ס'איז אויסגעקומען מיט גוואלט אים אוועקצושיקן אפן וואָקזאל. פרעגט בא די איבעריקע, צי דאָס איז ריכטיק".

די זשורנאליסטן זעצט פאָר:

„ווירקלעך, עס איז געווען אזא פאל, אז ארעסטירטע האָבן זיך אָפּ־געזאָגט ארויסצוגיין אפן דער פרײַ. אָבער פארוואָס? די באפעלן וועגן באפרײַען ווערן באקומען באנאכט אָדער באגינען. אין דער דאָזי־קער צײַט איז גרינגער צו דערשיסן א מענטשן אין וועג, און אפן מאָרגן וועט זײַן אָפּגעדרוקט אין די צײַטונגען: „א מארקסיסט איז דער־שאָסן געוואָרן בא א פרווו צו אנטלויפן".

אינדערעמעסן, דער קליינער וועלדל דאַרף ארויסרופן א כיישעק צו אנט־לויפן. אָבער אנטלויפן באטײַט — דערשאָסן ווערן.

פינצטערער קארצער און לײַב־שטראָפן

די ארעסטירטע ווערן אײַנגעטיילט אין דרײַ קאטעגאָריעס:

א) אזעלכע, וואָס בעסערן זיך לײַכט אויס (נאציאָנאליסטן, מיטגלידער פון בײַע־רישער מיליטערישער אָרגאניזאציע, מינלויפער); ב) אזויגערופענע שווער זיך אויסבעסערנדיקע און ג) אזעלכע, וואָס בעסערן זיך אינגאנצן ניט אויס.

אין דער לעצטער קאטעגאָריע ווערן פארעכנט קאָמוניסטישע פירער, פארטיי־און פראָפ־טוער און לינקע אינטעליגענטן. צו זיי ווערן אָנגעווענדט די שווידער־לעכסטע ספעציעלע קלאָלים. אין פערצגענס מיטיילונג וועגן דעם קאָנצענטראציע־לאגער אין הויבערג געפינען מיר פאָלגנדיקע באשטעטיקונג פונעם נאָרוואָס געזאָגטן:

„דער וואָס רעכנט זיך אפן סמאך פון די פאראנענע דאָקומענטן און מעסירעס פאר אזעלכן, וואָס קאָן זיך ניט אויסבעסערן, ווערט אריבער־געפירט אין דער „הויפּט־געבײַדע", אין די צימערן נומ 19 און 23. דאָרט זײַנען אלע קלאָלים באדײַטנדיק שטרענגערע: דער אופזעער פירט דאָרט ניט קיין שמועסן מיט די ארעסטירטע, די שפּאצירס זײַנען פארקירצט ביז 10 מינוט, רויכערן און ריידן ווערט דערלויבט א סאך זעלטענער, קיין בא־שעפטיקונג, וואָס גיט די ארעסטירטע א מעגלעכקײַט צו פארנעמען זיך עטלעכע שאָ מיט פיזישער ארבעט און אויך באקומען צוגאָב־שפּײַז, ווערט דאָ ניט דערלאָזן".

דעם דאָזיקן א ביסל טרוקענעם באריכט פונעם זשורנאליסט, קאָנען מיר דערגאנצן מיט א בריוו פון אן ארעסטירטן אין הויבערגער לאגער, וואָס זײַן פארצווייפלטער ווײַ־געשריי איז דערגאנגען צו אונדז, ניט געקוקט אף די שטעכ־דראָטן און אף דער וואך:

„טײַערע כאווירים, איך האָפ, אז דער דאָזיקער ווײַ־געשריי וועט דער-

עריך בראַון

סעקרעטאר פון דער בערלינער געזעלשאַפֿט פון פרײַנט פונעם נײַעם רוסלאַנד. ער איז דערפירט געוואָרן ביז זעלבסטמאָרד אין פאַרלויפיקן ארעסט.

גיין צו אײַך. דאָס לעבן איז דאָ מאמעש שוידערלעך. די באהאנדלונג איז דאָ אן ערגערע ווי אין טורמע און אפ קאטערגע. האלב נײַן אזייגער דארפן מיר זיך לייגן שלאָפן און האלב זעקס אינדערפרי (ניט זעקס) טרײַבט מען אונדז ארויס פון די געבײַדעס. באנאכט לאָזט מען ניט אָפּרוען. אָפט טרעפט, אז פיר אָדער פינף מאָל דורך דער נאכט טרײַבט מען אונדז ארויס פון די באראקעס און מע צווינגט לויפן איבערן פלאצ, דערבײַ זײַנען קלעפּ און די גראָבסטע זידלערײַען אן אבסאָליוט געוויינלעכע דערשײַנונג. אָט אזוי האָבן מיר אינגאנצן דרײַ-פיר שאָ „רו" אין דער נאכט.

אָט האָט איר, לעמאָשל, אזא פאל. די גאנצע אָפּטײלונג טרײַבט מען באנאכט ארויס פון די באראקעס און מע צווינגט מאכן גימנאסטישע אי־בונגען און זעקס פאשיסטן צעמיימעסן אומענטשלעך איינעם פון די כא־כאוויירים מיט גומענע שטעקנס, דראָענדיקן אים מיטן רעוואָלווער. זיי ווארטן בלויז, ער זאָל זיי ארויסווײַזן א ווידערשטאנד. און דעמלט וואָלטן זיי דעם כאוועד זיכער דערשאָסן. אָבער אזויווי ער האָט זיך ניט געלאָזן פראָוואָצירן, האָבן זיי אים נאָכאמאָל ברוטאל צעמיימעסט. דעם דאָזיקן כאוועד האָט מען דערקלערט: „איר קאָנט, פארשטייט זיך, דערלאנגען אן אָנקלאָגע, אָבער דאָס איז אומזיסט און אלס צוגאָב וועלן מיר אײַך „אָנקלאָגן מיט א זעקל זאמד".

איינער אן עלבינער כאוועד איז אײַנגעזעצט געוואָרן אין א פינצטע־רער קאמער און אין מעשעך פון 6 טעג האָט מען אים בלויז 2 מאָל געגעבן עסן. ער איז ארויס פון דאָרטן א בלייכער ווי א מעס, און אן אבסאָליוט אויסגעהונגערטער. אין דער פינצטערער קאמער האָט מען אים ברוטאל געשלאָגן.

די נירטינגער כאוויירים זײַנען נאָך היינט באדעקט מיט סיניאקעס פון די אומזיניקע קלעפּ.

דער געפּילדער פון די שטורמאָוויקעס, די געשרייען וועגן הילף פון אונדזערע אומבאשיצטע כאוויירים הערן ניט אופ ניט באטאָג און ניט באנאכט.

בא אזא דערנערונג, וואָס איז בלויז אויסגערעכנט אפ אויסצערן אונדז מיט הונגער, האלטן ניט אויס אפילע די סאמע שטארקסטע נערוון, און פיל כאוויירים טראָגן זיך ארום מיטן געדאנק וועגן זעלבסטמאָרד אָדער קלײַבן זיך געבן א ווידערשטאנד, ריזיקירנדיק אפילע צו ווערן דערמאָר־דעט אָדער דערשאָסן.

דעם שטראָף-קאָרפּוס האָט נאָך ניט באזוכט קיין איין זשורנאליסט. די זשורנאליסטן האָט מען לויט אלע ווארשײַנלעכקייטן באוויזן דעם קאָרפּוס פון דער ערשטער שטופע. פאר דער ערשטער און צווייטער שטופע ווערן דערלאָזן פאָלגנדיקע להאָטעס: מיטוואָך און שאבעס צו 3 פאפּיראָסן און א שטיק שווארצע ווורשט פאר דרײַען.

דאָס עסן איז דאָ אזא, אז מיר אלע לײַדן הונגער און האָבן א שרעקלעכן אויסזען. אָט זײַנען, לעמאָשל, איינציקע געריכטן: קרויט מיט לאָקשן — זייער א שיטערינקער זופּ, רויטע קרויט, קאָטלעטן פון קארטאָפל מיט לאָקשן, זיסע רײַז מיט קארטאָפל, דורכשניטלעך צו 3 גראַם פלייש

(בוכשטעבלעך, 3 גראַם פלייש!). פאַר 11 וואָכן האָט מען אונדז בלויז 2 מאָל געגעבן גענוג פלייש און זויערע קרויט. דאָס גאַנצע עסן איז אָן פעטס, ניט געשמאַק און מיט אַ גרויסער צאָל סאָדע. פאַר 11 וואָכן האָט מען אונדז בלויז 2 מאָל געגעבן פּוטער. קלאָר, אַז באַ אַזעלכע באַדינגונגען זײַנען מיר פאַרורטײלט אַף לאַנגזאַמען אויסשטאַרבן".

פּלאַנמעסיק ווערט דורכגעפירט דאָס טײלן די אַרעסטירטע אַף 3 קאַטעגאָריעס: דערמיט באַמיט מען זיך אופצוהעצן זיי איינעם קעגן דעם אַנדערן. די קאָמענדאַנטן פון די לאַגערס קליגן זיך צו דערפינדן ראַפינירטע דיסציפּלינאַרע שטראָפן: מע פאַרקירצט די אָפּרו־צײַט, מע באַגרענעצט דאָס רעכט צו שרײַבן בריוו אָדער מע נעמט אַבסאָליוט אָפּ די דאָזיקע רעכט, אין מעשעך פון אַ לאַנגער צײַט דערלויבט מען ניט צו זען זיך מיט קרויוים. די אַרעסטירטע איז פאַרבאָטן צונויפצוזאַמלען זיך צוזאַמען אין די געציילטע שאָען, ווען זיי זײַנען פרײַ; זיי ווערן באַזונדערס זאָרגזאַם איזאָלירט און באַוואַכט; עס איז שטרענג פאַרבאָטן צו רויכערן, אַלס שטראָף ווערט אַרופגעלייגט דויערנדיקע אַרעסטן מיט אַ שפּאַציר צו 10 מינוט אין טאָג אָדער אַרעסטן אין אַ פינצטערער קאַמער.

לויט דער מיטיילונג פון „דיילי טעלעגראַף" פון 27־טן אַפּרעל 1933 ווערט אין דאַכאַו, לעכאָשעך, די באַזונדערס געפערלעכע אַרעסטאַנטן אינגאַנצן ניט דערלויבט אַרויסצוגיין פון די הײַזקעס און שפּאַצירן אַף דער פרײַער לופט.

די אויבן דערמאָנטע זשורנאַליסטן באַשרײַבט אין איר באַריכט די געבײַדע, וווּ עס פלאָגן זיך די אַרעסטירטע, וואָס „לאָזן זיך שווער דערציען" אין אָראַניענבורגער לאַגער.

„אַ לאָך אין וואַנט, אַ פאַרמאַכטע אײַזערנע טיר,— און אַכוץ דעם קיין שום ווענטילאַציע. ווען מע האָט אונדז באַוויזן די דאָזיקע געבײַדע איז זי געווען ליידיק. אָבער דאָס איז שוין געווען אין אַ שאָ אַרום נאָכן דורכקוק. ווײַזט אויס, אַז מע האָט די אַרעסטירטע פריער אַוועקגעפירט פונדאַנען, ווײַל פון 120 אַרעסטירטע האָבן 30 געפעלט. עפּשער האָבן זיי זיך געפונען הינטער דער טיר, צו וועלכער מע האָט ניט דערלויבט צוצוגיין נאָענט".

אין הויבערג האָט אַן עלטערער אַדוואָקאַט געקלאָגט זיך אַפן שלעכטן עסן. דערפאַר האָט מען אים געגעבן אַזאַ שטראָף: שלאָפן 15 טעג אַפן דאַך פון עם באַראַק אָן אַ קאָלדרע.

דאָס האָט ניט געשטערט דעם קאַפּיטאַן בוק צו פאַרזיכערן דעם רעפּאָרטיאָר פון דער האָלענדישער צײַטונג „טעלעגראַף", אַז אין הויבערגער לאַגער זײַנען ניטאָ קיין אַרעסט־קאַמערן.

שמיץ און סאַדיסטישע פּײַניקונגען

עס איז קיין שום צווייפל ניט,— און אין דעם פּראַט גייען זיך אַלע קאָרעספּאָנדענטן צונויף,— אַז די וואָס, „בעסערן זיך ניט אויס", ווערן אַזוי באַהאַנדלט, אַז זייער פיזישער אומקום איז אומפאַרמײַדלעך.

דער ציל איז דאָ אַ קלאָרער: די בעסטע קאַדרען פון די דײַטשישע אַרבעטער דאַרפן פיזיש פאַרניכטעט ווערן.

פון פיל בריוו איז צו זען, אז אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן שלאָגט מען די ארעסטירטע אויסערגעוויינלעך ברוטאַל. קאַפּיטאַן בוק האָט געוואָלט איינשמועסן דעם פאָרשטייער פון „פּאָליטיקען", אז אין די קאָנצלאַגערן שלאָגט מען ניט. קיינע קלעפּ, קיינע לייבשטראָפן — האָט ער זיך דערוועגט צו באַהויפּטן. אָבער אפילע פון דער דייטש־שער רעגירונג־פּרעסע איז צו זען, אז די ארעסטירטע שלאָגט מען אפן ברוטאַלסטן אויפן, און באַזונדערס מוירעדיקע יסורים האָבן אויסצושטיין די ארעסטירטע פון דער אזויגערופענער דריטער שטופע. „אַנגריף" פון 1933־טן יאָר שרייבט:

„מע פאַרהערט א מיטגליד פון רייכבאַנער... ער ענטפערט שאַרף, אָבער עס איז גענוג די ליבנסווירדיקע און אנטשיידענע אָנווייזונג אפן גומענעם שטעקן, אז ער זאָל זיך קלאָר מאַכן די גאַנצע ערנסטקייט פון דער לאַגע".

ווי ברוטאַל האָט מען געדאַרפט שלאָגן אינעם דאָזיקן לאַגער, אויב שוין אליין די אָנווייזונג אפ א גומענעם שטעקן איז גענוג, אז דער ארעסטירטער זאָל זיך קלאָר מאַכן די „ערנסטקייט פון דער לאַגע".

די „דייטשע אַלגעמיינע צייטונג" שרייבט אינעם באַריכט, וואָס איז אָפּגע־דרוקט דעם 30־טן אפּריל 1933־טן יאָר:

„בלויז אדאַנק דעם, וואָס מע האָט זיי פאַרכאַפּט און פאַרהערט מיט אָנ־ראַכמאָנעסדיקער שטרענגקייט, האָט זיך איינגעגעבן קימאַט אין פולן פאַר־נעם אויפצודעקן דעם אונטערערדישן טעראָר... עס בלייבט נאָך אָבער אלץ איבער צו ברעכן דעם ווידערשטאַנד פון אייניקע ארעסטירטע".

די דאָזיקע מיטיילונגען באַשטעטיקן, אז באַם פאַרהער ווערן אָנגעווענדט אינקוויזיציע־מיטלען. בא אונדז געפינט זיך א מיטיילונג פונעם קאָרעספּאָנדענט פון „טשיקאַגאָ דיילי טריביון" עדמונד טיילאָר, וואָס אים האָט זיך איינגעגעבן צו ריידן מיט אייניקע ארעסטירטע אין הויבערגער לאַגער אפ ענגליש און אפ פראַנ־צויזיש אזוי, אז די שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן אים באַגלייט, האָבן ניט פאַר־שטאַנען וועגן וואָס מע רעדט. אייניקע ארעסטירטע האָבן באַשטימט באַשטע־טיקט, אז אינעם דאָזיקן לאַגער קומען אָפּט פאָר ברוטאַלע עקזעקוציעס.

וועגן דעם דערציילן די יעדיעס פונעם לאַגער, וואָס געפינט זיך אין אָר־טענשטיינס שלאָס לעבן צוויקאַו. די באַזוכער פונעם דאָזיקן לאַגער האָבן דער־קלערט אונטער א שבועה, אז זיי האָבן געזען בא די ארעסטירטע אפ די הענט וווּנדן און סיניאַקעס. אָן צווייפל, אז דאָס זיינען שפּורן פון קלעפּ. באַזונדערס ברוטאַלע עקזעקוציעס פלעגן פּאָרקומען דאַן, ווען די ארעסטירטע פלעגן באַ־וואַכט ווערן פון שטורמאָוויקעס. נאָך דעם, ווי די וואַך איז אריבער צו דער פּאָליציי איז די לאַגע פון די ארעסטירטע געוואָרן א ביסל דערטרעגלעכער. אָבער פון אָנהייב מיי זיינען אין אָרטענשטיין ווידעראַמאָל אָנגעקומען שטורמאָ־וויקעס.

זאָנענבורגער גענעם

וועגן דעם קאָנצענטראַציע־לאַגער אין זאָנענבורג דאַרף מען ריידן באַזונדער. די בריוו און די מיטיילונגען פון די ארעסטירטע און אפילע די אָפיציעלע דאָ־קומענטן דערווייזן פולשטענדיק קלאָר, אז זאָנענבורגער קאָנצלאַגער שטעלט מיט

זיך פּאָר אַן עכטע אינקוויזיציע־קאַמער. די אַרבעטער־פירער און אינטעליגענטן ווערן געפּייניקט אויף דעם סאַמע דערנידעריקסטן אופן. דעם דאָזיקן לאַגער רופט מען טאַקע אַזוי אין גאַנץ דײַטשלאַנד: דער זאָנענבורגער גענעם. אין אַ בריוו פון איינעם אַן אַרבעטער, וואָס האָט זיך אײַנגעגעבן צו באַקומען אַף אַ קאָנטראַבאַנדע־אופן פון זאָנענבורג, ווערט געשילדערט פאָלגנדיקס שרעקלעך בילד:

„דעם ערשטן טראַנספּאָרט אַרעסטירטע האָבן באַגעגנט אויפן וואָקזאַל אין זאָנענבורג שטורעם־אָטריאַדן און אָטריאַדן פון דער שוץ־פּאָליציי. מע האָט געצוווּנגען די אַרעסטירטע, אַז זיי זאָלן זינגען און מ׳האָט אַוועקגע־פירט זיי אין לאַגער, שלאָגנדיק בוכשטעבלעך אויפן גאַנצן וועג. דאָס קאָ־נען באַשטעטיקן די זאָנענבורגער איינוווינער. קומענדיק אין לאַגער, האָבן די אַרעסטירטע געמוזט שטיין אויפן הויף אונטערן גוס־רעגן. ערשט נאָכדעם האָט מען זיי געטומען פאַנאַנדערפירן איבער די קאַמערן. אַלע האָבן זיך געדאַרפט ברענגען צושלעפּן שטרוי פון אַן אַנדער שטאָק. אויף די טרעפּ זײַנען געשטאַנען שטורמאָוויקעס, און האָבן אָן ראַכמאָנעס געשלאָגן די אַרעסטירטע מיט גומענע שטעקנס. אין די זאַלן האָט מען אונדז ווידער־אַמאָל געשלאָגן מיט פּיסלעך פון שטולן און מיט גומענע שטעקנס. איינ־קע כאַווײרים האָט מען געצוווּנגען צו ריי ניקן די עמערס מיט די עקס־קרעמענטן פון די שטורמאָוויקעס, דערבײַ האָט מען זיי געפּייניקט אויפן סאַמע כײַשן אופן. איינער פון די שטורמאָוויקעס האָט פאַרקוועטשט דעם קאָפּ פון אַן אַרעסטירטן צווישן די פּיס און דער צווייטער האָט אים געשלאָגן. די איבעריקע כאַווײרים האָבן געמוזט אויפן קאָל ציילן די קלעפּ. אייניקע אַרעסטירטע האָבן באַקומען ביז 185 קלעפּ, אַכוץ דעם האָט מען זיי נאָך באַשאָנקען מיט סטוסאַקעס און געפּייניקט מיט פאַרשיידענע אַנ־דערע מיטלען. מער ווי אַלץ האָבן געהאַט אויסצושטיין די כאַווײרים לי־טען, ווינער, בערנשטיין, קאַספּער, שנעלער און די אַרעסטירטע ייִדן. באַ־זונדערס האָט געליטן אונדזער אַלטער פרײַנט מיזאַם. איצט האָט זיך די לאַגע אַ ביסל געענדערט, אָבער דערפאַר הערשט אַן אומגלייבלעכע מיליטערישע מושטרירונג, ערגער ווי ווען איך האָב געדינט אין דער אַר־מיי. אין דעם גרעסטן טייל צײַט דאַרפן מיר דורכמאַכן מיליטערישע אי־בונגען, מאַרשירן און זינגען.

די ערשטע דרײַ כאַדאָשים זײַנען געווען די סאַמע שוידערלעכסטע. אין די איינצל־קאַמערן פלעגט מען זיך באַנאַכט אויף אונדז אַרופוואַרפן און מוירעדיק שלאָגן. באַ אייניקע כאַווײרים זיינען די פלייצעס אַבסאָליוט שוואַרץ געוואָרן פון קלעפּ. צי וועט ליטען אויסהאַלטן, ווייס איך ניט. ער זעלבסט האָט געבעטן דעם פּראָקוראָר מיטעלבאַך, אַז מע זאָל אים דערשיסן, ווײַל ער איז ניט אימשטאַנד אויסצוהאַלטן אָט די כײַשע פּײַ־ניקונגען".

אָט די דאָזיקע באַשרײַבונג ווערט נאָך דערגאַנצט מיטן באַריכט, וואָס איז אָפּגעדרוקט אין „זאָנענבורגער אַנצײַגער" פון 7־טן אַפּרעל 1933:

„מיטן געזאַנג פון נאַציאָנאַלן הימן האָבן די אַרעסטירטע געדאַרפט אַוועקגיין פון וואָקזאַל אין דער געוועזענער קאַטערגע־טורמע, דערבײַ האָט

זיי ניט זעלטן אונטערגעטריבן דער גומענער שטעקן פון דער בערלינער באהילפיקער פּאָליציי".

אָט די דאָזיקע 3 שורעס דערציילן וועגן א גאנצן געגעם.

מיזאמ, קאספּער, בערנשטיין, אָסעצקי זײַנען באַרבאַריש געשלאָגן געוואָרן

די באשרײַבונג, וואָס עס האָט געגעבן איינער פון די ארעסטירטע אין זאַ־נענבורגער לאגער, ווערט באשטעטיקט פון די הארצרײַסנדיקע בריוו פון מי־זאמס און קאספּערס פרויען, וואָס האָבן באזוכט זייערע מענער אין זאָנענבורג מיזאמס פרוי שרײַבט:

„זיי האָבן פארשמיסן אונדזערע מענער ביז האלב טויט. וואָס זיי האָבן צעמאכט פון עריכן! איך האָב אים געזען, אָבער איך האָב אים ניט דער־קענט, טערעזען האָב איך ניט דערקענט צווישן די אנדערע. ווי מע האָט זיי צעמיימעטסט! פרעג טאָנען. זיי האָבן אים אָפּגעשניטן די באָרד, אויס־געהאקט די ציינער. ווען מע האָט זיי געפירט אין לאגער, האָט ער גע־דארפט אליין טראָגן זײַן טשעמאָדאן, אָבער עריך איז דאָך ביכלאל אזא מעגורשעמדיקער. אפן וועג איז ער געפאלן, און דעמלט האָבן אים די טאָל־יאָנים אזוי געשלאָגן, אז ער איז געלעגן אפן שאָסיי און האָט זיך ניט געקאָנט אופהייבן! ווען איך בין געקומען צופאָרן אין זאָנענבורג, איז ער געזעסן אן אבסאָליוט דערשלאָגענער און האָט זיך מוירעדיק דערשראָקן פון דעם, וואָס איך בין געקומען. זײַנע ערשטע ווערטער זײַנען געווען: „וויאזוי ביסטו ארײַנגעפאלן אין דעם דאָזיקן געגעם? איר וועט פונדאנען לעבעדיק ניט ארויס, זיי וועלן אײַך דערמאָרדן, נאָך דעם ווי איר האָט געזען, וואָס מע האָט פון אונדז צעמאכט".

„ווען איך האָב דערזען קאספּערן האָב איך געדארפט אָנשטרענגען אלע קויכעס, קעדיי ניט פאלן אין כאלאָשעס. מיך האָט דאָס באזונדערס דער־שיטערט, ווײַל איך האָב אים געזען מיט 3 טעג פריער. אין פּאָנעם איז בא אים ניט געווען קיין איין טראָפּן בלוט, און עס איז געווען אינגאנצן צעקריפּלט. בא איין אויג, וואָס איז געווען אינגאנצן אין סיניאקעס, איז דער בלוטיקער שראם דערגאנגען ביזן מויל. דאָס מויל איז געווען צע־בלוטיקט, עמעצער איז אים ארופגעטראָטן מיטן פוס אפן פּאָנעם. ער האָט קוים געקאָנט ריידן און איז ניט אימשטאנד געווען צו באוועגן זיך פאר־נעם ווייטעק, וואָס ער האָט געפילט אינעם גאנצן קערפּער".

די פרויען פון די פּאָליטישע ארעסטירטע בערנשטיין און הייסלער האָבן זיך דערשלאָגן אין דער לאגער־פארוואלטונג א דערלויבעניש צו זען זיך מיט זייערע מענער אין זאָנענבורגער לאגער. מאדאם בערנשטיין שרײַבט:

„מיר האָט זיך געדוכט, אז איך זע פאר זיך א פרעמדן מענטשן. די אויגן און דאָס גאנצע פּאָנעם ארום די אויגן זײַנען שטארק אָנגע־שוואָלן און באדעקט מיט וואונדן. אפן פּאָנעם האָבן זיך געזען ברייטע שראמען פון קלעפּ מיט גומענע שטעקנס. מע האָט מיר ניט דערלויבט צוצורירן זיך צום מאן, נאָר, ווי עס ווײַזט אויס, איז בא אים דער גאנ־

צער קערפּער אזוי צעהאַקט. פאַר דער גאַנצער צײַט פון דער זעונג האָט ער זיך געהאַלטן אומבאַוועגלעך אין עפּעס אַ מאָדנער פּאָזע".

מאַדאַם הײסלער דערציילט:

„מײַן מאַן האָט זיך פאַר דער צײַט, וואָס איך האָב אים ניט געזען, שטאַרק געענדערט, זײַן פּנים איז בײַ אים געוואָרן געשוואָלן, און איך האָב זיך געמוזט נעמען אין די הענט, כּדי הויך ניט אויסשרײַען פון פאַרצווייפלונג".

דער אַרעסטירטער, וואָס אים איז געלונגען צו אַנטלויפן פון זאַקסענבורג קיין ענגלאַנד, טיילט מיט:

„אין דער זאַקסענבורגער קאַטערגע-טורמע ווערן אויפגעהאַלטן 414 פּאָליטישע אַרעסטירטע, צווישן זיי קאַרל פאָן אָסעצקי, וועמען מע האָט אַרעסטירט דעם 28-טן פעברואַר. איינער פון די אַרעסטירטע, וואָס איז אָפּגעווען 13 טעג אין זאַקסענבורגער קאַטערגע-טורמע און האָט איצט געגעבן די גרענעץ, האָט געזען אָסעצקין אין דער אָפּטיילונג פאַר קראַנקע: אַן אײַנגעבויגענע פיגור, אײַנגעפאַלענע באַקן, אַ געלער, קרענקלעכער קאָליר פון פּנים, נערווועזע זשעסטיקולאַציעס פון די הענט, אַ ניט-זיכערער גאַנג — אָט אַזוי באַשרײַבט ער אָסעצקין. דאָס זעלביקע איז מיט די איבעריקע אַרעסטירטע. דער ד"ר ווינער איז אינגאַנצן אין סיניאַקעס פון קלעפּ. באַם קאָמוניסט בערנשטיין זײַנען אונטערגעהאַקט די נירן און ער קאָן גיין בלויז אָנשפּאַרנדיק זיך אָפּ אַ שטעקן. באַם קאָמוניסט קאַספּער זײַנען אַרויסגעריסן די האָר פונעם געשלעכט-אָרגאַן. עריך מיזאַמען איז אויסגעקומען צוזאַמען מיט קאַספּערן גראָבן פאַר זיך אַ קבֿר: מע האָט זיי געזאָגט, אַז מאָרגן וועט מען זיי ביידן צעשיסן. עריך מיזאַם איז אויך צעקריפּלט, מע האָט אים אָפּגעשניטן די באָרד. אין קאַספּערס קאַמער האָט מען באַנאַכט צעבראָכן די פענצטער, אַרײַנגעשטעקט אַ רעוואָלווער און געדראָעט צו דערשיסן אים. דערנאָך האָט מען זיך אַרײַנגעריסן אין דער קאַמער און מע האָט אים אָנגעהויבן „באַאַרבעטן" מיט גומענע שטעקנס.

דער טאָג-סיידער אין זאַקסענבורג:

5.15 אינדערפרי — מע וועקט, מיר טראָגן אַרויס די פּאַראַשעס (אין זאַקסענבורג איז ניט פאַראַן קיין וואַטערקלאָזעט), מיר קלײַבן אויף די קאַמערעס, וואַשן זיך, מאַכן גימנאַסטיק אַאַוו.

8.30 — פרישטיק.

9 — 10 אזייגער — מיליטערישע לערע, געזאַנג פון היטלערישע לידער.

10.30 — 12 — איבערײַס, דערנאָך מיטיק.

12.30 — 5.30 — מיליטערישע לערע און גימנאַסטישע שפּילן.

6 אזייגער — אָוונט-ברויט.

6.30 — 7 — מיר מאַרשירן.

7.30 — אַלגעמיינער שמועס".

די פּײַניקונגען אינעם זאַקסענבורגער לאַגער זײַנען אַזוי אומענטשלעך, אַז דער נײַער פּאָליציי-קאָמענדאַנט פונעם לאַגער, וואָס איז אָנגעקומען דעם 11-טן אַפּריל האָט געמוזט מאַכן אַ באַריכט פאַר נאַטשאַלסטווע. לויט אַ באַפעל פון

העכער האָט ער געדארפט פארניכטן די קאָפּיע פונעם דאָזיקן בריוו. די מער־הייט שטיקלעך פון דער דאָזיקער צעריסענער קאָפּיע זײַנען אַרײַנגעפאַלן צו אונדז אין די הענט.

זאָנענבורג, 18 מײַ 1933 יאָר.

„וועגן די באַזונדערע געשעענישן, וואָס זײַנען פאָרגעקומען נאָך דעם, ווי איך האָב איבערגענומען די פּאָליציי־שע טורמע דעם 11־טן אַפּריל 1933 יאָר.

ווען איך האָב דעם 11־טן אַפּריל 1933־טן יאָר פאַרנומען דעם פּאָסטן פון טפּיסע־שעף האָב איך געפונען, אַז אין טפּיסע איז קיין אָרדענונג ניטאָ. דעריקער איז עס שײַעך פאָלגנדיקע פונקטן:

1. די באַציִונג פון די שטורעמאָוויקעס צו די אַרעסטירטע.
2. די באַציִונג פון די שטורמאָוויקעס צו די אַדמיניסטראַציע־באַאמטע.
3. די באַציִונג פון די שטורמאָוויקעס אײנעם צו די צווייטע.
4. די אויפירונג פון די שטורמאָוויקעס אין געזעלשאַפטלעכע פּלעצער.
5. די לוין־באַדינגונגען פון די שטורמאָוויקעס.

צום פּ. 1. א טייל אַרעסטירטע, באַזונדערס די פּערזאָנען, וועלכע זײַנען גוט באַוווּסט, האָבן די שטורמאָוויקעס אויסערגעוויינלעך שטאַרק צעשלאָגן. קעדיי ניט דערלאָזן, אַז מע זאָל זיי ווײַטער שלאָגן, האָט מען די אַרעסטאַנטן געמוזט שפּעטער האַלטן אונטערן אויפזיכט (דורכגעלאָזן) פון וואַכ־באַאמטע. די שטורמאָוויקעס האָב איך געדראָעט, אויב עס וועט זיך איבערכאַזערן (דורכגעלאָזן) שטרענגע אַכטונג געבן אַף די שטורמאָוויקעס באַטאָג און באַנאַכט (דורכגעלאָזן) קעגן די אַרעסטירטע זײַנען געוואָרן זעלטענער, פונדעסטוועגן האָב איך אין צוויי פאַלן קאָנסטאַטירט, אַז מע האָט די אַרעסטירטע געשלאָגן. צוליב דעם, וואָס די שטורמאָוויקעס האַלטן זיך זייער סאָלידאַריש, באַזונדערס בא אַזעלכע אינצידענטן, האָט די אויספאָרשונג, וואָס האָט געזאָלט פעסטשטעלן די שולדיקע, קיין דערפאָלג ניט געהאַט. דאַן האָב איך געדראָעט די שטורמאָוויקעס, אַז אויב עס וועט טרעפן נאָכאַמאָל עפּעס אַזוינס, וועל איך אַראָפּנעמען די יעניקע, וועלכע האָבן דעזשורעט אין יענע שעה, אָדער איך וועל אפילע אַראָפּנעמען די גאַנצע קאָמאַנדע שטורמאָוויקעס.

צום פּ. 2. צוליב די ניט גלײַכע באַדינגונגען פלעגן צווישן די אַדמיניסטראַציע־באַאמטע און די שטורמאָוויקעס אַנטשטיין שטענדיקע רײַבונגען. ניט געקוקט אַף די נישקאָשעדיקע אוואַנסן, האָבן די שטורמאָוויקעס געהאַלטן, אַז מע באַאוולט זיי און זיי האָבן די גאַנצע שולד אַרופגעלייגט אַפן פּאָליציי־אינספּעקטער פעלצן.

זייער אויפירונג בענעגייע דעם פּאָליציי־אינספּעקטער פעלצן איז דערגאַנגען אַזוי ווײַט, אַז איך האָב געקאָנט באַרויקן די שטורמאָוויקעס ערשט דעמלט, ווען איך האָב זיך פּערזענלעך אַרײַנגעמישט און ענערגיש געווירקט אַף זיי. ווען דער שטורעם־אָטריאַד איז דעם 24־טן אַפּריל 1933 יאָר אַוועק האָב איך באַם פּאָליציי־אינספּעקטער פעלץ געמוזט אוועקשטעלן א באַוואָפנטן פּאָליציאַנט, קעדיי עס זאָל ניט פאָרקומען קיין גוואַלדטאַט.

צום פ. 3. צווישן די שטורמאָוויקעס פלעגן אָפט פאָרקומען קריגערייען וועלכע פלעגן געוויינלעך אנטשטיין צוליב נארישקייטן".
(אפ דעם איז דער באריכט איבערגעריסן).

מע שמייסט די ארעסטירטע, מע פארבאָט צו ריידן

ניט לאנג צוריק איז איינעם א יונגן ארבעטער געלונגען אנטלויפן פון קאָנצלאגער אין האָגענשטיין, ווו ער איז אָפגעזעסן אין מעשעכ פון זיבן וואָכן. זיין דערציילונג שילדערט א טרויעריק בילד פונעם לעבנשטייגער אין לאגער און מאכט א באזונדער שטארקן איינדרוק צוליב איר זאכלעכער רויקייט.

„אין האָגענשטיין זיינען מיר געווען א מאן 800: סאָציאל־דעמאָקראטן, קאָמוניסטן, יידן און איניקע פערזאָנען, וואָס האָבן נעהערט צו די צענטריסטן. די קאָמוניסטן האָט מען געהאלטן באזונדער. זייער גורל איז געווען א סאך טרויעריקער פון אונדזערן.

6 אזייגער אינדערפרי פלעגט אונדז אופוועקן א געשריי: „זאָל לעבן היטלער!". מיר האָבן נעדארפט אופשפרינגען פון די בעטלעך און בלייבן שטיין, מיט די הענט אויסגעצויגן אפ אראָפּ. אין אזא צושטאנד, הוילע, ניט קיין אָפגעוואשענע פלעגן מיר זאָגן אונדזער ערשטע טפילע: „גאָט העלף אונדזער נאציע און היט אונדזער רייכסקאנצלער היטלערן". איך געדענק ניט גענוי די ווערטער פון דער טפילע, מיר פלעגן איר אָפּשטאמלען איבערגוואלד דורכ די ציין. די ווערטער פון דער טפילע פלעגט פריער זאָגן דער אָנפירער פון אונדזער גרופּע און מיר האָבן געדארפט נאָכזאָגן נאָך אים. אין אונדזער גרופּע איז געווען 20 מאן.

דריי פערטל זיבן פלעגן מיר זיך אויסשטעלן צום אָנביסן. ער איז באשטאנען פון א ווארעמער שווארצער קאלעמוכע און א לוסטע ברויט. די דאָזיקע פליסיקייט האָט מען באם בעסטן ווילן ניט געקאָנט אָנרופן קאווע. נאָכן אָנביסן האָבן מיר געדארפט האלטן די הענט זעלנעריש אפ אראָפּ און זינגען „האָרסט וועסעלס הימן" אָדער „דייטשלאנד איבער אלעס".

זיבן דעם זייגער שטעלט מען אונדז אויס און מע פירט אונדז אין הויף אפ גימנאסטישע און מיליטערישע איבונגען. מע קאָמאנדעוועט: „לייג זיך!", „שטיי אופ!". „לייג זיך!", „שטיי אופ!". דאָס אלץ ווערט געטאָן אפן ניכטערן הארצן. אויב מ'זאָל ניט רעכענען דעם שטיקל ברויט און דאָס לעבלעך וואסער, וואָס מיר האָבן געהאט. אזוי גייט אריבער די צייט ביז 8 דעם זייגער. אין דער צייט צווישן איין איבונג און דער צווייטער פארנעמען מיר זיך מיט פוטבאָל און עסטאפעט־געלאפן. דערנאָך טרעטן מיר צו צו דער ארבעט: מיר פירן זאמד, בויען באראקעס און שטעלן צו האָלץ פון שכיינעסדיקן וואלד.

12 דעם זייגער גייען מיר אין א ריי ווי זעלנער פון דער ארבעט. וודער זינגען מיר „האָרסט וועסעלס הימן" און די טפילע: „קריסטוס, זיי מיט אונדז"... און „היט די דייטשישע נאציע". דער ווארעמעס באשטייט פון א קרופניק מיט ברויט. צוויי מאָל א וואָך עטוואָס פלייש. פאר אנדערע האָט עס געקלעקט.

נאָך דעם פלעגט יעדע גרופּע אוועק וואַשן די געפעס.

האַלב איינס ווידער פיזקולטור און מיליטערישע איבונגען. דריי דעם זייגער אַן איבעררוף. דער קאָמאַנדיר גייט דורך דעם פראָנט. מיר מוזן רע־ווען מיט אַלע קויכעס „זאָל לעבן היטלער!“ און זינגען „האָרסט וועסעלס הימנ“. און אָפּדאָסניי מיליטערישע איבונגען ביז פינף דעם זייגער. ערשט דאַן דערלויבט מען „פריי“ שפּאַצירן איבערן הויף, דערביי אָבער טאָר מען ניט שמועסן: ניט איצט און ניט אין דער צייט פון דער אַרבעט.

האַלב זיבן — אָוונט־ברויט: אַ לוסטע ברויט און ווען ניט ווען אַ שטיקל וווּרשט אָדער קעז.

האַלב אַכט צעשטעלן זיך אַלע באַ די בעטלעך. ווידער זינגט מען „דייטשלאַנד איבער אַלעס“, מע זופּט אָפּ די טפילע און אַכט דעם זייגער מוזן שוין אַלע ליגן אַפּ די נאַרעס.

אַ גאַנצע נאַכט ברענט דאָס ליכט. די שטורמאָוויקעס שטייען מיט ביקסן אַפּ דער וואַך. קיינער וואַגט ניט עפענען דאָס מויל. מיר זיינען פאַרמישפּעט צום שווייגן. סיי באַטאָג סיי באַנאַכט הערן מיר נאָר קאָמאַנ־דעס, קלאַפּעס, טפילעס, „האָרסט וועסעלס הימנ“ און „דייטשלאַנד איבער אַלעס“.

מיך האָט מען געשלאָגן נאָר איינמאָל. „וועסטו זיך אויסלערנען, פאַר־פלוכטער מאַרקסיסט, האַלטן די הענט אַפּ אַראָפּ. איך וועל דיך שוין אויס־לערנען!“ און אַפּ מיין קאָפּ האָט זיך צעהאָגלט מיט קלעפּ דער גומענער שטעקן.

מיר האָבן געטראָגן אייגענע קליידער, מע האָט נאָר אָפּגעשניטן די קנעפּלעך און צוגענומען די שלייקעס. זעונגען מיט די קרוויים האָט מען דערלויבט (ניט אַלעמען) צוויי מאָל אין כוידעש.

פאַר ריידן און פאַר אַנדערע „אומגעהאָרכזאַמקייטן“ פלעגט מען די שולדיקע מאַזיקן דאָ גלייך אַפּן אָרט, אָדער מע פלעגט אַוועקשיקן אין האָגענשטיינער מיטלאַלטערישן שלאָס, וואָס איז געוואָרן אונדזער לאַגער־טפיסע. אין זיינע אונטערערדישע קעלערס געפינען זיך האַרטע און פינצטערע קאַזעמאַטן. אַזוי האָט עס געדויערט גאַנצע זיבן וואָכן. שטייענ „סמירנאָ“, די הענט אויסגעצויגן אַפּ אַראָפּ, „לייג זיך“, „שטיי אויף“, נאַציאָנאַלע הימנען, אַרבעטן, הונגערן און שווייגן“.

אַ צווייטער אַרעסטירטער שרייבט פון קאָנצלאַגער קעניגשטיין:

„די פּאָליציי האָט אונדז אַרעסטירט זעקס דעם זייגער פאַרטאָג. זי איז זיך מיט אונדז באַגאַנגען קאָרעקט. אונדז האָט מען געבראַכט אין קאָנצלאַגער קעניגשטיין. דאָ געפינען זיך 200 אַרעסטירטע. די וואַך באַ־שטייט פון 60 שטורמאָוויקעס... מיר האָבן געאַרבעט אַפּ אַ בויונג פון שיס־פּלעצער. די שפּייז איז אַ נישקאָשעדיקע, ווען עס וואָלטן נאָר ניט געווען די שטענדיקע קלעפּ און קיינ פּייניקונגען. אונדזער וואַך זיינען שטורמאָוויקעס, מיט וויניק אויסנאַמען (מענטשן עלטערע) זיינען דאָס מענטשן געמיינע און גראָבע יונגען. ווי מע האָט אונדז נאָר געבראַכט אין לאַגער, האָט מען אונדז אַכזאָריעסדיק געפּייניקט. לעכאַטכילע האָבן מיר $^{3}/_{4}$ שאָ זיך געדאַרפט איבן אין געלאַפּ, נאָכדעם האָבן מיר אין פאַרלויפּ פון אַ

גאנצער שאָ געדארפט שטיין סמירנע, אָן באוועגונגען, די הענט אַפּ אראָפּ, דערבײַ האָט מען אונדז געדראָעט מיט רעוואָלווערן און געגעבן קלעפּ מיט א גומענעם פּאָקן, מיט א בײַטש און מיט פּריקלאדן. נאָכדעם האָט מען אונדז געצוווּנגען צו שטיין א שאָ אַפּ די קני, מיטן פּאָנעם אין דער ערד, בא ניט פּינקטלעכער אויספּילונג פון דער דאָזיקער „איבונג", האָט מען אונדז געגעבן מיטן שפּיץ פון שטיוול אין פּאטיליצע (די פּאָדעשוועס פון די שטורמאָוויקעס זײַנען ארומגעשלאָגן מיט טשוועקעס). נאָכדעם האָט מען אונדז ווידער געשלאָגן אין פארלויף פון א גאנצער שאָ. אייניקע האָט מען געשלאָגן ביזן טויט. מע האָט אונדז אָפּגעשאָרן די האָר און אָנגעשטאָפּט מיט די האָר א פולן מויל. אָט די אַלע פּײַניקונגען זײַנען פאָרגעזעצט געוואָרן פון א פערטל 7 אינאָוונט ביז האלב דרײַ באנאכט. אין די נעקסטע וואָכן זײַנען די פּײַניקונגען פאָרגעזעצט געוואָרן; דער שעף פון דער וואך פורמאן האָט באזונדערס געפּײַניקט די יעניקע, וועלכע זײַנען געוועזן באוווּסט מיט זייערע ארויסטרעטונגען קעגן די פאשיסטן. נאָך דעם, ווי ס'איז דערהארגעט געוואָרן איינער א כאווער פון הײַדענאו — דער הויפּט פון דעם אנטיפאשיסטן־פאריין פון קאמף, הומבערג (41 יאָר), האָבן זיך ארײַנגעמישט העכערע קאָמאנדירן פון שטורמאָוויקעס און אונדזער לאגע איז געוואָרן א ביסל בעסער.

די ערשטע נאכט איז אונדז אויסגעקומען צו שלאָפן אָן קאָלדרעס, די דירעס זײַנען געוועזן קאַלטע און נאסע. נאָכדעם האָט מען אונדז געגעבן קאָלדרעס. ניט געקוקט אַפּ אַלע מאטערנישן, האלטן זיך די כאווירים מוטיק.

די פּראגער „סאָציאל־דעמאָקראטישע צײַטונג" האָט אָפּגעדרוקט פאָלגנדיקע מיטיילונגען וועגן שוידערלעכע אכזאָריעס אין דעם לאגער אין קעניגשטיין:

די צײַטונג דערקלערט קאטעגאָריש, אז זי נעמט אַפּ זיך די פולע פאראנטוואָרטלעכקײַט פאר די מיטגעטיילטע פאקטן:

„די ארעסטירטע האָט מען געצוווּנגען אָפּצולעקן דאָס בלוט פון די צעשמיסענע הינטנס בא זייערע כאווירים. מע האָט זיי געצוווּנגען 3 שאָ שמעקן די מיאזמען, האלטנדיק דאָס פּאָנעם אַפּ דעם פרישן קאַל פון די שטורמאָוויקעס. די שיקערע שטורמאָוויקעס האָבן געוועקט פון שלאָף בא דער נאכט די ארעסטירטע און האָבן זיי געצוווּנגען אויסצורעקן די אויסגענוצטע פּרעזערוואטיוון. די ארעסטירטע האָבן זיך געטרייסלט, הערנדיק בא דער נאכט דעם געזאנג פון זייערע פּײַניקער, ווײַל זיי האָבן געוווּסט, אז זיי שטייט פאָר צו ווערן א קאָרבן פון די סאדיסטישע אָרגיעס. די וואך האָט געצוווּנגען די ארעסטירטע צו פארנעמען זיך פאר איר אין די אויגן מיט אָנאניזם און ארײַנטרעטן אין קעגננאטירלעכע געשלעכטבאציונגען מיט די אומגליק־כאווירים. בא די ארעסטירטע האָט מען געגאנוועט געלט און דערנאָך האָט מען זיי געצוווּנגען צו אנערקענען, אז בא זיי איז געוועזן פאַלש געלט. אלס „א שטראָף" האָט מען די ארעסטירטע פארשלאָסן אין קאַלטע און פײַכטע אונטערערדישע קאזעמאטן, וווּ זיי האָבן ניט געהאט קיין מעגלעכקײַט ניט צו ליגן און ניט צו זעצן זיך. די באפרײַטע פון לאגער האָט מען געצוווּנגען צו געבן אן אונטער-

שריפט, אז מע האָט זיי קיין שום שלעכטס ניט געטאָן. דאָס אַלץ איז פאָרגעקומען אונטער דער קאָמאַנדע פון די אָנפירער פון שטורעם־אָטריאַד ווינערט (קעניגשטיין) און פורמאַן (גאָטליוב). אָט די דאָזיקע רעדל־פירער האָט מען ניט באַשטראָפט, נאָר איבערגעפירט אין אַן אַנדער אָרט.

הונגעריקע פּײַקעס

די קאָרעספּאָנדענטן פון די צײַטונגען „טעלעגראַף" (5 אַפּריל 1933 יאָר) און „דיילי טעלעגראַף" (27 אַפּריל 1933 יאָר) האָבן געשטעלט די אַרעסטירטע אַ פראַגע וועגן דעם, וויאַזוי מע גיט זיי עסן אין די לאַגערן, און זיי האָבן אויף דעם באַקומען דעם פאָלגנדיקן ענטפער: „גוט, אָבער ניט גענוג". אינדערעמעסן אָבער איז די שפּײַז ניט קיין גוטע און זי קלעקט ניט. איינער אַן אַרעסטירטער אין קאָנצענטראַציע־לאַגער אין הויבערג האָט פאַר איייניקע טעג פון זײַן געפינען זיך דאָרטן פאַרלאָרן 30 פונט, דאָך האָט דער לייטענאַנט קאופמאַן, איינער פון די שעפן פון עם דאָזיקן לאַגער, דערקלערט דעם קאָרעספּאָנדענט פון „פראַנקפורטער צײַטונג" (נומ. פון 8 אַפּריל 1933 י.):

„די מערהײַט אַרעסטירטע איז צופרידן. די שפּײַז איז אַ גוטע, בײַ אונדז ווערט געגעבן איין געריכט אָבער אַ זאַטע און אין גרויסע פאַר־ציעס. פלייש גיט מען צוויי מאָל אַ וואָך".

פונקט פאַרקערט שרײַבט עדמונד טיילאָר, וועלכער האָט אַ ריי אַרעסטירטע פאַרגעבן פראַגן אויף ענגליש:

„די אַרעסטירטע קלאָגן זיך ביטער אויף דער ניט גענוגעדיקער שפּײַז. זי באַשטייט דעריקער פון אַ וואַסערדיקן זופּ מיט פערל־גרויפּן".

אין „דיילי טעלעגראַף" פון 27 אַפּריל 1933 יאָר האָט געיידע געגאָלדן, אַז צוליב היטלערס געבורטס־טאָג — „טאָר קיין איין דײַטש ניט הונגערן אינעם דאָזיקן טאָג". די אַרעסטירטע האָט מען געגעבן זויערע קרויט. אויב זויערע קרויט איז שוין אַ יאָנטעוודיקער מײַכל, איז ווי זעט שוין אויס דער מײַכל פון די אַרעסטירטע אינדערוואָכן:

„געדעמפּטע קרויט איז בײַ אונדז אַ שטענדיקער געריכט, מע שפּײַזט אונדז ווי הינט, מע גיט אונדז אַרויס אַ פונט ברויט אַ טאָג. אונדזער מיטיק איז פאַר דער לעצטער וואָך באַשטאַנען פון קאַרטאָפל־זופּ מיט גרינס, אָדער פון מאַקאַראָנעס מיט אַ נישטיקן צומיש פון פּרוכטן, אָדער פון לינדזן מיט קאַרטאָפל. לעכאַטכילע האָט מען געגעבן צו ליטער פון אָט דער דאָזיקער געקעכץ, איצט זײַנען די פּײַקעס פאַרקלענערט, ווײַל פלייש קאַרגט מען. נאָך ערגער איז מיטן אָוונט־ברויט. איין מאָל אָדער צוויי מאָל אין וואָך גיט מען אונדז אָפּגעקאָכטע מאַקאַראָנעס אין דער פאָרם פון סוואַסטיקעס צוליב „נאַציאָנאַלער דערציִונג". אין אַנדערע טעג 100 גראַם פון לימבורגער קעז, אָדער 80 גראַם ליווערנע אָדער בלוט־וווּרשט. קיין איין גראַם פּוטער, מאַרגאַרין און פעטס. דערצו גיט מען אַזאַ מין קאַווע, ווי צום אָנבײַסן. מיר ליגן זיך שטענדיק שלאָפן הונגע־ריקע. די, וואָס ווערן קאָמאַנדירט אויף אַרבעט אויסער די לאַגערן, באַקו־מען אַ צוגאָב־פּאָרציע — אַ האַלבן פונט ברויט און 80 גראַם בלוט־וווּרשט".

ברויט, גיט ברויט!

אין אלע בריוו פון די ארעסטירטע ווערט איבערגעכאַזערט, אַז די שלעכטע שפּייַז האָט ניט קיין שום פעטס. דערפאַר פאַרבעסערט מען איר ניט געקאַרגט מיט סאָדע, וואָס שוואַכט קלוימערשט אָפּ די געשלעכט־אויפרעגונג. אין דער ווירקלעכקייט ווירקט סאָדע אָפּ די געשלעכט־פייִקייטן און צעשטערט די ווענטלעך פונעם מאָגן.

אפילו דער ברויט־פּאַיאָק איז ניט גענוג. דאָס באַשטעטיקן אַלע בריוו, וואָס קומען אָן פון די ארעסטירטע. דער קאָרעספּאָנדענט פון דער צייַטונג „טעלעגראַף" (פון 5 אַפּריל 1933) האָט געפרעגט בא דעם קאָמוניסטישן דעפּוטאַט אַרנאָלד פון אולמא: וואָס קאָן ער זאָגן וועגן עסן? דער ארעסטירטער האָט געענטפערט:

„זייער ווייניק פלייש, זייער ווייניק ברויט, זייער ביטערע פעטס".

דער זעלביקער קאָרעספּאָנדענט טיילט מיט וועגן דער מעניו פאַר דער וואָך פון 26 מאַרט ביזן 1 אַפּריל 1933 יאָר:

„טעגלעך: אַ פונט ברויט, 10 גראַם קאַווע, 30 גראַם צוקער. קיין פּוטער גיט מען ניט.

זונטיק: באַטאָג פלייש מיט קאַרטאָפליעס, אינאָוונט — קאַווע מיט צוקער, אַ ביסמאַרק־הערינג.

מאָנטיק: באַטאָג פלייש, אינאָוונט אַ געדיכטער קרופּניק.

דינסטיק: באַטאָג אַ קאַשע פון אַרבעס, 100 גראַם וווּרשט, אינאָוונט קאַווע מיט צוקער, 100 גראַם קעז.

מיטוואָך: באַטאָג קרופּניק, קאַרטאָפליעס, לאָקשן, אינאָוונט 100 גראַם וווּרשט.

דאָנערשטיק: באַטאָג — לינדזן מיט קאַרטאָפליעס, אינאָוונט אַרבעסזופּ מיט 100 גראַם שפּעק.

די דאָזיקע מעניו האָט מען געוויס צוזאַמענגעשטעלט צוליב דעם, וואָס דעם לאַגער האָט גראָד באַזוכט אַ קאָרעספּאָנדענט. נאָר אַפילו לויט דער דאָזיקער מעניו איז קאָנטיק, אַז די שפּייַז פאַר די ארעסטירטע האָט ניט אַנטהאַלטן די מינימאַלסטע נערהאַפטיקע שטאָפן, וואָס זייַנען נייטיק אָפּ אונטערצוהאַלטן דאָס לעבן. אַ פונט ברויט, באַם אַרבעטן 12 שאָ אַ טאָג, אינגאַנצן אָן פרוכטן, גרינוואַרג, הונדערט גראַם פעטס אַ וואָך. קיין ווונדער ניט, וואָס ארעסטירטע שיקן אַזוינע צעטלעך:

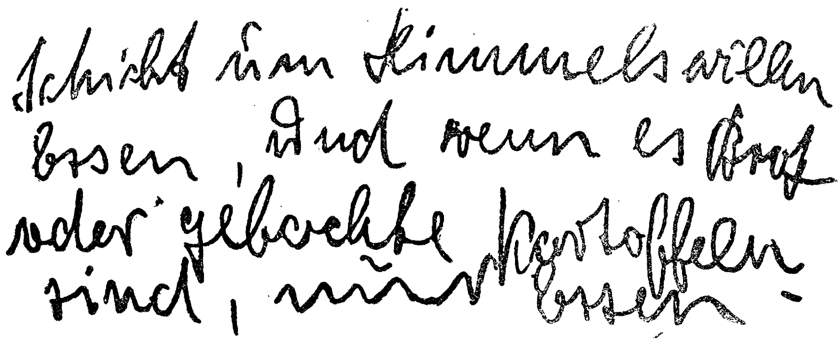
Schickt um Himmels willen Essen, und wenn es Brot oder gebackte Kartoffeln sind, nur Essen

„האָט ראַכמאָנעס, שיקט עטוואָס עסן, כאָטש ברויט אָדער געבאַקטע קאַרטאָפל, אַבי עטוואָס צום עסן"

צוואנג-ארבעט צו אכט, ניינ און מער שאָ א טאָג

ווי דער נאציאָנאל-סאָציאַליסטישער מיניסטער פריק האָט געמאָלדנ, דארפנ די ארעסטירטע אינ די קאָנצלאגערנ איבערדערצויגנ ווערנ דורכ סייכלדיקער ארבעט פאר נוצלעכע בירגער פונ דער מעלוכע. אינ דערווירקלעכקייט זיינענ אלע צוואנג־ארבעטנ, וואָס דויערנ צו אכט, ניינ און מער שאָ ניט קיינ אנדער זאכ, ווי א פייניקונג־מעטאָד.

ס'איז גענוג איבערצולייענענ פאָלגנדיקע שורעס פונ איינעמ אנ ארעסטירטנס א בריוו, קעדיי מע זאָל באקומענ א פאָרשטעלונג וועגנ אָט דער „דערציִונג־ארבעט".

> האלב זעקס אינדערפרי טרייבט מענ אונדז ארויס אפ ארבעט. אָנ־דערהאלבנ שאָ דארפ מענ גיינ צומ ארבעט־פלאצ, מע גייט אינ זעלנערישע רייענ און דערנאָכ ארבעט מענ ביז האלב דריי מיט אנ איינשאָיִקער האפסאָקע. די ארבעט באשטייט אינ פלאנירנ און בויענ א וועג. דערנאָכ מארשירנ מיר ווידער אָנדערהאלבנ שאָ צוריק אינ לאגער. אונדז באגלייט א וואכ פונ 20 שטורמאָוויקעס אונטער דער קאָמאנדע פונ פאָליציאנטנ. זיי זיינענ באוואָפנט מיט ביקסנ, רעוואָלווערנ און גומענע שטעקנס".

מיט דער דאָזיקער ארבעט ווערנ געפייניקט אויכ אדוואָקאטנ, דאָקטוירימ, שרייבער. א סאכ פונ זיי זיינענ שוינ ניט קיינ יונגעלייט און אזא האָרעוואניע איז פאר זיי צו שווער. אינ די קאָנצלאגערנ אינ האמבורג האקנ די ארעסטירטע שטיינער. אינ ניישטאטער לאגערנ גראָבנ זיי די ערד און רייניקנ אָפ א פלאצ פאר א נייעמ אעראָדראָמ. ניט געקוקט אפ אלע באוואָרענונג־מיטלענ און קונצנ, רייסנ זיכ דאָכ דורכ אינ דער פרעסע ידיִעס וועגנ דעמ רעזשימ פונ דער צוואנג־ארבעט אינ די קאָנצלאגערנ. די נאציס פרווונ זיכ פאראליזירנ די ווירקונג פונ די דאָזיקע ידיִעס, דרוקנדיק אינ זייערע איליוסטרירטע זשורנאלנ ספעציִעל פאָטאָגראפירטע סצענקעס פונעמ לאגער־לעבנ. אפ די דאָזיקע בילדער ווערנ די ארעסטירטע באוויזנ בא א לייכטער און לעבעדיקער ארבעט. קעגנ אָט די פאלשע איליוסטראציעס וועלנ מיר ברענגענ פאָלגנדיקע באשרייבונג פונ א נייטראלנ באזוכער אינ אָראניענבורגער לאגער.

> „די „ארבעט", — מיר וועלנ דאָס אָנרופנ ארבעט, — איז דער גרעסטער אומזינ, וואָס מע קאָנ זיכ נאָר פאָרשטעלנ, ווי פאר דער וואכ, אזוי אויכ פאר די ארעסטירטע. דריי יונגע ארבעטער צווינגענ זעקס כאווירימ זייערע לויט דער ארבעטלאָזיקייט יעטנ גראָז מיט א מאקסימאלער גיכקייט. זעקס מענטשנ אָנגעטאָנ אינ שמאטעס קריכנ איבער שטיינער, פליקנ אויס די פר לינג־גרעזלעכ, וואָס שפראָצנ ארויס דורכ די שטיינער. זיי רייסנ ארויס די מיניאטורישע וואָרצלענ, זיי רייניקנ אָפ דעמ זאמד פונ מיסט און שיטנ עס פינקטלעכ צוריק ארייַנ אינ די שפארונעס פונ ברוק. אינסטרומענטנ האָבנ זיי ניט. ס'איז קלאָר, אז די גראָז שטערט קיינעמ ניט און דעריבער איז ניטאָ קיינ גרונט צו יעטנ זי.

הינטער דער פאבריק־געביידע גיסט מענ מיט גרויס פלייס וואסער. צוועלפ מאנ באמיִענ זיכ מיט אלע קויכעס צו אופראמענ די אלטע געביי־דע. אויב אָט די געביידע וועט ניט פינקלענ ווי א פאלעצ פונ מירמל־

שטיין, וועט מען עס פארעכענען ווי א פארברעכן פון די אופראמער. אף דער פאבריק-וואנט איז פריִער געווען א סאָוועטישער שטערן, האָט האָט מען עס געהייסן אראָפּנעמען, כאָטשבי מע וואָלט צוליב דעם געדארפט איינוואַרפן די וואנט. אויך דאָ האָבן מיר א זינלאָזיקע באשעפטיקונג, אומזיסט געפּאַטערטע קויכעס, ניט קיין ארבעט, נאָר סטאם געהאָרעוועט.

א סאך ערגער איז מיט א צווייטער ארבעט. מע גראָבט וואָרצלען אין א שכיינעסדיקן וואלד. קיין שטאמען זײַנען שוין ניטאָ. אונטער א פארשטאַרקטער וואך ווערן די ארעסטירטע אָפּגעפירט אין וואלד. זיי דארפן מיט די הוילע הענט אויסגראָבן פון דער ערד די ריזיקע וואָרצלען. די שטורמאָוויקעס טרײַבן אַלטע לײַט, וועלכע קאָנען זיי זײַן זיידעס, און זידלען זיי מיט די ווערטער „אַלטער שוויַין", „רויטער שוויַין", „אלטער פֿײַנקוכן" — די אויסדרוקן זײַנען גענאשט פונעם זשארגאָן בא דער אַלטער קייזערלעכער ארמיי, נאָר איצט זײַנען זיי צינישער, פרעכער".

אָט דאָס איז די דערציִונג-ארבעט פון אימפּערישן אינערן-מיניסטער פריק.

נאָך צוואנג-ארבעט — איבונגען אלס שטראָף

מיט צוואנג-ארבעט ענדיקט זיך נאָך ניט דאָס פּײַניקן די ארעסטירטע. די צײַט, וואָס בלײַבט איבער, פארפילט מען מיט מיליטערישע איבונגען, וועלכע מע רופט צוויִעסדיק „ספּאָרט".

לויט די אָפיציִעלע מיטיילונגען איז די צײַט פון האלב צוויי ביז האלב זעקס באשטימט פאר מיליטערישע איבונגען.

„אפן פלאַץ, וואָס איז אָפּגעטיילט פון דער פרײַהײַט נאָר מיט נידעריקע קוסטעס, זײַנען אויסגעשטעלט פארשיידענע מאכשירים פאר פיזקולטור. די ארעסטירטע צווינגט מען צו איבן זיך. אן אויבנופיקער צוזעער, וואָס וויל ניט ארײַנדרינגען אין טאָך פון דער זאך, קען ארויסטראָגן דעם אײַנדרוק, אז די ארעסטירטע האָבן א מעגלעכקײַט מיט דערפאָלג צו פארנעמען זיך מיט זייער פיזקולטורישער אנטוויקלונג. נאָר א מענטש מיט אן אויג וועט גלײַך דערזען, אז דאָ איז אײַנגעפירט די סאמע פארפײַנערטע סיסטעם פון בארבארישער פּײַניקונג. די איבונגען, וואָס מע פאָדערט בא די ארעסטירטע, זײַנען צו שווער אפילו פאר ספּאָרטסמענער-פּראָפעסיאָנאַלן. אפ צו מאכן עס פאָדערט זיך א לאנג-דויערנדיקע מעטאָדישע טרענירונג. אָבער אין לאגער (ער עקזיסטירט פון 21 מארט) צווינגט מען, אז אַלע אָן אויסנאַם ארעסטירטע זאָלן מאכן אָט די איבונגען, און ניט איין מאָל, נאָר פיר שאָ טעגלעך אין מעשעך פון וואָכן און כאדאָשים נאָכאנאנד, און דאָס איז א כוץ אנדערערע איבונגען: מארשירן, זינגען לידער אאוו.

רעכטס, א צען מעטער פון די קוסטעס, שטייען סלופּעס. יעדער ארעסטירטער מוז פון אָנהייב דורכמאכן גימנאסטישע איבונגען אפ זיי. צען מעטער פונדאנען שטייט א הילצערנע ברעט, אָדער בעסער געזאָגט, א הילצערנער פּלויט (די הייך $2^1/_2$ מעטער, די ברייט 3 מעטער); נאָכן קלעטערן אפ די סלופּעס איז יעדער ארעסטירטער מעכוייעוו איבערקריכן איבער דער דאָזיקער וואנט. פונקט אזוי די ווײַט געפינט זיך א גראָבן די טיפ

צוויי מעטער און די ברייט בא א דריי מעטער; אפן דעק פון גראָבן איז בלאָטע און שלאַם. די ארעסטירטע צווינגט מען איבערשפרינגען דעם גראָבן, איצט איז דער גראָבן נאָך פוסט, נאָר אין עטלעכע מינוט ארום וועט ער זיין פול מיט וואסער. נאָך צען מעטער די ווייט איז פאראן נאָך אזא מין גראָבן. גיכער פון אלץ איז עס אן אָנשיט פון 2 מעטער די הייך און 80 סאנטימעטער די ברייט. די ארעסטירטע יאָגט מען צוקריכן ארוף דעם אָנשיט. לינקס פון פלאַץ איז פאראן א מין לייבן-גרוב 10 מעטער די לענג און 70-80 סאנטימעטער די טיף. די ארעסטירטע מוזן אהין ארייַנקריכן. אין גרוב זיינען אפּ א האלבן מעטער איינער פון דעם צווייטן אָנגעשטעקט ברעטער: איינע פון דער הייך, די צווייטע פון אונטן. דורכקריכן דורך זיי קאָן מען נאָר פויזנדיק, אויסגעדרייטערהייט, ווי א שלאַנג. דער שטעכ צווישן די ברעטער איז אָבער אזוי שמאָל, אז בלויז א קינד וואָלט עפּשער זיך פריי דורכגעדראפּעט צווישן זיי, פאר א דערוואקסענעם מענטשן פון מיטעלן וווּקס אין עס אוממעגלעך. נאָכן ארויס-קריכן פון אָט דעם גרוב דארף מען שפרינגען איבער צוויי באריערן, א מעטער און א האלב מעטער די הייך. ווען מע ענדיקט דעם ציקל פון די איבונגען דארפן די ארעסטירטע אָנהייבן דעם ציקל אפּדאָסניי, און אזוי יעדן טאָג צו פיר שאָ אין מעשעכ פון וואָכן און כאדאָשים.

מיר האָבן זיך געווענדט צום דאָקטער דיר קאָטאָ, וועלכער איז גוט באַ-וווּסט אין די כפאָרט-קרייַזן, און געבעטן אים ער זאָל אונדז געבן זיין מיינונג וועגן דער ווירקונג, וואָס אָט די איבונגען קאָנען האָבן אפּ א מענטשלעכן אָר-גאניזם. מיר האָבן דעם דאָזיקן בארימטן ספּעציאליסט, א מענטשן אן אבסאָליוט פּאָליטיש-נייטראלן, דערציילט די אלע אויבן אָנגעוויזענע פאקטן, ניט זאָגנדיק, אז ס'האָט א שייכעס צום פאשיסטישן קאָנצלאגער אין דייטשלאנד. ד״ר קאָטאָ האָט אפּ אונדזער אָנפראגע געגעבן אן ענטפער:

„כאָשעווער הער!

איך שיק אייך מיין אויספיר, וואָס איר האָט געבעטן.

1. דער געלאָפּ, וואָס איר דערציילט וועגן אים, דערצו דער געלאָפּ מיט שטערונגען, געהערט צו דער קאטעגאָריע אזויגערופענע אטלעטישע איבונגען, זיי באזירן זיך אפן זעלביקן פּרינציפּ, אפּ וועלכן ס'האָבן זיך באזירט די ערשטע גימנאסטישע איבונגען פון פּאָלקאָווניק אמאָראָס (1830 יאָר).

זיי זיינען אין פארשיידענע פאָרמען אָנגענומען אין די ארמייען. אין דער צייט פון מילכאָמע האָט מען זיי אָנגעווענדט אפּ צוגרייטן דאָס מיליטער. זיי זיינען אייַנגעשלאָסן אין דער פּראָגראם בא פארשיידענע ארמייען. דאָס זיינען שווערע און דויערנדיקע איבונגען. די פארשיידענע שטערונגען, וואָס מע צעשטעלט אין וועג, פארגרעסערן די אָנשטרענגונג אין אלע הינזיכטן. דאָס קאָן אין רעזולטאט ארויסרופן א פארשטארקטע הארצקלאפּונג. בא א געוויינלעך געשווינדן געלאָפּ הייבט זיך אופ דער דויפעק פון 80-100 קלעפּ ביז 140-150 און בא דער שווערקייט צוליב די שטערונגען קאָן דער דויפעק דערגרייכן ביז 180 און אפילע 200 קלעפּ אין א מינוט.

די „קרוינ" פונ די שטורעמ-אָטריאַדנ
אָרגאַניזירט דעמ בויקאָט קעגנ יידנ

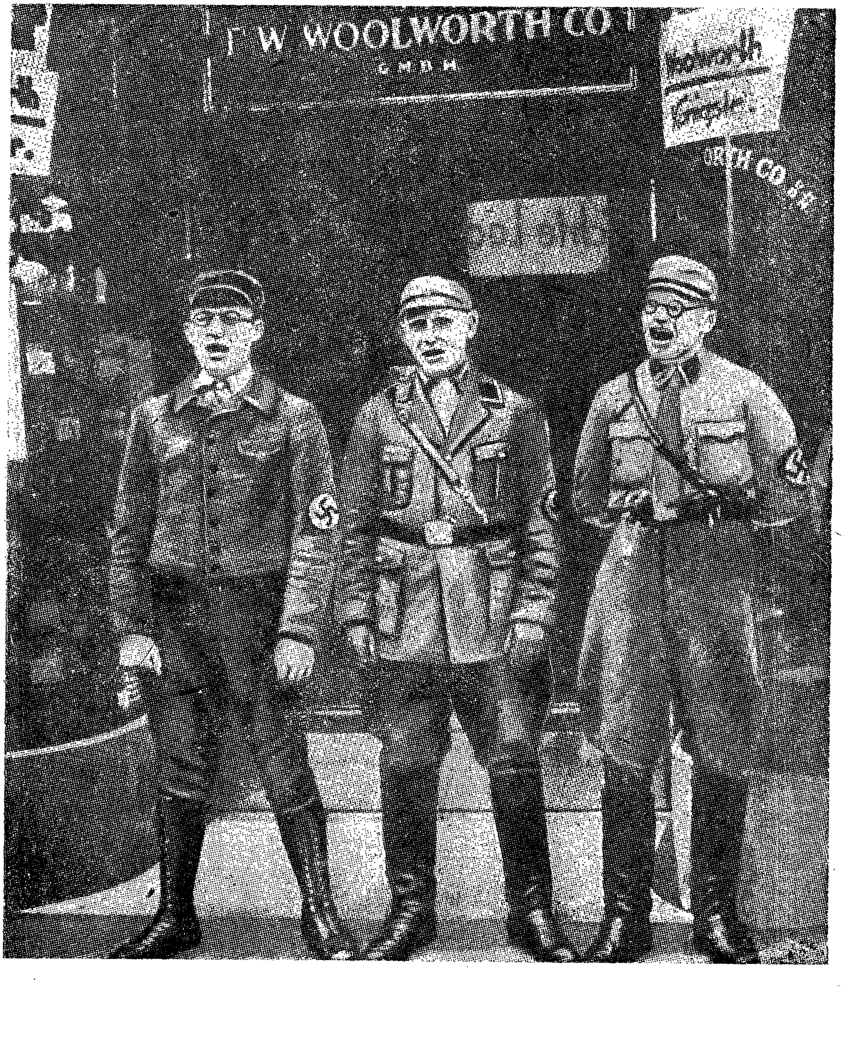

פּיקעטנ פונ שטורמאָווי'קעס לאָזנ ניט אַרייַנ דעמ אוילעמ אינ דער
בערלינער אָפּטיילונג פונ וווּלוואָרטס אוניווערסאַל-מאַגאַזינ

פונדאַנען איז געדרונגען, אַז דער אַטלעטישער געלאָף פֿאָדערט, אַז דער ספּאָרטסמען זאָל זיך געפֿינען אין אַ גוטן צושטאַנד. דאָס איז אומבאַדינגט נייטיק, קעדיי דער אָרגאַניזם זאָל אויסהאַלטן די אָנשטרענגונגען.

כוץ דעם פֿאָדערט זיך אַ געוויסע אַלגעמיינע טרענירונג אין שפּרינגען, קלעטערן און לויפֿן. בײַ אַזעלכע באַדינגונגען דאַרף די אַלגעמיינע און ספּעציעלע טרענירונג דויערן אַנערך צוויי כאָדאָשים.

2. די דאָזיקע געלאָף-איבונגען טאָרן זיך ניט איבערכאַזערן אין מעשעך פֿון מעסלעס. ס'איז אומזיסט און אַפֿילע שעדלעך איבערצוכאַזערן מער פֿון דרײַ אַזעלכע איבונגען. צווישן יעדער איבונג איז נייטיק מאַכן אַ שאַיִקן איבעררײַס אַף אָפּצורוען.

3. יעדן מאָל, ווען ס'איז נייטיק צו מאַכן אַזאַ פֿיזישע אָנשטרענגונג, דאַרף מען באַטראַכט ווערן פֿון אַ דאָקטער, וועלכער דאַרף פֿעסטשטעלן, צי זײַנען אין אָרגאַניזם ניט פֿאַראַן אַזעלכע פֿעלערן, וואָס דערלויבן ניט צו נעמען אַף זיך אַזאַ אָנלאָדונג. דער דאָזיקער קלאַל איז נאָך מער וויכטיק, וואָס אין דעם פֿאַל האָט מען אין זין אַ דויערנדיקע פֿיזישע אָנשטרענגונג, וואָס קאָן ערנסט שאַדן אַ ניט אַנטשפּרעכיקן אָדער ניט גענוג צוגעגרייטן אָרגאַניזם.

4. אַלע, וועלכע האָבן אַף זיך אַזאַ פֿיזישע אָנשטרענגונג, דאַרפֿן באַקומען אַ באַזונדערס פֿאַרשיידנאַרטיקע און אויסשליסלעך נאַרהאַפטיקע שפּײַז. נאָר דאַן קאָן דער פֿיזישער גלײַכגעוויכט פֿאַרהיט ווערן.

פּאַריזש, 27 מײַ, 1933 יאָר.

24 שאָ אין קאָנצלאַגער

די פּראָגראַם, וואָס מיר האָבן אין אונדזער רעשוס, גיט אַ פּינקטלעך בילד פֿונעם לעבן אין קאָנצלאַגער.

$5^1/_2$ דעם זייגער שטייט מען אוף.

פֿון $5^1/_2$ ביז זעקס נעמט מען צו די סעניקעס.

6 דעם זייגער שטעלט מען זיך אויס, מע שטייט סמירנאָ, אופֿגעהייבן איינהאַנט (אַ פֿאַשיסטישע באַגריסונג). אַ נאַציאָנאַלע טפֿילע, „נאַציאָנאַלע“ לידער.

6 — $6^1/_2$ דעם זייגער קאַווע מיט אַלטגעבאַקענע ברויט.

$6^1/_2$ — $7^1/_2$: מאַרשירט מען צום אַרבעט-פּלאַץ. אָדער מע פֿילט אויס צוואַנג-אַרבעט אין לאַגער גופֿע.

$7^1/_2$ — $12^1/_2$: צוואַנג-אַרבעט (שטיינער האַקן, בויען וועגן, גראָבן וואָרצלען, וואַשן ווענט).

$12^1/_2$ — $1^1/_2$: זייער אַן אָרעמער מיטיק, $^3/_4$ ליטער וואַסערדיקן קרופּניק, קימאַט שטענדיק אָן פֿלייש און פֿעטס.

$1^1/_2$ — $5^1/_2$: אַ ווילדע מיליטערישע מושטרע און גימנאַסטישע איבונגען.

$5^1/_2$ — $7^1/_2$: צוואַנג-אַרבעט.

$7^1/_2$ — $8^1/_2$: אָוונטברויט (אַזאַ ווי דער מיטיק); געוויינלעך אַ וואַסערדיקן קרופּניק אָדער קאַשע, אַלטגעבאַקן ברויט און עטלעכע גראַם וווּרשט.

$8^1/_2$: דער אָוונט-טרומייט (מיטן דאָזיקן סיגנאַל האָט דער אַלטער פּרייסי-

אַנ אופשריפט, וואָס רעדט אַליינ פאַר זיכ

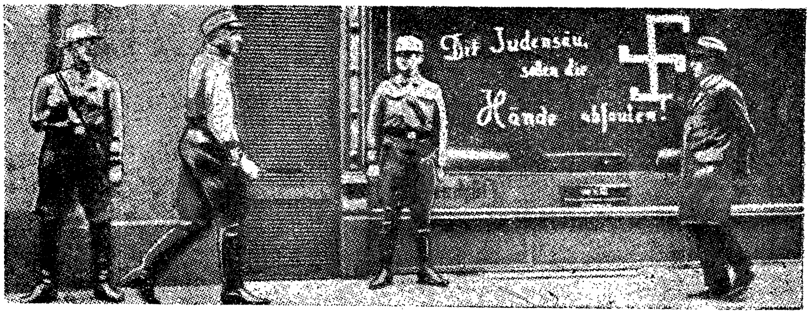

דאָס האָט פּאַסירט בײַס דעמ אַנטי־ייִדנ־בויקאָט (דער אופשריפט אפנ שויפענצטער זאָגט: „זאָלנ דיר, ייִדישער כאַזער, די הענט אָפּפוילנ")

כעמניצער שטורמאָוויקעס שנײַדנ אוים א ייִדנ א האַקנקרייצ-צייכנ אפ די האָר

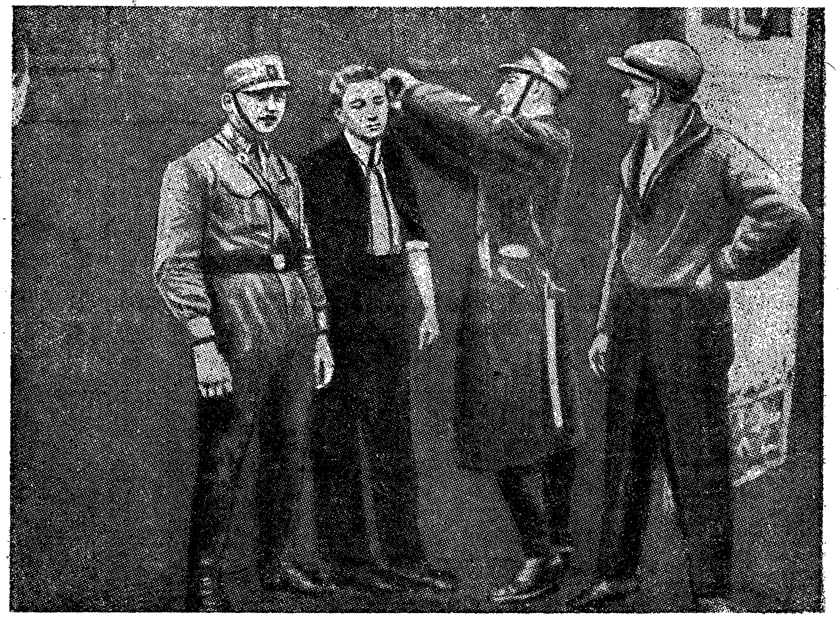

דאָס דאָזיקע פאָטאָגראַפישע בילד האָט זיכ פאַרקויפט אינ דער פאָרמ פונ א פּאָטשט־קאַרטל מיט אנ אופשריפט: „די רייניקונג אינ כעמניצ".

שער מיליטאריזם צונויפגערופֿן די סאָלדאטן אין די קאַזאַרמעס). אָן קיין שום זין ווערט דער דאָזיקער פיגנאל קאָפּירט אין די קאָנצלאגערן, פונוואַנען קיין איינער פון די א־רעסטירטע טאָר ניט ארויסגיין.

9—$5^{1}/_{2}$: שלאָפט מען אף די הילצערנע נארעס מיט סעניקעס, אין שלעכט ווענטילירטע, ביז גאָר געפּאַקטע מיט ארעסטירטע, אָרעמע הײַזלעך, שטאַלן אָדער אין פאדלאָזענע האלב־כאָרעווע פאבריק־געבײַדעס.

ארויסגעריסן פון לעבן

נאָך ערגער, ווי די פיזישע לײַדן, וואָס זײַנען אויבן באשריבן, איז די גײַ־סטיקע פּײַניקונג, וואָס די ארעסטירטע האָבן אויסצושטיין. ארויסגעריסן פון לעבן, פון זייער פּראָפעסיע, דארפן זיי זיך אָפּזאָגן פון באפרידיקן די סאמע עלעמענ־טארע גײַסטיקע און פיזישע באדערפענישן. קיין שום פרײַע צײַט, קיינע פאר־ווײַלונגען, אורלויבן, קיין זאך, וואָס מאכן פארגעסן די צאָרעס, קיין מעגלעכ־קײַט צו פארפולקומענען זיך. צוואַנג־ארבעט און מושטרע — אָט מיט וואָס די ארעס־טירטע זײַנען פארנומען דעם גאנצן טאָג. דער „טעלעגראַפ" פון 5 אפּרעל 1933 יאָר דערציילט וועגן איינעקע איינצלהײַטן.

„קיין אָפּטרעטן, קיין בענק זײַנען ניטאָ. אף קויפן עפּעס מוז מען האָבן א באזונדער גנאָד. קיינע זעונגען זײַנען ניט דערלויבט. לייענען מעג מען נאָר די נאציאָנאל־סאָציאַליסטישע ליטעראטור און איינעקע קלאסיקער, וועלכע זײַנען פאר די ארבעטער זייער א שווערער לייען-שטאָף. רויכערן איז פארבאָטן (ס'ווערט דערלויבט אין אויסנאַם־פאַלן, ווי א גנאָד). בריוו — איי־נעם אָדער צוויי א וואָך, אונטער צענזור. פארנעמען זיך מיט מוזיק אָדער ספּאָרט איז פארווערט. א באָד — איין מאָל א כוידעש. אנדערע זאָגן, אז קיין באָד איז גאָר ניטאָ. איבערגעבן שפּײַז-פּעקלעך איז ניט דערלויבט".

דער קאָרעספּאָנדענט פון דער דענישער צײַטונג „פּאָליטיקען" ציטירט אין זײַן ארטיקל בריוו פון די ארעסטירטע, וואָס ער האָט געלייענט אין צענזור־אָפּטייל פון הויבערגער קאָנצלאגער. דאָס איז א ביטערער וויגעשריי פון פאר־פּײַניקטע מענטשן.

„אך, וויפל פארלאנגען, וויפל טרויער, וויפל אומגליקן און טרערן...
וויפל טפילעס, געווענדט צום הימל, אז ער זאָל באשיצן די מוטער,
די פרוי און קינדער, וועלכע שטרעקן אויס זייערע אויסגעקווארטע הענט
צו די אומזיכטבארע גראטעס פון דער דאָזיקער טפיסע", —

זאָגט דער קאָרעספּאָנדענט און ברענגט פאָלגנדיקע אויסצוגן פון די בריוו:

„אך, ווען איך וואָלט געקאָנט נאָכאמאָל צודריקן צום הארצן אונדזער קלייניקע יאדוויגע!
אויב מיר וואָלט זיך כאָטש אײַנגעגעבן זײַן מיט אײַך פּייסעך!
צי איז כאָטש די מאמע ווי-ניט-איז זאט?"

אָט אזוי גייען בא זיי אוועק טעג, וואָכן, כאדאָשים, פאר די אויגן איז נאָר א שפּיציקער פּלויט און א שטעכעדיקע דראָט. אינעם דאָזיקן צאם דארפן זיי טעמפּ מארשירן, אָדער טאָן אומזיסטע ארבעט.

וואַרטנדיק אפן טויט

יעדער קאַטאָרזשניק קאָן אויסרעכענען וויפל טעג אים איז פאַרבליבן ביז זײַן באַפרײַונג. מיט יעדן טאָג דערנעענטערט זיך דער געוווּנטשענער מאָמענט. דער אַרעסטירטער אין קאָנצענטראַציע־לאַגער ווייס ניט אף וואָס פאַר א צײַט ער איז אַהער גענומען. אף אייניקע טעג, אָדער וואָכן, אף כאַדאָשים, אָדער אף יאָרן. עס ווערט געבאָרן א האָפענונג און גייט אונטער. דאָס איז דער צושטאַנד פון אומבאַוווּסטקײַט, וואָס קאָן דערפירן דעם אומגליקלעכן ביז פראָסטראַציע. די באַרבאַרישע ווענדונג, די מאַטערנישן פון אומבאַוווּסטקײַט שטויסן די אַרעסטירטע אף שרעקלעכע אַקטן. אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן איז זעלבסטמאָרד — א געוויינלעכע דערשײַנונג.

„טעלעגראַף“ פון 5 אַפּרעל 1933 יאָר שרײַבט וועגן די „פּסיכאָזן פון די אַרעסטירטע“ און וועגן פילצאָליקע פּרוּוון צו באַגיין זעלבסטמאָרד און באַגאַנגענע זעלבסטמאָרדן.

דער קאָרעספּאָנדענט פון „פּאָליטיקען“ טיילט מיט אין אָנהייב אַפּרעל 1933 יאָר פון לאַגער הויבערג:

„אף מײַן פראַגע ענטפערט קאַפּיטאַן בוק מיט דער גאַנצער אופריכטיקײַט. ער אַנערקענט, אַז אינעם דאָזיקן לאַגער זײַנען צופאַלן פון זעלבסטמאָרדן ניט זעלטן“.

דערשאָסן בא א פּרוּוו צו אַנטלויפן

אין דער אָפיציעלער דײַטשישער פּרעסע באַווײַזן זיך מיטיילונגען וועגן דעם, אַז דער אָדער יענער אַרעסטירטער איז דערשאָסן געוואָרן „בא א פּרוּוו צו אַנטלויפן“. די ליגנערישקײַט פון די דאָזיקע מיטיילונגען איז באַשײַמפּערלעך. די לאַגערן ווערן אָפּגעהיט אפן סאַמע שטרענגסטן אויפן. אויסער די פּאַטרולן פון די שטורמאָוויקעס, וואָס זײַנען באַוואָפנט פון קאָפּ ביז פיס, זײַנען נאָך פאַראַן פּאָליציי־הינט און פּראָזשעקטערס, וואָס באַלײַכטן דעם לאַגער באַנאַכט. די אַלע פּרוּוון צו אַנטלויפן זײַנען אומעגלעך.

און דאָך באַווײַזן זיך יעדיעס, אַז דער אָדער יענער איז דערשאָסן „בא א פּרוּוו צו אַנטלויפן“.

דער לאַגער פון טויט אין דאַכאַו

אינעם דאָזיקן לאַגער ווערן ניט איבערגעריסן די הערגעס פון די אַרעסטירטע. לויט פאַראַנענע דעטאַלן יעדיעס איז בלויז אין דעם לאַגער אין פאַרלויף פון אייניקע וואָכן פאָרגעקומען 14 פאַלן פון הערגעס.

אינמיטן אַפּרעל האָט די אָפיציעלע וואָלף-אַגענטור מיטגעטיילט:

„מינכען, 14 אַפּרעל. אין קאָנצענטראַציע־לאַגער דאַכאַו אונטער מינכען האָבן די קאָמוניסטן געמאַכט א פּרוּוו צו אַנטלויפן, די פּאָליציי פון די שטורמאָוויקעס איז געווען געצוווּנגען אָנצוקומען צו פײַער־געווער. זי האָט אַוועקגעלייגט פיר קאָמוניסטן: דרײַ זײַנען געפאַלן טויט, דער פערטער — שווער פאַרוווּנדעט“.

דער קאָמענדאַנט פונעם קאָנצענטראַציע־לאַגער האָט דעם דאָזיקן פאַל באַשטעטיקט פאַר דעם זשורנאַליסט גיידע („דיילי טעלעגראַף" פון 27 אַפּריל 1933). וואָלף-אַגענטור פאַרשווייגט בעקיוון אין דער דאָזיקער מעלדונג די נעמען פון די דערשאָסענע: אין דער מעלדונג רעדט זיך וועגן „קאָמוניסטן". אָבער די געזעלשאַפטלעכקייט האָט אײַנגיכן זיך דערוווּסט, אַז דאָ האַנדלט זיך ניט וועגן קאָמוניסטן — די דערשאָסענע זײַנען געווען פיר געפאַנגענע יידן, פּאַשעטע בירגער. וועגן דעם מאָרד פון די פיר יידן באַשרײַבט איינער, וואָס איז געלונגען צו אַנטלויפן פונעם קאָנצענטראַציע־לאַגער.

ער איז פאָרגעקומען אויף אַזאַ אופן:

„מיט עטלעכע טעג צוריק האָט מען אונדז, ווי געוויינלעך, געפירט צו דער אַרבעט. פּלוצלינג הייסט מען אַרויסגיין פון די רייען די יידן־אַרעסטאַנטן — דעם סויכער גאָלדמאַן, דעם אַדוואָקאַט בענאַריאָ (פון נירנבערג) און די סאָכרים אַרטור און ערווין קאַן. ניט זאָגנדיק קיין איין וואָרט, האָבן די שטורמאָוויקעס גענומען אין זיי שיסן, כאָטש קיינער פון זיי האָט קיין מינדסטן פּרווו ניט געמאַכט צו אַנטלויפן. אַלע פיר זײַנען געפאַלן טויט אויפן אָרט. צו זייער לעווייע האָט מען קיינעם ניט צוגעלאָזט. נאָכדעם האָט מען אײַנגעאָרדנט אַ מיטינג, און דער עלטסטער פון די שטורמאָוויקעס האָט געהאַלטן אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט:

„גוט, וואָס די פיר זשידעס זײַנען דערשאָסן. פרעמדע עלעמענטן זײַנען זיי פאַר אונדזער נאַציע. זיי האָבן ניט געהאַט קיין רעכט צו געפינען זיך אין דײַטשלאַנד. זיי האָבן באַקומען די פאַרדינטע שטראָף".

די כראָניק פון מאָרדן אין דאַכאַו ענדיקט זיך ניט מיט די פאַלן. אין אַ קורצער צײַט אַרום מעלדעט וואָלף־אַגענטור וועגן אַ נײַעם פאַל מיט „אַן אַנטלאָפענעם פון דאַכאַו".

„מינכען, 19 מײַ. דער געפאַנגענער אינעם קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו האַוסמאַן האָט הײַנט געאַרבעט ווײַט פון לאַגער. ער האָט געמאַכט אַ פּרווו צו אַנטלויפן. ניט געקוקט דערויף, וואָס די וואַך האָט צו אים עטלעכע מאָל אויסגעשריען, ער זאָל זיך אָפּשטעלן, אַז ניט וועט זי שיסן, האָט ער זיך ניט אָפּגעשטעלט. האָט די וואַך גענומען אין אים שיסן און ער איז שטערבלעך פאַרווונדעט געוואָרן".

פּונקט ווי די פיר געפאַנגענע יידן, אַזוי איז אויך האַוסמאַן געפאַלן אַ קאָרבן פון נידערטרעכטיקער מערדערײַ.

כוץ די דאָזיקע פאַקטן האָט מען אונדז מיטגעטיילט נאָך וועגן העכער צוואַנציק אַזעלכע פאַלן פון מאָרד אין דאַכאַו. מיר ברענגען דאָ די נעמען בלויז פון די יעניקע, וואָס מיר האָבן פעסטגעשטעלט, אַז זיי זײַנען דערמאָרדעט געוואָרן:

הונגלינגער — פּאָליציי־מאַיאָר — קלומערשט „זעלבסטמאָרד".

סעבאַסטיאַן נעפּצהער — אויך קלומערשט „זעלבסטמאָרד".

מיכאַעל זיגמאַן — אַ קאָמוניסט פון נירנבערג, דערשאָסן בײַ אַ „פּרווו צו אַנטלויפן".

אַנטאָן האַוסלאַדען — אַ קאָמוניסט.

פראַנץ דרעסעל — אַ קאָמוניסטישער לאַנדטאַג־דעפּוטאַט.

יאָזעף געטץ — אַ קאָמוניסטישער דעפּוטאַט פון לאַנדטאַג.

ד״ר אלפרעד שטראוס — אדוואָקאט פון מינכען, דערשאָסן בא א „פרווו צו אנטלויפן״.

ווילהעלם אראָן — קאַנדידאט פאר געריכט-אמטן פון באמבערג, — דערשאָסן בא א „פרווו צו אנטלויפן״.

כוץ די אויבן אויסגערעכנטע, זײַנען פארפאלן געגאנגען און „מע ווייסט ניט ווו זיי זײַנען אהינגעקומען״ די פאָלגנדיקע פארזעצטע אינעם קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאכאו:

מאקס האָלי — סעקרעטאר פון דער „רויטער הילף״ אין דאָרעם־בײַערן.
הירש — א קאָמוניסטישער ראטמאן פון שטאָט־דומע.
יאָהאן וויקמאן.

בעסטיאַליש דערמאָרדעט די דעפּוטאטן פון לאנדטאג דרעסעל און געטץ

צווישן אלע מאָרד־פאלן אינעם קאָנצענטראציע־לאגער אין דאכאו, וואָס זײַנען באשטעטיקט געוואָרן, איז דער מאָרד פון די צוויי קאָמוניסטישע דעפּוטאטן פון לאנדטאג דרעסעל און געטץ פון די שוידערלעכסטע פאלן. געווים וואָלט די דאָזיקע מערדערײַ אויך געבליבן אומבאוווּסט, אָדער די קאָרבאָנעס וואָלטן פיגורירט אין דעם רעגירונג־צעטל צווישן די „דערשאָסענע בא א פרווו צו אנטלויפן״, ווען עס וואָלט ניט פאסירט א צופאל, אז איינעם פון די געפאנגענע אינעם קאָנצענטראציע־לאגער אין דאכאו איז געלונגען צו אנטלויפן, כאָטש ער איז שוין געווען פארוווּנדעט — דאָס איז דער קאָמוניסטישער פארטיי־טוער ביימלער. ער איז געווען דערבײַ, ווען מע האָט די צוויי דעפּוטאטן דערשאָסן.

ביימלער דערציילט דאָס פאָלגנדיקע:

„די שטורמאָוויקעס — די כײַעס האָבן דרעסעלן געפּײַניקט אזוי לאנג, ביז ער איז געבליבן ליגן טויט. זײַנע נאקעטע קערפּער האָבן זיי א שלײַדער געטאָן אף דער פּאָדלאָגע. שרעקלעך האָט אויסגעזען דער פארפּײַניקטער. דאָס גאנצע לײַב זײַנס איז געווען צעבײַלט, צעשניטן, פארגאָסן מיט בלוט. פון די שמיץ זײַנען די הענט זײַנע געשוואָלן געוואָרן אף צען סאנטימעטער. די פיס און די הענט האָבן אויסגעזען, ווי אָנגעבלאָזענע זעק — אזוי געשוואָלן זײַנען זיי געווען. דער קאָליר זייערער — שווארץ־בלוי. דער פארפּײַניקטער איז געלעגן מיטן פּאָנעם צו דער פּאָדלאָגע, איין האנט איז בא אים געווען מיט גוואלד אויסגעדרייט, די אָדערן אויסגעשניטן. אף די הענט זײַנען בא אים געווען אויסגעשניטן שטיקער פלייש אין דער פאָרם פון דרייעקן. לעבן אים איז געלעגן א מעסער, וואָס דאָס האָט באדארפט הייסן, אז ער איז באגאנגען „זעלבסטמאָרד״.

ווען די שטורמאָוויקעס האָבן פארענדיקט מיט דרעסעלן, האָבן זיי אָנגעהויבן זינגען און טאנצן — ס׳איז בא זיי געווען א גאנצער יאָנטעוו.

דרעסעל איז באערדיקט געוואָרן דעם 10־טן מײַ אין א דערפל ברייטעלבאך ניט ווײַט פון דאכאו.

די אויסווורפן פון דעם „ספּעציעלן אָטריאַד״ האָבן ארײַנגעלייגט דעם קערפּער אין א קאסטן אָן קיין שום צודעק. אלע, וואָס זײַנען געווען בא

דער באַגראָבעניש, זײַנען דערשיטערט געוואָרן, צוזעענדיק דעם שרעקלעכ־פּאַרפּײַניקטן קערפּער.

דעם קאָמוניסט זעפּ געטץ האָט מען אַזוי פּאַרפּײַניקט, אַז ער איז טויב געוואָרן. די פאַשיסטן האָבן ניט אויפגעהערט טאָג־טעגלעך צו שלאָגן אים, ענדלעך האָבן זיי אים דערשאָסן. געטצס קערפּער איז קרעמירט געוואָרן דעם 12־טן מײַ.

דעם קאָמוניסט ביימלערן האָט מען די ערשטע טעג אין דאַכאַו ניט געגעבן עסן און טרינקען. מע האָט אים געשלאָגן איבערן הוילן לײַב פון קאָפּ ביז די פיס. דערבײַ האָבן די הענקער באַנוצט אַלס געצײַג פון פּײַניקונג פּאַרקניפּטע אָקסן־ווײדלען א מעטער די לענג. די באַנדיטן פון דעם „ספּעציעלן אָטריאַד" האָבן אַרײַנגעוואָרפן ביימלערן אין יענער קאַמער, וווּ עס איז נאָך געלעגן דרעסעלס טויטער קערפּער, דערבײַ האָבן זיי זיך איבער אים איזדיעקעוועט, און אָנווײַזנדיק אַפן טויטן קערפּער געזאָגט:

— דו דאַרפסט טאָן דאָס זעלביקע, וואָס ער האָט געטאָן. — און האָבן דערבײַ אָנגעוויזן אַפן מעסער, — מיר האָבן אוועקגעלייגט דאָ א מעסער ניט אָפּ שנײַדן ברויט...

דערנאָך האָבן זיי געוואָלט צווינגען ביימלערן, ער זאָל זיך אויפהענגען. זיי האָבן אים געדראָעט, אַז אויב ער וועט זיך ביז מאָרגן ניט אויפהענגען, וועלן זיי אים אַליין אויפהענגען.

די אומפאַרשעמטע פּרעסע, וועלכע פאַרעפנטלעכט אַלץ, וואָס די פאַשיסטן פאָדערן, וואָלט געוויס געמאָלדן, אַז „דער קאָמוניסט ביימלער איז געפונען געוואָרן אויפגעהאַנגען אין זײַן קאַמער".

ביימלערן איז אָבער געלונגען צו אַנטלויפן פון דער געפאַר דערמאָרדעט צו ווערן. צוליב פאַרשטענדלעכע טעמים דערציילן מיר דאָ ניט, ווי־אַזוי עס איז אים געלונגען. אין איינע זאָקן, קימאַט א נאַקעטער, א צעבײַלטער, א צעמאַזיקטער האָט ביימלער אַרויסגעוויזן אַן איבערמענטשלעכן ווילן: ער האָט אָנגעשטרענגט זײַנע לעצטע קויכעס און איז דערקראָכן ביז מינכען, ווו די רעוואָליוציאָנערע אַרבעטער האָבן אים אויסגעבאַהאַלטן א שטיקל צײַט און דערנאָך אָפּגעשיקט אין א זיכערן פּלאַץ."

די רעגירונג־פּרעסע האָט געטײַנעט, אַז דרעסעל איז באַגאַנגען זעלבסטמאָרד.

דער קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו איז ניט קיין אויסנאַם. אין די אַנדערע לאַגערן קומען פאָר די זעלביקע מערדערײַען. אַזוי, צום בײַשפּיל, איז אינעם קאָנצענטראַציע־לאַגער קעניגשטיין דערמאָרדעט געוואָרן דער קאָמוניסט הומבערט (פון הײַדענאַו).

אויב בלויז פון איין קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו זײַנען אין מעשעך פון עטלעכע וואָכן פּאָרגעקומען פערציק פאַלן פון מאָרד, קאָן מען זיך שוין פאָרשטעלן, וויפל קאָרבאָנעס זײַנען געפאַלן אין די 45 קאָנצענטראַציע־לאַגערן. וועגן זיי ווייסן דערווײַל בלויז די הענקער אַליין.

קיינע פּײַניקונגען װעלן ניט אײַנברעכן דעם קאַמפּ־גײַסט פֿון די אַנטיפֿאַשיסטן

ניט געקוקט אויף די מאָראַלישע און פֿיזישע פּײַניקונגען, וואָס די געפֿאַנגענע שטייען אויס אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן, ניט געקוקט אויף דער שטענדיק דראָענדיקער געפֿאַר פֿון טויט, זײַנען די קאָרבאָנעס פֿונעם פֿאַשיזם געבליבן טרײַ זייערע אַנטיפֿאַשיסטישע איבערצײַגונגען.

דעם 30־טן אַפּריל 1933 י. האָט די „דײַטשע אַלגעמיינע צײַטונג" געשריבן:

„עס זײַנען נאָך ניט אויפֿגעדעקט אַלע פֿאַרבאָרגענע קאָמוניסטישע גע־װער־לאַגערן. דער בייזער ווילן פֿון די פֿאַראַקשנטע פֿאַנאַטיקער קאָן נאָך אַלץ ניט אַנערקענען, אַז פֿאַר דײַטשלאַנד איז אַריבער די צײַט פֿון באָל־שעוויסטישע עקספּערימענטן. אין דעם פֿראַט איז זייער וויכטיק דער פֿאַקט, וואָס נאָך דאָ ניט לאַנג האָבן די געפֿאַנגענע באַוויזן אַ בעריעשקײַט שטי־לערהייט איבערצוגעבן זייערע קרוווים פֿאַרשיידענע דאָקומענטן".

דער קאָרעספּאָנדענט פֿון דער צײַטונג „פּאָליטיקען" באַשרײַבט זײַנעם אַ גע־שפּרעך מיטן קאַפּיטאַן בוק און מיטן לייטענאַנט קאַופֿמאַן:

„וועגן די אַרעסטירטע ריידן זיי אָן האַס, נאָר מיט גרויס אומצוטרוי. דער אומצוטרוי האָט אַ שייכעס ניט אַזוי צו די יעניקע, וואָס דערקלערן זיך אָפֿן פֿאַר סאָנים פֿונעם פֿאַשיזם, ווי צו די, וואָס מאַכן דעם אָנשטעל, אַז זיי פֿילן מיט דעם פֿאַשיזם".

אין ברעמען און אין אַנדערע שטעט זײַנען די באַפֿרײַטע קאָמוניסטן ווי־דער אַרעסטירט געוואָרן, ווײַל זיי האָבן גענומען פֿאָרזעצן דעם קאַמף קעגן דעם פֿאַשיזם. דער עלטסטער באַאַמטער פֿון דער מינכענער פּאָליציי איז אַרויסגעטראָטן מיט אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט צווישן אַנדערן געזאָגט:

„באַפֿרייען אָט די פּאַרטיי־טוער איז אוממעגלעך. מיר האָבן געמאַכט עט־לעכע אַזעלכע פּרוּוון, נאָר עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז זיי זעצן פֿאָר זייער אַרבעט".

די איבערצײַגונג־קראַפֿט און דער קאַמפּ־גײַסט בײַ די געפֿאַנגענע זײַנען נאָך ניט געבראָכן. דאָס באַווײַזט אָט דער פֿאָשעטער בריוו, וואָס שפּיגלט אָפּ די הע־ראָישע עפּאָפּיי פֿון פּראָלעטאַרישן קאַמף:

„...ניט געקוקט אויף אַלע פֿאַרפֿאָלגונגען, בלײַבן אונדזערע כאַווײרים טרײַ דער פּאַרטיי. כאָטש זיי האָבן ניט קיין אײַנגעשטעלטע פֿאַרבינדונג מיט אונדז, דאָך האָבן זיי אַ באַשטימטע שטעלונג אין אַלע פּאָליטישע פֿראַגן. דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער „קוריער" גיט זיי צו וויסן וועגן אַלע געשעענישן, און זייער מאַרקסיסטישע וועלט־אָנשויונג גיט זיי די מעג־לעכקײַט צו האָבן אַ ריכטיקע פֿאָרשטעלונג וועגן דער געשאַפֿענער לאַגע. דערצו נאָך, ניט געקוקט אויף דער גאַנצער צענזור און אויף דער איזאָלירונג, איז פּאָרט אוממעגלעך אינגאַנצן צו באַזײַטיקן די פֿאַרבינדונג מיט אונדז. די וואַך אַליין קאָן זיך ניט אײַנהיטן פֿון אונדזער מאַרקסיסטישער ווירקונג. מיר וועלן דאָ ניט ריידן וועגן אײַנצלהײַטן — איינס איז אָבער קלאָר: דער קאָנצענטראַציע־לאַגער פֿאַרהאַרטעוועט אונדזערע כאַווײרים, פֿאַרשטאַרקט זיי־ער איבערגעגבנקײַט דער פּאַרטיי".

צענדליקער טויזנטער מענטשן געפינען זיך אין פאָרלויפיקער געפענגענישן און אין די טורמעס

באַ הײַנט צו טאָג געפינען זיך אין די קאָנצענטראַציע-לאַגערן פון דײַטשלאַנד פון 35 ביז 40 טויזנט געפאַנגענע. נאָר מיט דעם ווערט ניט אויסגעשעפּט די צאָל געפאַנגענע. מע באַדאַרף נעמען אין אַכט די יעניקע, וואָס מאַטערן זיך פאָרלויפיק אין געפענגענישן, ווי זיי דערוואַרטן דעם געריכט, און די, וואָס נאָכן געריכט ווערן זיי אַריבערגעפירט אין די קאַטאָרגע-טורמעס. די צאָל זייערע וואַקסט יעדן טאָג. די טעגלעכע פּרעסע מעלדעט וועגן נײַע מאַסן-אַרעסטן. באַזונדערס גרויס איז געווען די צאָל אַרעסטן די לעצטע וואָכן פון יוני חודש. לויט ווי עס מעלדן די צײַטונגען, קומען פאַר יעדן טאָג באַ טויזנט נײַע פּאָליטישע אַרעסטן. אַזוי, צום בײַשפּיל, האָט אין פאַרלויף פון איין טאָג די געהיימע רעגירונג-פּאָליציי אַרעסטירט:

אין זענפטענבערג (אַ קליין שטעטל אין נידערלאַוזיצער קוילן-באַסיין) 267 מיטגלידער פון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, אין ברעמען—העכער 80, און כוץ דעם הונדערטער געפאַנגענע אין בראַונשווייג, האַמבורג, בערלין, שטוטגאַרט אאַוו.

מע קאָן בלויז אומגעפער זאָגן, וויפל פּאָליטישע אַרעסטירטע עס געפינען זיך פאָרלויפיק און קעסיידער אין די טורמעס, ווײַל אָפיציעל גיט מען ניט צו וויסן די עמעסע צאָל. אויב מיר וועלן אָננעמען, אַז די צאָל דערגרייכט אַ 12-15 טויזנט, וועט דאָס ניט זײַן איבערגעטריבן.

די צײַטווײַליקע געפענגענישן זײַנען איבערפולט ביז גאָר מיט אַרעסטירטע. די, וואָס קומען פון דאָרט, דערציילן, אין וואָסערע שרעקלעכע באַדינגונגען עס זיצן די אַרעסטירטע. אין אַ קאַמער, ווו ס'איז פאַר איין מענטשן ניטאָ מיט וואָס צו אָטעמען, זעצט מען אַרײַן 5—6 מענטשן. ניט פאַר אַלעמען איז פאַראַן בעטלעך צום שלאָפן, מוזן פילע ליגן אויפן שטיינערנעם דיל. ניטאָ קיין צודעקן פאַר אַלעמען. עסן גיט מען ווייניק, און דאָס אויך שלעכטע.

די פאַשיסטישע רעגירונג האָט אָרגאַניזירט ספּעציעלע אָפּטיילן אין דער געהיים-פּאָליציי פאַר יעדן קרײַז און פאַר יעדער שטאָט באַזונדער. די דאָזיקע פּאָליציי צוזאַמען מיט דער וואַך-פּאָליציי, געהילף-פּאָליציי און די פּאָליציי פון די שטורעם-אָטריאַדן רינגלט אַרום גאַנצע אַרבעטער-קוואַרטאַלן און מאַכן מאַסן-אַרעסטן. אַ שרעקלעכער טעראָר הערשט אומעטום. עס איז גענוג די קלענסטע מעסירע אויס פּערזענלעכער סינע,—און מע ווערט שוין אַרעסטירט.

ווי ברוטאַל און אומפאַרשעמט עס גייט אָן דער געיעג, קאָן מען זען אפילע פון דער אָפיציעלער אינסטרוקציע, וואָס דער רעגירונג-קאָמיסאַר פון דער העסענער פּאָליציי האָט פאַרעפנטלעכט. אָט איז זי, די אינסטרוקציע:

„1. פערזאָנען, וואָס באַ זיי וועט מען געפינען אומלעגאַלע ליטעראַטור — פּראָקלאַמאַציעס, פלוג-בלעטלעך אאַז״וו., ווערן אַרעסטירט און פאַרזעצט ביזן געריכט. די פערזאָנען, וואָס ברענגען די דאָזיקע פּראָקלאַמאַציעס אין פּאָליציי-ציִרקל, קאָנען זײַן זיכער, אַז מע וועט זיי ניט פאַרפאָלגן.

2. די, וואָס פאַרשפּרייטן אין וועלכן-ניט-איז ראַיאָן (שטאָט אָדער

קרײַז) אומלעגאלע ליטעראטור, ווערנ ארעסטירט אונ אופגעהאלטנ אונטער א שטרענגער וואכ ביזנ געריכט. עס ווערנ אויכ ארעסטירט אלע אָנפירער פונ די פּאָליטישע ריכטונגענ, וועמעס פּראָקלאמאציעס עס ווערנ פארשפּרייט (פונ דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּארטיי, פונ דער דײַטשישער סאָציאַל־דעמאָקראטישער פּארטיי אדג.).

3. די פּאָליציי-באאמטע אונ די ספּעציעלע אָטריאדנ דארפנ גלײַכ באַנוצנ געווער קעגנ די, וואָס שטעלנ ניט אָפּ דאָס פארשפּרייטנ אומלעגאלע ליטעראטור באַם ערשטנ רופ".

צווישנ די ארעסטירטע, וואָס געפינענ זיכ „פּאָרלויפיק" אינ די טורמעס „ביזנ געריכט", זײַנענ פאראנ באַוווסטע טוער פונ דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּארטיי אונ פונ דער סאָציאַל־דעמאָקראטישער פּארטיי, א סאכ פאָרשטייער פונ דער דעמאָקראטישער אונ דער פּאָלקס-פּארטיי. עס זײַנענ פאראנ אפילע פאָרשטייער פונ די קאטוילישע אונ נאציאָנאליסטישע פּארטיי־אָרגאניזאציעס.

פונ די פּאָליטישע טוער איז איינער פונ די ערשטע ארעסטירט געוואָרנ דער פירער פונ דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּארטיי ערנסט טעלמאנ. מע האָט אים ארעסטירט דעמ 3־טנ מארט אינ בערלינ־שארלאָטענבורג אונ פארזעצט אינ טורמע. אינ אלע פאשיסטישע צײַטונגענ איז געווענ אָפּגעדרוקט א דערקלערונג, אז טעלמאנס ארעסט איז פארבונדנ מיטנ אונטערצינדנ דעמ רײַכסטאג. דער צוועק איז געווענ—צוגרייטנ די נייטיקע שטימונג פאר דערנידערונגענ אונ באליידיקונגענ פארנ רעוואָלוציאָנערנ פירער, קעדיי צו דערשלאָגנ אים פיזיש אונ מאָראליש. קעגנ טעלמאנס אָפענער קאמער האָט מענ געהאלטנ אינ איינ פארבײַפירנ גרופּעס שטורמאָוויקעס, זיי זאָלנ אים אָנקוקנ, פּונקט ווי ער וואָלט געווענ א ווילדע חיה. דערבײַ האָבנ די פאשיסטישע יונגענ געזידלט דעמ פּראָלעטארישנ קאנדידאט פאר פּרעזידענט פונ דער רעפּובליק, דעמ פירער פונ א פּארטיי, וואָס האָט אָפּ די וואלנ באקומענ זעקס מיליאָנ שטימענ.

מע טעראָריזירט מיט ארעסטנ

אינ אויסלאנד איז שווער זיכ פאָרצושטעלנ די פאשיסטישע טעכניק פונ ארעסטנ, וואָס איז געוואָרנ א טאָגטעגלעכע ארבעט פונ דער פּאָליציי אונ פונ די שטורמאָוויקעס, זינט היטלער איז געקומענ צו דער מאכט.

די טעכניק איז אזא: אינ א וועלכנ־עס־איז ראיאָנ פונ שטאָט דערשײַנט, לאָמיר זאָגנ, א פּראָקלאמאציע. באלד גיט מענ וועגנ דעמ צו וויסנ א פּאָליציאנט, צי אזוי א געטרײַענ פאשיסט. אינ איינ אויגנבליק פליענ אָנ אווטאָמאָבילנ מיט באַוואָפנטע פּאָליציי פאר „ספּעציעלע פונקציעס". דער גאנצער ראיאָנ ווערט ארומגערינגלט, מע אונטערזוכט אלע הײַזער, די קעלערס אונ די בוידעמס אפילע, מע קאָנפיסקירט ביכער, שרײַב־מאשינקעס, אָפט ווערנ ארעסטירט גאָר זײַטיקע מענטשנ, וואָס האָבנ קיינ שומ שײַכעס ניט צומ גאנצנ עניינ.

דער קלענסטער פּראָטעסט, דער מינדסטער ווידערשטאנד ווערט אונטערדריקט אָפּ אנ אכזאָריעסדיקנ אופנ, מע שלאָגט מאקעס רעצעכ, מע פּײַניקט. מיר ברענגענ דאָ בלויז די קעפּלעכ פונ א ריי צײַטונגענ, וואָס מעלדנ וועגנ

אזעלכע פאלן. מיר האָבן ניט אויסגעקליבן ספּעציעל, מיר האָבן גענומען די צײַטונגען, ווי זיי גייען, פאר עטלעכע טעג:

„ארעסטירט 70 קאָמוניסטן" („פעלקישער בעאָבאכטער", 10 אפּרעל 1933 יאָר).

„גרויסע אָבלאוועס אין ערפורט, דרעזדען און אלטאָנע" („בערלינער טאגע־בלאט" פון 25 אפּרעל 1933 יאָר).

„אונטערזוכונגען אין שארלאָטענבורג" („דײַטשע אלגעמיינע צײַטונג", 29 אפּרעל 1933 יאָר).

„ארעסטירט די סאָציאל־דעמאָקראטישע פראקציע פון מינכענער מוניציפּאַליטעט" („ד. א. צ." פון 12 אפּרעל 1933 י.).

„אן אָבלאווע אפן בילאָוו־פּלאַץ", „ארעסטירט א גרופּע קאָמוניסטישע פארשווערער אין מייסען", „א גרויסע אָבלאווע אין צאָפּן־טייל פון בערלין" („ד. א. צ." פון 12 אפּרעל 1933).

הונדערטער אזעלכע מעלדונגען קאָן מען טרעפן אין אלע דײַטשישע צײַטונגען פאר די כאדאָשים מארט, אפּרעל, מײַ, יוני, יולי.

סאָף יוני, ווען מע האָט פאנאנדערגעלאָזט די סאָציאל־דעמאָקראטישע פארטיי און דעם „קאמף־פארבאנד פון די יונגע נאציאָנאליסטן", האָבן זיך די פארפאָלגונגען פארשטארקט: אָנשטאָט הונדערטער וואַרפט מען שוין טויזנטער מענטשן אין די טורמעס.

פון אָנהייב יולי האָט היטלערס רעגירונג גענומען ארעסטירן די קרויווים אלס אָרוועס פאר די אנטלאָפענע ארבעטער־פירער. עס איז באוווּסט דער פאל, ווען מע האָט ארעסטירט שיידעמאנס פינף קרויווים.

מע טעראָריזירט מיט געריכט־שטראָפן

פון דעם 27־טן פעווראל אָן זײַנען די דײַטשישע פּראָקוראָרן פארוואָרפן מיט ארבעט. אין אלע גרויסע שטעט פון דײַטשלאנד ארבעטן אויסעראָרדנטלעכע טריבונאלן. א שטראָם מעסירעס שטעלן צו אלץ נײַע קאָרבאָנעס פאר די נאַציאָנאל־סאָציאליסטישע טריבונאלן. די באשולדיקונגען טראָגן מערסטנס א העפּקער־כאראקטער — פּונקט ווי די שטראָפן. עס טרעפט, אז די ארעסטירטע זיצן אָפּ אין טורמע וואָכנלאנג אָן א פארהער, און דערנאָך באפרײַט מען זיי. אָבער אפילו נאָך דער באפרײַונג געפינען זיי זיך די גאנצע צײַט אונטער דער געפאר ווידער ארעסטירט צו ווערן. אין א סאך פאלן מוזן זיי אפילו רעגולער זיך מעלדן אין דער פּאָליציי און רעגיסטרירן זיך: מע האָט זיי אָפּגעלאָזט אהיים בלויז דערפאר, ווײַל די טורמעס זײַנען איבערפולט און ס'איז נייטיק אָפּרייניקן דעם פּלאַץ פאר נײַע קאָרבאָנעס. וואָס פאר א גרויזאמע שטראָפן עס ווערן ארויסגעטראָגן פאר קלייניקייטן, באווײַזן די פאָלגנדיקע מעלדונגען:

„דער אויסעראָרדנטלעכער געריכט אין בערלין, אינעם ראיאָן מאָאביט, האָט פארמישפּעט די ארבעטלאָזע ארבעטער מאקס ציגלער און ריכארד שרעטער אפּ א יאָר מיט דרײַ כאדאָשים און אפּ א יאָר מיט זעקס כאדאָשים טורמע; ציגלער, א מיטגליד פון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פארטיי, האָט פארשפּרייט אין וויכערוויזע, מיזרעך־טייל פון בערלין, עקזעמפּליארן פון דער אונטערערדישער „ראָטע פאנע", וועלכע ער האָט באקומען פון שרעטערן."

„דער אויסעראָרדנטלעכער געריכט אין דארמשטאַדט האָט באַשטראָפֿט א קאָמיוגיסט מיט פֿינף כאַדאָשים טורמע און א קאָמיוגיסטקע מיט אַכט כאַדאָשים פֿאַר פֿאַרשפּרייטן פּראָקלאַמאַציעס. די באַשטראָפֿטע זײַנען אַלט צו 16 יאָר".

עס זײַנען פֿאַראַן זייער אָפֿט פֿאַלן פֿון באַשטראָפֿן פֿאַר אַזױגערופֿענע „העצע קעגן ברוטאַלישקײַט". עטלעכע אַזעלכע אורטײלן האָט אַרויסגעטראָגן דער אויסער־אָרדנטלעכער געריכט אין בערלין, אינעם ראַיאָן מאָאַביט; אין פֿאַרלויף פֿון איין טאָג זײַנען אַרויסגעטראָגן געוואָרן פֿיר אַזעלכע אורטײלן.

וועגן דער גרויסער צאָל אַרעסטן קאָן מען דרינגען פֿון די ווערטער פֿון די געריכט־אויספֿאָרשער, וואָס האָבן דערקלערט די קרויווים פֿון די אַרעסטירטע, אַז פֿריִער ווי אין פֿיר וואָכן אַרום קאָן מען ניט דערוואַרטן קיין באַשלוס וועגן דעם אַרעסט, ווײַל ניט געקוקט דערויף, וואָס די צאָל מיטאַרבעטער פֿון דער פּראָקוראַטור איז פֿאַרצווייפֿאַכט, איז די פּראָקוראַטור דאָך ניט אימשטאַנד דורכצופֿירן אַזוי גיך די אָנגעזאַמלטע פּראָצעסן.

ס'איז זייער כאַראַקטעריסטיש פֿאַר דעם וואַקסנדיקן טעראָר אַזאַ פֿאַקט: די פֿרויען פֿון די אַרעסטירטע באַקלאָגן זיך, אַז זעלטן ווען זיי קאָנען געפֿינען אַן אַדוואָקאַט, וואָס זאָל וועלן צו נעמען אויף זיך די פֿאַרטיידיקונג פֿון אַן אַנטיפֿאַשיסט.

די צאָל געריכט־פּראָצעסן איז שווער פֿעסטצושטעלן: זיי זײַנען אין די צענדליקער טורמעס, די צאָל אַרעסטן וואַקסט מיט יעדן טאָג זינט היטלער איז בײַ דער מאַכט. פֿון דעם „פֿאַרייניקטן דײַטשישן פֿאָלק" קומט אויס צו שלעפּן צענדליקער טויזנטער אין טורמע אַרײַן, כדי די רעגירונג פֿון „נאַציאָנאַלן אויפֿשטײַג" זאָל קאָנען עקזיסטירן.

די לאַגע פֿון די אַרעסטירטע ווערט נאָך מער פֿאַרערגערט איבער דעם, וואָס היטלערס רעגירונג האָט פֿאַרווערט אין דײַטשלאַנד די „רויטע הילף", וועלכע האָט אין פֿאַרלויף פֿון יאָרן פֿאַר דעם אָנופּהערלעך געזאָרגט וועגן די פֿאַמיליעס פֿון די פּאָליטישע אַרעסטירטע. ניט געקוקט אויף די אַכזאָריעסדיקע פֿאַרפֿאָלגונגען, זעצט פֿאָר די „רויטע הילף" איר אַרבעט אין דײַטשלאַנד. עס העלפֿן איר אַרויס זייער אַקטיוו די מאָפּר־אָרגאַניזאַציעס אין אַלע לענדער און אויך די „הילף־קאָמיטעטן פֿאַר די קאָרבאָנעס פֿונעם היטלערישן פֿאַשיזם", וואָס זײַנען געשאַפֿן געוואָרן לויט דער איניציאַטיוו פֿון מאָפּר.

קיינמאָל האָבן די דײַטשן ניט געלעבט אין אַזאַ אומרו־און אַליאַרם־צו־שטאַנד, ווי פֿון דעם מאָמענט אָן, זינט היטלער האָט אַרויסגעגעבן זײַנע באַ־פֿעלן „צו באַשיצן די מעלוכע־זיכערקײַט". טויזנטער מענטשן געפֿינען זיך אונטער פּאָליציי־אויפֿזיכט, צענדליקער טויזנטער לעבן אין דערוואַרטונג אַרעסטירט צו ווערן, מ'געפֿינט זיך אין דער לאַגע פֿון אַבסאָליוטער רעכטלאָזיקײַט. אין יעדן מאָמענט פֿון טאָג און נאַכט קאָנען די פֿאַשיסטישע בויאַנעס אָדער די אָפֿיציעלע פּאָליציי אַרײַנרײַסן זיך אין שטוב צו יעדן דײַטשישן אײַנוווינער. און אין דער זעלבער צײַט האָט די רעגירונג אין איין פֿאַרעפֿנטלעכן מעלדונגען אין דעם באַוווּסטן פּאָליצייִשן נוסעך: „אין דײַטשלאַנד הערשט רו און אָרדענונג".

דאָס איז די רו פֿון א בעסוילעם.

דאָס איז די אָרדענונג פֿון קאַטאָרגע.

מאָרד־וואקכאנאליע

„עס וועלנ זיך קײַקלענ קעפּ, יאָ, עס וועלנ זיך קייקלענ קעפּ“ (היטלערס ווערטער אפנ פראָצעס, וואָס איז פאָרגעקומענ אינעמ העכסטנ געריכט אינ 1930 יאָר)

אינ דײַטשלאנד הערשט א מאָרד־וואקכאנאליע. די שטורמאָװיקעס האלטנ אינ אײנ ארויספירנ פונ זײערע קאזארמעס טרומנעס מיט קאָרבאָנעס פונעמ פאשיזמ. אינ די טיפע וועלדער געפינט מענ טויטע קערפּערס, פארפּײַניקט ניט צו דערקאָנענ זײ. די טײַכנ ברענגענ צו זײערע ברעגנ צונויפגעבונדענע קערפּערס. אינ די מאָרגנ זײַנענ ארויסגעשטעלט טויטע קערפּערס פונ „אומבאוווסטע“.

עס קומענ פאָר הונדערטער גרויזאמע טראגעדיעס. באנאכט הייבנ אופ די שטורמאָוויקעס פונ בעט דעמ מאנ. די פרוי ווייס שוינ, אז זי וועט דעמ מאנ מער ניט זענ קײנ לעבעדיקנ. אפ מאָרגנ געפינט זי אימ מיט א צעשמעטערטנ שארבנ, מיט א שרעקלעכנ אויסדרוק אפנ געזיכט, מיט צענדליקער מעסער־וווּנדנ. אינ די צײַטונגענ שעמערירנ קורצע מעלדונגענ: „געטויט בא א פּרווו צו אנטלויפנ“. אינ אנ אומבאהאָלפענער פארצווייפלונג הערט די מוטער טאָג אונ נאכט די ווייגעשרייענ פונ איר פארפּײַניקטנ זונ. זי פארלירט נאָך ניט די האָפענונג, אז ער וועט בלײַבנ לעבנ. אָבער אינ עטלעכע טעג ארומ קומט אָנ די שרעקלעכע מעלדונג: „מ'זאָל גײנ צונעמענ דעמ קערפּער“.

א מענטשנ האָט מענ „צוגענומענ“ באנאכט. זײַנע קוילעס לאָזנ זיך הערנ פונ די שטורעמ־קאזארמעס איבער דער גאנצער גאס. אינדערפרי איז ער שוינ טויט. א צווייטנ צעטרעט מענ מיט די פיס, מע שלאָגט אימ אונ מע פּײַניקט ביז ער ווערט צעדולט אונ ווארפט זיך ארויס פונ אָפענעמ פענצטער. די הענקער איזדיעקעווענ זיך: „ער האָט געמאכט א פּרווו צו אנטלויפנ דורכ א פענצטער פונ דריטנ שטאָק“. א דריטנ געפינט מענ אינעמ דורכגאנג פונ די הויכע טרעפּ מיט איבערגעבראָכענע ביינער, א פערטער ליגט מיט אָפּגעריסענע געדערים.

אינ דײַטשלאנד הערשט א וואקכאנאליע פונ מערדערײַענ, — אכזאָריעסדיקע, ברוטאלע, רעגלמעסיקע מאָרדנ. צי דענ זײַנענ דענ די „לעגענדעס“ וועגנ די פאשיסטישע מערדערײַענ אינ די אויסלענדישע צײַטונגענ אימשטאנד אינ דער גאנצער ברייט אָפּצושפּיגלענ די אלע שוידערלעכע זאכנ, וואָס ווערנ אָפּגעטאָנ טאָג אונ נאכט אינ די קאזארמעס פונ די שטורמאָוויקעס, אינ די קאָנצענטראציע־לאגערנ, אינ די ארבעטער־קווארטאלנ, אינ די טיפע וועלדער אינ נאָמענ פונ היטלערס רעגירונג אונ לויט זײַנע, היטלערס, באפעלנ!?

די געשיכטע לערנט, אז דער הערשנדיקער קלאַס פון דער געזעלשאַפטלע־כער אָרדענונג, וואָס איז פאַראורטיילט צו אומקום, שטרעבט אײַנצוהאַלטן זײַן הערשאַפט מיט דער הילף פון אומענטשלעכן טעראָר. אַדאָלף היטלערס דײַטשלאַנד איז אַן איבעריקער באַווײַז דערצו.

אין דער צײַט פון דער וועלט־מילכאָמע האָט מען געפירט אַ רעגיסטראַציע פון די דערהאַרגעטע. די קעמפנדיקע צדאָדים האָבן זיך געביטן מיט די רעשימעס. היטלערס רעגירונג איז ניט אַזוי „ליבעראַל“, זי זאָל פאַרעפנטלעכן די צאָל קאָרבאָנעס אירע. זי פאַרעפנטלעכט בלויז אַ נישטיקן טייל פון די דאָזיקע פאַקטן, בלויז יענע פאַלן פון מאָרד, וועלכע מען קאָן שוין ניט פאַרשווײַגן: צי ווײַל דער פאַרפײַניקטער איז זייער פאָפולער, צי ווײַל אַ גרויסע צאָל מענטשן וויסן וועגן דעם מאָרד. אין אַזעלכע פאַלן מעלדעט מען: „דערשאָסן בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן“, אָדער מע טראַכט אויס אַן אַנדער ליגן. ווי צו יענעם, ווער ס׳וועט וועגן אָנהייבן זיך דערגריבלען צום עמעס! אים דערוואַרט דער זעלביקער וויסטער סאָף: — פײַניקונג און טויט.

הונדערטער מאָרדן, וואָס זײַנען באַגאַנגען געוואָרן לויט די באַפעלן פון די אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס, וועלן בלײַבן בײַ דער היטלער־רעגירונג אומבאַשטראָפט. דעם 22־טן מאַרט איז דערקלערט געוואָרן אַן אַלגעמיינע אַמניסטיע פאַר אַלע קרימינעלע פאַרברעכנס, וואָס זײַנען באַגאַנגען געוואָרן אין קאַמף פאַרן „נאַציאָנאַלן אופשטײַג“. אָט די אַלגעמיינע אַמניסטיע באַרעכטיקט אַלע מערדערײַען, וואָס זײַנען שוין באַגאַנגען געוואָרן, און אויך די, וואָס קאָנען נאָך באַגאַנגען ווערן. דעם 23-טן יוף האָט געריכט ווידער גאַראַנטירט אומבאַשטראָפטקײַט פאַר די גרויזאַמסטע אַקטן, וואָס ווערן געטאָן „צוליב דער זאַך פון נאַציאָנאַלן אופשטײַג“.

היטלערס כאַווײרים פון דער שטעטל פּאָטעמפּאַ

ס׳איז ניטאָ קיין פולער צעכל פון די קאָרבאָנעס, וואָס זײַנען געפאַלן אונטער די קוילן און מעסערס פון די שטורמאָוויקעס אין די כאַדאָשים פון היטלערס קומען צו דער מאַכט. די קאָרבאָנעס זײַנען סאָציאַל־דעמאָקראַטישע, קאָמוניסטישע און אומפאַרטייִשע אַרבעטער. די כוואַליע פונעם פאַשיסטישן טעראָר פלעגט זיך באַזונדערס אַ הייב טאָן דעמאָלט, ווען דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פאַרטיי פלעגט אויסקומען בײַצושטיין פּאָליטישע שוועריקײַטן אָדער ווען דער אַקשאָנעסדיקער ווידערשטאַנד פון די אַרבעטער האָט געדראָעט צו פאַרהאַלטן איר שטרעבן צו דער מאַכט.

אין דער נאַכט נאָך די יול־וואַלן פון 1932 יאָר זײַנען פאָרגעקומען אַטענטאַטן מיט באָמבעס און מיט האַנט־גראַנאַטן, אָנפאַלן אויף סאָציאַל־דעמאָקראַטן, קאָמוניסטן און דעמאָקראַטן. אין אַ סאַך שטעט זײַנען די אָנפאַלן פאָרגעקומען אין איין און דער זעלביקער שאָ, און, ווי עס ווײַזט אויס, זײַנען זיי געווען פּינקטלעך אויסגערעכנט.

אין יאַנוואַר 1933 יאָר, אין דער צײַט פון שלײַכערס רעגירונג, הייבט ווידער אָן וואַקסן די צאָל טעראָריסטישע אַקטן מיצאַד די נאַציס. נאָך דעם, ווי היטלער איז באַשטימט געוואָרן אַלס רײַכסקאַנצלער, הייבט אָן דער טעראָר פון די שטורמאָוויקעס שטאַרק ברשעווען און נעמט אָן אַן אַלץ מער און מער אַכ־

אַריעסריקן כ אראקטער. אין פארלויף פון די ערשטע צוויי וואָכן פעווראל האָט די פרעסע פארצייכנט 27 מאָרד-פאלן פון ארבעטער און ארבעטערנס. מיר גיבן אונטן דעם צעטל נעמען *.

שוין דעם 30־טן יאנוואר האָבן די שטורעם־אָטריאדן געהאט אויסגעארבעט זייער אייגענע טעכניק פון אטענטאטן. די אָרטיקע שטורמאָוויקעס האָבן געפירט א צוגרייטונג־ארבעט און האָבן ערשט געמאכט פאָרבארייטונגען צו מאָרדן. אָבער עס פלעגן זיך פלוצלינג באוויַיזן באנדעס שטורמאָוויקעס, וואָס זיַינען אָנגעקומען פון דער פרעמד, זיי פלעגן אָפּטאָן זייער מערדערישע שטיק און פלעגן באלד נעלעם ווערן. צו זייער דינסט זיַינען געווען גרייט אווטאָמאָבילן און מאָטאָציקלען.

לאָמיר דאָ פארצייכענען דעם ברוטאלן מאָרד, וואָס איז פאָרגעקומען זומער 1932 יאָר אין דעם שטעטל פּאָטעמפּא. היטלער האָט דעם דאָזיקן מאָרד אָפּן בארעכטיקט.

א בריגאדע שיקערע שטורמאָוויקעס האָט זיך אריַינגעריסן אין דירע פון א קאָמוניסטישן ארבעטער און האָט אים בוכשטעבלעך צעטראָטן מיט די פיס פאר די אויגן פון זיַין אלטער מוטער. ווען עס זיַינען אין געריכט אופגעדעקט גע־וואָרן אלע איינצלהייַטן פון דעם דאָזיקן ברוטאלן מאָרד, און עטלעכע פון די מערדער זיַינען פארמישפּעט געוואָרן צום טויט, האָט היטלער עפנטלעך זיך סאָ־לידאריזירט מיט די מערדער און האָט זיי אָנגערופן אין זיַין טעלעגראמע— „מיַינע כאווערים“. פאָן פאפּענס רעגירונג האָט פארלייַכטערט זיי די שטראָף. דעם טויט-אורטייל האָט מען אָפּגעשאפן. באלד נאָכן 5־טן מארט, איידער ס'איז נאָך פארעפנטלעכט געוואָרן די אלגעמיינע אמניסטיע, האָט היטלער אינגאנצן באפריַיט די מערדער, און האָט זיי ווידער געלאָזט אין קאמף קעגן די ארבעטער.

פארמאסקירטע מאָרדן

ווי אומעטום אין דעם בוך, ברענגען מיר אויך דאָ אזא מאטעריאל, וואָס איז זייער שטרענג דורכקאָנטראָלירט און פעסטגעשטעלט. מיר נעמען די פאקטן הויפּטזאכלעך פון די פאָלגנדע צוויי קוועלן: די איידעס-באוויַיזן פון דיַיטשלאנד, וואָס מיר האָבן באקומען פון מענטשן, וועלכע האָבן אליין איבערגעלעבט די דאָזיקע געשעענישן, און די מעלדונגען פון דער פאשיזירטער דיַיטשישער פרעסע. די יעדיעס פון דער פרעסע גיבן ניט נאָר די אָפיציעלע באשטעטיקונג פון די מאָרדן, נאָך ברענגען ארויס בולעט אויך די אומגעלומפּערטע מאָרד־מיטלען, וואָס מיט זייער הילף באמיען זיך די נאציאָנאל-סאָציאליסטן צו פארבאהאלטן די שפורן פון זייערע פארברעכנס, אָבער דערביַי גיבן זיי זיך אליין ארויס.

אין מארט כוידעש זיַינען דערשינען יעדיעס וועגן פאָליטישע מאָרדן, וואָס

---

* 1/II. העלמוט שעפער (פעלבערט), פראנקע און האנס האסע (ווילהעלמסבורג), פאול שולץ (בער־לין). 2/II. העפע (אלטאָנע), ווילהעלמינא שקרוט (האמבאָרג). 3/II. קעטע זענגאָלדי (דויסבורג), ערווין בערנער און אלפרעד קאָלאטש (בערלין), וועטמאן. 5/II. אנא רעדער (בערלין), וואלטער שטיינפעלד (ברעסלאוו), באדער (געטינגען), פאול פישער (כעמניץ), הערמאן קאסטען (סטאספורט). 6/II. מארטין ליישעל (ווילהעלמסבורג). 7/II. ראָבערט ראטקע (קעלן), 8/II. ווילהעלם עסער (גלאדבאך־ריידט). 9/II. הענריך לאפּסט (קעלן). 11/II. סציפליק (העקלינגען). 12/II. בארניקאו (אסעלן־דאָרטמונד), יאָזעף מענג (בענסהיים), א דאָרפישער ארבעטער אין גראָס־יוסטין. 14/II. אָטאָ העלם און וואלטער שניידער (אייס־לעבן), שטאָק (קעלן־קאלק) קורט לער (דויסבורג־אָרט).

די צײַטונגען אליין האָבן פעסטגעשטעלט. עמעס, די ארבעטער-פרעסע איז שוין צו יענער צײַט געווען ליקווידירט, און די פרעסע, וואָס האָט פארנומען די „מיטעלע" פּאָזיציעס, איז געווען אזוי אָנגעשראָקן, אז זי האָט ניט געוואגט צו דרוקן די סאמע דערלויבטע ידיעס. ניט געקוקט אפ דער קנעכטישער אונטערטעניקײַט פון דער פרעסע, פלעגן זיך דאָך דורכרײַסן אזויפיל קאָמפּראָמעטירנדיקע איינצלהײַטן, אז היטלערס רעגירונג האָט אָנגעהויבן ציטערן פאר איר „פרעסטיזש". די צענזור איז דעריבער נאָך מער פארשטארקט געוואָרן: צו דער אָרטיקער צענזור פון די נאציאָנאל-סאָציאליסטישע קאָמיסארן בא די צײַטונגען און צו דער „זעלבסט-צענזור" פון די צײַטונגען גופא איז צוגעגעבן געוואָרן א צענטראליזירטע צענזור פונעם פּראָפּאגאנדע-מיניסטעריום.

דעם 2-טן אפּרעל האָט מען געהאט די מעגלעכקײַט צו לייענען די עפנטלעכע דערקלערונג, אז אין דער „דריטער אימפּעריע" געהערט די אינפאָרמאציע וועגן מאָרדן ניט צו דער פּאָליציי און ניט צו דער פרעסע, נאָר צו דער פּראָפּאגאנדע:

„בערלין, 2-טן אפּרעל (וואָלף-אגענטור). די רעגירונג פון דער אימפּעריע האָט געגעבן אן אָנווײַזונג אלע אינפאָרמאציע-אגענטורן וועגן דעם, אז די ידיעס וועגן די געשעענישן אין דײַטשלאנד טאָרן ניט פארעפנטלעכט ווערן אָן דער האסקאָמע פון דער פרעסע-אָפּטיילונג פונעם מיניסטעריום פאר פּראָפּאגאנדע. ס'איז פארבאָטן די מינדסטע ענדערונג אינעם טעקסט פון די ידיעס, וואָס זײַנען דערלויבט פארעפנטלעכט צו ווערן".

אדאנק דער צענטראליזירטער צענזור הייבן אָן די ידיעס טראָגן א סכעמאטישן כאראקטער. די פאשיזירטע פרעסע פילט אויס שטרענג די עקזיסטירנדיקע געזעצן. זעלטן ווען זי גיט א קאָנקרעטן בילד פון דער אָדער יענער געשעעניש.

אלץ בולטער ווײַזן זיך ארויס פארשיידענע פאָרמען פון פאלסיפיקאציע. ערשטנס, הייבן אָן פיגורירן קערפּערס פון „אומבאוווּסטע מענטשן". אין די מערסטע פאלן אָבער ווײַזט זיך ארויס, אז די פּאָליציי קאָן גלײַך אפן אָרט דערקענען די דערמאָרדעטע, — די זעלבע קאָרבאָנעס האָבן מיט עטלעכע טעג פאר דעם שוין פיגורירט אינעם צעטל פון די, וואָס זײַנען „פארפאלן אָן קיין שום ידיעה". די פעסטגעשטעלטע נעמען פון אייניקע קאָרבאָנעס פארבאהאלט מען פון דער געזעלשאפטלעכקײַט אָדער מע רופט זיי אָן א סאך שפּעטער, און דערבײַ אזוי, אז ס'זאָל ניט ארויסרופן קיין ראַש. צו דער דאָזיקער קאטעגאָריע געהערן, אשטייגער, די שטורמאָוויקעס, וואָס זײַנען, לויטן אורטייל פון די געהיימע פאשיסטישע געריכטן, דערמאָרדעט געוואָרן פאר זייער אומגעהאָרכזאמקײַט.

צווייטנס, די כוואליע זעלבסטמאָרדן, וואָס גייט זינט דעם 5-טן מארט האנט בא האנט מיטן פאשיסטישן טעראָר, הייבן אָן די הערשער אויסצונוצן פאר זייערע צוועקן און א סאך פון די מאָרדן פיגורירן אלס „זעלבסטמאָרדן".

ווי אומגעלומפּערט עס ווערט צײַטנווײַז דורכגעפירט די דאָזיקע אָפּנארערײַ, באווײַזט די אָפיציעלע מעלדונג וועגן דעם מאָרד פון דעם מיטגליד פון מאגדעבורגער מוניציפּאליטעט קרעסע. עס ווערט מיטגעטיילט:

„מאגדעבורג, 14 מארט (טעלעגראף אוניאָן). אין פעלגעלעבן איז זונטיק פארנאכט פאָרגעקומען א בלוטיקער צוזאמענשטויס אין א בירהאלע,

וואָס האָט געדינט אלס לאָקאל פאר פאָר־פארזאמלונגענ. ווי נאָר ס'איז אינ בירהאלע ארײַנגעקומענ דער סאָציאל־דעמאָקראטישער מיטגליד פונ מוניציפאליטעט קרעסע, איז ער, לויט דער פאָדערונג פונ עטלעכע שטורמאָוויקעס, ארעסטירט געוואָרנ. אינ איינעמ פונ די זײַטיקע צימערנ האָט קרעסע אָנגעהויבנ זידלענ די שטורמאָוויקעס אונ האָט אויסגעשאָסנ אינ זיי. ס'איז פארוווּנדעט געוואָרנ דער עלטסטער פונ דער בריגאדע שטורמאָוויקעס גוסטאוו לעמאנ. אלע האָבנ זיכ געלאָזט לויפנ פונעמ פלאצ, באלד האָבנ זיכ געלאָזט הערנ עטלעכע שאָסנ פונ דער גאס. מע האָט געפונענ קרעסענ אינעמ זײַטיקנ צימער מיט א דורכגעשאָסענעמ קאָפ. דער קערפער ווערט געפאלמעסט, קעדיי פעסטצושטעלנ, וואָס איז געווענ די סיבע פונ זײַנ טויט: צי איז דאָ באגאנגענ געוואָרנ א זעלבסטמאָרד נאָכ דעמ, ווי ער האָט געשאָסנ אינ די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ, צי ער איז געטויט געוואָרנ פונ די קוילנ, וואָס זײַנענ געפאלנ אינ דער געבײַדע פונ דער גאס".

אינ דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פרעסע מערקט זיכ א טענדענצ אויסצונוצנ די דאָזיקע יעדיעס אלס א סענסאציע.

דעמ 25־טנ אפרעל טראָגט צו דער „פעלקישער בעאָבאכטער" זײַנע לײענער איינעמ פונ די שוידערלעכסטע פאלנ פונ לינטשערײַ אונטער דער מאסקע פונ „זעלבסטמאָרד". פונ די פראָטימ אלײנ ווערט קלאָר, אז וועגנ זעלבסטמאָרד קאָנ דאָ קײנ רייד ניט זײַנ. די נאָטיצ ווערט געגעבנ אונטער די פאָלגנדיקע שרײַענדיקע קעפלעכ:

„א שוידערלעכער פאל פונ זעלבסטמאָרד! א מענטש האָט זיכ באשמירט מיט דזעגעכצ, אלײנ זיכ אונטערגעצונדנ אונ איז פארברענט געוואָרנ.

איינער א היגער אײַנוווינער האָט אינ זײַנ דאטשע־שטיבל אינ האָרנער מאָאָר זיכ דערמאָרדעט אפ א ווילדנ אויפנ. לעבנ זײַנ שטיבל איז פאראנ א הילצערנער שײַער, ווו ס'האָט זיכ צווישנ אנדערע זאכנ געפונענ אויכ א פעסל דזעגעכצ. דער זעלבסטמערדער האָט אויסגעטאָנ פונ זיכ א טייל פונ זײַנע קליידער, זיכ באשמירט פונ אויבנ ביז אראָפ מיט דזעגעכצ אונ האָט דערנאָכ אונטערגעצונדנ דאָס פעסל. ער איז פארברענט געוואָרנ. די סיבע פונ דעמ זעלבסטמאָרד באדארפ מענ זוכנ אינ זײַנ שווערנ גײַסטיקנ צושטאנד. דער שײַער איז אוועק מיטנ רויכ. דער זעלבסטמערדער איז געווענ א באווײַבטער אונ האָט געהאט עטלעכע קינדער".

אזעלכע מעלדונגענ זײַנענ ענלעכ צו א בולוואר־ראָמאנ: איבערגעבנדיק שוידערלעכע איינצלהײַטנ, שטרעבט מענ צו איגנאָרירנ די פראגע וועגנ די מאָטיוונ אונ דעמ זינ פונ דעמ פאקט גופע.

דריטנס, אויב דער קאָרבנ שטארבט, אינ רעזולטאט פונ די פײַניקונגענ, אינ שפיטאָל, באמיט מענ זיכ פאָרשטעלנ די גאנצע זאכ אזוי, אז עס רעדט זיכ, קלוימערשט וועגנ א נאטירלעכנ טויט.

אינ א גאנצער רײ פאלנ (צומ בײַשפיל, דער פאל מיטנ ד"ר עקשטײנ אינ ברעסלאוו) שטעלט זיכ ניכ ניט אָפ די אָפיציעלע אינפאָרמאציע פאר אויסגעשפראָכענע רעכילעס אפנ פאשיסטישנ קאָרבנ שוינ נאָכ זײַנ טויט. דאָס ווערט דערגרייכט מיט אָנווײַזונגענ אפ א קלוימערשטער ווענערישער קראנקײַט.

דער אַרײַנגאַנג אין אָראַניענבורגער קאָנצענטראַציע-לאַגער

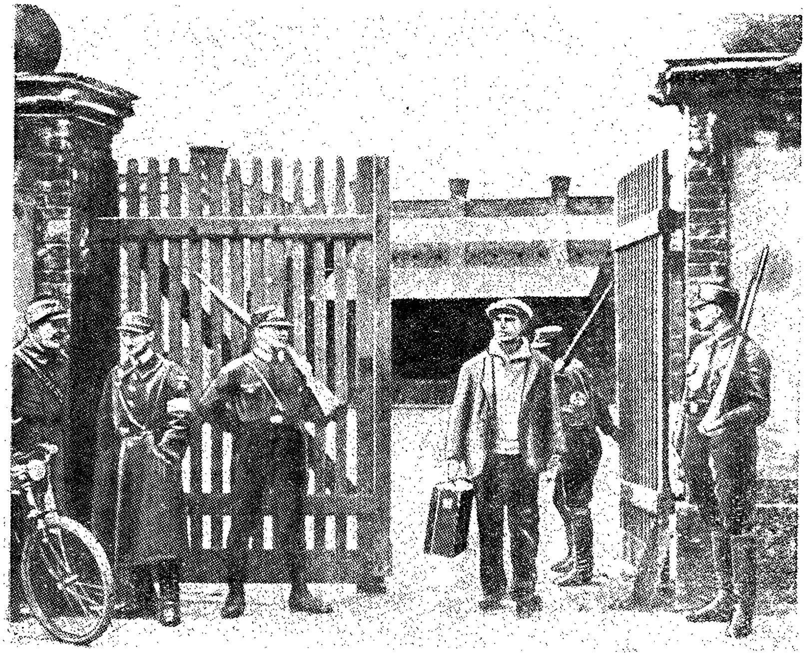

מע פירט אַוועק אַ יונגן אַרבעטער. וואוהין? עפּשער וועט אין אייניקע
טעג אַרום די צײַטונג מיטיילן: „דערשאָסן בײַ אַ פּרוּוו צו אַנטלויפן"

די פרעסע פארשמירט, פערטנס, דעם פּאָליטישן כאראקטער פונעם מאָרד, זי גיט ניט די עלעמענטארסטע אָנווייזונגען אפן מאָטיוו פונעם פארברעכן און אפ דער פערזענ־לעכקייט פונעם פארברעכער, ווייל דאָס וואָלט באלד געבראכט אפן ריכטיקן וועג. די צינישע לאַקאָנישקייט און אינהאַלטלאָזיקייט פון די דאָזיקע מעלדונגען דער־מאָנען אָן די טויטע שאבלאָנען פון די קריג־ביולעטענס.

אָט איז א מוסטער:

„די פּאָליציי טיילט מיט: שאבעסצונאכט האָבן עטלעכע פערזאָנען געצווונגען דעם בלעכער הענזלער גיין מיט זיי אינעם הויז ב. 21 אפ לע־סינגשטראסע. באלד נאָך דעם האָבן די איינוווינער פון דעם הויז דער־הערט עטלעכע שאָסן, הענזלערן האָט מען געפונען אפן בוידעם שווער פארוואונדעט. מע האָט אים אָפּגעפירט אין שפּיטאָל, ווו ער איז אינגיכן געשטאָרבן. די פארברעכער זיינען אנטלאָפן און געבליבן אומבאוווּסט" („גערמאניא" פונעם 15 מיי).

דאן, ווען אלע אנדערע שפּיצלעך טויגן שוין ניט און ס'איז אומעגלעך צו פארטושן ווער ווֹעמען ס'האָט געהארגעט און אז דער מענטש איז דערמאָר־דעט געוואָרן פאר זיינע פּאָליטישע איבערצייגונגען, באנוצט מען זיך מיט דער פּאָרמולע, וואָס איז פאר אלעמען פארשטענדלעך, זינט עס זיינען דערמאָרדעט געוואָרן קארל ליבקנעכט און ראָזע ליוקסעמבורג:

„**דערשאָסן בא א פּרוּוו צו אנטלויפן**".

מיר ברענגען דאָ די אָפיציעלע מעלדונגען וועגן דעם דערמאָרדן היינץ בעסלערן. זיי באווייזן מיט וואָס פאר א ציניזם מע נוצט אויס די דאָזיקע פּאָר־מולע.

I. „פראנקפורטער צייטונג" פון 5 אפּרעל, פון דיסעלדאָרף דעם 4־טן אפּרעל (וואָלף־ביוראָ):

„היינט אינדערפרי איז דער געהילף־פּאָליציי **געלונגען צו ארעסטירן** אפ דער גאס דעם קאָמוניסטישן אָנפירער **בעסלער**, וועלכן מע האָט שוין לאנג געזוכט. בעשאס מע האָט אים אונטערזוכט, האָט דער ארעסטירטער אויסגענוצט דעם מאָמענט, ווען די פּאָליציי איז געווען מיט עפּעס פאר־נומען, און האָט געמאכט א פּרוּוו צו אנטלויפן. נאָך דעם, ווי די פּאָלי־ציי האָט אים נאָכגעשריִען, ער זאָל בלייבן שטיין, און ער האָט ניט גע־פּאָלגט, האָט זי געמוזט זיך באנוצן מיט פייער־געווער. איין קויל האָט בעסלערן שווער פארוואונדעט. מע האָט אים געבראכט אין שפּיטאָל, ווו ער איז אינגיכן געשטאָרבן."

וועגן דעם זעלביקן פאל:

II. „אנגריף" פון 5־טן אפּרעל טיילט מיט דעם 5־טן אפּרעל פון דיסעלדאָרף:

„לויט דער מעלדונג פון דער פּאָליציי, איז דעם 4־טן אפּרעל ארום 16 דעם זייגער (!) ארעסטירט געוואָרן דער קאָמוניסטישער פארטיי־טוער **בעסלער** בא זיך אפ דער קווארטיר. אים האָבן ארעסטירט די מיטגלידער פון א ספּעציעלן שטורעם־אָטריאַד. באם אונטערזוכן זיין וווינונג זיינען געפונען געוואָרן צוויי פּעקלעך דינאמיט. כוץ דעם זיינען געפונען געוואָרן דאָקומענטן. אפן וועג צום פּאָליציי־צירקל האָט ב. געמאכט א פּרוּוו צו

די ארעסטירטע אינ אָראניענבורגער לאגער צווינגט מענ אַלע טאָג
אינ פארלויפ פונ עטלעכע שאָ דורכצוגייג א מיליטערישע מושטרירונג.
דערביי רעכנט מענ זיכ ניט מיט דעמ צי דער מענטש איז קראנק
אָדער אלט

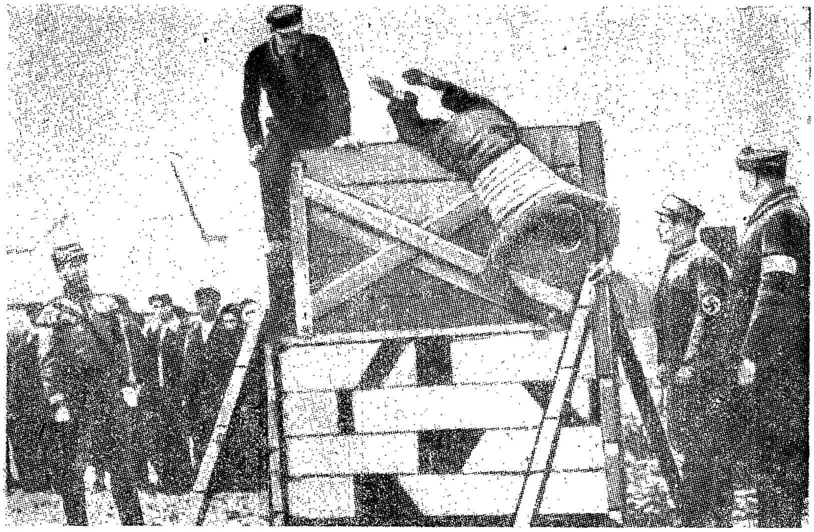

אנטלויפן. ניט געקוקט אפ די אויסגעשרייען „שטיי!" און אפ עטלעכע שאָסן אינדערלופטן, אלס וואָרענונג, האָט ב. זיך ניט אָפּגעשטעלט און געהאלטן אין לויפן. ער איז שווער פארוווּנדעט געוואָרן אין רוקן און געשטאָרבן אינגיכן נאָך דעם, ווי מע האָט אים געבראכט אין שפּיטאָל".

אינדערעמעסן איז בעסלערס ווּנדונג געווען באלאגערט נאָך באנאכט. גאנצ פרי האָט מען אים צוגענומען און דערשאָסן אפן גאס. די ווידערשפּרוכן אין די אָפיציעלע מעלדונגען איז ניט צו באזייטיקן. קיין שום „דינאמיט" האָט מען בא אים ניט געפונען, דאָס איז אן אויסגעטראכטע זאך. און די שיסעריי אינדערלופטן אלס „וואָרענונג" האָט, ווייזט אויס, געטראָפן אין ציל.

„דערשאָסן בא א פרווו צו אנטלויפן" — דאָס איז די פאשיסטישע פאָרמו־לע פון געיעג אפן מענטשן.

די אויבן געבראכטע מעלדונגען שטעלן מיט זיך פאָר איינעם פון די עלע־מענטן פון דעם דאָזיקן געיעג. דער געיעג טראָגט דעם זעלביקן טעראָריסטישן כאראקטער, וואָס דער גאנצער רעזשים היטלערס.

„די צאָל פּאָליטישע מאָרדן איז באדייטנד געפאלן"

„דייטשע אלגעמיינע צייטונג" האָט אָפּגעדרוקט אין מיי 1933 יאָר א נאָ־טיץ אונטערן קעפל: „זינט די נאציאָנאלע רעגירונג איז געקומען צו דער מאכט, איז באדייטנד געפאלן די צאָל פּאָליטישע מאָרדן".

דער אינהאלט פון דער דאָזיקער נאָטיץ איז אזא:

„ווי עס טיילט מיט דער פּרייסישער פּרעמיער־ און אינערן־מיניסטער גערינג דורך דעם הויפּט פון דער געהיימער מעלוכע־פּאָליציי, איז זינט דעם נאציאָנאלן אופשטייג באדייטנד פארקלענערט געוואָרן די צאָל גוואלדטאטן מיט א שטערבלעכן סאָף, וואָס קומען פאָר לויט פּאָליטישע מאָטיוון. קיי־מאט איינצייטיק מיטן קומען צו דער מאכט האָט די נייע נאציאָנאלע רע־גירונג אָנגענומען ענערגישע מאָסמיטלען צו אונטערדריקן די קעגנער, און צוזאמען מיט דער פארלייכטערונג פון די פּאָליטישע ווידערשפּרוכן, וואָס דרינגט ארויס פונעם זיג פון דער נאציאָנאלער באוועגונג, איז דערגרייכט געוואָרן א שנעלע פארקלענערונג פון דער צאָל פאלן פון גוואלד־טויט. פריער האָט זיך די צאָל געהאלטן אפ איין ניוואָ, און איצט, אין אפּרעל כודעש, האָט זיך די צאָל פארקלענערט ביז צוויי פאלן, וואָס דאָס איז די סאמע קלענסטע ציפער פאר זייער א גרויסן פּעריאָד צייט".

אין די זעלביקע טעג, ווען די פאשיסטישע רעגירונג האָט פארשפּרייט די דאָזיקע „קאָמיוניקע", איז געמאָלדן געוואָרן אויך — אָפיציעל — „אז בלויז אין איין בערלינער מאָרג איז אריינגעקומען פאר אפּרעל כודעש 46 טויטע קערפּערס מיט צעמאזיקטע פּנעמער — ניט צו דערקענען, ווער זיי זיינען".

די פאשיסטישע פּרעסע אליין האָט אָנגעגעבן אין אירע מעלדונגען העכער 50 פאלן פון פּאָליטישע מאָרדן אין אפּרעל כודעש, אָנרופנדיק דערביי זייערע נעמען.

מיר ברענגען דאָ באשרייבונגען פון אייניקע פון די שווידערלעכסטע פאלן פון דערמאָרדן ארבעטער און אינטעליגענטן, מאָרדן, וואָס זיינען באגאנגען גע־

וואָרן מיצאַד מיטגלידער פון שטורעם־אָטריאַדן. אין די דאָזיקע באַשרײַבונגען זײַנען פאַראַן אַזעלכע ווילדע, שווידערלעכע מאָמענטן, וואָס די פאַנטאַזיע פון קיינער איז ניט אימשטאַנד זיי נאָכצופאָלגן, און ער פאַלט אַרײַן אין סאָפעק, צי איז עס אינדערעמעסן אַזוי געווען. צום באַדויערן, זײַנען די דאָזיקע באַשרײַבונגען דער ריינער עמעס. זיי זײַנען באַשטעטיקט פון אַ גרויסער צאָל איידעס, אָפט פון די מערדער אַליין. די דאָזיקע פאַקטן דעקן אויף דעם עמעס וועגן דער „דריטער אימפּעריע״.

„דער דאָזיקער טאַט איז ניט געווען קיין דײַטשישער טאַט״

דעם 4־טן אַפּרעל 1933 יאָר האָבן די שטורמאָוויקעס דערמאָרדעט אין דיי סעלדאָרף אַן אַרבעטער־קאָמוניסט היינץ בעסלער. מיר האָבן אויגנ געבויאַנט די מעלדונגען פון „פראַנקפורטער צײַטונג״ און פון „אַנגריף״, וואָס פעלשן אומפאַרשעמט, באַהויפּטנדיק, אַז בעסלער איז „דערשאָסן געוואָרן בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן״. היינץ בעסלער איז דערמאָרדעט געוואָרן לויטן אורטייל פון אַ געהיימען פאַשיסטישן געריכט.

ביז דעקאַבער 1930 יאָר איז היינץ בעסלער געווען אַ מיטגליד פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פאַרטיי און האָט אָנגעפירט מיט אַ שטורעם־אָטריאַד. ער האָט גוט געוווּסט די פאַרבאָרגענע מײַסים פון די פאַשיסטן און עס האָט אים גענומען עקלען דער פאַשיזם. אין דעקאַבער כוידעש 1930 יאָר טרעט ער אַרויס פון די רייען פון די שטורמאָוויקעס. ער האָט געזוכט און געפונען דעם וועג צו דער קאָמוניסטישער פאַרטיי. אָט פאַרוואָס ער איז דערמאָרדעט געוואָרן. דער דאָזיקער יונגער אַרבעטער האָט, נאָך אַ לאַנגגן אינערלעכן קאַמף און נאָך ערנסטן שטודירן די פּאָליטישע ליטעראַטור, פאַרלאָזט די רייען פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן און איז אַרײַנגעטראָטן אין דער פאַרטיי פון דער רעוואָלוציאָנערער אַרבעטער־באַוועגונג. מיר גיבן דאָ איבער אַ בריוו פון אַ פרוי, וואָס איז בײַגעווען בײַ דעם מאָרד. דער בריוו דעקט אויף דעם פאַרברעכן פון די פאַשיסטן אין זײַן גאַנצער ברוטאַלער אַכזאָריעסדיקײַט. דער דאָזיקער בריוו פאַרדינט פאַרשפּרייט צו ווערן אין מיליאָנען עקזעמפּליאַרן:

„אָ, ווען אונדזער טייערער היינצל וואָלט געלעבט! איך קאָן עס ניט פאַרשטיין! גאָט וועט נעקאָמע נעמען פאַר דעם מאָרד. דער דאָזיקער טאַט איז ניט געווען קיין דײַטשישער טאַט!

„דינסטיק גאַנץ פרי, אַרום פיר דעם זייגער האָבן אונדז אויפגעוועקט פון שלאָף זיבן מענטשן פון אַ שוץ־אָטריאַד און צוויי באַאַמטע פון דער געהיימער פּאָליציי. זיי האָבן אונדז געדראָעט מיט רעוואָלווערן. זיי האָבן געצוווּנגען היינצן אָנטאָן זיך און גיין מיט זיי. אונדז האָבן זיי באַפוילן פאַרשפּאַרן די טיר און ניט עפענען קיין פענצטער. אָ, גאָט, ווי ברוטאַל זיי זײַנען זיך באַגאַנגען מיט היינצלען! שוין דרײַ אַזייגער באַנאַכט האָבן זיי אַרומגערינגלט די גאַס, און פיר דעם זייגער זײַנען זיי געקומען צו אונדז. דערנאָך האָבן זיי אים צוגענומען מיט זיך און דערשאָסן אים אויף דער שטערנשטראַסע — פּונקט ווי דאָס וואָלט זײַן אַ מיליטערישער פעלד־געריכט. אָ, וואָס דער אָרעמער היינצל האָט באַדאַרפט איבערלעבן. פאַר־

וואָס בין איך ניט אוועק צוזאמענ מיט אים! אכט קוילנ האָבנ זיי אינ אים אריינגעזשעצט. דריי אינ הארצנ, צו איינ קויל אינ יעדער האנט און אינ בויך און דערנאָך נאָך צוויי קוילנ. איז עס דענ ניט קיינ פּלאַנירטער מאָרד! נאָר מע וועט פאר אים נעקאָמע נעמענ. זיי האָבנ אים געלאָזט ליגנ אפ דער ערד, און די פּויערים האָבנ אים אראָפּגערוימט פונ וועג ווי א הונט. איך האָב ניט געקאָנט גלייבנ, אז אזוי האָט פּאסירט. איך בינ באלד אוועקגעלאָפנ צום הער מ., ווייל היינצ האָט מיר שטילערהייט אוועקגייענדיק א זאָג געטאָנ: „גיי באלד צום הער מ. און דערצייל אים, וואָס

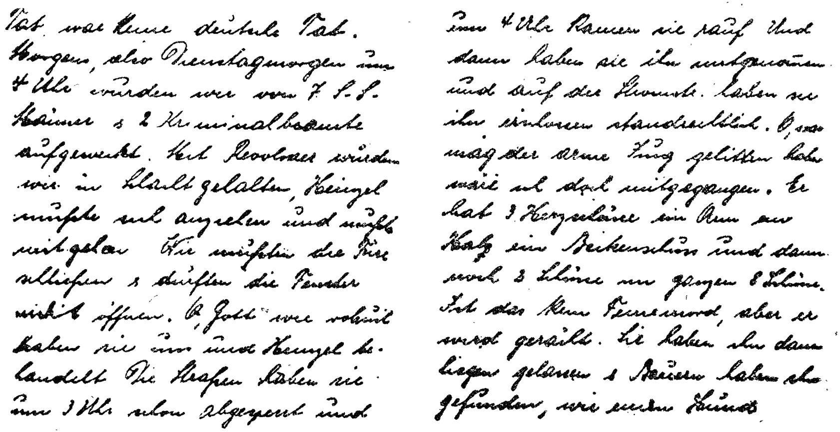
Tat war keine deutsche Tat.
Morgen, also Dienstagmorgen um
4 Uhr wurden wir von 7 S.S.
Männer u. 2 Kriminalbeamte
aufgeweckt. Mit Revolver wurden
wir in Schach gehalten, Heinzel
musste sich anziehen und musste
mitgehen. Wir mussten die Türe
schliessen u. durften die Fenster
nicht öffnen. O Gott wie schlecht
haben sie uns und Heinzel be-
handelt. Die Strassen haben sie
um 3 Uhr schon abgesperrt und
um 4 Uhr kamen sie rauf. Und
dann haben sie ihn mitgenommen
und auf der Chaussee haben sie
ihn einfach standrechtlich. O, was
mag der arme Junge gelitten haben
weil er doch mitgegangen. Er
hat 3 Herzschüsse ein Arm am
Hals ein Beckenschuss und dann
noch 2 Schüsse im ganzen 8 Schüsse.
Ist das kein Feme-mord, aber er
wird gerächt. Sie haben ihn dann
liegen gelassen u. Bauern haben ihn
gefunden, wie einen Hund

די פאקסימיליע פונעם בריוו, וווּ עס ווערט דערציילט,
וויאזוי מע האָט דערמאָרדעט היינצ בעסלערג.

עס האָט פּאסירט מיט מיר. דער הער מ. האָט מיר צוגעזאָגט הילפ". נאָר וויאזוי האָט דער הער מ. אים געהאָלפנ! היינצ האָט צו פיל געטרויט מענטשנ. אָ, פרוי ל..! ווענ איר וואָלט זענ היינצנ טויט. וואָלט איר גערופנ גאָט אליינ פאר א ריכטער, — ווי שרעקלעכ זיי האָבנ אים געפּייניקט. איך קאָנ ניט פארגעסנ דאָס בילד. וויאזוי קאָנ מענ אזוי פּייניקנ אנ אָרעמענ אומבאשיצטנ מענטשנ! און דערנאָך טיילנ מיט אָט־די ליגנערישע צייטונגענ זייערע פאלשע מעלדונגענ, אז היינצ איז דערשאָסנ געוואָרנ, קלוימערשט, „בא א פּרווו צו אנטלויפנ" און זיי האָבנ, קלוימערשט, געפונענ צוויי פּעקלעכ דינאמיט. אזא נידערטרעכטיקייט! און מע קאָנ זיכ ניט דערשלאָגנ קיינ גערעכטיקייט. מע האָט בא אים ניט געפונענ אפילע קיינ רעוואָלווער און אפילע קיינ נישטיק פּאפּירל. זיי האָבנ געפונענ בלויז מיינע ליבע־בריוו און עטלעכע העפטנ. און פּלוצלינג אזא העצע אינ די צייטונגענ! נאָר איך רופ גאָט פאר א ריכטער אינ דער דאָזיקער ברוטאלער, נידערטרעכטיקער זאכ!.. אלע זיינענ דאָ אזוי דערשיטערט מיט דער געשעעניש און קאָנענ ניט באגרייפנ, וויאזוי האָבנ געקאָנט די דאָזיקע מענטשנ אזוי נידערטרעכטיק און געמיינ דערמאָרדנ אנ אומבאוואָפנטנ מענטשנ.

די לעווינע וועט פאָרקומענ מיט א גאלעכ און א סאכ א סאכ מענטשנ וועלנ קומענ אָפּגעבנ אים די לעצטע פליכט. ווי גראָב עס האָט מיכ בא־

האנדלט דער הער מ., ווען איך בין געקומען צו אים! אז איך האָב אים געזאָגט, וויאַזוי קאָן מען דאָס אזוי דערמאָרדן אַן אומבאוואָפנטן מענטשן, האָט ער מיר געענטפערט: „אויב איר וועט דאָ נאָך אזוי שפּרעכן, וועל איך הייסן אויך אײַך ארעסטירן!"

די מוטער גריסט אײַך. נאָך דער לעווייע וויל זי פאָרן צוריק אהיים. איך שיק אײַך מײַן הארציקן גרוס און א דאנק פאר דעם, וואָס איר האָט א טראכט געטאָן וועגן היינצלען. זײַט געזונט. זײַט אזוי גוט, שרײַבט און האָט קיין פאריבל ניט אף מײַן יינגל, וואָס ער האָט ניט צוגעשריבן א פּאָר ווערטער. איך בין שולדיק. אָ, ווען איך וואָלט דאָס ניט געווען טאָן! מײַן טײַער, גוט יינגל!"

„איך וועל דיך דערשיסן!"

(דאָס גיט איבער א מענטש, וואָס איז געווען דערבײַ)

די ארבעטערן גרעטע מעסינג, א מוטער פון צוויי קינדער, איז דעם 6-טן מארט 6 אזייגער אינאָוונט ארויסגעגאנגען פון איר וווינונג, וואָס געפינט זיך אפן זאָמערמילענוועג אין זעלבע (בײַערן). מיט א קאָשעק אין האנט האָט זיך גרעטע געלאָזן גיין אין צענטער שטאָט אײַנקויפן עפּעס פאר דער באלעבאטיש־קײַט. בא א פּערציק טריט פון איר וווינונג האָט זיך איר געטראָפן אפן וועג דער נאציאָנאל־סאָציאַליסט לאגער, וואָס וווינט אף דער זעלביקער גאס. ער האָט איר פארשטעלט דעם וועג און פּראָוואָקאטאריש א געשריי געטאָן:

„עס לעבע היטלער!".

די פרוי מעסינג האָט אף דעם געענטפערט: „ראָט פראָנט!" — און געוואָלט גיין ווײַטער. לאגער האָט זי פארהאלטן און ווילד א געשריי געטאָן:

— „איך וועל דיך שיסן!"

האָט זי אים קאלטבלוטיק געענטפערט: „שיס". לאגער האָט אָנגעשטעלט צו איר האלדז זײַן בראונינג און האָט אויסגעשאָסן. די פרוי מעסינג איז שטערב־לעך פארוווּנדעט געוואָרן. דער מאן אירער האָט זי געבראכט אהיים. דאָרט איז זי אויסגעגאנגען מיט בלוט.

דער מערדער איז אוועק אין אָרטיקן נאציאָנאל־סאָציאליסטישן קלוב, האָט ארײַנגעשאָסן אין זיך עטלעכע גלעזלעך בראָנפן און האָט זיך „פרײַוויליק" איבערגעגעבן דער „געהילפס־פּאָליציי" אין די הענט. אין צען טעג ארום איז שוין לאגער געווען אף דער פרײַ. דערפאר אָבער זײַנען ארעסטירט געוואָרן און עס זיצן אין צוואנגארבעט־הויז אין בײַרייט דער מאן און דער זון פון דער מארטירערן. די פּאָליטישע פּאָליציי און די געהילפס־פּאָליציי האלטן אין איין מאכן אונטערזוכונ־גען אין די ארבעטער־ראיאָנען אין זעלבע. ניט דעם פארברעכער זוכן זיי, ניט דעם מערדער, נאָר די פאָטאָגראפיע פון דער דערשאָסענער, ווי זי ליגט אפן טויטן־בעט מיט דער אָפענער וווּנד: האלטן בא זיך אזא פאָטאָגראפיע איז אין דײַטשלאנד א גרויסע סאקאָנע פארן לעבן.

טויטע קערפּערס אין מאַכנאָוו-וואַלד

(באַווייַזן פון איידעס)

אין אַלע צייַטונגען פונעם 11-טן מאַרט 1933-טן יאָר זייַנען דערשינען מעלדונגען, אַז אין מאַכנאָוו-וואַלד זייַנען געפונען געוואָרן טויטע קערפּערס פון דרייַ דערשאָסענע יונגעלייַט, וואָס זייער פּערזענלעכקייַט איז נאָך ניט פעסטגעשטעלט געוואָרן. כאָטש די פּאָליציי האָט שוין שפּעטער אויסגעפונען, ווער עס זייַנען די דערמאָרדעטע, דאָך זייַנען זייערע נעמען ניט פאַרעפנטלעכט געוואָרן. לויט ווי מע האָט זיך גענוי דערוווּסט, זייַנען דאָס געווען די פאָלגנדיקע פּערזאָנען:

1. פריץ ניטשמאַן, אַ טאַפּעצירער, געבאָרן דעם 1-טן מאַרט 1909 יאָר אין אָלדענבורג, האָט געוווינט אין בערלין-שענעבערג. אַן אומפּאַרטייִשער. זייַנע עלטערן זייַנען אויך אומפּאַרטייִשע.

2. האַנס באַלשוקאַט, אַן אַרבעטער, געבאָרן דעם 28-טן אויגוסט 1913 יאָר אין בערלין-שענעבערג. אַ מיטגליד פון דער „רויטער הילף".

3. פּרייַס, 23 יאָר, האָט געוווינט אין בערלין אויף גאָטענשטראַסע 22.

וועגן פריץ ניטשמאַן, וואָס האָט ניט באַלאַנגט צו קיין שום אָרגאַניזאַציע, איז געלונגען אויסצוגעפינען דאָס פאָלגנדיקע:

דעם 8-טן מאַרט 9.30 אינאָוונט האָט ניטשמאַן שפּאַצירט מיט זייַן קאַלע פון גלעדיטששטראַסע איבער גרונעוואַלדשטראַסע צו זיגפרידשטראַסע, גייענדיק אַהיים. בײַם ראָג שטובענראַוכשטראַסע און ערדמאַנשטראַסע איז דורכן זיגפריד-בריק דורכגעפאָרן אַ רויטער אויטאָמאָביל און האָט זיך פאַרקערעוועט אין אַ פוסטער גאַס לינקס. באַלד זייַנען פון אויטאָמאָביל אַרויסגעשפּרונגען צוויי שטורמאָוויקעס אין זייער אוניפאָרם. זיי זייַנען צוגעקומען צו אים און צו זייַן קאַלע און אַ געשריי געטאָן:

— „ניט פון אָרט! קומט מיט אונדז, מיר דאַרפן פעסטשטעלן, ווער איר זייַט".

ניטשמאַן האָט געפאָלגט, ווייַל ער האָט ניט געפילט אויף זיך קיין שום שולד. די קאַלע, וועלכע איז אויך געווען אַן אומפּאַרטייִשע, האָט זיך געוואָלט אײַנזעצן אין אויטאָמאָביל צוגלייַך מיט איר געליבטן, אָבער די שטורמאָוויקעס האָבן זי אָפּגעשטופּט מיט אַ שטאַרקן שטויס אין ברוסט.

ביז דעם 11-טן מאַרט האָבן ניטשמאַנס עלטערן און זייַן קאַלע ניט געהאַט קיין שום ידיעה פון דער פּאָליציי, און דעם 11-טן מאַרט 9 אַזייגער אינדערפרי זייַנען צו זיי געקומען פּאָליציי-באַאַמטע און האָבן געמאָלדן, אַז אין דער צייַטונג „בערלינער מאָרגענפּאָסט" איז פאַראַן אַ נאָטיץ וועגן דעם, אַז אין מאַכנאָוו-וואַלד זייַנען געפונען געוואָרן 3 טויטע קערפּערס. לויט דער באַשרייַבונג האָט דער פאָטער גלייַך פאַרשטאַנען, אַז צווישן די דרייַ הרוגים מוז זייַן אויך זייַן זון.

אין מאָרגן האָט דער פאָטער בײַ דער אָנוועזנהייַט פונעם קאָמיסאַר דערקענט זייַן זון. אויפן לייַב זייַנען געווען צייכנס פון צען קוילן — אַכט אין רוקן, איינס אין האַלדז און איינס אין די באַקביינער. אַראָפּנעמען אַ פאָטאָגראַפיע פונעם טויטן קערפּער האָט מען ניט דערלויבט. קרעמירן האָט מען אויך ניט געלאָזט. דעם 15-טן מאַרט האָט דער פּראָקוראָר נאָך אַלץ ניט דערלויבט צונעמען דעם טויטן

<u>In den Kerkern des 3 Reiches zu Tode gefoltert</u>

Gen. Gumbert Heidenau, Pill im Kampfbund seit 15 Wochen in Schutzhaft.

Angeblich Munition + Waffen vergraben - nichts verraten - wurde deswegen gefoltert Starb daran hinterläßt Frau und 5 Kinder im Alter von 8-14 Jahren. Lange Arbeitslos Aktiv im Kampfbund. Gumbert ist 41 Jahre alt

<u>Befund der Leiche</u>

Untere Partie (Gesäss + Schenkel) alles kaputt zerschlagen. Handtuch ins Gesäss gedreht. Rückgrat gebrochen mit Gaze ausgestopft Hoden halb abgetreten. Leisten am rechten Schenkel aufgerissen. Am Magen mit den Stiefelabsätzen Löcher rein getreten, so dass die Gedärme raus hingen Oberarm ganz Blut unterlaufen

Nach der Überführung von Königstein (Schutzhaftlager) am Mittwoch, den 26.4. nach Heidenau sollte der Sarg nicht geöffnet werden. Es geschah aber trotzdem. Die Leiche war in Blumen gebettet. Der Vater des Genossen Gumbert war aber misstrauisch nimmt die Decke mit den Blumen weg hebt die Leiche hoch und zieht das Hemde weg und sieht die Bescherung. Schreit - rennt davon [illegible] Arbeiter + Frauen herbei - die sich Gen. Gumbert ansehen. 100derte sind es gewesen

Die Frau des Gen. G. fährt nach Dresden zu Killinger - die Leiche wird sofort beschlagnahmt. Bei verschiedenen Photographen wird Haussuchung

3, gemacht - Apparate und Platten beschlagnahmt

Donnerstag ist Killinger selbst da mit einem Stab von Ärzten (Pirna + Heidenau Dohna.) Der Bericht lautet: „Wer falsche Gerüchte über den Tod des Gen. Gumbert in den Umlauf setzt, wird bestraft."

Freitag ist die Beerdigung. S.A. mit Karabinern bewaffnet sperrt alle Zugangsstrassen ab. 3000 Heidenauer Arbeiter und Arbeiterinnen demonstrieren in geschlossenen Zuge zum Friedhof. Dort wird er von den Banditen mit Hilfe der Karabiner gesprengt. Nur die Angehörigen dürfen rein.

Die Grabrede musste ein Pfaffe halten der mit dem 卐 geschmückt war.

4, Überführungskosten mussten von der Frau des Gen. selbst bezahlt werden.

1 Geldsammler wurde verhaftet

Am Sonnabend, den 22.4 wollte die Frau den Gen. Gumbert im Schutzhaftlager Königstein besuchen selbiger war aber angeblich zum Verhör nach Hohnstein.

Am Montag, den 24.4 erhielt sie die Nachricht daß ihr Mann tot sei

---

Die Lippen des Gen. Gumpert waren von den Qualen ganz zerbissen

---

דער אָריגינאַל פֿון דער מיטיילונג פֿון א בייגעוועזענעם וועגן דעם, ווי מע האָט באַערדיקט דעם דערמאָרדעטן פֿריץ הומבערט

קערפער. צום פאָטער זײַנען געקומען צוויי מענטשן און האָבן אָנגעוויזן אײנעמ און דעם זעלביקן נומער פונעם רויטן אויטאָמאָביל, נעמלעכ, נומער 1A — 78087. ביידע האָבן באַשטעטיקט, אַז דער דאָזיקער נומער איז געווען אַפן רויטן אווטאָמאָביל, וואָס האָט אוועקגעפירט זײַן זון.

וועגן דעם צווייטן קאָרבן האַנס באַלשוקאַט זײַנען פאַראַן אַזעלכע פעסטגעשטעלטע יעדיעס:

האַנס באַלשוקאַט איז אַרעסטירט געוואָרן דעם 8-טן מאַרט אַפ דער גאָטענשטראַסע לעבן דעם אַרײַנגאַנג פון הויז נומ. 4 אין שענעבערג. אַרעסטירט האָבן אים 3 נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן, דראָענדיק אים מיט אָנגעשטעלטע רעוואָלווערן, און האָבן אים אוועקגעפירט אַפ אַן אווטאָמאָביל. דעם 10-טן מאַרט האָט באַלשוקאַטס פאָטער באַקומען אַ פאָסט-קאַרטל מיט אַזאַ אינהאַלט:

„געפונען הײַנט אײַער זונס טײַסטער מיט פאַפירן. איכ בעט אײַכ צונעמען דעם טײַסטער שאַבעס דעם 11-טן מאַרט, 6 אַזייגער פאַרנאַכט.

האַנס שמידט.

באָרנשטעדט בײַ פאָטסדאַמ, וויקטאָריעשטראַסע, 26“

דעם 11-טן מאַרט האָט דער פאָטער באַקוקט אין מאַכנאָוו-וואַלד דעם טויטן קערפער פון זײַן זון. ער האָט אים גלײַכ ניט געקאָנט דערקענען, ווײַל דער פּנים איז געווען שרעקלעכ צעמאַזיקט, די ליפן זײַנען געווען געשוואָלן און בלוי, די קינבאַק צעקאַליעטשעט, אַפ דער ברוסט און אַפן האַלדז זײַנען געווען בלויע בײַלן — קאָנטיק פון קלעפ מיט די פיס, אַפ די הענט און אַפ דער ברוסט פאַרבאַקטע בלוט — אַפּאָנעם דערפון, וואָס מע האָט אים געבונדן.

וועגן דעם דריטן דערמאָרדעטן — פרײַסן, איז ניט געלונגען צו באַקומען קיין שום יעדיעס, ווײַל זײַן פאָטער האָט זיכ אָפּגעזאָגט, וואָס-ניט-איז מיטצוטיילן. דער פאָטער דינט אַלס מאַשיניסט אַפ דער אײַזנבאַן און האָט אַפילע ניט געוואָלט נעמען דעם זון צו באַעידיקן. מע זאָגט, אַז בײַ די פאַשיסטן איז פאָרגעקומען מיט פרייסן אַ מיספאַרשטייעניש, דער געהאַרגעטער פרייס איז געווען נאָענט צו די פאַשיסטן.

שטאָלענע ריטער און זאַלצוויער

(אַן אײַדעס-באַווײַז פון בראַונשווײַג)

דער טעלעגראַפן-מאָנטיאָר גראָטעגענע איז געווען אַ מיטגליד פון דער רעפובליקאַנער פאָן. קיין שום פאַרטיי-אַמט האָט ער ניט פאַרנומען. מאָנטיק דעם 27-טן מאַרט זײַנען צו גראָטעגענען געקומען שטורמאָוויקעס און האָבן אים פאָרגעלייגט גיין מיט זיי אין זייער קאַזאַרמע. זײַן פרוי איז געווען זיכער, אַז דאָס איז אַ געוויינלעכ מיטל בײַ די שטורמאָוויקעס צו געווינען נײַע מיטגלידער אין זייער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פאַרטיי און האָט געראָטן דעם מאַן אָנגעבן אַ מעלדונג אין דער פאַרטיי און אינערגעצ ניט גיין מיט זיי. נאָר גראָטעגענע איז אוועק מיט די פאַשיסטן אין זייער קאַזאַרמע. עס זײַנען דורכגעגאַנגענע עטלעכע שאָ, און ער האָט זיכ ניט אומגעקערט. האָט די פרוי באַשלאָסן גיין נאָכ אים. לעבן דער קאַזאַרמע איז געשטאַנען אַ שטורמאָוויק מיטן נאָמען

מייער. די פרוי גראָטעגענע האָט זיך אראָפּגעלאָזט אַף די קני פאַר אים און גענומען בעטן, מע זאָל אָפּלאָזן איר מאַן. אין דעם מאָמענט האָט מען פון קאַזארמע ארויסגעוואָרפן גראָטעגענעס קערפּער. דאָס איז געווען איין שטיק פאַרבלוטיקט פלייש, גראָטעגענע האָט נאָך אָבער געלעבט. עטלעכע מענטשן האָבן דעם אומגליקלעכן אוועקגעטראָגן אהיים. אַזויווי ס׳איז געפאַלן א כשאַד, אַז מע האָט אים אויך געסאמט, ווייל פון זיין מויל האָט געשלאָגן שוים, האָט מען אים ארייַנגעגעבן מילך אין מויל. ער האָט אָנגעהויבן ברעכן. די פרוי האָט באַמערקט, אַז דאָס טיכל, מיט וועלכן זי ווישט אים די שוים פון מויל, איז צעפאַלן געוואָרן אַף שטיקלעך. ס׳האָט זיך ארויסגעוויזן, אַז מ׳האָט אים ארייַנגעגאָסן זאַלצזויער אין האַלדז. גראָטעגענע איז מינוטנווייז געווען בא זיין פולן פאַרשטאַנד, און ער האָט געקאָנט זאָגן עטלעכע ווערטער וועגן דעם, וויאַזוי מע האָט אים געפייַניקט. מע האָט אים אויסגעטאָן נאַקעט און דרייַ שאָ נאָכאַנאַנד געשמיסן מיט שטאָלענע ריטער, דערבייַ פלעגט מען אים הייסן אויסווישן דאָס בלוט אַף דער פּאָדלאָגע מיט זייַנע אייגענע קליידער. ווען ער איז געלעגן א פאַרכאַלעשטער אַף דער פּאָדלאָגע, האָבן די שטורמאָוויקעס געפּרוווט ארייַנגיסן אים אין האַלדז זאַלצזויער. אַזויווי ער האָט געהאַלטן פאַרקוועטשט די ציין, האָבן די שטורמאָוויקעס אים אָפּגעריסן א שטיק פון דער אייבערשטער ליפּ.

גראָטעגענע האָט אויסגעהויכט זיין אָטעם בא שרעקלעכע ווייטעקן דעם 29-טן אַפּרעל. זיין טויטן קערפּער האָט מען געפּאַלמעסט און מע האָט פעסטגעשטעלט די סיבע פון זיין טויט: א בלוט־אויסגוס אין מארך און אינוויינִיקסטע ברענוונדן פונעם זאַלצזויער.

די פּראָקוראַטור האָט גענומען אויספאָרשן די זאַך, נאָר ביז הייַנט צו טאָג איז קיינער פון די שולדיקע ניט צוגעצויגן געוואָרן צו פאַראַנטוואָרטלעכקייַט.

בוכשטעבלעך צעריסן אַף שטיקלעך

(מיטיילונג פון מענטשן, וואָס זייַנען
געווען דערבייַ אין הײַדענאַו)

אין אָנהייב מאַרט איז ארעסטירט געוואָרן איינער פריץ הומבערט פון הײַדענאַו. מע האָט אים באַשולדיקט אין דעם, אַז ער האָט „פאַרגראָבן מיליטערמאַכשירים און געווער״. מע האָט אים געבראַכט אין דער פעסטונג קעניגשטיין און פון דאָרטן אָפּגעפירט אינעם קאָנצענטראַציע־לאַגער האָהענשטיין. מע האָט אים געשמידט אין קייטן און שרעקלעך געפּייניקט. די פּײַניקונגען, וואָס ער איז אויסגעשטאַנען, זיַינען געווען אַזוי גרויזאַם, אַז ער איז אונטער די הענט פון די הענקער געשטאָרבן. דער פרוי האָט מען געמאָלדן, אַז ער איז געשטאָרבן פון א בלוט־אויסגוס אין מאָגן.

די ארבעטער פון די אונטערנעמונגען אין הײַדענאַו האָבן צונויפגעזאַמלט געלט און געפּויעלט, אַז מע זאָל דעם טויטן קערפּער ברענגען צו באַערדיקן אין הײַדענאַו. מע האָט עס דערלויבט מיט א באַדינג, אַז די טרומנע זאָל מען ניט עפענען. די ארבעטער האָבן, פאַרשטייט זיך, מיט דעם באַדינג זיך ניט גערעכנט און די טרומנע געעפנט. קיינער פון די, וואָס זייַנען בייַגעווען, וועלן

נ־ט פארגעסן דאָס בילד, וואָס איז דערשינען פאר זייערע אויגן. דאָס פּאָנעם פוּנעם דערמאָרדעטן האָט אויסגעזען, ווי צונויפגעשטוקעוועט פון שטיקלעך רוי־פלייש. די צונג האָט מען בא אים, אפּנעם, ארויסגעריסן. אף די הענט זיינען געװען סימאָנים פון די אייזערנע קייטן, דער הינטן איז געווען אינגאנצן דורכגעלעכערט, ווי א זיפּ, דער רוקן איבערגעבראָכן, די געשלעכט־אָרגאנען צעפליקט, די רעכטע פוס אינגאנצן צעריסן, אונטערן לעפעלע איז דאָס לייב געווען דורכגעלעכע־ט, און די געדערים זיינען ארויס פון בויך. די צעביסענע ליפּן האָבן געזאָגט איידעס, וואָס פאר א שרעקלעכע פּייניקונגען הומבערט איז אויסגעשטאַנען. ווען עס האָט ארום דעם טויטן קערפּער זיך פארזאמלט א גרויסער עולם, אַן אופגעבראכטער פון דעם שרעקלעכן בילד, האָבן די שטורמאָוויקעס ווידער צוגענומען דעם קערפּער. קיין היידענאו איז געקומען דער הענקער קילינגער מיט א גאנצער מאכנע פּאָליציאנטן און מיט דאָקטוירים. ס׳איז באלד געמאכט געוואָרן א מאסן־אָבלאווע אין די ארבעטער־הייזער, קעדיי צו קאָנפיסקירן די פאָטאָגראפישע אפּאראטן. מע האָט באפוילן יעדן איינעם, וואָס האָט דאָס אלץ געזען, שווייגן, ווען ניט — וועט ער שטרענג באשטראָפט ווערן.

פרייטיק דעם 28־טן אפּרעל איז פאָרגעקומען די לעוויע. ארום 3000 ארבעטער און ארבעטערנס זיינען געקומען אָפּגעבן די לעצטע פליכט דעם געשטאָרבענעם. אלע זייטיקע גאסן זיינען געווען ארומגערינגלט מיט שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן געהאלטן דאָס געווער גרייט צו שיסן. ווען די טרויער־פּראָצעסיע איז צוגעקומען צו די טויערן פון בעסוילעם, זיינען אָנגעפאלן פאשיסטן און מע האָט אלעמען צעיאָגט. אפן בעסוילעם האָט מען דורכגעלאָזט בלויז די קרויווים. באם אָפּענעם קייווער האָט נאָר דער פּריסטער געהאלטן א רעדע. אף זיין ברוסט האָט ער דעמאָנסטראטיוו געטראָגן א פאשיסטישן צייכן.

אָפּגעשלאָגן די נירן

„בערלינער טאגעבלאט“, 9־טן מיי: לויט אן אָפיציעלער מעלדונג פון דער פּאָליציי, איז מאָגנטיק פרי אין ברעסלאווער שפּיטאָל אף באומשטראסע געשטאָרבן פון לונגען־און נירן־אָנצינדונג ד״ר עקשטיין, וואָס איז געהאלטן געוואָרן אונטער א וואך זינט דעם 28־טן אפּרעל“.

עקשטיינס טויט איז ניט געווען קיין אומדערווארטע זאך פאר די ברעסלאווער ארבעטער.

— איר וועט שוין עקשטיינען מער ניט זען, — האָבן די שטורמאָוויקעס פארזיכערט נאָך בא זיין ארעסט דעם 28־טן אפּרעל, און בייס מע האָט דעם 1־טן מיי אריבערגעפירט מיט טריומף אלע ארעסטירטע אין ברעסלאוו פונעם „ברוינעם הויז“ אף ניידאָרפערשטראסע אינעם קאָנצענטראציע־לאגער אף שטעכלויער שאָסע, איז עקשטיין אין דער פּראָצעסיע שוין ניט געווען.

אין די צייטונגען האָט מען געמוזט מעלדן, אז ער „האָט זיך אליין פארוואונדעט“ אין דער טורמע. שוין דעמאלט האָט ער זיך געפונען אין אזא צושטאנד, אז מע האָט מוירע געהאט צו באווייזן אים פארן עולעם. מע האָט אים געבראכט באזונדער אינעם נייעם נאָרוואָס אָרגאניזירטן קאָנצענטראציע־לאגער. דאָרטן האָט מען פאָרגעזעצט צו פּייניקן אים ביז מע האָט אים אָפּגעשלאָגן די

נירן. דערצו איז נאָך צוגעקומען א לונגען־אָנצינדונג, וואָס איז געקומען פון אָפּגיסן אים מיט קאַלטן וואַסער, ווײַל באַם פּײַניקן איז ער עטלעכע מאָל געבליבן ליגן אָן באַוווסטזײַן.

מע וואָלט געקאָנט האַלטן פאַר מעשוגע די מערדער זײַנע, ווען זייער אופירונג וואָלט ניט אנטשפּרעכט דעם „נאָרמאַלן צושטאַנד", וואָס די איצטיקע דײַטשישע רעגירונג שטרעבט אײַנצושטעלן.

לינטשערײַ אין טורמע

די פאָלגנדיקע דרײַ אָפּיציעלע מעלדונגען וועגן שומס איניען דעקן אופ די מעטאָדן פון דער פאַשיסטישער אינפאָרמאַציע:

I. „קיל, 1 אפּרעל, „טעלעגראַפּ אוניאָן". אַרום 11 אזייגער איז לעבן שומס מעבל־מאַגאַזין פאָרגעקומען א קריג צווישן שומס זון און א שטורמאַוויק. דער קאָנפליקט האָט געבראַכט דערצו, אז דער זון פונעם יידישן אייגנטימער האָט זיך געוואָרפן צום שטורמאַוויק שלאָגן. צוהילף דעם שטורמאַוויק איז צוגעלאָפן א צווייטער שטורמאַוויק און ס'האָט זיך אָנגעהויבן א געשלעג צווישן שומס זון און די צוויי שטורמאַוויקעס. בעשאַס דעם געשלעג האָט זיך געלאָזט הערן א שאָס, און א קויל האָט געטראָפן אין ברוסט דעם 22־יאָריקן שטורמאַוויק וואַלטער אַסטהאַלטער פון קיל".

אינדערעמעסן איז די געשעעניש פאָרגעקומען גאָר אַף אַזא אופן: אין דער צײַט פון יידישן בויקאָט האָט אן אָטריאַד שטורמאַוויקעס פאַרנומען דעם מעבל־מאַגאַזין באַם יידישן סוחר שום. די ניט־געבעטענע געסט האָבן גענומען זיך איזדיעקעווען איבער דעם באַלעבאָס. האָט זײַן זון, אן אַדוואָקאַט, וואָס איז געווען דערבײַ, גענומען פּראָטעסטירן. אזוי האָט זיך אָנגעהויבן דער קאָנפליקט, וואָס איז אַריבער אין א געשלעג, „דערבײַ האָט זיך געלאָזט הערן א שאָס" מיצד איינעם פון די שטורמאַוויקעס, וואָס האָט פאַרוווּנדעט דעם צווייטן שטורמאַוויק.

II. „קיל, 1 אפּרעל, וואָלף־אַגענטור":

דער זון פונעם מעבל־הענדלער שום, וואָס האָט אינדערפרי אין זײַן פּאָטערס מאַגאַזין מיט עטלעכע קוילן ערנסט פאַרוווּנדעט א שטורמאַוויק, איז דערשאָסן געוואָרן אין דער פּאָליציי־טורמע, ווו מע האָט אים פאַרזעצט. ווי מע מעלדעט אונדז, האָבן איניקע פּערזאָנען געפאָדערט אין פּאָליציי־פּרעזידיום, אז מע זאָל זיי עפענען שומס קאַמער. ווען זייער פאָדערונג איז באַפרידיקט געוואָרן, האָבן זיך דערהערט עטלעכע שאָסן, וואָס האָבן גלײַך אוועקגעלייגט שומען. זײַן קערפּער איז אָפּגעשיקט אינעם אינסטיטוט פאַר געריכט־מעדיצין".

די דאָזיקע צווייטע מעלדונג איז עטוואָס „כּאַריכט" אין דעם זינען, וואָס וועגן שומען, וועלכער האָט בא זיך קיין שום געווער ניט געהאַט, ווערט אָנגעוויזן, אז ער האָט עטלעכע מאָל אויסגעשאָסן. אין אַלגעמיין גיט איבער די מעלדונג ריכטיק דעם פאַקט, נאָר עס ווערט בלויז ניט אָנגעוויזן, אז שומען האָבן דערשאָסן די שטורמאַוויקעס אַליין, קעדיי אָפּצוראַמען פון וועג דעם איידעס פון זייערע בלוטיקע מעשׂים, וואָס זיי האָבן צופּגעטאָן אינדערפרי.ביידע מעלדונגען זײַנען אזוי דורכזיכטיק און אזוי אומבאַדאָלפן צונויפגעשטו־

קעוועט, אז די צענטראלע פרעסע־ביוראָ האָט זיכ געמוזט אריַינמישנ אונ האָט ארויסגעלאָזט אינעמ זעלביקנ טאָג א דריטע מעלדונג א „צוגעפאריכטע" אונ דורכויס א פאלשע.

III. „קיל. 1 אפרעל. „וואָלפ"־אגענטור. א ייִד, אנ אדוואָקאט אונ א נאָטאריִוס, שומ, האָט 11.30 אינדערפרי אריַינגעזעצט א קויל אינ בויכ דעמ שטורמאָוויק וואלטער אסטהאלטער, וואָס וווינט אפ קעדענשטראסע. לויט די מעלדונגענ, וואָס מיר האָבנ, איז דער מאָרד מיט קיינ שומ זאכ ניט־ ארויסגערופנ געוואָרנ. דער שטורמאָוויק איז געשטאָרבנ אינ דער קליניק. בא דער פאָליציי־טורמע האָט זיכ פארזאמלט אנ אופגערעגטע מענגע. נאָר איי־דער מע האָט באוויזנ אויסצופילנ די פאראָרדענונג פונעמ פאָליציי־פרע־זידענט, אז מע זאָל דעמ אדוואָקאט שומ אריבערפירנ פונ דאָרטנ, האָט זיכ די אופגערעגטע מענגע אריַינגעריסנ אינ טורמע אריַינ, אונ שומ איז דערשאָסנ געוואָרנ פונ א רעוואָלווער. דאָס אלצ איז פאָרגעקומענ אזוי בליצשנעל, אז די פאָליציי האָט קיינ צייַט ניט געהאט ארויסצוויַיזנ א ווידערשטאנד. די מענגע האָט זיכ אריַינגעריסנ אינעמ מאגאזינ פונעמ אד־וואָקאט שומס פאָטער אפ קעדענשטראסע אונ האָט צעגראָמירט אלצ, וואָס דאָרט איז געווענ".

די דאָזיקע מעלדונג קאָנ שוינ ניט פארפירנ די געזעלשאפטלעכע מיינונג וועגנ דעמ, וויאזוי ס'איז אינ דער ווירקלעכקייַט אלצ פאָרגעקומענ, זי האָט אָבער אויכ א ברייטערע אונ טיפערע באדיַיטונג: מע דארפ זי באטראכטנ אלס א מוס־טער, לויט וועלכנ מע וועט דארפנ וויַיטער, נאָכפאָלגנדיק די פאראָרדענונגענ פו־נעמ פראָפאגאנדע־מיניסטער געבעלס, מעלדנ פארנ בריַיטנ עולעמ וועגנ אזעלכע געשעענישנ, אויב מע קאָנ זיי ניט אינגאנצנ פארשוויַיגנ.

אינעמ זעלביקנ אָונט איז ארויסגעגעבנ געוואָרנ די אויבנ געבראכטע פאר־אָרדענונג וועגנ דעמ, אז „מעלדונגענ וועגנ געשעענישנ ווערנ דערלאָזט בלויז נאָכ דעמ, ווי מע באקומט אפ זיי א דערלויבעניש", אונ אז „עס ווערנ פאר־באָטנ וואָסערע ניט איז ענדערונגענ אינ דעמ אָפיציעלנ טעקסט".

זיכ ארויסגעוואָרפנ דורכנ פענצטער

דעמ 16־טנ אפרעל האָט דעמ אָנפירער פונ די בארגארבעטער אינ דאָרט־מונד אלבערט פונק דערקאָנט א נאציאָנאל־סאָציאליסט, וועלכער האָט וועגנ דעמ געגעבנ צו וויסנ דער פאָליציי.

אלבערט פונק איז געווענ דער אָנפירער פונ דער שטריַיק־באוועגונג בא די בארגארבעטער, ער איז אויכ געווענ קאָמוניסטישער דעפוטאט אינ ריַיכסטאג אונ אָנפירער פונעמ פאריַיניקטנ בארגארבעטער־פאריינ. אלבערט פונק איז באליבט גע־ווענ בא די ארבעטער־מאסנ אונ האָט זיכ דערוואָרבנ גרויס צוטרוי אויכ בא די ארבעטער פונ רורער געגנט.

אלבערט פונקנ האָט מענ געבראכט אינ דער פאָליציי־טורמע אינ דאָרטמונד. אימ איז געלונגענ אָפצושיקנ פונ דאָרט א בריוו אפ דער פריַי, אינ וועלכנ ער האָט דערציילט, וואָס פאר א פיַיניקונגענ עס שטייענ דאָרט אויס זיבנ אנדערע געפאנגענע. אימ, פונקנ, האָט מענ אינ די ערשטע טעג ניט גערירט. די ציַיטונ־

געַן האָבן וועגן זײַן אַרעסט קיין וואָרט ניט געשריבן. דאָס אַליין האָט שוין געגעבן צו פאַרשטיין, אַז אַלבערט פונק געפינט זיך אין גרויס געפאַר. וואָס האָט מען זיך געקליבן צו טאָן מיט אַלבערט פונק? פאַרוואָס האָט מען פאַרשוויגן זײַן אַרעסט?

דעם 26-טן אַפּריל, נאָך 10 טעג זינט זײַן אַרעסטירט, איז אַלבערט פונק דערמאָרדעט געוואָרן. זײַן פרוי איז געקומען אין דער דאָרטמונדער פּאָליצײ-טורמע צו דערשלאָגן זיך א זעונג מיט איר מאַן. די טורמע־אַדמיניסטראַציע האָט איר געמאָלדן, אַז „איר מאַן האָט זיך פאַרסאַמט אין זײַן קאַמער".

אױף מאָרגן, דעם 29־טן אַפּריל, זײַנען דערשינען אין די רורער צײַטונגען גרויסע „סענסאַציאָנעלע" „דעמאַסקירונגען" וועגן דעם, אַז אין רעקלינגהויזן און אין העלוענקירכען זײַנען אויפגעדעקט טעראָריסטישע גרופּעס, גאַנצע לאַגערן דינאַמיט און געווער, וואָס געהערן דער קאָמוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אין פאַרבינדונג מיט דעם איז געמאָלדן: „דער אַרעסטירטער קאָמוניסטישער רײַכסטאַג־דעפּוטאַט אַלבערט פונק האָט געמאַכט א מעשוגע דרייסטן פּרוּוו צו אַנטלויפן פון דער רעקלינגהויזענער אויספאָרשונג־טורמע. ער איז אַרויסגעשפּרונגען פון א פענצטער פונעם דריטן שטאָק און צעבראָכן זיך דעם רוקן־ביין, הענט און פיס. ער איז געבראַכט געוואָרן צוריק אין טורמע בא זײַן פולן פאַרשטאַנד און ערשט דאָרטן איז ער אײַנגיכן געשטאָרבן".

עס איז פאַרשוויגן געוואָרן, אַז פונק האָט זיך שוין קימאַט 2 וואָכן אויפגעהאַלטן אין דער טורמע און ס'איז, פאַרשטייט זיך, מיט קיין איין וואָרט ניט דערקלערט געוואָרן, וויאַזוי איז ער פלוצעם פון דאָרטמונד אַרײַנגעפאַלן אין רעקלינגהויזן.

דער פירער פון די באַרגאַרבעטער אַלבערט פונק איז דערפירט געוואָרן צו מעשוגאַס פון די שרעקלעכע פּײַניקונגען. די הענקער האָבן אים געצוווּנגען אַרויסוואַרפן זיך פון פענצטער. פונקס כאַווײרים, וואָס האָבן זיך גראַד דעמאָלט געפונען אין טורמע־הויף, זײַנען דערשיטערט געוואָרן פון דער שרעקלעכער געשעניש און האָבן אויפגעהויבן א געשריי. די מערדער האָבן געעפנט די פענצטער און אַרונטערגעשריגן צו זיי:

— „א, מאָסקווער שווײַנען, איר קאָנט נאָכטאָן זײַן בײַשפּיל און שפּרינגען נאָך אים".

די דערמאָרדונג פונעם ד"ר געאָרג בעל לויטן אורטייל פונעם געהיימען געריכט

דעם 5 אַפּריל איז אין אַיינעם עסטרײַכישן שטעטל דורכהאַלצען לעבן קופשטיין ד"ר געאָרג בעל געפאַלן א קאָרבן פון אן אָטריאַד שטורמאָוויקעס; עטלעכע שאָסן האָבן געמאַכט א סאָף צום לעבן פון דעם אַוואַנטיוריסט.

ווער איז געווען ד"ר געאָרג בעל?

ביזן אנהייב 1930־טן יאָר איז בעל געווען אן אַגענט, וואָס וועגן זײַן עקזיסטענץ האָבן געוווּסט בלויז זײַנע פרײַנט, נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן. ערשט אין יאַנואַר 1930־טן יאָר האָט ער צוגעצויגן צו זיך די אויפמערקזאַמקײַט פון דער געזעלשאַפטלעכקײַט, ער איז אַוועקגעזעצט געוואָרן אױף דער באַשולדיקונג־באַנק

לויט אַן אָנקלאַגע אין פֿאַבריצירן פֿאַלשע טשערוואָנצעס. נאָך פֿריִער איז ער געווען געמישפּעט פֿאַר שפּיִאָנאַזש אין מינכען. מע זאָגט, אַז ער איז געווען דער איניציִאַטאָר פֿונעם פּלאַן צו פֿאַבריצירן די סאָוועטישע באַנקנאָטן, קעדיי אַזוי אַרום שאַפֿן שוועריקייטן פֿאַר פּסר און אָפּרייסן פֿון ראַטנפֿאַרבאַנד די דאָרעמדיקע סאָוועטישע רעפּובליקן. אינעם דאָזיקן פּראָצעס האָט ד״ר בעל געאַרבעט זייער געשיקט. יעדער מאָל, ווען דער געריכט, וואָס א״ז אַזוי אויך ניט געווען גענייגט אַרויסצובּרענגען קלאָר אַלע מאַכינאַציעס, וואָס זיינען געווענדט קעגן דער אַרבעטער־ און פּויערים־מעלוכע, איז געווען געצוווּנגען אָנצורירן אייניקע ניט גאָר אָנגענעמע פֿאַקטן, פֿלעגט בעל באַלד אָנהייבן דראָען, אַז ער וועט אויסזאָגן וועגן זיינע פֿאַרבינדונגען מיט די דייטשישע רעגירונג־טוער. אַזוי־אַרום האָט ער געהאַלטן אין זיינע הענט דעם געריכט, וואָס האָט געמוזט נאָכגעבן אים. דער רעזולטאַט איז געווען, אַז דער געריכט האָט בעלן פֿריי־געשפּראָכן. אָפֿן פּראָצעס איז אָבער קלאָר געוואָרן, אַז אין דער געשיכטע מיט פֿאַבריצירן די פֿאַלשע טשערוואָנצעס איז געווען פֿאַרמישט דער ענגלישער נאַפֿט־קעניג הענרי דעטערדינג, וואָס האָט געהאָפֿט אַזוי־אַרום בייקומען די קאָנקורענץ פֿון דער סאָוועטישער נאַפֿט און פֿאַרכאַפּן נייע נאַפֿט־קוואַלן.

דעטערדינג איז אויך געווען איינער פֿון די יעניקע, וואָס האָבן פֿינאַנסירט די דייטשישע נאַציִאָנאַל־סאָציִאַליסטן, ווייל ער האָט אין זיי אייַנגעזען אַן אויסגעצייכנטן געווער פֿאַר זיינע אַנטיסאָוועטישע פּלענער. געאָרג בעל איז געווען אַ רינגל, וואָס האָט פֿאַרבונדן דעטערדינגן מיט די נאַציִאָנאַל־סאָציִאַליסטן. דאָס איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרן אין יאַנואַר 1930־טן יאָר, אַז אַן אַנדער פּראָצעס, וואָס איז פֿאָרגעקומען אין מינכען און האָט שטאַרק אופֿגערעגט די געזעלשאַפֿטלעכע מיינונג. דער פּראָצעס איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס די סאָציִאַל־דעמאָקראַטישע צייטונג „מינכענער פּאָסט״ איז באַשולדיקט געוואָרן אין באַליידיקן דעם פֿאַשיסטישן מערדער שולץ און איינעם פֿון די נאַציִאָנאַל־סאָציִאַליסטישע פֿירער, שוואַרצן. מיט וואָס איז אַרויסגערופֿן געוואָרן דער דאָזיקער פּראָצעס?

אינמיטן פֿעברואַר 1932־טן יאָר האָט די „מינכענער פּאָסט״ פֿאַרעפֿנטלעכט געהיימע דאָקומענטן, פֿון וועלכע ס׳איז קלאָר געווען, אַז די נאַציִאָנאַל־סאָציִאַליסטישע פּאַרטיי האָט אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג, וואָס איר אויפֿגאַבע איז באַזייטיקן אומפּאַסיקע פֿאַר איר פּערזאָנען. די דאָזיקע אָפּטיילונג האָט געהייסן „קעמערל ג״.

אָפֿן געריכט האָט בעל, וואָס איז אַרויסגערופֿן געוואָרן אַלס עדות, געגעבן פֿאָלגנדיקע באַווייַזן:

„איינמאָל האָט רעם צו מיר געזאָגט:

„איר ווייסט די לעצטע נייַס? מע וויל אַראָפּראַמען פֿון וועג אייַך, דיו מולען־עקאַרן און מיך״.

ער, בעל, האָט ניט געוואָלט גלייבן אין דעם, ביז מע האָט אים ניט דערציילט וועגן אַלץ מיט אַלע איינצלהייטן, באַטאָנענדיק, אַז די גאַנצע אונטערנעמונג געהערט צו מאַיאָר בוך.

אינגיכן האָט ער, בעל, זיך געטראָפֿן אין קאַפֿע מיט שווייקאַרדן. יענער האָט אים געשטעלט די זעלבע פֿראַגע: צי ווייס ער, אַז מע קלייבט זיך אים דערמאָרדן.

— ס׳איז גענוג, — זאָגט ווייטער שווייקאַרד, — איך זאָל זאָגן אין פּאָ־

ליצײַ־פּרעזידיום אײַן וואָרט, וועט די גאַנצע באַנדע אַרײַנפֿאַלן אין טורמע (אונטערן וואָרט „באַנדע" האָט ער געמיינט די צענטראַלע אָנפֿירערשאַפֿט פֿון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי). — דו ווילסט זיך באַקאָנען מיט דײַן מערדער? ער וועט באַלד קומען אַהער.

און ווירקלעך: באַלד איז אין קאַפּע אַרײַנגעקומען ד"ר האָרן פֿון קאַרלסרוע".

פֿון דעם דאָזיקן אױיגערופֿענעם פּראָצעס איז געוואָרן באַוווּסט, אַז רעמען אַזן דיר מילען־עקאַרן האָט מען זיך געקליבן „אָפּלייגן אַף קאַלט" פֿאַר זייערע האָמאָסעקסועלע נייגונגען און בעלן דערפֿאַר, וואָס ווײסנדיק וועגן דעם, האָט ער עס אויסגענוצט, קעדײ אַרויסצוקריגן פֿון זײ געלט.

דאָס, וואָס ד"ר בעל איז געווען באַהאַווּנט אינעם פּערזענלעכן לעבן פֿון די „פֿירער", איז געווען ניט די אײנציקע סיבע, קעדײ די גרופּע פֿונעם „קעמערל ג" זאָל אים אָפּראַמען פֿון וועג. דאָס וויכטיקסטע און אַנטשיידנדיקסטע איז געווען דאָס, וואָס ער האָט צופֿיל געוווּסט וועגן דער אונטערצינדונג פֿונעם רײַכסטאַג, וועגן דעם אָנטײל, וואָס עס האָבן גענומען אין דעם גערינג און געבעלס, הײנעס און רעם. ואַן דער ליובע האָט דאָ געדינט אַלס געצײַג. די אָנפֿירער פֿון די שטורעם־אָפּטײלונגען, גערינג און רעם, האָבן אַדאַנק דעם גרויסן שפּיאָנאַזש־אַפּאַראַט זייערן גוט געוווּסט, אַז בעל איז באַוואָפֿנט קעגן זײ מיט דאָקומענטן און ער קלײַבט זיך שוין ווידער פּאַרוואַנדלען די דאָזיקע באַהאַווּנט־קייט זײַנע אין אַ היפּשער מאַטבייע.

דעריבער האָט רעם אָפּגעגעבן אַ באַפֿעל „מאַכן אַ סאָף" צו בעלן. ווען בעל האָט זיך וועגן דעם דערוווּסט, איז ער פֿריִער פֿון אַלץ אַרויסגעטראָטן פֿון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. דערזעענדיק, אַז מע זעצט פֿאָר די פֿאַרפֿאָלגונגען קעגן אים, איז ער אַנטלאָפֿן אין עסטרײַך. זײַן פֿרוי און טאָכטער האָבן די שטורמאָוויקעס גענומען אונטער אַ וואַך, אַלס אָרוועס. דורך בעלס אַ גוטן פֿרײַנט, דעם שטורמאָוויק קאָנראַד, האָט רעם זיך דערוווּסט, ווּ ער, בעל, געפֿינט זיך. אומזיסט האָט בעל געבעטן אין אַ טעלעגראַמע דעם אַל־מעכטיקן רעם, ער זאָל אים מויכל זײַן. רעם האָט אָפּגעגעבן אַ באַפֿעל צו זײַנע פֿיר לײַבהיטער, זײ זאָלן מיט גוואַלד ברענגען בעלן אין דײַטשלאַנד. באַם גע־זעגענען זיך מיט זײ האָט ער זײ פֿאַרזאָגט:

— ברענגט מיר אים אַהער אַ לעבעדיקן צי אַ טויטן, נאָר בעסער אַ לעבעדיקן. דעריבער זאָלט איר לאַנג ניט ברײַען: אַ קלאַפּ איבערן קאָפּ, אַרײַנגעזעצט אין אַוטאָמאָביל און — מאַרש אַריבער דער גרענעץ.

די מערדער, וואָס רעם האָט געשיקט, זײַנען אַוועקגעפֿאָרן אַף אַן אַוטאָ־מאָביל, וואָס האָט געהערט צו די פֿירער פֿון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. כוץ דעם האָט דער הויפּט פֿון דער מינכענער פּאָליציי, הימלער, וואָס איז גלײַכ־צײַטיק געווען אויך דער עלטסטער פֿון די פֿאַשיסטישע שוץ־אָטריאַדן, אַוועקגע־שיקט אַהין אַן אָטריאַד שטורמאָוויקעס.

בעל האָט אין דער זעלביקער צײַט באַקומען אַ וואָרענונג־טעלעגראַמע פֿון קאָנראַדן. ווען די פֿאַרפֿאָלגער זײַנע זײַנען געקומען, האָט ער שוין געהאַלטן אין אײַנפּאַקן זײַנע זאַכן. ער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו פֿאָרן אין זייער אַוטאָמאָביל

קיין דײַטשלאַנד, אַלס ענטפּער האָבן זיך געלאָזט הערן זעקס שאָסן — און אַלע האָבן געטראָפן אין ציל: צוויי אין ברוסט, איינער — אין בויך, דרײַ אין קאָפּ. בעל איז געפאַלן טויט אַפן אָרט.

וויאַזוי מע האָט דערמאָרדעט דעם אוואַנטיוריסטישן „נאָווי" פון דער „דריטער אימפּעריע"

עריק יאַן האַנוסען, אָדער בא זײַן עמעסן נאָמען הערשמאַן שטיינשנײַדער, איז געבאָרן אין ווין אין אַ ייִדישער פאַמיליע. לויט זײַן פּראָפעסיע איז ער געווען אַן אַקטיאָר, אַ קונצנמאַכער. דערבײַ האָט ער אָבער אָנגעהויבן אַרויסגעבן זײַנע קונצן אַלס אַנטפּלעקונג פון איבערנאַטירלעכע קרעפטן, וואָס דערפאַר איז ער עטלעכע מאָל אַרעסטירט געוואָרן.

אין טשעכאָסלאָוואַקיע איז ער צום ערשטן מאָל אַרויסגעטראָטן פאַרן ברייטן עולם אין דער ראָליע פון אַ „נאָווי", אַ העלזעער און ס׳האָט אים „אָפּגעגאָלטן". איינער אַ זשאַנדאַרם האָט אים אָנגעקלאָגט פאַר שווינדלערײַ. ס׳איז אים געלונגען ניט צו דערלאָזן אַפן געריכט דעם געפּערלעכסטן איידעס, זײַן אייגענעם סעקרעטאַר עריק יונג, וואָס האָט אים געהאָלפן מאַכן די אַלע קונצן. דער געריכט אין לייטמעריץ האָט אים פרײַגעשפּראָכן, ווײַל ס׳איז ניט געווען דערוויזן זײַן פאַרברעכן. אויסנוצנדיק דעם דאָזיקן פאַל אַלס אַ רעקלאַמע פאַר זיך, הייבט ער אָן אַרויסצוטרעטן אין דער זעלביקער ראָליע אין בערלין, אַף זײַנע סעאַנסן ציט ער צו אַ גרויסן עולם, באַזונדערס דערפאַר, ווײַל ער האָט אין זײַנע „נעוויעס" אײַנגעשלאָסן אויך פּאָליטישע פראַגעס. ער אָרדנט אײַן סעאַנסן, גיט לעקציעס, גרינדעט אַ צײַטונג „האַנוסענס פאַרשיידנאַרטיקע וואָכנטלעכע באַאָבאַכטונגען" און ווערט אַ רײַכער מאַן. נאָך דעם זיג פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן בא די וואַלן דעם 14־טן סענטיאַבער 1930 יאָר ווערט ער אַ נאַציאָנאַליסט און הייבט אָן אין זײַנע אַרויסטרעטונגען אַגיטירן פאַר היטלערן.

ווען היטלער איז דעם 30-טן יאַנוואַר באַשטימט געוואָרן אַלס רײַכסקאַנצלער, האָט דער ייִד האַנוסען, וואָס האָט זיך שוין צו דער צײַט געשמאַדט, אָפּגעדרוקט אַן אָפענעם בריוו צו היטלערן, אַ בריוו פול מיט ליבגעזאַנג, ווו ער שטעלט פאָר היטלערס זיג, ווי זײַן אייגענעם זיג.

נאָכן „נאַציאָנאַלן" אופשטײַג איז האַנוסען „באַפליגלט" געוואָרן. יעדן אָוונט פלעגט ער פאָדערן, מע זאָל אים באַערן אַף גרויסע פאַרזאַמלונגען, אין בערלינער מיוזיק-האָל, ווו ער פלעגט אַרויסטרעטן אַלס דער נאָווי פון דער „דריטער אימפּעריע". ער פלעגט זיך ווענדן צו די ייִדישע געלט־זעק, צו די צײַטונג-פאַרלאַגן, און, פאַרופנדיק זיך אַף זײַנע גוטע באַציונגען מיט די שטורמאָוויקעס, האָט ער פון זיי געצאַפּט גרויסע סומען געלט. ער האָט זיך אויך געווענדט צום פאַרוואַלטער פונעם פאַרלאַג פון דער פּאַשיזירטער צײַטונג „בערלינער טאַגעבלאַט" צו קאַרל פעטער און האָט אים געגעבן צו פאַרשטיין, אַז ער קאָן אים באַשיצן פון אַלערליי אומאָנגענעמלעכקײַטן מיצאַד די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטן, ווײַל דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער קאָמיסאַר בא דער פירמע מאָסע, פאָן אָסט, און אויך דער פירשט העלדאָרף און אַנד. פירער פון די שטורמאָוויקעס, זײַנען אים שולדיק אַ סאַך געלט. פעטער האָט זײַן פאָרשלאַג ניט אָנגענומען. ער איז אַוועק צו אָסטן,

א ברוטאל צעמיימעסטע פרוי

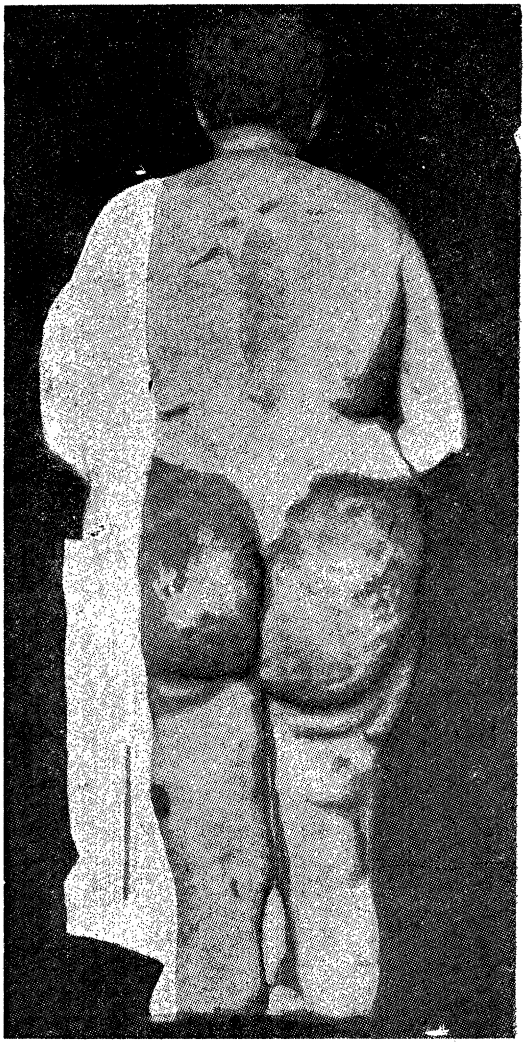

די פארוואלטערג פונ פילאנטראָפישנ אָפטייל, מאריא יאנאָווסקאיא, וואָס וווינט אינ בערלינ־קעפעניק אפ בערגמאנשטראסע, 18, האָבנ די שטורמאָוויקעס אוועקגעפירט אינ דעמוטס ביר־שיינק אפ יעליזאוועטשטראסע, 29, אינ קעפענינג אונ האָבנ זי דאָרט 2 שאָ צייט געשלאָגנ איבערג נאקעטנ קערפער מיט גומענע שטעקנס, שטאָלענ ריטער אונ מיט א קנוט. דאָס פאָטאָ בילד באווייזט די רעזולטאטנ פונ אָט דער שוידערלעכער האריגע.

פרוי יאנאָווסקאיא האָט באקומענ ערנסטע אינערלעכע צעשעדיקונגענ. היטלערס רעגירונג האָט קעגנ דער שווער קראנקער פרוי אופגעהייבנ א פראָצעס, באשולדיקנדיק זי אינ „רעכילעס מיקויעכ ברוטאלקייטנ“.

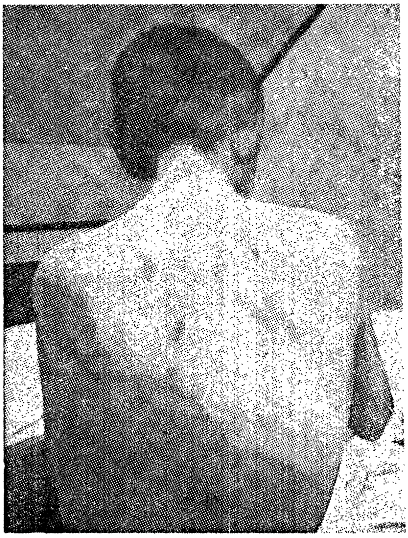

אויבן רעכטס — צעמיימעסטע ארבעטער אין פראנקפורט אם מײַן. אויבן, לינקס — אנאבערגער קאָמוניסטישע פארטיי־טוער אין די ארצ־בער, צעמיימעסטע פון שטורמאָוויקעס מיט שטאָלענע ריטער.
אונטן א צעמיימעסטער אָנפירער פון רײַכסבאנער אין דאָרעם־דײַטשלאנד.

האָט אים געגעבן א טשעק אפּ א באַדייטנדיקער סומע געלט און האָט אים גע־בעטן, ער זאָל אים באַפרייַען פון דער שקלאַפעריַי בא האַנוסענען.

דעם 24-טן מאַרט איז האַנוסענען אַרעסטירט געוואָרן, פּונקט פאַר זיַין אַרויס־טרעטן אפּ א גרויסער פאַרזאַמלונג.

דעם אוילעם האָט מען דערקלערט, אַז האַנוסענען איז פּלוצעם קראַנק געוואָרן. דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" האָט געמאָלדן, אַז האַנוסענען געפינט זיך אין דער פּאָליציי־טורמע אין בערלין דערפאַר, וואָס ער איז מיט דער הילף פון פאַלשע דאָקומענטן אַריַין אין דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. אינדערעמעסן האָט מען האַנוסענען אוועקגעפירט אפּ אַן אווטאָמאָביל אין באַרוט, אין דער אומגעגנט פון בערלין, און מיט 10 טעג שפּעטער האָט מען אין וואַלד געפונען זיַין טויטן קערפּער. זיין פּאָנעם איז געווען צעלעכערט מיט זעקס קוילן.

די פאַשיסטן האָבן ווידער מיט דער הילף פון געהיימען מאָרד אַראָפּגעראַמט פון וועג א געפערלעכן מענטשן, וואָס איז געווען פאַרטרויט אין אַלע סוידעס פון די העכסטע אָנפירער פון די שטורעם־אָפּטיילונגען.

די וואַרפּאָלאָמיי־נאַכט אין קעפּעניק

אין א סאַך דיַיטשישע שטעט האָבן די שטורמאָוויקעס פאַרווירקלעכט לויט אַלע קלאָלים די „נאַכט פון די לאַנגע מעסערס", וואָס וועגן דעם האָט מען גע־שמועסט נאָך איידער היטלער איז געקומען צו דער מאַכט. אין דער נאַכט פונעם 12־טן אפּן 22-טן יונ האָבן די שטורמאָוויקעס געמאַכט א שוידערלעכע האַריגע אין דער בערלינער פאָרשטאָט קעפּעניק, וואָס האָט געדויערט עטלעכע טעג. אַלס קאָרבאָנעס זיַינען געפאַלן פאַרטיי־טוער פון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער און קאָמוניסטישער פאַרטייען און אויך באַאַמטע פון רייַכסבאַנער.

דעם 21 יונ האָבן די שטורמאָוויקעס דורכגעפירט צוויי אונטערזוכונגען באַם סעקרעטאַר פונעם פּראָפעסיאָנאַלן פאַריין, שמאוס, אינעם דאַטשע־שטעטל קעפּעניק. זיי האָבן, קלוימערשט, געזוכט געווער. באַנאַכט זיַינען די שטורמאָוויקעס געקומען צום דריטן מאָל, געבראַכט צו שלעפּן מיט זיך שמאוסעס אַרעסטירטן איידעם, א קאָמוניסט. זיי האָבן עטלעכע מאָל אויסגעשאָסן און האָבן זיך אַריַינגעריסן אין הויז. בא שמאוסן איז פאַראַן א טאַמעוואַטער זון, 22 יאָר אַלט. ווען די שיסע־רייַ האָט אים אופגעוועקט פון שלאָף, איז ער אַרויסגעגאַנגען אַן אויסגעטאָנענער, האַלטנדיק א רעוואָלווער אין האַנט. די מוטער האָט דערשראָקן א געשריי גע־טאָן צו אים: „שיס ניט!", נאָר ער האָט אויסגעשאָסן און פאַרוווּנדעט די צוויי שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן זיך אַריַינגעריסן אין שטוב. ערשט דאַן האָט זיך אָנגעהויבן די שכיטע: שמאוסעס איידעם ראַקאָווסקין האָבן די שטורמאָוויקעס דערשאָסן לעבן הויז; שמאוסעס זון האָט מען אַרעסטירט און געשלאָגן ביז צום טויט; שמאוסן האָט מען אופגעהאַנגען בא אים אין שטוב. די מוטער האָבן די שטורמאָוויקעס באַשולדיקט אין דעם, אַז זי זאָל האָבן א געשריי געטאָן „שיס־זשע!" מע האָט זי אַזוי געפּיַיניקט, אַז זי איז אין עטלעכע טעג אַרום געשטאָרבן.

אין גאַנץ קעפּעניק און אין פרידריכסהאַגען זיַינען די „מאַרקסיסטן" אין יענער נאַכט אופגעהויבן געוואָרן פון די געלעגערס און אַרעסטירט געוואָרן, צווישן זיי אויך דער אָנפירער פון רייַכסבאַנער און דער געוועזענער פּרע־

מיער־מיניסטער פון מעקלענבורג יאָהאנעס שטעלינג, א טוער פון רײַכסבאנער פאול פאָן עסען פון קעפעניק, 55 יאָר אלט, און דער געוועזענער פירער פון רײַכסבאנער אין פרידריכסהאגען אסנאן, 57 יאָר אלט.

וו׳אזוי די מערדער זײַנען זיך באגאנגען מיט די ארעסטירטע אין דער קא־זארמע, באשרײַבט איינער א סאָציאל־דעמאָקראט, וואָס האָט אלץ געזען מיט זײַנע אייגענע אויגן:

„דער אווטאָמאָביל האָט אונדז צוגעפירט צו דער קעפעניקער טורמע, וואָס געפינט זיך באם געריכט. דער גאנצער פלאַץ באם געריכט איז גע־ווען פארפלייצט מיט שטורמאָוויקעס, וואָס האָבן געוואָלט באלד ארופוואַרפן זיך אף אונדז, נאָר דער עלטסטער האָט צו זיי א געשריי געטאָן:

„שטייט! ניט שלאָגן אף דער גאס!"

ווי נאָר מיר זײַנען ארײַן אינווייניק אין דער טורמע געבײַדע, האָט זיך אָנגעהויבן די פײַניקונג. מע האָט אונדז אוועקגעיאָגט ארופ איבער די טרעפ, דערנאָך דורך א לאנגן קאָרידאָר. אין א גרויסער קאמער זײַנען געשטאנען צען כאוויירים מיטן פּנים צו דער וואנט. אף דער פאָדלאָגע און אף די ווענט זײַנען געווען צו זען בלוט־פלעקן. אן אלטע פרוי, וואָס בא איר האָט זיך געגאָסן בלוט פון מויל און פון נאָז, האָט מען גע־צוווּנגען וואשן די פאָדלאָגע. די קלייד אירע איז אויך געווען אין בלוט. דער שטורמאָוויק לאָזט האָט זיך געווענדט צו מיר: „דו קאָנסט אָט די פראָסטיטוטקע?" איך האָב זיך אומגעקוקט אף דער פרוי און בין געבליבן דערשטוינט — דאָס איז געווען מײַן פרויס מוטער.

נאָכדעם האָט דער זעלבער לאָזע אופגעפאָדערט דעם כאווער קײַזער, ער זאָל א זעץ טאָן מיטן פויסט א צווייטן כאווער. ווען קײַזער האָט עס גלײַך טאָן ניט געוואָלט, האָט ער אים געגעבן אזא זעץ מיטן פויסט איבערן פּנים, אז יענער האָט זיך צעקלאַפּט דעם קאָפּ אָן וואנט. דערנאָך האָט מען געצוווּנגען די כאוויירים, זיי זאָלן איינער דעם אנדערן שלאָגן מיט ריטער ביז בלוט. מיך האָט דער לאָזע באגעגנט מיט אזעלכע ווערטער: „ענדלעך ביסטו ארײַנגעפאלן צו מיר אין די הענט, דו מארק־סיסטישער שווײַן!" — און ער האָט מיך א זעץ געטאָן מיטן פויסט אין פּנים, און זײַנע כאוויירים האָבן געטאָן דאָס זעלביקע. מע האָט אונדז אלעמען אָפּגעשאָרן, און בא מיר האָט מען אויסגעשאָרן א פאשיסטישן צייכן.

איינעם א קאָמוניסט האָט מען באם שערן בעקיוון פארכאפּט מיט דער שער די נאָז. דערבײַ האָט דער אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס א רעווע געטאָן: „ס'מאכט ניט אויס, אויב מע וועט פארכאפּן די הויט. מיר האָבן גענוג באנ־דאזשן". דערנאָך האָט מען אונדז געיאָגט א מאָל צען דורכן „סטרוי" פון די שטורמאָוויקעס, וואָס זײַנען געווען באוואָפנט מיט הילצערנע און גומענע שטעקנס. באם דורכגיין דורכן „סטרוי" האָבן זיי אונדז אזוי געשלאָגן, אז די עלטערע מענטשן זײַנען געבליבן ליגן אָן באוווסטזײַן. נאָכדעם האָט מען געבראכט צו שלעפּן דעם 55־יאָריקן כ׳ פאול פאָן עסען, א פאָטער פון פיר קינדער. ער איז ערשט געווען ארויס פון שפּיטאָל, שוין לאנג ארבעט־לאָז, בלינד אף איין אויג. די שטורמאָוויקעס האָבן אים באגעגנט מיט א

הילדער פרייד. צו אַלעמערשטן האָט מען אים מעכאַבעד געווען מיט אַ זעץ אין פּאָנעם, דערנאָך האָט מען פון אים אַראָפּגעריסן די הויזן און גענומען מערדערלעך שלאָגן מיט גומענע פלעקער איבערן הוילן לײַב ביז ער איז ניט געבליבן ליגן אין אָנמאַכט. דאַן האָט דער עלטסטער אַ זאָג געטאָן: „נו, מיט דעם שוויַין האָבן מיר שוין געענדיקט!”

דער כאַווער פּאָן עסען איז געשטאָרבן פון די שרעקלעכע וווּנדן.

יענע אַרעסטירטע, וואָס האָבן זיך נאָך געקאָנט האַלטן אַף די פיס, האָט מען געצוווּנגען אונטער דער קאָמאַנדע פון לאָזע פירן אַ באָקס־גראַנגל איינער מיטן צווייטן. אויב עמעצער פון אונדז פלעגט פון שלאָפקײַט אופהערן דעם גראַנגל, פלעגט מען אים אונטערטרײַבן מיט די גומענע פלעקער. מיך האָט מען געצוווּנגען פירן דעם באָקס־גראַנגל מיט אַ מענטשן, וואָס איך האָב ניט געקאָנט זאָגן ווער ער איז, ווײַל זײַן פּאָנעם האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ פאַרשוואָלן, פאַרבלוטיקט שטיק פלייש. נאָכדעם האָט מען אונדז מיט די שטעקנס און גומענע פלעקער גענומען פאַרטרײַבן אין די קאַמערס. דאָרטן האָט זיך אָפסנײַ אָנגעהויבן די פּײַניקונג מעטאָדיש, אויסגערעכנט. ענדלעך, האָט מען מיך געבראַכט צו פירן צום אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס געריקע. איך בין אַרײַנגעפאַלן אין אַזאַ האָפענונגלאָזן צושטאַנד, אַז איך האָב אָנגעהויבן שרײַען — איך בין ניט קיין מאַרקסיסט! דאַן האָט געריקע באַפוילן, מע זאָל מיך אופהערן שלאָגן, דערבײַ האָט ער צוגעגעבן, אַז טאָמער זאָג איך אַ ליגן וועט מען מיך שיסן.

באַלד נאָך דעם האָט זיך געעפנט די טיר פון מײַן קאַמער. איך האָב דערזען דעם הויפּט פון די שטורמאָוויקעס קאָבאָלטן פון קעפּעניק. ער האָט זיך אַרײַנגעריסן צו מיר אין קאַמער און צוזאַמען מיט נאָך עטלעכע שטורמאָוויקעס גענומען מיך מערדערלעך שלאָגן, שרײַענדיק דערבײַ: „מיר וועלן הײַנט מאַכן צו דיר אַ סאָף, דו אויסוווּרף!”

מע האָט מיך אַוועקגעשלעפּט איבערן קאָרידאָר אין קאַמער, ווו עס האָט זיך געפונען מײַן פרויס מוטער. צוויי שטורמאָוויקעס האָבן מיך געהאַלטן, און קאָבאָלט מיט נאָך עטלעכע שטורמאָוויקעס האָבן פאַר מיר אין די אויגן גענומען פּײַניקן די אַלטע פרוי. זי געפינט זיך איצט אין מעשוגאָיִם־הויז. איך בין אויך געווען דערבײַ, ווי מ'האָט געפּײַניקט די ברידער גאַשע, נאָך גאָר יונגע באָכערימלעך. די פּײַניקונג האָט געדויערט דעם גאַנצן טאָג. די שטורמאָוויקעס האָבן זיך געביטן, קעדײַ צו געבן אָפּרוען איינער דעם צווייטן. 4 אַזייגער באַטאָג האָט מען מיך אַרויסגעפירט פון קאַמער און געהייסן גיין אַהיים. דער הויפּט פון די שטורמאָוויקעס קאָבאָלט מיט דרײַ פון זײַנע יונגע זײַנען געפאָרן פאַרויס אַף מאָטאָציקלען. איינער פון די שטורמאָוויקעס האָט מיר פאַרטרויט אַפן אויער, אַז מע קלײַבט זיך דערמאָרדן מיך. דער וועג איז געלעגן דורך אַ וואַלד. דאָרט איז מיר געלונגען צו אַנטלויפן”.

צווישן די אַרעסטירטע איז אויך געווען שטעלינג. אין עטלעכע טעג אַרום האָט מען זײַן טויטן קערפּער, אַ פאַרנייטן אין אַ זאַק, געפונען אין פינאָווקאַנאַל. מע האָט פון דאָרט אַרויסגעשלעפּט נאָך צוויי טויטע קערפּערס, נאָר ס'איז

אומעגלעכ געווען צו דערקענען, ווער זיי זיינען. עס זיינען פארשווונדן נאָך 11 מענטשן. דעם 12 יול האָט מען געפונען אויכ דעם טויטן קערפּער פון אסמאנען.

די אָנפירער פון די שטורמאָוויקעס האָבן באוווסטזיניק אָרגאניזירט אָט-די „נאכט פון די לאנגע מעסערס", קעדיי צעשטרייען די אומצופרידנקייט פון די שטורמאָוויקעס, ווייל גראָד דעמלט האָט זיך אין די אָטריאדן שטורמאָוויקעס שטארקער דערהערט די פאָדערונג, מע זאָל פארווירקלעכן די „סאָציאליסטישע" פונקטן פון דער נאציאָנאל-סאָציאליסטישער „פראָגראמ" מיט דער הילף פון א „צווייטער רעוואָליוציע".

אזויארום האָט פונקט אין די טעג, ווען היטלער האָט זיך מער אָפן ארויס-געזאָגט פאר די פאָדערונגען פונעמ גרויסקאפּיטאל, גענומען וואקסן אין אלע עקן דייטשלאנד די צאָל מאָרדן.

מע קאָן ניט אָפּנאַרן די גאַנצע וועלט

דער אָפּקלאַנג, וואָס עס רופן ארויס די דײַטשישע געשעענישן אין אויסלאַנד, באַווײַזט, אַז די אַלע מאַנעוורען, וואָס היטלער נעמט אָן, קעדיי ניט צו דערלאָזן, אַז דער עמעס וועגן די מערדערײַען זאָל ווערן באַוווסט אומעטום, העלפן ניט. די אויסלענדישע פּרעסע האָט סיסטעמאַטיש פאַרצייכנט אַף אירע שפּאַלטן דעם בלוטיקן טעראָר און די פאַרפאָלגונגען קעגן ייִדן, ניט געקוקט אַף דעם, וואָס היטלערס רעגירונג האַלט קעסיידער אין אָפּלייקענען דאָס. און ניט בלויז די אויסלענדישע פּרעסע, נאָר אויך די בעסטע געוויסנהאַפטע שרײַבער פון דער בורזשואַזער וועלט, די וויסנשאַפטלײַט, דאָקטוירים און אַדוואָקאַטן האָבן געלאָזט הערן זייער פּראָטעסט־קאָל קעגן דעם היטלערישן טעראָר. אין דער גרעסטער צאָל לענדער האָבן זיי זיך פאַראייניקט אין קאָמיטעטן צו העלפן די קאָרבאָנעס פונעם היטלערישן פאַשיזם.

פון דער אומגעהייער גרויסער צאָל פּראָטעסטן און באַשולדיקונגען קעגן דעם היטלערישן טעראָר גיבן מיר דאָ בלויז איינצלנע.

דער פּראָטעסט

שערווד אַנדערסאָן האָט זיך אָפּגערופן אַפן פאָרשלאָג צו באַטייליקן זיך אינעם „ברוינעם בוך" מיטן פאָלגנדיקן בריוו:

„וואָס שײַעך היטלערס דײַטשלאַנד, איז דאָס איינע פון יענע אומגעלומפּערטע דערשײַנונגען צווישן מענטשן, וואָס איבער זיי הייבט אָן צײַטנווײַז זיך דוכטן, אַז דאָס לעבן האָט קיין זינען ניט. מיך שרעקט דער געדאַנק, אַז דאָס קאָן שאַפן אַ נײַעם טערעץ צו פײַנט האָבן דאָס דײַטשישע פאָלק. מיר האָבן שוין איינמאָל דאָס איבערגעלעבט. איך, אַלס אַן אַמעריקאַנער, קאָן דאָך אויך ניט באַרימען זיך מיט דער געשיכטע פון מײַן לאַנד. מיר, אַמעריקאַנער, טאָרן ניט פאַרגעסן, וואָס האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט מיט עטלעכע יאָר צוריק דער קו־קלוקס־קלאַן, מיר טאָרן אויך ניט פאַרגעסן די נעגער־לינטשערײַ, וואָס ווערט נאָך פּראַקטיקירט בא אונדז אין דאָרעם. דאָך שטערט דאָס מיר ניט צוזאַמען מיט אַלע אַנדערע שרײַבער פון אייראָפּע און אַמעריקע צו באַטייליקן זיך אין דעם אַלגעמיינעם פּראָטעסט.

אופריכטיק אײַערער — שערווד אַנדערסאָן".

יעדער איינער, וואָס איז איבערצײַגט, אז די צוקונפט פונ מײַרעוו־אייראָפּע הענגט אָפּ פונ דייטשלאַנד, מוז מיט א ווייטעק אינ הארצנ איבערלעבנ דעמ איצטיקנ עטאַפּ פונ זײַנ געשיכטע.

דער דאָזיקער עטאַפּ איז ניט קיינ אומדערוואַרטער. ס'איז דאָכ קלאָר, אז אלצ, וואָס עס קומט פאָר הײַנט צו טאָג אָפּנ פאר אלעמענ, איז אינ א פארבאָרגענער פאָרמ געווענ שוינ פאר דער מילכאָמע. אי די פארפאָלגונגענ קעגנ ייִדנ אי דער האַס פונ די הערשער צו די ברייטע פאָלקסמאסנ, צו זייער פאָדערונג לעבנ ווי מענטשנ אי די גרויזאמע מעטאָדנ פונ אונטערדריקנ די דאָזיקע פאָדערונגענ — דאָס אלצ איז שוינ געווענ אויכ אלצ פריִער. די רעאקציע האָט זיכ נעלאָזט פילנ אויכ אינ אנדערע לענדער אינ א גענוגנדיקער מאָס. דאָס יונקערישע אגראַר־פרײַסנ איז אָבער געווענ מאמעש א פעסטונג פונ דער אלוועלטלעכער רעאקציע: דאָ האָט די רעגירונג פארניכטעט 350 טויזנט פרײַע פויערשע ווירטשאפטנ, אונ זייער ערד האָבנ פארכאפּט גוטבאזיצער אונ זיי זיצנ אָפּ איר ביז הײַנטיקנ טאָג. זיי זײַנענ געווענ דער הויפּט־אָנהאַלט פאר דער ווילהעלמ־אימפּעריע. פונדאַנענ קומט אָט־דער פאשיסטנ־אויסוווּרפ. נאָכ פונ קינדהײַט אָנ פארגרעבטע, צוזעענדיק די אומענטשלעכע באציִונג צו די באטראקנ בא זיכ אינ דער היימ, פלעגנ זיי נאָכ מער פארגרעבט ווערנ אינ די סטודענטישע יאָרנ. די טראַדיציע פונ קאָרפּאָראַציעס, פונ הוליאנקעס, די איבל־באציִונג צו דער ציווילער באפעלקערונג אונ די סטודענטישע דועלנ האָבנ אויסגעשמידט פונ זיי קאַדרענ אָפיצערנ, הויכע רעגירונג־אונ פּאָליציי־באאמטע.

דאָס דײַטשישע פאָלק, ווי יעדעס פאָלק, ווענ דו לעבסט זיכ אײַנ מיט אימ, מוז מענ ליב באקומענ פאר זײַנ ארבעטזאמקײַט, פאר זײַנ גרייטקײַט קומענ צו הילפ, פאר זײַנע גוטע אייגנשאפטנ. דאָכ האָט מענ זיכ אינ ווילהעלמס מעלוכע ניט געקאָנט פילנ גוט. דײַטשלאנד האָט שטענדיק געמאכט דעמ אײַנדרוק פונ אזא באָדנ, וואָס איז דוכט זיכ גוט קולטיווירט, נאָר וואָס קאָנ צו יעדנ מאָמענט ווידער פארוואנדלט ווערנ אינ א וויסטעניש אונ אלצ וועט ווערנ פארשטיקט, פארניכטעט. די ברייטע שיכטנ זײַנענ אינ אלגעמיינ נאָכ ניט געווענ פייִק צו באפרײַענ זיכ פונ דער פסיכאָלאָגיע פונ „הארנ“ אונ פונ דעמ קנעכטישנ געפיל, וואָס דרינגט דערפונ ארויס. דער סאָציִאל־דעמאָקראַטיע איז ניט געלונגענ דערוועקנ אינעמ פּראָלעטאריאט דעמ באוווּסטזײַנ פונ זעלבסטווידרע; אינ די פּראָפּארייִנישע אונ פארטייִשע קאַדרענ, מיט זייערע ציווילע אונטעראָפיצערנ אונ פעלדפעבעלס, מיט זייערע אימפּעריִאליסטיש־געשטימטע פירער איז דײַטלעכ אופגעקומענ ווילהעלמס „גײַסט“. די דײַטשישע סאָציִאל־דעמאָקראַטיע איז פארוואָקסנ געוואָרנ מיט קאפּיטאליסטישנ ווילדגראָז: מיט אימפּעריאליזמ, אנטיסעמיטיזמ, אינדיווידואליזמ אונ ביוראָקראַטיזמ.

דעמ אלוועלטלעכנ פּראָלעטאריאט איז, — קאָלזמאנ דײַטשלאנד האָט געדינט פאר אימ אלס מוסטער, — אויסגעקומענ א סאכ פונ די ווילדגראָזנ אָנעמענ פאר פּראָלעטארישע קולטורעלע פלאנצונגענ.

צוויי דערמאָרדעטע קאָמוניסטישע רײַכסטאַג-דעפּוטאַטן

וואַלטער שיץ, רײַכסטאַג־דעפּוטאַט פֿון מיזרעך־פּרײַסן, אײנער פֿון די אמערסטן פּאָפּולערע אַר־בעטער־פֿירער אין מיזרעך־פּרײַסן; שטורמאָוויקעס האָבן אים אַרעסטירט אין קעניגסבערג, זיי האָבן אים ברוטאַל געפּײַניקט און דערנאָך דערמאָרדעט

אַלבערט פֿונק, רײַכסטאַג־דעפּוטאַט, מיטגליד פֿון דער דײַטשישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. א באַ־וווּסטער פֿירער פֿון די רורער באַרג־אַרבעטער, דערמאָרדעט אין רעקלינגהויזענער אויספֿאָרשונג־טפֿיסע, מע האָט אים אַרויסגעוואָרפֿן פֿון פֿענצ־טער פֿון דריטן שטאָק אין הויף.

יעטווידער קאמף פאר קולטור באטײַט באפרײַען דעם מענטשן אין אוועלכן עס איז געביט. הײַנט צו טאָג איז מעגלעך בלויז איין ארט קאמף פאר קולטור, — און דאָס איז דער קאמף פאר באפרײַען דעם פּראָלעטאריאט פון ווירטשאפטלעכער, נאציאָנאלער, קאָלאָניאַלער און ראסעווער טיראניי.

דער פאשיזם — דאָס איז דער פּעריאָד פון קאפּיטאליזם, ווען עס זײַנען פון אים אראָפּגעריסן געוואָרן אַלע צודעקן, און ער באווײַזט זײַן כײַישן פּאַרצעף. אונדזער איצטיקער קאמף איז, ווי יעטווידער קאמף פאר קולטור, — א קאמף פאר דעם מענטשן און קעגן דער כײַע. ווער עס צווייפלט נאָך אין דעם, דער זאָל ווענדן זײַן בליק צום איצטיקן דײַטשלאנד.

צו אזא קאמף טויג ניט די ארבעטער־באוועגונג, וואָס שפּילט זיך מיט אזעלכע באגריפן ווי „פּאציפיזם“, „הומאניזם“ און טוט נאָך די בורזשואזע מאָראל. ווער עס וויל אויסרײַסן ווילדגראָז, דער מוז עס אָנכאפּן שטײַף אין האנט, דערבײַ מוז ער האָבן א הארטע הויט אפ די הענט.

מיר האָבן נאָך ניט גענוג טיף פאנאנדערגעאקערט דעם באָדן. אונטערן קולטיווירטן שיכט ערד זײַנען נאָך ניט אויסגעקאָרטשעוועט די וואָרצלען פון דעם אמאָל, באזונדעס איז דאָס ריכטיק בענוגע דײַטשלאנד. מע מוז איבעראנײַס אופאקערן דעם באָדן. לאָמיר טאָן אזוי, ווי מ'האָט געטאָן אין פסטר — אָנהייבן אפסנײַ, באוואָפנטע מיט קאָלאָנעס טראקטערס!

מ א ר ט י ן א נ ד ע ר ס ע ן נ ע ק ס ע

די גרעסטע טראגיקאָמעדיע פון אונדזער צײַט

דאָס ברוינע בוך איז א דענקמאָל, וואָס באשטייט פון פאקטן און דאָקומענטן. אויב אכוץ דעם איז עס נאָך א שרעקלעכער באשולדיקונג־אקט, איז דאָס דערפאר, ווײַל די פאקטן ריידן אליין פאר זיך.

אין וואָס פאר א לאגע געפינען מיר זיך איצט? אונדזער שטאָלצער צוואנציקסטער יאָרהונדערט האָט באקומען בעירושע פון די פארגאנגענע עפּאָכעס די פּראָדוציר־קויכעס, די ציוויליזאציע, די קולטור, וואָס וואָלטן געקאָנט באזאָרגן מיט לעבנסמיטלען אַלע לעבעדיקע באשעפענישן. אויב די אלטע לעגענדע וועגן דער גאָלדענער ערע וואָלט געקאָנט פארווירקלעכט ווערן ווען עס איז אין דער געשיכטע פון דער מענטשהײַט, — איז עס אין אונדזער צײַט, ווען דער מענטשלעכער געדאנק האָט נאָך טויזנטיאָריקן קאמף באהערשט אזויפיל געוועזן צו מאכן אונטערטעניק די קויכעס פון דער נאטור און אזויפיל מיטלען אײַנצושטעלן נאָענטע פארבינדונגען צווישן מענטשן. און אין קעגנזאץ דערצו וואָס זעען מיר אין דער ווירקלעכקײַט? מיר זעען, ווי אָט די געלויבטע „ציוויליזאציע“ שטרענגט אָן אלע איר קרעפטן, כדי צו דערפירן די מענטשהײַט צום אומקום.

איז דאָס דער גאָלדענער יאָרהונדערט? ניין! דאָס איז א יאָרהונדערט פון גאָלד, אײַזן און בלוט. פאר דעם נאָכמילכאָמע־פּעריאָד, פּונקט ווי אין דער צײַט פון מילכאָמע, האָבן זיך די מענטשלעכע אָרעמקײַט, די ליידן שטארק פארשפּרייט, אזוי ווי א מאגייפע. אומעטום הערשט אומגערעכטיקײַט, אונטעדריקונג, גרויזאמקײַט: אין די קאָלאָניעס, אפן ווײַטן

הומבערט, אנ ארבעטער, פארפייניקט ביז טויט

דעמ חעדענאוער ארבעטער הומבערט האָבנ די שטורמאָוויקעס פונ קעניגשטיינ, זאקסנ, בוכשטעבלעכ איבערגעבראָכנ אלע ביינער אונ פארפייניקט ביז טויט

אונטנ — דעמ דערמאָרדעטנ הומבערטס פיר קינדער (פונ פינפ)

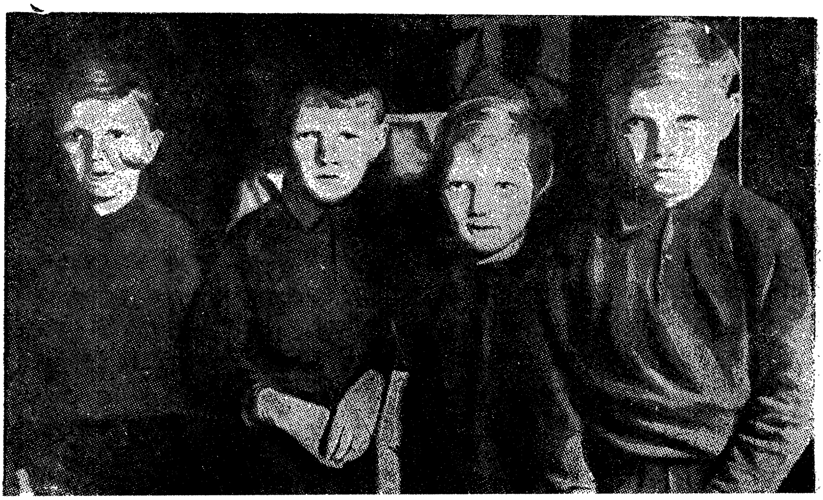

מיזרעך, אין צאָפּן־און דאָרעם־אַמעריקע, אין שפּאַניע, אין אונגאַרן, אין פּוילן, אַפֿ די באַלקאַנען. און איצט קומט פֿאַר אַ צוריקטריט צו פּוילשטעג־דיקער באַרבאַרישקייט אין דײַטשלאַנד, וווּ די ברוטאַלאַקייט איז אָן אַ גרענעץ.

פֿון אַלע אומגליקן, וואָס איבער זיי לײַדן און גייען אויס מיט בלוט די דוירעס פֿון אונדזער עפּאָכע, האָט מער פֿון אַלץ פֿאַרווונדעט אונדזערע הערצער דאָס, וואָס ס'האָט פּאַסירט אין דײַטשלאַנד. אַ גרויס פֿאָלק, וואָס מיר האָבן עס ליב ניט נאָר פֿאַר זײַנע געניאַלע מענטשן אין געביט פֿון פֿילאָסאָפֿיע און קונסט, פֿאַר זײַנע מײַסטערהאַפֿטע שאַפֿונגען, וואָס האָבן ציוויליזירט די גאַנצע וועלט, פֿאַר זײַן גלענצנדיקער פֿייִקייט צו סיסטע־מאַטיזירן און אָרגאַניזירן, — אָט־דאָס פֿאָלק איז געוואָרן אַן אַרמיי פֿון קנעכט, וואָס יעדער מענטש אין אירע רייען ווערט צעטראָטן, אויב ער וואַגט אופֿהייבן דעם קאָפּ. די דײַטשישע פֿייִקייט אונטערצוואַרפֿן יעדן איינעם דעם אַלגעמיינעם ווילן, די האַרמאָניע פֿון קרעפֿטן, דער אינסטינק־טיווער סאָציאַלער געפֿיל, וואָס איז איינער פֿון די נאַציאָנאַלע אייגנשאַפֿטן פֿון אָט דעם פֿאָלק — ווערן מיט ביזוויליקייט אויסגענוצט פֿאַר אַנטיסאָציאַלע מײַסים, פֿאַר פֿאַרפֿאָלגן און צעשטערן.

די איצטיקע הערשער פֿונעם גרויסן דײַטשלאַנד האָבן פֿאַרכאַפּט די מאַכט בלויז צוליב זייערע אייגננוציקע אינטערעסן. זיי זײַנען די ערגסטע סאָנים פֿון זייער אייגן פֿאָלק. דאָס איז אַ פּאַזע פֿון אָרגאַניזירטער, ראַ־פֿינירטער באַרבאַרישקייט. ערגעצוווּ אַנדערש טראָגט די גזיילע, די בלוט־באָד אַ פּרימיטיוון, אַ ריין כײַיִשן כאַראַקטער, און דאָ ווערט עס געטאָן אויסגערעכנט, גוט דורכגעטראַכט און באַווײַזט, אַז ס'איז דאָ אַן אויסגעפּרווּוטע טאַקטיק און סטראַטעגיע. די פֿאַרברעכנס פֿונעם היטלערישן פּאַשיזם — דאָס איז אַ פֿאָרשטעלונג פֿאַרן ברייטן עולם פֿון גוט אינסצענירטע נאָר שוידערלעכע פּיעסן, וואָס זײַנען שוין לאַנג צוגעגרייט פֿון רעזשיסאָרן און אַקטיאָרן, וואָס זײַנען ספּעציעל אײַנגעלאַדן געוואָרן צוליב דעם (פֿון דעם קאַנצלער ביז דעם לעצטן מאָסער).

די גאַנצע וועלט איז איבערצײַגט, און דאָס האָב איך ניט לאַנג דער־קלערט אין דער דײַטשישער געזאַנדשאַפֿט, ווּהין איך בין אַוועק בעראָש פֿון אַ דעלעגאַציע פֿון אַ גרויסער צאָל אָרגאַניזאַציעס פֿון אַלע ריכטונ־גען, — אַז די אָפּיציעלע לעגענדע וועגן דעם אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג איז אַ פּרוּוו פֿון גרויסן פֿאַרנעם צו באַרעכטיקן אַלע פֿריערדיקע פֿאַ ברעכנס, אַ פֿאָרשפּיל צו אַלע פֿאַרברעכנס פֿון הײַנטיקן און מאָרגנדיקן טאָג, וואָס זײַנען אַזוי מײַסטערהאַפֿט אַרויסגעבראַכט אין אָט דעם ברוינעם בוך. — אַז די לעגענדע וועגן דעם אונטערצינדן דעם רײַכסטאַג איז לעכאַטכילע באַ־וווּסטזיניק אויסגערעכנט געוועזן אין אַלע אירע טיילן און איז געבויט אַפֿ אַן אויס־טראַכטעניש. דער, וואָס געפֿינט זיך אונטערן אײַנדרוק פֿון די פֿריִער פֿאַר־עפֿנטלעכע יעדיִעס און צווייפֿלט נאָך אַלץ, ווען נאָך דעם, ווי ער וועט זיך באַקאָנען מיט די באַווײַזן אין דעם בוך, וואָס זײַנען אומבאַשטרײַט־באַר אַדאַנק זייער באַגרינדעטקייט, — קומען צו דער איבערצײַגונג, אַז דאָ אַרבעט דער אומזין און דערצו נאָך פֿון סאַמע נידעריקער פּראָבע, דער אומזין, וואָס ציטערט פֿאַר זײַנע פֿאַרברעכערישע מײַסים.

היטלער האָט אין זײַן בוך „מײַן קאַמפּ" דערקלערט, אַז „אָנפירן מיט די מאַסן קאָן מען נאָר בלויז אָפּנאַרנדיק זיי". ריכטיק: די מאַסן קאָן מען מיט אָפּנאַרערײַ צעטומלען די מוחות, נאָר אַף ווי לאַנג?

אין דער צײַט, ווען איך שרײַב די דאָזיקע שורות און ווען דער גרעסערער טייל פונעם בראָונעם בוך דרוקט זיך שוין, ציט צו מײַן אויפמערקזאַמקײַט א נײַע געשעעניש, וואָס דאָס אַליין וואָלט געקאָנט עפענען די אויגן און געבן צו פאַרשטיין די טאַקטיק פון היטלערן, גערינגן און געבעלסן יעדן איינעם, וואָס איז ניט בלינד און איז ניט פאַראינטערעסירט צו שלאָגן קאַפּיטאַל פון זײַן קורצזיכטיקײַט. עס רעדט זיך דאָ וועגן דער געשיכטע מיט די עראָפּלאַנען — א געמיינע, נאָר א געפערלעכע אויסטראַכטעניש.

דעם 23־טן יוני 22.30 דעם זייגער האָט די אינפאָרמאַציע-ביוראָ געמאָלדן די בערלינער צײַטונגען אונטערן קעפּל „די רויטע מאַגיפּעס — עראָפּלאַנען איבער בערלין" דאָס פאָלגנדיקע:

„הײַנט נאָכמיטיק האָבן זיך איבער בערלין באַוויזן אויסלענדישע עראָפּלאַנען און האָבן אַרונטערגעוואָרפן אין דעם קוואַרטאַל, וווּ עס געפינען זיך די רעגירונג־געבײַדעס, און אויך אין דעם מיזרעח־טייל פון שטאָט, פּראָקלאַמאַציעס, וואָס באַליידיקן די אימפּעריאַלישע רעגירונג. די לופט-פּאָליציי האָט ניט געהאַט די נייטיקע אַפּאַראַטן, און די ספּאָרט-עראָפּלאַנען, וואָס האָבן זיך געפונען אַפן עראָדראָם, באַזיצן ניט די נייטיקע שנעלקײַט צו קאָנען דערגרייכן די אויסלענדישע עראָפּלאַנען. די עראָפּלאַנען זײַנען פאַרשוווּנדן, ניט דערקענטע".

ווען די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטן האָבן זיך געווענדט צום עראָדראָם בערלין — טעמפּעלהאָף וועגן דער דאָזיקער מעלדונג מיט א שאָ שפּעטער, איז דער ענטפער געווען, אַז זיי ווייסן ניט פון וואָס צו זאָגן, ס׳איז זיי קיין זאַך ניט באַוווּסט.

אויך די לופט-פּאָליציי, וואָס איז געווען אָנגעפרעגט קימאַט אין א שאָ אַרום, האָט געענטפערט, אַז זי ווייסט פון קיין שום זאַך ניט. און די אינפאָרמאַציע־ביוראָ האָט אין איר מעלדונג אָנגעוויזן, אַז די לופט־פּאָליציי און די אַדמיניסטראַציע פונעם עראָדראָם האָבן ניט געקאָנט עפּעס טאָן בלויז דערפאַר, ווײַל זיי האָבן ניט געהאַט די נייטיקע אַפּאַראַטן.

דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון „טײַמס" האָט טעלעגראַפירט צו זײַן צײַטונג, אַז ניט די לופט־פּאָליציי, ניט די באַאַמטע פון עראָדראָם, און ניט די לופט־פּאַסאַזשיר־קאָמפּאַניע „לופטגאַנזאַ" ווייסן גאָרניט וועגן דעם „אָנגריף אין דער לופט". ס׳איז איבעריק צו זאָגן, אַז קיינער האָט קיינמאָל ניט געזען אָט די אויסטערלישע עראָפּלאַנען, וואָס האָבן קלוימערשט פון דרײַ טויזנט מעטער די הייך באַוויזן א קונצ עראָפּצוואַרפן פּראָקלאַמאַציעס מיט אַזא אויסרעכענונג, אַז זיי זאָלן עראָפּפאַלן פּונקט אין דעם קוואַרטאַל, וווּ עס געפינען זיך די רעגירונג־געבײַדעס, און אַף די פּאָרויס אָנגעמערקטע גאַסן. און דאָך האָט אַף מאָרגן אינדערפרי די גאַנצע דײַטשישע פּרעסע פאַרעפנטלעכט די דאָזיקע מעלדונג און טײַטשט זי אויס קימאַט מיט איינע און די זעלביקע אויסדריקן.

די צײַטונג „טאג“ דעקט אוף די סיבה פון אזא ענלעכקייט אפילו אין די אויסדרוקן גאר פאשעט: צוזאמען מיט דער מעלדונג האבן די צײַטונגען באקומען אויך א אינסטרוקציע און א „מוסטער“ פון אויסטײַטשן, און א באפעל צו פארעפנטלעכן דאס אף דער ערשטער זײַט. אט די סטאנדארטע אויסטײַטשונג שטרײַכט אונטער דעם פאקט, וואס דײַטשלאנד געפינט זיך אין געביט פון אוויאציע אין אן אומדערלאזבארער לאגע און גיט אן אנווײַזונג צו אנטוויקלען די טעמע אין דער ריכטונג, אז הײַנט האבן אויסלענדישע עראפלאנען ארונטערגעווארפן פראקלאמאציעס, און מארגן וועלן זיי ארונטערווארפן באמבעס, וואס טראגן מיט זיך טויט און פארניכטונג. דער אויספיר איז — וואס דענקט צו טאן דאס דײַטשישע אוויאציע־מיניסטעריום?

די גאנצע דײַטשישע פרעסע, אויספילנדיק די דאזיקע פארארדענונג, פאדערט צו פארשטארקן די מיליטערישע לופט־קרעפטן.

די גאנצע דײַטשישע פרעסע, וואס איז אונטערגעווארפן היטלערס באפעלן, האט קימאט מיט איינע און די זעלביקע אויסדרוקן איבערגעכאזערט די דאזיקע פאדערונג.

אינטערעסאנט איז די גאנצע געשיכטע אן אויסגעטראכטע, כאטש דער סטאטס־סעקרעטאר פונעם אוויאציע־מיניסטעריום ה' מילך האט דערקלערט פאר די פרעסע־פארשטייער, אז מע האט באמערקט (אין דער הייך פון דרײַ טויזנט מעטער!) איינעם אדער צוויי עראפלאנען (דערבײַ האט ער זיך נאריש ארויסגעכאפט, אז „די פראקלאמאציעס, וואס זײַנען ארונטערגעווארפן פון די דאזיקע עראפלאנען, זײַנען ענלעך צו די, וואס מע האט ארויסגעווארפן פון די אויבערשטע שטאקן פון דעם הימלקראצער אף אלעקסאנדערפלאץ“). ער מאכט א פרווו צו פארבינדן די ביידע דערשײַנונגען, כאטש דאס איז גאר ניט נייטיק. דערפון ווערט קלאר די בייזוויליקייט פון דעם גראבן ליגן, וואס איז פאבריצירט, קעדיי ארויסצורופן בא די פאלקמאסן אזא אופרעגונג, ווי דעם 28 יול 1914 יאר אין צוזאמענהאנג מיט לעגענדארע פליער איבער נירנבערג. דער צוועק איז — באוואפענונג, מילכאמע. מיט אזעלכע קונצן ציט מען צו די געזעלשאפטלעכע מיינונג צו די דאזיקע פראגן און עס ווערט געשאפן די נייטיקע פאניק.

בא אלע נארמאל דענקענדיקע און ערנטלעכע מענטשן פון אלע לענדער דארף זײַן איין ענטפער:

פירן א קאמף קעגן מילכאמע און פאשיזם מיט מער ענערגיע און אקשאנעס, ווי ווען עס איז פריער, אין א פאראייניקטן פראנט מיטן אלוועלטלעכן פראלעטאריאט!

פארשטארקן די צווישנפעלקערלעכע קאמפאניע ווי די, וואס קומט פאר אין אמסטערדאם!

לאזן הערן דעם קאל פון עמעס און צארן אף גרויסע מאניפעסטאציעס איבער גאר דער וועלט.

א נ ד ר י   ב א ר ב י ו ס

קעגנ דעמ אימפעריאליסטישנ נאציאָנאליזמ אינעמ אייגענעמ לאנד

מיכ פרייט די שטימ פונ פראָטעסט ווײַט אריבער די גרענעצנ פונ פראנקרײַכ, ווו די אופגעבראכטקײַט גיסט זיכ צונויפ מיט דער אלטער אנטיפאטיע, וואָס קעגנ איר, ווי מיר האָט זיכ געדוכט, איז געווענ צוועקמעסיק אונ נייטיק צו קעמפנ. איכ רייד דאָ וועגנ דער אנטיפאטיע, וואָס האָט זיכ גראָד אײַנגעשטעלט אונטער דער ווירקונג פונ די איצטיקע געשעענישנ אינ דײַטשלאנד אונ וואָס געפינט, צומ באדויערנ, ווידער א בארעכטיקונג.

מע דארפ שטענדיק האָבנ אינ זינענ, אז דאָס היטלערישע דײַטשלאנד איז נאָכ ניט דאָס גאנצע דײַטשלאנד, ניט געקוקט אפ די רעזולטאטנ פונ די וואלנ אינ פארלאמענט. מע דארפ אויכ אומבאדינגט זאָגנ דעמ אונטערדריקטנ טייל פונ דײַטשלאנד, וואָס איז איצט דערשלאָגנ, אז מיר הערנ ניט אופ צו סימפאטיזירנ אימ. נאָר פריִער פונ אלצ מוז מענ העלפנ אונ שטיצנ די קאָרבאָנעס.

אלע אקטנ פונ גוואלדטאט, וואָס ווערנ איצט באגאנגענ אינ דײַטשלאנד, קומענ פאָר אינ נאָמענ פונ „פרינציפנ” אונ „טעאָריעס”, וואָס כאָטש זיי קאָנענ מיט קיינ שומ זאכ ניט בארעכטיקט ווערנ, דאָכ אנטהאלטנ זיי אינ זיכ קערנדלעכ פונ אָנשטעקונג, אונ שטעלנ פאָר א געפאר אינ דער הינזיכט, וואָס אויכ די שכייניש לענדער קאָנענ באקומענ א גלוסט צו די זעלביקע אקטנ פונ גוואלדטאט, וואָס וועלנ סאָפקאָלסאָפ ארײַנציִענ זיי אינ א מילכאָמע — זאָל עס זײַנ אויס מוירע, צי אויס פארמעסטנ זיכ, ווער וועמענ וועט איבערשטײַגנ. דעריבער איז ווייניק צו פראָטעסטירנ קעגנ דעמ דײַטשישנ היטלעריזמ, ס'איז נייטיק אכוצ דעמ אויכ אינ דעמ אייגענעמ לאנד צו קעמפנ קעגנ דעמ אימפעריאליסטישנ נאציאָנאליזמ, וואָס איז די מאסקע פונ פאשיזמ, ניט דערלויבנ זיכ באהאנדלענ ווי פאכדאָנימ מיצאד אזעלכע מענטשנ, וואָס אפ זיי קאָנ ווירקנ בלויז באוואָפנטע דרײַסטקײַט.

אנדרע זשיד

דאָס עמעסע דײַטשלאנד לעבט נאָכ

בא אונדז אינ אמעריקע איז פאראנ א קו־קלוקס־קלאנ, לינטשעריי, שאנטאזשיסטנ, באנדיטנ אונ פארגרעבטע בורזשוא, וואָס פארפאָלגנ אונ טויטנ אונדזערע בעסטע ארבעטער־פירער. נאָר אינ דײַטשלאנד, ווי עס ווײַזט אויס, איז נאָכאמאָל ארופגעשווומענ דער זומפ פונ דער אָפּשטארבנדיקער געזעלשאפטלעכער אָרדענונג. די נאציאָנאל־סאָציאליסטנ באווײַזנ דער וועלט, ווי טיפ איז דער אָפּגרונט פונ דער רעאקציע אונ צו וואָס קאָנ דערגיינ דער קאפיטאליזמ, קעדיי צו ראטעווענ זײַנ אלטנ אָפּגענוצטנ ביניענ. דאָס וואָלט באדארפט זײַנ א גוטע אונ אנטשיידענע לערע פאר די גרויסע מאסנ פונ גאָר דער וועלט, וואָס זײַנענ אופגערודערט געוואָרנ אונ וואָס קומענ צומ באוווסטזײַנ אזוי לאנגזאמ מיט אזא ווייעניש.

די פאשיסטנ האָבנ אונדז געגעבנ א אָנשוילעכע לעקציע וועגנ דעמ, אז ס'איז אומעגלעכ צו מאכנ א פשאָרע מיטנ קאפיטאליזמ, אָדער פירנ

מיט אים פֿרידלעכע אונטערהאַנדלונגען. די סאָציאַליסטן און ליבעראַלן פּרײַדיקן אין פֿאַרלויף פֿון צענדליקער יאָרן מיטאַרבעט פֿון קלאַסן. באַ הײַנט צו טאָג איז אין דײַטשלאַנד אַזאַ לאַגע: ווער ס'איז ניט אַרײַן אין די רייען פֿון די פֿאַשיסטן, דער געפֿינט זיך אָדער אין טורמע אָדער אויפֿן בעסוילעם. אָט די ביטערע דערפֿאַרונג איז אויסגעפֿאַלן אויפֿן גורל פֿון איטאַליע און אויך כינע. איצט לעבן מיר איבער אַ היסטאָרישן מאָמענט, ווען די מאַסן האָבן שוין דערוואַכט און פֿאַרשטאַנען, אַז דער איינציקער וועג פֿאַרן אַ בעסערן־קלאַס, דער איינציקער וועג, וואָס קאָן פֿאַרהיטן פֿון פֿאַשיזם — דאָס איז דער סאָוועטישער וועג.

דער פֿאַשיזם פֿאַרקרפּעט אומעטום די פֿאַרגאַנגענהייט; ער שטרעבט אײַנצוהאַלטן און באַשיצן דאָס, וואָס די געשיכטע האָט שוין פֿאַרורטיילט צום אומקום. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן פֿון זייער שטאַנדפּונקט אַרויסגעוויזן אַ געזונטן אינסטינקט, ווען זיי האָבן פֿאַרברענט די שאַפֿונגען פֿון טאָמאַס מאַן, ראָמען ראָלאַן, זיגמונד פֿרייד, אַלבערט איינשטיין און אַנדערע. אַלע גרויסע אידייען, אַלע וויסנשאַפֿטלעכע דערגרייכונגען פֿון די לעצטע 50 יאָר שטייען אין אַ טיפֿסטן אינערלעכן ווידערשפּרוך מיט דעם גייַסט פֿון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, וואָס דאָס איז אין עצם דער גײַסט פֿונעם קליינבירגערטום, פֿון דעם גוטבאַזיצער, פֿון דעם קרעמער, וועלכע בײַטיקן זיך ניט אין גענִיאַלע מענטשן, אין וויסנשאַפֿטלעכע אַנטדעקונגען.

קאָן דען היטלער פֿאַרהאַלטן דעם מעכטיקן שטראָם נײַע אידייען? בעשומפּנים ניט. דער אַרבעטער־קלאַס פֿון דײַטשלאַנד און די בעסטע דענקער פֿון דײַטשלאַנד זײַנען קעגן היטלערן, און ניט אַף זײַן זײַט. דער דײַטשישער אַרבעטער פֿײַניקט ניט און פֿאַרפֿאָלגט ניט די ייִדן. דער דײַטשישער אינטעליגענט וועט ניט לאָזן זיך פֿאַרטרײַבן מיטן יעוואָנישן שטיוול צוריק אין די פּרײַסישע קאַזאַרמעס.

דאָס עמעסע דײַטשלאַנד לעבט נאָך און וועט אַריבערטראָגן זײַן דאָרעס. אינעם איצטיקן דײַטשלאַנד קאָן פֿריִער צי שפּעטער אַרויסשפּראָצן בלויז איינס — אַ רעגירונג, וואָס איז אָרגאַניזירט פֿון אַלע די, וועמען היטלער האָט אונטערדריקט; אַ מעלוכע, אין וועלכער מע ווייסט ניט, וואָס איז אַזוינס ראַסן־האַס, ראַסן־פֿאַרפֿאָלגונגען — אַ לאַנד פֿון פֿרײַהייט, אַ סאָוועטיש דײַטשלאַנד!

מיכאַיל גאָלד

דעם 28־טן פֿעווראַל אינעם בערלינער פּאָליציי־פּרעזידיום

עגאָן ערווין קיש איז אַרעסטירט געוואָרן אין בערלין אין יענער נאַכט, ווען ס'איז פֿאָרגעקומען די אונטערצינדונג פֿונעם רײַכסטאַג. ער איז אָפּגעווען 14 טעג אין דער היטלערישער פּאָליציי־טורמע, און דערנאָך איז ער אַרויסגעשיקט געוואָרן קיין אויסלאַנד. עגאָן ערווין קיש האָט דער ערשטער צווישן די שרײַבער פֿאַרעפֿנטלעכט אַ גענויע באַשרײַבונג וועגן דעם לעבן אין די היטלערישע טורמעס און אין די קאַזאַרמעס פֿון די שטורמאָוויקעס.

מיר ברענגען דאָ א פראגמענט פון א גרויסן בוך פון עגאָן ערוויש קיש וועגן דעם היטלערישן דײַטשלאַנד.

„מײַנע באגלייטער האָבן מיך אונטער א כסימע איבערגעגעבן דער פּאָליטישער פּאָליציי.

די בענק פוןביידע זײַטן זײַטן קאָרידאָר זײַנען באזעצט. דער פּלאַץ צווישן די בענק איז פארנומען מיט די פאַרשטייער פונעם קולטורעלן באָלשעוויזם. אלע קאָנען איינער דעם אנדערן, און ווען די פּאָליציי ברענגט צו פירן א נײַעם ארעסטירטן, באגריסן אים אלע.

איך דערמאָן זיך א סענט־אבער־פרימאָרגן אין 1914 יאָר: מיר זײַנען דעמלט געזעסן אפן עסטרײַכישן ברעג פון דרינע — רעשטלעך פון א צע־שמעטערטער, צוריק געשליידערטער דיוויזיע.

יעדע גרופּע האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט א געוועזענע גרויסע מילי־טער־אָפּטיילונג. יעדעס מאָל, ווען ס׳פלעגט א נאסע, אָפּגעפליקטע פיגור דורכשלײַכן פארבײַ אונדז, פלעגן די כאוויירים באגריסן דעם נײַ־געקומע־נעם מיט א מעלאַנכאָלישן שמייכל, פלעגן צונויפרוקן זיך ענגער און געבן אים פּלאַץ. אזוי, אן ערעך, קומט פאָר אויך הײַנט. לעכאטכילע האָב איך ניט פארשטאנען, פארוואָס זײַנען קימאַט אלע, וואָס געפינען זיך דאָ, אזוי פארזאָרגט און בלאַס. ערשט שפּעטער האָב איך זיך דערוווּסט, וואָס פאר א גוואַלד־אקטן עס זיינען באגאנגען געוואָרן קעגן זיי בײַם די ארעסטן. שפּע־טער האָב איך מיט מײַנע אייגענע אויגן געזען, וואָס פאר א מערדערײַען עס האָבן אָפּגעטאָן די נאציאָנאַל־סאָציאַליסטן אין זייערע קאזארמעס בע־נעגייע די אומבאהאָלפענע געפאנגענע.

די פּאָליציאַנטן, וואָס טיילן אונדז אָפּ פון דער צווייטער העלפט קאָ־רידאָר, זײַנען נאָך גאָר יונגע יאטן פון דער געהילף־פּאָליציי. עס דוכט זיך, אז זיי זײַנען אופגערעגט, די פּליכט זייערע איז פאר זיי א נײַע, בא־מיִען זיי זיך די ניט־זיכערקײַט זייערע פארמאסקירן מיט וווּליונגערישער אופירונג, זיי איזדעקעווען זיך קעגיידער, און ווען זיי באפעלן עמעצן ניט רירן זיך פון אָרט, שרייען זיי און באגלייטן זייער באפעל מיט א זידל־וואָרט — „יידישער שווײַן“ אדג. און זאָגן יעדן איינעם „דו“.

מע רופט ארויס לויט די נעמען, מע טיילט אפ גרופּעס. „רעכטס מארש!“ — און מיר גייען ארונטער אין דער פּאָליציי־טורמע. דער ערשטער אָפּשטעל — קאמער פון ווערט־זאכן. דאָ גיבן מיר אָפּ די זייגערס, די אווטאָ־מאטישע שרײַב־פעדערס און דאָס מעזומענע געלט. מע לייגט עס אלץ ארײַן אין א קאָנווערט. דער צווייטער אָפּשטעל: מיר גיבן אָפּ די מעסערס, שערלעך, אנדערע אזעלכע שארפע זאכן. דער דריטער עטאַפּ איז שוין אונטן אינעם קעלער: דאָ מוז דער געפאנגענער אָפּגעבן אלץ, וואָס בא אים איז נאָך פארבליבן — ער דארף דאָס ארײַנלייגן אין זײַן הוט: דעם טײַסטער, דאָס נאָטיצ־ביכל, דעם פּאָרטסיגאר, שוועבעלעך, דאָס נאָזטיכל, שליסלען, הענטשיקעס אדג., ער דארף פאנאנדערבינדן די שנירלעך פון די שיך, אויסטאָן דאָס רעקל. זוכנדיקע הענט באטאפּן דיך, צי איז עפּעס ניט פארבליבן אין די טאשן, צי איז עפּעס ניט אײַנגענייט אין דעם אונטערשלאַק, צי איז עפּעס ניט באהאלטן אין די שיך, אין די זאָקן.

בעשאַס עס קומט פאָר די דאָזיקע פּראָצעדור, גייט פאַרביי דער נייער פּאָליציי־פּרעזידענט ה׳ פאָן לעוועצאָוו, באַגלייט פון א פּאָליציי־אַדיוטאַנט, פּאַרטיי־אַדיוטאַנטן און פון א גאַנצן שטאַב. ער איז געוועזן א יאַם־אָפּיצער, לעוועצאָוו, און דער סאָציאַל־דעמאָקראַט נאָסקע האָט אים דערהייבן ביזן טיטל אַדמיראַל. דער ה׳ אַדמיראַל שפּאַנט אַן אָנגעבלאָזענער אין פּאָליציי־פּרעזידיום:

— אָט דאָס איז די שייקע? — טוט ער א פרעג און מעסט אונדז אָפּ מיט אַן איבלדיקן בליק פון אריבער דער פּלייצע.

— יאָ, הער פּאָליציי־פּרעזידענט! — איילט זיך צו ענטפערן דעם אַדיוטאַנט.

— ווו האָט מען דיך אַרעסטירט? — פרעגט ער העךמאַנען דונקערן.

נאָך איידער דער ווייסגרויער געלערנטער, דער לערער פון סאָציאַליזם פון א גאַנצן דאָר, באַוויזט צו ענטפערן, — טוט לעוועצאָוו צו אים א געשריי!

— שטיי גלייך, אויסגעצויגן, ווען איך רייד צו דיר, דו שוויינישער זון!

ער האָט שוין באַמערקט, אַז א צווייטער שטייט אויך ניט גענוג „אויסגעצויגן“, שרייט ער ווידער: „פירט אָפּ דעם גווילעם די מינוט אין א פינצטערן קאַרצער און טוט אים אָן קייטן אַף די הענט, ציט אָן אַזוי שטאַרק ביז די הויט זאָל פּלאַצן“.

צוויי געהאָרכזאַמע פּאַשיסטישע קייטן־הינט טוען זיך א וואָרף אַף אָטאָ לעמאַן־רוסבילדטן, דעם סטאַרעסטע פון דער „ליגע פאַר מענטשן־רעכט“ און פירן אים אוועק.

בלאַס פון צאָרן שטייען מיר; דער הער אַדמיראַל, וואָס איז באַגנעדיקט געוואָרן פון דעם סאָציאַל־דעמאָקראַט נאָסקע, איז שוין אַוועק, און מיר הערן, ווי ער גוואַלדעוועט שוין אַף א צווייטער גרופּע.

מע פאַריאָגט אונדז אין א אונטערערדישער אַלגעמיינער קאַמער, דאָ קאָנען זיך אופהאַלטן 47 מאַן. אין דער לענג פון די ווענט שטייען הילצערנע נאַרעס, אין מיטן א „פּאַראַשע“ — איינע פאַר אַלעמען און אַלע פאַר איר איינע. קעגניבער אין וואַנט — צוויי שמאָלע לעכלעך — „אייגלעך“. דורך אַזא „אייגל“ קאָן דער וואַכמאַן באַטאַפּן די גאַנצע קאַמער סיי מיטן אויג סיי מיט זיין אויטאָמאַטישן רעוואָלווער. יעדער איינער קלייבט זיך אויס א שאָכן, לייגט אוועק זיין מאַנטל צוקאָפּנס. מע קלייבט זיך צונויף אין גרופּעס און מע דערציילט איינער דעם צווייטן, וויאַזוי מע איז אַרעסטירט געוואָרן, וויאַזוי די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן געהאַנדלט. בא אייניקע באַוויירים האָבן זיי באַלאַגערט די וווינונגען, געשאָסן דורך די טירן, געבראָכן דאָס מעבל, געריסן ביכער, ציניש געשלאָגן די אַרעסטירטע פאַר ווייב און קינדער אין די אויגן.

עגאָן ערווין קיש״.

היטלער — א גיגאנטישער שעקער

צי וועט היטלער פאַרנעמען אין דער געשיכטע דעם פּלאַץ פון א גרויסן טראַגיקער, צי פון א היפּשן פּאַיאַץ — דאָס וועט באַשליסן די צוקונפט, אָבער איינער פון די צוויי פּלעצער איז פאַר אים געזיכערט. דער דאָזיקער מענטש איז דאָך — דער גרעסטער שעקער, וואָס האָט ווען עס איז פאַרבלענדט דעם מענטשלעכן פאַרשטאַנד. זיין פילאָסאָפיע איז א ליגנערישע, א פאַלשע, ווייל זי איז באַזירט אף אומוויסן, אפילו די אוניפאָרם זיינע איז א שווינדלערישע, א קאָפּיע פון א סימבאָל, וואָס ער אליין פאַרשטייט ניט.

דאָס טראַגישסטע באַשטייט אין דעם, וואָס מיר אליין האָבן געשאפן אָט־די סטראַשידלע. מיר, די פאַרבינדעטע, האָבן אריינגעבלאָזן אין אים א נעשאָמע און געמאַכט צו באַוועגן זיך זיינע קליינע בייזע הענט. מיר האָבן געשאפן דעם היטלעריזם פון דעם גיפט פון אונדזערע הערצער און מיר וועלן אים ניט קענען פאַרניכטן ביז מיר וועלן זיך אליין ניט אָפּרייניקן פון דעם דאָזיקן גיפט.

ב ע ווע ר לי י נ י ק אָ ל ס

פאַר דעם אינטערנאַציאָנאַל פון אידייען און פעלקער

די „קעלנישע צייטונג" פון 9 מיי 1933 יאָר האָט אָפּגעדרוקט אין דעם נאַציאָנאַל־אָפּטייל די פאָלגנדיקע שורעס, וואָס האָבן א שייכעס צו ראָמען ראָלאַנען:

„דער קאָמוניסטישער אינטערנאַציאָנאַל פירט אין אויסלאַנד אן אומפּהערלעכע העצע קעגן דער נאַציאָנאַלער רעגירונג פון דייטשלאַנד. ער באַמיט זיך מיט א סאַך ליגנס און אויסטראַכטענישן וועגן „שוידערלעכע פּאַסירונגען" דערוויזן דער גאַנצער וועלט, אז אין דייטשלאַנד „גייט א רויך פונעם פאַרגאָסענעם אַרבעטער־בלוט" און אז דער כּיוון פונעם אלוועלטלעכן פּראָלעטאַריאַט איז פירן אן אָנגריף קעגן דעם „פאַשיסטישן טעראָר אין דייטשלאַנד". אין פּאַטעטישע אויסדרוקן ווערט פאַרגעלייגט דער אזויגערופענער אינטעליגענץ צו נעמען אָנטייל אין דעם דאָזיקן קאַמף. פיל זיינען אף אזויפיל פאַרבלענדט, אז זיי פאָלגן דעם דאָזיקן רוף. און קיינער וועט זיך ניט וווּנדערן דערזעענדיק זייערע אונטערשריפטן אונטער די אופרופן פונעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. עס איבעראַשט אָבער, וואָס אין איינעם פון די דאָזיקע פּאַסקווילן איז זייט בא זייט מיט דעם אַרטיקל פון אנרי באַרביוס אָפּגעדרוקט אויך אן אַרטיקל פון ראָמען ראָלאַן. בא דעם דאָזיקן פאַל דאַרף מען זיך דערמאָנען, אז אמאָל זיינען בא זיי געווען ערנסטע מיינונג־פאַרשיידנהייטן, ווייל ראָמען ראָלאַן איז געווען אַנטשיידן קעגן די גרויזאַמע וועגן פונעם באָלשעוויזם, בעשאַס באַרביוס האָט זיך באַמיט באַרעכטיקן זיי אלס איבערגאַנג־פּעריאָד צו א בעסערער צוקונפט פון דער מענטשהייט. איצט האָבן זיי זיך פאַראייניקט — א פאַקטישער מאָסקווער טאַלמיד און א מענטש, וואָס מע האָט אים פריער באַטיטלט אלס „דאָס געוויסן פון אייראָפּע" דערפאַר, וואָס ער האָט געהאַט די דרייסטקייט אופריכטיק פאַנאַנדערקלייבן זיך אין די געשעענישן.

אין דער צײַט פֿון מילחמה און אין די שפּעטערדיקע יאָרן האָט דײַטשלאַנד געהאַט אַ גרונט צו זײַן אים דאַנקבאַר פֿאַר פֿילע פֿון זײַנע אַרויסטרעטונגען, אין וועלכע ער פֿלעגט אַרויסזאָגן זײַנע אָפֿריכטיקע מיינונגען. נאָך גאָר דאָ ניט לאַנג האָט ראָמען ראָלאַן געשטיצט דײַטשלאַנדס פֿאָדערונגען אין פּראַט פֿון גרונטלעכע איבערקוקן די פֿרידן־אָפּמאַכן. אים האָט ניט געאַרט, וואָס דאָס האָט אַרויסגערופֿן גרויס צאָרן קעגן אים מיצאַד די פֿראַנצויזישע שאָוויניסטן, ווײַל עס האָט זיך דאָ געהאַנדלט וועגן אייראָפּע און אירע היכע קולטורעלע ווערטן, וואָס צוליב זיי האָט ער געהאַלטן פֿאַר נייטיק אַ מער יושרדיקן פֿרידן. און טאַקע דערפֿאַר, וואָס ער איז געקומען צו אַזאַ איבערצײַגונג, האָט ער באַדאַרפֿט בעסער באַגרייפֿן די איצטיקע נאַציאָנאַלע רעגירונג אין דײַטשלאַנד. ס'איז דאָך קלאָר, אַז בלויז אַדאַנק די אַנטשיידענע שריט פֿון דער דאָזיקער רעגירונג האָט זיך דײַטשלאַנד געראַטעוועט פֿון באָלשעוויסטישן חורבן. דער דאָזיקער חורבן וואָלט זיך בעשומופֿן ניט אָפּגעשטעלט בײַ די טויערן פֿון דײַטשלאַנד, ווען דאָס לאַנד וואָלט ווערן אַ קאָרבן פֿונעם באָלשעוויזם. ווער ווייסט, צי וואָלט ניט אַרומגעכאַפּט דער חורבן אויך יענע רויִקע לענדער, וווּ עס ווערט איצט געפֿירט אַ העצע קעגן דײַטשלאַנד אונטערן אויסרייד פֿון באַשיצן קולטור און פֿרידן״.

ראָמען ראָלאַן האָט געענטפֿערט דער רעדאַקציע מיט אַן אָפֿענעם בריוו, וועלכן מיר פֿאַרעפֿנטלעכן דאָ צום ערשטן מאָל.

דער אָפֿענער בריוו פֿון ראָמען ראָלאַן צו דער רעדאַקציע „קעלנישע צײַטונג״

פּאַריז, 15 מײַ 1933 יאָ״.

הער הויפּט־רעדאַקטער! מע האָט מיר איבערגעגעבן די „נאָטיצן״ פֿון דער „קעלנישער צײַטונג״ פֿאַרן 9־טן מײַ 1933 יאָר (נומ. 25), וואָס האָבן אַ שייכעס צו מיר. כ'איז ריכטיק, אַז איך האָב ליב דײַטשלאַנד און האָב זיך שטענדיק פֿאַר אים אײַנגעשטעלט און באַקעמפֿט דעם אומרעכט און דאָס ניט פֿאַרשטיין מיצאַד אויסלאַנד.

אָבער דאָס דײַטשלאַנד, וואָס איך האָב ליב און וואָס האָט באַרײַכערט מײַן געדאַנק — דאָס איז דאָס דײַטשלאַנד פֿון גרויסע בירגער פֿון דער וועלט, פֿון יענע, וואָס, האָבן, ווי געטע זאָגט: „די דערפֿאָלגן און צאָרעס פֿון אַנדערע פֿעלקער איבערגעלעבט ווי זייערע אייגענע״, פֿון יענע, וואָס האָבן געאַרבעט אין די אינטערעסן פֿון פֿאַרשטאַנד־און ראַסן־איינִיקונג.

דאָס דאָזיקע דײַטשלאַנד איז צעטראָטן מיט די פֿיס, פֿאַרפֿלעקט מיט בלוט און פֿאַרגוואַלטיקט פֿון דער איצטיקער „נאַציאָנאַלער״ רעגירונג פֿונעם פֿאַשיסטישן דײַטשלאַנד. דאָס פֿאַשיסטישע דײַטשלאַנד האָט אָפּגעשטויסן פֿון זיך די פֿרײַע מוחות פֿון די בעסטע אייראָפּייער, פּאַציפֿיסטן, ייִדן, סאָציאַליסטן, קאָמוניסטן, וואָס שטרעבן צו גרינדן אַן איינ-

טערנאציאָנאל פונ ארבעט. ניט שוינ־זשע זעט איר ניט, אז דאָס דאָזיקע נאציאָנאל־פאשיסטישע דײַטשלאנד איז דער ערגסטער סוינע פונ יענעמ, רעמ עמעסנ דײטשלאנד, וואָס עס לײקנט אָפּ?

אזא פּאָליטיק איז א פארברעכנ ניט בלויז קעגנ דער מענטשהײַט, נאָר אויכ קעגנ אײער אײגנ פאָלק. איר בארויבט בא אײַער פאָלק א באדײַטנדיקנ טײל פונ זײַנ ענערגיע, איר האָט געבראכט דערצו, אז די בעסטע פרײַנט זײַנע אינ גאָר דער וועלט האָבנ אָנגעוואָרנ די אכטונג צו אימ. אײַערע „פירער" האָבנ מיט גוואלד געשאפנ קעגנ אײַכ אינ אלע לענדער א פארײניקונג פונ נאציאָנאליסטנ אונ אינטערנאציאָנאליסטנ. איר ווילט דאָס ניט זענ. איר רעדט ווידער וועגנ א פארשווערונג קעגנ דײַטשלאנד.

איכ האָב באקעמפט דאָס אומרעכט, וואָס דײַטשלאנד איז געוואָרנ א קאָרבנ נאָכנ זיג אינ 1918 יאָר. איכ האָב געפאָדערט א רעוויזיע פונעמ ווערסאלנ אָפּמאכ, וואָס איז מיט גוואלד אָנגעבונדנ געוואָרנ דײַטשלאנד. איכ האָב געפאָדערט גלײַכבארעכטיקונג פאר דײַטשלאנד צוגלײַכ מיט אלע לענדער. נאָר ניט שוינ־זשע מײנט איר, אז איכ האָב געפאָדערט גלײַכ־בארעכטיקונג צוליב נאָכ א גרעסערער אומגלײַכהײַט אינ די אינטערעסנ פונ אזא דײַטשלאנד, וואָס צעשטערט אפילע די גלײַכהײַט פונ אלע מענטש־לעכע ראסנ, אפילע מענטשנ־רעכט, וואָס זײַנענ פאר אונדז הײליק. די ערגסטע קעגנער פונ דער רעוויזיע האָבנ ניט געקאָנט אזוי שלעכט בא־האנדלענ דײַטשלאנד, ווי איר אלײנ האָט דאָס געטאָנ.

די צוקונפט וועט אײַכ דערווײַזנ — צומ באדויערנ, צו שפעט! — אײַער פארניכטנדיקנ פעלער, וואָס די אײנציקע בארעכטיקונג פאר אימ איז דער אומזינ פונ פארצווייפלונג, וואָס צו איר האָט געבראכט אײַער פאָלק די פארבלענדעניש אונ ברוטאלקײַט פונ אײַערע זיגער נאָכנ ווערסאלער שאָלעמ.

איכ ווער ניט אָנ מײַנ סימפאטיע צו דײַטשלאנד, ניט געקוקט אָפּ אײַערע מײַסימ אונ קעגנ אײַער ווילנ — מײַנ סימפאטיע צומ עמעסנ דײטש־לאנד, וואָס טרײסלט פונ זיכ אָפּ מיט עקל די נידערטרעכטיקײַט אונ פאר־פירערשאפט פונעמ היטלערישנ רעזשימ. איכ וועל אויכ ווײַטער טאָנ מײַנ ארבעט, ווי איכ האָב עס געטאָנ מײַנ גאנצ לעבנ, — ניט אינ די עגאָיס־טישע אינטערעסנ פונ אײנ פאָלק, נאָר אינ די אינטערעסנ פונ אלע פא־רײניקטע פעלקער, אינ די אינטערעסנ פונעמ אינטערנאציאָנאל פונ אידײענ אונ פעלקער.

ראָמענ ראָלאנ

פּ. ס. איר באטראכט די באשולדיקונג פונ דער אויסלענדישער פרעסע קעגנ דעמ היטלערישנ פאשיזמ, ווי א בילבל.

אינ אונדזער רעשוס געפינט זיכ א גרויסער ארכיוו מאטעריאלנ פונ אײדעס, פארטריבענע פונ דײַטשלאנד, וועגנ די גוואלדטאטנ פונ די ברוינע העמדלעכ, וואָס פאר דעמ האָט די רעגירונג־מאכט זײ ניט בלויז ניט בא־שטראָפט, נאָר האָט אפילע ניט אויסגעדריקט איר באדויערונג וועגנ דעמ. באַר לאָמיר דאָס אָפּלאָזנ. פאר אונדז זײַנענ גענוג די אָפיציעלע מעלדונ־

גענ. ניט שוינ־זשע לייקנט איר אָפ די פערזענלעכע דערקלערונגענ פונ אייערע מיניסטאָרנ — גערינג, געבעלס, זייער רופ צו גוואלדטאט, זייער פארוקטקייט אפ ראסנ־האס, וועלכע באליידיקט אלע אנדערע ראסנ, צום ביישפיל, די ייִדנ. ניט שוינ־זשע פילט איר ניט דעם גערוכ פונ מיטלאלטערלעכנ שימל, וואָס איז שוינ לאנג־לאנג פארשווונדנ פונ אייראָפע? ניט שוינ־זשע לייקנט איר, אז מע פארברענט אפ שייטערס די פריידענקערײ. ניט שוינ־זשע לייקנט איר אָפ דאָס כוצפעדיקע אָנבינדנ היטלערס פאָליטיק — די אקאדעמיעס אונ אוניווערסיטעטנ? ניט שוינ־זשע זעט איר ניט, אז די פארטריבענע פונ דער וויסנשאפט אונ קונסט וועגנ אפ די וואָגשאָלנ פונ דער אלוועלטלעכער געזעלשאפטלעכער מיינונג א סאכ מער, ווי דער לעכערלעכער כיירעם פונ זייערע פארפאָלגער?

ראָמענ ראָלאנ

די באדייטונג פונ דעם דייטשישנ פאשיסטישנ טעראָר

די יעניקע, וואָס דער בלוטיקער טעראָר אפ ייִדנ אונ קאָמוניסטנ אינ דייטשלאנד רופט בא זיי ארויס א שוידער, דארפנ געדענקענ, אז פיזישער אונ מאָראלער גוואלדטאט איז דער טאָכ פונ פאשיזם. דער פאשיזם איז ניט בלויז קאָנטררעוואָליוציאָנער, ער איז אויכ „קאָנטער־היסטאָריש". מע מוז אָנשטרענגענ אלע קויכעס, קעדיי צו שווימענ קעגנ דעם שטראָם, ווי דאָס טוט היטלער, אונ ווי דאָס האָט פאר אים געטאָנ מוסאָליני. היטלער מוז אויסנוצנ אלע פינצטערע קויכעס, קעדיי צו פארשטעלנ דעם וועג פאר די נאטירלעכע ווירטשאפטלעכע שטרעמונגענ, וואָס דערנעענטערנ דעם סאָפ פונ דער קאפיטאליסטישער כיסטעם. דער אנטיסעמיטיזם איז פאר אים געווענ א קראפט, וואָס ער האָט געמוזט אויסנוצנ. בא יעדער קריטישער לאגע נוצט אויס דער פאשיסטישער פירער אונ צעבלאָזט אלע נידעריקע געפילנ, אלע פינצטערע קויכעס. אזויארום האָט היטלערס פירערשאפט געבראכט ברוטאלע עקסצעסנ, וואָס האָבנ אופגעבראכט קעגנ אים אלע אנדערע לענדער. נאָר די וועלט דארפ איצט, מער ווי ווענ עס איז פריער, פארשטיינ אונ באגרייפנ, אז דער פאשיזם וועט שטענדיק גיינ אונ מוז גיינ מיט דעם דאָזיקנ וועג. די געשיכטע אונ דער מענטשלעכער פארשטאנד איז קעגנ די פאשיסטנ.

דעם קאָמוניזם אינ רוסלאנד איז אויכ אויסגעקומענ אָנשטויסנ זיכ אפ אנטיסעמיטיזם, דערצו נאָכ אינ א שטארקער אונ א ברייט פארשפרייטער פאָרם. די צארישע פאָגראָמענ זיינענ באוווסט. אָבער די רוסישע פירער האָבנ געוואָלט צונויפזאמלענ ארומ זיכ אלע פעלקער, וואָס זאָלנ צוזאמענארבעטנ אונ העלפנ בויענ א נייע סיסטעמ, א מענטשלעכע, פאר אלעמענ א פארשטענדלעכע, — די סיסטעמ, וואָס רופט זיכ קאָמוניזם. דער קאָמוניזם האָט ליקווידירט די פאָגראָמענ. דער אנטיסעמיטיזם ווערט אויסגעראָטנ.

ס'וואָלט געווענ א פארדראָס, ווענ די געשעענישנ אינ דייטשלאנד וואָלטנ ארויסגערופנ בלויז א פראָטעסט, אָנשטאָט צו לערנענ עפעס דער־

פונ. דאָס דארפ לערנענ, אז דער פאשיזמ פארפאָלגט מיט זײַנ האס אלע פעלקער, וואָס שטייענ אפ א הויכער שטופע פונ ווירטשאפטלעכער אנטוויקלונג — זאָלנ עס זײַנ ייִדנ, דײַטשנ, איטאליענער, אמעריקאנער. דערצו פארפאָלגט ער באזונדערס שטארק יענע נאציאָנעלע מינדערהײַטנ, וואָס האָבנ אינ דער פארגאנגענהייט ניט געהאט קיינ מעגלעכקײַט זיכ צו פארטיידיקנ. איכ האָב לעכאטכילע זיכ פאָרגעשטעלט, אז נאָכ די אטאקעס אפ ייִדנ וועלנ קומענ אטאקעס אפ די רעכט, וואָס עס האָבנ אינ אונדזער צײַט זיכ דערוואָרבנ די פרויענ, די קינדער, דער ארבעטער־קלאס, די נעגערס. דאָס פאָלגנדיקע איז ניט איבערגעטריבנ: אינ איינער א דײַטשישער צײַטונג, וואָס איכ האָב אליינ געלייענט, — אינ דער „נאציאָנאל־סאָציאליסטישער מאָנאטסהעפט" האָט מענ אויסגעמאָלט א נעגער, ווי א „ווילדע כייע, וואָס מ'קאָנ זי ניט אײַנצאמענ ניט מיט קנעכטשאפט, ניט מיט ציוויליזאציע". די פאשיסטנ שטרעבנ ווײַטער אָפצונעמענ בא דער פרוי דאָס שטימ־רעכט אונ צווינגענ זי אומצוקערנ זיכ צומ אלטנ מאָנארכיסטישנ אידעאל פונ א דײַטשישער פרוי, וואָס דארפ איר גאנצ לעבנ ווידמענ דער „קיכ, קירכע, אונ קינדער".

דער פאשיזמ איז ניט געבאָרנ געוואָרנ גלײַכ מיט היטלערס טעראָר: די מעטאָדנ, וואָס זײַנענ איצט סאנקציאָנירט פונעמ געזעצ, זײַנענ אויסגעפרוווט געוואָרנ אינ פארלויפ פונ א גאנצער ריי יאָרנ.

בא הײַנטיקנ טאָג דארפנ מיר קאָנצענטרירנ אונדזער אויפמערקזאמקײַט פריִער פאר אלצ אפנ פאשיזמ, אלס אפ אנ עטאפ פונ דער פאָליטיק פונ דעמ אלוועלטלעכנ קאפיטאליזמ, וואָס האָט ניט קיינ אנדער אויסוועג פונ די אינווייניקסטע ווידערשפרוכנ זײַנע, פונעמ קאמפ פאר זײַנ עקזיסטענצ.

דער פאשיזמ שטעלט זיכ דעמ ציל — מיר כאזערנ דאָס איבער — אונטערצודריקנ אלע ווירטשאפטלעכ־אנטוויקלטע פעלקער, וואָס וואָלטנ געקאָנט זיכ צופאסנ צו דער קאָמוניסטישער סיסטעמ אונ וואָס וואָלטנ אפילע געפילט זיכ גליקלעכ בא דער דאָזיקער סיסטעמ. די דײַטשנ זײַנענ רייפ פארנ קאָמוניזמ. אפילע נאָכ דעמ, ווי היטלער האָט פארבאָטנ די קאָמוניסטישע פארטיי אינ דײַטשלאנד, האָבנ די קאָמוניסטנ געקראָגנ פינפ מיליאָנ שטימענ.

דער אמעריקאנער פראָלעטאריאט וועט מאָנ א גרויסע זאכ, אויב ער וועט קאָנענ אויסנוצנ פאר זײַנ זיג די ראסנ־פארפאָלגונגענ, וואָס ווערנ פראקטיקירט אינ דײַטשלאנד, אויב ער וועט פארשטיינ די געשעענישנ, וואָס קומענ פאָר, אונ וועט זיי ווי געהעריק אָפשאצנ".

לינקאָלנ סטעפענס

אנ אָפענער בריוו דעמ הער געבעלס

ווענ מענ האָט דעמ 5־טנ מײַ פארברענט אפנ שײַטער די ווערק פונ די דײַטשישע שרײַבער, פילאָסאָפנ אונ געלערנטע, האָט איר, הער געבעלס, פארטיידיקט אָט דעמ בארבארישנ אקט, אימ באגריסט אינ אײַער רעדע. איר האָט אָנגערופנ „גײַסטיקע שמוצ" די פארברענטע ווערק פונ די דאָ־

זיקע מענטשן, וואָס זײַנען די פאָרשטייער פון דעם מער ערנהאַפטן דײַטשלאַנד, ווי איר.

איר האָט אויסגעראָטן אונדזערע ווערק פון די דײַטשישע פאַרלאַגן, פון די טעאַטערן, פון די ביכער־קראָמען, ביבליאָטעקן און שולן. איר פאַר־פאָלגט די אויטערס, איר פאַרשפאַרט זיי הינטער די גראַטעס, אָדער איר יאָגט זיי אַרויס פון לאַנד.

פון די דײַטשישע אוניווערסיטעטן פאַרטרײַבט איר די בעסטע פּראָ־פעסאָרן.

פון די קאָנצערט-זאַלן — די בעסטע דיריזשאָרן און קאָמפּאָזיטערס.

פון די טעאַטערן — די אָנגעזעענסטע אַרטיסטן.

פון די סטודיעס און אַקאַדעמיעס — די קינסטלער, אַרכיטעקטערס, סקולפּטערס.

איר באַנוגנט זיך ניט מיט די שמערצן פון די מענטשן, וואָס איר האָט אַרײַנגעשלײַדערט אין די טורמעס און קאָנצענטראַציע־לאַגערס, איר האָט פאַרפאָלגט אַפילו די עמיגראַנטן, אָנווענדנדיק דערצו אַלערליי מיט־לען, וואָס אײַער מאַכט גיט אײַך. איר ווילט (אויסדריקנדיק זיך מיט אײַע־רע ווערטער) „פאַרניכטן זיי גרויזאַם, אָן ראַכמאָנעס“, מאָראַליש און פיזיש.

מיט וואָס דערקלערט זיך אַזאַ אומענטשלעכער האַס?

די דאָזיקע מענטשן גלייבן אין אַ וועלט פון פרײַהײַט, פון מענטש־לעכקײַט, פון סאָציאַלער גערעכטיקײַט. די דאָזיקע מענטשן זײַנען עכטע סאָציאַליסטן, קאָמוניסטן אָדער גלויבנדיקע קריסטן. זיי זײַנען ניט געניי־גט אָפּצוזאָגן זיך פון דעם עמעס און בוקן זיך פאַר פיזישער קראַפט.

די פאַרפאָלגונגען און דער כּירעם זײַנען פאַר אונדז, די פאַרפאָלגטע, אַ גרויסע ערע, און אייניקע פון אונדז וועלן ערשט דאַרפן דערווײַזן, אַז זיי פאַרדינען אַזאַ ערע.

איר באַהויפּט, אַז איר ראַטעוועט די דײַטשישע קולטור, און אינדער־עמעסן צעשטערט איר די איידלסטע אַרבעט פון דער דײַטשישער קולטור.

איר באַהויפּט, אַז איר מאַכט קלאָר די מויכעס בא דער דײַטשישער יוגנט, אינדערעמעסן פאַרטעמפּט איר איר פאַרשטאַנד, אויג, געפיל.

איר באַהויפּט, אַז איר ראַטעוועט די דײַטשישע קינדער, און אינדער־עמעסן פאַרסאַמט איר זייערע הערצער מיט אומפאַרשעמטע פּראָזעס פון טעמפּן נאַציאָנאַליזם און ראַסן־האַס.

איר באַהויפּט, אַז איר באַפרײַט די האָרעפּאַשנע מאַסן, אינדערעמעסן שמידט איר זיי אין קנעכטישע קייטן פון סאָציאַלער און מאָראַלער אָפּהענגיקייט.

איר באַהויפּט, אַז איר רייניקט אָפּ דײַטשלאַנד פון „שעדלעכע“, און אינדערעמעסן פאַרפאָלגט איר די שוואַכערע — די ייִדן.

איר באַהויפּט, אַז איר און די דײַטשישע פּסיכיק איז איינס און דאָס זעלבע, נאָר אײַערע מײַסים — דאָס איז אַ לעסטערונג פון די אידייען פון געטע און לעסינג, פון גערדער און שילער, פון ווילאַנד און ראַנקע און פון אַלע די, וואָס האָבן געקעמפּט פאַר די גרעסטע ווערטן פון דײַטש־לאַנד און געמאַכט זיי פאַר אַן אייגנס פון דער גאַנצער וועלט.

איך האָב די טעג איבערגעלייענט אײַערע „קונסט־ווערק“ און די ווערק פון אײַערע פּאַרטיי־כאַווײרים. דאָס וואָס בא אײַך איז אַ שלעכטע דײַטשישע שפּראַך,

בינ איכ אײַכ מויכל — גוואַלדטאַט שאַפט נאָכ ניט קיינ טאַלאַנטנ, נאָר ווענ איר צווינגט די דײַטשישע טעאַטערנ, זיי זאָלנ אופירנ אײַערע נישטיקע טעאַטער־שטיק — איז שוינ זייער טרויעריק.

איר פריידיקט אַזוי פיל וועגנ העלדישקײַט. מיט וואָס האָט איר באַוויזנ אײַער העלדישקײַט? מיר אַנערקענענ אויכ העלדישקײַט פונ אַרבעט, פונ כאַראַקטער, פונ אַנ אופריכטיקנ מענטשנ, וואָס קעמפט פאַר זײַנע אידייענ.

איר רעדט אַזויפיל וועגנ דער פאַכדאָנעס פונ אײַערע קעגנער. מיר שווערנ, אַז אײַערע פאַרפאָלגונגענ וועלנ אונדז פאַרהאַרטעווענ, אַז אײַער האַס וועט אונדז מאַכנ רײַפער, אַז אײַער קאַמפ וועט אונדז מאַכנ מער שלאַכט־פײַיק.

אינ אונדזער אומגליק זײַנענ מיר טיילווײַז אַליינ שולדיק. מיר האָבנ געמאַכט אַ סאַכ פעלערנ, אונ דער גרעסטער פעלער אונדזערער איז אונדזער לאַנגדויערנדיקער געדולד.

מיר וועלנ אָבער פאַריכטנ אונדזערע פעלערנ, אַראַנק דער לעקציע, וואָס איר האָט אונדז איצט געגעבנ, — אונ דאָס איז אײַער פאַרדינסט.

ע ר נ ס ט ט אָ ל ע ר

אײנהײַט-פראָנט קעגנ פאַשיזמ אומ יעדנ פרײַז

עס זײַנענ פאַראַנ זאַכנ, וואָס מע מוז קעגנ זיי פראָטעסטירנ מיטנ גאַנצנ האַרצנ. פונ אויגוסט 1914 יאָר אָנ האָט די וועלט געזענ אַ סאַכ גרויזאַמקײַטנ. ס'האָט זיכ געקאָנט דוכטנ, אַז דער מענטשלעכער געדאַנק קאָנ שוינ ניט צוטראַכטנ קיינ גרעסערע שמערצנ, ווי דער שוידער, וואָס עס שטעלנ מיט זיכ פאָר די גאַז־אַטאַקעס, לעמאָשל. אונ דאָכ איז די וועלט, וואָס האָט איבערגעטראָגנ אַ שרעקלעכע מ'לכאָמע אינ פאַרלויפ פונ פיר יאָר, דערשיטערט געוואָרנ פונ דעמ, וואָס היטלער האָט געוויזנ אופצוטאָנ אינ פאַרלויפ פונ דרײַ כאָדאָשימ. יענע, וואָס האָבנ בלויז געקוועטשט מיט די פלייצעס, צוקוקנדיק היטלערס אַטאַקעס אַפ די סאָציאַליסטנ, וואָס האָבנ אַפילע באַגריסט זײַנע אָנפאַלנ אַפ די קאָמוניסטנ, זײַנענ איצט אופגעבראַכט קעגנ זײַנ סיסטעמאַטישנ אָנגריפ אַפ אַלע קולטורעלע שטרעמונגענ, אַפ ביכער, אַפ מענטשנ, אַפ פאָרשונג־אַרבעט, אידייענ, וואָס האָבנ דערוואָרבנ פאַר דער דײַטשישער נאַציע אַכטונג פונ גאָר דער וועלט.

איכ האָב געשמועסט מיט אַנ אַרבעטער־פירער פונ רורער געגנט. „זיי פאַרברענענ ביכער“, — האָט ער געזאָגט, — אונ זײַנ קאָל האָט פאַרשעמט געקלונגענ. ביכער קאָנ מענ דרוקנ אַפסנײַ. אָבער די ווערטפולע מענטשנ, וואָס די שטורמאָוויקעס האָבנ אומגעבראַכט, וועלנ שוינ צוריק ניט אופלעבנ. די געפאַר פונעמ פאַשיזמ באַשטייט אינ זײַנ קאַמפ קעגנ אַלצ, וואָס שטרעבט צו דער צוקונפט, אינ זײַנ אַנטשיידנקײַט צונויפצובינדנ אונדז מיט אַלטע אָפּגעלעבטע אידייענ: מיט מיליטאַריזמ, מיט קנעכטשאַפט, פרויענ־פאַרשקלאַפונג, קליינ־אינדוסטריע, מיט געזעלשאַפטלעכע פאַרהעלטענישנ, וואָס שטעקנ שוינ אינ דער פאַרגאַנגענהײַט.

היטלער אונ די פאַשיסטנ האָבנ פאַרטריבנ די בעסטע אָנפירנדיקע

טוער פונ אלע געביטנ פונ פראָגרעס. ניט נאָר שרײַבער, געלערנטע, ניט נאָר די אָנפירער אונ פראָפאַגאַנדיסטנ פונ די פראָגרעסיווע פּאָליטישע אידייענ. די אױיגערופענע שטורעמ־אָטריאַדנ האָבנ געמאַכט פאַר זײער ציל-ברעט אויכ ענע ארבעטער, וואָס האָבנ ארויסגערופנ א כשאד, אז זיי קאָנענ ווירקנ אפ זײערע כאַווײרימ, יענע ארבעטער, וואָס האָבנ זיכ אײַנגעשאַפנ קלײנע ביבליאָטעקנ, האָבנ געהאַט בא זיכ די בילדער פונ קאַרל מאַרקס אָדער לידוויק רענ. פיל ארבעטער זײַנענ באַשטראָפט געוואָרנ דערפאַר, וואָס אפ זיי איז געפאַלנ א כשאד, אז זיי זײַנענ נײַיק צו דענקענ ערנסט. פאַרנ פאַשיזמ איז עס אַפּאָנעמ דער גרעסטער פאַרברעכנ.

אינ ענגלאַנד אונ אינ אמעריקע הײבט מענ שוינ אָנ צו שמועסנ: „דאָס ערגסטע איז פאָריבער. איצט וועט דײַטשלאַנד זיכ באַרויִקנ". איכ בינ דאָ ניט לאַנג געווענ אינ די גרענעצ־שטעט בא די אנטלאָפענע: אינ סאַאַרבריקענ, פאָרבאַכ, סטראַסבורג אונ אינ די ארומיקע דערפער. יעדנ טאָג קומענ אָנ נײַע פליטימ: ארבעטער פונ רור, אדוואָקאַטנ פונ זײערע ווילעס. יעדער אײנער זאָגט אײדעס וועגנ דעמ אומופהערלעכנ טעראָר, וואָס האַלט נאָכ אינ אײנ בושעוענ. איכ האָב געלײענט עטלעכע בריוו, געשריבנ פונ פרויענ אונ מוטערס צו זײערע מענער אונ זינ, וואָס האָבנ געמוזט אנטלויפנ פונ זײערע הײמענ. א פּאָשעטע פרוי פונ דויסבורג שרײַבט: „איכ וואָלט געפאַטשט מיט די הענט פאַר פרײד, ווענ איכ וואָלט דערזענ א עראָפּלאַנענ, וואָס זײַנענ געקומענ צו פליענ צו קעמפנ קעגנ היטלערנ. ווענ מע וואָלט מיכ אפילע דערהארגעט, וואָלטנ כאָטש די איבעריקע דײַטשנ באַפרײַט געוואָרנ פונ די ווילדע ברויִמ". א פרוי, וואָס האָט מיט גרויס מי קוימ אָנגעזאַמלט פיר מאַרק פאַר איר אנטלאָפענעמ זונ, וואָס האָט ניט מיט וואָס דורכלעבנ א טאָג, קאָנ אזוי שרײַבנ בלויז פונ גרויס פאַרביטערטקײַט.

איצט, ווענ זיי זײַנענ די רעגירער פונ לאַנד, קאָנענ די פאַשיסטנ באַהאַנדלענ געפאַנגענע, ווי זיי ווילנ. מיט אײנעמ א יונגערמאַנ, וואָס האָט באַדאַרפט זײַנ א שנאָרצ פונעמ לאַנד, אונ ניט קײנ אנטלאָפענער, האָב איכ באַזוכט א רעדאַקציע פונ א צײַטונג אינ סטראַסבורג. דער רעדאַקטאָר איז ניט געווענ ניט קײנ סאָציאַליסט אונ ניט קײנ קאָמוניסט, ער איז געווענ א דורכגעטריבענער צײַטונג-מענטש. ער האָט א וואָרפ געטאָנ אפנ טיש א צעטל מיט נעמענ: „עפשער וועט איר געפינענ באַקאַנטע צווישנ זיי? דאָס איז דער לעצטער צעטל פונ די דערהאַרגעטע אינ דאַכאַו". מײַנ יונגערמאַנ האָט גענומענ דורכקוקנ דעמ צעטל אונ איז פלוצלינג בלאָס געוואָרנ. „אָט־דעמ האָב איכ געקאָנט — האָט ער קוימ ארויסגעשטאַמלט.— עפשער ווייסט איר די אײנצלהײטנ, וויאַזוי ער איז אומגעקומענ?". „יאָ, שלעכטע צײַטנ, — האָט געענטפערט דער רעדאַקטער, — מ'האָט אימ געפײַניקט זײער שווער, ווענ ער האָט פאַרלאָרנ דעמ באַוווסטזײַנ האָט מענ אימ דערשאָסנ. פאַרשטײט זיכ, „דערשאָסנ בא א פרווו צו אנטלויפנ"... „וויאַזוי האָט איר זיכ וועגנ דעמ דערוווסט?" — האָב איכ אימ געפרעגט. דער רעדאַקטער האָט קרומ א שמײכל געטאָנ: „דאָס ווילנ די פאַשיסטנ אויכ וויסנ. מײַנ אינפאָרמאַציע איז א סאַכ פּינקטלעכער ווי זיי וואָלטנ דאָס געוואָלט".

עלענ ווילקינסאָנ

דער העראָישער קאַמף פון די דײַטשישע אַרבעטער

ברעמענער פּאָליציי־פאַרוואַלטונג: „ניט געקוקט אַף דער וואָרענונג, וואָס די פּאָליציי האָט מיט עטלעכע טעג צוריק פאַרעפנטלעכט וועגן פאַרשפּרייטן אומלעגאַלע קאָמוניסטישע ליטעראַטור, און אַף דער אָנווײַזונג, אַז פאַר דעם ווערט מען שטרענג באַשטראָפט — האָבן דינסטיק אָוונט קאָמוניסטן פאַרשפּרייט די אומלעגאַלע „אַרבעטער־צײַטונג“, וואָס אַנטהאַלט זעקס זײַטן (26 מײַ 1933 יאָר).

אינפאָרמאַציע־ביוראָ פון דער בערלינער פּאָליציי: „בײַ אַן אונטערזוכונג אין שטעגליץ און פרעדיג איז געפונען געוואָרן אַ היפּשע צאָל געדרוקטע מאַטעריאַלן און טאַכ מאַטער צו צום אַרויסלאָזן פלוג־בלעטלעך צום 1־טן מײַ“ (28 אַפּרעל 1933 יאָר).

אינפאָרמאַציע־ביוראָ פון דער ברעמענער פּאָליציי: „כאָטש די באַשטימונג וועגן קאָנפיסקירן אַלע קאָמוניסטישע געדרוקטע אויסגאַבן זײַנען פאַרעפנטלעכט געוואָרן שוין דעם 1־טן מאַרץ 1933 יאָר, דאָך ווערן נאָך אַלץ פאַרשפּרייט אינעם לאַנד קאָמוניסטישע בלעטלעך“ (21 אַפּרעל 1933 יאָר).

דער ברוינער בוך דערציילט וועגן די עמעסע אונטערצינדער פונעם רײַכסטאַג און וועגן היטלערס באַרבאַרישן טעראָר. די דײַטשישע אַנטיפאַשיסטן, וואָס זײַנען די קאָלעקטיווע שעפער פון דאָזיקן בוך, ווילן מיט פרייד מיטיילן גאָר דער וועלט, אַז ס'איז דאָ נאָך אַ דײַטשלאַנד, דאָס לעבעדיקע דײַטשלאַנד — דאָס דײַטשלאַנד פון אונטערערדישן אומלעגאַלן קאַמף פון די אַנטיפאַשיסטן פאַר פרײַהײַט, דאָס דײַטשלאַנד פון עכטער העלדישקײַט, דאָס דײַטשלאַנד פון יענע, וואָס פאַרטיידיקן די ערע און די סאָציאַליסטישע צוקונפט פון דעם דײַטשישן אַרבעט־פאָלק.

היטלער האָט געוואָלט פאַרניכטן אַלע פּאָליטישע פּאַרטייען, אָבער ס'איז דאָ איין פּאַרטיי, וואָס פאַרניכטן זי איז אוממעגלעך. דאָס איז די אומלעגאַל־קעמפנדיקע קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון דײַטשלאַנד. די מעלדונגען פון היטלערס רעגירונג גופא זאָגט אייִדעס יעדן טאָג וועגן דעם, אַז די דאָזיקע פּאַרטיי שטעלט מיט זיך פאָר אַן אײַזנפעסטע אַקטיוו־קעמפנדיקע קראַפט. זי זעצט פאָר איר טעטיקײַט, און פון אַלע עקן פון דײַטשלאַנד קומען אָן יעדיעס, אַז גאַנצע גרופּן אַרבעטער סאָציאַל־דעמאָקראַטן, אַרבעטער פון רײַכסבאַנער, גאַנצע גרופּן פון דער סאָציאַליסטישער אַרבעטער־יוגנט און אפילו מיטגלידער פון די קריסטלעכע פאַראייניגן שליסן זיך צוזאַמען מיט די אומלעגאַל־אַרבעטנדיקע קאָמוניסטן אין איין ברידערלעכן פראָנט פאַר אַווירקלעכן קאַמף קעגן דער היטלערישער דיקטאַטור.

שוין אין די טעג פון דער רײַכסטאַג־וואַלן זײַנען פאַרשפּרייט געוואָרן צווישן די אַרבעטער־מאַסן קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס. אַרבעטער־דירעס, קעלערס און בוידעמס זײַנען פאַרוואַנדלט געוואָרן אין געהיימע דרוקערײַען. אָנ־

שטאָט די הונדערטער אָרעסטירטע אַגיטאַטאָרס זײַנען געקומען טויזנטער נײַע
דערפֿאַרענע און איבערצײַגטע קריגער. ווען ס׳פֿאַרשטאַרקן זיך די פּײַניקונגען
און האַריגעס, לאָזט זיך נאָך העכער הערן די שטים פֿונעם אַנטיפֿאַשיסטישן
קאַמף פֿאַר פֿרײַהײַט. יעדע אומלעגאַלע קאָמוניסטישע צײַטונג איז שורע נאָך
שורע געשריבן מיט אַרבעטער־בלוט. אױף יעדן נומער צײַטונג, וואָס דערשײַנט,
ענטפֿערן די פֿאַשיסטן באַלד אױפֿן אָרט מיט נײַע אַכזאָריעסדיקע פֿאַרפֿאָלגונגען.

דער אָרגאַניזאַטאָר פֿון דער רײַכסטאַג־אונטערצינדונג גערינג איז געווען גע־
צוווּנגען צו געבן די בעסטע אַטעסטאַציע דער „צעשטערונג״־אַרבעט פֿון די קאָ־
מוניסטן, ווען ער האָט סוף יוני 1933 יאָר באַם פֿאַנאַנדערלאָזן דעם קריג־פֿאַר־
באַנד פֿון דער נאַציאָנאַליסטישער יוגנט אין אַן אָפֿיציעלער מעלדונג דערקלערט,
אַז דער דאָזיקער פֿאַרבאַנד איז דורכגעדרונגען אױף דורך און דורך מיט קאָמו־
ניסטישער ווירקונג.

די דערקלערונגען, וואָס עס האָבן געמאַכט היטלער און פֿריק אָנהייב יולי,
און די דראָונגען אױפֿן אַדרעס פֿון דער „צווייטער רעוואָלוציע״ האָבן באַוויזן,
אַז די דעמאַסקירנדיקע אַרבעט קעגן דעם היטלערישן רעזשים איז אַרײַנגעדרונ־
גען טיף אין די ברייטע קרײַזן פֿון די שטורמאָוויקעס און אין די נאַציאָנאַל־
סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס אױף די אונטערנעמונגען.

דאָ אױף עטלעכע זײַטלעך קאָנען מיר באַווײַזן בלויז אַ קליינעם טייל פֿון
אָט־דעם „אונטערערדישן״ דײַטשלאַנד.

די אומלעגאַלע „ראָטע פֿאַנע״

איינס פֿון די וויכטיקסטע קאַמף־מיטלען קעגן דעם פֿאַשיזם איז דאָס אַרויס־
געבן און פֿאַרשפּרייטן די אומלעגאַלע פּרעסע. די „ראָטע פֿאַנע״, דער צענטראַ־
לער אָרגאַן פֿון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פֿון דײַטשלאַנד, איז דערשינען רע־
גולער זינט דער אונטערצינדונג פֿונעם רײַכסטאַג, די פּאָליצייִשע אָנפֿאַלן, אָבלאַ־
וועס, די מאָביליזאַציע פֿון טויזנטער שפּיאָנען, די נאַכט־אונטערזוכונגען זײַנען
ניט בעקויעך אָפּצושטעלן דאָס דערשײַנען פֿון דער צײַטונג.

די אומלעגאַלע „ראָטע פֿאַנע״ — אױף פֿיר אָדער אױף 2 זײַטן — געפֿינט זיך
דעם וועג צו די אַרבעטער־דירעס אין וועדינג, אין די זאַוואָדישע צעכן פֿון
דער אַלגעמיינער דײַטשישער עלעקטרישער קאָמפּאַניע, אין די סימענס־פֿאַבריקן,
אין די טראַמוויי־פּאַרקן פֿון דער בערלינער טראַנספּאָרט־געזעלשאַפֿט. זאָל זײַן,
די טעכנישע זײַט פֿון דער „ראָטע פֿאַנע״ איז ערגער, ווי געווען פֿריִער, אָבער
נאָך קיינמאָל האָט אַ נומער „ראָטע פֿאַנע״ ניט געהאַט אַזוי פֿיל לייענער, ווי איצט.

די קריסטלעך־סאָציאַלע ווינער „רײַכספּאָסט״ פֿון 27 מײַ גיט אַזאַ אינטערע־
סאַנטע אינפֿאָרמאַציע:

> „די ראָטע פֿאַנע״ איז פֿון אָנפֿאַנג דערשינען אין דער אומלעגאַלער
> אויסגאַבע מיט אַ טיראַזש פֿון 300 טויזנט עקזעמפּלאַרן, און דערנאָך
> איז דער טיראַזש קעסיידער פֿאַרמערט געוואָרן. די געהיימע דרוקערײַען,
> שוין פֿאָרויס צוגעגרייטע פֿאַר דעם צוועק, די קאָפּיר־אַפּאַראַטן און שרײַב־
> מאַשינעס האָבן אָנגעהויבן זייער אַרבעט. באַלד נאָכדעם האָבן אָנגעהויבן
> דערשײַנען אַ סך אָרטיקע און זאַוואָדישע צײַטונגען און קעמערלעך־צײַ־

טונגען. עמעס, אין מערסטע פאלן זיינען די דאָזיקע צייטונגען געמאכט פון דער האנט. טויזנטער בלעטלעך זיינען פארשפרייט געוואָרן אין די אונטערנעמונגען און אף די ארבעטער־בירזשעס".

אין צוואנציק ראיאָנען פון בערלין און זיינע פאָרשטעט ווערט פארשפרייט יעדע וואָך (און אין אייניקע ראיאָנען אפילע צוויי מאָל א וואָך) די „ראָטע פאנע" און כוץ דעם געדרוקטע העקטאָגראפיש-פארמערטע בלעטלעך אויך מיטן קעפל „ראָטע פאנע". א סאך מאסעווע ארבעטער זיינען די רעדאקטערס פון די דאָזיקע צייטונגען.

די רויטע פרעסע איבער גאנץ דייטשלאנד

די האמבורגער פּאָליציי מעלדעט אין אָנהייב מיי:

„ניט געקוקט אף אלע שטרענגע מאָסמיטלען פון די מאכט-אָרגאנען, ווערט דאָך ארויסגעגעבן און פארשפרייט אף די גאסן און אין די הייזער די פארעטערישע ליטעראטור פון דער קפּד (קאָמוניסטישע פארטיי פון דייטשלאנד), דערהויפּט פלוג־בלעטלעך, און אויך די פארבאָטענע „האמבורגער פאָלקסצייטונג" און אנדערע מארקסיסטישע ליטעראטור".

אין רורער געגנט איז דערשינען עטלעכע מאָל אין א גרויסער צאָל עקזעמפּליארן די צייטונג „ד ו ר ע כ אָ", ניט געקוקט אף דעם, וואָס די שטורמאָוויקעס און די פּאָליציי האָבן ארומגענישטערט גאנצע ראיאָנען, און די פארדעכטיקע אין פארשפרייטן די צייטונג האָט מען מערדערלעך געפּייניקט.

אין א בריוו מעלדעט איינער אן ארבעטער, אז יעדע וואָך דערשיינט דאָרט א ליטאָגראפישע צייטונג מיט א טיראזש פון דריי טויזנט עקזעמפּליארן. זעקס אָרטיקע גרופּעס פון רייכסבאנער העלפן באם פארשפרייטן די צייטונג.

די ברעמענער פּאָליציי האָט פארעפנטלעכט דעם 23 מיי אן אופרוף קעגן דער אומלעגאלער „ארבעטער־צייטונג", וואָס איז דערשינען אף זעקס זייטן. עס גייט ארויס א געדרוקטע די דאָרעם-דייטשישע „ארבעטער-צייטונג" אין שטוטגארט, און אויך א ריי אומלעגאלע אָרגאנען אין לייפּציק און פראנקפורט אם מיין.

אין נידער־ריין איז פאר אפּרעל און מיי כוירעש פארשפרייט געוואָרן א סאך נומערן פון דער דיוסעלדאָרפער „פרייהייט". אין מאנהיים הייבט ווידער אוף דעם קאָפּ די „באדענער ראָטע פאנע". אין ערפורט דערשיינט דער „טיורינגער פאָלקסבלאט".*

די שטימ פון די אנטיפאשיסטן אין די אונטערנעמונגען

די קאָמוניסטישע פארטיי איז די איינציקע פארטיי, וואָס האָט אין פארלויף פון א ריי יאָרן זיך געגרייט צו אומלעגאלער ארבעט אין די אונטערנעמונגען. די מיטגלידער פון דער פארטיי זיינען נאָך איידער עס איז איינגעשטעלט געוואָרן דער היטלערישער רעזשים דורכגעגאנגען די שול פון געהיימען ארויסלאָזן און פארשפרייטן זאוואָדישע צייטונגען. אזויארום דערשיינען איצט א סאך אזעלכע צייטונגען, וואָס ווערן פארשפרייט מיט גוואלדיקער מעסירעסנעפּעש.

* אין יונ איז אנטדעקט געוואָרן א געהיימע דרוקעריי אין ערפורט. דריי פארטיי־טוער האָבן די שטורמאָוויקעס דערשאָסן אפן אָרט.

אין דער בערלינער אלגעמיינער עלעקטרישער קאָמפּאַניע דערשיינען אומלעגאַלע זאַוואָדישע צייטונגען. אין האַמבורג זיינען דערשינען דריי אומלעגאַלע צייטונגען: „האַפענטעלעגראַמע", „פונקשפּריכע" און „דער שטורעם".

אַן ארבעטער פון דער עלעקטרישער קאָמפּאַניע דערציילט אזוי („אַנטיפאַשיסטישער פראָנט" פון 2 יולי 1933 יאָר) וועגן די מעטאָדן פון דער אומלעגאַלער ארבעט אין די אונטערנעמונגען:

„אונדזער לעצט פלוג-בלעטל איז דערשינען אינעם פאָרמאַט 20 × 10 סאַנטימעטער. מיר האָבן עס געמאַכט אַפן פאָלגנדיקן אופן: פריִער האָבן מיר אויסגעאַרבעט די לאָזונגען און אויסגעשניטן זיי אַף לינאָלעום, דערנאָך האָבן מיר דעם לינאָלעום אָנגעקלעפּט אַף פּרעס־פּאַפּיע און געדרוקט איין עקזעמפּליאַר נאָכן צווייטן. באַנאַכט האָבן מיר פאַנאַנדערגעקלעפּט אַ גרויסע צאָל עקזעמפּליאַרן באַם טויער פון זאַוואָד, און די איבעריקע צעוואָרפן איבער די גאַסן, ווי פּראָקלאַמאַציעס. די כאַווייִרים, וואָס האָבן זיך מאַמעש אויסגעהונגערט נאָך אַן אופקלערונג-וואָרט, האָבן מיט אַנציקונג אונטערגעקליבן די צעוואָרפענע בלעטלעך איינדערפרי, גייענדיק צו דער ארבעט. יעדעס בלעטל איז דורכגעגאַנגען טוצנדער הענט".

אַף סימענס זאַוואָד אין בערלין־שפּאַנדאַו האָט זיך דער אַנטיפאַשיסטישער יוגנט איינגעגעבן רעגולער פאַרשפּרייטן איר זאַוואָדישע צייטונג „די ראָטע וואַכט", וואָס די אַרבעטער פון די זאַוואָדן אין בילצפעלד גיבן אַרויס מיט די אייגענע קרעפטן, פאַרקויפן די אַרבעטער-קאָמוניסטן, סאָציאַל־דעמאָקראַטן און מיטגלידער פון רייכסבאַנער.

„בליץ-אַרויסטרעטונגען"

די לעצטע כאַדאָשים קומען פאָר אין הונדערטער פלעצער קליינע און גרויסע אַנטיפאַשיסטישע דעמאָנסטראַציעס, וואָס גייען דורך אין דער פאָרם פון אַזויגערופענע „בליץ-דעמאָנסטראַציעס". די דאָזיקע „בליץ-אַרויסטרעטונגען" אָדער „פלוג-דעמאָנסטראַציעס" קומען פאָר מערסטנס אַזוי:

לויט אַ באַשטימטן סיגנאַל קלייבן זיך צונויף די אַרבעטער אַף אַ פאָרויס באַשטימטן פּלאַץ און דעמאָנסטרירן עטלעכע מינוט; עס לאָזן זיך הערן אויסגעשרייען קעגן דער היטלערישער דיקטאַטור, אַנטיפאַשיסטישע לידער. די דעמאָנסטראַנטן גייען זיך שנעל פאַנאַנדער, נאָך איידער עס קומט אָן די פּאָליציי, אָדער עמעץ ווער פון די שטורמאָוויקעס. דער דאָזיקער מעטאָד היט אָפּ פון מאַסן־אַרעסטן. וועגן אַזעלכע דעמאָנסטראַציעס האָט מען געמאָלדן אין אַפּרעל פון רעמשייד, קלעווע, קרעפעלד, זיגען, שטעטין, וואָרמס, אָסטעראָדע, דיסעלדאָרף און לינדען לעבן האַנאָווער.

אַזוי, צום ביישפּיל, מעלדעט מען פון האַמבורג, אַז אין אָנהייב מיי האָט דאָרט די קאָמוניסטישע יוגנט פאַרשפּרייט צען טויזנט געדרוקטע פלוג-בלעטלעך, פאַנאַנדערגעקלעפּט פּלאַקאַטן און אין אַלע טיילן פון שטאָט אָנגעשריבן אַנטיפאַשיסטישע לאָזונגען אַף די ווענט און סלופּעס. עס זיינען דורכגעפירט געוואָרן פיר פלוג-דעמאָנסטראַציעס, וואָס אין יעדער פון זיי האָבן אָנטייל גענומען דורכשניטלעך ביז 300 יונגע אַנטי־פאַשיסטן.

די פאשיסטן האָבן דערמאָרדעט היינץ בעסלערן

אין אַפּרעל 1933 האָבן אין דיסעלדאָרף די שטורמאָוויקעס דערמאָרדעט אין גאַס היינץ בעסלערן. זיי האָבן אין אים 8 מאָל אויסגעשאָסן. די מאַכט האָט זיך געפּרוווט פאָרצושטעלן דעם דאָזיקן פאַשיסטישן מאָרד אַזוי, אַז ער איז קלומערשט דערשאָסן געוואָרן בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן. די דיסעלדאָרפער שטורמאָוויקעס האָבן באַזונדערס געהאַסט היינץ בעסלערן דערפאַר, וואָס ער איז אין דעקאַבער 1931 אַרויסגעטראָטן פון אַ שטורעם־אָטריאַד און איז געוואָרן אַ מיטגליד פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי!

דאָס בילד, וואָס ווערט דאָ געגעבן, איז געמאַכט געוואָרן אין דעם טאָג, ווען ער איז אַרײַנגעטראָטן אין דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. אויפן פאָטאָ־בילד איז אַן אויפשריפט: „איך האָב געזוכט און געפונען. רויט פראָנט“.

איינער אַ דענישער אַנטיפאַשיסט טיילט מיט וועגן די מעטאָדן פון דער אַנטי־פאַשיסטישער אַגיטאַציע, וואָס ס'איז אים אויסגעקומען צו זען, בעשאַס ער איז געווען אין דײַטשלאַנד.

אויף אַ גאַס, וואָס איז באַזעצט מיט אַרבעטער, איז פּלוצלינג אַרויסגעטראָטן אַ גרופּע מענטשן, אויסשרײַענדיק אין אַ כאָר: „ווער האָט אונטערגעצונדן דעם רייכס־טאַג? נאַצי!“ און אין איין אויגנבליק איז די גרופּע אַרבעטער פאַרשוווּנדן.

אָנהייב מאַרט איז אין דאָרטמונד אין דער ברייט פון אַ גאַס געהאַנגען אַ פּלאַקאַט מיט אַן אויפשריפט: „נעראָן האָט אונטערגעצונדן רוים און האָט באַשולדיקט די קריסטן — היטלער האָט אונטערגעצונדן דעם רײַכסטאַג און באַשולדיקט די קאָמוניסטן!“ סאָף אַפּרעל איז דער דאָזיקער לאָזונג פאַרמערט געוואָרן אויף לינאָלעום און פאַנאַנדערגעקלעפּט געוואָרן אין פאַרשיידענע טיילן פון דאָרטמונד.

„די פאָסישע צײַטונג“ פונעם 2־טן מײַ מעלדעט:

„אין דער נאַכט פאַרן 1-טן מײַ, ווי עס גייט איבער „וואָלף“ אַגענטור, איז אויפן שפּיץ פון דער קירכע „די הייליקע מאַריע“ אין בערנאַו אויפגעהאַנגען געוואָרן אַ רויטע פאָן מיט אַ סערפּ און האַמער. איידערפרי דעם 1־טן מײַ האָבן זי די שטורמאָוויקעס, שטעלנדיק דאָס לעבן אין געפאַר, פון דאָרט אַראָפּגענומען. ווען מע האָט געוואָלט אײַנעם פרימאָרגן פונעם „יאָנטעוו פון נאַציאָנאַלער אַרבעט“ אויפהייבן איבערן מאַגיסטראַט די פאַשיסטישע פאָן, האָט

זיך ארויסגעוויזן, אז מע האָט זי באַנאַכט צוגעגאַנוועט. עס איז ניט צו באַשרײַבן די אופרעגונג פון די מאַסן קעגן אָט־דעם צווייפאַכן ארויסרוף. אין דער נאַכט פונעם 1־טן אויפן 2־טן מײַ האָבן די שטורמאָוויקעס צוזאַמען מיט דער פּאָליציי ארעסטירט 40 מאַן, וואָס אויף זיי איז געפאַלן א חשד, און מע האָט זיי אָפּגעפירט אינעם קאָנצענטראַציע־לאַגער אין אָראַניענבורג.

פאַרן 1־טן מײַ האָבן זיך באַזונדערס פאַרשטאַרקט די בליץ־מיטאָדן פון דער אַנטיפאַשיסטישער אַגיטאַציע. דעם 29־טן אַפּריל 9 אזייגער אינאָוונט האָבן זיך א שאָט געטאָן אויף די פאַרבייגייער באַם ראָג פראַנקפורטעראַלע און קעניגסבערגשטראַסע טויזנטער פלוג־בלעטלעך. אין די אוניווערסאַלע מאַגאַזינען פון קאַופהויז דעס וועסטענס און בא טיצן זײַנען פאַרשפּרייט געוואָרן פּראָקלאַמאַציעס: מע האָט זיי געוואָרפן פון דער גאַלעריי און פון די טרעפּ. דעם 1־טן מײַ נאָכמיטיק זײַנען 300 אַרבעטער ארויסגעטראָטן אויף א דעמאָנסטראַציע אינעם מיזרעך־טייל פון בערלין, האַלטנדיק די ריכטונג צו פּעטערבורגער פּלאַץ.

אין מײַ טוט זיך א הייב א נײַע כוואַליע פון אַנטיפאַשיסטישער אַקטיוויקייט. די בערלינער צײַטונג „12 אור בלאַט“ מעלדעט דעם 12־טן מײַ וועגן דעם, אז אין שפּאַנדאַו איז צעטריבן געוואָרן א קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציע. דערבײַ זײַנען צען מענטשן ארעסטירט געוואָרן. אין שטוטגאַרט אין דער קאָלאָניע רייטעלסבערג האָט די אַרבעטער־יוגנט דעמאָנסטרירט קעגן דער היטלערישער דיקטאַטור. אפילו די נײַע כוואַליע ארעסטן אין יוני האָט ניט געקאָנט אָפּשטעלן די דרייסטע ארויסטרעטונגען פון די אַנטיפאַשיסטן.

„דעם 9־טן יוני איז פאָרגעקומען א דעמאָנסטראַציע אין מיזרעך־בערלין לעבן די צענטראַלע שעכט־הײַזער, אין וועלכער עס האָבן אָנטייל גענומען פון 500 ביז 600 אַרבעטער. ארום 7 אזייגער אינאָוונט האָבן לויט א סיגנאַל גענומען אָנקומען אַרבעטער פון די דערבײַיִקע גאַסן אויף עלדענאַכערשטראַסע. באַם אָנטייל פון א באַדײַטנדיקער צאָל אַרבעטער פון די שעכט־הײַזער און פון די ארומיקע פלייש־קראָמען האָט די דעמאָנסטראַציע אוועקגעמאַרשירט פאָרויס אונטער די פענער פונעם „אינטערנאַציאָנאַל“. עס האָבן זיך געלאָזט הערן באַגריסונג־רופן פאַר דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און דער אויסגעשריי „נידער“ קעגן דער היטלערישער רעגירונג. די דעמאָנסטראַציע האָט דורכגעמאַרשירט איבער די גאַסן עלדענאַכערשטראַסע, האַכבורגשטראַסע און טערשטראַסע און איז דערגאַנגען קימאַט צו פראַנקפורטעראַלע. די פאַשיסטישע שטורעם־אָפּטיילונגען האָבן זיך באַמיט צעטרײַבן די דעמאָנסטראַציע, נאָר ס'האָט ניט געהאָלפן — די דעמאָנסטראַציע איז געגאַנגען. ערשט ווען די דעמאָנסטראַציע האָט זיך געענדיקט, האָט די פּאָליציי גענומען ארעסטירן אַלע אָן אויסנאַם אָנטיילנעמער פון דער דעמאָנסטראַציע.

די העלדן פונעם אַנטיפאַשיסטישן קאַמף

מיט שרעקלעכער גרויזאַמקייט פאַרפאָלגן די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פירער די אַנטיפאַשיסטן, וואָס זעצן פאָר אומלעגאַל דעם קאַמף אין דײַטשלאַנד. ווען מע פאַלט ארײַן צו די שטורמאָוויקעס אין די הענט, — איז מען אין דער געפאַר פון פײַניקונגען און

אנטיפאשיסטישע צייטונגענ אינ דייטשלאנד

טויט. די ברעמענער פאָליציי-פארוואלטונג האָט אָפיציעל דערקלערט דעמ 1-טנ יול 1933 יאָר א פייניקונג פונ די ארעסטירטע אנטיפאשיסטנ, אלס א צוגרייטונג צומ פאָליציי-פארהער.

די ברעמענער פאָליציי-פארוואלטונג טיילט מיט דער גאנצער באפעלקערונג: אלס צוגאָב צו דער פאנאנדערגעקלעפטער מוידאָע „די לעצטע וואָרענונג" האָט דער הויפט פונ דער פאָליציי געגעבנ א פאראָרדענונג, אז אלע די, וואָס וועלנ, ניט געקוקט אפ דער וואָרענונג, ארעסטירט ווערנ פאר מארקסיסטישע פראָפאגאנדע, זאָלנ אפריער צוגעשטעלט ווערנ אינ „וועלכנ ס'ניט איז נאציאָנאלנ פארבאנד (!). אפ די נאציאָנאלע פארבאנדנ ווערט ארופגעלייגט

אן אופגאבע: קעדיי צו העלפן דער פּאָליטישער פּאָליציי דארפן, זיי ארויס־באקומען אפן פארהער פון די ארעסטירטע אלע איינצלהײטן וועגן זייער פארברעכערישער טעטיקײט. און דערנאָך איבערגעבן זיי צוזאמען מיט די רעזולטאטן פונעם פארהער דער געהיימער רעגירונג־פּאָליציי".

צו די פּײניקונגען און מאָרדן קומט צו נאָך א געצײג פון קאמף קעגן די אנטי־פאשיסטן — און דאָס איז הונגער.

קאסעל, 8 יול: „אינעם קרײז שמאלקאלדען האָט זיך די לעצטע טעג געלאָזט מערקן א פארשטארקונג פון דער קאָמוניסטישער פּראָפּאגאנדע צווישן די ארבעטלאָזע. מיט פארשיידענע מיטלען זײנען פארשפרייט געוואָרן קאָמו־ניסטישע פּראָקלאמאציעס. די אווטערס פון די פּראָקלאמאציעס און די פאר־שפרייטער זײנען ניט אנטדעקט געוואָרן, אין שמאלקאלדען האָט דער בורגע־מיסטער ארויסגעלאָזט א באפעל, אז דער אנשטאלט, וואָס גיט ארויס הילף, זאָל ניט ארויסגעבן די הילף די לינק־געשטימטע ארבעטלאָזע ביז עס וועלן ניט אופגעדעקט ווערן די שולדיקע אין פארשפרייטן די פּראָקלאמאציעס" („פראנק־פורטער צײטונג" פונעם 10־טן יול 1933).

דעם אויסעראָרדנטלעכן געריכט ווערן די אנטיפאשיסטן איבערגעגעבן אָן איידעס. אָן יעטווידער מעגלעכקײט זיך צו פארטיידיקן. דער ריכטער — דאָס איז א הענקער. נאָך איידער עס ווערט ארויסגעשטעלט די באשולדיקונג, ווייס ער שוין וואָס פאר א גרויזאמען אורטייל ער דארף ארויסטראָגן. ווי העלדן האלטן זיך פיל פון די אָנגעקלאָגטע פארן פאשיסטישן געריכט. אזוי, צום בײשפּיל, מעלדעט מען דעם 2 יול 1933 יאָר פון אלטאָנע וועגן איינעם אזא פּראָצעס קעגן 20 אנטי־פאשיסטישע ארבעטער:

„דער ארבעטער־קאָמוניסט ליטגענס, וואָס בעגעגייע אים האָט דער פּראָ־קוראָר געפאָדערט טויט־שטראָף, האָט דערקלערט אפן פּראָצעס, אַז די פאָ־דערונג פונעם פּראָקוראָר איז א גרויסע ערע פאר אים, ווײל פאר א רעוואָ־ליוציאָנער איז באקומען טויטשטראָף פונעם קלאסן־געריכט דער העכסטער ערנצייכן, און דער ארעסטאנטן־כאלאט איז אן ערן־בעגער. ווײטער האָט ער דערקלערט, אז ס'איז פאר אים א שאנדע, וואָס צוזאמען מיט אים איז טורמע זיצט א שפּיאָן, וועלכן מע האָט ארײנגעזעצט בלויז צוליב פארבלענדן עמעצן. צום שלוס האָט ער געפאָדערט, אז מ'זאָל די שטראָף, וואָס קומט דעם שפּיאָן, אריבערלייגן אף אים און מע זאָל ניט האלטן דעם אויסווּרף אין איין טורמע מיט רעוואָליוציאָנערן".

אינמיטן מײ האָט מען געמישפּעט די סטענאָגראפיסטן יורי; מע האָט זי פאר־מישפּעט אף אָנדערהאלבן יאָר קאטערגע פאר פארשפרייטן פּראָקלאמאציעס. בער־לינער „טאג" מעלדעט:

„די אָנגעקלאָגטע האָט דערקלערט דעם געריכט, אז זי בלייבט טרײ די קאָמוניסטישע אָנשויונגען. דער פאָרשטייער פון דער פּראָקוראטור האָט דע־רוף געענטפערט: „עס מוז אונטערגעשטראָכן ווערן, מיט וואָס פאר א דרייסט־קײט און אומפארשעמטקײט די קאָמוניסטן וואגן ארויסטרעטן אפילע פארן אויסעראָרדנטלעכן געריכט".

ענלעכעס קומט פאָר קימאט יעדן טאָג אין די אויסעראָרדנטלעכע געריכטן. בלויז

אומלעגאלע זאיואדישע צייטונגען, בלעטלעך און פראָקלאַמאַציעס

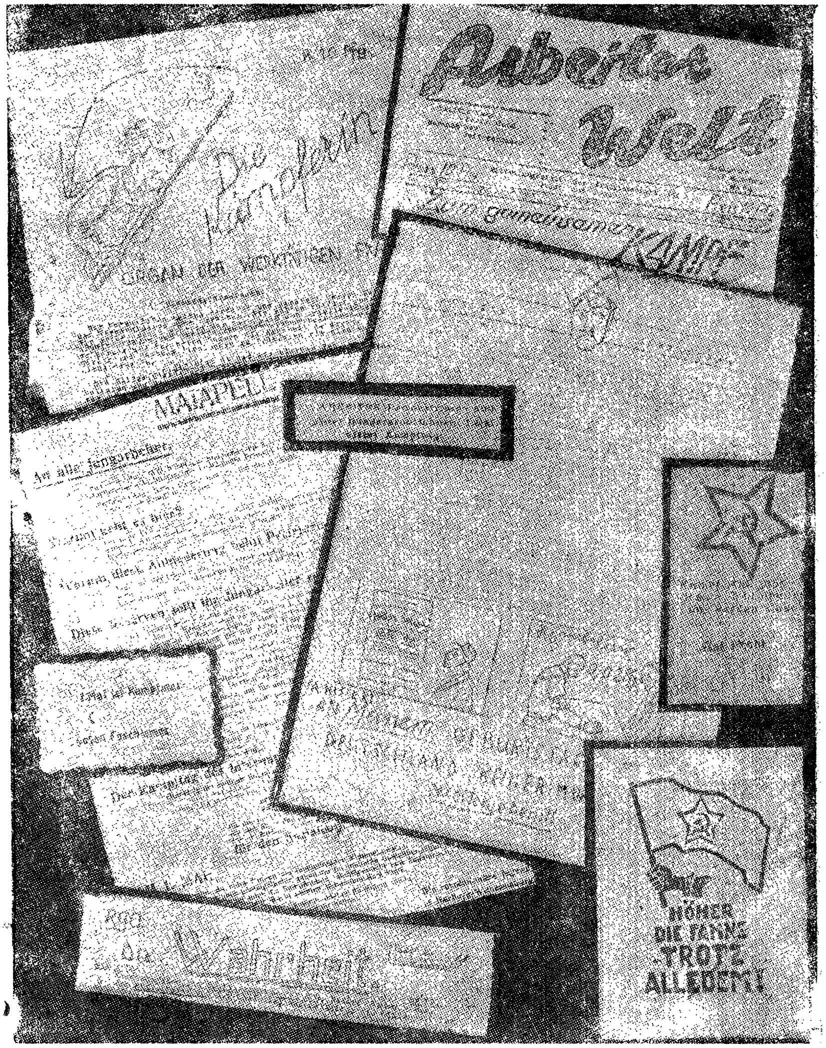

וועגן איינצלנע פראָצעסן מעלדעט די פרעסע. די געזעלשאפטלעכע מיינונג פון גאָר דער וועלט איז סאָף מײַ געוועזן אופגעבראכט פון די טויט-שטראָפן, וואָס זײַנען ארויסגעטראָגן געוואָרן די ארבעטער אנטי-פאשיסטן: באַרטעל און ווינקלער אין בענניץ, און ליטגענס, טעש, וואָלף און מעלער אין אלטאָנע. פון דאַן אָן וואַקסן די טעראָריסטישע טויטשטראָפן מיט יעדער וואָך: אין דעסאו, קעלן, האמבורג-ווילהעלמסבורג, אין בערלין. אין האמבורג טראָגט מען ארויס טויטשטראָפן פאר ארבעטער אנטיפאשיסטן פעקלעכווײַז, און דערצו פאר אזעלכע טאטן, פאר וועלכע מע איז לאנג געוועזן אמניסטירט אָדער אין וועלכע די פארורטיילטע זײַנען

אבסאָליוט ניט שולדיק. מע פארורטיילט צו טויטשטראָף ניט פאר מעשים, נאָר פאר זייערע איבערצייגונגען.

דער פארנעם פון דעם דאָזיקן בוך גיט די מעגלעכקייט מיטצוטיילן בלויז אָפּגעריסענע ידיעות וועגן דעם אנטיפאשיסטישן אומלעגאלן קאמף. אפ די זייטן פון דעם בוך איז אוממעגלעך צו באשרייבן די אָרגאניזירונג פון די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע שטרייקן פון אנטיפאשיסטן, די הונדערטער אופשטאנדן אין די אונטערנעמונגען, די אופשטאנדן אין די קאָנצענטראציע-לאגערן אונטער דער אָנפירונג פון יונגע אנטיפאשיסטן.

די העראָישע פּאָעמע פונעם אנטיפאשיסטישן קאמף פאר פרייהייט אין דייטשלאנד דארף ערשט אָנגעשריבן ווערן: וועגן קריגער, וואָס האָבן דרייסט געקוקט דעם טויט אין די אויגן און האָבן פעסט זיך געהאלטן קעגן דעם פאשיסטישן אָנגריף; וועגן די ארעסטירטע, וואָס באם לייענען פאר זיי דעם טויט-אורטייל, האָבן זיי מיט שטאָלץ דערקלערט, אז זיי בלייבן טריי דעם סאָציאליזם—קאָמוניזם; וועגן די מארטירער, וואָס האָבן אונטער די שמיץ פון שטאָלענע ריטער און גומענע שטעקנס, פארפייניקטע, געזונגען דעם „אינטערנאציאָנאל"; וועגן אזעלכע העלדן, ווי דער לערער ווילהעלם האמאן פון העסען, וועלכן מע האָט געצוווּנגען, ער זאָל טראָגן די פאשיסטישע פאָן און שרייען דערביי „זאָל לעבן דער פירער פון דייטשישן פאָלק אדאָלף היטלער", נאָר ער האָט א שלייַדער געטאָן די פאָן אפ דר'ערד און אונטער די טויט-קלעפּ פון די שטורמאָוויקעס ארויסגעשריִען: „זאָל לעבן די רעוואָלוציע און דער כאווער טעלמאַן!"

צענדליקער טויזנטער אומבאוווּסטע קריגער קעמפן אין דער „דריטער אימפעריע" פאר באפרייען דייטשלאנד און די גאנצע וועלט פון דעם שענדלעכן ברוינעם בארבאריזם. זיי דראָט פייניקונג, אויסעראָרדנטלעכע געריכטן, טליעס און קאָנצענטראציע-לאגערס. זייער אקשאָנעס, זייער דרייסטקייט וועט מען אָבער ניט איינברעכן. זיי קעמפן פארן צוקינפטיקן פרייען סאָציאליסטישן דייטשלאנד. מיט זייער דרייסטער טעטיקייט בלאָזן זיי פאנאנדער די פונקען, וואָס פון זיי וועט זיך צעפלאקערן דער פלאם פון דער סאָציאליסטישער פרייהייט.

רעשימע פונ מאָרדנ פונ דער „דריטער אימפּעריע“

פאַרענדיקט דעמ 29 יול 1933

„מײַנ פאָטער איז טויט, מײַנ מוטער איז קימאַט פונ זינענ אראָפּ, איכ בינ אויכ ניט איטאַנצנ נאָרמאַל“ (פונ א בריוו, געשריבנ פונ א טאָכטער פונ א דערמאָרדעטנ ארבעטער אינ דײַטשלאַנד).

מיר דרוקנ דאָ אנ אויסצוג פונ אונזער רעשימע דערהאַרגעטע ארבעטער אונ אינטעליגענטנ. מיר האָבנ מיטיילונגענ וועגנ העכער 500 מאָרדנ, וואָס שטורמאַווי־קעס זײַנענ באַגאַנגענ. פונ זיי פאַרעפנטלעכנ מיר איצטער 250 פאַלנ. אונדזערע אָנווײַזונגענ שטיצנ זיכ אַפ אָפיציעלע דײַטשישע מיטיילונגענ, אַפ מיטיילונגענ פונ צײַטונגענ, וואָס זײַנענ ניט אָפּגעלייקנט געוואָרנ, אונ אַפ באַווײַזנ פונ איידעמ, וואָס זײַנענ געגעבנ געוואָרנ אונדז אָדער אונדזערע פאַרטרויטע פּערזאָנענ.

8 מאַרט

הערדעמ, מיטגליד פונ לאַנדטאַג, א קאָמוניסט (אָלדענבורג) איז דער־שאָסנ געוואָרנ אַפנ גאַס (וואָלפּ־אַגענטור).

(„פראַנקפורטער צײַטונג“, 16 מאַרט: „דאָס מיניסטעריומ קאָנ בעשומיפנ ניט באַרעכטיקנ דעמ דאָזיקנ אקט, נאָר דאָכ האָט מענ ליקווידירט דעמ אינ־יענ, וואָס איז אָפּגעהויבנ געוואָרנ קעגנ די אַרעסטירטע פּערזאָנענ“).

אנ אומבאַקאַנטער קאָמוניסט (גאַמבערג, קרײַז מערס) איז דער־הארגעט געוואָרנ פונ רעוואָלווער־שאָסנ (וואָלפּ־אַגענטור).

(וואָלפּ־אַגענטור: אינ שפּעטעמ דערמיט מערקט אָנ די פּאָליציי, אז לויט איר פאַרשלאָג האָט מענ די שולדיקע אינעמ מאָרד זוכנ אינ די קרײַזנ פונ דעמ דערהארגעטנס פּאָליטישע קעגנער“).

אנ אומבאַקאַנטער, א „רײַכסבאַנער“־מיטגליד (בערלינ) דער־שאָסנ געוואָרנ אינ גאַס (וואָלפּ־אַגענטור).

אנ אומבאַקאַנטער, אנ ארבעטער (בערנבורג), דערשאָסנ גע־וואָרנ פונ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ (וואָלפּ־אַגענטור).

גוסטאַוו זענגעברעכט (בערלינ), ליבענוואַלדערשטראַסע, 44) איז דערהארגעט געוואָרנ פונ א שאָס, וואָס האָט געטראָפנ אימ אינ אר־טעריע, אינ סטעפּאַנס בירשענקל, ליבענוואַלדערשטראַסע, 41 (באַווײַזנ פונ איידעמ).

בערנהאַרד ווירשינג (בערלינ, פּעטרישטראַסע, 8־9) איז דערשאָסנ געוואָרנ אינ זײַנ דירע פונ שטורמאַוויקעס (באַווײַזנ פונ איידעמ).

עבעלינג, אנ ארבעטער (מאַגדעבורג), דערהארגעט געוואָרנ אַפ ברעקענשטראַסע פונ א שאָס, וואָס האָט געטראָפנ אימ אינ בויכ (באַווײַזנ פונ איידעמ).

וויס, ווירטשאַפטס־פאַרוואַלטער פונ סאָציאַל־דעמאָקראַטישנ הויז אינ וואָרמס, דערשאָסנ געוואָרנ (באַווײַזנ פונ איידעמ).

אַן אומבאַקאַנט מיידל (וואָרמס) איז דערהאַרגעט געוואָרן בײַ אַן אָנפֿאַל פֿון די פֿאַשיסטן אויף פֿאַלקהויז (איידעס־באַוווּסטזײַן).

פֿאַביאַן, אַן אַרבעטער, אַ קאָמוניסט (קעלנהאַוזען), געשאָסן אין אים. געשטאָרבן אין קראַנקנהויז (וואָלף־אַגענטור).

4 מאַרט

צוויי אומבאַקאַנטע אַרבעטער (קעלן) זײַנען שווער פֿאַרוווּנדעט געוואָרן בײַ אַ שיסערײַ, געשטאָרבן (וואָלף־אַגענטור).

אַן אומבאַקאַנטער מיטגליד פֿון „אײַזערנעם פֿראָנט" (מאַ־לעסווײַלער) איז דערשאָסן געוואָרן אין גאַס (וואָלף־אַגענטור).

(וואָלף־אַגענטור: „בײַ אַן אַגיטאַציע־צוג האָט מען פֿון לאָקאַל פֿון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן אַרויסגעלאָזן אַרום 20 שאָסן").

פֿרידריך מאַרקוואַרט (דיסעלדאָרף, בערענשטראַסע, 14), אַן אומפּאַר־טייִשער, דערהאַרגעט געוואָרן (באַווײַזט פֿון איידעס).

5 מאַרט

קלאַסען און דעלאַנגוויל (אָבערהאַוזען, ריינישע פּראָווינץ) זײַנען דערשאָסן געוואָרן אין הויף פֿון דער רעאַלגימנאַזיע בײַ אַ „פּרוּוו צו אַנטלויפֿן" (וואָלף־אַגענטור). בײַ ביידן זײַנען די שאָס־וווּנדן פֿון פֿאָרנט (מיטיילונג פֿון אַ בײַגעוועזענעם).

וואַרניקע (קוויקבאָרן בײַ פּינעבערג), דערשאָסן געוואָרן (וואָלף־אַגענטור).

(אַ בריוו צו דער פֿרוי פֿון דעם דערהאַרגעטן: „דאָס איז קיין בייז ניט, וואָס אײַער מאַן איז דערהאַרגעט... ס'וועט ניט לאַנג דויערן, און אויך איר און אײַ־ער זון וועלן ליגן אויפֿן טויטנ־בעט". דער זון איז 8 יאָר אַלט).

אַן אומבאַקאַנטער מיטגליד פֿון „רײַכסבאַנער" (מיטל־דײַטש־לאַנד), דערשאָסן געוואָרן (וואָלף־אַגענטור).

צוויי ברידער באַסי (באַנקאַו, אויבער־שלעזיע), דערהאַרגעט גע־וואָרן פֿון שטורמאָוויקעס (באַווײַזן פֿון איידעס).

קאַרל טאַרנאָוו (בערלין, קאָלאָניע פֿרידעןבײַ מאַריענדאָרפֿעטווע אין גייסלן, קנעזעבעקשטראַסע), דערהאַרגעט געוואָרן (באַווײַזן פֿון איידעס).

6 מאַרט

גרעטע מעסינג — אַן אַרבעטערין (זעלב), דערשאָסן געוואָרן אין גאַס (ז. דעם באַריכט פֿון וואָלף־אַגענטור).

האַנס באַוער, אַן אומפּאַרטייִשער אַרבעטער (בערלין, מאָאַביט), האָט זיך ניט אומגעקערט פֿון קאַזאַרמע פֿון די שטורמאָוויקעס אויף פֿרידריך־שטראַסע, 234 (גערעמאַנשטראַסע) (מיטיילונג פֿון בײַגעוועזענע).

פֿרידלענדער, אַ בעקער אַ לערנייִנגל, 19 יאָר (בערלין, פֿרידריכסהײַן, אַלענשטיינשטראַסע 11), דערהאַרגעט געוואָרן אין קאַזאַרמע פֿון די שטורמאָווי־קעס אויף גערעמאַנשטראַסע („בערלינער טאַגעבלאַט").

7 מאַרט

בערנהאַרדט קראַוזע, אַן אַרבעטער אַ קאָמוניסט (וויזענאַו, לעבן פֿראַנק־פֿורט אַם אָדער), דערשאָסן געוואָרן פֿון שטורמאָוויקעס (וואָלף־אַגענטור).

צוויי אומבאַקאַנטע אַרבעטער (האַמבורג), אַן אָנפֿאַל פֿון שטורמאָוויקעס אויף אַרבעטער. צוויי דערהאַרגעט, אַכט שווער פֿאַרוווּנדעט (וואָלף־אַגענטור).

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער (דיסעלדאָרף) איז דערהאַרגעט געוואָרנ באַ אַנ אָנפאַל אָפ אימ אָפ לעוועצאָווסטראַסע („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

8 מאַרט

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער א קאָמוניסט, דערשאָסנ געוואָרנ באַ א פרווו צו אַנטלויפנ" (בילשטעדט, לעבנ האַמבורג) (וואָלפ-אַגענטור).

פיליפ, ווירטשאַפט-פאַרוואַלטער פונ פראָפאַריינענ-הויז אינ ברעסלאַוול, דערשאָסנ געוואָרנ באַמ פאַרכאַפנ דאָס פראָפאַריינענ-הויז (וואָלפ-אַגענטור).

הענריכ שפאַרליכ, א בוי-אַרבעטער אינ ברעסלאַוול, דערהאַרגעט פונ שטורמאָוויקעס מיט א מעסער אינ זײַט אונ פונ א שאָס („דײַטשע אַלגעמיינע צײַטונג“).

באַלשוקאַט, ניטשמאַנ, פרײַס (בערלינ, שענעבערג), זייערע טויטע קערפּערס האָט מענ געפונענ דעמ 11 מאַרט אינ מאַנאַווער וואַלד („פאָסישע צײַטונג“) (זע דעמ באַריכט).

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער א קאָמוניסט (באָכומ-דיסטערנ), ווי עס ווערט אָפיציעל מיטגעטיילט... האָט מענ אימ געפונענ אָפנ גאַס א דערשאָסענעמ („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער (באָכומ), באַנאַכט זײַנענ אינ זײַנ דירע אָפ אימ אָנגעפאַלנ 6 מאַנ אונ מע האָט אימ דערשאָסנ („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

בלעמ, א מיטגליד פונ „רײַכסבאַנער“ (אָפענבאַכ), שטערבליכ פאַרווונדעט באַ אַנ אָנפאַל פונ שטורמאָוויקעס אָפ א לאָקאַל, וווּ עס זײַנענ פאַרגעקומענ וואַלנ, געשטאָרבנ (באַווײַז פונ אייִדעס).

9 מאַרט

אַנ אומבאַקאַנטער „רײַכסבאַנער“-מיטגליד (מינכענ), דער פוילטדיקער טויטער קערפּער איז געפונענ געוואָרנ אינ מינכענער פראָפאַריינענ-הויז (באַווײַז פונ אייִדעס).

(דאָ רעדט זיכ, מיסטאָמע, וועגנ איינעמ פונ יענע „רײַכסבאַנער“-מיטגלידער, וואָס די מינכענער פרעסע האָט וועגנ זיי אָנגעוויזנ, אַז זיי זײַנענ „פאַרשווונדנ געוואָרנ“, ווענ מע האָט דעמ ערשטנ מאַרט פאַרנומענ דעמ פראָפאַריינענ-הויז).

לאַנדגראַפ, פאַרלאַג-פאַרוואַלטער אינ כעמניצ, דערשאָסנ געוואָרנ באַמ פאַרכאַפנ די „פאָלקסשטימע“ („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

העלפוכ, אַנ אַרבעטער א קאָמוניסט, געפונענ א דערשאָסענעמ אינ דויסבורג אינ דיסעג (וואָלפ-אַגענטור).

10 מאַרט

פרוי ביקס, 70 יאָר (בערלינ, ווײַסענזײ); די מיטגלידער פונ שטורמ-אָטריאַד אינ לאַנגהאַנסשטראַסע האָבנ אָפ איר געשאָסנ דורכ דער אַרײַנגאַנג-טיר, דערבײַ איז פרוי ביקס, וועלכע האָט געהאַלטנ א קינד אָפנ האַנט, פאַרווונדעט געוואָרנ (וואָלפ-אַגענטור).

הערמאַנ, א זייגערמאַכער (דרעזדענ), א טוער פונ מעזשראַבפּאָמ, דערהאַרגעט געוואָרנ אינ זײַנ דירע (די אייִדעס-מיטיילונג איז פאַרעפנטלעכט געוואָרנ אינ דער אומלעגאַלער „דרעזדענער אַרבעטערשטימע“).

האַנס זײַלע, א פּראָפּאַרײַג־טוער (בראַונשווײַג), דערשאָסנ געוואָרנ באַם פּאַרכאַפּנ דעמ „פֿאָלקספֿרײַנד" (באַווײַז פֿונ אײדעס).

אולריכ, דער אָנפֿירער פֿונ די העסענער ס.־ד., צעמיימעסט געוואָרנ, געשטאָרבנ („בערלינער טאַגעבלאַט").

(דער העסענער פּרעזידענט ה׳ ד״ר ווערנער האָט געשיקט דער אַלמאָנע פֿונעמ דערהאַרגעטנ א מיטגעפֿיל־בריוו. „בערלינער טאַגעבלאַט" טײלט מיט וועגנ אָט דעמ אײַזדעקוועג זיכ אונטערנ קעפּל „א ריטערלעכער אַקט").

צוויי אומבאַקאַנטע אַרבעטער (טשאַפּאָו) זײַנענ דערשאָסנ געוואָרנ פֿונ שטורמאָוויקעס („בערלינער לאָקאַלאַנצײַגער").

אַלפֿרעד פֿעצלאַפֿ, אנ אַרבעטער א קאָמוניסט (בערלינ—שענעבערג, נאָלענדאָרפֿשטראַסע, 10), די שטורמאָוויקעס האָבנ אימ אַרויסגעשלעפּט פֿונ זײַנ דירע; זײַנ טויטנ קערפּער האָט מענ געפֿונענ אפֿנ ראַטשע־באַצירק באַמ וואָקזאַל פֿריסטערוועג אײַנגעוויקלט א פּאַרקריפּלטנ (אײדעס־באַווײַזנ).

שײַנפֿליגעל (בערנאַו, לעבנ בעמניץ), דערהאַרגעט געוואָרנ דורכ „א צופֿעליקער קויל".

11 מאַרט

עריכ מײער, א יונגער אַרבעטער (שפּאַנדאַו), דערמאָרדעט („פֿראַנקפֿורטער צײַטונג").

(„ווינער אַרבעטער צײַטונג" פֿונ 25 מאַרט: „...20 נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ זײַנענ אַרופֿגעקראָכנ אפֿנ דאַכ פֿונ גאָרטנ־בײַדל... פֿאַנאַנדערגעלייגט דאָרטנ א קופּע שטרוי... אונ געדראָעט אונטערצוצינדנ די גאַנצע קאָלאָניע...").

ראָבערט דיטמאַר, אנ אַרבעטער (קאַרלסהאָרסט, לעבנ בערלינ), געפֿונענ א דערשאָסענעמ („בערלינער לאָקאַלאַנצײַגער").

אנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער אינ ברעסלאַווע איז דערשטאָכנ געוואָרנ („טעלעגראַפֿ אוניאָנ").

פֿערסטער אונ מאַנדלער, אַרבעטער קאָמוניסטנ (לימבאַכ בא כעמניץ), דערשאָסנ געוואָרנ „באַמ אַנטלויפֿנ" (מיטיילונג פֿונ אײדעס).

פּאַול קראַנצ, א יונגער אַרבעטער (לימבאַכ בא כעמניץ), דערשאָסנ געוואָרנ „באַמ אַנטלויפֿנ" (וואָלף־אַגענטור).

(באַווײַזנ פֿונ אײדעס: „קראַנצ האָט זיכ געהאַט אָפּגעזאָגט אַרויסגעבנ דאָס אָרט, וווּ עס געפֿינט זיכ זײַנ פֿאָטער... ער איז אַזוי צעשלאָגנ געוואָרנ, אַז ער איז געפֿאַלנ אָנ באַוווּסטזײַנ... איז געבראַכט געוואָרנ צומ באַוווּסטזײַנ... מע האָט איבערגעכאַזערט די פּײַניקונגענ. אונ נאָכ דעמ, ווי ער האָט גאָרנישט ניט אַרויסגעגעבנ, איז ער צוגעשטעלט געוואָרנ צומ וואַנט אונ דערשאָסנ געוואָרנ. דער מערדער איז דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט מאָלצ").

אנ אומבאַקאַנטער מאַנ, אנ אומפּאַרטיייִשער, דערשאָסנ געוואָרנ אפֿ די טרעפּ פֿונ ראַטהויז אינ אָפּעלנ („בערלינער לאָקאַלאַנצײַגער").

12 מאַרט

קרעסע, ס.־ד., מיטגליד פֿונ שטאָטראַט (אינ מאַגדעבורג), דערשאָסנ געוואָרנ אינ לאָקאַל, ווו עס איז פֿאָרגעקומענ א וואַלפֿאַרזאַמלונג אינ פֿעלגעלעבנע („טעלעגראַפֿ אוניאָנ").

אײַכאָלצ אונ קאַטער, אַרבעטער (מאָלקעמיד), דערשאָסנ געוואָרנ באַמ אַנטלויפֿנ („טעלעגראַפֿ אוניאָנ").

שפּיגעל, אנ אַדוואָקאַט, ס.־ד. (קיל) באַפֿאַלנ אינ זײַנ דירע אונ דערשאָסנ געוואָרנ (וואָלף־אַגענטור).

(ווערט באַצייכנט ווי אַ „ציוויל־מאָרד". „פראַנקפורטער צײַטונג", קיל, 26 מאַרט „די פּאָליציייִשע אונטערזוכונגען... האָבן ניט געבראַכט צום אויפדעקן די שולדיקע... ס'האָבן אָנטיילגענומען ניט ווייניקער ווי 4 מאַן... וועלן צוויי האָבן דורכגעפירט דעם מאָרד... האָבן די אַנדערע געהיט אַפן „שכײַנעסדיקן באַצירק").

13 מאַרט

אַן אומבאַקאַנטער אַרבעטער (עלבינג, ראַיאָן מײַסנערשעגרונד), געפונען אַ טויטן פון שאָסווונדן אין קאָפּ („טעלעגראַף אוניאָן").

הײַנטצווועשע און ערנאַ קנאָט, מיטגלידער פון שטאָטראַט, קאָמוניסטן (כעמניץ), דערשאָסן געוואָרן אין טפּיסע־הויף אָדער דערהאַרגעט געוואָרן אין קאַמער (אײַדעס־מיטיילונגען).

(טייקעף נאָך די וואַלן אין רײַכסטאַג זײַנען צווישן אַנדערע אַרעסטירט געוואָרן די כאַווײַרים הײַנץ וועשע און די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטקע ערנאַ קנאָט, וועלכע זײַנען בײַ די לעצטע געמײַנדע־וואַלן אויסגעוויילט געוואָרן אַלס שטאָטישע באַפולמעכטיקטע. מע האָט זיי געהאַלטן אונטערן אַרעסט אין פּאָליציי־פּרעזידיום. אײַנאָוונט פלעגט מען וועשען טאָגטעגלעך אַרויספירן אין הויף, דאָרטן פלעגט זיך שטענדיק אויסשטעלן אַן אָטריאַד הילפּס־פּאָליציי פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן, אַקוראַט ווי וועשע וואָלט געדאַרפט דערשאָסן ווערן. אַף אַזאַ אויפן האָט מען זיך געוואָלט דערשלאָגן, ער זאָל אַרויסגעבן די כאַווײַרים. נאָך דעם, ווי די דאָזיקע פּײַניקונגען האָבן געדויערט עטלעכע טעג נאָכאַנאַנד, איז וועשע דעם 13 מאַרט דערשאָסן געוואָרן. ערנאַ קנאָט האָבן דערהאַרגעט אין קאַמער די באַנדיטן שטורמאָוויקעס).

14 מאַרט

קרוג (שווײַנפורט), שטורמאָוויקעס האָבן אים דערהאַרגעט אין צושטאַנד פון „געצוווּנגענעם זעלבשוץ" („טעלעגראַף אוניאָן").

אַן אומבאַקאַנטער אַרבעטער (האַמבורג), דערשאָסן געוואָרן דורך באַאַמטע פון קרימינאַל־פּאָליציי (וואָלף־אַגענטור).

16 מאַרט

ד"ר מעדיצין אַשער (בערלין, סווינעמינדעשטראַסע), דאָקטער פון אַרעמהויז, דערמאָרדעט (מיטיילונגען פון אײַדעס).

(אַ קאָלעגע טיילט מיט: ער איז אַרײַנגעפאַלן לויט אַ טעלעפאָן־אַרויסרוף, געפּײַניקט, דערהאַרגעט געוואָרן).

לעאָ קרעל, רעדאַקטער (בערלין), דערמאָרדעט.

17 מאַרט

צוויי אומבאַקאַנטע (אין עלבינג) זײַנען „דערשאָסן געוואָרן באַם אַנטלויפן" (נאַכט־אויסגאַבע).

18 מאַרט

וואַלטער שולץ, אַן אַרבעטער אַ קאָמוניסט (ווידשטאָק אַם דאָסאַ), דערהאַרגעט געוואָרן אין טפּיסע (מיטיילונג פון אַן אײַדעס).

האַנס זאַקס, אַ פאַבריקאַנט (כעמניץ) דערשאָסן געוואָרן (וואָלף־אַגענטור).

(„דער טאָג", כעמניץ, 19 מאַרט: „דער דירעקטער פון דער באַוווּסטער

טריקאָטאַזש־פאַבריק „מאַרשעל פראַנק זאַקס א. ג. האָט זיכ נעכטנ אײַנאָװנט דערשאָסנ, װענ ער האָט געדאַרפט געגומענ װערנ אונטער װאַכ”).

זיגבערט קינדערמאַנ (בערלינ—שאַרלאָטענבורג, קײַזער־פרידריכשטראַסע) פאַרשלעפט געװאָרנ אפ גערעמאַנשטראַסע, מ'האָט אים דערהאַרגעט אונ אַרויסגעװאָרפנ פונ פענצטער („בערלינער טאַגעבלאַט”).

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער (בערלינ—װעדינג, געריכטשטראַסע), דערהאַרגעט געװאָרנ אינ לאָקאַל פונ די שטורמאָװיקעס אפ נאָװאַליסשטראַסע (מיטײלונגענ פונ אײדעם).

19 מאַרט

קרעבס, אַנ אַרבעטער א קאָמוניסט (בערלינ—מאָאַביט, בירקענשטראַסע, 54), דערשאָסנ געװאָרנ אינ גאַס פונ שטורמאָװיקעס (מיטײלונג פונ אײדעם).

20 מאַרט

גינטער יאָאַכימ, אַנ אַדװאָקאַט (בערלינ), געפײַניקט געװאָרנ אינ אולאַפ, געשטאָרבנ אינ שטאָטישנ קראַנקהויז אינ מאָאַביט („פאָסישע צײַטונג”).

קורט פאָסאַנער (בערלינ—װינ), דערשאָסנ געװאָרנ. א פאַשיסטישער געהיימ־מאָרד? (װינער צײַטונגענ).

(װינ, 21 מאַרט: „מיט א װאָכ צוריק אַרעסטירט געװאָרנ אינ בערלינ אַלס פאַרדעכטיקטער אינ ניט־געװוּנטשענער פּאָליטישער טעטיקײַט... דערשאָסנ געװאָרנ באַמ אַריבערפירנ אימ צו דער עסטרײַכישער גרענעצ. א לאַנגע צײַט איז ער געװענ אָפיצער, װאָס האָט פאַרבונדנ די דײַטשישע נאַציאָנאַליסאַציאַליסטנ מיט די עסטרײַכישע... די לעצטע צײַט האָט ער ניט געשטימט מיט דער אָנפירונג”).

21 מאַרט

אָטאָ זעלצ (שטרויבינג), דערשאָסנ געװאָרנ (מיטײלונג פונ אײדעם).

22 מאַרט

װאַלטער בעגע (עבערסבאַכ), אַרעסטירט אינ לעבאַו באַמ פאַרכאַפנ די ס.ד. „פאָלקסצײַטונג”, דערשאָסנ „באַמ אַנטלויפנ” („פאָסישע צײַטונג”).

װילהעלמ װעניצעל, אַנ אַרבעטער א קאָמוניסט, דערשאָסנ אינ גאַס אינ עסענ (װאָלפ־אַגענטור).

(„פאָסישע צײַטונג”, 22 מאַרט: „אינ דער נאַכט אפ דינסטיק האָט א פּאָליציסט פונ דער הילפס־פּאָליציי דערשאָסנ אינ עסענ דעמ 29־יאָריקנ װ. װ. איז געשטאָרבנ גלײַכ נאָכ דעמ, װי ער איז געבראַכט געװאָרנ אינ קראַנקנהויז”).

דרעשע, געפונענ א דערהאַרגעטנ אינ דרעזדענ (מיטײלונג פונ אײדעם).

פאַול רעמער (בערלינ, סעלכאָװערשטראַסע), דערמאָרדעט פונ שטורמאָװיקעס (מיטײלונג פונ אײדעם).

23 מאַרט

עריכ לאַנגע — געװעזענער מיטגליד פונ ספּעציאָמריאַד פונ שטורמאָװיקעס — דערשאָסנ געװאָרנ פונ שטורמאָװיקעס אינ העלזענקירכענ (מיטײלונג פונ אײדעם).

פראנק, „רײַכסבאנער“־מיטגליד אינ וואָרמס, א פּלימעניק פונעמ סאָציאַל־דעמאָקראַטישנ רײַכסטאַג־דעפּוטאַט פראנק, וואָס איז אומגעקומענ אפ מילכאָמע, באגאנגענ קלוימערשט זעלבסטמאָרד („אונזערע צײַט“).

(מיטײלונג פונ אײדעס: „ארויסגעשלעפּט געוואָרנ פונ בעט, צעמיימעסט אונ אופגעהאנגענ געוואָרנ אינ שטאַל“).

הערבערט פּאַגעריץ, אנ ארבעטער (בערלינ—צ., בערגשטראַסע, 78), צעמיימעסט, געשטאָרבנ טייקעפּ ווי ער איז געבראַכט געוואָרנ אינ אורבאַנ קראַנקנהויז.

(די מעדיצינישע צײַגעניש וועגנ טויט טײלט מיט: „דער טויט איז געקומענ אינ רעזולטאַט פונ שווערע אינערלעכע בלוט־פלײצונגענ, אינ רעזולטאַט דערפונ, וואָס באַמ פּארווונדעטנ האָט געפּלאַצט דער אורינפּענכער אונ ס'איז געווענ צעשעדיקט דאָס שארבנ־קעסטל“).

24 מארט

פרוי ארבעץ, אנ ארבעטערנ (גלאַדבאַכ—רײדט), דערשאָסנ בא א „פּרווו צו אנטלויפנ“ („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

(קעפּל אינ „פעלקישער בעאָבאַכטער“: „דערשאָסנ א פרוי א קאָמוניסטקע“).

עריכ פערל, א יונגער 17־יאָריקער ארבעטער, איז דערשאָסנ געוואָרנ אינ לײַפּציג אינ גאַס, נאָכ דעמ, ווי ער איז באַפרײַט געוואָרנ פונ דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער קאַזאַרמע (מיטײלונג פונ אײדעס).

(מיטײלונג פונ אײדעס: „די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטנ האָבנ זיכ אויסגעשטעלט אינ שפּאַלערנ, דורכ וועלכע עס האָבנ געמוזט דורכגײנ די ארבעטער, דערבײַ פלעגט מענ די לעצטע ווידער שלאָגנ. ווענ זײ האָבנ דערגרײכט דעמ נאָענטסטנ ראָג־ווינקל, האָט מענ אינ זײ דערלאַנגט א רײ רעוואָלווער־שאָסנ. פערל איז געבראַכט געוואָרנ אינ קראַנקנהויז מיט פינפ שאָס־ווונדנ אינ בויכ, אינ די לונגענ, אינ זײַט אונ אינ האַנט. אינ 20 שאָ ארומ איז ער געשטאָרבנ“).

האוס, א לאַנדראַט אינ דעמיסיע, ס.־ד. (דאָרטמונד, אײכליגנסהאָפענ) געפונענ א דערשאָסענעמ אינ א גראָבנ באַמ וועג („פראַנקפורטער צײַטונג“).

25 מארט

ראַיאָנפאָרשטייער פונ ס.ד. (בערלינ—ווערדינג), צעמיימעסט, געשטאָרבנ אינ קראַנקנהויז (מיטײלונגענ פונ אײדעס).

(„מע האָט אימ געצווונגענ האַלטנ א רעדע אינ פאַשיסטישנ גײַסט. ווענ ער האָט זיכ פונ דעמ אָפּגעזאָגט... האָט מענ אימ געכאַפּט פאַר די פיס... געשלעפּט איבער די שטײנערנע טרעפּ פונ דריטנ עטאַזש אפנ גאַס...“).

פרוי מילער (אאווע, זאַקסנ), צעמיימעסט: קלוימערשט באַגאַנגענ זעלבסטמאָרד (מיטײלונג פונ אײדעס).

27 מארט

ניימאַנ, אנ אײגנטימער פונ א מאַגאַזינ אינ קעניגסבערג, מע איז אָנגעפאַלנ אפ אימ, צעמיימעסט אונ זיכ באַנוצט מיט אימ, ווי מיט א ציל־ברעט („טעלעגראַפ אוניאָנ“).

(מיטײלונג פונ אײדעס: „די ווונדנ... האָט מענ באַשאָטנ מיט זאַלצ אונ מיט פעפער. נאָכנ באַפרײַענ אימ איז ער אריבערגעפירט געוואָרנ אינ א קראַנקנהויז אינ בערלינ, ווו ער איז געשטאָרבנ“).

גראָטענגע, טעלעגראַפ־מאָנטיאָר (בראַונשווײַג), „רײַכסבאַנער“־מיטגליד, דערמאָרדעט אינ קאַזאַרמע פונ די שטורמאָוויקעס.

ד״ר מאקס פלאוט, אדוואקאט, אינ קאסעלער קאזארמע פונ די נאציאנאל־סאציאליסטנ (בירגערזעלע, קארלשטראסע) איז ער דערהארגעט געווארנ לויטנ באפעל פונ זײנעמ א קאלעגע א נאציאנאל־סאציאליסט, דעמ איצטיקנ געהילפ פונעמ מעלוכע־סעקרעטאר פרײסלער, מאכמעס פלאוט איז פערזענלעכ מיט אימ געווענ אינ פײנטלעכע באציונגענ (מיטײלונג פונ אײדעמ).

מאקס בילעקי (שענעבערג, הויפטשטראסע, 18), געפײניקט אינ קאזארמע פונ די שטורמאוויקעס אפ פאפעשטראסע, געשטארבנ אינ אורבאנס קראנקנהויז (מיטײלונג פונ אײדעמ).

29 מארט

וואלטער שיצ, (קעניגסבערג), א קאמוניסט, רײכסטאג־דעפוטאט, דערמארדעט. קײנ אײנ דײטשישע צײטונג האט ניט געוואגט מיטצוטײלנ וועגנ זײנ טויט.

30 מארט

פריצ ראלע, אנ ארבעטער אינ סימענשטאט, געפונענ א דערשטאכענעמ (וואלפ־אגענטור).

(„פאסישע צײטונג", 30 מארט: „...דערהארגעט; טעלעכע שטעכוווּנדנ אינ רעכטנ ברוסט. באמ דערהארגעטנ איז אויכ צעשעדיקט דער קאפ. אזוי ווי דער שפירהונט האט גארניש ניט געקאנט געפינענ, דארפ מענ מײנענ, אז די מערדער האבנ זיכ באנוצט מיט אנ אווטאמאביל).

לײבל פאלשלעגער (בערלינ — ד. מ., סקאליצערשטראסע), מ׳האט אימ געכאפט, דערהארגעט אונ ארײנגעווארפנ אינ וואסער (מיטײלונג פונ אײדעמ).

(„דעמ אויסלענדישנ ייִדנ ל. פ. האבנ די שטורמאוויקעס געכאפט באמ ארײנגײנ אינ רעסטאראנ; 3 טעג האט מענ אימ ניט געקאנט געפינענ. אפנ 4־טנ טאג האט מענ באגראבנ זײנ טויטנ קערפער, וואס מע האט ארויסגענומענ פונ דער שפרעע. די לעווײע איז פארגעקומענ דעמ 30 מארט אינ ווײסענזײ").

אנ אומבאקאנטער ייִד — אינ אויבערהעסנ — איז אופגעהאנגענ געווארנ פאר די פיס; געשטארבנ („מאנטשעסטער גארדיענ").

1 אפרעל

וויליעלמ פעטער, א בעקער, אונ קארל הערמאנ, אנ ארבעטער א קאמוניסט (וואלדענבערג — נײמארק) זײנענ „דערשאסנ געווארנ באמ אנטלויפנ" („פאסישע צײטונג").

וויליעלמ דענגמאנ, אנ ארבעטער א מעטאליסט (מײדריכ — דויסבורג — האמבארנ), דערשאסנ געווארנ אינ גאס („פאסישע צײטונג").

(„פאסישע צײטונג", 1 אפרעל: „...געפונענ א טויטנ, אפנ טויטנ קערפער זײנענ געווענ פיר שאסווונדנ. ווי מע קאנ אורטײלנ לויט דער זאכלאגע, האט ד. פארפאלגט אײנ מענטש, וועלכער האט אימ דערשאסנ פונ הינטנ. וועגנ מאטיוו פונעמ פארברעכנ זײנענ ניטא קײנ שומ אנגאבנ").

אנ אומבאקאנטער 23־יאריקער ארבעטער (אינ מינכענ בא שעפעלדינג), דערשאסנ „באמ אנטלויפנ" (מינכענער נויעסטע נאכריכטענ").

(מ. נ. נ. 1 אפרעל: „...אונטער דער וואכ... געבראכט געווארנ מיט אנ אווטאמאביל פונ מינכענ אינ לאנדבערג. דערשאסנ פונ דער וואכ").

פריצ שומ, אדוואקאט אינ קיל, דערהארגעט אינ דער טפיסע־קאמער („טעלעגראפ־אוניאנ").

פרעסבורגער, פיהענדלער (אינ מינכענ), דערשאסנ, באגאנגענ קלויםערשט זעלבסטמארד פארנ ארעסט („מינכענער נויעסטע נאכריכטענ").

(מ. נ. נ. 1 אפרעל: „זונטיק אינדערפרי האט מיט א רעוואלווער־שאס

אין קאָפּ באַגאַנגען זעלבסטמאָרד דער פּי־הענדלער פּרעסבורגער (אַ ייִד). מ'האָט אים געזאָלט אַרעסטירן, ווייל מע האָט אים שטאַרק כוישער געווען אין פאַרשפּרייטן ידיעות וועגן שלאַגן און אויסרעקוועטשן זיך איבער ייִדן").

2 אַפּרעל

וו'ערטהיימער (קיל) געשטאָרבן קלוימערשט פאַרן אַרעסט.

3 אַפּרעל

פּאָול יאָרוס, אַ שמיד (לימבאַך לעבן כעמניץ), „דערשאָסן געוואָרן באַם אַנטלויפן" („טעלעגיאַן").

געאָרג בעל, אַן אינזשעניער פון מינכען, אַ גאָענטסטער מיטאַרבעטער פון „ברוינעם הויז" און פונעם שטאַב־שעף פון די שטורמאָוויקעס רעם, איז געלאָפן אין עסטרייך אויסצומיידן די נעקאָמע פון די פאַשיסטן און איז דערשאָסן געוואָרן פון שטורמאָוויקעס אין האָטעל דורכהאַלצען לעבן וואַלכזיי (קרייז קופשטיין) (קאָנטי־אַגענטור וואָלף).

4 אַפּרעל

היינץ בעסלער (דיסעלדאָרף), „דערשאָסן באַם אַנטלויפן".

ווילהעלם דרעווס, אַן אַרבעטער (בערלין), געפונען אַ דערשאָסענעם („פאָסישע צייטונג").

ד"ר פיליפּסטאַל (בערלין—ביזדאָרף), דערמאָרדעט, („בערלינער טאַגעבלאַט").

(מיטיילונג פון איידעס: „פ. איז באַנאַכט אַרויסגעשלעפּט געוואָרן פון זיין דירע, צעמאַזיקט געוואָרן אין דער קאַזאַרמע פון די שטורמאָוויקעס, נאָך דעם האָט מען אים אָפּגעפירט אין אורבאַנס קראַנקנהויז. עטלעכע שעה פאַרן טויט האָט מען אים אַריבערגעפירט אין שאַריטע, ווייל אַזעלכע פאַלן זיינען פאַראַן אין אורבאַנס קראַנקנהויז שוין צופיל").

5 אַפּרעל

רענוואַ (באַן), אַ שטאָט־ראַטמאַן, אַ קאָמוניסט, „דערשאָסן געוואָרן באַם אַנטלויפן" („טעלוניאָן").

(מיטיילונג פון איידעס: „...מע האָט אים געפּייניקט... געמיימעסט ביז ניט צו דערקענען... באַנוצט געוואָרן אַלס ציל־ברעט. אַפּ מאָרגן אינדערפרי זיינען געקומען פּאָליציסטן... האָבן געמאָלדן דער פרוי פונעם דערהאַרגעטן: „מיר האָבן ניט געקענט שטערן אין דעם, נאָר דאָס איז ניט אונדזער אַרבעט").

זאַוער אין צובאַכוויץ, אַ ס.־ד., אַ קאַלקוליאַטער, דערהאַרגעט געוואָרן אין קאָנצענטראַציע־לאַגער („נייע וועלט").

(„נייע וועלט", 12 אַפּרעל: „אין קאָנצלאַגער האָהענשטיין איז ער געשלאָגן געוואָרן ביז טויט, מ'האָט אים באַערדיקט דעם 5 אַפּרעל").

ווילהעלם דרעווס, אַן אַרבעטער, אַ קאָמוניסט (אין האַמבורג), דערשאָסן געוואָרן אין גאַס („טעלעגיאַן").

(„פעלקישער בעאָבאַכטער", 7 אַפּרעל: „מיטוואָך באַנאַכט האָט מען אַפּ הומבאָלדשטראַסע אין האַמבורג ביים אַ פּאָליטישן שמועס געשאָסן פון הינטן אַפּ אַן אַרבעטער". די פּרעס־ביוראָ פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין שווייצאַריע: „...גייענדיק אַהיים, האָבן אים אָפּגעשטעלט פאַשיסטן. אין דער זעלבער צייט האָבן זיך צוויי שטורמאָוויקעס אונטערגעגאַנגען פון הינטן און דערלאַנגט אים מיט אַ קינזשאַל אין זייט... עטלעכע מענטשן זיינען געווען איידעס פונעם דאָזיקן נידערטרעכטיקן מאָרד").

6 אפּרעל

מאַקס נידערמייער, אַ קאָמוניסט, אַ דעפּוטאַט פֿון שטאָט־דומע אין יאָהאַן־געאָרגענשטאַדט (אין זאַקסן), דערהאַרגעט אין טפּיסע אין צוויקאַו (באַווייַז פֿון אייִדעס).

קורט פֿרידריך, אַן אַרבעטער, אַ קאָמוניסט, אין יאָהאַן־געאָרגענשטאַדט (אין זאַקסן), דערשאָסן (אייִדעס־באַווייַז).
(דער אָנפֿירער פֿון די שטורמאָוויקעס קאָך איז געווען טעטיק מיט זייַן אָטריאַד — פֿון די באַרימטע לימבאַכשע „מערדער־שטורמאָוויקעס“ — אויך אין יאָהאַן־געאָרגענשטאַדט. אַ סך זייַנען אַנטלאָפֿן אין שכייִנעסדיקן וואַלד, די שטורמאָוויקעס האָבן אים אַרומגערינגלט, און ק. פֿ. איז פֿאַרוווּנדעט געוואָרן אין קאָפּ).

7 אפּרעל

הערשמאַן שטיינשניידער (עריק יאַן האַנוסען) (בערלין) אַ פֿאַשיסטישער געהיים־מאָרד („טעלוגיאַן“).

8 אפּרעל

אַן אומבאַקאַנטער אַרבעטער (בערלין — נייקעלן, האַנהאָפֿערשטראַסע), דערהאַרגעט פֿון שטורמאָוויקעס (באַווייַז פֿון אייִדעס).

9 אפּרעל

וואַלטער קאַש (האַמבורג), שטורמאָוויקעס זייַנען אים באַפֿאַלן און אים דערשאָסן אין זייַן זומער־וווינונג.

10 אפּרעל

פֿריץ ענגלער (כעמניץ), אַ פֿאַבריקמאַכער, אַן אומפּאַרטייִישער, פֿאַרפֿייניקט געוואָרן ביז טויט אין ציידזיגוואַלד (אייִדעס־באַווייַז).

11 אפּרעל

מאַקס רופּ, „רייכסבאַנער“־מיטגליד אין כעמניץ, געפֿונען אַ דערשאָסענעם („טעלוניאַן“).
(„בערלינער בערזען־צייַטונג“, 11 אַפּרעל: „אין ניקידכען בייַ כעמניץ האָט מען געפֿונען אַ סקלאַד געווער; רופּ, וואָס האָט געוווּסט וועגן דעם, האָט זיך אויסבאַהאַלטן, דערנאָך האָט מען אים געפֿונען אַ דערשאָסענעם“).
ד״ר אַרטור ווייַנער, אַן אַדוואָקאַט אין כעמניץ, געפֿונען אַ דערשאָסענעם („פֿראַנקפֿורטער צייַטונג“).
אַלווין האַנספּאַך, אַן אַרבעטער, אַ קאָמוניסט (פֿרידריכסדאָרף, בייַ ציטאַו), דערשאָסן, ווען ער איז געווען אונטער דער וואַך („טעלוניאַן“).
(„פּאָסישע צייַטונג“, 11 אַפּרעל: „...ער האָט געפּרוּווט אַרייַנדרינגען אין שלאָף־לאָקאַל פֿון די שטורמאָוויקעס... ווען איינער פֿון די שטורמאָוויקעס האָט אים אָפּגעשטעלט, האָט ער געפּרוּווט אַרויסרייַסן בייַ אים דאָס געווער. דער שטורמאָוויק האָט אויסגעשאָסן איבערגעלאָפֿן, כדי אָפּצושרעקן אים, און ווען ה. האָט אים ניט אָפּגעלאָזן, האָט ער אויסגעשאָסן אין אים און דערהאַרגעט אויפֿן טויט. פֿון הינטן געפֿינט זיך די פּרווו פֿונעם דערשאָסענעם אונטער דער וואַך — פֿאַר קאָמוניסטישע אַגיטאַציע“. — „פֿראַנקפֿורטער צייטונג“ פֿון 12 אַפּרעל באַהויפּטעט אפֿילו, אַז ה. איז אָנגעפֿאַלן אויפֿן שטורמאָוויק „מיט געווער אין די הענט“. די ווידערשפּרעכלעכע מיטיילונגען גיבן איינגאַנצן אַרויס דעם דאָזיקן גראָבן ליגן).

12 אפרעל

אדוואקאט בענאריא, ארטור קאנ, נערווינ קאנ, גאלדמאנ, סאכרימ פונ נירענבערג, זײַנענ דערשאסנ געוואָרנ בא א „פרווו צו אנטלויפנ" פונ קאנצלאגער אינ דאכאו (וואָלפ-אגענטור, „דײַטשע אלגעמיינע צײַטונג" אאוו.).

(איידעס-באווײַז פונ מינכענ: „...אלע פיר האָבנ באקומענ פונ פאָרנט שאָס-ווונדנ. וועגנ די לעווײַעס האָט מענ גיט דערלויבט מיטצוטיילנ אינ די צײַטונגענ, אפנ בעסוילעמ האָט מענ קיינעמ ניט ארופגעלאָזנ").

פריצ קאָלאָשע (שאדלאָטענבורג), וועלכער איז באפרײַט געוואָרנ אפנ פראָצעס אינ רענטגענטאל, איז געפײַניקט געוואָרנ אינ קאזארמע פונ די שטורמאָוויקעס אפ ראָזינענשטראסע, געשטאָרבנ אינ קראנקנהויז (איידעס-באווײַז).

13 אפרעל

אלבערט יאנקא, רײַכסטאג-דעפּוטאט, א קאָמוניסט, באגאנגענ „זעלבסטמאָרד".

(באזעלער „נאציאָנאלצײַטונג", 11 אפרעל, וואָלפ-אגענטור: „דער געוועזענער קאָמוניסטישער רייכסטאג-דעפּוטאט, יאנקא, 26 יאָר אלט, וואָס איז געהאלטנ געוואָרנ אונטער דער וואכ, האָט זיכ אופגעהאנגענ אינ טפיסע". אָנהייב מארט האָט די פאשיסטישע פרעסע מיטגעטיילט, אז יאנקא האָט זיכ אומגעקערט אינ דער נאציאָנאל-סאָציאַליסטישער פארטיי. אינ געגעבענעמ פאל אבער איז דער ווונטש פונ די פאשיסטנ ניט פארווירקלעכט געוואָרנ. יאנקאנ האָט מענ „באארבעט" אינ מעשעכ פונ עטלעכע וואָכנ, קעדיי אריבערצוציענ אימ אפ דער זײַט פונ די נאציאָנאל-סאָציאַליסטנ, און גראָד מאכמעס דעמ, וואָס ער איז געבליבנ פעסט און זיכ ניט אונטערגעגעבנ, האָט מענ אימ אינ טפיסע דערהארגעט).

גוסטאוו שעגער, אנ ארבעטער (האמבורג, אלטער שטיינוועג, 71), פארפײַניקט ביז טויט.

(דעמ פאָטערס בריוו צומ פראפאגאנדע-מיניסטער געבעלס, אפגעדרוקט אינ „סאארבריקענער ארבעטער-צײַטונג", דעמ 19-טנ מײַ).

15 אפרעל

ספירא, א ייִד, 17 יאָר (בערלינ, שיינהאָלצשטראסע, 17), געפײַניקט אינ הויז פונ די שטורמאָוויקעס אפ פרינצענשטראסע, 100, דערמאָרדעט אינ דער קאזארמע פונ די שטורמאָוויקעס אפ גערעמאנשטראסע (איידעס-באווײַז).

16 אפרעל

ברעטשנײַדער, זיגמאר (זאקסנ), געפונענ א דערשאָסענעמ (וואָלפ-אגענטור).

(„דער טאג", 16 אפרעל: „דעמ פירער פונ די אנטיפאשיסטנ ברעטשניידער האָט מענ געפונענ א דערשאָסענעמ אינ וואלד, ניט ווײַט פונ זיגמאר").

18 אפרעל

דעפּוטאט ביידער, קרעפעל-יורדינגענ, געפונענ א דערשאָסענעמ („פאָסישע צײַטונג").

ריכארד טאָלייט, אנ ארבעטער, א קאָמוניסט (קעניגסבערג), דערשאָסנ „בא א פרווו צו אנטלויפנ" („פראנקפורטער צייטונג").

אנ אומבאקאנטער ארבעטער, א קאָמוניסט (קעניגסבערג), דערשאָסנ „בא א פרווו צו אנטלויפנ" („טעלוניאָנ").

(„פֿראַנקפֿורטער צײַטונג", 20 אַפּריל: „באַם אונטערזוכנ אַ דירע אַפֿ װאַלרינג, װוּ ס'איז פֿאָרגעקומענ אַ קאָמוניסטישע פֿאַרזאַמלונג, איז אײנער פֿונ די אָנטײלנעמער אַנטלאָפֿנ. ניט געקוקט אַפֿ דער פֿאָדערונג פֿונ דער פּאָליציי, האָט ער זיכ ניט אָפּגעשטעלט אונ מע האָט אינ אים אױסגעשאָסנ. די װוּנד איז געװענ אַ שטאַרבלעכע אונ אַפֿנ װעג צומ קראַנקנהױז איז ער געשטאָרבנ").

19 אַפּריל

אַנ אומבאַקאַנטער אײַנבאַנ־אָנגעשטעלטער (מינכענ), דערשטאָכנ מיט אַ קינזשאַל, װאָס מענ האָט אים פֿונ הינטנ אַרײַנגעלאָזנ, אַרױסגעגעבנ געװאָרנ אַלס זעלבסטמאָרד („מינכענער נײַעסטע נאַכריכטענ").

אַלפֿרעד על קער, אַ קריסט, דערהאַרגעט פֿונ שטורמאָװיקעס פֿאַר זײַנ ײדישנ אױסזענ (אײדעס־באַװײַז).

(„לײפּציקער נײַעסטע נאַכריכטענ" האָט אָפּגעמערקט די דאָזיקע געשעעניש בלױז אינ אָפּטײל פֿונ די מעלדונגענ אונ דערבײַ אַפֿנ פֿאָלגנדיקנ אױפֿנ:

„אַנשטאָט ספּעציעלע מעלדונגענ
צוליב אַ מיספֿאַרשטײעניש האָט דער טױט אָפּגענומענ
בײַ מיר מײַנ מאַנ
אַלפֿרעד עלקער
געב. דעמ 26 סענטיאַבער 1886 י. געשט. דעמ 19 אַפּרעל 1933 י.
װעגנ שטילנ מיטגעפֿיל־אױסדרוק בעט מאַרטאַ לאָטאַ עלקער,
געבױרענע װײַנער, מיט דער פֿאַמיליע".

קאַמינסקי (דאָרטמונד—הערדע), מיטגליד פֿונ „פֿאַרבאַנד פֿאַר קאַמפֿ קעגנ פֿאַשיזמ", דערהאַרגעט אינ טפֿיסע (אײדעס־באַװײַז).

(„אינ קאַזאַרמע פֿונ די שטורמאָװיקעס אינ הערדע האָט מענ אים געפּײַניקט מיט די אַכזאָריעסדיקסטע אױפֿנימ אַזױ, אַז זײַנע געשרײענ האָט מענ געהערט װײַט אַפֿנ גאַס... אינ די צײַטונגענ' האָט מענ ניט דערלױבט צו געבנ אַנ אָנזאָג װעגנ זײַנ טױט... מע האָט אים באַערדיקט שטילערהײט... אַפֿ דער לײַװנט האָט מענ צוגעלאָזנ בלױז די נאָענטסטע קרױװימ... אינ עטלעכע טעג אַרומ איז אינ דאָרטמונדער דערשינענ אַנ אומלעגאַלע צײַטונג „קעמפֿער", אינ װעלכער די דאָרטמונדער אַרבעטער האָבנ צוגענאָגלט צומ שאַנד־סלופּ דעמ שעפֿ פֿונ דער דאָרטמונדער פּאָליציי שעפּמאַנענ װי דעמ מערדער פֿונ קאַמינסקינ").

21 אַפּריל

פּריצ דרעסעל, אַ שלאָסער, פֿאָרזיצער פֿונ דער קאָמוניסטישער פֿראַקציע אינ לאַנדטאַג, קלױמערשט באַגאַנגענ „זעלבסטמאָרד", װי אײדעס באַװײַזנ, איז ער דערהאַרגעט געװאָרנ אינ דאַכאַוער קאָנצלאַגער („מינכענער נײַעסטע נאַכריכטענ").

ארעסטירטע ארבעטער, פרויענ אונ קינדער

ווארטנ שאָענלאנג מיט אופגעהויבענע הענט ביז מע וועט זיי אָפפירנ
אינ דער ברעסלאווער שטורמאָווקעס-קאזארמע

א שטראָפ-עקספעדיציע פונ שטורמאָוויקעס אינעמ ארבעטער-קווארטאל אינ דיסעלדאָרפ-בילק.

הונדערטער ארבעטער האָט מענ ארעסטירט אונ צעשלאָגנ. א יונגער-ארבעטער (אפנ בילד רעכטס) איז אזוי צעמיימעסט געוואָרנ, אז ער האָט שוינ קיינ קויעכ ניט געהאט אופצוהייבנ די הענט

22 אפרעל

מאקס קאסעל, א מילכהענדלער (וויסבאדענ), דערשאסנ בא זיכ אינ דירע („דײַטשע אלגעמײנע צײַטונג").

סאלאמאנ ראזענשטראוכ, א סויכער (וויסבאדענ), דערהארגעט אינ זײַנ דירע („דײַטשע אלגעמײנע צײַטונג").

פאול פאפסט, אנ ארבעטער, קלוימערשט באגאנגענ זעלבסטמארד אינ קאזארמע פונ די שטורמאוויקעס („גערמאניא").

(„גערמאניא", 29 אפרעל: „נאכנ ארעסט איז ער ארויסגעשפרונגענ פונ פענצטער אינ הויפ פונ דער שטורעמ-גרופע בערלינ-בראנדענבורג, צעבראכנ די כוטאשעדרע, געשטארבנ").

23 אפרעל

פאליציי-וואכמײַסטער קורט בענקע, א שטורמאוויק אינ בערלינ, ווי עס שײַנט, א פאשיסטישער געהיימ-מארד („אנגריפ").

פאול הערדע, אנ ארבעטער אינ ליבענ, דערשאסנ („פאסישע צײַטונג").

(„דײַטשע אלגעמײנע צײַטונג", 25 אפרעל: „...אנ אײַזנבאנ-פאליציסט האט נאכגעשפירט ה., האט אימ צוגערופנ אונ ארעסטירט. ה. איז אוועק מיט אימ, נאר באלד זיכ ארויסגעריסנ אונ געלאזט זיכ לויפנ. דער פאליציסט האט דרײַ מאל צו אימ געשריענ, ה. האט זיכ אבער ניט אפגעשטעלט אונ ניט אופגעהערט צו לויפנ נאכנ שאס אינדערלופטנ... דאנ האט דער פאליציסט אויסגעשאסנ אינ אנטלויפנדיקנ אונ האט אימ דורכנ רוקנ געטראפנ אינ הארצנ").

פראנצ שניידער, אנ ארבעטער, אנטיפאשיסט (אינ האכ, רײַנישע פראווינצ), קלוימערשט באגאנגענ זעלבסטמארד אינ ארעסט-הויז („פאסישע צייטונג").

(„פאסישע צייטונג", 24 אפרעל: „ש., וועלכער איז געהאלטנ געווארנ אונטער דער וואכ, האט באדארפט אוועקגעפירט ווערנ אפנ פארהער אונ איז אראפגעשפרונגענ פונ אלע טרעפ פונ צווייטנ שטאק, 8 מעטער די הייכ. ער האט באקומענ אזעלכע שווערע ווונדנ, אז ער איז גלײַכ נאכ דעמ געשטארבנ").

קאגיטשני, אנ ארבעטער, א קאמוניסט, אינ עלסניצ (ארצ-בערג), קלוימערשט באגאנגענ זעלבסטמארד אינ ארעסט-הויז („פאסישע צייטונג").

(„פאסישע צייטונג", 25 אפרעל: „...האט זיכ אופגעהאנגענ בא זיכ אינ קאמער").

24 אפרעל

אנ אומבאקאנטער אײַנוווינער פונ א דאטשע-דערפל (הארנער מאאר), איז פארברענט געווארנ אנ אײַנגעריבענער מיט דיזעגכצ, ווי די קריסטנ אינ נעראנס צײַטנ, קלוימערשט באגאנגענ זעלבסטמארד („פעלקישער בעאבאכטער" פונ 25 אפרעל).

קארדעס אונ זונ, הענדלער (וויצמונד אונטער ברעמענ), דערהארגעט בײַמ א פאגראמ (וואלפ-אגענטור).

(„ברעמער צייטונג", 24 אפרעל: „אינ דער נאכט אפ מאנטיק האט מענ דעמ יידישנ הענדלער ק. ארויסגענארט פונ שטוב אונ דערהארגעט מיט דרײַ שאסנ. זײַנ פרוי האט מענ אנידערגעווארפנ. דעמ 24-יאריקנ זונ האט מענ דערהארגעט אינ בעט מיט א שאס אינ שלייפ").

באציאָנאַליסטן רויבן ארבעטער־דירעס אין כעמניץ
און אין פראנקפורט אם מײַן

25 אַפּריל

מענדל גאַבער, א סויכער (דאָרטמונד), **דערשאָסן און אַרײַנגעוואָרפֿן אין וואַסער** („דאָרטמונדער גענעראַלאַנצײַגער").

(„ראָטע ערדע", אָרגאַן פֿון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטײַ, 28 אַפּריל: „דעם ייִד ג. האָבן געכאַפּט שטורמאָוויקעס און אים געבראַכט אין זייער קאַזאַרמע..." דעם 6־טן מײַ האָט זיך אין אַלע דאָרטמונדער צײַטונגען באַוויזן א מיטיילונג וועגן א טויטן קערפּער, וואָס איז אַרויסגעשווומען אין קאַנאַל בײַ קאַסטראָפּ־ראַוקסעל. פֿרוי ג. האָט אין באַרמינען דערקענט איר פֿאַרשוווּנדענעם מאַן. אויפֿן קערפּער זײַנען געווען עטלעכע שאָס־וווּנדן אין קאָפּ, מעסער־וווּנדן אויפֿן קאָפּ אאַז"וו. כאָטש די „ראָטע ערדע" האָט אָנערקענט, אַז גאַבער איז דעם 25־טן אַפּריל אַרעסטירט געוואָרן, האָט זיך דעם 19־טן מײַ אין „דאָרטמונדער גענעראַלאַנצײַגער" פֿונדעסטוועגן באַוויזן אַן אַרטיקל מיטן קעפּל: „1 טויזנט מאַרק באַלוינונג — א מאָרד פֿון א דאָרטמונדער סויכער — ווער האָט געזען דעם מעס פֿון 25 אַפּריל").

צוויי אומבאַקאַנטע אַרבעטער (אין הייל אין ליפּ), געפֿונען קערפּערס („פֿעלקישער בעאָבאַכטער").

(„פֿעלקישער בעאָבאַכטער", 25 אַפּריל: „אין הייל זײַנען פֿון קאַנאַל ליפּ אַרויסגעצויגן געוואָרן צוויי מענער־קערפּערס, וואָס זײַנען פֿאַרבונדן געווען מיט שטריקלעך. בײַ ביידע זײַנען געווען ערנסטע וווּנדן אין קאָפּ. ביידע געהערן צום אַרבעטער־שטאַנד").

גראַניצא, אַן אַרבעטער (קעניגסבערג), **דערהאַרגעט בײַ א „פּרוּוו צו אַנטלויפֿן"** (נאַכט־אויסגאַבע).

(„שטוטגאַרטער נייעס טאַגעבלאַט", 26 אַפּריל: „אין דער נאַכט אויף דינסטיק איז ג. געבראַכט געוואָרן פֿון קעניגסבערג קיין דײַטש־אײַלאַו צו קאָנפֿראָנטאַציע. ניט ווײַט פֿון עלבינג איז ג. אַרויסגעשפּרונגען אויפֿן פֿולן גאַנג פֿון צוג. מע האָט געשאָסן אין אים, און ער איז דערהאַרגעט געוואָרן מיט א קויל, וואָס האָט אים געטראָפֿן אין לונג).

26 אַפּריל

ווילי פּלאָנסקע, אַן אַרבעטער (בערלין, מאַנטייפֿלשטראַסע, 97), געפֿונען דעם קערפּער („אַנגריף").

(„אַנגריף", 27 אַפּריל: „...באַם בריק, וואָס איבערן קאַנאַל אויף וויפּערטאַלעשטראַסע אין טעלטאָוו האָט מען אין קאַנאַל באַמערקט א טויטן קערפּער... די סיבע פֿון געהיימניספֿולן טויט פֿונעם אומבאַקאַנטן איז ניט פֿעסטגעשטעלט". „פֿאָסישע צײַטונג", 13 מײַ: „דעם טויטן קערפּער, וואָס מע האָט אַרויסגעצויגן פֿון טעלטאָו־קאַנאַל, האָט זיך איצט אײַנגעגעבן צו דערקענען").

27 אַפּריל

ערווין פֿאָלקמאַר (בערלין־נייקעלן), א באָקסער, **קלוימערשט א מאָרד אָנפּאָליטישע מאָטיוון. דערשאָסן אין גאַס** („אַנגריף").

28 אַפּריל

אַן אומבאַקאַנטער מאַן אין וואָלטענבערג, קרײַז אָבערבאַרמין, **דערשאָסן און פֿאַרברענט** („פֿראַנקפֿורטער צײַטונג").

(באַריכט פֿון דער קאָמיסיע וועגן מאָרדן אין פֿרענצלאַו: „דעם טויטן קערפּער האָט מען באַגאָסן מיט בענזין און אונטערגעצונדן. די לײַזשעס בלויז ווײַזן אָן אויף דעם, אַז דער מאָרד איז פֿאָרגעקומען דאָרטן, ווו מע האָט געפֿונען דעם קערפּער, און אַז ווען מע האָט אים אונטערגעצונדן, האָט דער קאָרבן נאָך געלעבט").

פונק, רײכסטאגדעפוטאט, א קאָמוניסט (דאָרטמונד), דערהארגעט אינ טפיסע, קלוימערשט באגאנגענ זעלבסטמאָרד („אנגריפ”).
פריצ הומבערט, אנ ארבעטער, א קאָמוניסט (הײדענאו), דערהארגעט נאָכ די פײניקונגענ, וואָס האָבנ געדויערט עטלעכע וואָכנ, באערדיקט דעמ 28-טנ אפרעל.

29 אפרעל

אנ אומבאקאנטער מאנ (אונטער ווערנײכענ אינ מארקע), געפונענ א דערהארגעטנ (וואָלפ-אגענטור).

30 אפרעל

האקשטײנ, אנ ארבעטער א קאָמוניסט (גרעווענבראָכ), דערשאָסנ בא א „פרוּוו צו אנטלויפנ” („קעלנישע צײטונג”).
(„קעלנישע צײטונג”, 2 מײַ: „האקשטײנ, וועלכער האָט זיכ אויסגעבאהאלטנ זינט דער פאסטנאכט אונ איז געזוכט געוואָרנ אלס באשולדיקטער אינ מעלוכע-פאראט; שאבעס האָט די פאָליציי אונ הילפ-פאָליציי אנטדעקט זײנע שפורנ. בא א פרוּוו צו אנטלויפנ איז האקשטײנ דערשאָסנ געוואָרנ”).
אנדרעס פאָנ פלאָטאָוו, א לאנדווירט, א נאציאָנאליסט, מיטארבעטער פונ קריג-מיניסטעריומ. ארעסטירט פונ שטורמאָוויקעס אונ דערשאָסנ בא א „פרוּוו צו אנטלויפנ” אינ נײבוקאָו בא שווערינ (מעקלענבורג) (קאָנטי).

סאָפ אפרעל

אנ אומבאקאנטער ארבעטער (עבערסדאָרפ אינ זאקסנ) אונ הײנצ גאָלדבערג, א רויטער ספאָרטסמענ (נידערקונערסדאָרפ בא לעבאו) זײנענ דערשאָסנ געוואָרנ אינ קעלער פונ הערמאנ גערינג-הויז אינ לעבאו (אײדעס-באווײַזנ).

2 מײַ

ראָדענשטאָק, ס.-ד., סעקרעטאר פונ די קאָמונאלע ארבעטער, אונ צוויי אומבאקאנטע פראָפאריינ-אָנגעשטעלטע זײנענ געפײניקט אונ דערהארגעט געוואָרנ אינ הויז פונ די שטורמאָוויקעס אינ דויסבורג (אײדעס-באווײַז).
דאנציקער, א ײדישער סוחר (פונ דויסבורג-האמבאָרנ), באנאכט באפאלנ געוואָרנ פונ שטורמאָוויקעס אונ אזוי צעשלאָגנ געוואָרנ, אז ער איז באלד נאָכ דעמ געשטאָרבנ.

3 מײַ

דאָקטער ערנסט אָבערפאָרנ, פאָרזיצער פונ דער נאציאָנאליסטנ-פראקציע אינ רײכסטאג, געפונענ א טויטנ בא זיכ אינ זײנ דירע אינ קיל. די דײטשישע פרעסע טײלט מיט, אז ער איז באגאנגענ זעלבסטמאָרד, אינדערעמעסטנ איז דאָ פאָרגעקומענ א געהײמער מאָרד, וואָס די שטורמאָוויקעס האָבנ דורכגעפירט, ווײל אָבערפאָרנ האָט פאנאנדערגעשיקט א מעמאָראנדומ וועגנ דעמ, ווער עס איז דער ווירקלעכער אונטערצינדער פונ רײכסטאג.

4 מײַ

אנ אומבאקאנטער מיטגליד פונ „שטאָלהעלמ” (בערלינ), דערשאָסנ אינ בירשענק פונ די שטורמאָוויקעס „שטורמפויגל” אפ מאָר-מײַערעקע, אוקערמינדערשטראסע („ארבײטער צײטונג” אינ סאארבריקענ).

5 מײַ

סימאָן קאַץ, האַנטװערקער, פּױלישער אונטערטאַן, **צעמיימעסט ביז טױט** (איידעס־באַװײַז).

(בערלין, 5 מײַ: „...דער טױטער קערפּער איז אַרױסגעצױגן געװאָרן פֿון שפּרעע, אָפּן קערפּער זײַנען געװען אַ סאַך װוּנדן. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטן האָבן ק. אַרײַנגעװאָרפֿן אין שפּרעע נאָך דעם, װי זײ האָבן אים צעמיימעסט ביז טױט").

אַן אומבאַקאַנטער מאַן (פּאָטסדאַם—העלטאָו), איז אַ **געבונדענער אַרײַנגעװאָרפֿן געװאָרן אין װאַסער** („פֿאָסישע צײַטונג").

(„פֿאָסישע צײַטונג", 5 מײַ: „אין אױװיגערופֿענעם גראַסהאָרן אין העלטאָו... האָט מען געפֿונען אַ טױטן קערפּער פֿון אַ מאַנצביל. דער אונטערשטער טײל פֿון קערפּער איז געװען אײַנגעהילט אין אַ גרױסער מיליטערישער קאָלדרע און פֿאַרבונדן מיט אַ דינעם שנירל. די פֿיס זײַנען אין די קני געװען געבונדן. דער אױבערשטער טײל גוף איז געװען אָנגעטאָן אין אַ ציכל מיט רױטע פּאַסן, װי עס שײַנט, איז דער קערפּער אָפּגעלעגן אין װאַסער פֿון מיטן אַפּריל...").

שפּאַנגענבערג, אַן אַרבעטער אַ קאָמוניסט (ברעדערייכע, קרײַז טעמפּלין), **קלױמערשט באַגאַנגען זעלבסטמאָרד אין טפֿיסע** („פֿאָסישע צײַטונג").

(„פֿאָסישע צײַטונג", 6 מײַ: „אױפֿגעהאַנגען זיך אין זײַן אַרעסט־קאַמער, װאָס באַם געריכט אין פּרענצלאױ...").

אַן אומבאַקאַנטער אַרבעטער, אַ פֿאַרבער (סאַגאַן, **קלױמערשט באַגאַנגען זעלבסטמאָרד, דערהאַרגעט אין טפֿיסע** (װאָלף־אַגענטור).

6 מײַ

אַן אומבאַקאַנט מײדל (גראָסען), געפֿונען אַ קערפּער („אַנגריף").

(„אַנגריף", 8 מײַ: „...אַ קערפּער פֿון אַן אומבאַקאַנט מײדל. זי איז געלעגן באַם שאָסײ אין אַ סאָסנע־װעלדל. די שפּורן װײַזן אָן אױף דעם, אַז די אומבאַקאַנטע איז אַהער געבראַכט געװאָרן מיט אַן אױטאָמאָביל... װי עס שײַנט, האָט מען דאָס מײדל דערשטיקט").

8 מײַ

דאָקטער עקשטײן, דער פֿירער פֿון דער סאָציאַליסטישער אַרבעטער־פּאַרטײ (ברעסלאױ), **פֿאַרפּײַניקט געװאָרן ביז טױט** (װאָלף־אַגענטור).

9 מײַ

ד"ר מײער, אַ ייִד, אַ צײַנדאָקטער, די שטורמאָװיקעס האָבן אים צוגענומען אין װוּפּערטאַל און פֿאַרשלעפּט אין דיסעלדאָרפֿער הױז פֿון די שטורמאָװיקעס. דאָרטן האָט מען אים זײער שטאַרק צעשלאָגן און צעמאַזױקט, דערנאָך האָט מען אים אױף אַן אױטאָמאָביל אָפּגעפֿירט צו דער מענעדאַמבע און **דערטרונקען** (באַװײַז פֿון אַן איידעס).

(זײַנע דיסעלדאָרפֿער פֿרײַנט האָט מען אָנגענומען מיטגעטײלט, אַז אױב װעגן דעם פֿאַקט װעט מען שרײַבן אין דער פּרעסע, װעלן נאָך „צען ייִדן כאַפּן די זעלבע מאַפּאָלע").

גאַלינאָװסקי, אַן אַרבעטער (אַלענשטײן), **דערהאַרגעט באַ אַ „פּרוּװ צו אַנטלױפֿן"** (װאָלף־אַגענטור).

10 מײַ

אן אומבאַקאַנטער יונגער ארבעטער, א רויטער ספּאָרטסמען (בערלין—וועדינג), דערמאָרדעט אין קאַזאַרמע פון די שטורמאָוויקעס אף געדעמאַנשטראַסע, ארויסגעצויגן געוואָרן פון קאַנאַל שפּרעע מיט אן איבערגעשניטענעם האַלדז (אײדעס־באַווײַז).

11 מײַ

בידערמאַן, סאָציאַל־דעמאָקראַטישער דעפּוטאַט פון רײַכסטאַג (האַמבורג), באַגאַנגען קלוימערשט זעלבסטמאָרד („פראַנקפורטער צייטונג").

(האַוואַס, עסען, 11 מײַ: „...מ'האָט אים געפונען אף די אײַזנבאַן־רעלסן, נית ווײַט פון רעקלינגהאַוזענער וואָקזאַל).

גליקאָוו, אן ארבעטער א קאָמוניסט (בערלין—מ., פּאַליסאַדענשטראַסע, 9), געפּײַניקט געוואָרן, געשטאָרבן אין קראַנקנהויז א. נ. ב. העדוויגא (אײדעס־באַווײַזן).

(אין דער צײַגעניש וועגן טויט ווערט אָנגעוויזן: „אינערלעכער בלוט־שטורץ אין רעזולטאַט פון גוואַלד־אַקטן").

סעפּ געטץ, קאָמוניסטישער לאַנדטאַג־דעפּוטאַט, דערמאָרדעט אין קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו נאָך וואָכנלאַנגע שלאָגן אים (מיטיילונג פון א בײַגעוועזענעם, וואָס איז אַנטלאָפן פון דאַכאַו).

13 מײַ

אן אומבאַקאַנטער שטורמאָוויק פון דער הילפס־פּאָליציי (קיל), געפונען א דערשאָסענעם („פראַנקפורטער צייטונג").

(„פראַנקפורטער צייטונג", 14 מײַ: „אין וועלדל באַם קייזער־ווילהעלם־קאַנאַל אין קיל... נאָך נית פעסטגעשטעלט געוואָרן — א מאָרד צי א זעלבסט־מאָרד... א געהיים־מאָרד, וואָס די פאַשיסטן זײַנען באַגאַנגען. לויט אײדעס־באַווײַזן האָט דער דערמאָרדעטער אין אײנעם פון די בירשענקלעך, וואָס די פאַשיסטן באַזוכן, געפרעגט, ווען טראַכט די אימפּערישע רעגירונג ערנסט צו פאַרווירקלעכן אירע ברייטע צוזאָגן").

הענזעלער, אן ארבעטער, א קאָמוניסט (דיסעלדאָרף), דערשאָסן („גערמאַניא").

15 מײַ

ד"ר אַלפרעד שטראַוס (מינכען), אַדוואָקאַט, 30 יאָר, א ייִד, מיטגליד פון דער נאַציאָנאַלער פּאַרטיי, אַרעסטירט לויט דער פאַראָרדענונג פון זײַן קאָלעגע פראַנק דער 2־טער, דעם בײַערישן יוסטיץ־מיניסטער. אכזאָריעסדיק געפּײַניקט געוואָרן, דערמאָרדעט (באַווײַזן פון אײדעס).

אן אומבאַקאַנטער „שטאָלהעלם"־מיטגליד (בערלין), שטורמאָוויקעס זײַנען אים באַפאַלן און דערשאָסן בײַם אַן אַרויסטרעטונג פונעם „שטאָלהעלם"־אַרקעסטער אַפן פּלאַץ.

פּאָלעטי (בערלין—שענעבערג), פּאַרפּײַניקט ביז טויט (אײדעס־באַווײַזן).

(„אף דער ברוסט און אפן רוקן האָט מען אים אויסגעבערנט דעם פאַשיסטישן צייכן, דערנאָך האָט מען אים אזוי צעמיימעסט, אז מע האָט אים אָפּגעשלאָגן די נירן. באַלד נאָכדעם איז ער געשטאָרבן פון די באַקומענע וווּנדן).

17 מײַ

הערמאַן רידעל (גלאַכבעק) אַ קלוימערשטער זעלבסט־מאָרד („דער טאָג").

(„דער טאָג", 17 מײַ: „אין ג. האָט זיך אופגעהאַנגען דער געוועזענער לידער פון די ספּאָרטאָקאָוצעס ר., וועלכער האָט געשפּילט אַ קאָנטיקע ראָליע אין עמשער־ליפּע־געביט אין דער צײַט פון די רויטע אומרוען אין ערשטן נאָכמילכאָמע־פּעריאָד").

יאָהאַנעס און ווילהעלם באַרדט (דינסבורג), דערהאַרגעט („דער טאָג").

(„דער טאָג", 17 מײַ: „...אומבאַקאַנטע זײַנען אַף זיי אָנגעפאַלן און זיי שווער פאַרוווּנדעט... זייער לעבן איז אין געפאַר"—באַלד נאָך דעם זײַנען זיי געשטאָרבן").

18 מײַ

אַן אומבאַקאַנטער מאַן (בערלין), קלוימערשט באַגאַנגען זעלבסטמאָרד („פאָסישע צײַטונג").

(„פאָסישע צײַטונג", 18 מײַ: „פּאָליציסטן האָבן אַרויסגעצויגן פון וואַסער בײַ מײַבאַך אַ טויטן קערפּער פון אַ מאַנספּאַרשוין. מע קאָן געווים באַהויפּטן, אַז ער האָט זיך שוין לאַנג געגומען דאָס לעבן. די פּערזענלעכקײַט פונעם מעס האָט מען נאָך ניט געקאָנט פעסטשטעלן").

האָנקשטיין (גרעווענברייך) דערהאַרגעט „בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן" (וואָלף־אַגענטור).

19 מײַ

לעאָנאַרד האָסמאַן, אַ פּאַרטייִשער טוער, אַ קאָמוניסט, דערשאָסן געוואָרן אין קאָנצלאַגער „בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן" (וואָלף־אַגענטור).

20 מײַ

אַרטור מילער, אַ טוער פון „רײַכסבאַנער", פאַשיסטן האָבן אים אוועקגעפירט מיט אַן אויטאָמאָביל, געפּײַניקט און דערמאָרדעט אין זייער קאַזאַרמע אין בערלין־שענעבערג אַף גענעראַל פּאַפּעשטראַסע (אײַדעס־באַווײַז).

(„דער קערפּער איז פולשטענדיק צעשעדיקט געוואָרן. דער שאַרבן דורכגעהאַקט, דאָס רעכטע אויג אויסגערונען, דאָס גאַנצע פּאָנעם צעפליקט, דער גאַנצער קערפּער באַדעקט מיט קאַרבן און בלוט־געשווילעכצן. אין צוויי ערטער צעבראָכן די האַנט").

25 מײַ

שלאָס, אַ סויכער (נירענבערג), דערשאָסן געוואָרן (אײַדעס־באַווײַז).

26 מײַ

גראָמאַן, אַ מאָלער (דויִסבורג), דערשאָסן דורך שטורמאָוויקעס פון ספּעציעלן אָטריאַד אין קאַלקום־וואַלד. די מערדער האָבן צוגעפעסטיקט צום טויטן קערפּער אַ צעטל: „צום אָנדענק וועגן שלאַגעטער" (אײַדעס־באַווײַז).

27 מײַ

פראַנץ לערבורגער (נירענבערג), 29 יאָר, דערשאָסן געוואָרן אין קאָנצענטראַציע־לאַגער אין דאַכאַו „בײַ אַ פּרווו צו אַנטלויפן" („פרענקישער קוריער").

(אײדעס־באַװײַז: „די עלטערנ האָט מענ איבערגעגעבנ א פֿאַרמאַכטנ אָרנ אונ דראָענדיק מיט די סאַמע שטרענגסטע שטראָפֿנ, פֿאַרבאָטנ צו עפֿענענ דעמ אָרנ”).

29 מײַ

װילהעלמ אראָנ, קאַנדידאַט אפֿ געריכטלעכע אמטנ אינ באַמבערג, 29 יאָר, „רײַכסבאַנער”־מיטגליד, דערשאָסנ געװאָרנ אינ דאַכאַו „בײַ א פּרוּװ צו אַנטלױפֿנ” („באַמבערגער צײַטונג”).

סאָפּ מײַ

צװײ אַרבעטער קאָמוניסטנ, דערשאָסנ אינ קאָנצענטראַציע־לאַגער אינ זיגבורג (באַװײַז פֿונ אײדעס).

8 יונ

א שטורמאָװיק־אָפּאָזיציאָנער (דיסעלדאָרפֿ) איז דערשאָסנ געװאָרנ בײַמ פֿאַרטײלנ פּראָקלאַמאַציעס („דאָרטמונדער גענעראַל־אַנצײַגער”).

(מיטײלונג פֿונ דיסעלדאָרפֿער פּאָליצײ־שעף פֿונ 10 יונ: „פֿאַר די לעצטע טעג האָט מענ א סאַך מאָל פֿאַרטײלט פּראָקלאַמאַציעס מיט א קעפּל: „אַליאַרעמ, קאַמפֿ־צעטל פֿונ דער גרופּע רעװאָליוציאָנערע שטורמאָװיקעס פֿונ שטאַנדאַרט נומ. 39”. אײנעמ פֿונ די, װאָס האָבנ געטײלט די דאָזיקע בלעטלעכ, װעמעס פּערזענלעכקײַט ס'איז נאָכ ניט געלונגענ פֿעסטצושטעלנ, האָט מענ הײַנט באַנאַכט געפֿונענ א דערשאָסענעמ אפֿנ רײַנ־בריק”).

10 יונ

קאַרל לאָטעס, אַנ אַרבעטער־קאָמוניסט, דערשאָסנ „בײַ א פּרוּװ צו אַנטלױפֿנ” (װאָלפֿ־אַגענטור).

פֿריצ קאָקאָרענצ, א שטורמאָװיק — אָפּאָזיציאָנער, געפֿונענ א דערשאָסענעמ אינ זײַנ דירע אינ בערלינ אפֿ קעפּעניקשטראַסע 114 (באַװײַז פֿונ אײדעס).

(„דאָס איז א פֿאַשיסטישער געהײמ־מאָרד. בײַ קאָקאָרענצנ זײַנענ פֿאַר דער לעצטער צײַט אָפּט אַנטשטאַנענ קאָנפֿליקטנ מיט דער קאָמאַנדע. דעמ אָװנט פֿאַר זײַנ טױט האָט ער אפֿ א פֿאַרזאַמלונג פֿונ שטורמאָװיקעס געהאַלטנ אַנ אָפּאָזיציאָנעלע רעדע. ער װױנט אינעמ זעלביקנ הױז, װו עס געפֿינט זיכ די ביוראָ פֿונ די פֿאַשיסטנ — בײַ זײַנ טױטנ קערפּער האָבנ צװײ שטורמאָװיקעס געזאָגט: „מע דאַרפֿ זײַנ פֿאָרזיכטיק, אַניט קאָנ מיט אונדז דאָס זעלבע טרעפֿנ”).

װאַלטער ערנסט, זײַנ קערפּער האָט מענ געפֿונענ האַלב־אָרגעגראָבנ אפֿנ בעסוילעמ אינ העניגסדאָרפֿ אונטער בערלינ (װאָלפֿ־אַגענטור).

(באַװײַז פֿונ אײדעס: „װאַלטער ערנסטנ האָט מענ געהאַרגעט אינ דער שטורמאָװיקעס־קאַזאַרמע מײסנערהאָפֿ, בײַ פּעלטענ. די בעסוילעמ־װעכטער האָבנ געפֿונענ דעמ קערפּער אינ העניגסדאָרפֿ האַלב פֿאַרגראָבנ”).

12 יונ

אַנ אומבאַקאַנטער אַרבעטער (עסענ), דערהאַרגעט „בײַ א פּרוּװ צו אַנטלױפֿנ” („טעל־אוניאָנ”).

20 יוני

װאלטער קערזינג, אנ ארבעטער, מיטגליד פונ דער קאמפ־אָרגאניזאציע פונ דער נאציאָנאלער פארטיי (פראנקפורט אמ אָדער), „דערשאָסנ דורכ נאציאָנאל־סאָציאליסטנ בײַם א שטרײַט" (װאָלפ־אגענטור).

21 יוני

פאול אורבאנ, אנ ארבעטער (בראנדענבורג) קלוימערשט „זעלבסטמאָרד, באגאנגענ אינ טפיסע".
דרײַ אומבאקאנטע אינ פילצטײַכ, אינ נײַשטעדטל בא צװיקאו, געפונענ טויט („צװעלפ אור מיטאגסבלאט").
(„צװעלפ אור בלאט", 28 יוני: „...די פיס זײַנענ געװענ געבונדנ... צו די טויטע קערפערס איז געװענ צוגעפעסטיקט א לאסט שטיינער... די טויטע קערפער זײַנענ געװענ צוזאמענגעבונדנ מיט דראָט. מענער אינ עלטער פונ 25—30 יאָר... טיכלעכ מיט איניציאַלנ ג. ע. אונ מ. ג... ביז איצט ניט פעסטגעשטעלט די פערזענלעכקײַט").

22 יוני

אלטענבורג, אנ ארבעטער־קאָמוניסט אינ ארנסװאלדע (ניימארק), „דערהארגעט בא א פרוו צו אנטלויפנ" („דויטשע אלגעמײַנע צייטונג").
די פאמיליע שמאוס (בערלינ—קעפעניק), פאָטער, מוטער אונ זונ, דערהארגעט פונ שטורמאָװיקעס.
ראקאָװסקי, אנ ארבעטער (קעפעניק), דערשאָסנ פונ שטורמאָװיקעס.
יאָהאנעס שטעלינג, געװעזענער מעקלענבורגער פרעמיער־מיניסטער, געכאפט אינ קעפעניק אונ דערהארגעט געװאָרנ (זע דעמ באריכט).
פאול פאָנ עסענ, אנפירער פונ דער „רויטער פאָנ", אינ קעפעניק, צעמיימעסט ביז טויט.

24 יוני

ארטור מײַ, פארטיי־טוער, קאָמוניסט (אאכענ), דערשאָסנ „בא א פרוו צו אנטלויפנ" בײַם מע האָט אימ אריבערגעפירט אינ דער פעסטונג יוליכ (פרעסע־ביוראָ בא דער פאָליציי־פארװאלטונג אינ אאכענ).

26 יוני

אנ אומבאקאנטער ארבעטער קאָמוניסט (בראונשװייג), דערהארגעט אינ טפיסע, קלוימערשט זעלבסטמאָרד (װאָלפ־אגענטור).

29 יוני

ד"ר ראָזענפעלד, אדװאָקאט (נירענבערג), דערהארגעט אינ דאכאוער קאָנצענטראציע־לאגער (באװײַזנ פונ איידעס).

סאָפּ יו.

גלעספער, קרײַז־אָנפירער פונ דער „רויטער הילפ" (עלבערפעלד).
גאָטשאלק, מיטגליד פונ שטאָט־דומע (א ברודער פונעמ דערמאָרדעטנ פראנצ ג.).
אָטאָ דאטעמ, מיטגליד פונ שטאָט־דומע, קאָמוניסט (עלבערפעלד) דער־

מאָרדעט גלײַב נאָכנ באפרײַענ אימ פונ קאָנצענטראציע־לאגער; מע האָט אימ ארײַנגעוואָרפנ אינ וואסער בא דער דאמבע אינ פאָנסדאָרפ.

ערווינ דעלער, א יונגער ארבעטער (עלבערפעלד, ווירקשטראסע), געפונענ א טויטנ מיט אנ אויפגעשניטענעמ בויכ אפ א קופּע מיסט אינ עלבערפעלד.

האָרסמײַער, א יונגער ארבעטער (עלבערפעלד), דערשאָסנ אינ אווטאָמאָביל פונ די שטורעמאָוויקעס, וואָס האָבנ אימ ארעסטירט; אפנ אנדערנ פרימאָרגנ האָט מענ זײַנ קערפּער געפונענ אפנ זומפּ בא בעק.

אנ אומבאקאנטער ארבעטער (עלבערפעלד), געפונענ א טויטנ אינ ברעמערשטראסע (צוויי שאָסנ אינ בויכ, איינ שאָס אינ ברוסט).

אנ אומבאקאנטער ארבעטער (אָסטערבורג בא עלבערפעלד), געפונענ א טויטנ (2 שאָסנ אינ בויכ אונ 2 אינ רוקנ).

אלצ, וואָס ווערט מיטגעטיילט וועגנ די עלבערפעלדער מאָרדנ, באזירט זיכ אפ קאָנטראָלירטע באווײַזנ פונ איידעס. ס'זײַנענ פאראנ נאָכ זעקס פאלנ, וועלכע מע האָט ביז איצט ניט געקאָנט קאָנטראָלירנ. קימאט מיט אלע מאָרדנ, אָנ אויסנאמ, האָט אָנגעפירט אווגוסט פּופּע, דער שעפ פונעמ שטורעמ־אָטריאד אינ עלבערפעלד, רײַטבאנשטראסע.

הונגלינגער, פּאָליציי־מאיאָר (מינכענ).

סעבאסטיאנ נעפּצגער (מינכענ).

מיכאעל זיגמאנ, א סאָציאל־דעמאָקראט (פונ פּאזינג), דערמאָרדעט אינ דאכאויער קאָנצלאגער (איידעס־באווײַז).

1 יולי

מאקס מארגאָלינער (ברעסלאו), א סוחר, 24 יאָר, אינ אפּרעל געפּײַניקט געוואָרנ אינ „ברוינעמ הויז“ אפ קארלשטראסע, אינ 2 כאדאָשימ ארומ געשטאָרבנ אינ ייִדישנ קראנקנהויז אינ ברעסלאו־זיד (איידעס־באווײַזנ).

(„סאארבריקענער פאָלקסשטימע: „...אומענטשלעכע יונגענ האָבנ אימ ארײַנגעלאָזנ אינ דער גראָבער קישקע א ספּיראל־פּרוזשינע, ווענ ער איז געווענ אינ באוווסטלאָזנ צושטאנד... אינ קראנקנהויז האָט מענ אימ 8 וואָכנ געהאלטנ אינ וואסער, מאכמעס ער האָט ניט געקאָנט ניט זיצנ, ניט ליגנ“).

10 יולי

יאָזעפ ניס, זשורנאליסט, אָנפירער פונ קרײַז־אָפּטייל פונעמ פּראָלעטארישנ פרײַדענקער־פארבאנד (ערפורט).

אלפרעד נאָל, פארטיי־טוער — קאָמוניסט (יענא) אונ אנ אומבאקאנטער ארבעטער־קאָמוניסט (ערפורט), דערשאָסנ געוואָרנ באמ ארעסט פונ דער אלגעמיינער דרוקערײַ פונ דער קאָמוניסטישער צײַטונג „טירינגער פאָלקס־בלאט“, דערשאָסנ געוואָרנ אפ אנ אָרט דורכ די שטורעמאָוויקעס (באווײַזנ פונ איידעס).

12 יולי

אסמאנ, טוער פונ „רײַכסבאנער“־פארבאנד (קעפּעניק־פרידריכסהאגענ). א קאָרבנ פונ דער בארטאָלאָמיי־נאכט אינ קעפּעניק (זע דעמ באריכט).

וואנ טענדע, אנ ארבעטער קאָמוניסט (עסענ), א פּאָליטישער ארעסטירטער, געהאלטנ געוואָרנ אינ דער קאטאָרזשנער טפיסע פונ אָקטיאבער 1931 אָנ, דערשאָסנ געוואָרנ „בא א פּרווו צו אנטלויפנ“ (קאָנטי, וואָלפ־אגענטור).

שולצ, לאנדטאג־דעפּוטאט, קאָמוניסט (בערלינ) געשטאָרבנ פונ קלעפּ אינ טפיסע־קראנקנהויז („טאנ“).

(„סאארבריקענער פאָלקסשטימע", 18 יול: ...אינ 1930 יאָר איז שולצע אומדערוואַרט ארויסגעטראָטנ אינ דעמ בערלינער ראַדיאָ מיט א רעדע קעגנ דער רעגירונג־טאַקטיק אָנשטאָט דעמ מיטארבעטער פונ א סאָציאַל־דעמאָקראַטישער צײַטונג, וואָס האָט געדאַרפט רײדנ לעטויווּעס דעמ בוי פונ די געפאַנצערטע קרײסערס").

פריצ לאַנגע, אנ ארבעטער־קאָמוניסט (קעניגסבערג), געלינטשט געוואָרנ („אנגריפ").

(„אנגריפ", 12 יול: „א גרויסער האַמוינ האָט זיכ געלאָזנ צו דער געריכט־טפיסע, האָט פונ דאָרטנ ארויסגעשלעפט דעמ קאָמוניסט — דעמ מערדער אונ האָט אימ געלינטשט").

יאָזעפ מעסינגער, אנ ארבעטער־קאָמוניסט (באָנ), דערהאַרגעט אינ טפיסע, קלוימערשט זעלבסטמאָרד (האַוואַס).

14 יול

פראַנצ בראַונ, רעדאַקטער פונ „פאָלקסוואַכט" (שטעטינ), דערהאַרגעט געוואָרנ אינ קאַמער אפנ אנדערנ טאָג נאָכנ ארעסט (קאָנטי, וואָלפ־אגענטור).

אנ אומבאַקאַנטער ארבעטער־קאָמוניסט (שטעטינ) דערשאָסנ געוואָרנ (קאָנטי, וואָלפ־אגענטור).

דרײַ אומבאַקאַנטע קאָמוניסטנ (קרײַז שווערינ, וואַרטע), דערשאָסנ „בײַ א פרוּוו צו אנטלויפנ", ווענ מע האָט זײ געפירט אינ קאָנצענטראַציע־לאַגער אינ זאָנענבורג (פאָסישע צײַטונג").

אנ אומבאַקאַנטער פאַרטײיִשער טוער־קאָמוניסט (באָכומ), דערשאָסנ „בײַ א פרוּוו צו אנטלויפנ", בײַמ א פאַרהער.

15 יול

שפײַער, א שנײַדער (בערלינ), געפונענ געוואָרנ מיט אנ איבערגעשניטענעמ האַלדז בײַ דער פרוּוו־סטאַנציע פאַר האַנט־גראַנאַטנ (באַווײַזנ פונ אײדעס).

קלאַרא וואַגנער, סעקרעטאַרשע (בערלינ־טרעפטאָו), דערשאָסנ (באַווײַזנ פונ אײדעס).

17 יול

ד"ר ווילהעלמ שעפער (פראַנקפורט), פריִער א נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט, באַוווּסט געוואָרנ דורכנ פאַרעפנטלעכנ די „באָקסהײמער דאָקומענטנ" (אינסטרוקציע וועגנ טעראָר, וואָס די פאַשיסטנ האָבנ ארויסגעגעבנ אינ 1931 יאָר). געפונענ א דערשאָסענעמ אינ פראַנקפורטער שטאָטישנ וואַלד. א פאַשיסטישער געהײמ־מאָרד („פראַנקפורטער צײַטונג").

(„פראַנקפורטער צײַטונג", 18 יול: „...ביז איצט האָט מענ נאָכ ניט אנטדעקט די שפורנ פונ די שולדיקע").

20 יול

אנ אומבאַקאַנטער ארבעטער (בערלינ), געפונענ א טויטנ בײַ הירשגאַרטענ, אפנ ברעג מיגעלזײ (אײדעס־באַווײַז).

א 50־יאָריקער מאַנ (בערלינ), געפונענ א טויטנ בײַ מוזעומסבריקע אפ אופּפערגראַבענ (באַווײַז פונ אײדעס).

הוגאָ פעדערסענ, אנ ארבעטער־קאָמוניסט (האַמבורג), דערהאַרגעט אינ טפיסע, קלוימערשט זעלבסטמאָרד (וואָלפ־אגענטור).

א שטורעמאָוויק־אָפּאָזיציאָנער (אָבערמענסינג בײַ מינכענ), געפונענ

א דערשאָסענעמ באַ דער עלעקטראָסטאנציע אינ קארלספעלד. א פאשיסטישער געהיימ־מאָרד (קאָנטי, וואָלפ־אגענטור).

24 יול

עריכ אונ גוסטאוו רודאָלפ (דירינגסהאָפ, אָסטבאנ), דערשאָסנ אינ לאנדסבערג אפ ווארטע, קלוימערשט באַ א פרווו צו אנטלויפנ („פראנקפורטער צייטונג").
דרײַ שטורמאָוויקעס־אָפּאָזיציאָנערנ, געפונענ דערשאָסענע אינ גרונעוואלד אונטער בערלינ, א פאשיסטישער געהיימ־מאָרד (באַווײַזנ פונ איידעמ).
יאסקאָוויאק, א נאציאָנאל־סאָציאליסט, אנ אָפּאָזיציאָנער (לעווערקוזענ), דערשאָסנ פונ שטורמאָוויקעס, קלוימערשט אינ צושטאנד פונ געצוווּנגענעמ זעלבשוץ („דאָרטמונדער גענעראלאנצײַגער").

29 יול

סאָוועטסקי, אנ ארבעטער־קאָמוניסט (איזערלאָנ), דערשאָסנ דורכ דער הילפ־פּאָליציי, קלוימערשט אינ צושטאנד פונ געצוווּנגענעמ זעלבשוץ (וואָלפ־אגענטור).
הענריכ פערדינג, אנ ארבעטער־קאָמוניסט (העספעלד), ארויסגעפאלנ פונ פענצטער אינ פאָליציי־פּרעזידיומ אינ רעקלינגהאוזענ, קלוימערשט זעלבסטמאָרד, איבערגעכאַזערט דעמ פאל, וואָס מיטנ פונקנ (וואָלפ־אגענטור).
דעמ 1־טנ אויגוסט האָט מענ אינ אלטאָנע אויסגעפירט דעמ טויט־אורטייל איבער די ארבעטער ליהגענס, טעש, וואָלפ אונ מעלער.
אינ צווייטנ באנד פונ „ברוינעמ בוכ" וועלנ געבראכט ווערנ דאָקומענטאלע אָנגאבנ וועגנ נאָכ ניט קיינ פארעפנטלעכטע מאָרדנ, וואָס ס'האָט באגאנגענ דער היטלערישער פאשיזמ.

אינהאלט

זײַט

דער וועג צו דער מאכט 5
מע מוז אונטערצינדנ דעם רײַכסטאג 23
וואנ דער לײַבע — א געווער פונ פּראָוואָקאציע 32
די ווירקלעכע אינטערצינדער 45
צעג־אַמירונג פונ די לעגאלע ארבעטער־אָרגאניזאציעס 124
א מאַרש קעגנ דער קולטור 142
אינויִם און פײַניקונגענ 182
ייִדנ־פארפאָלגונגענ אינ היטלערישנ דײַטשלאנד 232
פערציק טויזנט מענער און פרויענ אינ די קאָנצענטראציע־לאגערנ 279
מאָרד־באכאנאליע 310
מע קאָנ ניט אָפּנארנ די גאנצע וועלט 349
דער העלדישער קאמפּ פונ די דײַטשישע ארבעטער 369
רעשימע פונ מאָרדנ פונ דער דריטער אימפּעריע 379

Редактор Майзель. Техредактор Тененбаум.
Ответств. корректор М. Иткович
Сдано в производство 22/XI 33.
Подписано к печати 4/XII-33.
Бумага 62×94 1/16 25 1/4 п. л. 51 т. зн. в п. л.
Изд-во „Эмес“ 233. Тираж 4000. Уп. Главлита В—71316.

Тип. изд-ва „Дер Эмес“, Москва, Покровка, 9. зак. № 945.